

NAZWY
MIEJSCOWE
POLSKI

So-Stą

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH
i URSZULI BIJAK

XV So-Stą

KRAKÓW 2018

PRACOWNIA ONOMASTYKI INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Autorzy haseł tomu XV

URSZULA BIJAK (UB), BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), IWONA NOBIS (IN),
ROZALIA PRZYBYTEK (RP), PAWEŁ SWOBODA (PS), KATARZYNA WASILEWSKA (KW)

Twórca i pierwszy redaktor słownika

KAZIMIERZ RYMUT

Osoby współtworzące słownik na różnych etapach jego powstawania

ELŻBIETA BORYSIĄK, JOANNA CHŁADZYŃSKA, BARBARA DODA, PAWEŁ DUDEK,
ALEKSANDRA GALASIŃSKA, TERESA ŁUBA, MAREK ŁEPECKI, WANDA MAKULA-KOSEK,
URSZULA WÓJCIK, KINGA ZAWODZIŃSKA-BUKOWIEC, ZOFIA ZIERHOFFER

Recenzent

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

Konsultanci

ZBIGNIEW BABIK — nazwy archaiczne
ELŻBIETA KOWALCZYK-HEYMAN — toponimia Mazowsza
MARIA MALEC — odosobowe nazwy miejscowości
JURGEN UDOLPH — nazwy niemieckie i łużyckie

Redakcja wydawnicza

MAGDALENA ŚWIERZOWSKA

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

Skład i łamanie

ADAM BANIA

© Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2018

ISBN 83-85579-29-X całość ISBN
978-83-64007-50-7 tom XV

Wydanie 1. Nakład: 250 egz.

Druk i oprawa:

Wydrukowano w drukarni www.totem.com.pl

So

Sobacisko zob. **Sobocisko Sobaczyńce**, cz. Sokółki, dawniej wś, biał.: *Sobaczyńce*, folw. 1601, *Sobaczynce*, wś 1712 SHGPd(kartoteka); *Sobaczynce* 1744 SDV 96; *Sobaczyńce*, folw. rządowy 1856 SHGPd(Głos Lasu nr 11); *Sobaczyńce* al. *Podsokółka*, dobra 1889, *Sobaczyńce*, urocz. 1902 SG X 939, XV/2, 601. — Od wschłów. *sobaka* 'pies', z suf. *-yńce*. Początkowo na terenie folwarku mieściła się królewska psiarnia, ale związek z nazwą wątpliwy. W XX w. włość włączona do mta Sokółka. Obocznie *Podsokółka*, od wyrażenia przyimkowego *pod Sokółką*. Lit.: BorPodl (kartoteka).

IN

Sobakowo zob. **Sobaków Sobakowo Minor** zob. **Sobaków Sobaków**, wś, piotr., gm. Gorzkowice, 7 km na płn.-wsch. od Kamińska: *Sobacowo* 1386, *Sobakow* ok. 1398, *Sobakowo*, *Szabacow* 1398 SHG- Łęcz II 106; de *Zobachow* 1421, de *Sobakow* 1447 MUKr I 110, 218; *Sobakov maior* 1511 ŻDz XIII 200; *Sobacovy duplex* 1511-23 ŁLB I 503; *Sobakow duplex*, *Schobakow maior* 1511-23 ŁLB II 216, 217; *Sobakow maior* 1552 ŻDz XIII 254; od *Sabakowa* 1628-32 Luwlkp II 145; *Sobakow* 1783-84 RejKor 186; *Sobakow* 1791 MpPerSd; *Sobaków* 1827 Tabella II 186; *Sobaków* 1889 SG X 939; *Sobaków* 1921 Sk II 70; *Sobaków*, *-kowa*, *soba-* *kowski* 1974 UN 46, 10. — Od n. os. *Sobak* SSNO V 134 (: *Sobiesław*), z suf. *-owo*, wtórnie *-ów*; w XVI w. z członem od łac. *maior* 'większy' dla odróżnienia od n. m. *Sobaków Minor*, zob. *Sobaków Sobaków*. Nagłosowe *Sa-* w efemerycznych formach *Sabaków*, *Sabakowo* zapewne w wyniku upodobnienia do następującej sylaby. Lit.: SHGŁęcz II 106; Nieckuła, *-ov-* 192.

KW

Sobaków Maior zob. **Sobaków**

Sobaków Mały zob. **Sobaków Sobaków**

Sobaków Sobaków, wś, piotr., gm. Gorzkowice, 10 km na płn.-wsch. od Kamińska: *Sobakow* al- tera 1398 SHGŁęcz II 106; *Sobacou minor* 1511 ŻDz XIII 200; *Sobacovy duplex* 1511-23 ŁLB I 503; *Sobakow duplex*, *Schobakowo minor* 1511— -23 ŁLB II 216, 217; *Sobakow minor* 1552 ŻDz XIII 254; *Sobaków mały* 1788 Busching XXII 104; *Sobaków Sobaków* 1791 MpPerSd; *Sobaków Sobaków* 1827 Tabella II 186; *Sobaków Sobaków* 1889 SG X 939-40; *Sobaków Sobaków* 1921 Sk II 70; *Sobaków Sobaków*, *-wka*, *so-* *baków Sobaków* 1974 UN 46, 10; gw. *sobakuvek*, *-kuf-* *ka*, *sobakowski*. — Dawniej *Sobaków* (zob.); wtórnie, po podziale wsi, z członem odróżniającym od łac. *minor* 'mniejszy' i pol. *mały*. W XVIII w. n. uległa uniwersyfikacji za pomocą suf. deminu- tywnego *-ek*. Lit.: SHGŁęcz II 106. KW

Sobale zob. **Sobole** (3)

Sobalkowo zob. **Sobalkowo**

Sobanice, wś, ciech., gm. Naruszewo, 10,5 km na pld.-wsch. od Wyszogrodu: *Sobanice* (1391) XVII SHGMz(KN 53); *Szobanice* 1391 SHGMz (WAP, Kraków, perg. 863); *Sobanice* 1415 Czer nr 408; *Sobanice* 1424 Zakr I nr 643; *Szobany-* *cze*, *Sobanice*, *Sobanice* 1425 Mkm I nr 128, 130; de *Sobanice*, de *Sobanice* 1427, de *Sobanice* 1448 MUKr I 134, 221; *Sobanice*, *Sobanice* 1432 Mkm II nr 592; *Sobanice*, de *Sobanice* 1435 Zakr II nr 877, 1184; *Sobany* (!) 1461 SHGMz (MK 5, 81); *Zobanyce* (*Sobanyce*), *Sobanyce*, *Sobanice*, *Sobanyce* 1489 SHGMz(Ep. 10, 668, 669 i 11, 146, 148); *Sobanice*, *Szobanice* 1522 SHGMz (WT 10, 78); *Sobanice* 1576 ŻDz XVI 306; *Sobanica* (!) 1783 MpPerMz; *Sobanice dolne*, *Sobanice górne* 1784 MpPerPł; *Sobanice Dolne*, *Sobanice Górne* 1783-84 RejKor 689; *Sobanice dolne*, *Sobanice górne* 1827 Tabella 11 186; *Sobanice*, poprzednio *Sobanice Górne* i *Dolne* 1889 SG X 940; *Sobanice* 1921 Sk I 122;

Sobaniowice

Sobanice, -nic 1982 WUN III 258. — Od n. os. *Sobania* SSNO VII 234 (: *Sobiesław*), z suf. -ice, efemerycznie w XV w. forma pluralna *Sobanie*. Okresowo nastąpił podział wsi na *Sobanice Dolne* i *Sobanice Górne*; człony odróżniające od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: SHGWy 62; ZMaz 341. UB **Sobaniowice** zob. **Soboniowice Sobaszczewo** zob. **Sobaszczewo Sobawin** zob. **Sobawiny Sobawiny**, wś, piotr., gm. Opoczno, 4,5 km na pñ.-wsch. od Opoczna: *Sobawini* 1508 ŹDz XV 480; *Sobyowyny*, *Sobowyny* 1511-23 ŁLB I 644; *Sobawin* 1577 ŹDz XIV 284; *Sobowiny* 1783-84 RejKor 112; *Sobawiny* 1788, 1791 MpPerSd; *Sobowiny* 1802 Crusius III/2, 347; *Sobawiny* 1827 Tabella II 186; *Sobawiny*, kol. 1889 SG X 940; *Sobawiny*, wś 1902 Przew II 173; *Sobawiny*, -win, *sobawiński* 1969 UN 28, 17; gw. *sobawiny*, -vin, *sobawiński*. — Od n. os. **Sobawa* (: *Sobiesław*, *Sobiesąd*), z pl. suf. -iny, okresowo z suf. -in. Forma *Sobowiny* jest prawdopodobnie wynikiem adideacji do wyrazów typu *grochowiny*, *borowiny*. Lit.: KSand 185; Nieckula, -ov-310; BańMorf 51, 133. IN

Sobącz, wś, gdań., gm. Nowa Karczma-Linie-wo, 13 km na pñd.-wsch. od Kościerzyny: *Sobanz* ok. 1400 Lor X 167; *Sobancz* (1437/38) GZ 116; *Sobancze* 1534 InwWłoc 119; *Szobancza* 1570 ŹDz XXIII 149; *Soban* 1584, *Sobanczice* 1595 Font I-III 243, 295; *Sobancz* 1648 RP 173; *Sobancz* 1682 Font V 97; bonorum *Soboncz*, *Soboń- cza* bona 1699 Font XXXIV 117, 393; z *Soboncz* 1702 Biblioteka Kórnicka PAN, sygn. BK1560-1 (rkps); *Soboncz* 1725 WAPG X 110; wsi *Soboncz* 1753 WAPG IV 315; *Soboncz* 1772 Zeit XV 132; *Sabunsch* 1780 PMT I 110; *Sobontz* 1796-1802 MpSchrot IX; *Sobonsch* — *Sobącz* 1879 KętN 26; *Sobącz*, niem. *Sobonsch* 1889 SG X 941; *Sobonsch* (*Soboncz*) 1892 Ernst 130; *Sobonsch*, fr. auch *Caubontz*, *Szobancza* 1912 Bar 111; *Sobącz*, niem. *Sobonsch* 1921 Sk XI 32, 87; *Sobącz* (*Sobonsch*) 1925 Krzep 109; *Sobącz* 1933 SkBy 1577; *Sobącz* 1952 UW 192; *Sobącz*, -cza 1982 WUN III 258; gw. *sobońc*, -ca, *sobański*. — Dawniej **Sobądz*, od n. os. **Sobąd* (: **Sobiesąd*), z suf. *-jb, *-ja, *-je, okresowo w XVI w. odnotowana postać z suf. -ice. W substytucyjnych zapisach niemieckich grafem *cz* (też *sch*) zamiast *dz*. Postaci zmienzone:

Sobunsch, *Sabonsch*, *Caubontz*. Repolonizacja n. jako *Sobącz* pod wpływem form niem. Lit.: Breza, PMT I 110. BCz

Sobowitz zob. **Sobowidz Sobczyce**, wś, legn., gm. Kotla, 4 km na pñ. od Głogowa: zu *Sobiszasch* (tu?) 1421, *Czob- schicz* 1443, *Czobschitz*, *Czobschatez*, *Czobe- schicz*, mit den *Czobeschatzern*, *Czobschacz*, Herzog die *Czobschatzer* 1454 CdSil XXVIII 60, 86, 99; in *Slobeczase* 1580 J III 2; *tSchobo- schitz* (!) 1643 MpDSGlog; *Tschopitsch* 1670, Richter *Tschopicensis*, *Tschopitsch* 1687/88 J III 27, 369, 381; *Tschoppitsch* 1739 MpWielGlog; *Tschopitz* 1791 Z X 297; *Tschopitz* 1845 K 698; *Tschopitz* 1891 SG XII 585; *Czapice* (*Tschopitz*) 1900 Myc 21; *Klettental*, *Czepice* 1941 Wrzosek 29; *Czepice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 136; *Klettental* — *Sobczyce*, -yc, *sobczycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sobczyce*, -czyc 1982 WUN III 259. — Najstarsze niem. zapisy substytucyjne nie pozwalają na jednoznaczne odczytanie pierwotnej nazwy. Może **Sobczyce* (: n. os. *Sobek* SSNO V 134), **Sobieszce* (: n. os. *Sobiech* SSNO V 135) lub **Czubczyce* (: n. os. **Czubek*, por. nazw. *Czubek* Snazw II 304, n. os. *Czuba*, *Czubak* SSNO VII 39, I 432), z suf. -ice. Nazwę zmieniono jako *Tschobschitz*, *Tschopitsch*, *Tschopitz*. Nazwa niem. *Klettental* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobczyce*. *Czepice*, *Czapice* to formy rekonstruowane przez J. Mycielskiego i A. Wrzoska na podstawie zmienionych zapisów nazwy. Lit.: SNGŚI XII 136. PS **Sobczyn** zob. **Zapceń Sobelschutz** zob. **Sobieszno Soben** zob. **Sobis**, **Sobno Sobenschutz** zob. **Sobieszno Sobialkowo**, wś, leszcz., gm. Miejska Górka, 2 km na pñ.-zach. od Miejskiej Górki: *Gora So- bialcowo* (1241)1537 KW I 194 (tu?); *Sobalcow*; item *Gora* (1310)1608 KW II 275; *Sobalkowo* 1362 KW III 199; *Sobalcowo* 1408, *Schobyal- cowo* 1427 RWlkp III nr 367, 1311; *Sobyalcowo*, *Sobyalkowo* 1428, *Sobacowo* (!) 1434, *Szobyal- kowo* 1469, *Szobalkowo* 1487 SHGPn IV 570; *So- bacouo* (!) 1502 Matr III nr 107; *Zabelkowo* (!), *Sobalkowo* 1510 NKs 123, 124; *Sobialkowo* 1512, *Sobyalcow* 1523 Matr IV/2, nr 10209, IV/1, nr

Sobiczewy

4138; *Sobyalkowo* 1530, *Sabolkowo* 1539-40 SHGPn IV 570; *Szobialkowo* 1563, *Sobialkowo* 1565, *Ssebalkowo* 1567, *Sobialkowo* 1576 RPob- Pozn(ASK I 4, 5); *Sobialkowo* 1580-81 ŹDz XII 70; *Sobialkowo* 1775 PPozn(Tab 7, 10 v); *Sobialkowo* 1802-03 MpGillyPr; *Sobialkowo* 1889 SG X 941; *Sobialkowo*, niem. *Sobialkowo* 1921 Sk X 80, 156; *Sobialkowo*, -wa 1982 WUN III 259; gw. *sobaukovo*, -va, *sobaukoski*. — Pierwszy zapis *Góra Sobialkowo* wskazuje na jeden obiekt o n. zastawionej od ap. *góra* i od n. os. **Sobialek*, **Sobalek*, por. n. os. *Sob(ia)* SSNO V 135 (: n. os. typu *Sobiesław*, *Sebastian*), z suf. -owo, efemerycznie -ów. Według autorów SHGPn nie ma pewności, czy rzeczywiście był to jeden obiekt, por. zapis z 1310 r., w którym n. odnoszą się do dwóch miejscowości. Później n. *Góra* już się w źródłach nie pojawia. Do XVI w. występowały wahania w obrębie nagłosu *So- : Sa- : Se-*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn I 605-6, IV 570-3; PPozn 280; Nieckula, -ov- 192. PS

Sobianowice, wś, lub., gm. Wólka, 9 km na pñ.-wsch. od Lublina: de *Sobianowicze* (1359) 566 ZDM IV 114; *Sobianowicze* 1418, *Sobe- yanowicze* 1426 SHGLu III 217; *Sobyenyowicze* 1448, *Schobyeyanowicze* 1452, *Schobyeyanowicze* 1453 LKP 35, 54, 69; *Sobyeyanowicze* 1470-80 DB II 575; *Sobyanowicze* 1529 LR 442; *So- byanowicze* 1531 ŹDz XIV 349; *Szobieianowicze* 1565 Lulu 37; *Sobiianowicze* 1626 RPobLu 150; *Sobijanowice* 1676 ŹDz XV 12a; *Sobianowice* 1787 Spis 432; *Sobianowice* 1889 SG X 941-2; *Sobianowice* 1933 SkBy 1577; *Sobianowice*, -wic, *sobianowski* 1972 UN 114, 17. — Zapisy historyczne wskazują na pierwotną n. **Sobiejanowice*, od n. os. **Sobiejan*, będącą rozszerzoną odmianką n. os. **Sobian* (por. nazw. *Sobian* Rym- SEN II 456) pod wpływem chrześcijańskich imion *Damijan*, *Pabijan*, por. n. os. *Sobiej* SSNO V 135 (od im. typu *Sobiebor*, *Sobiesław*), z suf. -owice. Przejściowo w n. poświadczono podwyższenie artykulacji samogłoski *e* do *i* przed *j*. Utrwaliła się postać *Sobianowice*. Lit.: SHGLu III 217; KosLu 72; BańMorf 131-2. IN

Sobiatyn zob. **Sobiatyno**, **Sobiecín Sobiatyno**, wś, biał., gm. Milejczyce, 15 km na zach. od Kleszczel: *Sobiatyn*, folw. 1566 Wawrz 30, 245; *Sobiatyn* 1592 Kond 186; *Sobiatyn* 1783

SHGPD(KoścZest 15); *Sobiatyn* 1786 Kond 186; *Sobiatyn*, sióło 1889 SG X 942; *Sobiatyn* 1921 Sk V 23; *Sobiatyno*, -na, *sobiatyński* 1972 UN 153, 57. — Od wschłow. n. os. **Sobiata*, pol. *Sobię- ta* (: *Sobiesław*) SSNO V 138, z suf. -yn, -yno. W XVIII w. także forma *Sobiatyn* z miękkością *n* w wygłosie. Lit.: BorPodl(kartoteka); Kond 186-7. IN

Sobiatyn zob. **Sobiatyno Sobibór**, wś, chełm., gm. Włodawa, 10 km na pñ.-wsch. od Włodawy: *Szobyebory* (1414)1502, *Sobyebory* (1414) ZDM VI 380; *Sobyebory* 1502 Matr III nr 74; *Sobieborz* 1564 ŹDz XVIII/1, 185; we wsi *Sobiborze* (1637)1749 AWAK XXVII 352; *Sobiebory* 1648 AWAK XXIII 217; in bonis villae *Sobibor* 1749 AWAK XXVII 351; *Sobibor* 1783-84 RejKor 4; *Sobibor* 1801-04 MpHeld; *Sobibór* 1827 Tabella II 186; *Sobibór* 1889 SG X 942; *Sobibór*, -boru, *sobiborski* 1967 UN 121, 24. — Od n. os. *Sobiebor* SSNO IV 135, początkowo w formie pluralnej. Okresowo wyrównanie do n. m. z suf. *-jb. Od XVIII w. *Sobibór*, z adideacją do ap. *bór* i ścieśnieniem -bie- do -bi-. Lit.: CzChełm 192; Wawryniuk, Gmina Włodawa, powiat włodawski: historia, geografia, gospodarka, polityka, Chełm- -Włodawa, 2012, 502-18. BCz

Sobicze, wś, siedl., gm. Zbuczyn Poduchowny, 15 km na pñ.-wsch. od Mordów: *Szobycze* 1507 SHGLu III 217; *Sobycze* 1529 LR 417; *Sobicze* 1531, *Szobicze* 1552, *Sobicze* 1580 ŹDz XIV 384, 396, 418; *Sobicze* 1620 RPobLu 178; *Sobicze* 1787 Spis 431; *Sobicze* 1889 SG X 942; *Sobicze* 1933 SkBy 1577; *Sobicze*, -bicz 1982 WUN III 259. — Od n. os. *Sobicz* (: *Sobiesław*, *Sebastian*) RymSEN II 456, w l. mn. Wydawcy SHGLu odczytują n. jako *Sobice*. Lit.: SHGLu III 217-8; KosLu 72. IN

Sobiczew zob. **Sobiczewy Sobiczewa** zob.

Sobiczewy Sobiczewko zob. **Sobiczewy Sobiczewo** zob. **Sobiczewy Sobiczewy**, wś, włoc., gm. Chodecz, 4,5 km na pñ.-wsch. od Chodcza: *Sobiczewo* 1388 (?) Koz V 327; *Sobiczewy* 1419 Koch nr 1252; *Sobyeczewa* 1489 Lupbrz 132; *Sobiczewa* 1527 Vlad XI 41; *Sobieczew* 1557-66 ŹDz XIII 22; *Sobijczewa* 1584 Vlad XXII 37; *Sobiczewa* 1598 Vlad XX 78; *Sobiczewy* 1634 Rpodbrz 229; *So-*

Sobieory

biczewy 1674 Rpog 152; *Sobiczewy* 1783-84 RejKor 849; *Sobieszewy* (!) 1798 HstB I 645; *Sobiczewy* 1827 Tabella II 186; *Sobiczczewy* 1839 MpKwat II 3; *Sobiczewy* al. *Sobieszewy* (!) al. *Sobiczewko* 1889 SG X 942; *Sobiczewy* 1921 Sk I 198; *Sobiczewy*, -czew 1982 WUN III 259. — Od n. os. *Sobic(z)*, **Sobiec(z)*, z suf. -ewo, -ewa, -ew i pl. -ewy, efemerycznie w formie deminutywnej z suf. -ewko. Lit.: Nieckula, -ov- 192; BańMorf 49, 121. KW

Sobieory zob. **Sobibór Sobieborz** zob. **Sobibór Sobiechen** zob. **Sobiechy Sobiechendorf** zob.

Sobiechy Sobiechowice zob. **Sobiszowice Sobiechowo** zob. **Radziszewo-Sobiechowo Sobiechswolla** zob.

Sobiechy Sobiechwolla zob. **Sobiechy Sobiechy**, wś, suwał., gm. Budry, 9,5 km na pñ.-wsch. od

Węgorzewa: *Sobiechendorff*, *Sobiechwolla*,

Sobiechowle 1562, *Sobiechen*, *Sobiechy* po 1562

BiałKol 195; *Sobiechen*, *Sobiechswolla* 1562 KętL 534;

Sobiechen, wś 1785 Goldb III 198; *Sobiechen*

1796-1802 MpSchrot XII; *Sobiechy*, -ów ok. 1859

SzcześTeka 140; *Sobiechy* — *Sobiechy* 1879 KętN

172; *Sobiechy* 1889 SG X 942; *Sobiechy* — *Salpen*

1938, *Sobiechen* 1941 Choj 128; *Salpen* — *Sobiechy*,

-ch, *sobieski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sobiechy*, -biech

1982 WUN III 259. — Nazwa niem.

Sobiechwolla/*Sobiechswolla* może wskazywać na

okresowo zestawioną n. pol. **Wola Sobiecha* lub

**Sobiechowa Wola*. Przejściowa n. niem.

Sobiechendorf. Od XVI w. *Sobiechy*, od n. os. *Sobiech*

SSNO V 135 (: *Sobiesław*), w l. mn. W 1938 r. wieś

otrzymała chrzest niem. *Salpen*, po 1945 r. ustalono

urzędowo n. pol. *Sobiechy* (w zapisach poświadczono

wahanie w dopełniaczu: -ów : -0). Lit.: BiałOsad 142;

BiałPrzem 94-5, 242; BiałKol 192-3, 209-10. RP

Sobiecin, wś, przem., gm. Jarosław, 4 km na wsch.

od Jarosławia: *Sobothin* (!) (1387)1427 KMłp IV 19;

Sobathin (1393)1427 KMłp IV 41 (tu?); *Sobyaczin*

1448 AGZ XIII nr 3859; *Sobia- czin* 1529 Matr IV/2, nr

12036; *Sobiecyn* 1779-83 MpMieg; *Sobieczyn* 1788 MJ

19, XIII, 48(2), 45; *Sobiecin* 1794 Ga Pp2v; *Sobiecin*

1889 SG X 942; *Sobiecin*, -na 1982 WUN III 259. —

Od wschłow. n. os. **Sobiata*, pol. *Sobięta* (od im.

złożonych typu *Sobiebor*) SSNO V 139, z suf. -in//-yn.

Według W. Makarskiego postać *Sobiecin* powstała w

wyniku przekształcenia formy polsko-ukraińskiej

**Sobiacin* ('a > gw. ukr. 'e oraz adideacji do *sobie*). Lit.:

MakPrz 249. BCz **Sobiegorz** zob. **Chrzanów** (8)

Sobiejanowice zob. **Sobianowice Sobiejuchy**, wś,

bydgosz., gm. Żnin, 7 km na pñ. od Żnina: de *Sobeiuca* (!)

1364 KW III 251; pro hereditate *Sobeiuchi* 1414-19

Koz V 328; in *So- byeyuchi* 1458 AC II nr 542; Stan.

Sobieusky de *Sobieusczyce* 1497 Koz I 296;

Sobyeyuch, *So- byeyuchy* 1511/12 VisitGn 290, 302;

Szobyeyuchy, villa 1511-23 ŁLB I 155; *Sobiejuchy*

1548 MKI 1139; *Sobiejuchy* 1577 ŻDz XII 180;

Sobiejuchy 1618-20 PKal 238; *Sobiejuchi* 1793 HolN

206; *Sobiejuchi* 1796-1802 MpSchrot XX; *Sobiejuchy*

1846 KsP 517; *Sobiejuchy*, majątność 1889 SG X 942;

Sobiejuchy, dw. 1902 MycPn202; *Sobiejuchy*, obsz.

dw. 1921 Sk X 94; *Sobiejuchy*, -juch, *so- biejuski* 1971

UN 192, 34; gw. *sobeiu/y*, --iuj, *sobeiuski*. —

Pierwotnie *Sobiejucha*, od n. os. *So- biejucha* SSNO V

135 (*sobie* + *jucha* 'krew zwierząt'), wtórnie w l. mn.

Efemerycznie *Sobiejusz(cz)* yce na wzór n. m. z suf.

-ice. Zdaniem A. Bańkowskiego postać *Sobiejuchy*

powstała w wyniku depatronimizacji formy

Sobiejuszczyce, przeczy temu jednak chronologia

poświadczeń. Lit.: ZierWłkp(kartoteka); MKI 1139;

GórnrWłkp 30-1; BańMorf 52, 113. PS

Sobiejuszczyce zob. **Sobiejuchy Sobieklęski** zob.

Samokłęski (2) **Sobiekurów**, przys., dawniej wś,

tarnob., gm. Iwaniska, 9,5 km na pñ.-wsch. od

Opatowa: *So- biekorow* 1787 Spis 382; *Sobiekurow*

1802 Cru- sius III/2, 345; *Sobiekurów* 1827 Tabella II

186; *Sobiekurów*, wś 1889 SG X 942; *Sobiekurów*, wś

1933 SkBy 1577; *Sobiekurów*, -rowa, *sobieku- rowski*,

wś 1966 UN 27, 25; *Sobiekurów*, -rowa 1982 WUN III

259. — Od n. os. **Sobiekur*, z suf. -ów. O n. os. zob.

Sobiekursk. IN **Sobiekursk**, wś, warsz., gm. Karczew,

6,5 km na pñ.-wsch. od Karczewa: *Sobecursko* 1409,

Sobicurszko 1410 Czer nr 127, 212; *Sobyecur- sko* 1429

MkM II nr 149; de *Sobyecursk* 1446, 1475

SHGMz(MK 9, 54v-55); *Sobyekursko* 1495

SHGMz(MK 18, 79); *Sobiekursko* 1576 ŻDz XVI 217;

Sobiekursk 1783 MpPerMz; *Sobiegorisk* (!)

1788 Busching XXII 365; *Sobiekursk* 1827 Tabella II 186; *Sobiekursk* 1839 MpKwat IV 4; *Sobiekursk* 1889 SG X 942-3; *Sobiekursk*, -ka, *sobie-kurski* 1966 UN 135, 14. — Od n. os. **Sobiekur*, z suf. -sko, później -sk. Nazwa os. od *sobie* + czas. *kurzyć* (< psł. **kuriti* 'palić, dymić'), por. n. os. *Sobiebor*, *Sobiegorz*, *Sobiesąd* SSNO V 135, 137. Lit.: Rospond, -bsk- 247.

U

B

Sobiekurska Wola zob. **Wola Sobiekurska**
Sobiekursko zob. **Sekursko**, **Sobiekursk** **Sobiekury**
Skladowice Sobieliz, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi rawskiej, w par. Żelazna, skiern.: Szglinno, Zarze- nie, *Sobelysy* 1443 SHGRw(MK 337, 126); *Szo-byelysz*, Szaszrzew, Szglinna 1460 SHGRw(MK 335, 175); *Szobyelysz*; campo seu haereditate *Szo-byelysz* 1511-23 ŁLB II 276, 287. — Od n. os. *Sobieliz*//*Sobelys* SSNO V 136 (: *sobie* + *liz*, por. *lizać* < psł. **lżati*, **lż<p* SESł IV 311-2), pierwotnie w l. mn. Lit.: WójcikRaw 148. PS
Sobielżyce zob. **Skowieszyn** (1) **Sobiemirowo**, wś, kosz., gm. Sławoborze, 11 km na pń.-zach. od Świdwina: die wufte Feld- marck *Schwarzen See* 1564 CdB A XXIV 309; *Schwarzensehe* 1572 SHGNM(Ost 132); *Schlenziger Schwarzsee* 1718 SHGNM(SchwKlass 96); *Schwartzsee* XVIII SHGNM(MpSchm); *Schwarz-see* 1789 MpGillyPom; *Schwarzsee* 1836 MpUMbl 777; *Schwarzsee* — *Sobiemirowo*, -wa, *sobiemirowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Sobiemirowo*, -wa 1982 WUN III 259. — Dawna n. niem. ponowiona z n. wyschniętego jez. *Schwarzsee*, por. *Schwardtsehe* (1333)1616 PU VIII 265, ta zaś od *schwarz* 'czarny' i *See* 'jezioro'. W niem. n. złożonej *Schlenziger Schwarzsee* człon pierwszy przym. od n. niem. *Schlenzig*, dziś Słowieńsko. Nazwa *Sobiemirowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz
Sobiemyśl, os., okresowo wś, szczec., gm. Gryfino, 15 km na pń.-wsch. od Gryfina: [*Frankenberg*] ok. 1780 ZPyrz I 179; *Frankenberg*, folw. 1817 Ortschafts-Verzeichnifl (VIII 118); *Frankenberg*, folw. 1820 Rumpf III 333; *Frankenberg*, folw. 1868 BerghausPom II/3, 762; *Franciszków*, n. przejściowa 1945-48 SPZach 198; *Frankenberg* — *Sobiemyśl*, -myśla, *sobiemyski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Sobiemyśl*, wś 1967 SM 1054; *Sobiemyśl*, -la 1982 WUN III 259. — Folwark

został założony pod koniec XVIII w. na gruntach wsi Swochowo przez jej właścicielkę Joannę von Osten i nazwany *Frankenberg* na cześć jej pierwszego męża. W l. 1945-48 zwyczajowo używana była forma spolonizowana *Franciszków*; urzędowo ustalono n. *Sobiemyśl*, która nawiązuje do występującej na Pomorzu n. os. *So-biemyśl* (SSNO V 136). Lit.: BerghausPom II/3, 762-4; Ortschafts-Verzeichnifl des Regierungs- -Bezirks Stettin nach der neuen Kreis-Eintheilung vom Jahre 1817. PS

Sobien zob. **Sobień** (1, 2) **Sobienice**, wś, gorz., gm.

Myślibórz, 2,5 km na zach. od Myśliborza:

Sophienstein 1833 MpUMbl 1560; *Sophienstein* 1850 Berghaus III 429; *Sophienstein* 1921 Mp-100(37-19); *Sophienstein*

— *Sobienice*, -nic, *sobienicki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Sobienice*, -nic 1982 WUN III 259.

— Dawna n. niem. od im. *Sophie* + -stein. Nazwa *Sobienice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 351. BCz

Sobienice zob. **Sobieńczyce** **Sobienie** zob. **Sobień**

(2) **Sobienie Biskupie**, wś, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 8 km na pń.-wsch. od Góry Kalwarii: *Sobi-ne* 1297, *Sobini* 1350 KMaz II 96, 314; *Sobyne episcopalis* 1540 Czer 3 dod.; z *Sobinami* wsią JM ks. biskupa poznańskiego (1565) Lumaz I 66; *Sobinie Episcopi* 1576 ŻDz XVI 217; *Sobienie Biskupie* 1783 MpPerMz; *Sobienie Biskupie* 1801-04 MpHeld; *Sobienie biskupie* 1827 Tabella II 186; *Sobienie Biskupie* 1839 MpKwat IV 4; *Sobienie Biskupie* 1889 SG X 944; *Sobienie Biskupie*, -bień -pich, *sobieński* 1966 UN 135, 17. — Od n. os. *So-biń* RymSEN II 456, *Sobień* SSNO V 136, w l. mn. W XVI w. *Sobienie Episcopalis*//*Episcopi*, później *Sobienie Biskupie*; człon drugi od łac. *episcopus* 'biskup', *episcopalis*, pol. *biskupi*. Wieś ta była własnością biskupów poznańskich. UB

Sobienie Ciolkowe zob. **Sobienie Szlacheckie**

Sobienie-Jeziory, wś, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 8 km na pń.-wsch. od Góry Kalwarii: *Jeziory* 1793 Kałuszko, Ajdacki 241; *Jeziory* 1808 MpWGal V; *Jeziory sobieńskie* 1827 Tabella I 181; *Jeziory Sobienińskie* 1834 Kałuszko, Ajdacki 241; *Jeziory* 1839 MpKwat IV 4; *Jeziory Sobieńskie* 1845 Kałuszko, Ajdacki 241; *Sobienie-jeziory* 1866 DzPKP LXVI 296-7; *Sobienie Jeziory*, wś

Sobienie Kielczewskie

(os. targowa) 1889 SG X 944; *Sobienie-Jeziory* 1921 Sk IV 23; *Sobienie-Jeziory, -bień-zior, so- bieński* 1966 UN 135, 15. — Osada powstała ok. 1780 r., a jej nazwa pochodzi od nazw. właścicieli *Jezierskich*; po 1780 r. Jacek Jezierski założył tu pierwszą na ziemiach polskich fabrykę kos. Wtórnie n. zestawiona, z członem od n. m. *Sobienie* (Szlacheckie). Lit.: Kałużko, Ajdacki, Otwock i okolice: przewodnik, 2006, 240-1. *UB/PS Sobienie Kielczewskie*, dziś *Sobienie Kielczewskie Pierwsze* i *Sobienie Kielczewskie Drugie*, dwie wsi, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 11 km na pld.-wsch. od Góry Kalwarii: *Sobienie*. Item alia *Sobienie* ([1242(?)][1244] KMaz I 503; de *So- bien* 1410 Czer nr 206; Wilka, *Baldowy-Sobynye* divisio. ... hereditatem *Baldowy-Sobynye* in tres partes diuiserunt sic ... circa hereditatem *Sobynye* 1426 Mkm I nr 335; *Sobynye* (1443)1456 SHGMz (MK 3, 291); *Sobynye* 1470 SHGMz(MK 5, 147); *Sobynye* 1518, 1525 SHGMz(MK 41, 99v); *So- binie Wilczki* 1576 ŻDz XVI 217; *Sobienie Male* 1667 AtMz(kartoteka); *Sobienie Kielczewskie* 1783 MpPerMz; *Sobienie Zambrzykowskie* 1788 Busching XXII 365; *Sobienie kielczewskie* 1827 Tabella II 186; *Sobienie Kielczewskie*, folw. i kol. 1889 SG X 944; *Sobienie Kielczewskie I*, kol., *Sobienie Kielczewskie II*, kol. 1921 Sk IV 23; *Sobie- nie Kielczewskie I*, *Sobienie Kielczewskie II* 1952 UW 8; *Sobienie Kielczewskie Pierwsze, -bień -kich -szych*, *Sobienie Kielczewskie Drugie, -bień -kich -gich, sobieński* 1966 UN 135, 15, 16. — Od n. os. *Sobień*, w l. mn., zob. też *Sobienie Biskupie*. Człon *Baldowy* od n. os. *Baldo* SSNO I 119, z suf. *-owy*, por. też Stanisław *Baldowicz* in *Sobine* 1415 Czer nr 398. Antroponim pochodzenia niem. lub rodzimego, por. niem. n. os. *Bald* (: stwniem. *bold* 'odważny, śmiały') Gott 98 i ap. *balda* 'zatyczka komina' SW I 90, gw. *bald* 'długi, cienki snop', *balda* 'snopek, wiązka słomy' SGPREi I 330-1. W XVI w. *Sobienie Wilcki*; człon drugi od nazw. właściciela, por. Petrus *Wilczki* 1576 ŻDz XVI 217, w XVII w. *Sobienie Male*. Od XVIII w. *Sobienie Kielczewskie*; człon drugi od nazw. *Kielczewski*, efemerycznie też *Sobienie Zambrzykowskie*; człon drugi od n. sąsiedniej wsi *Zambrzyków*, dziś *Stary Zambrzyków*. Współcześnie dwie wsi z dodatkowymi członami dyferencyjnymi, od liczebników *pierwszy*, *drugi*. UB

Sobienie Male zob. **Sobienie Kielczewskie** **Sobienie Murowane** zob. **Sobienie Szlacheckie**

Sobienie Szlacheckie, wś, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 8,5 km na pld.-wsch. od Góry Kalwarii: *Sobini, Sobine* 1415 Czer nr 380, 398; de *Sobynye* 1423 Mkm I nr 570; *Sobynye* 1429 Mkm II nr 149; *Sobynye* (1440)1456 SHGMz (MK 3, 246v); *Sobynye* 1455 Tym 293, przyp. 320; *Sobynye* 1466 SHGMz(MK 18, 257); *Sobynye* 1471 SHGMz(MK 5, 161); *Schobynye* 1494, 1506 SHGMz (MK 18, 255v); *Sobynie* (1511)1540 SHGMz(MK 8, 22); *Sobynye Czyolek* 1540 Czer 3 dod.; z *Sobinami* p. Giziczkiego (1565) Lumaz I 66; *Sobinie Cziolkonis* 1576 ŻDz XVI 217; *Sobienie Szrednie* 1788 Busching XXII 365; *Sobienie Szlacheckie* 1801-04 MpHeld; *Sobienie Szlacheckie* 1827 Tabella II 186; *Sobienie Szlacheckie* 1839 MpKwat IV 4; *Sobienie Szlacheckie* al. *Murowane* 1889 SG X 944; *Sobienie Szlacheckie* 1921 Sk IV 23; *Sobienie Szlacheckie* 1952 UW 8; *Sobienie Szlacheckie, -bień -kich, sobieński* 1966 UN 135, 16. — Wieś wydzielona z Sobieni Biskupich (zob.). W XVI w. *Sobienie Ciolek/Sobienie *Ciolkowe* (łac. *Cziolkonis*); człon drugi od nazw. właściciela, por. Andreas *Ciolek* 1576 ŻDz XVI 217. W XVI w. właścicielem był również szlachcic o nazw. *Giżycki*. Od XVIII w. *Sobienie Szlacheckie*; człon drugi od przym. *szlachecki*, efemerycznie też *Sobienie Szrednie*; człon drugi od przym. *średni* 'średni'. W XIX w. istniał także wariant *Sobienie Murowane*; wieś charakteryzowała się murowanymi zabudowaniami. Współcześnie *Sobienie Murowane* to cz. wsi Sobienie Szlacheckie 1982 WUN III 259. U

B

Sobienie Średnie zob. **Sobienie Szlacheckie** **Sobienie Wilcki** zob. **Sobienie Kielczewskie** **Sobienie Zambrzykowskie** zob. **Sobienie Kielczewskie** **Sobieniec** zob. **Sobień** (2) **Sobienka** zob. **Sobieńki** **Sobieńki** zob. **Sobieńki Sobiensitz** zob. **Sobieńczyce** **Sobieny** zob. **Sobień** (2) **Sobień** (1), wś zaginiona, dziś ruiny zamku na obszarze wsi Manasterzec, krośn., 6 km na pfn. od Leska: castrum *Sobien* 1415, *Sobin* 1424 SHGsk III 137; *Soben, Sobin* 1425, de *Schobyeng* (!)

1434, *Sobyen* 1441 AGZ XI nr 120, 138, 612, 1370; *Sobien* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; *Pod Sobin* altes Schloss 1779-83 MpMieg; *Sobień*, dziś ruina zamku 1889 SG X 943-4. — Od n. os. **So-bien* (: *Sobiesław, Sebastian*), z suf. *-*jb*. Por. też n. os. *Sobień*. Śladem po miejscowości jest współcześnie n. góry *Sobień* i n. łąki *Podsobień*. Lit.: SHGsk III 137-42. BCz

Sobień (2), wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 9 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: de *Sobena* 1388 Łęcz I nr 791; *Soben, Sobenecz* 1388, *Sobenecz* 1390 Łęcz I nr 810, 1118, 1626; *Sobyenye, Szobyn, Szobyen* 1511-23 LLB

II 367, 377; *Sobien* 1564-65 Luwlkp II 154; *So-bieny* 1576 ŻDz XIII 54; *Sobien* 1628-32 Luwlkp III 21; *Sobien* 1783-84 RejKor 89; *Sobin* 1788 Busching XXII 137; *Sobien* 1793 MpPerŁęcz; *Sobień* 1827 Tabella II 186; *Sobień* 1839 MpKwat II 4; *Sobień* 1889 SG X 943; *Sobień* 1921 Sk II 50; *Sobień, -nia* 1982 WUN III 259; gw. *sobeń, -ńa, sobeński*. — Od n. os. **Sobien*, z suf. *-*jb*. Okresowo n. występowała w formie dualnej *Sobienia*, pl. *Sobieny, Sobienie*, oraz z suf. *-ec* — *Sobieniec*. Lit.: SHGŁęcz II 124; Nieckula, RKJWr V 127-8; Górniewicz, Onom XIII 77; Rospond, *-jb* 130; BańMorf 39, 57. KW

Sobień (3), wś, piotr., gm. Białaczów, 10,5 km na płn.-zach. od Końskich: *Sobyeny* 1508 ŻDz XV 481; *Sobyeny* 1511/12 VisitGn 351; *Sobyen* 1511-23 LLB I 707; *Sobien* 1577 ŻDz XIV 288; *Sobien* 1783-84 RejKor 220; *Sobień* 1788 Busching XXII 228; *Sobień* 1827 Tabella II 186; *Sobień* 1889 SG X 943; *Sobień, -nia, sobieński* 1969 UN 28, 10; gw. *sobiń, -a, sobiński*. — Od n. os. **Sobien*, z suf. *-*jb*. Pierwsze zapisy oddają miękkość spółgłoski wygłosowej (y jest tu archaicznym oznaczeniem miękkości). W formie gw. przejście *e > i* przed N. Lit.: KSand 186; Rospond, *-jb* 130. IN

Sobieńcze zob. **Sobieńczyce**

Sobieńczyce, wś, gdań., gm. Krokowa, 17 km na płn.-zach. od Wejherowa: *Zibencicz* 1279, *Se-bencyz* 1284, *Zibencicz* 1310 Perl 260, 337, 598; *Sobencicz* 1310 SRP V 607; *Sobentzicz* 1313 MPH VI 321; ville ... *Sobencyz* 1314, *Soben-zycz* 1324 PrUr II 77, 318; *Sobencicze, Sobenciz* 1342 PrUr III 308, 374; *Sobenzin* 1396 Lor X 177; *Szobienicza* 1570 ŻDz XXIII 258; *Soban-*

czyce, Sobenczyca, Sobencyce 1596 Font I-III 306, 308, 310; *Sobieńcze* (1686) SG X 944; *So-biensitz* 1772/73 HAPr IV 649; *Sobiensicz* 1796-1802 MpSchrot IV; *Sobiensicz* — *Sobieńczyce* al. *Sobieńcze* 1879 Kętn 47; *Sobieńczyce* 1889 SG X 944; *Sobiensitz* 1912 Bar 111; *Sobieńczyce*, niem. *Sobiensitz* 1921 Sk XI 40, 87; *Sobieńczyce* in. *So-bienice (Sobiensitz)* 1925 Krzep 109; *Sobieńczyce* 1952 UW 196; *Sobieńczyce, -czyc* 1982 WUN III 259; gw. *sottencscg, -o, so&ensci*. — Od n. os. **Sobieniek* lub **Sobieniec*, por. *Sobień*, z suf. *-ice*. Według B. Sicińskiego możliwe jest odczytanie n. jako **Sobieńcice*, od n. os. *Sobień* SSNO V 138, z suf. *-ice*. W XIV w. odnotowany też wariant z suf. *-in*. Efemerycznie występuje postać *Sobienice*, od n. os. *Sobień*, z suf. *-ice*. Odnotowana w XVII i XIX w. forma *Sobieńcze* to reslawizacja na wzór n. m. z suf. *-*je* (tu od n. os. **Sobieniek*). Lit.: Treder, PMT III 78; Siciński, OSG VIII 74. BCz

Sobieńki, dziś *Sobienki*, wś, siedl., gm. Osieck, 12 km na płd.-wsch. od Góry Kalwarii: *Sobienka* 1783-84 RejKor 714; *Sobienki* 1801-04 MpHeld; *Sobienki* 1802 Crusius III/2, 346; *Sobieńki* 1827 Tabella II 186; *Sobienki* 1839 MpKwat IV 4; *Sobieńki* 1889 SG X 945; *Sobienki* 1921 Sk IV 23; *Sobienki* 1952 UW 7; *Sobieńki, -bienek, so-bieńkowski* 1966 UN 135, 13; *Sobienki* 1967 SM 1054; *Sobieńki, -niek* 1982 WUN III 259; *Sobienki, -nek, sobienecki* 2011 DZU nr 291, poz. 1711.

— Od n. m. *Sobienie* (Szlacheckie, Kielczewskie), z suf. *-ka*, wtórnie pluralizacja nazwy. UB

Sobiepany, wś, sier., gm. Sędziejowice, 11 km na płd.-wsch. od Zduńskiej Woli: *Sobepani* 1386, *Sobepany* (1393)XIX SHGŁęcz II 107; de *Sobepani* 1405 KZKal nr 1540; *Sobiepani* 1511 ŻDz XIII 193; *Sobyepany* 1511-23 LLB I 468; *Szo-biepany* 1552 ŻDz XIII 248; *Sobiepany* 1783-84 RejKor 174; *Sobiepany* (!) 1804 HolPr II 215; *Sobiepany* (!) 1827 Tabella II 186; *Sobiepany* 1839 MpKwat II 5; *Sobiepany* 1889 SG X 945; *Sobiepany* 1921 Sk II 48; *Sobiepany, -pan* 1982 WUN III 259; gw. *sobepany, -pan, sobepański*.

— Od n. os. *Sobiepan* SSNO V 137 (: *sobie + pan*, por. im. typu *Sobiemir, Sobiemysł, Sobiesąd* SSNO V 136, 137), w l. mn. Lit.: SHGŁęcz II 107; Górniewicz, Onom XIII 91. KW

Sobieradz, wś, szczec., gm. Gryfino, 11,5 km na płd.-wsch. od Gryfina: *Ziberose, quod nunc*

Sobierajewo

Woltersdorp dicitur (1226)1324, *Zybenise ... Wolterdorp* (1226)1450, locum, qui Slauico vocabulo *Zibberose* nuncupatur 1243 PU I 294-5, 489; no- uas villas *Woltersdorp* 1255, *Zipberese* que nunc *Woltersdorp* vocatur 1274 PU III 21, 297; *Woltersdorp* 1302 PU IV 63; *Zibberose*, quod nunc *Woltersdorp* dicitur 1313 PU V 117; *Woltersdorp* 1323 PU VI 179; *Woltersdorp* 1618 MpLub; *Wolterstorf* 1628 KIKr 257; *Woltersdorf* 1789 MpGillyPom; *Woltersdorf* 1833 MpUMbl 1325; *Woltersdorf* — *Sobieradz*, -dza, *sobieradzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sobieradz*, -dza 1982 WUN III 259. — Pierwotnie wś nosiła słow. n. **Sobie- radz*, zapisywaną w formach ziemczonych *Zibberose*. Nazwa od n. os. *Sobierad* RymSEN II 456 (: *sobierad* 'człowiek niezależny; samolub, egoista' SW VI 254), z suf. *-jb. Oboczna n. niem. *Woltersdorf* od im. *Walter/Wolter* Gott 515 (imię bardzo popularne na Pomorzu) + śrdniem. *dorp*, niem. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Sobieradz*. Lit.: RzDuma II 114; Trautm- Elb I 44; Rospond, -jb 129; Rzetelska-Feleszko, Duma, OSG XVIII 45. BCz

Sobierajewo, cz. wsi Świszewy, dawniej wś, włoc., gm. Izbica Kujawska: *Sobierajewo*, folw. 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/-/013(k. 35); *Sobierajewo* 1921 Sk II 26; *Sobierajewo*, wś 1933 SkBy 1577; *Sobierajewo*, -wa, *sobierajewski*, wś 1970 UN 82, 19; *Sobierajewo*, -wa 1982 WUN III 259. — Od nazw. *Sobieraj* RymSEN II 456, z suf. -ewo. KW

Sobierszysno zob. **Sobiesierzno**

Sobiesący zob. **Sobiesęki** (3)

Sobiesęki (1), wś, kal., gm. Brzeziny 10 km na pld.-zach. od Błaszek: *Sobiesęki holendry* 1827 Tabella II 186; *Sobiesęckie* 1834 MpRey nr 115; *Hol. Sobiesęckie* 1839 MpKwat I 4; *Sobiesęki Hol.* 1859 MpChrz; *KonoHia CoóceHKu*, BL *KoMOHiu CoóceHKu* 1872 APKal, sygn. 11/687/0/-/87(k. 16, 21, 51, 25); *Sobiesęki A, B, C*, kolonie 1877 Zin II 163; *Sobiesęki*, lit. A, B, C, trzy kolonie 1889 SG X 945; *Sobiesęki*, kol. i folw. 1912 Graeve II 130; Kol. *Sobiesenki* 1921 KdwR(Sieradz); *Sobiesęki ABC*, kol. 1921 Sk II 14; *Sobiesęki ABC* 1952 UW 67; *Sobiesęki ABC* 1962 Mp-25(Kalisz); *Sobiesęki ABC*, kol. 1967 SM 1054; *Sobiesęki*, -ków, *sobiesęcki* 1971 UN 80, 20; gw. *sobeseyfii*, -kuf, *sobesyncfii*. — Początkowo n. zestawiona *Holendry Sobiesęc-*

kie, Sobiesęki Hollendry, od terminu osadniczego *holendry* i n. m. *Sobiesęki* (2). O oznaczeniach literowych A, B, C zob. *Sobiesęki* (2). Miejscowość została założona w sąsiedztwie wsi Sobiesęki (2) po sprowadzeniu kolonistów niemieckich przez Marcina Belina Wągrowskiego, który nabył wieś od Ignacego Rychłowskiego w 1782 r. Lit.: Nejman, Szlachta sieradzka XIX wieku. Herbarz. Majątki, 2017, 80-1. PS

Sobiesęki (2), dziś *Sobiesęki Drugie, Sobiesęki Pierwsze, Sobiesęki Trzecie*, trzy wsi, kal., gm. Szczytniki, 10 km na pld.-zach. od Błaszek: *Do-bezanky* (!) (1294)XV KW II 94; de *Sobesanky* 1400 Koz VII 387; *Sobesanky* 1402 KZKal nr 749; Micolay dawał swe penandze na szastaw do *szo- besanek* 1410 Hb 53; de (= do) *Szobesanek* 1410 Koz V 328; dal fto grzyvyen ... napol *zabyefank* 1438 RWlkp IV nr 1075; *Sobyeszaky* 1470 Koz V 328; *Sobyeszanky* 1472 Matr I nr 794; *Sobyes- sanky* 1493 Matr II nr 125; *Sobieszanky* 1507 ŻDz XII 120; *Sobyesanky* 1511, *Sobyesąky, Sobyesąny* 1511/12 VisitGn 399, 415, 420; *Szobyefzaky* 1535, *Szobieffanky* 1548 MKI 1140; *Sobiessanky* 1552, *Sobiesieki* 1564, *Sobiesęki* 1565, *Sobiesseki* 1576, *Sobiesieki* 1579 RPobKal(ASK I 6, 12, 13); *Sobie- sięki* 1579 ŻDz XII 120; *Sobiesieki* 1579, *Sobiesseki* 1580, *Sobiesieki* 1581, 1591 RPobKal(ASK I 6, 11, 12, 13); *Sobiesęki* 1618-20 PKal 79; *Sobiesęki* 1688 APPozn(Tab. 13, 11v); *Sobiezfynki* 1788 Busching XXII 65; *sobiesęki* 1789 MpCzajSier; *Sobiesenki* 1802-03 MpGillyPr; *Sobieszynki* (!) 1821 Rumpf III 115; *Sobiesęki* 1827 Tabella II 186; *Sobiesęki* 1834 MpRey nr 115; Fol. *Sobiesęki, Sobiesęki* 1839 MpKwat I 4; *Sobiesęki, Sobiesęki Hol.* 1859 MpChrz; *CoóceHKu* .HUT. A, *CoóceH- ku* HHT. E, *CoóceHKu* HUT. ^ ... BL *CoóceHKaxb* 1872 APKal, sygn. 11/687/0/-/87(k. 16, 21, 51, 25); *Sobiesęki A, B, C*, trzy wsi 1877 Zin II 163; *Sobiesęki*, lit. A, B, C, trzy wsi, dwa folw. 1889, *Wesółka Sobiesęki* lit. A, folw. 1893 SG X 945, XIII 242; *Sobiesęki*, wś i kol. po byłym folw. 1912 Graeve II 130; *Sobiesęki A*, wś, *Sobiesęki BC*, wś, *Sobie- sęki Folwark A, Sobiesęki Folwark B, Sobiesęki Folwark C*, trzy kol. 1921 Sk II 14; wieś *Sobiesęki „A”* (wieś Sobiesęki „A”, kol. folwarczna Sobiesęki „A”), wieś *Sobiesęki BC* (kol. Helenów, Sobiesęki B wieś, Sobiesęki C wieś, Sobiesęki B folw.), *Sobiesęki C* Kol. Folw. (Poręby wieś, Kol. Folw.)

Sobiesiernie

1935 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 28, poz. 385; *Sobiesęki A* (Wesołka), *Sobiesęki B*, *Sobiesęki C* (Folwark) 1936 Mp-100(42-26); *Sobiesęki A*, *Sobiesęki BC*, *Sobiesęki C* 1952 UW 67; *Sobiesęki A*, *Sobiesęki BC*, *Sobiesęki C* 1962 Mp-25(Kalisz); *Sobiesęki A*, wś, *Sobiesęki BC*, wś, *Sobiesęki C*, os. 1967 SM 1054; *Sobiesęki*, -ków, *Sobiesęki Drugie*, -ków -gich, *Sobiesęki Pierwsze*, -ków -szych, *Sobiesęki Trzecie*, -ków -cich, *sobiesęcki* 1971 UN 80, 20; gw. *sobeseyki*, -kuf, *sobesyncki*. — Od n. os. **Sobiesęk* (ta od zaimka *sobie* i ap. *sęk* lub *sęczyć* < psł. **sękti*, *sękę*), w l. mn. (por. też czes. n. m. *Sobesuky* Profous IV 126-7, od n. os. **Sobesuk* : *suk* 'sęk'). Na podstawie form dopełniacza *Sobiesanek* J. Łoś odczytuje też postać *Sobiesanki* (z właściwego *Sobiesęki*, z *a* nosowym) powstała może w wyniku adideacji do ap. *sanki*. W XVI w. odnotowano także postaci *So-biesieki*, *Sobiesięki*, powstałe może pod wpływem czas. *siec* lub *siąkać*, *siękać* (od XVI w.) SEBor 544. W l. 20. XIX w. wieś Sobiesęki podzielono na kilka działów (Małyżsko 211), którym przyporządkowano oznaczenia literowe: *A* (*Sobiesęki Pierwsze*), *B* (*Sobiesęki Drugie*) i *C* (*Sobiesęki Trzecie*). Nazwa *Wesołka*, odnotowana na mapie z 1936 r., odnosi się do cz. wsi Joanka (wówczas należącej do Sobiesęk (1)), por. *Fol. Wiesielkowi- zna* 1839 MpKwat I 4, *Sobiesenki-Wesołka* 1914 KdwR(Mikstat), *Wesołka, -ki* 1971 UN 80, 20. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); GórnRWlkp 31; MKI 1140; Łoś, Gramatyka polska. Cz. I. Głosownia historyczna, 1922, 55; Małyżsko, Majątki wielkopolskie. T. VI. Powiat kaliski, 2000, 211. *PS Sobiesęki* (3), wś, krak., gm. Skała, 1 km na płn. od Skały: *Zobezuci* 1262, *Sobessanci* (1262)XIV KMłp I 69, 71; de *Sobesanch* 1275, de *Sobesank* 1361 KMłp I 105, 308; *Sobyeszanky* 1470-80 DB II 43; *Sobiesęki* 1564 Lukrak I 39; *Sobiesęki* 1581 ŻDz XIV 24; *Sobiesęki* 1680 Rej 15; *Sobieszyn-ki* (!) 1748-49 SHGKrMat 286; *Sobiesęki* 1787 SzadyLBCr 106; *Sobiefęki* 1788 Busching XXII 196; Wsi *Sobiesęk*, Registr Ludności *Sobiesęk* 1791 ANK Krak, sygn. 29/30/0/3/42(k. 594, 595); *Sobiesęki* 1827 Tabella II 186; *Sobiesęki* 1889 SG X 945; *Sobiesęki*, -ków, *sobiesęcki* 1964 UN 11, 104; gw. *sobeseyki*, -eyk, *sobesyycki*. — Początkowo *Sobiesęcy*, wtórnie *Sobiesęki* (zmiana rodzaju). Lit.: RKrak 157; BańMorf 69. IN

Sobiesiernce zob. **Sobiesiernie** (2)

Sobiesiernie (1), os., dawniej wś, bydż., gm. Dąbrowa Biskupia, 14 km na płd.-wsch. od Inowrocławia: de *Gebobierzne* (!) (1363)1559 CdP II 740; *Sobesirzne* 1399 Koz V 329; *Szobyeczir-nye* 1411 MUKr I 73; *Sobyerzyszyne* 1452 Koz V 329; In *Maiori Sobyesyryne*, in *Minori Sobyesyry-nye* 1489 Lupbrz 164; Paulus de *Sobyesyryznye* ... in tota villa *Minori Sobyesyryne* ... in villa *Maiori Sobyesyryne* 1504 Matr III nr 1225; *Szobijessierne* 1527 Vlad XI 53; *Sobiesiernie* 1583 ŻDz XII 250; z *Sobyesiernią* 1604 Font XXXVIII 23; *Sobiesiernie* 1785 MpPerKu; *Sobiesierznie* 1821 Rumpf III 115; *Sobiesiernie* 1839 MpKwat II 2; *Sobiesiernia* 1846 KsP 484; *Sobiesiernie* al. *Sobiesierznie*, majątność 1889 SG X 945; *Sobiesiernie*, obszar dworski 1921 Sk X 25; *Sobiesiernie*, obszar dworski 1933 SkBy 1577; *Sobiesiernie*, os. 1967 SM 1054; *Sobiesiernie, -nia* 1982 WUN III 260. — Od złożonej n. os. **Sobiesirdzien*, ta od zaimka *sobie* + **s@d- -bnb* 'mający serce zwrócone ku sobie', por. ap. *sobierad* 'samolub, egoista' SW VI 254, lub od n. os. **Sobiesirzen*, od zaimka *sobie* + **sir- bnb* (: scs. *sirb* 'pozbawiony'), z suf. *-je. Możliwe również, że podstawą był niejasny ap. toponimiczny. Okresowo n. zestawione z członami odróżniającymi od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Efemerycznie forma w rodz. żeńskim *Sobiesiernia*. KW

Sobiesiernie (1a), os. zaginiona, leżała w pow. pyzdrowskim, koniń.: Dzbanski de Pantkowo, Czest-ko de *Sobesirzne* ... de Cirzynno ... de Mescowo . de Choczicza 1401 Piek nr 191; Cesko de *Sobesirna* 1402, *Szobesz[irne]*, Szawisza de *Sbe- sirne* (!) 1406 KZKaI nr 656, 1887; *Szobiesiernie* 1480 SHGKI(PG 9, 125v). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sobiesiernie (1b), os. zaginiona, znajdowała się w pobliżu wsi Małgów, leszcz., gm. Pogorzela: *Szobiesiernie* (1480), *Sobiesiernie* (1482) TekiDw(9081, nr 9 (gr. 1386), 1437, nr 167); Małgowo et Wziachowo possess., Liuthkowy et *Sobiesierznie* desertae 1560 Koz III 229; dziedzina pusta *Sobiesiernie* rzeczona 1606 Koz V 329; wsi Małgowo, Wziachowo os., Lutkowy i *Sobiesiernie* pus. (1613) TekiDw(2608, nr 1408). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sobiesiernie

Sobiesiernie (2), cz. Batorowa, dawniej wś, pozn., gm. Tarnowo Podgórne: *Sobeserne* (1288) 1608 KW II 11; *Sobyeszernye* 1433, *Schobyeschymye* 1435 SHGPn IV 573; de *Sobyeszyrznye* 1443 AC II nr 1175; *Sobyezirnye* 1444 RWlkp I nr 1637; *Sobyeszyrzne* 1447, *Sobyessyernye* 1461, *Sobyeszirnye* 1462, *Szobyeszyrnye*, *So-byesyernye* 1464, *Sobyeszyrnye*, *Sobyeszirnye* 1466, *Sobyeshyernye* 1466, *Sobyszyrnye* 1473, *Sobyesyernye* 1474, *Szobyessyernye* 1482, *Sobyeszyrnye* 1508 SHGPn IV 573; *Sobyeszyrnye* 1510 NKs 86; *Sobiesziernie* 1563, *Sobiessiernie*, *Sobiesszernye* 1570 SHGPn IV 573; *Sobiesiernie* 1580 ŹDz XII 36; *Sobiesiernce* 1783-84 RejKor 708; *Sobiesiernie* 1789 PPozn(Tab 6, 74v); *Sobosiernie* 1798 MpHopf IV; *Sobiesiernie* 1802-03 MpGillyPr; *Sobiesiernce* 1841 Pla-terPoz 118; *Sobjesiernce* 1846 KsP 340; *Sobiesiernie*, wś i dwór 1889 SG X 945; *Sobosiernie*, *Sobiesiernie* 1920 Orędownik Powiatu Zachodnio-Poznańskiego XXXII, nr 7, 44, nr 9, 55, nr 43, 222; *Sobiesiernie*, wś, obsz. dw. 1921 Sk X 77; *Sobiesiernie*, -nia 1966 UN 93, 29. — Efemerycznie wystąpiły także postaci *Sobiesiernce*, z wymianą suf. na pl. -ce, oraz *Sobosiernie*, powstała na wzór compositów ze zmianą interfik- su '-e- > -o-' (por. np. *Wyszegród* > *Wyszogród*, *Chruszczebród* > *Chruszczobród*, zob. BańMorf 27-8). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 573-5; PPozn 280. PS

Sobiesiernie (3), wś, pozn., gm. Września, 6,5 km na płn. od Wrześni: de *Sobesirzne* 1392 Lek II 168; de *Szobyeszyrnye* (1401)1534 Visit- Gn 517; de *Sobeszirnye* 1427 RWlkp II nr 1019; de *Nowa Sobyeszyrzne* 1429 SHGKI(GZ 3, 4v); de *Sobyeszyrznye* 1437 RWlkp II nr 1126; we wsi *M. Szobyeszyrnye* 1472 SHGKI(PG 8, 139); z *M. Sobiesierni* 1488 SHGKI(PG 10, 100); *Schobyeschyernye*, *Sobieszierznie* 1511-23 ŁLB I 27, 105; in *Szobyessyernye* 1540 KW III 1; *Sobiesierznie* 1564, *Sobieszierznie* 1565, *Sobiesiernie* 1576, *Sobiesiernie* 1580 RPobKal(ASK I 12, 13); *So-biesiernie* 1580 ŹDz XII 150; *Sobiesiernie* 1581, *Sobiesierznie* 1583, *Sobiessiernie* 1588 RPobKal (ASK I 3, 13); *Sobiesierne* 1783-84 RejKor 29; *Sobijernice* (!) 1788 Busching XXII 68; Wies *Sobiesiernie* ... we wsi *Sobiejierniu* 1789 MKI(Tab 34, 432); *Sobiesiernie* ok. 1791 MpPerKI; *Sobie*

siernie 1846 KsP 468; *Sobiesiernie*, wś i dwór 1889 SG X 945; *Neu Tecklenburg* 1905 GemLex V 194; *Neu Tecklenburg (Sobiesier)* (!) 1907 Belgard 483; *Sobiesiernie*, niem. *Neu Teklenburg*, wś 1921 Sk X 113, 113; *Sobiesiernie, -ni* 1982 WUN III 260; gw. *sobeśerńe, -ńa, sobeśerski*. — Przejściowo n. z członami *Nowe, Małe* dla odróżnienia od n. m. *Sobiesiernie* (1, 2). Nazwa niem. *Neu Tecklenburg* (*neu* 'nowy'), wprowadzona przez administrację niemiecką, nawiązuje do n. mta *Tecklenburg* w Westfalii, z którego okolic ok.

1890 r. przybyli do Sobiesierni niemieccy osadnicy. Postać *Sobiesiernice* odnotowana w 1788 r. jest zapewne omyłkowa, choć nie można wykluczyć, że powstała analogicznie do formy *Sobiesiernce*, zob. *Sobiesiernie* (2). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); MKI 1141; Belgard, Parzellierung und innere Kolonisation in den 6 ostlichen Provinzen Preussens 1875-1906, 1907, 483; Torzewski, Wrzesińscy Niemcy., [w:] Przegląd Powiatowy. Biuletyn informacyjny powiatu wrzesińskiego 91, 2011, 12. PS

Sobiesiernie zob. **Sobiesierzno**

Sobiesiernik zob. **Sobiesierzno**

Sobiesierznia zob. **Sobiesierzno**

Sobiesierznie zob. **Sobiesiernie** (1, 2, 3), **Sobiesierzno**

Sobiesierzno, wś, tor., gm. Brodnica, 11 km na pld.-wsch. od Brodnicy: *Sobelschutz* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Sobeschirsna* 1411, *Sobeschutz*, *Sobschutz*, *Sowesin* bez daty KęŁ 87; *Sobeschutz* 1411, *Sobeschutz*, *Soboschutz* 1414 Br 163, 146, 160; *Schoweschirs* 1437 GZ 87; pro villa *Sobyessyernye*, villae *Sobyessyernye* 1498 Matr II nr 1306, 1307; *Sobyesiernye* 1535 Matr IV/2, nr 17233; *Sobiesierznie* 1605, *Sobiesiernei* 1618 Font XI-XV 663, 680; Lustratia wsi Gottardowa i *Sobiesiernie*, Wies *Sobiesiernie* 1664 Font XXXII 73, 74; *Sobierziszno* 1796-1802 MpSchrot XXII; *Sobiesierznia* 1821 Rumpf III 115; *Sobiesierznie* 1823 Mutzell IV 337; *Sobierziszno* 1868 JMar 253; *Sobierszyszna* — *Sobiesierzne* 1879 KęŁN 59; *Sobiesierzne*, niem. *Sobierzyszno* 1889 SG X 945-6; *Sobierzyszno*, fr. *Sobierzininie* und *Sobiesierznie*, auch *Sobyessyernik* 1912 Bar 111; *Sobiesierznie*, niem. *Sobierzyszno* 1921 Sk XI 4, 87; *Sobiesierznie (Sobierzyszno)* 1925 Krzep 109; *Sobiesierznie* 1952 UW 47; *Sobiesierzno, -na*

1982 WUN III 260. — Dawniej zapewne **Sobieszycze*, od n. os. *Sobiech* SSNO V 135, z suf. *-ice*, zapisywane w postaciach zniemczonych: *Sobelschutz*, *Sobeschutz*. Od XV w. *Sobiesierznie*, *Sobiesierznia*, od n. os. **Sobiesirzen*, z suf. **-je*, **-ja*; utrwaliła się n. *Sobiesierzno*, z dostosowaniem do n. z suf. *-no*. Efemerycznie pojawia się forma z suf. *-nik*. Lit.: SHGCh 120. KW

Sobiesirnie zob. **Sobiesiernie** (1, 2, 3) **Sobiesirznie** zob. **Sobiesiernie** (1, 2, 3) **Sobieska** zob. **Sobieska Wola**, **Sobiska Sobieska Wola**, dziś *Sobieska Wola Druga* i *Sobieska Wola Pierwsza*, dwie wsi, lub., gm. Krzczonów, 17 km na pńn.-wsch. od Bychawy: *Wola Gielczowska*, *Wola Wyszumuntowska* 1465, *Wolia Gielczwiczka* 1494, *Wolia Gielczewska* 1496 SHGLu IV 133; *Gielcziczka Wola*, *Wolya* dni Sobyenski 1529 LR 35, 427; *Wola Gyezczewska* 1531 ŻDz XIV 353; *Wola Gielczewska Wyszumuntowska* 1531 SHGLu IV 133; *Wolia Gielczowska* 1563 RPobLu 435; *Wolia Gielczowska* 1565 Lulu 43; de *Wolya* p. Szobyenski 1565 Lulu 92; *Wolya Pielaszkowska* 1573 SHGLu IV 133; *Wola Gielczewska seu Sobieska* 1663 RPobLu 47; *Wolia Sobieska* 1676 ŻDz XV 14a; *Sobieska Wola* 1721 WPar 535; *Wolia Sobieska* 1787 Spis 451; *Sobieska* 1788 Busching XXII 307; *Sobieskawola* 1796 PerOpis I 177; *Sobieska Wola*, *Wolia Sobieska* 1801-04 MpHeld; *Sobieska Wola* 1802 Crusius III/2, 346; *Sobieska wola* 1827 Tabella II 186; *Sobieska Wola*, wś i folw. 1889 SG X 946; *Sobieska Wola*, wś i folw. 1933 SkBy 1578; *Sobieska Wola I*, *Sobieska Wola II* 1952 UW 139; *Sobieska Wola*, *-kiej -li*, *woliński*, wś, *Sobieska Wola Druga*, *-kiej -li -giej*, *Sobie-ska Wola Pierwsza*, *-kiej -li -szej*, dwie cz. So- bieskiej Woli 1970 UN 111, 34; *Sobieska Wola Druga*, *-kiej -li -giej*, *Sobieska Wola Pierwsza*, *-kiej -li -szej* 1982 WUN III 260. — Początkowo n. zestawiona *Wolia Gielczewska//Gielczwic-ka*, też *Wolia Wyszumuntowska*, od ap. *wola*, n. m. *Gielczew* (2) i zapewne od n. m. *Wyszumuntów*, dziś *Wyszumontów* (zob.), por. też nazw. *Wyszumuntowski* (rodzina osiadła w woj. lubelskim). W XVI w. zapisano ją także jako *Wolia Pielaszkowska*, od n. pobliskiej wsi *Pielaszkowice*, dziś *Pilaszkowice* (zob.). Od XVII w. *Wolia Sobieska* w związku z przejściem wsi przez *Sobieskich*

(SG X 946); por. *Wolya* dni Sobyenski 1529 LR 427, de *Wolya* p. Szobyenski 1565 Lulu 92, Stanisław *Sobieski* 1580 RPdm 22. Człony odróżniające w n. zestawionych odliczebnikowe. Lit.: SHGLu III 268, IV 133; KosLu 72. IN

Sobieska Wola zob. **Stara Wólka** (1) **Sobieska Wólka** zob. **Stara Wólka** (1) **Sobieski** (1), wś, biał., gm. Mońki, 4,5 km na pńn.-zach. od Moniek: *Sobieszczyki* 1567 HMil 381; *Sobieszczyki* 1569 UPL 264; *Sobieszczyki* 1580, *Sobieszczyki* 1591 ŻDz XVII/1, 116, 156; w *Sobieszczykach* 1610 HalBiał I 159; *Sobieszczyki* 1671 HMil 448; *Sobiejski* 1744 SDV 146; za *Szobieszkami*, *Subieszczyki* 1784 DekAug 193, 195; *Sobieszczyki*, w spisie urzęd. *Sobieski* 1889 SG X 946; *Sobieszczyki* 1921 Sk V 13; *Sobieszczyki* 1963 Mp-25(Mońki); *Sobieski*, *-sek* 1982 WUN III 260; gw. *sobieski*, *sobieski*, *sobieskoski*. — Dawniej *Sobieszczyki*, od n. os. *Sobieszczyk* SSNO V 138 (: *Sobiesław*), w l. mn. Przejście *Sobieszczyki* > *Sobieszczyki* > *Sobieszczyki* > *Sobieski* nastąpiło wskutek upodobnienia pod względem miejsca artykulacji, uproszczenia grupy spółgłoskowej i mazurzenia. Według H. Górnowicza n. ponowiona z n. wsi *Sobieski* (2). Lit.: HalBiał I 159; GórnRPd 28; Bor- Podl(kartoteka). IN

Sobieski (2), wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 11 km na wsch. od Płońska: *Sobieszyce* 1240, *Sobieski* (1240)XIV KMaz I 344; *Sobieszczyki* 1414 HMil 60; *Sobieszczyki* (1415)1456 SHGMz(MK 4, 36-36v); *Sobieszczyki* 1424 Zakr I nr 225; *Sobieszczyki* 1432 Mkm II nr 397; *Sobieszczyki* 1479 SHGMz(Ep. 10, 188); *Sobieszczyki* (!) 1484 SHGMz (Ep. 11, 90); *Sobieszczyki* 1490 SHGMz(Ep. 15, 728); *Sobieszczyki* 1496 Matr II nr 580; *Sobieszczyki* 1506 SHGMz(Ep. 16, 225); *Sobieszczyki* 1524 SHGMz(Ep. 204, 256v-257); *Sobieszczyki* (1565) Lumaz I 165; *Sobieszczyki* 1576 ŻDz XVI 313; *Sobieski* 1617 Lumaz I 36; *Sobieszczyki* 1784 MpPerPł; *Sobieszczyki* 1788 Busching XXII 387; *Sobieski* 1808 MpTex XI; *Sobieszczyki* 1827 Tabella II 187; *Sobieszczyki* 1839 MpKwat IV 2; *Sobieski*, właściwie *Sobieszczyki* 1889 SG X 946; *Sobieski* 1921 Sk I 124; *Sobieski*, *-sek* 1982 WUN III 260. — Dawniej zapewne *Sobieszycze*, od n. os. *Sobiesz* SSNO V 138 (: *Sobiesław*), z suf. *-ice*. Wtórnie *Sobieszczyki* od zdrobniałej postaci *Sobieszczyk*, w l. mn. Forma *Sobieski* to wynik mazurzenia,

Sobiesław

a pojawiająca się postać *Sobieszczyki* nawiązuje do n. os. *Sobieszczyk*, *Sobieszczyka*. Lit.: ZMaz 341; BańMorf 103. UB

Sobiesław zob. **Sobiesławice** **Sobiesławice**, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi łączyckiej: *Sobeslau* 1385, *Sobeslauice* 1387 Łęcz I nr 6, 313; de *Sobeslauicze*, *Sobesla- vicze* 1391 Łęcz II nr 3597, 3964; *Sobeslavice* 1398 Łęcz I nr 5705; *Sobyeslauicze* 1420 Semk nr 64. — Dawniej *Sobiesław*, od n. os. *Sobiesław* SSNO V 137, z suf. *-jb, później *Sobiesławice*, z suf. -ice. Lit.: SHGŁęcz II 107. KW

Sobieszczyany, dziś *Sobieszczyany*, wś, i *Sobieszczyany-Kolonia*, kol., dawniej wś, lub., gm. Niedrzwica Duża, 12 km na pld. -wsch. od Bełżyc: de *Sobescian*, de *Sobyescziani*, de *Sobieszcziani*, de *Sobieszczian* 1409 ŻLub nr 25, 445, 448, 456; de *Sebeszczyan*, *Sebeszczian* 1448, *Schobyesczczyan* 1484 LKP 28, 35, 97; *Sobyesczczany* 1529 LR 434; *Sobieszczian* 1531 ŻDz XIV 365; et *Sobieszczan* 1565 Lulu 89; *Sobieszczany* 1595, *Sebestiany* 1603 WPar 61, 463; *Sobieszczyan* 1626 RPobLu 57; *Sobieszczany* 1676 ŻDz XV 32a; *Sobieszczany* 1785 MpPerLu; *Sobieszczany* 1787 Spis 452; *So- bieszczan* 1788 Busching XXII 309; *Sobieszczany* 1801-04 MpHeld; *Sobieszczany* (A. i C.), dwie wsi 1889 SG X 946; *Sobieszczany*, wś i kol. 1933 SkBy 1578; *Sobieszczany*, -czan, *Sobieszcza- ny-Kolonia*, -czan-nii, *sobieszczański*, dwie wsi 1969 UN 104, 12; *Sobieszczany*, -czan, *Sobiesz- czany-Kolonia*, -czan-nii 1982 WUN III 260; gw. *sobescany*, -an//sobesćiany, -an. — Od n. os. *Sobieszcz* SSNO V 138 (: *Sobiesław*, *Sebastian*), z pl. suf. -any. Okresowo, w XIX w., z oznaczeniami literowymi. Człon dodatkowy w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 218-9; KosLu 72. IN

Sobieszczyki zob. **Sobieski** (1, 2) **Sobieszewko**, cz. Gdańska, dawniej wś: *Bohn- sacker Pfarrdorf* 1828 AmtDanzig 105; *Bonsacker Pfarrdorf* ok. 1845 MpRey nr 18; *Bąsacka Pleban- ka* — *Bahnsacher Pfarrdorf* (!) 1941 Choj 171; *Plebanka* 1945-47 Gedanopedia, s.v. *Sobieszew- ko*; *Bohnsacker Pfarrdorf* — *Sobieszewko*, -a, *so- bieszewecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sobieszewko*, os. 1967 SM 1054; *Sobieszewko*, -ka 1982 WUN III 260. — Dawniej niem. n. złożona, z przym. od niem. n. *Bohnsack*, dziś *Sobieszewo* (1), i ap. *Pfarr*

dorf 'wieś parafialna', którą zaadaptowano do pol. systemu jako *Bąsacka Plebanka*. Miejscowość powstała w 1793 r. (Encyklopedia Gdańska = Gedanopedia) lub w 1827 r. (AmtDanzig); przejściowo nosiła n. *Plebanka*, z elipsą członu odmiejscowe- go. Nazwa *Sobieszewko* została nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Bugalska, PMT VI 19, 93; Gedanopedia — Encyklopedia Gdańska, s.v. *Sobieszewko*; <http://www.gedanopedia.pl/>. BCz/PS

Sobieszewo (1), cz. Gdańska, dawniej wś: zum *Bonsacke* (1438) GZ 129; Zu *Bohnsack* (1594), *Bohnsack* 1749 Font XVI-XIX 488, 121; *Bohnsack* 1796-1802 MpSchrot IX; *Bohnsack* — *Bąsak* 1879 KętN 2; *Bąsak*, niem. *Bohnsack*, wś 1880 SG I 122-3; *Bąsak* — *Bohnsack* 1941 Choj 171; *Bohnsack* — *Sobieszewo*, -a, *sobie- szewski* 1946 MPol XXV nr 124; *Sobieszewo*, wś 1967 SM 1054; *Sobieszewo*, -wa 1982 WUN III 260. — Nazwa niem. *Bohnsack*, od ap. *Bohnsack* 'worek na fasole', tu może w odniesieniu do 'osady założonej na żyznej glebie'. Forma *Bąsak* jest adaptacją fonetyczno-graficzną n. niem. Nazwa *Sobieszewo* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Kęsikowa, PMT II 132; Bugalska, PMT VI 19, 93. BCz

Sobieszewo (2), wś, szczec., gm. Przybiernów, 17,5 km na pln.-zach. od Nowogardu: Vw. *Ma- thieshof* 1907 MpMbl(2355); *Matthieshof* 1936 Mp-100(34-20); *Matthieshof* — *Sobieszewo*, -wa, *sobieszewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sobieszewo* — *Matthieshof*, os. 1951 Rosp 299; *Sobieszewo*, -wa 1982 WUN III 260. — Dawna n. niem. od n. os. *Matthies* Gott 344 i ap. *Hof* 'dwór; zagroda'. Nazwa *Sobieszewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Przejściowo (według informacji SPZach 198) wś nosiła n. *Maciejowo*, będącą polonizacją n. niem. BCz

Sobieszewska Pastwa, cz. Gdańska, dawniej wś: *Bohnsackerweide* 1796-1802 MpSchrot IX; *Bohnsackerweide* 1845 MpRey nr 17; *Bohnsac- ker Weide* — *Bąsacka pastwa* 1879 KętN 2; *Bąsacka Pastwa*, niem. B. *Weide*, wś 1880 SG I 123; *Bąsacka Pastwa* — *Bohnsackerweide* 1941 Choj 171; *Bohnsackerweide* — *Sobieszewska Pastwa*, -kiej *Pastwy*, *pastwiański* 1947 MPol XXV nr 111; *Sobieszewska Pastwa* 1974 Mp-25(315.43); *So- bieszewska Pastwa*, -kiej -wy 1982 WUN III 260. — Dawniej niem. n. złożona, od niem. n. wsi

Bohnsack, dziś *Sobieszewo* (1), i ap. *Weide* 'pastwisko'. Nazwę spolonizowano jako *Bąsacka Pastwa*, od spolonizowanej n. *Bąsak* + *Pastwa*, tłumaczenie niem. *Weide*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Sobieszewska Pastwa*. Według Encyklopedii Gdańska (= *Gedanopedia*) miejscowość istniała w 1622 r., na obszarze należącym do Gdańska i dzierżawionym przez gdańską rodzinę *Weyde* (może *-weide* w n. niem. odnosi się do tego rodu). Lit.: Bugalska, PMT VI 20, 93; *Gedanopedia* — Encyklopedia Gdańska, s.v. *Sobieszewska Pastwa*, <http://www.gedanopedia.pl/>.

BCz

Sobieszewy zob. **Sobiczewy** **Sobieszka** zob. **Sobiska** **Sobieszki** zob. **Sobieski** (1, 2), **Sobiska** **Sobieszowice** zob. **Sobiszowice** **Sobieszów**, cz. Jeleniej Góry, dawniej wś: de *Hermannivilla* ok. 1300 CdSil XIV 136; *Hermnsdorf* 1327 SGTS IV 414-5; *Hermansdorf* 1337 Reg nr 5826; *Hermansdorf* des wickbildes Hirsberg 1369 LandbSch I nr 346; *Hermnsdorf* 1380 Ng 98; *Hermansdorff* 1399 ZfGS XXXIII 401; in villa *Hermansdorf* 1400 LandbSch III nr 835; *Hermnsdorf* auffim Kienast 1576 SGTS IV 414-5; *Hermnsdorf* 1590 CdSil XXVII 61, przyp. 2; *Hermnsdorf* ok. 1660 MpDSIav; *Hermnsdorff* 1668, *Hermnsdorff* sub arce Kynast 1677, *Hermbsdorff* *Hermbsdorff* sub castro Kynast 1687 J IV 45, 106, 206, 290, 410; *Hermnsdorf* 1736 MpWiel- Jav; *Hermnsdorf* auch *Hermnsdorf* 1786 Z VI 373; *Hermnsdorf* unt. d. Kynast 1831 MpRey nr 150; *Hermnsdorf* unterm Kynast 1845 K 226; *Hermnsdorf* Kynast 1875 SGTS IV 414-5; *Hermnsdorf* (Kynast) 1941 SOV 141; *Kynast*, *Chojniasty*, *Chojnastów*, *Chojnast*, *Chojnaste*, *Jerzmanice*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XII 136; *Hermnsdorf* — *Sobieszów*, *-owa*, *sobieszowski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Sobieszów*, *-szowa* 1982 WUN III 260. — Dawniej n. niem. *Hermansdorf*, wtórnice *Hermnsdorf*, w kancelaryjnym zapisie łac. *Hermannivilla*, od n. os. *Hermann*, *Herm* (: *Hari-man*) Gott 241-2 i ap. *Dorf* łac. *villa* 'wieś'. Postać *Hermnsdorf* niekształcona (m odczytane jako *m*) lub jest wynikiem adideacji do ap. *Herr*, *genitivus Herr* 'pan'. Od XVI w. z różnymi członami lokalizującymi od n. zamku *Kynast*, pol. *Chojnik* (wzgórze i ruiny), por. *Kynast* 1445 CdSil XXXV 87 (w związku z niem. ap. *Kienast* 'gałąź sosny')

DWB XI 683, *Kien* 'sosna'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobieszów*. Lit.: SNGŚI XI 136; SGTS IV 414-26; Zych, *Rocznik Dolnośląski* XII 270. PS

Sobieszycy zob. **Sobieski** (2) **Sobieszycy** zob. **Sobieski** (2) **Sobieszyn** (1), wś, lub., gm. Ujęź, 16,5 km na płd.-wsch. od Ryk: *Sobyeschin* 1508 ŻDz XV 476; *Sobyeszyn* 1564-65 Lusand 181; *Sobyeszyn* 1569 ŻDz XIV 332; *Sobieszyn* 1783-84 RejKor 359; *Sobieszyn* 1787 Spis 421; *Sobieszyn* 1889 SG X 946-7; *Sobieszyn*, *-na*, *sobieszynski* 1972 UN 142, 22; gw. *sobesyn*, *-na*. — Od n. os. **So-biesza*, por. *Sobiesz* SSNO V 138, z suf. *-in*. Lit.: KStęż 100; Nieckula, *-ov-* 310. IN

Sobieszyn (2), cz. Dzierżoniowa, dawniej wś, wałb.: *Hefendorf* ok. 1660 MpDSSvid; *Hebendorff* 1736 MpWielSchw; *Hebendorf* 1785 Z V 172; *Hebendorf* 1800 WBeschr I 142; *Hebendorf* 1809 MpAtSchl 11; *Hebendorf*, s. den richtigern Namen *Hofendorf*, kleine Ortschaft 1845 K 212, 234; *Hebendorf* 1902, 1938 MpMbl(5265); *Hebendorf*, Vw. 1941 SOV 134; *Hebendorf* — *Sobieszyn*, *-a*, *sobieszynski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sobieszyn*, *-na* 1982 WUN III 260. — Wieś powstała ok. 1500 r. Nazwa niem. *Hefendorf/Hebendorf/Hofendorf* niejednoznaczna. Zapewne od n. os. *Hebb*, *Hefe* (: *Habo* < *Hader*) Gott 229, 242 i ap. *Dorf* 'wieś'. Por. też niem. *heben* 'podnosić, dźwigać', *Hefe* 'drożdże', *Hof* 'dwór; sąd'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobieszyn*. Od początku XX w. n. *Hofendorf* zaczęto używać na określenie dzisiejszego Podgórzna, cz. Dzierżoniowa, por. *Hofendorf* 1902 MpMbl(5265); *Hofendorf*, R[itter]g[ut] 1941 SOV 148; *Hofendorf* — *Podgórzno*, *-a*, *podgórzeński* 1948 MPol XXVI nr 78. Lit.: SNGŚI X 93, XII 136; Darst VI 98. PS

Sobieszyno, wś zaginiona, płoc.: uillam be-ate virginis Episcopatus plocensis que *Sobessino* uocatur 1256 KKM 19. — Od n. os. **Sobiesz*, z suf. *-ino*. Według SG XV/2, 601 jest to prawdopodobnie obecne Zbyszyno. Lit.: ZMaz 341. PS **Sobiewidz** zob. **Sobowidz** **Sobiewola**, wś, elbl., gm. Kisielice, 2 km na płd.-zach. od Kisielic: *Swafela* 1518, *Sobywola* 1561 KęTL 199, 215; *Sobjewalla* 1776 Busching XIII 233; *Sobiewolla*, maj., folw. 1789 Goldb II

Sobiewolla

228; *Sobiewolla* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Sobiewalla* 1807 HolPr III 43; *Sobiewola* 1879 KęłN 102; przywilej na wieś *Swawola*, dziś *Sobiewola* 1882 KęłL 199, 215; *Sobiewola*, niem. *Sobiewolla* al. *Swatela* (!), dobra 1889 SG X 947; *Eigenwill* 1920 MpHAPr I; *Eigenwill* 1926, *Sobiewolla Muehle* — *Sobiewola*, dw. 1946 Ley I 100; *Sobiewola* — *Eigenwill* (*Sobiewolla*), os. 1951 Rosp 299; *Sobiewola* 1965 Mp-25(ława); *Sobiewola*, -li, cz. Kisielic 1982 WUN III 260; *Sobiewola*, -li, *sobiewolski* 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Starsza n. *Swawola* od ap. *swawola* 'nadużywanie wolności' Sstp VIII 510; później n. *Sobiewola*, por. *sobiewolny* 'własnowolny, swobodnie sobą rozporządzający; uparty, zuchwały, nie dający się podporządkować cudzej woli' Sstp VIII 328. W 1920 r. wprowadzono urzędowo niem. n. *Eigenwill*, która jest kalką n. pol. *Sobiewola* (por. *eigen* 'swoj, własny' i *-will* od *Wille* 'wola, pragnienie'). Lit.: Hawa. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 68-9, 75, 122, 256, 267. RP **Sobiewolla** zob. **Sobiewola Sobięcín**, cz. Wałbrzycha, dawniej wś: *Her- mansdorf* quod pertinet in Waldenbergk ok. 1300 CdSil XIV 85; *Hermansdorf* 1394, *Herrnsdorf* 1547 SGTS VII 401; *Hernbfidorf* 1576, *Hermfi- dorff* 1641 Darst VI 119, 121; *Herrnsdorf* ok. 1660 MpDSSvid; villae ... *Herrnsdorff* 1666/67 J I 684; *Herrnsdorf* 1736 MpWielSchw; *Herrnsdorff* 1743 SNGŚl XII 136; *Herrnsdorf* 1785 Z V 441; *Herrnsdorf*, *Nieder-*, *Ober-* 1845 K 226; *Nieder Herrnsdorf* 1886, *Herrnsdorf* 1936 MpMbl(5263); *Herrnsdorf*, Kreis Waldenburg (Schlesien) 1941 SOV 142; *Herrnsdorf* Kr. Waldbg. 1941 Wrzosek 23; *Węglewo*, n. przejściowa 1945 SNGŚl XII 136; *Herrnsdorf Kr. Waldbg.* — *Sobięcín*, -a, *so- bięcínski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Sobięcín*, -na 1982 WUN III 260. — O n. niem. *Hermansdorf*, wtórnice *Herrnsdorf*, od n. os. *Hermann*, *Herm* (: *Hariman*) Gott 241-2, zob. *Sobieszów*. Dodatkowy człon od przym. *nieder* 'dolny' dla odróżnienia od n. m. *Ober Herrnsdorf*, zob. *Sobięcín Górny*. Określenie lokalizujące *Kreis Waldenburg*, wprowadzone przez administrację hitlerowską, odnosiło się do administracyjnej przynależności do pow. wałbrzyckiego. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobięcín*. Lit.: SNGŚl XII 136; SGTS X 401-8. PS

Sobięcín Górny, cz. mta Boguszów-Gorce, dawniej wś, wałb.: *Neu Hermsdorf* 1736 MpWielSchw; *Neu Hermsdf* 1809 MpAtSchl 11; *Ob. Hermsdorf* 1831 MpRey nr 170; *Hermsdorf*, *Nieder-*, *Ober-*, wś 1845 K 226; *Ober Hermsdorf* 1886, 1936 MpMbl(5263); *Ober Hermsdorf*, cz. m. 1941 SOV 272; *Ober Hermsdorf* — *Sobięcín Górny*, -a -ego, *sobięcínski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sobięcín Górny*, -na -nego 1982 WUN III 260. — Nazwa niem. *Neu Hermsdorf*, od n. m. *Hermsdorf*, zob. *Sobięcín*, z dodatkowym członem od przym. *neu* 'nowy', po połączeniu miejscowości zastąpionym członem od przym. *ober* 'górný'. Od 1929 r. część mta Gottesberg, dziś Boguszów-Gorce. PS

Sobijanowice zob. **Sobianowice** **Sobikowice** zob. **Sobików** **Sobików**, wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 5,5 km na płd.-zach. od Góry Kalwarii: de *Sobico* 1404, *Sobikow* 1408, *Szobikowo* 1408, Nicolaus dictus Sobik de *Sobicowo* 1415 Czer nr 1, 96, 98, 342; *Sobicowo* 1425 MkM I nr 155; de *Sobykowice* 1443 MUKr I 199; *Sobykowo* 1464 ZHer nr 233; *Schobykowo* 1502 SHGMz(MK 18, 151v); *Sobikowo* 1576 ŻDz XVI 216; *Sobikow* 1783 MpPerMz; *Sobików* 1827 Tabella II 187; *Sobików* 1889 SG X 947; *Sobików*, -kowa, *so- bikowski* 1971 UN 136, 25. — Od n. os. *Sobik* SSNO V 139 (por. zapis z 1415 r.), z suf. -owo, efemerycznie -owice, ostatecznie -ów. UB

Sobin, wś, legn., gm. Polkowice, 4 km na płd.-zach. od Polkowic: *villa Stimeri* (rect. *Emerici*) 1335 Reg nr 5409 (tu?); De *villa Emerici* 1335 MPL I 372; *Villa Emerici* (1335)1597 ZfGS VII 298 (tu?); in *Herbordivilla* 1376 Heyne II 97; *Herbirstorff* 1399 ZfGS XXXIII 392; *Herbersdorf* 1643 MpDSGlog; *Herbersdorff* 1670, *Herbersdorff*, ab *Herbersdorffensi* 1687/88 J III 48, 352, 354; *Herbersdorf* 1739 MpWielGlog; *Herbersdorf* 1791 Z X 265; *Herbersdorf* 1845 K 222; *Herbersdorf* 1941 SOV 141; *Szronów*, n. przejściowa 1945 SNGŚl XII 136; *Herbersdorf* — *Sobin*, -a, *sobiński* 1947 MPol XXV nr 124; *Sobin*, -na 1982 WUN III 260. — Pierwszy zapis niepewny. Kancelaryjna forma łac. *Villa Emerici*, od ap. *villa* 'wieś' i n. os. *Emerich* Gott 172. Nazwa niem. *Herbersdorf*, w łac. postaci kancelaryjnej *Herbordivilla*, od n. os.

Herber(t) (: *Hariberct*) Gott 241 i ap. *Dorf* 'wieś'. Przejściowo wś nosiła n. *Szronów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobin*. Lit.: SNGŚI XII 136; Lutsch, Die Kunstdenkmaler der Reg.-Bezirks Liegnitz, 1891, 187. PS

Sobin zob. **Sobno**

Sobinie zob. **Sobienie Biskupie**, **Sobienie Kielczewskie**, **Sobienie Szlacheckie**

Sobinie Ciołek zob. **Sobienie Szlacheckie**

Sobinie Wilcki zob. **Sobienie Kielczewskie**

Sobiń zob. **Sobień** (3)

Sobis, miejscowość zaginiona, leżała koło Prabut, elbl.: bona sua videlicet Trist, Trumpe et *Sobis* nuncupata 1260 UBP 6-7; *Sobis* 1262, *Soben* 1287 Ger 167. — Nazwa prus. **Sob-/Sow-*, o etymologii jak *Sobno*. H. Górniewicz odczytywał n. jako **Stabis* na podstawie błędnie przytoczonego zapisu z 1260 r. Lit.: Ger 167; Górniewicz, PMT IV 150; Błażeni II 381. RP

Sobiska, wś, siedl., gm. Adamów, 16 km na pñ.-zach. od Kocka: [Czarna] XVI AtSd 137; *Sobieszka* 1783-84 RejKor 287; *Sobieszki* 1785 MpPerLu; *Sobieszka* 1787 SzadyLBCr 90; Lendo i Karczma *Sobiesko* (!) 1788 Busching XXII 312, 313; *Sobieska* 1801-04 MpHeld; *Sobieska* 1827 Tabella II 186; *Sobieska* 1889 SG X 946; *Sobieska* 1933 SkBy 1578; *Sobiska* 1960 Mp-25(Łuków); *Sobiska*, -ki, *sobiszkański* 1970 UN 115, 41. — Dawniej n. *Czarna*, ponowiona z n. rz. *Czarna*, pd. Tyśmienicy, por. *Czarna* 1457 SHGLu III 55, zob. też n. sąsiedniej wsi *Czarna* (9), notowaną od 1552 r. Od XVIII w. *Sobieszka*, *Sobieska*, *Sobieszki*, zapewne od n. os. *Sobiesz* SSNO V 138, z suf. -ka. Forma *Sobiska* wskutek mazurzenia i ścieśnienia artykulacji 'e > i. IN **Sobiszowice**, dziś *Szobiszowice*, cz. Gliwic, dawniej wś, kat.: villam nostram *Sobischowitz*, *Sobischowitz* (1276)1451 SUr IV 199; *Sobischo-wiz*, *Sobischowic* (1297)1451 SUr VI 255; *Novo Sobyssowitz* ok. 1300 CdSil XIV 97; *Peterkowicz* (1302) K 482; *Petirsdorf*, *Sobiechowice* (Stadtisch- und Antheil von Welczek), dwie miejscowości 1447 ZfGS XXVII 368, przyp. 84, 85; *Sobiessowice* (1482)XVI CdSil VI 113; *Zebyschovyc* [*Zebyscheyycz?* *Zobyschovyc?*] 1504 MUKr I 605; na *Sobiessowicz* 1646 Sękowski 171; *Petersdorff* 1679 CdSil XXXIII 58; *Szo-bisowic* 1679 ZfGS XXVII 395; *Petersdorff*, in

villa *Szobissowice* 1679, sub pago *Petersdorff*, In pago *Petersdorff* vulgo *Schobissowitz* 1687/88 J II 39, 100, 402, 411; *Petersdorf*, P[ol]. *Szobis-schowice* 1736 MpWielOppol; *Petersdorff* 1743 SNGŚI XII 137; *Petersdorff* 1745, *Petersdorf* 1747, *Petersdorf* 1759 SNGŚI XII 137; *Petersdorf*, poln. *Czobifowice* 1783 Z II 346; *Petersdorff* 1795, *Petersdorf* 1797 SNGŚI XII 137; *Petersdorf* (stadtsch), *Sobiszowice*, wś 1845 K 482; *Petersdorf* (v. Welczek), *Sobiszowice*, wś 1845 K 482; *Sobieszowice*, *Petersdorf* 1900 Myc 47; *Szobiszowice* — *Petersdorf* 1939 Prus 70; *Gleiwitz-Petersdorf*— *Gliwice-Sobiszowice*, -ic-ic, *sobiszowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sobiszowice*, -wic, cz. mta 1982 WUN III 260; *Szobiszowice*, -wic 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Pierwotnie n. *Sobiszowice*, od n. os. *Sobisz* AntrP IV 333, por. *Sobiesz* SSNO V 138, z suf. -owice; n. zmieniono jako *Schobissowitz*. Efemerycznie wystąpiła postać *Sobiechowice*, por. n. os. *Sobiech* SSNO V 135. Nazwa *P(i)eterkowice* od n. os. *Pieter-ka* SSNO IV 245, z suf. -owice; n. zmieniono jako *Petersdorf*. Obie wsi zostały przyłączone do Gliwic w 1875 r. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobiszowice*, natomiast w 2007 r. wprowadzono n. *Szobiszowice* (stanowi ona wtórną adaptację n. niem.). Lit.: BorGŚI 182; SNGŚI XII 137; Sękowski, Stosunki społeczne na wsiach księstw opolskiego i raciborskiego w epoce Habsburgów (...). Materiały, 2016, 171. PS

Sobki, wś, piotr., gm. Żelów, 4 km na pñd.-zach. od Żelowa: *Szobki* desertum 1511 ŻDz XIII 202; *Schobky* 1511/12 VisitGn 436; *Wschop-ky*, *Schopky* 1511-23 ŁLB I 462; *Sopky* 1552 ŻDz XIII 255; *Sopki* 1783-84 RejKor 178; *Sopki* 1802-03 MpGillyPr; *Sobki* 1827 Tabella II 187; *Sobki*, kol. i karczma 1889 SG X 947; *Sobki* 1921 Sk II 73; *Sobki*, -ków, *sobkowski* 1974 UN 42, 46; gw. *sopki*, -kuf, *sopkoski*. — Od n. os. *Sobek* SSNO V 134 (: n. os. na *Sobie-*, typu *Sobiesław*), w l. mn. Forma *Wsopki* powstała w wyniku ab-sorbacji przyimka w wyrażeniu w *Sobkach*. Lit.: Górniewicz, Onom XIII 106-7. KW

Sobkowiec, wś, wroc., gm. Kostomłoty, 5 km na pñ.-zach. od Kątów Wrocławskich: villarum ... *Kercichi*, *Zdeslaus*, *Bogdasouichi* ... 1234 SUr II 38; *Beslaus* (!) 1234 Reg nr 440a; in *Zob-kendorf* 1300 SUr VI 339; *Sobcowicz* (1318) K

Sobkowizna

779; *Zobcowicz* 1328, *Sobcowicz* 1329, *Sobcouicz* 1337, Heinrich *Sobcowicz* 1342 Reg nr 4748, 4861a, 6002, 6738 (tu?); *Sobconicz* 1346 RegŚl I nr 532; *Czobkowicz* 1353 Ng 358; *Sobcowicz* 1354 RegŚl II nr 1102; *Czobkowicz* 1356 RegŚl III nr 369; *Czobkewicz* (1359) RegŚl IV nr 581; *Czobkowicz* (1360) K 779; *Zopkendorff* 1425 Sob VIII 252; *Zopkowitz* 1461, *Zopkendorff* 1559 SNGŚl XII 137; *Zobkendorff* 1587 CdSil XXXV 181; *Zuckendorff* (!) 1666/67 J I 427; *Zopkendorff* 1736 MpWielWrat; *Zapfendorff* 1743 SNGŚl XII 137; *Zopkendorff* 1768 ZfGS XLIV 106; *Zopkendorff* 1795 Z XII 92; *Zopkendorff* 1845 K 779; *Sobkowice* (*Zobkendorff*) 1900 Myc 47; *Zopkendorff*, cz. wsi Wilkau-Zopkendorff 1941 SOV 423; *Zopkendorff*—*Sobkowice*, -ic, *sobkowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sobkowice*, -wic, przys. 1982 WUN III 260; *Sobkowice*, -wic, *sobkowicki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Pierwotnie zapewne **Zdzieslaw*, w zlatynizowanej postaci *Zdeslaus*, od n. os. *Zdzieslaw* SSNO VI 304, por. *Sdeslaus* 1228 SUr II 216, z suf. *-jb. Od XIV w. n. *Sobkowice*, od n. os. *Sobek*, z suf. -owice. Nazwa została niemieczona jako *Zobkowitz*, wtórnice *Zobkendorff*, *Zopkendorff*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobkowice*. Lit.: SNGŚl XII 137. PS **Sobkowizna**, cz. wsi Rychłocice, okresowo wś, sier., gm. Konopnica: *Co6mBU3Ha*, przys. 1881 SpisKal 350; *Sobkowizna*, os. 1889 SG X 948; *Sobkowizna*, wś 1921 Sk II 127; *Sobkowizna*, wś 1933 SkBy 1578; *Sobkowizna*, -ny 1982 WUN III 260. — Od nazw. *Sobek* Snazw VIII 546, z suf. -owizna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 32. KW **Sobkowo** zob. **Subkowy** **Sobkowy** zob. **Subkowy** **Sobków**, os., dawniej mto, kiel., gm. Sobków, 12,5 km na pfn.-wsch. od Jędrzejowa: Erectio Oppidi *Sobkow* iuxta fluuium Nida 1563 AGAD (MK 96, 106); Oppidum *Sobkow nouum* 1598 AtSd 57, przyp. 68; *Sobkow*, oder *Zobkow*, mko 1777 BuschingNE I 1336; *Sobkow* 1783-84 Rej- Kor 231; *Sobkow* 1787 MpPerKr; Stadtchen *Sobkow* 1788 Busching XXII 232; *Sobkow* 1801-04 MpHeld; *Sobków* 1808 MpWGal VII; *Sobków* 1877 Zin II 164; *Sobków*, os. miejska 1889 SG X 947-8; *Sobków*, os., wś i folw. 1902 Przew II 174; *Sobków*, os. miejska i folw. 1933 SkBy 1578; *Sobków*, -kowa, *sobkowski*, wś 1966 UN 21, 56;

Sobków, -kowa 1982 WUN III 260. — Od n. os. założyciela miasta Stanisława *Sobka* z Sulej owa, por. Stanisłai *Sobek* a Suleiow 1563 AGAD(MK 96, 106), z suf. -ów. Lit.: KopKiel 200; NaISand 163; RospSEMiG 357; RymNmiast 223; Niecku- la, -ov-192-3. IN/PS

Sobków zob. **Subkowy**

Sobków-Nida, kol., dawniej wś, kiel., gm. Sobków, 13 km na pfn.-wsch. od Jędrzejowa: *Nyda*, sors Sthanowycze 1508 ŻDz XV 484; *Nyda Ryterski* villa Raphaelis Ryterski 1540 ŻDz XV 559; ad petitionem ... Stanisłai Sobek ... et Annae a Ritzzer, bonorum villae *Nida* ... haeredis 1563 AGAD(MK 96, 106); *Nida Ryterska* 1598, *Nida* alias *Sobkow* 1662 AtSd(kartoteka); *Nida* 1783-84 RejKor 231; *Niwa* (!) 1788, 1791 MpPerSd; *Nida* 1802 Crusius III/2, 79; *Nida* 1827 Tabella II 41; *Nida Sobkowska* 1877 Zin I 411; *Nida Sobkowska* 1886 SG VII 37; *Nida Sobkowska*, wś i folw. 1902 Przew II 7; *Nida Sobkowska*, kol. i folw. 1933 SkBy 1116; Fw. *Nida-Sobków* 1938 Mp-100(46- -38); *Sobków-Nida*, -kowa-dy, cz. Sobkowa 1966 UN 21, 56; *Sobków-Nida*, -kowa-dy 1982 WUN III 261. — Pierwotnie *Nida* od n. rz. *Nida*, por. fluviorum *Nyda* (1135) DługoszAnn II 325-6; zapis z 1508 r. omyłkowo utożsamiono w t. VII ze wsią *Nida*. Późniejsze n. zestawione: *Nida Ryterska*, *Nida Sobkowska*, *Nida-Sobków* z drugimi członami od nazw. *Ryterski*, por. zapisy z r. 1540 (od n. m. *Ryter*, dziś *Rytro*, zob. SEMot III 169) oraz n. m. *Sobków*, pełniącymi funkcję dyferen- cyjną wobec n. m. *Nida* (zob.). Po włączeniu do Sobkowa nastąpiła zmiana szyku. Lit.: KSand 133. IN/PS

Soblacz zob. **Zbląg** **Soblowo** zob. **Sobolewo** (4) **Soblówka**, wś, biel., gm. Ujsoły, 28 km na pfd.-zach. od Żywca: *Sablówka* (!) 1844 AN- Krak, sygn. 29/280/0/27.1/3263(k. 9); *Soblówka* 1888 SG IX 494; *Soblówka*, grupa zabudowań w Rajczy 1889 SG X 948; *Soblówka* 1962 Mp-25 (Żywiec); *Soblówka*, -ki, *soblowski* 1964 UN 17, 94; *Soblówka*, -ki 1982 WUN III 261. — Od n. os. *Sobel* AntrP IV 333, por. też nazw. *Sobel* Snazw VIII 546 (najliczniej występujące w dawnym woj. bielsko-bialskim), z suf. -ówka. IN

Sobniewo zob. **Sobniów**

Sobniowice zob. **Soboniowice**

Sobocisko

Sobniów, wś, krośn., gm. Jasło, 4 km na pld.-wsch. od Jasła: *Sobnow* (1352)XV KMhp III 83; *Sobnouo* 1359 AGZ III 26; de *Sobnow* 1403 MUKr I 52; de *Szobnowy* 1407 SHGKr(TCz 1, 195); de *Sobnowa* 1428 SHGKr(TCz 21, 678); de *Sobnye-wo* 1443 SHGKr(TP 22, 268); *Sobnyow* 1470-80 DB I 491; de *Sobnyow* 1475 MUKr I 379; *Sobniow* 1581 ŻDz XIV 119; z *Sobinowem* (!), z ... *Sob-niowem* 1659-64 Lukrak 632, 635; *Sobinow* (!) 1680 Rej 296; *Sobniow* 1779-83 MpMieg; *Sobniow* 1802 Crusius III/2, 346; *Sobniów* 1889 SG X 948; *Sobniów, -niowa, sobniowski* 1965 UN 58, 207. — Dawniej *Sobnów*, od n. os. (*Sobien*)/So- *bień* SSNO V 136 (zapisy z SSNO odczytywane dwojako, por. TaszyckiRiSP I 123: *Sobien*), z suf. -ów, okresowo też -owo, -owy. Wtórnie *Sobniów*, przejściowo *Sobniewo*, wskutek zmiany $n > \dot{n}$ (częstej w pozycji przed formantem -ow-). Lit.: RBiecz 47; Nieckula, -ov- 193; BańMorf 82. **IN Sobno**, wś, olszt., gm. Łukta, 14,5 km na pld.-wsch. od Morąga: in Felde *Soben* (1352) PrUr V 11; *Sobin* 1402-08 GermerSied 355; *Sobin* 1411-19 Ger 167; *Soben* 1448 GermerSied 355; *Soben* 1564 Hart 520; *Soben* 1578, *Sobenn* 1607, *Soben* 1647, 1699 GermerSied 355-6; *Soben* ok. 1780 HAPr IV 382, 424; *Soben*, folw. szlach. 1789 Goldb I 212; *Sooben* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Zooben* (*Sobno*) 1820 Wald 202; *Sooben* (von Volken gewohne *Zoben* genannt), *Cóby*, -ow, folw. szlach. ok. 1859 SzcześTeka 81; *Sooben* 1890 SG XI 75; *Sooben* — *Sobno* 1946 Ley I 79; *Sooben* — *Sobno, -na, sobieński* 1950 MPol nr A-8; *Sobno, -na* 1982 WUN III 261. — Dawna prus. n. $S5b-/*S5w-$, od ap. $*s5wis$ 'jezioro', potwierdzonego w n. złożonych typu *Sowospanian*, *Malsobin*, dziś *Malszewo*. M. Biolik przypuszcza, że prus. $*sob-$, $*zob-$ znaczeniowo można wiązać z pol. *żaba*. Nazwa spolonizowana w XIX w. jako *Żoben*, *Cóby*, też *Sobno*, i w takiej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 167; Biolik, PMT X 118; PrzybBalt 271.

RP

Sobnowo zob. **Sobniów** **Sobnowy** zob. **Sobniów** **Sobnów** zob. **Sobniów** **Sobocice** zob. **Sobocisko**, **Sobota** (3) **Sobocin** (1), cz. wsi Kodłutowo, dawniej wś, ciech., gm. Raciąż: *Sobocin* 1598 AtMz(kartoteka); folwark nazwany *Sobocino* ... Na tym *Sobo-*

cinie jest gruntu włók cztery, te poddani z Uniec-ka do poświętnego należący . wyrabiają . od *Sobocina* 1775 ZPłoń 258, 261; *Sobocino* folwark 1783-84 RejKor 608; *Sobocin Poświętne* ... we wsi *Sobocinie poświętnym*, *Sobocino* 1808, *Sobocino Poświętne* ... we wsi zwaney *Sobocino*, *Sobocino Poświętne* ... w wsi *Sobocinie* 1811, *Sobocino Poświętne* 1812, *Sobocino* 1813, *Sobocin Poświętne*, *Sobocino Poświętne* 1815, *Sobocino* 1816, *Sobocino* 1825 APłoc, sygn. 50/392/0/-/1 (k. 10-10v, 13v), 4(k. 9, 16, zgony k. 9), 5(zgony k. 7v, 9v), 7(k. 7, śluby k. 5v-6), 8(k. 5v, zgony k. 4v), 16(k. 10); *Sobocin poświętne* 1827 Tabella II 187; Fol. *Sobocin* 1839 MpKwat III 2; *Sobocin*, wś 1889 SG X 949; *Sobocin* 1921 Sk I 169; *Sobocin, -na*, przys. 1982 WUN III 261; *Sobocin, -na*, 2002 DzU nr 233, poz. 1964. — Od n. os. *Sobota* SSNO V 140, z suf. -in, -ino. Okresowo z dodatkowym członem od ap. *poświętne*, *poświętne* 'grunta kościelne' (zob. *Poświętne* (1)); miejscowość w XVI w. była własnością duchowieństwa (AtMz 219), jednak w XIX w. człon ten mógł odnosić się tylko do części wsi (lub odrębnej wsi) należącej do kościoła (w księgach metrykalnych par. Unieck n. *Sobocino* i *Sobocino Poświętne* czasem występują równocześnie). PS

Sobocin (2), wś, kal., gm. Godziesze Wielkie, 10 km na pld.-wsch. od Kalisza: *Sobocin* 1783-84 RejKor 39; *sobocin* 1789 MpCzajSier; *Sobocien* 1802-03 MpGillyPr; *Sobozin* 1821 Rumpf III 116; *Żabocin* (!) 1827 Tabella II 303; *Zabocin* 1839 MpKwat I 4; *Sobocin* 1867 BuschEv 120; *Sobocin* 1877 Zin II 164; *Cóbo^uHb* urn *nodMmnoeb* (!) 1881 SpisKal 514; *Sobocin* al. *Podsmielów*, folw. 1889 SG X 948-9; *Sobocin*, folw., wś 1921 Sk II 21; *Sobocin, -na, sobociński* 1971 UN 80, 18; gw. *sobocin, -na, sobocki*. — Od n. os. *Sobota*, z suf. -in. Postaci *Zabocin*//*Żabocin* powstały zapewne pod wpływem wymowy niemieckiej *s* jak *z* oraz adideacji do ap. *żaba*. Oboczna n. *Podsmielów* w formie zrostu, od przyimka *pod* i n. sąsiedniej wsi *Śmielów*, dziś *Śmilów* (zob.). Lit.: ZierWlkp (kartoteka). PS

Sobocino Poświętne zob. **Sobocin** (1) **Sobocisko**, wś, wroc., gm. Oława, 7,5 km na pld.-zach. od Oławy: villis ... *Sobocisce* (1149) XV, *Sobotiste* 1193, *Sobotisse* 1201, iuxta *Zobo-tisch* 1202-03, iuxta *Zobotist* 1204 SUr I 15, 37,

Sobociszcze

49, 55, 68; *Zobocische* 1204 KŚI I 275; *Zobotisch* 1208, *Zobotisch* 1218 SUr I 82, 133; *Sobotzitz* 1250, *Soboczitz* Heynrico sculteto (1250)XV, *Sobocisce* 1253 SUr III 395, 396, 67; *Sobotzitz* 1258 Reg nr 1002; *Soboczicz* 1276 SUr IV 201; de *Sobotiz* 1295 SUr VI 186 (tu?); *Sobcytz* 1303, de *Sobotische* 1305, *Sobocicz* 1311 Reg nr 2755, 2842, 3212; *Zobzcicz* 1323, *Sobocicz* 1325, *Soboczicz* 1330 Reg nr 4300a, 4404, 4910; *Sobocicz*, *Soboczicz* 1335 Reg nr 5409, 5428; De *Sobecicz* (1335)1597 ZfGS VII 293; *Czobczicz*, *Czobczicz*, *Soboczicz*, *Sobocicz*, *Zobczicz* 1338, *Czobczicz* 1342 Reg nr 6077, 6095, 6096, 6099, 6181, 6938; *Soboticz*, *Sobocicz*, *Zcobczicz* 1346 RegŚI I nr 475, 480; *Czoboczicz*, *Czobczicz* 1349, *Zcobczicz*, *Zcob-ticz* 1350 RegŚI II nr 124, 308, 380; *Zcobczicz*, *Czobczicz* 1356 RegŚI III nr 220; *Czobczicz* (1358) K 779; *Scobschicz* 1359 RegŚI IV nr 529; *Czobotyicz*, *Czobczicz* 1360 RegŚI V nr 114, 339, 372; *Czobczicz* 1373 ZfGS VI 81; *Czobczicz*, *Czoboczicz* 1395 CdSil IX 80; in villa *Sodowitz* 1579 J I 79; *Zottwitz* 1590 ZfGS XLII 334; *Zottwitz* villa 1651/52, *Zottwitz*, Balthasar Tigler *Zottwicensis* 1666/67 J I 180, 518-9; *Zottwitz* 1736 MpWiel- Breg; *Zottwitz* 1783 Z I/3, 72; *Zottwitz*, *Sobacisko* 1830 Kn 889; *Zottwitz*, *Sobacisko* 1845 K 779; *Sobocisko*, dawniej *Sobocice*, niem. *Zottwitz* 1889 SG X 949; *Sobaciska* (*Zottwitz*) 1900 Myc 47; *Zottwitz*, *Sobocisko* 1941 Wrzosek 18; *Zottwitz* — *Sobocisko*, -a, *sobociski* 1946 MPol XXV nr 142; *Sobocisko*, -ka 1982 WUN III 261. — Chronologia zapisów wskazuje na pierwotną postać * *Sobociszcze*, jednak według S. Rosponda (który dysponował najstarszym zapisem z 1258 r.) dawniejszą n. były **Sobocice*, od n. os. *Sobota*, z suf. -ice, wtórnio *Sobociszcze*, *Sobocisko*, ze strukturalnym suf. -iszcze, -isko. Jego zdaniem niemożliwe jest wywodzenie tych nazw od ap. *sobota* 'szósty dzień tygodnia; nazwa dnia targowego', zob. *Sobota* (1); por. jednak ap. *sobótka* 'ognisko obrzędowe'. Nazwę zmieniono jako *Sob(o)tzitz*, później uległa ona uproszczeniu do *Zottwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobocisko*. Lit.: SNGŚI XII 138; RospPatrŚI 157. PS

Sobociszcze zob. **Sobocisko** **Sobocka Wieś**, wś, skiern., gm. Bielawy, 15 km na zach. od Łowicza: *Villa Sobotha* 1564 AtŁęcz (kartoteka); *Sobotha villa* 1576 ŻDz XIII 107;

Szobothka 1580, *Villa Soboczka* 1581 AtŁęcz (kartoteka); *Sobocka Wies* 1783-84 RejKor 80; *Sobocka* 1788 Busching XXII 136; *Sobotska Wies* 1793 MpPerŁęcz; *Sobota* 1827 Tabella II 187; *Sobockawieś* 1839 MpKwat III 4; *Sobocka Wieś* al. *Sobota* 1889 SG X 949; *Sobocka Wieś* 1921 Sk I 68; *Sobocka Wieś*, -kiej Wsi, *sobocki* 1973 UN 44, 8. — Początkowo n. zestawiona, zapisana w łac. postaci kancelaryjnej *Villa Sobotha*, *Sobotha villa*, od n. pobliskiej miejscowości *Sobota* (3) i ap. *villa* 'wieś'. Wtórnio człon odmiejskowy przybrał formę przymiotnika *Soboc-*ka. Okresowo w źródłach odnotowano postaci *Sobótka*, *Sobota*. KW

Sobogarten zob. **Magnice** **Soboklęski** zob. **Samoklęski** (1, 3) **Soboklęski** zob. **Samoklęski** (1, 3) **Soboklęszcz** (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 10,5 km na wsch. od Płońska: ville ... *Sovoclask* 1240 KMaz I 344; *Souoclesc* 1299 Kuj 166; *Sowoclanck* 1398 KkM 128; *Szowocloscz* 1425 Zakr I nr 1141; *Sovoclanesz* 1458 SHGMz(Ep. 5, 91v); *Sowoclesc* 1463 SHGMz(Ep. 5, 130v); *Sowoclanesz* 1483 SHGMz(Ep. 10, 276); *Sovoklqnsz* 1494 SHGMz(Ep. 15, 27); *Szowoklansz* 1514 SHGMz (PT 1, 350v); *Szovoklqsch Minor*, *Szovoklqsch Maior* 1570, *Maloklęki* (!), *Sawo-klęsz* 1576 ŻDz XVI 131, 312, 316; *Sowoklęszcz* 1783-84 RejKor 691; *Saboklęszcz* (!) 1784 MpPerPł; *Soboklęszcz* 1788 Busching XXII 387; *Soboklensz* 1808 MpTex XI; *Soboklęszcz* 1827 Tabella II 187; *Soboklęszcz* 1839 MpKwat IV 3; *Soboklęszcz* 1889 SG X 949; *Soboklęszcz*, -cza 1982 WUN III 261. — Dawniej *Sowoklęsk*, od n. os. **Sowoklęsk* lub od ap. **sowoklęsk* 'nazwa ptaka (?)' (por. n. ptaków *klęsk* i *gil klęsk* SESI II 220), też 'miejsce, gdzie było słycać kląskanie sów?' (złożenie od *sowa* i *kląskać*). Według A. Bańkowskiego forma *Sowoklęszcz* powstała w wyniku zmiany fleksyjnej w miejscowniku l. poj. maskulinów i neutrów na k, g, x w *Sowo-klęsce*, wtórnio *Sowoklęszcze* (jak w *Polsce* > *Polszche*) > *Sowoklęszczu*. Natomiast przejście *Sowo-* w *Sobo-* to wynik dysymilacji *s-w* > *s-b* (por. też *Samoklęski*). Lit.: ZMaz 344; BańMorf 87. UB

Soboklęszcz (2), wś, ciech., gm. Sońsk, 17 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Sovoclanesz* 1479

SHGMz(Ep. 10, 185); *Sovoclansz* 1480 SHGMz (Ep. 10, 191); *Sowoclansz* 1493 SHGMz(Ep. 15, 63); *Szouoclansz* 1506 SHGMz(Ep. 16, 221); *Sowoklyasz* 1512 SHGMz(C 53, 157); *Sowo-klansz* 1513 SHGMz(Ep. 149, 183v); *Sowokłeski* 1567 ŻDz XVI 326; *Sobokłeszcz* 1783-84 RejKor 538; *Sobokłefzcz* 1788 Busching XXII 378; *Soboklencz* 1808 MpTex XI; *Sowokłeszcz* 1827 Tabella II 187; *Sobokłeszcz* 1839 MpKwat IV 2; *Sobokłeszcz* 1889 SG X 949; *Sobokłeszcz, -cza, sobokłeszczewski* 1971 UN 123, 10. — Okresowo występuje także forma w l. mn. UB

Sobole (1), wś, biał., gm. Ulan-Majorat, 11 km na pld. od Łukowa: *Sobole* (1418)1596 ZDM I 422; *Sobolye* 1494 SHGLu III 219; *Sobole* 1529 LR 425; *Sobole* 1531, *Sobolye* 1552 ŻDz XIV 386, 400; *Sobole*, p. Wojciech Sobol 1580 ŻDz XIV 427; *Sobole* ... Wojciech Sobol Czajka 1620 RPobLu 196; *Sobola* (!) 1787 Spis 430; *Sobole* 1801-04 MpHeld; *Sobolew* 1827 Tabella II 187; *Sobole* 1877 Zin II 164; *Sobole* 1889 SG X 949; *Sobole, -ból, sobolski* 1970 UN 115, 35. — Od n. os. *Sobol* SSNO V 139, por. też nazw. właściciela Wojciecha *Sobola*, w l. mn. Efemerycznie występuje forma *Sobolew*. Lit.: SHGLu III 219; KosLu 73. IN

Sobole (2), wś, ciech., gm. Załuski, 8,5 km na pln.-zach. od Płońska: *Szobole* 1400 Płoń nr 32; *Sobole* (1418)1456 SHGMz(MK 3, 105); *Sobole* (1420)1456 SHGMz(MK 3, 4v); *Sobolye, Sobole* 1425, *Sobolewo* 1428 MkM I nr 102, 757; *Sobolye* 1429 MkM II nr 185; *Sobolye* 1462, *Sobol de Sobolie* 1521 ZHer nr 205, 963; metam *Sobolewska* 1533, *Sobolska* granicies 1572 SHGMz(Z 2, 679 i 32, 196v); *Sobole Falbogy, Sobolie Falbogi* 1576 ŻDz XVI 310-1; *Sobole* 1784 MpPerPl; *Sobole* 1827 Tabella II 187; *Sobole* 1889 SG X 949; *Sobole, -li*, kol. 1982 WUN III 261; *Sobole, -li, sobolski* 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — W XV w. *Sobole*, efemerycznie *Sobolewo*. W XVI w. *Sobole-Falbogi*; człon drugi ponowiony z n. sąsiedniej wsi, zob. *Falbogi Wielkie*. Lit.: ZMaz 341-2. UB **Sobole** (3), wś, suwał., gm. Wieliczki, 11 km na pld.-wsch. od Olecka: *Sobollen* 1471 KętL 498; *Sobuller, Sebuller* 1507, *Sobollen* po 1538 BiałKoł 114, przyp. 20; *Sobollen* 1717 PMT XII 133; *Sobollen* 1785 Goldb III 198; *Sobollen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Sobolen* 1839 MpKwat

VI 3; *Sobollen* — *Sobole* 1879 KętN 169; *Sobole* 1889 SG X 950; *Soballen* 1890 PMT XII 133; *Sobole* — *Richtenberg* 1938, *Sobollen* 1941 Choj 128; *Richtenberg* — *Sobole, -i, sobolski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sobole, -li* 1982 WUN III 261; gw. *sobolen//rixtenbersć*, później *sobale* 1959 PMT XII 133. — Nazwa zmieniona jako *Sobollen*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Richtenberg*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobole*. Lit.: Barkowski, AF XIII 187; GórnRWrm 211; Szczesniak, PMT XII 133; BiałOsad 64; BiałPrzem 27-8, 59; BiałKoł 114, przyp. 19, 21, 122, 164. RP

Sobole zob. **Krynki-Sobole, Soból Sobole-Falbogi** zob. **Sobole** (2) **Sobolew** (1), dziś *Sobolew*, wś, i *Sobolew-Kolonia*, kol., dawniej wś, lub., gm. Firlej, 11 i 12 km na pln.-zach. od Lubartowa: *Sobolow* 1580 RPobLu 785v; *Sobolow* 1626 RPobLu 144; *Sobolow* 1785 MpPerLu; *Sobolow* 1787 Spis 439; *Sobolów* 1801-04 MpHeld; *Sobolów* 1827 Tabella II 187; *Sobolew* 1870 Cat 40; *Sobolew* al. *Sobolów*, wś 1889 SG X 950; *Sobolew*, wś i kol. 1933 SkBy 1578; *Sobolew, -wa, Sobolew-Kolonia, -wa-nii, sobolewski*, dwie wsi 1969 UN 113, 7; *Sobolew, -wa, Sobolew-Kolonia, -wa-nii* 1982 WUN III 261. — Od n. os. *Sobol* lub od ap. *sobol*, z suf. *-ów*, wtórnie *-ew*. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KosLu 73; Rospond, *-bsk*-248. IN

Sobolew (2), wś, siedl., gm. Sobolew, 8 km na pld.-wsch. od Łaskarzewa: *Szobolow* 1470-80 DB III 180; *Sobolew* 1489 Matr I nr 2004; *Sobolyow* 1508 ŻDz XV 476; *Sobol* 1516 Matr IV/2, nr 10873; *Sobolow* 1564-65 Lusand 201; *Soboliow* 1569 ŻDz XIV 336; *Sobolow* 1783-84 RejKor 362; *Sobolow* 1785 MpPerLu; *Sobolow* 1787 Spis 422; *Sobolew* 1787 SzadyLBCr 118; *Sobolew* 1789 Lusand I 245; *Sobolow* 1801-04 MpHeld; *Sobolew* 1802 Crusius III/2, 346; *Sobolew* 1827 Tabella II 187; *Sobolew* 1839 MpKwat V 5; *Sobolew*, wś 1889 SG X 950; *Sobolew, -lewa, sobolewski* 1972 UN 124, 21; *Sobolew, -wa*, os. 1982 WUN III 261; *Sobolew, -wa, sobolewski* 1989 MPol nr 42, poz. 338; gw. *sobo-lef, -eva, soboleski*. Lit.: KStęż 100; KosLu 73; RospSEMIG 357. IN

Sobolew zob. **Sobole** (1), **Sobolów** (1)

Sobolew-Kolonia

Sobolew-Kolonia zob. **Sobolew** (1)
Sobolew-Wólka, wś wchłonięta zapewne przez *Sobolew* (2), siedl., gm. Sobolew: *Sobolew-Wólka*, wś 1921 Sk IV 23; *Sobolew Wólka* kolonja 1922 Dziennik Urzędowy. Organ Sejmiku Guberni wolińskiego nr 15, 145; *Sobolew-Wólka* 1933 SkBy 1578; *Sobolew Wólka*, wś 1935 Lubelski Dziennik Wojewódzki nr 30, poz. 213 [w gr. Teofilów]; *Sobolew-Wólka* 1967 SM 1055. — Nazwa zestawiona, pierwszy człon od n. m. *Sobolew* (2), drugi — od terminu osadniczego *wólka*.
PS Sobolewek Mały zob. **Sobolewo** (1) **Sobolewo** (1), wś, biał., gm. Supraśl, 7,5 km na płd.-wsch. od Białegostoku: *Wielkie Sobolewo*, *Sobolewek Mały* 1622 Bagińska 13, przyp. 54; *Sobolewo*, dwór, *Wielkie Sobolewo*, wś, i *Sobolewek Mały*, wś 1674 Kond 187; Wieś *Sobolew* 1773 DekPd 28; *Sobolewo* 1784 DekKn 111; *Sobolewo* 1795 MpPerPd; *Sobolewo* 1808 MpTex IX; *Sobolewo* 1889 SG X 950; *Sobolewo* 1921 Sk V 12; *Sobolewo*, -wa 1982 WUN III 261; gw. *sobolewo*, -a, *sobolewski*. — Od n. os. *Sobol*, por. też brus. n. os. *Sobol* BiryłaBA II 386, lub od ap. *sobol*, *soból*, z suf. -ewo, też -ew. Początkowo były to dwie jednostki osadnicze o n. zestawionych: *Wielkie Sobolewo* i *Sobolewek Mały* (n. deminutywna w odróżnieniu od n. *Wielkie Sobolewo*); człony odróżniające od przym. *wielki*, *mały*. Lit.: Bor-Podl(kartoteka); Kond 187; Bagińska, Białostoczczyzna nr 4, 1996, 9, 13. **IN Sobolewo** (2), os. zaginiona, leżała koło mta Borek Wielkopolski, leszcz.: gran. Borek, *Sobolewo* des. 1561 Koz III 229. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). **PS Sobolewo** (3), wś, łomż., gm. Klukowo, 13 km na płd. od Wysokiego Mazowieckiego: *Sobolewo* 1580 SHGPd(kartoteka); super bona *Sobolewo* 1600 HMil 322, 385; Zabiemec *Sobolewo* 1788 Busching XXII 191; *Sobolewo* 1793 SHGPd(Reg- of); *Sobolewo* 1827 Tabella II 187; *Sobolewo* 1889 SG X 950; *Sobolewo* 1921 Sk V 109; *Sobolewo*, -wa, *sobolewski* 1974 UN 165, 26. Lit.: BorPodl(kartoteka). **IN Sobolewo** (4), cz. Gębic, dawniej wś, pil., gm. Czarnków: *Sobolewo*, folw. 1821 Rumpf III 115; Vorwerker Briesen und *Sobolewo*, unfern Czarnikau / Folwarki Brzeźno i *Sobolewo*, niedaleko Czarnkowa 1829 AmtBromberg 227; Vw. *So*

bolewo 1839 KDR nr 250; Vw. *Sobolewo* 1839 MpHey(Czarnków); *Sobolewo*, folw. 1889 SG X 950; *Sobolewo* 1902 MycPn 175; *Sobolewo*, wś 1921 Sk X 12; *Sobolewo*, -wa 1967 UN 76, 8. — Miejscowość powstała zapewne w 1. połowie XIX w. Identyfikowany z Sobolewem przez S. Kozierowskiego zapis *Soblowo* z 1432 r. (Koz III 229) w rzeczywistości odnosi się do wsi Szawłowo koło Czarnkowa (SHGPn IV 575). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). **PS**

Sobolewo (5), os. zaginiona, leżała koło Kowalewa, pozn.: *Sobolewo* 1399 Krasoń 91; *Sobolewo* 1408 SHGPn IV 575; *Sobolewo* 1410 Koz III 229; *Szobolewo* 1412 SHGPn IV 575; *Sobolye-wo* 1444 Koz III 229. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 575; Ppoz 281; Nieckula, -ov- 193; Krasoń, Uposażenie klasztoru cystersów w Obrze w wiekach średnich, Prace Komisji Historycznej PTPN 16, 1950, 91. **PS**

Sobolewo (6), wś, suwał., gm. Suwałki, 6 km na płd.-wsch. od Suwałk: *Sobolewo* 1774 SHGPd(ks. śl.); *Sobolewo* 1827 Tabella II 187; *Sobolewo* 1889 SG X 950; *Sobolewo* 1921 Sk V 82; *Sobolewo*, -wa 1982 WUN III 261. Lit.: BorPodl(kartoteka). **IN Sobolewo** zob. **Sobole** (2) **Sobolice** (1), przys., dawniej wś, ziel., gm. Bytom Odrzański, 4,5 km na płd.-wsch. od Bytomia Odrzańskiego: hereditatem nostram *Sobeliz* wlgariter nuncupatam 1257, in villa *Sobelici* 1263, *Sobeliz* 1265, *Sobelici* (1266)XV SUR III 152, 293, 325, 343; *Sobelicz* (1283)XV SUR V 62; *Soboliz* (1283)XV Reg nr 1731; *Czobilwitz* 1360 GrMark I 177; *Zobelwitz* 1580 CdSil XXXII 110; *Zepel-witz* 1670, *Cebelwitz* 1687/88, *Zebelwitz*, *Zebel-wicensis* 1687/88 J III 52, 388, 390, 610; *Sobelitz* ok. 1699 CdSil XXXII 21; *Zabelw.* 1739 MpWiel-Glog; *Zobelwitz* 1791 Z X 301; *Zobelwitz* 1845 K 778; *Zobelwitz* 1913, *Zobeln* 1936 MpMbl(4361); *Zobeln*, *Zobelwitz* j [etzt] *Friedrichslager-Zobeln* 1941 SOV 422; *Friedrichslager-Zobeln* — *Sobolice*, -ic, *sobolicki* (Bodzów) 1948 MPol XXVI nr 59; *Sobolice*, -lic 1982 WUN III 261. — Pierwotnie zapewne **Sobelicy* (od n. os. **Sobiel*, por. nazw. *Sobiel*, *Sobiela* Snazw VIII 547) lub **Sobolicy*, od n. os. *Sobol*, z suf. -icy, zapisywana w formach niemczonych jako *Sobeliz*, *Zobelwitz*. Nazwa *Zobeln* została wprowadzona przez administrację hitlerowską, następnie miejscowość włą

czono do wsi *Friedrichslager*, dziś Bodzów (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobolice*. Lit.: SNGŚI XII 138-9. PS

Sobolice (2), wś, ziel., gm. Nowogród Bobrzański, 6 km na pld.-wsch. od Nowogrodu Bobrzańskiego: *Sobelici* (1246) K 769 (tu?); *So-dlychdorf* 1334 Reg nr 5383; *Sodlichdorf* (1334) K 769; *Czodligisdorf* 1338 Reg nr 6155; *Zedels-dorff* 1687/88 J III 700; *Zedelsdorfok* 1699 CdSil XXXII 21; *Zedelsdorf* 1736 MpWielSag; *Zedlitz-dorf* (!) 1739 MpWielGlog; *Zedelsdorf* 1787 Z VII 115; *Zedelsdorf* 1845 K 769; *Zedelsdorf* 1895 SG XIV 560; *Zedelsdorf, Sobolice* 1941 Wrzosek 28; *Zedelsdorf—Sobolice, -ic, sobolicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sobolice, -lic* 1982 WUN III 261.

— Pierwszy zapis niepewny, odnosi się być może do wsi *Sobolice* (1). Kolejne zapisy *Sodlychdorf Czodligisdorf*, później *Zedelsdorf* (z drugim członem od ap. *Dorf* 'wieś') to zapewne niem. substytucje dawnej n. słów. typu **Siodlików*, **Siodli-kowice*, od n. os. **Siodlik*, por. *Siedlik* (: *siodło*) SSNO V 50. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobolice*. Lit.: SNGŚI XII 138. PS

Sobolice (3), wś, ziel., gm. Przewóz, 9 km na pld. od Przewozu: *Zebulusk* 1345, *Czobolesk* 1399 KOL 75; Das dorff *Czobelis* 1427 CdL II/1, 463; *Czobelisk* 1429-37 CdL II/2, 729 (tu?); *Zobelosk* 1438, *Czobelisz* 1454 CdL IV 35, 861; czum *Ccoblissk* 1490, *Zcobeless* 1491, zum *Czobeloss*, vom *Zcobeloss* 1494, *Czobelos(z)* 1514, *Zobeltz* 1564 KOL 75; *Zoblitz* 1593 MpLusSup; *Zoblitz* ok. 1720 MpWeigSup; *Zoblitz* 1845 K 777; *Zoblitz*, głuź. *Sobolkecy* 1891 KOL 75; *Zoblitz* 1918, *Zoblitz-Lodenau* 1939 MpMbl(4655); *Zoblitz-Lodenau, Sobolice* 1941 Wrzosek 38; *Zoblitz-Lodenau—Sobolice, -ic, sobolicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sobolice, -lic* 1982 WUN III 261.

— Nazwa niejednoznaczna. E. Eichler i H. Walther dla bliźniaczej n. nieodległej miejscowości *Zoblitz* (koło Lobau w Niemczech), mającej podobną dokumentację (zapisy dla obu miejscowości mogą się mieszać, autorzy dysponują identycznym pierwszym zapisem), rekonstruuja pierwotną postać słuź. **Sobelusky*//**Sebelusky* > luź. **So-bolsk*, którą wiążą z zaimkiem *sebe//sobe* 'sobie' i czas. głuź. *luskac* 'rozłupywać (orzechy)', pol. *luskac*. S. Rospond i P. Kuhnel z kolei n. omawianej wsi odczytują w oparciu o

sy jako **Sobolsk(o)*, **Sobol(i)sk(o)*, od ap. głuź. *sobol* 'soból', stp. *soból*, przym. *soboli* 'zrobiony z futra sobolowego' Sstp VIII 330, 328 lub od n. os. *Sobol*, z suf. *-sk-*, *-isk-*. Nazwę zniemczono jako *Zoblitz*. W okresie hitlerowskim wś połączono z miejscowością *Lodenau* znajdującą się dziś po niemieckiej stronie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobolice*. Lit.: SNGŚI XII 138-9; KOL 75-6; Rospond, *-bsk-* 248; Eichler, Walther, Orts-namen der Oberlausitz, T. I 349-50; BenaGŁuź 404-5. PS

Sobolice zob. **Sobolice** (1, 2), **Sobolów** (2) **Sobollen** zob. **Sobole** (3) **Sobolowa** zob. **Sobolów** (2)

Sobolowice zob. **Sobolów** (2) **Sobolowo** zob. **Sobolów** (2) **Sobolów** (1), dziś *Sobolew*, wś, legn., gm. Wądroże Wielkie, 12 km na pld.-zach. od Środy Śląskiej:

Sobolow (1287)XVIII SUR V 274; *So-below* 1341 Reg nr 6534; Johannes ... de *Czobla* 1360 RegŚI V nr 379; *Czabelaw, Czob* (1425) K 777; *Zobel* ok. 1672 MpDSLig; *Zobel* 1736 MpWielLig; *Zobel* 1789 Z VIII 199; *Zobel* 1845 K 777; *Zobel, Sobolów* 1941 Wrzosek 35; *Zobel*

— *Sobolów, -owa, sobolowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sobolów, -lowa* 1982 WUN III 261; *Sobolew, -lewa, sobolewski* 1996 MPol nr 79, poz. 714. — Pierwotnie *Sobolów*, od n. os. *Sobol*, z suf. *-ów*. Nazwę zniemczono jako *Zobel*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobolów*, którą w 1996 r. zmieniono na *Sobolew*. Lit.: SNGŚI XII 139. PS

Sobolów (2), wś, tarn., gm. Łapanów, 9,5 km na pld.-zach. od Bochni: *Zobalici* villa (1105)XII, de *Cobalici* (1229) Ktn 2, 22; *Sobolow* (1262) Kkk I 86; in syluis et boris *Sobolowo* dictis 1411 KMłp IV 128; de *Sobolowa* 1468 SHGKr(TCz 4, 357); decimam in *Sobolow* villa, in qua est ecclesia parochialis ... in *Szobolow* ad dictam villam 1470-80 DB I 32; de *Sobolowicze* 1487 SHG-Kr(kartoteka); *Soboliow* 1564 Lukrak II 87; *Sobolow* 1581 ŻDz XIV 60; *Sobolow* 1680 Rej 262; *Sobolow* 1779-83 MpMieg; *Sobolów* 1889 SG X 951; *Sobolów, -lowa, sobolowski* 1963 UN 2, 64.

— Dawniej *Sobolice*, od n. os. *Sobol*, z suf. *-icy*, wtórnie *-ów*, okresowo też *-owo, -owa, -owice*. Lit.: LKrak 139; Nieckula, *-ov-* 193. IN

Sobolów zob. **Sobolew** (1, 2)

Soboniowice

Soboniowice, cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: *Soboniowice* 1581 ŻDz XIV 41; *Soboniowice* 1680 Rej 61; *Sobanyowice* 1779-83 MpMieg; *Soboniowice* 1794 Ga Pp2v; *Soboniowice* 1802 Crusius III/2, 347; *Sobniowice* al. *Soboniowice*, wś 1889 SG X 948; *Soboniowice* 1921 Sk XII 31; *Soboniowice*, wś 1933 SkBy 1579; *Soboniowice*, -wic, *soboniowicki*, wś 1963 UN 1, 66; *Soboniowice*, -wic 1982 WUN III 261. — Od n. os. *Soboń*, *Sobania*, *Sobień* SSNO V 140, 134, 136 (: *Sobiesław*), z suf. -owice. Utrwaliła się forma *Soboniowice*. Lit.: LKrak 139. IN

Sobonsch zob. **Sobącz**

Soboń, wś, siedl., gm. Wierzбно, 12 km na pld.-zach. od Węgrowa: *Zabon* W. H. 1801-04 MpHeld; *Sobuń Joanin* ... w *Sobuniu Joaninie*, w *Sobuń Joanin* (!) zamieszkały ... w *Sobuń- Joaninie* 1828 APSied, sygn. 62/235/0/1/4(k. 9, 10); *Budy Wierzbińskie Soboń* ... z *Budów Wierzbińskich Soboń* ... z *Budów Soboń* 1838 APSied, sygn. 62/235/0/1/13(k. 6v); *Budy Soboń* ... z *Budów Soboń* ... w *Budach Soboń*, *Budy Sobon* 1839 APSied, sygn. 62/235/0/1/14(k. 6v, 20); *Soboń Joannin* 1839 MpKwat V 4; *Budy Soboń* ... na *Budach Sobońskich* ... na *Budach Soboń* 1840 APSied, sygn. 62/235/0/1/15(k. 8-8v); *Soboń*, *Sobuń*, w *Sobuniu* 1841 APSied, sygn. 62/235/0/1/16(k. 2v, 3, 4); *Sobunie* ... w wsi *Sobuniu*, *Kolonia Sobón* ... na *Kolonii Sobuń* 1843, *Sobuń* *Kolonia* ... w *Kolonii Sobón*, *Sobuń* na *kolonii Sobun*, *Sobuń* ... koloniści w wsi *Sobuniu* 1844 APSied, sygn. 62/235/0/1/18(k. 6v, 8v), 19(k. 4, 5v, 19); *Soboń* 1877 Zin II 164; *Soboń Joannin*, wś 1889 SG X 952; *Sobon* 1921 Sk IV 113; *Soboń* 1952 UW 41; *Soboń*, -nia 1982 WUN III 261. — Od nazw. *Soboń* RymSEN II 456, gw. *Sobuń*. Okresowo n. zestawiona z drugim członem od im. *Joanna*, z suf. -in, oraz w formie *Budy Wierzbińskie-Soboń* (por. sąsiednią n. m. *Wierzбно*), *Budy Soboń*, *Budy Sobońskie*. UB

Soboń-Joannin zob. **Soboń**

Sobończa zob. **Sobącz**

Soborzyce, wś, częst., gm. Dąbrowa Zielona, 11 km na pln.-zach. od Koniecpola: *Szeborych* (1249)1610 KHist XXXVIII 459; *Xebotrith* 1250 KMhp II 83; *Fszeborzicze* 1412 RKJŁ XIII 83; *Szwyeborzicze* 1470-80 DB III 372; *Wschoborzi- cze*, *Wschoborzicze* 1511 ŻDz XIII 205; *Wschebo-*

rzyce, *Wschoborzycze* 1511-23 ŁLB I 512, 513; *Wsemborzicze* 1552 ŻDz XIII 278; z *Soborzic* 1628-32 Luwlkp I 139; *Soborzyce* 1788 Busching XXII 109; *Soborzyce* 1791 MpPerSd; *Soborzyce* 1827 Tabella II 187; *Sąborzyce* 1839 MpKwat III 6; *Soborzyce* 1889 SG X 952-3; *Soborzyce* 1921 Sk II 82; *Soborzyce*, -rzyce, *soborzycki* 1972 UN 48, 19. — Dawniej zapewne **Sieborzyce*, *Wshebo- rzyce*, *Świeborzyce*, od n. os. *Wshebor* i wariantów *Siebor*, *Świebor* SSNO VI 216, z suf. -ice. Zmiana w *Soborzyce* zapewne analogicznie do nazw z członem *Sobo-*. Lit.: SHGŁęcz II 107. KW

Sobosiernie zob. **Sobiesiernie** (2)

Soboszów, wś, kiel., gm. Czarnocin, 9 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Sobossow* 1399 Krak nr 8239; *Soboszow* 1470-80 DB I 407; *Soboszow* 1508 ŻDz XV 486; *Schoboszow* 1579 ŻDz XIV 217; *Soboszow* 1783-84 RejKor 352; *Soboszow* 1787 Spis 377; *Soboszów* 1827 Tabella II 187; *Soboszów* 1889 SG X 953; *Soboszów*, -szowa, *soboszowski* 1966 UN 22, 12; gw. *sobo-* suf. -ova, *sobososki*. — Od n. os. **Sobosz* (: *Sobiesław*, *Sobiesąd*), por. nazw. *Sobosz* RymSEN II 456, z suf. -ów. Lit.: KSand 186; KopKiel 200; Nieckula, -ov- 193. IN

Sobota (1), wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 6,5 km na pld.-wsch. od Lwówka Śląskiego: *Sobot* 1268 SUr IV 43; *Sobeth* ok. 1300 CdSil XIV 126; *Czo- bothen* 1318, *Czerboten* 1319, *Zcobotindorf* 1322, *Zcoboten* 1323 Reg nr 3773, 3981, 4192, 4259; *Zcobata* 1329 CdSil XXXV 35; *Czobothen* 1375 LandbSch I nr 981 *Czobotendorf* (1375) K 777; *Czobothen* 1389 LandbSch II nr 691; *Czobotha* 1397, czum *Czobothan* (1399), czum *Czoboten* 1399 LandbSch III nr 334, 561, 674; *Czobta* 1399 ZfGS XXXIII 400; czum *Czobothen* 1400, czum *Czobothan* 1402, dem *Czobthen* 1407 LandbSch III nr 825, 1286, 1907; *Zcoten* 1528 CdSil XXXV 153; *Zobten* 1644 ZfGS XIX 230; *Zoten* ok. 1660 MpDSIav; *Zobten*, pagus *Zobta*, scriba *Zobtensis* 1677, Silesius *Zobtna* oriundus, *Zobten*, *Zobtensis* 1687 J IV 127, 285, 316; *Zobten* 1736 MpWiel- Jav; *Zobten* 1786 Z VI 140; *Zobten am Bober*, oder *Zobten graflich und probsteilich* 1845 K 777; *Zobten am Bober*, *Sobótka nad Bobrawą* 1941 Wrzosek 35; *Zobten am Bober* — *Sobota*, -y, *sobocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sobota*, -ty 1982 WUN III 261. — Nazwa *Sobota* od ap. *sobo*

ta 'szósty dzień tygodnia' (w związku z targami, które odbywały się w tym dniu). Nazwę zmieniono jako *Zoboten*, później *Zobten*, gw. *Zobta*. Człon lokalizujący *am Bober* odnosił się do położenia nad rz. *Bober*, dziś *Bóbr*; członcy na określenie części wsi od przym. *gräflich* 'hrabiowski' i *probsteilich* 'proboszczowski' odzwierciedlały stosunki własnościowe. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobota*. Lit.: SNGŚI XII 139; SGTŚ VII 522-6. PS

Sobota (2), wś, poznań, gm. Rokietnica, 16 km na płn.-zach. od Poznania: *Sobotha* 1367 KW III 299; de *Sobotha* 1387, de *Szobotha* 1392 Lek I nr 223, 1233; de *Sobotka* 1399 RWlkp II nr 113; de *Sobotha* 1402 Piek nr 272; *Sobota* (1413)1784, *Sobotka*, *Szobothka* 1419 SHGPn IV 575; *Sobota* 1422 RWlkp I nr 1108; de *Szobotha* 1440 KW V 649; *Schobotha* (1441)1500 KW X 248; *Soboth-* ca 1443 SHGPn(PG 2, 63v); sub parochia *Sobot-* censi 1454 SHGPn(AAP CP 14, 622); de *Sobotha* 1486 MUKr I 455; *Sobotha* 1510 NKs 37; *Sobota* 1580 ŻDz XII 36; *Sobota* 1789 PPozn(Tab 6, 230v); *Sobota* 1802-03 MpGillyPr; *Sobota* 1846 KsP 342; *Sobota* 1889 SG X 954; *Sobota* 1921 Sk X 77; *Sobota*, -ty, *sobocki* 1966 UN 93, 33.

— Okresowo występowały formy z deminutyw- nym suf. -ka. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 575-87; PPozn 281. PS

Sobota (3), wś, dawniej mko, skiern., gm. Bielawy, 17 km na płn.-zach. od Głowna: *Sobota* 1250, *Sobotha* 1356, *Soboczicze* 1357 CdP II 41, 304, 727; *Szoboczicze* 1357 Matr IV/3, supl. nr 188; de *Sobota* 1399 Łęcz II nr 513; *Sobotha* (1436)1511/12 VisitGn 58; *Sobotha* 1511-23 ŁLB II 502; *Sobota* 1552, *Szobotha*, *Sobotha* 1576 ŻDz XIII 157, 107, 114; *Sobota*, miastecz. 1783-84 RejKor 80; *Sobota* 1793 MpPerŁęcz; *Sobota* 1827 Tabella II 187; *Sobota* 1839 MpKwat III 4; *Sobota*, os. miejska 1889 SG X 953; *Sobota* 1921 Sk I 68; *Sobota*, -ty, *sobocki* 1973 UN 44, 8.

— W 2. połowie XIV w. notowana również postać z suf. -ice. Lit.: SHGŁęcz II 107-8; RymNmiast 223.

KW

Sobota zob. **Sobocka Wieś**, **Sobótka** (5, 5a, 6)

Sobota Minor zob. **Sobótka** (2) **Sobothin** zob.

Sobiecín Sobotka zob. **Sobota** (2), **Sobótka** (1, 2, 4, 4a) **Sobotka Mała** zob. **Sobótka** (2)

Sobotka Wielka zob. **Sobótka** (2)

Sobotta zob. **Sobótka** (5a)

Sobowa zob. **Sobów** (1)

Sobowice, wś, kiel., gm. Imielno, 6,5 km na płn.-zach. od Pińczowa: de *Sobouicz* 1376, in *Sobouicze* 1398 Krak nr 205, 7140; *Szobowycze* 1417 MUKr I 92; *Schobovicze*, *Sobowicze* 1470-80 DB I 132, II 67; *Szobowycze* 1490 ŻDz XV 439; *Sobowicze* 1564 Lukrak II 79; *Sobowice* 1581 ŻDz XIV 87; *Sobowice* 1783-84 RejKor 227; *Sobowice* 1827 Tabella II 187; *Sobowice* 1889 SG X 957; *Sobowice*, -wic, *sobowicki* 1966 UN 21, 10; gw. *sobovice*, -vic, *soboski*. — Od n. os. *Soba* SSNO

V 134 (: *Sobiesław*, *Sobiesqd*), z suf. -owice. Lit.: RKrak 157. IN

Sobowidz, wś, gdań., gm. Trąbki Wielkie, 12 km na pld.-zach. od Pruszcza Gdańskiego: *Sobbewiz* (1336)1795 KW II 484; de *Sobewicz* 1336 PrUr III 45; *Sobowicz* (1350)1452 PrUr IV 539; *Sobowicz* (1357)XIV, *Sobowicz* (1361) PrUr

V 337, 567; *Zobwicz* 1411 AMH 26; *Subbowicz* 1416 MPH VI 364; *Subowitcz* 1427 MWrm IX 223; *Subicz* (1437/38) GZ 117; *Sobyewydz* (*So-* byewycz) 1507 Matr IV/1, nr 35; *Sobbowitz* 1508 Font LXIV 235; *Sobwitz*, *Subbewitz*, *Subwitz* 1512 Font LXVI 198, 215, 225; *Sobowidz* 1513 Matr IV/2, nr 10450; *Subouicz* 1515, *Sobyewydz* 1526 Matr IV/1, nr 2512, 4998; *Szobowitz* 1570 ŻDz XXIII 145; *Szobowidz* 1584 Font I-III 228; in castro *Subowicz* (1603)1764 Font XXXIV 399; dzierżawce *Sobowica* 1624 LuPrus 243; *Zobowitz* 1630 MpHenn; *Sobowidz* 1648 RP 200; *Wieś Sobowic* 1664 Font XXXII 333; *Sobowidz* 1682 Font V 55; *Zobowitz* 1690 Chłudzkiński 251; *Sobowidz* 1765 LuPrus II 50; *Sobowitz* 1775 Busching IX 500; *Sobbowitz* 1789 Goldb II 211; *Sobbowitz* 1796-1802 MpSchrot IX; *Sobowidz* 1818 ABPom 26; *Sobbowitz* — *Sobowidz* 1879 KętN 6; *Sobowidz*, niem. *Sobbowitz* 1889 SG X 957; *Sobowidz* — *Sobbowitz* 1941 Choj 177; *Sobbowitz* — *Sobowidz*, -a, *sobowidzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sobowidze*, n. przejściowa 1946-47 Chłudzkiński 252; *Sobowidz* 1952 UW 190; *Sobowidz*, -dza 1982 WUN III 262. — Zapewne od n. os. *Soba*, z suf. -ewice, -owice; n. zapisywana w formach zmienionych *Sobewiz*, *Sobbowitz*. Notowane od 1507 r. postaci *Sobiewidz*, *Sobowidz* stanowią zapewne reslawizację form zmienionych (odda

Sobowiny

nie *-witz* jako *-widz*). Zapisy typu *Subowitz* zdają się potwierdzać oscylację *o : u*. Według H. Bugalskiej od n. os. *Sobiewit*/**Sobowit*, z suf. *-*jb*, z adideacją członu *-wit* do *-wid* (: *wiedzieć*), por. *Światowid*. Lit.: Siciński, OSG VIII 74; Bugalska, PMT VI 93; Rospond, *-jb* 130; Chłudziński, *Nazwy miejscowe powiatu gdańskiego (pruszczańskiego)*, 2017, 251-2.

BCz

Sobowiny zob. **Sobawiny** **Sobowo**, wś, płoc., gm. Brudzeń Duży, 7,5 km na pń.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Sobowo* 1564 *ŻDz* XII 276; *Sobowo* 1669 *Gawarecki* 101; *Sobowo* 1784 *MpPerPł*; *Sobowo* 1827 *Tabella* II 187; *Sobowo* 1839 *MpKwat* III 2; *Sobowo* 1889 *SG* X 958; *Sobowo* 1921 *Sk* I 108; *Sobowo*, *-wa* 1982 *WUN* III 262. — Od n. os. *Soba*, z suf. *-owo*. Parafia w Sobowie była erygowana przez Jakuba z Korzkwi, biskupa płockiego, w 1403 r., por. *SHGPł* 233. Lit.: Nieckula, *-ov-* 193. **KW Soból**, wś, zamoj., gm. Tyszowce, 5 km na pńd.-zach. od Tyszowiec: *Zobole v. Maydon Czerto-wiecky* 1779-83 *MpMieg*; *Wieś Soból*, w *Sobolu* 1810 *APLub*, sygn. 35/1866/0/1/4(k. 541); *Sobol* 1839 *MpKwat* VII 9; *Sobole* 1880 *SG* I 774; *Soból* al. *Sobole* 1889 *SG* X 949; *Soból*, *-bola*, *so-* *bolski* 1970 *UN* 120, 29. — Dawniej *Sobole*, od n. os. *Sobol* lub ap. *soból*, w l. mn., wtórnie sin-gularyzacja nazwy. Obocznie n. zestawiona *Majdan Czertowiecki*, od ap. *majdan* 'osada leśna' (miejscowość powstała na skraju lasu) i n. m. *Czertowiec*, dziś *Czartowiec* (3). Lit.: CzChełm 192.

BCz/PS

Sobótka (1), wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 7,5 km na pń.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *So-botka* 1676 *Kond* 187; *Sobotka* 1723 *SHGPd*(ADS, D. nr 152, k. 65); *Sobotka* 1772 *Kond* 187; *Sobotka* 1788 *Busching* XXII 169; *Co6omm* 1878-86 *Kond* 187; *Sobótka* 1889 *SG* X 955; *Sobótka* 1921 *Sk* V 25; *Sobótka*, *-ki*, *sobocki* 1972 *UN* 153, 42; gw. *subotka*, *-Hi*, *subocki*. — Nazwa określająca dzień, w którym odbywał się targ w tej miejscowości; od ap. *sobotka* (wschłow. *subota*), z suf. *-ka*. Por. też ap. *sobótka* 'obrzędy ludowe w wigilię św. Jana'. Lit.: *Kond* 187; *BorPodł*(kartoteka). **IN Sobótka** (2), wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 11 km na pń.-wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Sobotka* 1261 *KW* I 347; *Sobotka* 1280 *Kuj* 357; plebano de *Sobotka* (1301)1563 *KW* II

203; de *Sobothka* 1394 *Lek* II nr 327; in *Sobodka*, de *Sobotka* 1401 *KZKal* nr 220; de *Sobotka* 1403 *RWlkp* IV nr 112; in *Minori Sobotka* 1406, de *Minori Sobotka* 1408 *KZKal* nr 1937, 2495; de *Minori Sobotha* 1408 *StPPP* VII 642; de *Sobotka Maiori ... Sobotka* 1409 *KZKal* nr 3035; de *Sobotka W.* 1443 *SHGKI*(PG 2, 51v); w *Sobotce Malej* 1449 *SHGKI*(PG 3, 80v); in *Sobothka* 1461 *AC* II nr 1909; de *Minori Schobothka* 1471 *SHG-* *KI*(PG 8, 116); de *Maiori Sobotka* 1471 *Matr* I nr 1214; de *minori Sobotka* 1498 *Bob* nr 474; ad *granities minoris Schobothka ... Schobothka* utraque 1511-23 *ŁLB* II 49; *Sobotka, Sobotka Minor* 1552, *SobothkaMaior, Sobotka, Sobotka Minor* 1564, *Sobotka Maior, Sobotka, Sobotka Minor* 1579 *RPobKal*(ASK I 6, 12, 13); *Sobotka maior, minor* 1579 *ŻDz* XII 129; *Sobotka Maior, Sobotka, Sobotka Minor* 1591 *RPobKal*(ASK I 11); *Sobotka* opp. 1620 *MKI*(Tab 11, 57); *Sobotka Mała, Sobotka Wielka* 1783-84 *RejKor* 42; *M, W. Sobotka* 1798 *MpHopf* XII; *Gr., Kl. Sobotka* 1802-03 *MpGillyPr*; *Sobotka, Grofi-, Sobotka, Klein-*, dwie wsi 1821, *Borowiec ... bei Sobotka wielka, Zwierzchoslaw ... bei Sobotka* 1824 *Rumpf* III 115, IV 14, 181; *Mała, Wielka Sobotka* 1832 *MpRey* nr 114; *Sobotka* 1839 *MpKwat* I 3; *Sobotka* 1846 *KsP* 324; *Sobótka*, wś kośc. i dw. ... Rozrózniano *Małą i Wielką Sobótkę* 1889 *SG* X 955-6; *Kl., Gr. Sobotka* ok. 1893 *KDR* nr 351; *Sobótka*, niem. *Sobotka* 1921 *Sk* X 72, 156; *Sobótka*, wś, *Sobótka-Wielkawieś*, odbud. 1933 *SkBy* 1579; *Sobótka*, wś, *Sobótka- -Ml. Wieś, Sobótka-Duża Wieś*, cz. wsi 1936 *Mp-* *-100*(41-26); *Sobótka, -ki* 1982 *WUN* III 262; gw. *sobotka, -Ki, sobocki*. — Okresowo dwa obiekty, stąd n. zestawione z członami dyferencyjnymi od przym. *maly, wielki*, łac. *minor, maior* i niem. *klein, gross*; śladem po dawnej odrębności są n. części wsi *Mała Wieś* i *Duża/Wielka Wieś*. Lit.: *ZierWlkp*(kartoteka).

PS

Sobótka (3), wś, kiel., gm. Bliżyn, 12,5 km na pń.-zach. od Skarżyska-Kamiennej: *Sobotka* 1787 *Spis* 391; *Sobótka* 1933 *SkBy* 1579; *Sobótka, -ki, sobótecki* 1966 *UN* 24, 35. — Nazwa przeniesiona z n. pobliskiej góry i lasu *Sobótka KopKiel* 295, mającej związek z pogańskimi obrzędami palenia sobótkowych ogni w czasie przesilenia letniego. Lit.: *KopKiel* 295.

IN

Sobótka

Sobótka (4), wś, koniń., gm. Dąbie, 2,5 km na płn.-zach. od Dąbia: *Sobothka* (1311)1511/12 ViSitGn 236; *Sobbotca* 1339 KW II 521; *Sobothka* 1511-23 ŁLB II 443; *Szobotka* 1576 ŻDz XIII 52; *Sobotka* 1783-84 RejKor 45; *Sobotka* 1827 Tabella II 187; *Sobotka H.* 1839 MpKwat II 4; *Sobótka* 1889 SG X 955; *Sobótka* 1921 Sk II 24; *Sobótka, -ki, sobocki* 1970 UN 82, 14. Lit.: SHGŁęcz II 108. KW

Sobótka (4a), dziś *Sobótka-Kolonia, Nowa Sobótka* i *Stara Sobótka*, trzy wsi, koniń., gm. Grabów, 12 km na pld.-wsch. od Kłodawy: prope *Sobotcam* 1286 KW I 526; de *Sobotka* 1388, de *Sobothka* 1396, de *Sobothca* 1399 Łęcz I nr 750, 3941, 6208; *Sobotka, Sobothka* 1511-23 ŁLB II 462, 463; *Sobotka, Szobotka* 1564-65 Luwlkp I 91, 95; *Sobothka*, w *Szobotcze* 1564-65 Luwlkp II 147, 156; *Sobotka* 1576 ŻDz XIII 85; *Sobotka*, w *Sobotce* 1628-32 Luwlkp III 17, 24; *Sobotka* krol. 1783-84 RejKor 50; *Sobotka* 1793 MpPer- Łęcz; *Sobotka* 1827 Tabella II 187; *Sobotka* Folw. 1839 MpKwat II 3; *Sobótka*, wś i folw. 1889 SG X 954-5; *Sobótka*, folw., *Sobótka Nowa, Sobótka Stara*, dwie wsi 1921 Sk II 57; *Sobótka, Sobótka Nowa, Sobótka Stara* 1952 UW 93; *Nowa Sobótka, -wej -ki, Stara Sobótka, -rej -ki, sobócki* 1972 UN 43, 31, 33; *Nowa Sobótka, -wej -ki, Sobótka, -ki*, kol., *Stara Sobótka, -rej -ki* 1981, 1982 WUN II 550, III 262, 292; *Sobótka-Kolonia, -ki-Kolonii, sobótecki* 2007 DzU nr 245, poz. 811. — Po powstaniu nowej miejscowości do n. dodano człony odróżniające od przym. *nowy, stary*. Od 2007 r. trzy obiekty; n. trzeciej wsi z członem od ap. *kolonia*. Lit.: SHGŁęcz II 108-9. KW

Sobótka (5), wś, tarnob., gm. Ożarów, 14 km na płn.-zach. od Sandomierza: et *Sobotku* (1255) KMłp II 100; *Sobotcha* 1257, *Sobotka* (1262)XIV, *Sobotha* 1351 KMłp I 53, 70, 278; de *Sobodka* 1360 ZDM IV 117; *Sobotka* 1420 Sand nr 870; *Sobothca* (1442) KMłp IV 404; *Sobothka* 1470-80 DB II 497; *Sobothka* 1529 LR 438; *Sobothka* 1564-65 Lusand 156; *Sobotka* 1578 ŻDz XIV 181; *Sobotka* 1660-64 Lusand I 201; *Sobotka* 1783-84 RejKor 381; *Sobotka, Sobotka* 1787 SzadyLBCr 67, 115; *Sobotka* 1788 Busching XXII 217; *Sobotka* 1789 Lusand I 62; *Sobotka* 1827 Tabella II 187; *Sobótka Szlachecka, Sobótka Plebańska*, dwie wsi 1889 SG X 955; *Sobótka plebańska, Sobótka szlachecka*

1902 Przew II 174; *Sobótka* 1961 Mp-25(Opatów); *Sobótka, -ki, sobócki* 1970 UN 32, 21; gw. *sobotka, -Ki*. — W XIV w. też postać *Sobota*. Okresowo n. zestawiona z członami odróżniającymi od przym. *plebański, szlachecki* wskazującymi na rodzaj własności. Lit.: KSand 186. IN

Sobótka (5a), os., dawniej wś, tor., gm. Rogóż- no, 7 km na płn.-zach. od Łasina: *Sobota*, wś 1789 Goldb II 211; *Sobota* 1796-1802 MpSchrot XV; *Sobotta*, folw. 1821 Rumpf III 115-6; *Sobotta*, wś 1868 JMar 26; *Sobota*, niem. *Niederhof*, wś 1889 SG X 954; *Niederhof (Sobotta)* ok. 1893 KDR nr 164; *Sobótka*, niem. *Niederhof* 1921 Sk XI 21, 87; *Sobótka*, wś 1933 SkBy 1579; *Sobótka*, wś 1967 SM 1056; *Sobótka, -ki* 1982 WUN III 262. — Miejscowość została założona w 1740 r. (Froel I 322). Jej pierwotna n. *Sobota* nawiązuje zapewne do n. sąsiedniej miejscowości *Piątek*, kol., por. *Piątek*, mł. 1602 Froel I 239, i wraz z nią oraz z n. m. *Niedziela*, por. *Niedziela*, dwór 1789 Goldb II 150 (dziś tylko n. ter.), tworzy serię nazewnictwa. W XIX w. wprowadzono niem. n. *Niederhof* (od *nieder* 'dolny' i *Hof* 'dwór'). Po 1918 r. ustalono urzędowo n. w formie zdeminu- tywizowanej *Sobótka*. PS **Sobótka** (6), mto, wroc.: forum in *Soboth* (1180- -1201)1512, forum in *Sabat* (1193), et fori *Soboth* sub monte (1209)1435, in *Sobota* (1221)1435, in *Sobotha* (1221)XVI, in curia eorum Gorka, que adiacet monti, qui dicitur Sylencii, et in villis eidem curie adiacentibus, quaram nomina sunt *Sobota* 1223 SUR I 35, 39, 268, 280, 173; villam, que dicitur *Soboth*, cum foro libero 1250(1435) SUR II 251; *Czobotha* (1256)XVI SUR III 129; Conradus de *Sobothem* 1274 SUR IV 173; in villa *Soboth* 1292 SUR VI 53; *Zcobota* 1308, *Zcobotha* 1308, *Zobota* 1315 Reg nr 2985, 3012, 3481; *Sobota* 1318, *Czobota* 1320, *Zcobothem* 1321, [bei] *Czobotham* 1326 Reg nr 3842, 4058, 4168, 4580; de *Zobota* 1327, de *Sobota* 1328, *Zobota* 1329, *Czobota* 1330, *Zcobotyń* 1331 Reg nr 4647, 4730, 4802, 4909, 5001; *Czobotha* 1335, *Sobotka* 1336 Reg nr 5409, 5992; *Czoboten* (1343) GrMark I 489; *Czobota, Czobotha* 1351, *Czobotha* 1352, *Czoboten* 1353, *Czobothem* 1354 RegŚl II nr 499, 508, 660, 809, 889, 1029; *Czoboten* 1353 CdSil XXVII 171; *Czobotten* (1353) K 953; *Czobotha* (1355) RegŚl III nr 73; *Czoboth* die ftad, *Czo-*

Sobótka

botten hus vnd Stad 1364 CdB B II 465, 469, 471; *Czobothen* 1368, *Czoboten* 1373, *Czobothen* 1376, czum *Czobethen* ... *Czobeten* 1377 LandbSch I nr 84, 821, 1111, A54; *Czobotha* 1387, *Czobothen* 1389 LandbSch II nr 616, 630; de *Czobotha* 1395 CdSil I 66; *Czobothen* (1399) vom *Czobthyn* 1407 LandbSch III nr 1851; de *Czobotha* 1415 CdSil I 99; in opido *Czobten* 1435 SRS II 227; de *Czo-* ten 1462, de *Czothen* Vratislaviensis 1498 MUKr I 299, 541; *Zobten* 1550 CdSil XXXV 169; *Zóbtén* 1561 MpHelwig; visitatio prepositurae *Zottavien-* sis 1651/52 J I 272; *Zobten* 1657 CdSil XXXV 256; *Zoten* ok. 1660 MpDSSvid; *Zotten* 1666/67 J I 392; *Zobten* 1736 MpWielSchw; *Zobten* 1785 Z V 399; *Zobten* ... jetzt auch wohl *Zobten am Berge*, zur Unterscheidung von *Zobten am Bober* genannt 1845 K 953; Im *Zota* 1863 Schlesische Provinzialblätter ... 171; *Sobótka*, niem. *Zobten am Berg* 1889 SG X 956; *Sobótka (Zobten am Berge)* 1900 Myc 47; *Zobten, Sobótka* 1941 Wrzosek 9; *Zobten* — *Sobótka, -ki, sobótczański* 1946 MPol XXV nr 142; *Sobótka, -ki* 1982 WUN III 262. — Pierwszy raz miejscowość była wzmiankowana jako „forum sub monte” (1148)1435 SUr I 12, co oznaczało 'targ pod górą [Ślężą]'. O n. *Sobota* zob. *Sobota* (1). Postać *Sobotka* odnotowana w 1336 r., może z suf. *-ka*, powstała jednak zapewne w wyniku zniekształcenia, por. liczne zapisy z *h* w tej pozycji (*Sobotha, Czobotha, Czobothén*). Nazwę zniemczono jako *Zoboten*, z uproszczeniem do *Zobten*. Forma *Zot(t)a* uwieczniona w zapisach z l. 1651/52 i 1863 oddaje postać z dialektu śląskiego j. niem. Od XIX w. z dodatkowym członem *am Berge* 'na górze' dla odróżnienia od n. *Zobten am Bober*, zob. *Sobota* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sobótka*. Lit.: SNGŚI XII 140; Rosp- SEMiG 357; Schlesische Provinzialblätter. Neue Folge, Jhg. 8, 1863, 127. PS

Sobótka zob. **Sobočka** **Wieś Sobótka-Kolonia** zob.

Sobótka (4a) **Sobótka nad Bobrawą** zob. **Sobota**

(1) **Sobótka Nowa** zob. **Sobótka** (4a) **Sobótka**

Plebańska zob. **Sobótka** (5) **Sobótka Stara** zob.

Sobótka (4a) **Sobótka Szlachecka** zob. **Sobótka** (5)

Sobótki zob. **Pieńki-Sobótki Sobów** (1), cz.

Tarnobrzega, dawniej wś: uilla *Sobow* 1375 KMłp I 386; *Szobow* 1470-80 DB II

357; *Sobowa* 1779-83 MpMieg; *Sobow* 1802 Cru- sius III/2, 347; *Sobów* 1839 MpKwat V 8; *Sobów* 1889 SG X 957; *Sobów, -bowa, sobowski* 1966 UN 73, 114; *Sobów*, cz. mta 1990 MPol nr 17, poz. 135; gw. *sobuf -ova, soboski*. — Od n. os. *Soba*, z suf. *-ów*, okresowo *-owa*. Lit.: OPilz 83; Nieckula, *-ov-* 193. IN

Sobów (2), wś, tarnob., gm. Ożarów, 20 km na płn.-wsch. od Opatowa: *Sobow* 1448 Sng II 147; *Sobow* 1508 Matr IV/1, nr 251; *Sobow* 1564-65 Lusand 128; *Sobow* 1660-64 Lusand II 110; *Sobow* 1783-84 RejKor 380; *Sobow* 1787 Spis 391; *Sobów* 1827 Tabella II 187; *Sobów* 1889 SG X 957; *Sobów, -bowa, sobowski* 1966 UN 27, 46. Lit.: Nieckula, *-ov-* 193. IN

Sobrost zob. **Wierciejki** (2), **Zabrost Mały, Zabrost Wielki**

Sobuczyn zob. **Sobuczyna Sobuczyna**, wś, częst., gm. Poczesna, 9 km na płd.-zach. od Częstochowy: *Sobuczyno* 1782-83 SHGKrMat 286; *Sobuczyno* 1783-84 RejKor 277; *Sobuczyna* 1783-90 SHGKrMat 286; *Sobuczyno* 1787 SzadyLBCr 95; *Sobuczyno* 1787 MpPerKr; *Sobuczyna* 1790-92 SHGKrMat 286; *Sobuczyn* 1802-03 MpGillyPr; *Sobuczyna Pust.* 1839 MpKwat II 7; *Sobuczyna* 1877 Zin II 164; *Sobuczyna* al. *Huta Stara*, wś 1889 SG X 958; *So- bóczyna*, os. 1902 Przew II 174; *Sobuczyna*, wś 1933 SkBy 1579; *Sobuczyna, -ny* 1982 WUN III 262. — Pierwotnie zapewne **Sqbuczyna*, od **sobuk-*, **sobuc-* 'las z domieszką buka', por. m.in. psł. **s(jvodb/b* 'wspólna woda (?)', **sępol'b* 'stykający się z polem'; paralelne derywaty na **so-* mają zwykle znaczenia topograficzne (BoryśPref 89-110, 124-6), z suf. *-ino*, później *-ina*, efemerycznie *-in*, *-izna*. Wieś leży w pobliżu obszaru beznosówkowego, stąd zanik nosowości i forma *Sobuczyna*. Oboczna n. (o ile nie jest wynikiem pomyłki) ponowiona z n. wsi *Huta Stara*. Wieś leży nad rz. Sobuczyną, notowaną dopiero od XVII w., por. super rivo *Sobuczno*, super rivo *Sobiczno* 1659-64 Lukrak 144, 483. IN

Sobuczyno zob. **Sobuczyna Sobuczyna** zob.

Sobuczyna Soce, wś, biał., gm. Narew, 9 km na płd.-wsch. od Zabłudowa: *Socze* 1576 ŻDz XVII/1, 172; *So- cze*, Przy siele *Soczach* 1576 Lupodl 52, 60; *Socze* 1661-64, *Soce* 1772 Kond 187; *Soce* 1773 DekPd

100; *Soce* 1788 Busching XXII 177; *Co^{ci}* 1878-86 Kond 187; *Soce*, mylnie *Socy* 1902 SG XV/2, 602; *Soce* 1921 Sk V 23; *Soce -ców* 1982 WUN III 262; gw. *saćie*, *-ou*, *saćuovś^{ci}*. — Od brus. n. os. *Sac* (: im. cerk. *Sasonij*) lub *Soc* (: im. cerk. *Sofonij*), w l. mn. Nazwisko *Sac* występuje obecnie głównie na Podlasiu (zwłaszcza w pow. hajnowskim). Zapisy z XVI i XVII w. wskazują na hiperpoprawną wymowę *cz* (unikanie mazurzenia). Lit.: Kond 187; BorPodl(kartoteka). *IN*

Socewka zob. **Soczewka** **Socha**, dziś *Socha* i *Socha-Kolonia*, dwie wsi, sier., gm. Warta, 5 i 3,5 km na pń.-zach. od Warty: *Socha* 1386, 1391, de *Sochi* 1394 SHGŁęcz II 109; de *Socha* 1398 Hb 71, nr 123; *Szocho* 1472 Matr I nr 887; *Szocho maior*, *Szocho minor* 1496, *Socha minor*, *Socha maior* 1511 ŻDz XIII 172, 182; *Socha Minor*, *Socha Maior* 1511/12 VisitGn 393; *Socha duplex*, *maior et minor* 1511-23 ŁLB I 411; *Socha minor*, *Socha maior* 1553 ŻDz XIII 221; *Socha* 1783-84 RejKor 206; *Socha* 1802-03 MpGillyPr; *Grofi- und Klein-Sochy* 1804 HolPr II 217; *Socha* 1827 Tabella II 187; *Socha* 1839 MpKwat II 4; *Socha*, wś i folw. 1889 SG X 958; *Socha*, wś i kol. 1921 Sk II 115; *Socha*, *-chy*, *Socha-Kolonia*, *-chy- -ni* 1982 WUN III 262; gw. *soxa*, *-yy*, *sos^{ci}*. — Od ap. *socha* 'gałąź rozwidlona, słup drewniany przeważnie rozwidlony, rosochaty, też różne przedmioty wykonane z rosochatego drzewa; miara powierzchni pola, tyle, ile przez jeden dzień można zorać jedną sochą' Sstp VIII 330-1, tu zapewne w jakimś znaczeniu terenowym, np. na określenie położenia wsi przy rozwidleniu dróg. Okresowo n. występowała z łac. członami odróżniającymi *Minor*, *Maior*, też niem. *Gross*, *Klein*, oraz efemerycznie w l. mn. Lit.: SHGŁęcz II 109. *KW*

Socha zob. **Chomętów**, **Sochy** (1) **Socha-Kolonia** zob. **Socha Socha Maior** zob. **Socha Socha Minor** zob. **Socha Sochacz**, wś zaginiona, leżała w ziemi łukowskiej: *Sochacz* (1418)1596 ZDM I 422. — Od ap. *socha*, z suf. *-acz*. Por. też n. os. *Sochacz* SSNO V 141. Nazwa zachowała się w n. lasu koło wsi Sięciaszka Druga, por. *Sochacz* 1970 UN 115, 17. Lit.: SHGLu III 219, IV 134. *IN*

Sochaczew, mto, skiern.: in *Sochaczow* (1138) XV, de *Sochaczew* (1221)XV, *Sochacew* (1231)

KMaz I 57, 207, 349; *Sochacew* 1257 *KMaz* II nr 35; *Zochacef* 1283 Kuj 299; *Sochaczow* 1295 *KkM* 32; *Zochazof* 1297 *KW* II 135; *Sochaczow* (1338) Płoc I 41; *Sochacew* 1355 Kuj 328; *Sochaczow* (1355)XV, *Sochacew* 1355 *KMaz* II 351, 353; in *Sochaczewia*, *Sochaczouiensi*, *Sochaczowia* (1368) *KMaz* III 114, 116; *Sochaczewo* 1415 *KkM* 159; *Sochaczewo* 1430 *MkM* II nr 560; *Sochaczow* 1434 Matr I, supl. nr 1349; *Vszacha- czewye* 1461 Warsz nr 1146; *castri Sochaczew*, in *Sochaczow* 1476 *KkM* 263, 264; *Sochaczow* 1502 Matr III nr 272; *Sochaczew* 1511/12 VisitGn 13; *Sochaczew* 1511-23 ŁLB II 523; *Sochaczow*, w *Sochaczewie* 1564 Luraw 26; *Sochaczow* 1579 ŻDz XVI 158; *Sochaczow*, *Sochaczew*, *Sochaczow* 1602, 1616, 1661 Luraw 5, 45, 170; *Sochaczew* 1789 Luraw 57; *Sochaczew* 1827 Tabella II 187; *Sochaczew* 1839 MpKwat III 3; *Sochaczew* 1889 SG X 959-60; *Sochaczew*, *-wa* 1982 WUN III 262. — Od n. os. *Sochacz* SSNO V 141 (: *socha*), z suf. *-ew*, *-ów*. Według S. Rosponda od gw. ap. *sochacze* 'resztki gałęzi sterczących przy drzewie, suche gałęzie u rosnącego drzewa'. Osada założona na terenie Puszczy Kampinoskiej, jeden z najstarszych grodów Mazowsza, od 1221 r. siedziba kasztelana, w 1324 r. uzyskał prawa miejskie, za Siemowita III główny gród Mazowsza. Lit.: RymNmiast 224; RospSEMig 357-8; WójcikRaw 148-9. *PS*

Sochaczew zob. **Sochaczew-Wieś** **Sochaczew-Wieś**, wś, skiern., gm. Sochaczew, 3 km na wsch. od Sochaczewa: *Sochaczew*, wś 1921 Sk I 178; *Sochaczew* 1933 SkBy 1580; *Sochaczew-Wieś* 1936 Mp-100(40-30); *Sochaczew* 1952 UW 38; *Sochaczew* 1967 SM 1056; *Socha- czew-Wieś*, *-wa-Wsi* 1982 WUN III 262. — Nazwa ponowiona z n. mta *Sochaczew*, wtórnie w formie zestawionej, z członem drugim od ap. *wieś*. Lit.: WójcikRaw 149. *PS*

Sochaczewka zob. **Soczewka**

Sochaczów zob. **Sochaczew**

Sochara zob. **Sochora Sochen**

zob. **Sochy** (1)

Sochocin, dziś *Sochocin*, wś, dawniej mto, i *Sochocin-Kolonia*, wś, ciech., gm. Sochocin, 9 km na pń.-wsch. od Płońska: *Sanhoczino*, in villa ... *Sanhocino* (1385) *MkM* II nr 526; *Sanhoczino* 1402 *KkM* 144; *Chanszoczino*, *Sanhoczino* 1409

Sochocin

Płoń nr 1316, 1380; *Sochoczino* 1412, *Szanchoczino*, *Szachoczino* 1416 Płoń nr 1863, 2701, 2713; *Sochanczino*, *Sanhochzino* (1414-25) 1456 SHGMz(MK 3, 35 i 41); *Sanhochzino* 1425 Mkm I nr 125; *Sankoczino* 1432, *Sakoczino*, *Sankoczi-* no 1433 Mkm II nr 387, 483; *Sqnochzino* 1434 Zakr II nr 535; *Zqnochzino* 1437 Zakr II nr 2654; *Sochaczino*, *Sanhochzino* (1437)1456 SHGMz (MK 3, 211v); *Sanhochzyn* 1463, *Sanhochzyno* 1464 SHGMz (MK 6, 12-12v i 95v); *Sanhochzin* 1512 SHGMz(Ep. 6, 301); *Sqhochzyno* 1530 Pułt 385; *Sqkoczin*, do *Sqchocina* (1565) Lumaz I 166, 168; z ... *Suchocinem* (1565) Lumaz II 34; *Sqhochzin* 1567 ŻDz XVI 350; *Sochocin* 1783 MpPerMz; *Sochoczyn* 1808 MpTex XI; *Sochocin*, *Sochocino wóytostwo* 1827 Tabella II 187; *Sochocin*, właściwie *Sqchocin*, os. miejska 1890 SG XI 6; *Sochocin*, os. m. 1921 Sk I 123; *Sochocin*, *Sochocin*, kol. 1952 UW 28; *Sochocin*, *-na*, *Sochocin-Kolonia*, *-na-nii* 1982 WUN III 262. — Zapewne od n. os. **Sqchota* (por. psł. prefiks **so-* i czas. **choteti*, też n. os. *Sqchorza* SSNO V 20), z suf. *-in*, *-ino*. Forma *Sochocin* powstała w wyniku utraty nosowości w pierwszej sylabie. Lit.: ZMaz 329; RymNmiast 224; RospSEMIG 358. UB

Sochocin zob. **Sochocino-Praga**, **Sochocino-Suchardy**

Sochocin Bród zob. **Sochocino-Badurki**
Sochocin-Kolonia zob. **Sochocin Sochocino-Badurki**, wś, płoc., gm. Bulkowo, 19 km na pñn.-wsch. od Płocka: *Sochocin Brod* 1783 MpPerMz; *Sochoc. Badurki* 1784 MpPerPł; *Sqchocino Badurki* 1788 Busching XXII 413; *Sochocino badurki* 1827 Tabella II 187; *Sochociny Badurki* 1839 MpKwat III 3; *Sochocin* al. *Sochocino Badurki*, właściwie *Sqchocino* 1890 SG XI 6; *Sochocino-Badurki* 1921 Sk I 112; *Sochocino- -Badurki*, *-na-rek* 1982 WUN III 262. — Dawniej *Sochocin Bród*; o członie pierwszym zob. *Sochocino-Czyzewo*, człón drugi od ap. *bród* (wieś leży nad rz. Mołtawą, pd. Wisły). Później człón drugi od n. os. *Badurek*, *Badurka* SSNO I 77, w l. mn. Lit.: SHGWy 51; ZMaz 330. UB/PS

Sochocino-Czyzewo, wś, płoc., gm. Bulkowo, 17 km na pñn.-wsch. od Płocka: *Sanhocino* 1505, *Sachocyno* 1510 ZHer nr 836, 880; *Sanhochzyno dicta Cyszewo*, *Sanhocino dicta Cyszewo*

1522 SHGWy(WT 6, 170v, 154); *Sanhoczino dicta Cyszewice* 1523 SHGWy(WT 10, 271v); *Sochocin Cisawa (!)* 1783 MpPerMz; *Sochocino Czyzewo* 1784 MpPerPł; *Sqchocino Cizewo* 1788 Busching XXII 413; *Sochocino czyzewo* 1827 Tabella II 187; *Sochociny Czyzewo* 1839 MpKwat III 3; *Sochocin* al. *Sochocino Czyzewo*, właściwie *Sqchocino*, *Suchocin* al. *Suchocino Czyzewo* 1890 SG XI 6, 534; *Sochocino-Czyzewo* 1921 Sk I 112; *Sochocino-Czyzewo*, *-na-wa* 1982 WUN III 262.

— Pierwotnie *Sqchocino*, od n. os. **Sqchota* (zob. *Sochocin*), z suf. *-in*, *-ino*. Później *Sqchocino-Czyzewo*; człón drugi od n. os. *Czyż* SSNO I 444, z suf. *-ewo*, okresowo *-owice*. Forma *Sochocin* powstała w wyniku utraty nosowości w pierwszej sylabie. Lit.: SHGWy 52; ZMaz 330. UB/PS

Sochocino-Niemierzyce, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi wyszogrodzkiej: *Sachoczino* (tu?) 1501 SHGWy (WT 6, II, 70v); Johannes Nyemye- rzycz de *Sanhocino* 1505 ZHer nr 835; *Sachocyno* 1511 ZHer nr 899, 900; *Sanhochzyno Nyemyerzycz* 1522 SHGMz (WT 10, 75); *Sanhochzino dicta Nye-myerzicz* 1523 SHGWy(WT 10, 270v); *Sachoczino Niemierzicze* 1583 SHGWy(PG 78, 357).

— O członie pierwszym zob. *Sochocino-Czyzewo*, człón drugi od n. os. *Niemierzyc* (: *Niemierza*), w l. mn. (por. zapis z 1505 r.). Lit.: SHGWy 52; ZMaz 330. UB/PS

Sochocino-Praga, wś, płoc., gm. Bulkowo, 18,5 km od Płocka: *Sachoczino* 1503 SHGWy(WT 6, II, 264); alia *Sanhocino* 1505 ZHer nr 835; *Sachoczino Praga*, *Sanhazino dicta Praga* 1521 SHGWy(WT 10, 18; 6, 52); *Sanhochzino dicta Praga*, *Sanhochzino*, *Sanhochzyno Praga* 1522 SHGWy(WT 6, 170v; 6, 75v; 6, 167v); *Sanhochzino Praga* 1523 SHGWy(WT 10, 165); *Sochocin Praga* 1783 MpPerMz; *Sochocina Praga* 1784 MpPerPł; *Sqchocino Praga* 1788 Busching XXII 413; *Sochocino praga* 1827 Tabella II 187; *Sochociny Praga* 1839 MpKwat III 3; *Sochocin* al. *Sochocino Praga*, właściwie *Sqchocino*, *Suchocin* al. *Suchocino Praga* 1890 SG XI 6, 534; *Sochocino-Praga* 1921 Sk I 112; *Sochocino-Pra-ga*, *-na-gi* 1982 WUN III 262. — O członie pierwszym zob. *Sochocino-Czyzewo*, człón drugi od ap. *praga* 'pierwotnie: miejsce wypalone, wyprażone', por. *prażyć* 'palić, przypalać'. Lit.: SHGWy 52; ZMaz 330. UB/PS

Sohocino-Suchardy, cz. wsi Sohocino-Czyżewo, dawniej wś, płoc., gm. Bulkowo: de *Sąchoczino* ... Nicolaum Sucharda de ibidem 1483 ZHer nr 620; nob. Nic. Sucharda de *San- choczino* 1501 SHGWy(Ep. 149, 15v); *Sancho- cyno* 1511 ZHer nr 900; de *Sanhoczyno* dicta *Mykoszewicze* 1522 SHGWy(WT 6, 135v); nob. Mathias Sucharda de *Sanhoczino* dicta *Myko- schevice* 1523 SHGWy(WT 10, 272); *Sąchocin* 1576 ŻDz XVI 304; *Sochoc. Suchardy* 1784 MpPerPł; *Sąkocino* (!) 1788 Busching XXII 413; *Sohocino suchardy* 1827 Tabella II 187; *Sohociny Suchardy* 1839 MpKwat III 3; *Sohocin* al. *Sohocino Suchardy*, właściwie *Sąchoci- no*, *Suchocin* al. *Suchocino Suchardy*, folw. i wś 1890 SG XI 6, 537; *Sohocino-Suchardy* 1921 Sk I 112; *Sohocino-Suchardy, -na-chard* 1982 WUN III 262. — Dawniej *Sąchocino-Mikosze- wice*; o członie pierwszym zob. *Sohocino-Czy- żewo*, człón drugi od n. os. *Mikosz* SSNO III 500 (: *Mikolaj*), z suf. *-ewice*. Wtórnie zmiana człónu drugiego na *Suchardy*, od n. os. *Sucharda*, w l. mn. (por. pierwsze zapisy). Lit.: SHGWy 52-3; ZMaz 330. UB/PS

Sohocino Wójtostwo zob. **Sohocin**
Sohocino-Zalesie, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi wyszogrodzkiej, par. Blichowo: *Sa- choczyno Zaleszye* 1502 SHGWy(WT 6, II, 203, 208); *Sachoczino* Niemierzice campus *Zalieszie* 1513 SHGMz(Płoc 78, 377); *Szalesze* dicta *Sanhoczino* 1522 SHGMz(WT 6, 75v). — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Sohocino- -Czyżewo*, człón drugi od ap. *zalesie*. Lit.: SHGWy 53. UB/PS

Sochonie, wś, biał., gm. Wasilków, 2,5 km na płn.-zach. od Wasilkowa: wieś *Sochoni* 1773 DekPd 138; *Sochonie*, przedm. i młyn 1784 DekKn 187; *Sochonie*, przedm. mka Wasilkowa 1890 SG XI 6; *Sochonie* 1923 Mp-100(36-36); *Sochonie*, wś 1967 SM 1056; *Sochonie, -choń* 1982 WUN III 262; gw. *so/ońe, -ou, so/ońoski*. — Od brus. n. os. *Sochoń* (: im. cerk. *Sofonij*), w l. mn. Lit.: Kond 187; Bor- Podl (kartoteka). IN

Sochora, cz. wsi Helenów, dawniej wś, płoc., gm. Lucień: Młyn *Schachora* ... młyn, który zo- wą *Schachorzynski* 1564 Luraw 92; *Sachora* młyn 1661 Luraw 214; *Sochora* 1784 MpPerPł; *Sąchora* tartak 1789 Luraw 188; Mł. *Sochora*

1792 MpPerRw; *Sochora* mł. 1839 MpKwat II 3; *Sochora*, os. 1890 SG XI 6; *Sochora*, wś 1921 Sk I 29; *Sochora*, wś 1933 SkBy 1580; *Sochara* (!) (Helenów), wś 1967 SM 1056; *Sochora, -ry* 1971 UN 125, 13. — Nazwa miejscowości ponowiona z n. młyna, por. zapisy źródłowe, ta od n. os. *Szachora* AnrP V 53. Nazwa os. może w związku z ap. *szacher* 'kłon' SW VI 550. Forma *Sochora* powstała w wyniku mazurzenia i zmiany w nagło- sie *a > q > o*. Lit.: WójcikRaw 149. PS

Sochow zob. **Żochowo** (4) **Sochów**, cz. wsi Korczyn, dawniej wś, kiel., gm. Strawczyn: Hucisko y *Sochow* 1788 Busching XXII 234; Vork. *Sachow* 1801-04 MpHeld; *Sochow* 1802 Crusius III/2, 347; *Ruda Sochowska* 1839 MpKwat III 6; *Sochów* 1877 Zin II 165; we ... wsiach ... Snochowice, *Sochów*, Starzyki, Wielebnów 1884 SG V 730; *Sochów*, os. 1890 SG XI 6; *Sochów*, wś 1902 Przew II 175; *Sochów*, wś 1933 SkBy 1580; *Sochów* 1961 Mp-25(Kielce); *Sochów, -chowa* 1966 UN 23, 71. — Od n. os. *Soch, Socha* SSNO V 141 (: *socha*), z suf. *-ów*. Efemerycznie n. zestawiona *Ruda Sochowska*, od ap. *ruda*, zob. *Ruda* (1), i n. m. w formie przymiotnika. Lit.: KopKiel 201. IN

Sochy (1), wś, ciech., gm. Howo-Osada, 8 km na płn.-zach. od Mławy: *Sochen* 1 dinst 1437 GZ 83; *Socha* 1449-51, 1536-37 HAPr V 97; *Sochen* ok. 1780 HAPr IV 381; *Sochen* 1796-1802 MpSchrot XXII; *Sochen*, wś 1820 Wald 218; *Sochen* 1839 MpKwat III 1; *Sochen* — *Sochy* 1879 KętN 191; *Sochy* 1890 SG XI 7; *Sochy*, niem. *Sochen* 1921 Sk XI 16, 87; *Sochy, Soch, sochowski* 1972 UN 131, 6. — Dawniej być może n. równa n. os. *Socha*, zniemczona jako *Sochen*; repolonizacja nazwy w l. mn. *Sochy*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 1958, 9 i n. **RP Sochy** (2), cz. Stalowej Woli, dawniej wś, tarnob.: *Sohy* 1779-83 MpMieg; *Sochy* 1794 Ga Pp2v; *Sochy*, wś 1802 Crusius III/2, 347; *Sochy*, wólka do Charzewic 1890 SG XI 7; *Sochy*, przys. 1933 SkBy 1580; *Sochy, -chów* 1982 WUN III 263. **PS Sochy** (3), wś, zamoj., gm. Zwierzyniec, 3,5 km na pld.-zach. od Zwierzynca: *Sochy* Chal. 1779-83 MpMieg; *Sochy* 1839 MpKwat VI 11; *Sochy* 1890 SG XI 7; *Sochy* 1938 Mp-100(46- -36); *Sochy, -chów, soszański* 1967 UN 122, 44.

Sochy

— Zapewne od nazw. *Socha*, w formie pluralnej. Nazwisko *Socha* jest szczególnie popularne w tej okolicy. Lit.: CzChełm 192. BCz

Sochy zob. **Niewiarowo-Sochy** **Socketstein** zob.

Sokolniki (9) **Socy** zob. **Soce** **Socze** zob. **Soce**

Soczewczyno zob. **Soczęcino** **Soczewka**, wś, płoc., gm. Nowy Duninów, 7 km na zach. od Płocka: *Soczewka* 1567, 1589 AtMz(kartoteka); *Socewka* młyn 1783-84 RejKor 460; Młyn *Socewka* 1792 MpPerRw; Mł.

Soczewka 1839 MpKwat III 3; *Soczewka* może *Sochaczewka*, os. fabr. 1890 SG XI 7; *Soczewka*, os. fabr. 1921 Sk I 28; *Soczewka* 1952 UW 9; *Soczewka*, -ki, *soczewkowski* 1971 UN 125, 19.

— Pierwotnie n. młyna, zapewne od n. os. *Soczewka* SSNO V 142 (: *soczewka*). Zapisy *Socewka* z mazurzeniem. Efemeryczna forma *Socha-czewka* może w nawiązaniu do n. mta *Sochaczew*. Lit.: WójcikRaw 149. UB

Soczewka zob. **Gnaty-Soczewka**, **Soczówki**

Soczewka, wś zaginiona, leżała w ziemi lubelskiej: In Drzewcza ... *Soczewky* et Clodnicze 1409 ZLub nr 317. — Może od n. os. *Soczewka*, w l. mn. IN

Soczewki zob. **Czapple-Soczewki**, **Gnaty-Soczewka**, **Soczówki**, **Żebry-Soczewki**

* **Soczęcino**, żreb (dawniej wś?) włączony do Mieleszyna, pozn., gm. Mieleszyn: Milesino, quae 3 partes habet, videlicet *Soczeczino*, Miroladowo et Czieszyno 1283 Matr IV/3, supl. nr 59; Milesino, que quamvis tres sortes habeat, quarum nomina sunt hec: *Socreczino*, Miroladovo et Czieszyno (1283)1539 KW VI 39, BKanc 348. — Może **Soczęcino*, z suf. -ino, od n. os. **Soczęta*, ta od n. os. na *Sok* (: stp. *sok* 'potwarca, oszczerca, oskarżyciel', też 'płyn otrzymywany z roślin' Sstp VIII 332 + -ęta, jak w *Sławięta*, *Bołęta* itp., por. też n. os. *Soczyc*, *Soczko* SSNO V 142). S. Kozierowski sugerował możliwość rekonstrukcji formy **Soczewczyn(o)*, którą łączył z występującą w Wielkopolsce n. os. *Soczewka* (: *soczewka*, por. *soczewica* 'soczewica jadalna, rodzaj grochu' Sstp VIII 331). M. Bielińska z kolei, opierając się wyłącznie na zapisie z kopii z XVI w., odczytuje go literalnie jako *Sokreczyno* (BKanc 348, przyp. 2). Lit.: Koz III 729. PS

Soczien zob. **Zocie** **Soczki** zob. **Soćki** **Soczówka** zob. **Soczówki** **Soczówki**, wś, piotr., gm. Żarnów, 12,5 km na pñ.-zach. od Końskich: *Shoczewky* 1508 ŹDz XV 481; *Soczewky* 1511-23 ŁLB I 703; *Soczewka* (1532) VisitGn 348; *Soczewky* 1577 ŹDz XIV 287; *Soczowki* 1788 Busching XXII 228; *Soczewka* 1802-03 MpGillyPr; *Socówka* 1827 Tabella II 187; *Soczówki* 1877 Zin II 165; *Soczówki* al. *Soczówka* 1890 SG XI 7; *Soczówka*, wś i folw. 1902 Przew II 175; *Soczówki* 1933 SkBy 1580; *Soczówki*, -vek, *soczówceki* 1966 UN 24, 21; gw. *secuf^oi*, -vek, *secoski*. — Może od n. os. *Soczewka*, w l. mn., wtórnie z wymianą -ew- > -ów-. Okresowo singularyzacja n. oraz wariant z wymową cz jak c (wskutek mazurzenia). Gwarowe nagłosowe *Secniejasnego* pochodzenia; być może zjawisko bliskie przejściu o > e w sąsiedztwie /labialnego, por. *losiem* > *lesiem*, *płole* > *plele*, też *stoma* > *stema*. Lit.: KSand 186. IN

Soćki, wś, siedl., gm. Wodynie, 6,5 km na pñ.-wsch. od Stoczka Łukowskiego: *Szoeki* 1617 AtMz(kartoteka); *Soczki* 1783-84 RejKor 760; *Soćki* 1801-04 MpHeld; *Soczki* 1827 Tabella II 188; *Soczki* 1839 MpKwat V 5; *Soćki* 1890 SG XI 7; *Soćki* 1925 Mp-100(40-34); *Soćki*, -ciek 1982 WUN III 263. — Miejscowość powstała w XVI w.; jej nazwa wywodzi się od n. os. *Soćko* RymSEN II 458 (od podstawy *socz-*, *sok-*, por. stp. *soczyć* 'zastawiać siła; oczerniać; wytaczać sok'), w l. mn. Współcześnie nazwisko to jest notowane najczęściej w woj. mazowieckim, także w tej wsi. Lit.: BańMorf 141. UB

Sodelawken zob. **Sortławki** **Soderich** zob.

Krogulec (1) **Sodlino** zob. **Siodlonie** **Sodlawki** zob.

Sortławki **Sodowie** zob. **Sadów** **Sodów** **Dolny** zob.

Sadów **Sodów** **Górny** zob. **Sadów** **Soffen** zob.

Krokocie **Soffy** zob. **Krokocie** **Sofiówka** zob.

Zofiówka **Sofipol**, wś, biał., gm. Gródek, 13,5 km na pñ.-zach. od Michałowa: *Perejma*, urocz. 1795, *Co^unoMb* 1878-86 Kond 187; *Zofipol*, *Sofipol*, folw. 1895 SG XIV 658; *Sofipol* (*Perejma*),

wś 1921 Sk V 13; *Sofipol* (*Perejma*), wś 1933 SkBy 1580; *Sofipol* 1967 SM 1056; *Sofipol*, -la 1982 WUN III 263; gw. *sof ipol/perejma*, -a, -y, *sofipolski/perejmecki*. — Początkowa n. *Perejma* od wschłów. ap. *perejma*, pol. *przejma* 'przesmyk, cieśnina wodna; przegroda, jaz' Jurk 60. Nazwa *Sofipol*, okresowo *Zofipol*, od im. wschłów. *Sofija*, pol. *Zofia* + -*pol*, na wzór modnego typu nazw z elementem -*pol*, por. *Adampol*. Lit.: BorPodl(kartoteka); Kond 187; Karaś, *Annopol* 73-4, 78; Karpiuk 144-5, 152. *IN Sofy* zob. **Krokocie Sogar** zob. **Kamionka** (28) **Sogatiten**, wś zaginiona, leżała w okolicy Tol- kowca, dawny pow. braniewski, elbl.: ad graniciem illorym Sparwin ... *Sogatyin* 1374 MWrm II 527; das *Sogatyin* 1374 VPr III 162; *Sogatithen* 1374, *Sogatyten* 1389 Ger 148. — Nazwa prus. **Zagat-* -*it-* lub **Sagat-it-*, z suf. -*it-*; por. ap. lit. *zagata* 'sroka', przen. 'gadatiwa kobieta' SESmocz 771, stłot. n. *Sagothe*, lit. n. *Zagaciai*, albo prus. n. os. skróconą *Sage* TAP 84, n. m. *Sagageden*, niem. *Saggehnen* Błażiene 137. Do n. os. por. jeszcze lit. n. os. *Zagas*, *Zagelis* (: *zagti* 'brudzić, zanieczyszczać; oczerniać kogoś', *zagas* 'sucha gałąź; drąg, żerdź; stóg, mendel' SESmocz 770-1) Lpvž II 1307, z suf. -*at/-ot-* zob. TAP 183. Zapisy substytucyjne niem. z nagłosowym *So-* poświadczają regularne wahanie prus. *a* : niem. o. Lit.: Ger 148; PrzybBalt 253. *RP Sohra* zob. **Żarki** (2) **Sohrau** zob. **Żory Sohrneundorf** zob. **Żarska Wieś Soików** zob. **Swojków** (2) **Sojakowo**, wś zaginiona, prawdopodobnie leżała koło Saczyna, kal.: villas nostras Saczino et *Soyacowo* (1294)1434 KW II 100; super Philip- pum de *Soyacowo* 1405 KZKal nr 1579. — Od n. os. **Sojak*, z suf. -*owo*, por. nazw. *Sojak* Snazw VIII 560, por. też n. os. *Soja*, *Sojka* SSNO V 142 (: *soja*, *sojka* 'ptak' SEBr 506). Lit.: ZierWlkp (kartoteka). *PS Sojczyn Borowy*, wś, łomż., gm. Grajewo, 11 km na płd.-wsch. od Grajewa: *Sojczyn Borowy* 1783 MpPerMz; *Sojczyn borowy* 1827 Tabella II 189; *Sojczyn borowy* 1839 MpKwat VI 4; *Sojczyn Borowy* 1890 SG XI 9; *Sojczyn Borowy*, -*na -wego*, *sojczyński* 1973 UN 155, 14. — Od ap.

sojka lub n. os. *Sojka*, z suf. -*in* oraz z dodatkowym członem od przym. *borowy*. Wieś założono przed 1765 r. Lit.: WiśnGraj 241. UB

Sojczyn Grądowy, wś, łomż., gm. Grajewo, 12 km na płd.-wsch. od Grajewa: *Sojczyn Grądy* 1783 MpPerMz; *Sojczyn Grąd* 1795 MpPerPd; *Sojczyn grądowy* 1827 Tabella II 189; *Sojczyn grądowy* 1839 MpKwat VI 4; *Sojczyn Grądowy* 1890 SG XI 9; *Sojczyn Grądowy*, -*na -wego*, *sojczyński* 1923 UN 155, 15. — Człon odróżniający od ap. *grąd* 'miejsce wzniosłe i suche pośród łąk błotnistych' SGPKar II 134, w l. mn., okresowo też w l. poj., następnie od przym. *grądowy*. Wieś założono przed 1765 r. Lit.: WiśnGraj 241. UB **Sojczynek-Nowa Wieś**, dziś *Sojczynek*, wś, łomż., gm. Grajewo, 13 km na zach. od Goniądza: *Sojczynek* 1827 Tabella II 189; *Sojczynek* 1839 MpKwat VI 4; *Sojczynek* 1890 SG XI 9; *Sojczynek-Nowa Wieś* 1921 Sk V 90; *Sojczynek* 1952 UW 161; *Sojczynek-Nowa Wieś*, -*nka-wej Wsi*, *sojczykowski* 1973 UN 155, 11; *Sojczynek-Nowa Wieś*, -*nka-wej Wsi* 1982 WUN III 263; *Sojczynek*, -*nka*, *sojczynecki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa *Sojczynek* od pierwszego członu n. m. *Sojczyn Borowy* lub *Grądowy*, z suf. -*ek*. Okresowo n. zestawiona z członem od wyrażenia *nowa wieś*. U

B

Soje, wś, ostroł., gm. Czerwonka, 9 km na zach. od Różana: *Soye* 1582 ŻDz XVI 391; *Soie* 1783-84 RejKor 508; *Soie* 1827 Tabella II 188; *Soie* 1839 MpKwat IV 2; *Soje* 1890 SG XI 9; *Soje*, -*jów*, *sojski* 1971 UN 129, 11. — Od n. os. *Soja* SSNO V 142, w l. mn. UB

Sojki, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Ko-laki-Budzyno*, ciech., gm. Opinogóra Górna: *Soyki* 1567 ŻDz XVI 332. — Od n. os. *Sojka*, w l. mn., por. Nicolaus *Soyka* de Colakowo (1452)1456 SHGMz(MK 4, 130v-131). UB

Sojkowa zob. **Sójkowa Sojkowo** zob. **Sojkówek** **Sojkówek**, wś, siedl., gm. Sadowne, 5 km na płd.-zach. od Broku: Z 13^{stu} Włok, kolonista . na 13^{stu} Włokach zamieszkały 1834 APSied, sygn. 62/214/0/1/9(k. 22, 145); we wsi *Soykowo*, *Soyko-* wo . koloniści we wsi *Soykowie* 1835, z *Soykowa* 1836, *Soykówek* ... w *Soykowie* 1838, *Soykówek* ... w *Soykówku* 1839 APSied, sygn. 62/214/0/1/10 (k. 38, 117), 12(k. 35v), 14(k. 14v), 15(k. 63); *Say-*

Sokal

kowek (!) 1839 MpKwat V 3; *Sojkówek* 1890 SG XI 10; *Sojkówek, -wka* 1982 WUN III 263. — Od nazw. *Sojka* RymSEN II 459 lub ap. *sójka*, z suf. -owo, wtórnie -ówek. UB

Sokal, cz. wsi Michałówek, dawniej wś, ciech., gm. Załuski: *Sokal*, w *Sokalu* 1866 APWarsz, sygn. 76/435/0/-/41(k. 5); *Sokal* al. Wymyślin, wś 1890 SG XI 10; *Szkokal* (!) 1915 Kdwr(Płoński); *Sokal* 1921 Sk I 126; *Sokal, -la* 1982 WUN III 263. — Od nazw. *Sokal* (por. wschłow. *sokal* 'jedzenie, kuchnia') RymSEN II 460. Może n. przeniesiona z n. mta *Sokal* na Ukrainie. Nazwa *Wymyślin* odnosi się do sąsiedniej miejscowości (zob.). UB

Sokalec zob. **Sokolec** (3) **Sokol(itz)** zob. **Sokolec** (1) **Sokola** (1), wś, legn., gm. Paszowice, 7 km na pñ.-wsch. od Bolkowa: *Falkendorf* ok. 1300 CdSil XIV 123; *Falkinberg* 1387, *Falkenberg* 1390 LandbSch II nr 437, 778; *Falkenberg, Falkinberg* 1396, *Falkinberg* 1402, *Falkenberg* 1407 LandbSch III nr 123, 124, 1262, 1830; *Falkinberg* 1411 Ng 56; *Ffalkenberg* 1448, *Ffalkenberg* 1461, *Ffalkinberg* 1496, *Falkinberg, Ffalkinberg* 1500, *Falkenberg* 1505, *Falkenberg, Falkinberg* 1532, *Falckenberg* 1560, *Falckenberg* (1606)1660, *Falkenberg* 1660 CdSil XXXV 92, 103, 122, 127, 128, 137, 155, 177, 185, 184; *Falckenb.* ok. 1660 MpDSIav; ex *Falckendorff* 1666/67 J I 358; *Falckenberg* 1736 MpWielJav; *Falkenberg ...* oder *Falkendorf* 1785 Z V 101; *Falkenberg* 1845 K 126; *Falkenberg* 1941 SOV 78; *Sokola Góra*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 140; *Falkenberg* — *Sokola, -li, sokolski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sokola, -li* 1982 WUN III 263. — Nazwa niem. *Falkendorf*, też *Falkenberg*, od ap. *Falke* 'sokół' + *Dorf* 'wieś', *Berg* 'góra'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokola*. Lit.: SNGŚI XII 140; SGTS VII 527-9. PS

Sokola (2), wś, siedl., gm. Kłoczew, 10 km na pñ.-wsch. od Żelechowa: de *Sokolecz* 1420 SHGSd(TP 22, 525); *Sokolnia* 1569 ŻDz XIV 333; *Sokola* 1576 AtSd(kartoteka); *Sokola* 1783-84 RejKor 362; *Sokole* 1785 MpPerLu; *Sokola* 1787 Spis 423; *Sokola* (!) 1788 Busching XXII 312; *Sokolo* (!) 1801-04 MpHeld; *Sokole* 1802 Crusius III/2, 348; *Sokola* 1890 SG XI 14; *Sokola* 1933 SkBy 1581; *Sokola, -li, sokolski* 1972 UN

142, 9; gw. *sokola, -li, sokolański*. — Dawniej *Sokolec*, od ap. *sokół* 'sokół'; Falco L.' Sstp VIII 332, z suf. -ec. Później *Sokolnia* (por. ap. **sokol-*nia 'miejsce hodowania i układania sokołów do polowania') oraz *Sokola, Sokole* (od ap. *sokół* w formie przymiotnikowej). Utrwaliła się forma *Sokola*. Lit.: KStęż 100. IN

Sokola zob. **Sokole** (1, 1a) **Sokola Dąbrowa**, wś, gorz., gm. Bledzew, 14 km na pñ.-zach. od Skwierzyny: *Socola dam-brova* 1269 KW I 387; *Socola dambrica* 1287 KW I 536; *Valkenwalde* 1312 KW II 296; *Villas, videlicet Bledzewe et Valkenwalde* 1315 CdB B I 376; *Falkenwalde, Falkinvalde* 1424, *Walkwald* 1433, *Wakywalder, Valkyvalder, Walkywalder, Chwadvalde* (!) 1489, *Falkyewalde* 1508, *Falkyevalde* 1509 SHGPn IV 587; *Falkyemwolde* 1510 NKs 175; *falkenwalde* (1514), *Falkenwaldt* (1527) CdB B VI 259, 348; *Falkienwolde* 1546 SHGPn IV 587; *Falfald* parochia ... *Falkwald* 1553, *Falc-falde* 1563 RPobKal(ASK I 5); *Falkwald* 1564-65 Luwlkp I 174; *Falkfalth* 1567, *Falcfalde* 1570, *Falckffeld* 1576, *Falkfelt* 1577 RPobKal(ASK I 5); *Falckfald* 1580 ŻDz XII 11; *Falkwaldt* 1631, *Falkwald* 1664 SGorz 352; *Fafald* 1783-84 RejKor 832; *Fafald* 1788 Busching XXII 52; *Falkanwald* 1789 PPozn(Tab 6, 285v); *Fafald, Falkenwalde* 1791 MpPerPn; *Falkenwalde* 1798 MpHopf V; *Stary Dworek mit Fafald* 1799 LERdPr V 71; *Falkenwalde, oder Fafald* 1824 Rumpf IV 38; *Fafaldy (Falkenwalde)* 1841 Plater 90; *Falkenwalde, Fafaldy* 1846 KsP 250, 251, 260; *Fafaldy*, niem. *Falkenwalde* 1881 SG II 367; *Sokola Dąbrowa*, niem. *Falkenwalde*, ząd *Fafold, Fafald* i *Fafaldy* 1890 SG XI 15; *Fafalda* 1916, *Fafalda (Falkenwalde)* 1916 Koz II 163, III 230; *Falkenwalde* 1938 MpMbl (3458); *Fafaldy* lub *Fafalda*, niem. *Falkenwalde* 1939 Leksykon Polactwa w Niemczech 197; *Falkenwalde* — *Sokola Dąbrowa, -ej -wy, sokolodą-browski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sokola Dąbrowa, -lej -wy* 1982 WUN III 263. — Nazwa zestawiona *Sokola Dąbrowa* ponowiona z n. lasu, por. *Socola dambroa* 1259 KW I 337, obok którego cystersi z Dobrego Ługu na Łęczycach otrzymali obszar na lokowanie wsi. Nazwa ter. od przym. *sokoli* (: *sokół*) lub od n. os. bądź heral. *Sokol* SSNO V 144 (: *sokół*), z suf. *-ja, oraz od ap. *dąbrowa*. Nazwa niem. *Falkenwalde* (: niem. *Falke* 'sokół' + *Wald*

'las'), stanowiąca kalkę n. pol., wtórnie spolszczona jako *Falkfald, Fafald, Fafaldy, Fafalda*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokola Dąbrowa*. Obecnie spotykane są także formy przypadków zależnych świadczące o zmianie paradygmatu obu członów nazwy (w *Sokoli Dąbrowej, z Sokoli Dąbrowej*). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 587; SGorz 352-4; PPozn 281; CzNiem 83-4; Plater, Opisanie jeograficzno-historyczno-statystyczne województwa poznańskiego, 1841, 90.

P

S Sokola Dąbrowa zob. **Sokole (2) Sokola Góra (1)**, wś, łódz., gm. Parzęczew,

10 km na pñ.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Szokola Gora* 1511-23 ŁLB II 357; *Sokolia gora* 1576 ŻDz XIII 61; *Sokola górna (!)* 1788 Busching XXII 132; *Sokolagora* 1802-03 Mp- GillyPr; *Sokola góra* 1827 Tabella II 186; *Sokola- góra Hol.* 1839 MpKwat II 4; *Sokola Góra*, kol. i os. 1890 SG XI 15; *Sokola Góra*, wś 1921 Sk II 54; *Sokola Góra, -lej -ry, sokolski* 1972 UN 43, 24; gw. *sokolo gura, -l'i -ry, sokolski*. — Nazwa zestawiona, człon pierwszy od n. os. *Sokol* lub od ap. *sokol*, człon drugi od ap. *góra*; efemerycznie w formie zrostu *Sokolagóra*. KW

Sokola Góra (2), wś, piotr., gm. Wielgomłynny, 4 km na pñ.-zach. od Przedborza: de *Sokola gora* 1399 Koz VII 126; *Sokolagora* 1399 SHGŁęcz II 109; *Socolagora* 1408 Koz VII 126; *Sokola Gora* 1502 Matr III nr 327; *Socola Gora* 1511 ŻDz XIII 204; *Sokolya Gora, Schokolya Gora* 1511-23 ŁLB II 207, 208; *Sokolya Gora* 1552 ŻDz XIII 276; *Sokola gora* 1783-84 RejKor 69; *Sokola gora* 1791 MpPerSd; *Sokola góra* 1827 Tabella

11 186; *Sokolagóra* 1839 MpKwat III 6; *Sokola Góra* 1890 SG XI 15; *Sokola Góra* 1921 Sk II 88; *Sokola Góra, -lej -ry, sokolski* 1972 UN 48, 109; gw. *sokolo gura, sokoli -ry, sokolski*. Lit.: SHGŁęcz II 109. KW

Sokola Góra zob. **Sokola (1), Sokoligóra Sokola Łąka** zob. **Gać (3), Gosie Duże, Mile- wo (4), Modzele Stare, Puchaly (2)**

Sokolagóra zob. **Sokola Góra (1, 2), Sokoligóra**

Sokolany, wś, biał., gm. Sokółka, 7 km na pñ.-zach. od Sokółki: *Sokolany* 1601, *Sokolany* 1618 SHGPd(CHAP-Lwów, F 181, op. 2, nr 1050); *Sokolany* 1744 SDV 96; *Sokolany* 1784 DekGr 121; *Sokolany* 1890 SG XI 16; *Sokolany* 1921 Sk V 77;

Sokolany, -lan 1982 WUN III 263. — Od n. os. *Sokol* lub ap. *sokol*, z suf. *-any*, może na określenie wsi, gdzie występowały (pojawiały się) sokoly. Wieś powstała na 30 włókach w XVI w. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN

Sokolątka zob. **Jurowce (1)**

Sokole (1), wś, biał., gm. Michałowo, 14 km na pñ.-wsch. od Zabłudowa: *Sokole* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6006, 1-10); do karczmy *Sokoli* 1784 DekKn 201; *Sokola* 1795, *COKOMU* 1878-86 Kond 187; *Sokoly* 1890 SG XI 39; *Sokole* 1921 Sk V 16; *Sokole, -la* 1982 WUN III 263; gw. *sokole, -li, sokolski*. — Zapewne od ap. *sokol*, w formie przymiotnikowej (w odmianie prostej typu *Orle*), okresowo *Sokola*. W XIX w. też wariant *Sokoly*, w l. mn. Lit.: Kond 187; GórnRPd 64; BorPodl (kartoteka). IN

Sokole (1a), os., dawniej wś, krośn., gm. Solina, 10 km na pñd.-zach. od Ustrzyk Dolnych: utraque *Sokolya* 1526, *Sokole, Sokoleie (!)* 1580 SHGsk III 142; *Sokolie* 1589 ŻDz XVIII/1, 59; *Sokole* 1678 AGZ XXII nr 39; *Sokole* 1745 ADP 172, k. 104; *Sokalie* 1779-83 MpMieg; *Sokola* 1794 Ga Pp2v; *Sokole* 1802 Crusius III/2, 348; *Sokole* 1851 Sch 146; *Sokole* 1890 SG XI 16; *Sokole, -la, sokolski* wś 1966 UN 74, 35; *Sokole, -la* 1982 WUN III 263. — Według W. Makarskiego n. od ukr. *sokol*, pol. *sokol*, w formie pluralnej lub w formie rzeczownika zbiorowego typu *dąbie*, scs. *dobbje*. Lit.: SHGsk III 142-3; MakSk 150.

BCz

Sokole (2), wś, słup., gm. Czarne, 3 km na pñd.-wsch. od Czarnego: *Valkenwalde* 1363 HKS nr 82; *Valkenwalde* 1382 GA 647; *Valkenwalde* 1395, *Falkenwalde* 1411 HKS nr 152, 162; *Val- kenwalde* (1437) GZ 109; *Valkenewoll* 1499 Matr

11 nr 1391; *Vankyelvolde, Walkemwolth* 1502, *Falkenwalth* 1503, *Valkyemwolth* 1504 Matr III nr 81, 566, 691, 1897; *Walkiemwold, Valkiemvolt* 1565 Lupom 30, 34; *Falckenwalde* 1570 ŻDz XXIII 230; *Walkenfelt*, ode wsi *Walkenfeltu, Wal- kenfeld* 1624 LuPrus 217, 220, 221; *Falkenwold, Falkienwoldt* 1682 Font V 136, 143; *Falkenwalde* 1772/73 HAPr IV 568; *Falkenwalde* 1796-1802 MpSchrot XIV; *Falkenwalde* 1881 SG II 370-1; *Falkenwalde* — *Sokole, -la, sokolski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sokole* 1952 UW 198; *Sokole*, niem. *Falkenwalde*, przejściowo *Sokola Dąbrowa* 1972 Mazur II 163; *Sokole, -la* 1982 WUN III 263.

Sokole

— Nazwa niem. od ap. *Falke*, średniem. *valke* 'sokół' Lubben 467 i *Wald, Wold* 'las', może też *Feld* 'pole'. Źródła polskie potwierdzają polonizację n. przez dodanie polskich końcówek fleksyjnych, por. zapisy z 1624 r. Nazwę pol. *Sokole* nadano urzędowo po 1945 r., nawiązując do pierwszego członu n. niem. Przejściowo n. zestawiona *Sokola Dąbrowa*, człon pierwszy od n. m. *Sokole*, człon drugi od ap. *dąbrowa* 'las dębowy'. BCz

Sokole zob. **Sokola** (2), **Sokole-Kuźnica**, **Sokoły** (2, 5), **Sokóle** (1, 2), **Sokół** (3), **Sokule** (2, 3) **Sokole-Kuźnica**, wś, bydż., gm. Koronowo, 11 km na pñ. od Koronowa: *Officina mineraria* 1564, *Minera Coronoviensia* 1577, *Hamer iuxta Mankowarsk* 1591 RPobKaI(ASK I 5, 13, 4); *Sokollo, Hammer* S. u. M.M., *Hutte* 1796-1802 MpSchrot XV; *Sokollo, Hammermuhle, Hammer- hutta* 1833 AmtBromberg 778; *Sokolle, Hammer* S. u. M., *Hammer Hutte* ok. 1845 MpRey nr 47; *Sokole, Huta* 1859 MpChr; *Brahrode*, gmina ... 5 miejsc.: *Pustkowie Huta (Hammerhutte)*, Nowy świat (Neuwelt), *Sokolo*, Lachowo, *Młyn Hamerski (Hammermuhle)* 1880 SG I 349; *Hammerhuta*, czyli *Huta*, gm. (!) ... 5 miejsc.: *Huta*, pustkowie, Nowy Świat (Neuwald), *Sokolo (Sokollo)*, Lachowo, *Hammer*, młyn 1882 SG III 23; Lachowo, niem. *Brahrode*, gm. i wś ... 5 miejsc.: pustkowie: *Hammerhuta*, Nowy-Świat (Neuwelt), *Sokolo*, Lachowo, *Młyn hamerski (Hammermuhle)*, *Hamerhuta* 1884 SG V 566; *Sokole*, urząd. *Sokollo*, mylnie *Sokolo*, posiadłość 1890 SG XI 17; *Sokolle, Hammer M., Hammer Hutta* ok. 1893 KDR nr 194; *Brahrode, Hammer M.* 1913 MpMbl(2573); *Sokole-Kuźnica*, niem. *Brahrode*, wś, *Sokole-Kuźniczka*, niem. *Hammermuhle*, os. 1921 Sk X 5, 156; *Sokole* i także *Sokole-Kuźnica* (przedtem *Hamerskimłyn*) i *Sokole-Kuźniczka* (przedtem *Hamerhuta*) 1922 Koz V 330; *Sokole-Kuźnica*, wś, *Sokole-Kuźniczka*, os. 1933 SkBy 1581; *Sokole Kuźnica* 1952 UW 48; *Sokole-Kuźnica, -la-cy, sokolski* 1972 UN 174, 11. — Wieś powstała w wyniku połączenia miejscowości *Sokole* i *Hamer*. Nazwa *Sokole*, zmieniona jako *Sokolle, Sokollo* (postać urzędowa), od ap. *sokół*, w formie przymiotnikowej (w odmianie prostej typu *Orle*). Nazwa *Hamer*, w łac. zapisie kancelaryjnym *Officina mineraria, Minera Coronoviensia*, od ap. *hamer* (< niem. *Hammer*), łac. *minera*,

officina mineraria 'huta żelaza, warsztat wytapiający i obrabiający żelazo, kuźnica' SpXVI, VIII 287, SŁŚ VII 332-3, z dodatkowym członem przymiotnikowym od n. m. *Koronowo* (1). Po 1918 r. w n. zestawionej człon *Hamer* został spolszczony jako *Kuźnica*. Nazwa niem. *Brahrode* (: n. w. *Brahe*, dziś Brda, ap. *Rode* 'nowina, miejsce powstałe po wykarczowaniu'), wprowadzona przez administrację pruską, odnosiła się początkowo do całej gminy, obejmującej miejscowości: Lachowo (1) (niem. również *Brahrode*), *Sokole*, *Hamerhuta*, *Hamerski Młyn* i *Nowy Świat* (SG I 349). Wprowadzona po 1918 r. n. *Sokole-Kuźniczka* z deminutywnym drugim członem, która w Sk odpowiada dawnej os. *Hammermuhle*, jest redundantna, gdyż w n. wsi *Sokole-Kuźnica* drugi człon odnosi się właśnie do tej osady. Zestawione przez S. Kozierowskiego nazwy zdają się lepiej odzwierciedlać rzeczywiste odniesienia. Miejscowość *Hamerhuta* zanikła zresztą już wcześniej, ostatni raz widnieje na mapach w 1905 r. *PS Sokole Pole*, wś, częst., gm. Janów, 11,5 km na pñ.-zach. od Koniecpoła: *Sokolopol* 1839 MpKwat III 7; *Sokolopol* 1845 Dz. Urz. Gub. Radomskiej nr 47, 708; *CoKonononm* 1873 AP- Częst, sygn. 8/277/0/-/1(k. 10); *Sokole pole* 1877 Zin II 165; *Sokole Pole* 1890 SG XI 18; *Sokole Pole* 1921 Sk III 141; *Sokole Pole, -lego -la* 1982 WUN III 263; gw. *sokole p'ole, -ego -a*. — Nazwa zestawiona, od przym. *sokoli* i ap. *pole*. Pierwsze zapisy powstały zapewne pod wpływem n. pobliskiego mta *Koniecpol* (zob.). Lit.: RKrak 157. *IN Sokolec* (1), wś, pil., gm. Szamocin, 7 km na pñ.-wsch. od Szamocina: [Jaktorowo, Nowy- dwór, *Sokolec*, mł. Humerek] 1765 TekiDw(7415, nr 212); *Jachtorower Hollander* 1796-1802 MpSchrot XX; *Jactorower H.* 1798 MpHopf XV; *Jachtorower Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Jaktorowo*, Hauland b. dem vorigen [Jaktorowo] 1820 Rumpf II 14; *Sokollitz* 1833 AmtBromberg 865; *Sokollitz oder Jaktorowo Hl.* 1843 MpHey(Chodzież); *Sukollitz* 1843, *Sokolitz* 1844 APozn, sygn. 53/3811/0/-/1 (k. 6), 12(k. 3); *Sokolice Ol.* 1846 KsP 438; *Sokolice*, niem. *Jactorower Hauland* 1875 WM I 35; *Jactorower Hauland*, ołędry, ob. *Sokolice* 1882 SG III 380; *Sokolec* al. *Jaktorowskie Holendry*, urząd. *Sokolitz*, ztąd *Sokolice*, wś 1890 SG XI 17; *Sokolec*, niem. *Sokolitz* 1921 Sk

Sokolica

X 9, 156; *Sokolec*, *-lca* 1982 WUN III 263; gw. *sokulec*, *-lca*, *sokulecki*. — Nazwa *Sokolec*, *Sokulec*, od ap. *sokól*, z suf. *-ec*. Na podstawie zmienionej postaci *Sokollitz* uformowała się pseudopatroniczna n. *Sokolice*. Okresowo też n. zestawiona niem. *Jac(h)torower Hollander*, pol. *Jaktorowskie Holendry*, od n. m. *Jaktorowo* i terminu osadniczego *Hollander*, pol. *holendry*.

PS Sokolec (2), wś, wałb., gm. Nowa Ruda, 8 km na płn. od Nowej Rudy: *Falkenberg* 1578 KGI 61; *Die Valckenberger* 17 *Contribuenten*, cum pago *Falkenberg* 1631 GQ III 161, 163; *Falkenberg* 1736 MpWielSchw; *Falckenberg* 1743 SNGŚI XII 141; *Falkenberg* 1747 MpCGIa; *Falkenberg* 1789 Z IX 293; *Falkenberg* 1845 K 126; *Falkenberg*, oft mit dem Zusatz *Glatzisch*, zum Unterschiede von dem benachbarten Schlesisch-Falkenberg 1932 KGI 61; *Falkenberg* 1941 Wrzosek 25; *Falkenberg* — *Sokolec*, *-lca*, *sokolecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sokolec*, *-lca* 1982 WUN III 263. — Nazwa niem. *Falkenberg*, od ap. *Falke* 'sokół' i ap. *Berg* 'góra'. Dodatkowy człon przym. *Glatzisch* (od n. m. *Glatz*, dziś *Kłodzko*) dla odróżnienia od n. wsi *Schlesisch Falkenberg*, zob. *Sokolina* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolec*. Lit.: SNGŚI XII 141. **PS Sokolec** (3), wś zaginiona, leżała koło Radwanowic lub Będkowic, w pow. chrzanowskim lub krakowskim: *inter villas ... Radwanowicz, Bantkowicz et Sokolec* (1329)1617 KMłp I 215; *villam dictam Socatyecz* 1470-80 DB II 322. — Od ap. *sokól*, z suf. *-ec*. Forma *Sokalec* powstała wskutek obniżenia artykulacji *o > a* bądź wynika z błędnego zapisu nazwy. Lit.: RKrak 157. **IN Sokolec** zob. **Sokola** (2) **Sokolejka** zob. **Sokoliki Sokolenie**, wś, sier., gm. Brąszewice, 11 km na płn.-zach. od Złoczewa: *Sokolinie* 1783-84 RejKor 201; *Sokolenie* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolenie* 1827 Tabella II 188; *Sokolenie* 1839 MpKwat I 4; *Sokolenie* 1890 SG XI 18; *Sokolenie* 1921 Sk II 97; *Sokolenie*, *-nia*, *sokoleński* 1972 UN 50, 21. — Nazwa niejasna, pozostająca w związku z ap. *sokól* i przym. *sokolii*, z niejasnym suf. *-iniell-enie*; może forma pluralna od suf. *-ynia* jak w n. m. *Prostynie*, *Prostyń*. **KW Sokoleniec**, cz. wsi Wólka Lesiowska, dawniej wś, rad., gm. Jastrzębia: *Sokoleniec*, wś 1921 Sk III 111; *Sokoleniec* 1933 SkBy 1581; *Sokoleniec*,

-ńca, *sokoleniecki* 1970 UN 31, 31; *Sokoleniec*, *-ńca*, wś 1982 WUN III 263; *Sokoleniec*, *-ńca* 2002 DzU nr 233, poz. 1967. — Od ap. *sokól*, z suf. *-eniec*. Lit.: KopRad 113.

IN Sokoli Grąd zob. **Sokoli Gród Sokoli Gród**, przys., okresowo wś, biał., gm. Mońki, 9,5 km na pld.-zach. od Goniądza: [*Sokoli Grąd*] 1851 Borowik 109; *Sokoli Gród*, uroczysko 1890 SG XI 18; *ComrnurpoHdb*, uroczysko 1905 SpisGrod 50; *Szokolii Grond* 1914 KdwR (L 28); *Sokoli Gród*, wś 1921 Sk V 13; *Sokoli Gród* 1930 Mp-100(35-35); *Sokoli Gród*, wś 1933 SkBy 1581; *Sokoli Gród* 1967 SM 1057; *Sokoli Gród* 2002 Mp-50(N-34-94-C,D); gw. *sokoli gront*, *sokolego grondu* Kondratiuk, ABS XII 130. — Pierwotnie *Sokoli Grąd*, od przym. *sokolii* (: *sokól*) i ap. *grąd*, który zniekształcono jako *gród* pod wpływem brus. ap. *grud*, *hrud* 'grąd'. Nazwa ta, może ponowiona z n. ter., tworzy serię nazewniczą z pobliskimi mikrotoponimami: *Orli Grąd*, *Jesionowy Grąd*, *Biały Grąd* i in. Lit.: Bor-Podl(kartoteka); Kondratiuk, Nazwy miejscowe i terenowe od apelatywów geograficznych *grąd*, *hrud* na pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim, ABS XII 130; Borowik, Powstańcy styczniowi z parafii goniądzkiej i trzciańskiej (...), [w:] Powstanie 1863. Podlaskie epizody, red. M. Zemoń, R. Dobrowolski, 2014, 109.

PS

Sokolica (1), wś, olszt., gm. Bartoszyce, 8 km na pld.-zach. od Sępola: *Falkenaw* das dorf 1422, *Ffalkenaw* 1437 GZ 25, 70; *Falckenaw* ok. 1550 MWrm III 417; *Falkenau* 1755 MpEnd; *Falkenau* 1796-1802 MpSchrot XI; *Falkenau* ok. 1845 MpRey nr M; *Falkenau* 1920 MpHAPr I; *Falknowo* — *Falkenau* 1941 Choj 96; *Falkenau* — *Falknowo*, *Sokolica* 1946 Ley I 7, 192; *Falkenau* — *Sokolica*, *-y*, *sokolicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sokolica*, *-cy* 1982 WUN III 264. — Według historyków wieś powstała w połowie XIV w., zniszczona i spalona w 1521 r. Dawna n. niem. *Falkenau*, por. średniem. *falke*, *falken* 'sokół, sokoli' i *^4ue*, średniem. *ouwe* 'wysepka, podmokła łąka' Kluge 181, 36. Nazwa spolonizowana jako *Falknowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolica*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 328-30.

RP

Sokolica (2), wś, wałb., gm. Nowa Ruda, 3,5 km na płn.-zach. od Nowej Rudy: Heegerei

Sokolice

Zaughals 1571 KGI 68; *Zaughalfi* 1615 CdSil XXXIV 80; im *Zaughalse* 1631 GQ III 161; Zu *Zaughalss* ein Rittersich 1661 Stillfried- -Alcantara 139; *Zaughals* 1743 SNGŚI XII 141; *Zaukhals* 1747 MpCGIa; *Zaughals* 1789 Z IX 384; *Zaughals* 1845 K 717; *Zaughals* 1941 Wrzosek 25; *Zaughals* — *Sokolica*, -y, *sokolicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sokolica*, -cy 1982 WUN III 264. — Dawna n. *Zaughals* niejednoznaczna, ma związek z n. lasu, por. der Wald *Zaughals* 1577, ein Stuck Holztes, der *Zaughalfi* genannt KGI 68-9. Autorzy SNGŚI uznają ją za adaptację dawnej n. czes. **Such(o)dol* (-*dol* ^ niem. -*hals*, por. *Hals* 'szyja; gardło', w przenośnym znaczeniu 'dół, wąwóz'). P. Klemenz rekonstruował n. * *Sokolice* od ap. *sokól*, z suf. -*ice*, co jednak jest wątpliwe z uwagi na regularne adaptacje tego typu nazw do j. niem. jako *Falkenberg*, *Falkendorf* itp. Natomiast R. Hirsch wiąże n. ze stczes. czas. *cuhati* 'czatować, czyhać, czaić się', od którego miał pochodzić ap. **cuhalec* (*cuhalec*?) 'myśliwy; zastawiający pułapki'. Za propozycją Hirscha przemawia pierwotny charakter obiektu — domek myśliwski (niem. *Jagerei*, por. pierwszy zapis). Por. też niem. ap. *Zauge* 'lina, połączenie, łańcuch (w odniesieniu do części pługa)' DWB XXI 398. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolica*. Lit.: SNGŚI XII 141-2; KGI 68-9; Hirsch, ZfGS XXXI 332-3; Stillfried-Alcantara, Beitrage zur Geschichte des schlesischen Adels, 1864, 139. PS

Sokolice zob. **Sokolec** (1), **Zakalcze Wielkie Sokoligóra**, wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 4,5 km na płn. od Golubia-Dobrzyń: *Sokologora* 1789 Goldb II 211; *Sokolligorra* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Sokologora* (*Sokoligura*) 1823 Mutzell IV 340; *Sokologora* 1868 JMar 190; *Sokoligora* — *Sokolagóra* 1879 KętN 59; *Sokolagóra*, niem. *Sokoligora* 1890 SG XI 15; *Sokolagóra*, niem. *Sokoligora* 1921 Sk XI 64, 87; *Sokola-Góra* (*Sokoli gora*) 1925 Krzep 109; *Sokolagóra*, wś 1933 SkBy 1581; *Sokoligóra* 1952 UW 59; *Sokoligóra*, -ry 1982 WUN III 264. — Pierwotnie *Sokola Góra*, od przym. *sokoli* (: *sokól*) i ap. *góra*; n. zniemczona jako *Sokoligora*, *Sokologora*. KW/PS

Sokolika zob. **Sokoliki Sokoliki**, wś, krośn., gm. Lutowiska, 9 km na pld.-wsch. od Lutowisk: *Sokolieyka* 1580

Fast 266; *Sokolieika* 1589 ŻDz XVIII/1, 58; *Sokolieyka* 1638 Fast 180, p. 878; *Sokolika* 1678 AGZ XXII nr 39; *Sokolika* 1794 Ga Pp2; *So-kolijki* 1852 Sch 146; *Sokoliki* z Łuszczanami 1890 SG XI 18; *Sokoliki*, -ków, *sokolicki* 1966 UN 74, 25. — Dawniej *Sokolejka* (< **Sokoleri* - *ka*, z zachodnioukraińską zmianą *n'k* > *ńk* > *jk* MakSk 151), od ap. *sokól* (ukr. *sokol*), z suf. -*ejka* (< -*en'ka*). W formie *Sokolika* wyrównanie do ap. *sokolik*. Wtórnie pluralizacja — *Sokoliki*. Lit.: MakSk 150-1. BCz

Sokolina (1), wś, kiel., gm. Czarnocin, 9 km na płn.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: de *Sokolina* 1325-27 MVat I 154; in *Sokoliny* (1330)XVI ZDK I 51; *Sokolina* 1434 MUKr I 165; *Sokolyna* 1448 ZDM III 292; *Sokolina*, *Szokolina*, *Sokolyna* 1470-80 DB I 254, 411, II 412; de *Sokolyna* 1471-72 SHGSd(AOV 6566, 12); *Szekolina* (!) 1481 SHGSd(AOV 6566, 332); *Sokolyna* 1495 SHGSd(AOV 6564, 33); *Sokolyna* 1508 ŻDz XV 486; *Sokolina* 1579 ŻDz XIV 215; *Sokolina* 1783-84 RejKor 354; *Sokolina* 1787 Spis 378; *Sokolina* 1890 SG XI 18-9; *Sokolina*, -ny, *sokoliński* 1966 UN 22, 47. — Od n. heral. *Sokola* SSNO V 143, z suf. -*ina*. Lit.: KSand 186; KopKiel 175; Nieckula, -*ov*- 310. IN

Sokolina (2), os. włączona do Rzeczeki, dawniej wś, wałb., gm. Walim, 6 km na pld.-wsch. od Głuszyce: *Falckenberg* ok. 1660 MpDSSvid; *Falkenberg* 1736 MpWielSchw; *Falkenberg*, wś 1785 Z V 426; *Falkenberg* 1845 K 126; *Schle-sisch Falkenberg* 1913 MpMbl(5364); *Schlesisch Falkenberg*, cz. wsi 1941 SOV 333; *Schlesisch -Falkenberg* — *Sokolina*, -y, *sokoliński* (Rzeczka) 1948 MPol XXVI nr 59; *Sokolina* 1967 SM 1057. — Miejscowość powstała w 1627 r. O n. niem. *Falkenberg* zob. **Sokolec** (2). Dodatkowy człon od przym. *Schlesisch* 'śląski' dla odróżnienia od n. m. (*Glatzisch*) *Falkenberg*, zob. **Sokolec** (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolina*. Lit.: SNGŚI XII 142; Darst VI 97. PS

Sokolinie zob. **Sokolenie Sokoliniec**, wś, gorz., gm. Recz, 4,5 km na płn.-zach. od Recza: *Falckenwalde* 1356 SGorz 354; *Falkenwold* 1618 MpLub; *Falkenwalde* 1789 MpGillyPom; *Falkenwald* 1789 Berghaus- Pom II/4, 560; *Falkenwalde* 1833 MpUMbl 1330; *Falkenwald* 1868 BerghausPom II/4, 559; *Fal-*

Sokolniki

kenwalde — *Sokoliniec, -ńca, sokoliniecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sokoliniec, -ńca* 1982 WUN III 264. — Dawna n. niem. od *Falke* 'sokół' lub od nazw. *Falke* Gott 178 + *-walde*. Według S Gorz miejscowość notowana w dokumentach od XIV w. Nazwa *Sokoliniec* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: S Gorz 354.

BCz
Sokolken zob. **Sokółki** (2, 3) **Sokolle** zob. **Sokole-Kuźnica Sokollen** zob. **Sokoły** (5, 6), **Sokoły-Jeziorno Sokollen am See** zob. **Sokoły-Jeziorno Sokollischen** zob. **Zakalcze Wielkie Sokollnik** zob. **Sokolniki** (6a) **Sokollnow** zob. **Sokolna Sokollo** zob. **Sokole-Kuźnica Sokollschen** zob. **Zakalcze Wielkie Sokolna**, wś, pil., gm. Krajenka, 6,5 km na zach. od Krajenki: *Sokolna* 1493 Matr II nr 204; *Zokolle* 1613 SFl 271; *Sokolnia* 1618-20 PKal 283; *Sokolna* 1629 MKI(Tab 42, 9); *Sokolna* 1653 SFl 271; *Sokolnia* 1661 MKI(Tab 42, 41); *Sokolnia* 1714 Koz V 330; *Sokolna* 1732 MKI(Tab 42, 29); villa *Sokolno* 1766 MKI(E 42, 350); *Sokolno* 1793 HolN 186; *Zokollno* 1796-1802 MpSchrot XX; *Sokollnow* 1821 Rumpf III 117; *Zokollno* ok. 1845 MpRey nr 46; *Zakolno* 1859 MpChr; *Sokolno* 1867 SFl 271; *Sokolna* al. *Sokolno*, niem. *Sakollnow* 1890 SG XI 20; *Sokollnow* — *Sokolna, -nej, sokoleński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sokolna, -nej* 1982 WUN III 264; gw. *sokolna, -nei*. — Pierwotna n. *Sokolna*, od ap. *sokół*, z suf. *-na*. W XVII w. notowana postać *Sokolnia* ze zmniejszeniem tematu (A. Bańkowski datuje to zjawisko na XV-XVI w., por. BańMorf 81; z uwagi na brak dokładnych zapisów z XVI w. trudno określić, kiedy zmiana ta dokonana się w przypadku omawianej nazwy), w XVIII-XIX w. także z suf. *-no*, zniemczona jako *Zokolle* (może też jest to substytucyjna forma pol. **Sokole*), *Zokollno, Sokollnow, Sakollnow*. Lit.: Borek *-bn-* 221. **PS Sokolne**, wś, suwał., gm. Nowinka, 11,5 km na pń.-zach. od Augustowa: *Sokolne* 1827 Tabella II 188; Osada *Sokolne* 1839 MpKwat VI 3; *Sokolne*, wś XIX WiśnAug 275, 276; *Sokolne, Sokolnie* 1880 SG XI 20, 827; *Sokolne* 1921 Sk V 6; *Sokolne, -nego, sokolski* 1972 UN 151, 57. — Wieś rolnicza założona na miejscu osady strzeleckiej. Nazwa ponowiona z n. uroczyńska, por. w uroczy

sku *Sokolne* XVIII (?) WiśnAug 275; od przym. *sokolny, sokolni* (: *sokół*). Lit.: WiśnAug 275-6; BorPodl(kartoteka). IN

Sokolne zob. **Sokule** (2) **Sokolne Mościska** zob.

Mościska (1), **Soku-le** (2)

Sokolnia zob. **Sokoła** (2), **Sokolna Sokolnice** zob. **Sokolniki** (13) **Sokolnicy**, wś zaginiona, leżała na terenie dzisiejszego Wrocławia: partem *villae falconario-rum* in Vratizlav 1202-03, *Zocholnici* ... inter civitatem Wracl(au) et Stapin 1204 SUR I 56, 68; *Zocholnicj* . inter civitatem Wraclauisem et Stapin ..., totam *villam falconariorum* 1204 KŚI I 275-6; et *villam falconariorum* in Vratizlav 1208, et *villam falconariorum* in Vratizlav 1218 SUR

I 82, 133; *Sokolnici* 1253 SUR III 67. — Nazwa *Sokolnicy* od ap. *sokolnicy* (: *sokolnik* 'człowiek przynależny do książęcej ludności służebnej, zajmujący się strzeżeniem gniazd sokolich, łowami na młode sokoły i udziałem w polowaniu z sokołami' Sstp VIII 332); w łac. postaci kancelaryjnej *Villa Falconariorum* 'wieś sokolników'. Lit.: DomWr 37; Domański, Onom XIX 27. PS

Sokolnicy zob. **Sokolniki** (1, 5, 10a, 10b, 13)

Sokolniczki zob. **Sokolniki** (6, 8) **Sokolnie** zob.

Sokolne

Sokolnik (1), wś, elbl., gm. Młynary, 13,5 km na pń. od Pastęka: *Falckenhorst* 1531, 1534, *Falckenhorst* 1578, *Falckenhorst* 1600, 1652 GermerSied 173; *Falthorst (Falckhorst)* ok. 1780 HAPr IV 221; *Falkhorst*, maj., folw. 1789 Goldb I 52; *Falckhorst* 1796-1802 MpSchrot X; *Falkhorst*, folw. 1820 Wald 183; *Falkhorst*, dobra 1881 SG

II 371; *Falkhorst* — *Sokolnik*, dw. 1946 Ley I 81; *Falkhorst* — *Sokolnik, -ika, sokolnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sokolnik, -ka* 1982 WUN III 264. — Dawna n. niem., od ap. *Falke* 'sokół' i *Horst* 'krzaki, zarośla; żywopłot', łądkiem. *horst* 'pagórek z zaroślami; krzaki, zarośla' Kluge 181, 317. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolnik* (nawiązującą semantycznie do n. niem.). RP

Sokolnik (2), wś, siedl., gm. Mrozy, 8 km na pńd. od Kałuszyna: *Sokolnik* 1540 Czer 7 dod.; *Sokolnik* 1576 ŻDz XVI 222; dziesięciny ... z *Sokolnik* 1603 ŁukOp III 166; *Sokolniki* 1783 MpPerMz; *Sokolnik* 1788 Busching XXII 361; *Sokolnik* 1801-04 MpHeld; *Sokolniki* 1802 Cru-

Sokolniki

sius III/2, 348; *Sokolnik* 1827 Tabella II 188; *Sokolnik* 1839 MpKwat V 5; *Sokolniki* al. *Sokolnik* 1890 SG XI 20; *Sokolnik* 1921 Sk I 83; *Sokolnik, -ka* 1982 WUN III 264. — Pierwotnie zapewne * *Sokolniki*, od ap. *sokolnik*, w l. mn. Wtórnie nastąpiła singularyzacja nazwy. UB

Sokolnik zob. **Sokolniki** (1, 6, 8, 9), **Sokolnik** **Sokolniki** (1), wś, bydż., gm. Kruszwica, 4 km na pdł.-zach. od Kruszwicy: *Zokolnici* 1215 Kuj 117; *Sokolniki* 1215 KW I 80; villas ... *Sokolniki* 1450 CdP II 900; *Sokolnyky* 1474 AC I nr 1226; *Sokolnikj* 1527 Vlad X 50; *Sokolniki* 1557-66 *ŽDz* XIII 37; *Sokolniki* 1577 Vlad XVI 37; *Sokolniki* 1634 Rpodbrz 232; *Sokolniki* 1674 Rpodg 156; *Sokolnicki* 1793 HolN 205; *Sokolniki* 1796-1802 MpSchrot XXV; *Sokolniki* 1890 SG XI 23; *Sokolniki*, niem. *Sokolnik* 1921 Sk X 83, 156; *Sokolniki, -nik* 1982 WUN III 264. — Od ap. *sokolnik*, w l. mn., por. *Sokolnicy*. Lit.: Buczek 38-41. KW **Sokolniki** (2), dziś *Sokolniki Stare* i *Sokolniki Nowe*, dwie wsi, ciech., gm. Baboszewo, 8,5 km na pñ.-zach. od Płońska: *Sokolniki* 1240 KMaz I 345; *Sokolniki, Szokolniki* 1406, Dobeslaus heres de *Sokolniki* 1411 Płon nr 813, 825, 1659; *Sokolniki* 1435, *Sokolniki* 1436 Zakr II nr 1199, 1916; *Sokolniki* 1489 SHGP(MK 6, 231); *Sokolniki* 1578 *ŽDz* XVI 99; *Sokolniki* 1784 MpPerPł; *Sokolniki* 1827 Tabella II 188; *Sokolniki* 1890 SG XI 22; *Sokolniki* 1921 Sk I 120; *Sokolniki, Sokolniki Nowe* 1952 UW 28; *Nowe Sokolniki, -wych -nik, Stare Sokolniki, -rych -nik* 1981, 1982 WUN II 576, III 319; *Sokolniki Nowe, -nik -wych, Sokolniki Stare, -nik -rych, sokolnicki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawniej *Sokolniki*. Nazwy zestawione z członami od przym. *nowy* i *stary* zostały wprowadzone w wyniku powojennego podziału wsi. Obszar dawnej wsi *Marszewo* (1) został włączony do *Sokolnik Nowych*. Lit.: SHGP 283-4; ZMaz 342. UB **Sokolniki** (2a), wś, częst., gm. Niegowa, 16 km na pñ.-zach. od Szczekocin: *Sokolniki* 1398 Krak nr 7348; de *Sokolnik* 1400, *Sokolnikj* 1402 PNZK nr 901, 1206; *Sokolniki* 1535 Matr IV/3, nr 17786; *Sokolniki* 1581 *ŽDz* XIV 68; *Sokolniki* 1659-64 Lukrak 165; *Sokolniki* 1783-84 RejKor 280; *Sokolniki* 1890 SG XI 21; *Sokolniki, -nik* 1982 WUN III 264; gw. *sokolniki, -nik, sokolnicki*. Lit.: RKrak 157; Buczek 38-41. IN

Sokolniki (3), wś, kal., gm. Sokolniki, 13 km na pñ.-wsch. od Wieruszowa: *Sokolniki* 1380 SHGWiel 154; *Sokolniki* 1454 MRP 183; *Sokolnik* 1459 AC II nr 817; *Sokolnyky* 1511 *ŽDz* XIII 210; *Sokolnyky* 1511-23 ŁLB II 150; *Sokolnyky* 1552 *ŽDz* XIII 298; *Sokolniki* 1564-65 Luwlkp II 95; *Sokolniki*, w *Sokolnikach* 1628-32 Luwlkp II 192, 193; *Sokolniki* 1783-84 RejKor 37; *Sokolniki* 1788 Busching XXII 113; *Sokolnik* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolniki* 1827 Tabella II 188; *Sokolniki* 1839 MpKwat I 4; *Sokolniki*, kol. i folw. 1890 SG XI 20-1; *Sokolniki*, wś 1921 Sk II 135; *Sokolniki, -nik, sokolnicki* 1974 UN 53, 18; gw. *sokolniki, -nik, sokolski*. Lit.: SHGWiel 154; Koz VII 127; Buczek 40. KW

Sokolniki (4), wś dziś nieistniejąca, leżała w pow. pińczowskim, par. Skalbmierz, kiel.: *Sokolnyki* (1342) Kkk I 220; de *Sokolniki* 1398 Krak nr 7191; *Szokolniki, Schokolnyky* 1470-80 DB I 55, 530; *Sokolnyky* 1529 LR 4; *Sokolniki* 1579 *ŽDz* XIV 221; *Sokolniki* 1783-84 RejKor 354; *Sokolniki* 1787 Spis 379; *Sokolniki* 1788 MpPerSd; *Sokolniki* 1839 MpKwat III 8; *Sokolniki* 1890 SG XI 21. — Wieś *Sokolniki* została w 1856 r. włączona do wsi *Stelec* (5), obecnie jest to *Stelec-Kolonia*. Lit.: KSand 186. IN

Sokolniki (5), wś, legn., gm. Udanin, 13 km na pdł.-zach. od Środy Śląskiej: *Sokolnici* 1217 SuR I 113; *Sokolniczi* ok. 1300 CdSil XIV 135; *Zokolnik* 1328 Reg nr 4728; *Sokolnic* 1333 Reg nr 5247 (tu?); das dorf *Ockilnik* (!) 1399, czy *Czotilnik* 1403, *Czockilnig* 1406, *Czokelnig* 1407 LandbSch III nr 1160, 1491, 1636, 1821; *Zackelnig* 1576 Darst VI 122; *Zobelnig* (!) ok. 1660 MpDSSvid; Villa ... *Zuckelnick* 1666/67 J I 325; *Zuckelnig* 1736 MpWielSchw; *Zuckelnick* 1785 Z V 240; *Zuckelnick*, auch *Zukelnig* 1845 K 780; *Sokolniki (Zuckelnig)* 1900 Myc 47; *Zuckelnick, Sokolniki* 1941 Wrzosek 16; *Zuckelnick — Sokolniki, -ik, sokolnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sokolniki, -nik* 1982 WUN III 264. — Pierwotnie *Sokolnicy*, wtórnie *Sokolniki*. Nazwę zmieniono jako *Zuckelnig*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolniki*. Lit.: SNGŚI XII 143; Domański, Onom XIX 27. PS

Sokolniki (6), dziś *Sokolniki, Sokolniki-Las, Sokolniki-Parcela*, trzy wsi, łódz., gm. Ozorków, 4 km na wsch. od Ozorkowa: *Sokolniki* 1387

Sokolniki

Łęcz I nr 455, 550; *Sokolniki* 1388, *Sokolnikij* 1389, *Socolniki* 1390, *Sokolniki* 1400 Łęcz I nr 801, 1453, 1778, 4849; *Sokolnykj duplex*, *Sokolnykj* 1511-23 ŁLB II 412, 413; *Sokolniki* 1564-65 Luwlkp I 73; *Sokolniki* 1576 ŻDz XIII 62; *Sokolniki mnieyfe*, *Większe Sokolniki* 1788 Busching XXII 132; *Sokolnik*, *Sokolniczki* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolniki* 1827 Tabella II 188; *Sokolniki*, *Sokolniczki* 1839 MpKwat II 4; *Sokolniki* i *Sokolniczki*, wś i folw. 1890 SG XI 20; *Sokolniki* 1921 Sk II 53; *Sokolniki*, -nik, *So-kolniki-Las*, -nik-su, *sokolnicki* 1972 UN 43, 34; *Sokolniki*, -nik, *Sokolniki-Las*, -nik-su, *Sokolniki-Parcela*, -nik-li 1982 WUN III 264. — W związku z wyodrębnieniem się dwu obiektów początkowo występowały człony odróżniające od przym. *mniejszy*, *większy*, później w wyniku deminutywizacji pojawiła się forma *Sokolniczki*, którą ostatecznie zastąpiła n. zestawiona *Sokol-niki-Las*. Obecnie są to trzy obiekty; n. trzeciego z członem odróżniającym od ap. *parcela*. Lit.: SHGLęcz II 109-10; Buczek 40. KW

Sokolniki (6a), os., dawniej wś, opol., gm. Dąbrowa, 9,5 km na płn.-wsch. od Niemodlina: auf dem selbigen gute *Sokolnik* 1440 CdSil VI 64; de *Sokolniki* 1446 MUKr I 213; *Sokolniki* (1532) K 643; *Sokolnik* 1736 MpWielOppol; *Sokolniock* (!) 1743 SNGŚI XII 142; *Sokolnick* 1784 Z III 85; *Sokolnik* 1810 ZfGS XL 259; *Sokolnik* 1845 K 643; *Sokolnik* 1865 Triest 1163; *Sokolnik*, [tetzl] *Falknersdorf* 1941 SOV 355; *Falknersdorf* — *Sokolniki*, -ik, *sokolnicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sokolniki*, -nik 1982 WUN III 264. — Dawna n. *Sokolniki* została zmieniona jako *Sokolnik*, *Sokolnik*. Nazwa niem. *Falknersdorf* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolniki*. Lit.: SNGŚI XII 142. PS

Sokolniki (7), dziś *Sokolniki*, wś, i *Nowe Sokolniki*, cz. wsi Sokolniki, dawniej wś, płoc., gm. Drobin, 6,5 km na pld.-wsch. od Drobina: *Sokol-niki* 1431 Płoc I 172-3; *Sokolniki*, *Sokolniki* 1497 Matr II nr 941, 1063; *Sokolniki* 1578 ŻDz XVI 34; *Sokolniki* 1784 MpPerPł; *Sokolniki* 1827 Tabella II 188; *Sokolniki* 1890 SG XI 22; *Sokolniki* 1921 Sk I 110; *Nowe Sokolniki*, -wych -nik, *Stare Sokolniki*, -rych -nik 1980, 1982 WUN II 576, III 319; *Sokolniki Stare*, po zmianie *Sokolniki*, -nik, *sokol-*

niki 2012 DzU poz. 1515; *Nowe Sokolniki*, -wych -nik 2015 DzU poz. 1636. — Nazwy zestawione z członami od przym. *nowy* i *stary* zostały wprowadzone po wydzieleniu części wsi. Lit.: SHGPł 284; WójcikStuż 149. UB

Sokolniki (8), dziś *Sokolniki Wielkie*, *Sokolniki Male*, dwie wsi, pozn., gm. Kaźmierz, 10 i 8,5 km na pld.-zach. od Szamotuł: de *Socolniki* 1387, de *Sokolniki* 1390, pro *parvis Sokolniki* 1393, *Szokolniki* 1397 Lek I nr 135, 891, 1622, 2282; de *Maiori Sokolniki* 1400 RWłkp I nr 463; *Sokolniki* 1405 KZPozn nr 2124; *Sokolniki* 1408, *Minus Sokolniki* 1416 SHGPn IV 591, 590; *Socolniki* 1420 RWłkp I nr 1002; in *Maiori Sokolnyky* (1423)XV NKs 48; de *Maiori Szokolniki* 1425, *Sokolniki Maius* 1444, de *Schokolniki Minori* 1465 SHGPn IV 591, 590; w *Wielkich Sokolnikach* 1479 SHGPn(PG 9, 106); *Sokolnyki Minor* 1499 SHGPn IV 590; *Maior Sokolnyki*, *Minor Sokolniki* 1510 NKs 86; *Sokolniki Wielgie*, *Sokolniki minus* 1580 ŻDz XII 16; *Sokolniki Wielkie*, *Sokolniki Male* 1789 PPozn(Tab 6, 145v, 195v); *Sokolniki wielkie*, *Sokolniki male* 1846 KsP 372; *Sokolniki Wielkie*, *Sokolniki Male* al. *Sokolniczki* 1890 SG XI 24; *Sokolniki Wielkie*, niem. *Gross Sokolnik*, *Sokolniki Male*, niem. *Folkenried* 1921 Sk X 89, 87, 156; *Sokolniki Wielkie*, -nik -kich, *Sokolniki Male*, -nik -lych 1982 WUN III 264; gw. *sokolñiki vel'e*, -ñik -Ki/, *sokolñifi maue*, -ñik -uyy, *sokolñicki*. — Człony dyferencyjne od łac. *maior*, *minor*/*parvus*, pol. *wielgi*/*wielki*, *mały*, niem. *gross*. Przejściowo dla Sokolnik Małych postać zuniwerbizowana *Sokolniczki*; władze zaboru pruskiego wprowadziły n. *Folkenried*. Lit.: ZierWłkp(kartoteka); SHGPn IV 590-3; Koz III 231; PPozn 281. PS

Sokolniki (9), dziś *Sokolniki*, wś, i *Sokolniki-Kolonia*, cz. wsi Sokolniki, okresowo wś, pozn., gm. Kołaczkowo, 9 km na płn.-wsch. od Pyzdr: de *Sokolniki* (1286)1547 KW I 525; *Szokolnyki* (1350)1540 KW III 1; *villas Socolniki* et *Nova villa* (1385)1387 KW III 569; in *Socolniki* 1437 AC II nr 329; *Sokolnyki* 1510 NKs 74; *Sokolniki* 1578 ŻDz XII 212; *Sokolniki* ok. 1790 MpPerKł; *Sokolnik* 1798 HstB I 651; *Sokolniki* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolniki* 1846 KsP 396; *Sokolniki* 1890 SG XI 24-5; *Sokolnik*, *Sockelstein*, dwie

Sokolniki

wsi 1911 MpMbl(3772); *Sokolniki*, niem. *Sokolnik*, *Sokolniki-Kolonja*, niem. *Sockelstein*, dwie wsi 1921 Sk X 119, 156; *Sokolniki*, *Kol. Sokolniki* 1924 Mp-100(39-25); *Sokolniki*, *Sokolniki- -Kolonja* 1933 SkBy 1582; *Sokolniki*, *-nik*, *So- kolniki-Kolonja*, *-nik-nii* 1982 WUN III 264; gw. *sokolniki*, *sokolnicki*. — W XX w. dla odróżnienia obu miejscowości dodano dyferencyjny człon od terminu osadniczego *kolonia*. Nazwa niem. *Sockelstein* została wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolniki (10), wś, pozna., gm. Mieleszyn, 5 km na wsch. od KłECKA: villam que *Sokolniky* vulgari- ter nuncupatur (1296) KW II 122; de *Socolnic* 1360 KW III 157; de *Sokolniki* 1419 Koz V 330; *Szokolnyky* 1511-23 ŁLB I 94; *Sokolniki* 1580 ŻDz XII 157; *Sokolniki* 1797 MpPfau; *Sokolniki* 1890 SG XI 23; *Falkenau* 1911 MpMbl(3371); *Sokolniki*, niem. *Falkenau* 1921 Sk X 14, 156; *Sokolniki*, *-nik*, *sokolnicki* 1967 UN 77, 17; gw. *sokolniki*, *-kuf*, *sokolnicki*. — Nazwa niem. *Falkenau* (: *Falke* 'sokół') została wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: ZierWlkp(kar- toteka); Buczek 40. PS

Sokolniki (10a), wś zaginiona, leżała koło Garaszewa, Minikowa i Starołęki, obecnie cz. Poznania: *Sokolniche* (!) (1282)1619 KW I 472; *Sokolnicze* (!) (1296)XVII SHGPn IV 589; *Sokol- nice* (!) 1302 KW II 209; *Sokolnyky* (1385)XVI KW III 563; *Sokolniki* 1400 KZPozn nr 321; *Sokolniki* et Staralanka 1401 Piek nr 162; *Szocolni- ky* 1432 RWlkp I nr 1394; *Sokolniki* (1446)1772 SHGPn(AAP CP 381, 94); des. *Sokolniki* pod Starołąką 1555-61 Koz III 230; wsi ich opustoszały *Sokolnik* (dop.) (1570)XVI SHGPn(APP kl. Dominikanek w Poznaniu C 23, 7). — Dawniej może n. * *Sokolnicy*, wtórnice *Sokolniki*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 58-9; NGPozn 107; PPozn 281. PS

Sokolniki (10b), dziś *Sokolniki Mokre* i *Sokolniki Suche*, dwie wsi, rad., gm. Wieniawa, 8 i 9 km na wsch. od Przysuchy: in ... *Sokolni- ci* 1234 KMłp II 56; *Sokolniki* (1354), *Sokolniki* (1374) KMłp III 92, 282; *Skokolnyky* (!) *Suche Sokolnyky* 1508 ŻDz XV 475; *Suche Sokolnyky* 1509 Matr IV/1, nr 798; *Sokolnyky Mokre*, *Suche Sokolnyky* 1511-23 ŁLB I 689; *Sokolnyky Mokre*, *Sokolnyky Suche* 1564-65 Lusand 194; *Sokolni*

ki Mokre, *Sokolniki Suche* 1569 ŻDz XIV 316; *Sokolniki Suche*, *Sokolniki mokro* 1788 Busching XXII 221, 222; *Sokolniki Mokre*, *Sokolniki Suche* 1791 MpPerSd; *Sokolnika* (!) 1797 MpNW- Gal II; *Sokolniki suchi*, *Sokolniki mokri* 1801-04 MpHeld; *Sokolniki Mokre*, *Sokolniki Suche* 1890 SG XI 21; *Sokolniki Mokre*, *-nik -rych*, *Sokolniki Suche*, *-nik -chych*, *sokolnicki* 1970 UN 30, 54, 55. — Pierwotnie n. *Sokolnicy*, wtórnice *Sokolniki*. Członki odróżniające w n. zestawionych od przym. *mokry*, *suchy* (w odniesieniu do położenia obu miejscowości względem rz. Radomki). Lit.: KSand 186; KopRad 391. IN

Sokolniki (10c), wś, siedl., gm. Żelechów, 7 km na pld.-zach. od Żelechowa: *Budy Zele- chowsky* 1801-04 MpHeld; *Sokolniki* 1827 Tabella II 188; *Sokolniki* 1839 MpKwat V 5; *Budy żelechowskie* 1859 MpChrz; *Sokolniki* 1895 SG XIV 766; *Sokolniki*, wś 1921 Sk IV 28; *Sokolniki*, *-ków* 1982 WUN III 264. — Dawna n. zestawiona *Budy Żelechowskie*, od ap. *buda* 'typ osady leśnej', w l. mn., i n. m. *Żelechów* (2), została zastąpiona już w l. połowie XIX w. n. *Sokolniki* (mapa Chrzanowskiego z 1859 r. oddaje nieco wcześniejszy stan i prawdopodobnie n. *Budy Żelechowskie* nie była już wówczas w użyciu). Do zmiany mogło dojść w celu odróżnienia od nazw pobliskich wsi *Budziska* (9) i *Budki* (11). PS **Sokolniki** (11), wś, szcze., gm. Maszewo, 6 km na pld. -wsch. od Maszewa: *Falckenborch* 1618 MpLub; *Falckenberg* 1768 Busching XII 569; *Falkenberg* 1784 Brug II 232; *Falkenberg* 1789 MpGillyPom; *Falkenberg* 1872 Berghaus- Pom II/5, 233; *Falkenberg* — *Sokolniki*, *-ik*, *sokolnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sokolniki*, *-nik* 1982 WUN III 264. — Pierwotnie *Falckenborch*, od ap. *Falke* 'sokół' i ńrdniem. *borch* (= niem. *Burg*) 'miasto', wtórnice *-berg* (: *Berg* 'góra'). Nazwa *Sokolniki* została ustalona urzędowo po 1945 r. PS

Sokolniki (12), wś, tarnob., gm. Gorzyce, 6 km na pld.-wsch. od Sandomierza: *Socolnici* (1191) KMłp I 5; *Sokolniki* (1284), *Sokolniki* (1292) KMłp I 126, 140; de *Sokolnik* 1342 KMłp III 49; *Szokolnyky* 1470-80 DB II 356; *Sokolnyky* 1521 Matr IV/1, nr 3989; *Sokolniki* 1578 ŻDz XIV 197; *Sokolniki* 1660-64 Lusand II 106; *Sokolniki* 1779-83 MpMieg; *Sokolniki* 1890 SG XI 21-2;

Sokolniki Klonowskie

Sokolniki, -nik, sokolnicki 1966 UN 73, 108; gw. *sokolniki, -o, sokolnicki*. Lit.: KSand 186; OPilz 83. *IN*

Sokolniki (13), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 4,5 km na zach. od Kątów Wrocławskich: *Sokolnice* (1149)XV, *Sokolnice* 1193, *Zocolni-ci* 1201 SUr I 15, 37, 49 (tu?); *Zolkolnik* (1241) K 768; *Sulchowiz* 1253 SUr III 51 (tu?); *Zokol-nic* 1306, *Czulcowicz* 1330, *auf Sulkowicz* 1330, v. *Sockilnic* 1333 Reg nr 2903, 4959, 4970, 5248 (tu?); *Czultowicz* 1334, *Czulkowicz* 1335, *Sulco-wicz* 1336, *Sulkowicz* 1341 Reg nr 5353, 5477, 5638, 6649; *Sulkowiz* 1349 SNGŚI XII 143; *Phi-lippus* ... de *Zagicz* 1352 RegŚI II nr 615; *Czawl-kewicz* 1423 ZfGS LXI 299; *Zauchwitz* 1666/67 J I 423; *Zaugwitz* 1705 ZfGS IV 198; *Zauchwitz* 1743 SNGŚI XII 143; *Zaugwitz* 1795 Z XII 98; *Zaugwitz*, eigentlich *Zaulkwitz* 1845 K 768; *Zaugwitz* al. *Zaulkwitz* 1895 SG XIV 467; *Sokolnice* (*Zaugwitz*) 1900 Myc 47; *Trutzflut*, *Sulkowice* 1941 Wrzosek 11; *Żegadłowice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 143; *Trutzflut* — *Sokolniki, -ik, sokolnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sokolniki, -nik* 1982 WUN III 264. — Dawniej może n. **Sokol-nicy*, potem *Sokolniki*. Według J. Domańskiego pierwsze zapisy z l. 1149-1201 odnoszą się do zaginionej os. *Sokolnicy* (zob.). Zapis z 1253 r. może też odnosić się do wsi *Sołtysowice*. Wtórnie *Sulkowice*, zapewne pod wpływem n. os. *Sulek* SSNO V 254, z suf. *-owice*. Nazwę zniemczono jako *Zauchwitz*, *Zaugwitz*. Nazwę niem. *Trutzflut* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolniki*. Lit.: SNGŚI XII 143; Domański, Onom XIX 27. *PS*

Sokolniki (14), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 3 km na płn.-zach. od Łagiewnik: *Waterisch* (1474) K 713; *Weterisch* ok. 1660 MpDSSvid; *Wetterisch* 1705 ZfGS IV 198; *Wetterisch* 1736 MpWielBreg; *Wetrisch* 1736 MpWielSchw; *Wae-terisch* 1743 SNGŚI XII 142; *Watterisch* (*Wette-rist*) 1783 Z I/4, 50; *Wattrisch* 1845 K 713; *Watt-risch* 1900 Myc 87; *Wattrisch* 1941 SOV 397; *Wattrisch* — *Sokolniki, -ik, sokolnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sokolniki, -nik* 1982 WUN III 264. — Dawnia n. niem. od n. os. *Watterich*, *Wetterich* (: *Wadirich*) Gott 518 należała zapewne do tzw. nazw genetywnych. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolniki*. Lit.: SNGŚI XII 142. *PS*

Sokolniki zob. **Sokolnik** (2), **Sokolniki Drżągowskie**, **Sokolniki Gwiazdowskie**, **Sokolniki Klonowskie**

Sokolniki Drżągowskie, wś, poz., gm. Kostrzyn, 5 km na płd.-wsch. od Kostrzyna: de *Sokolniki* 1393 RWlkp I nr 137; *Sokolnyki* ad Goluthowo 1510 NKs 61; *Sokolnyki* desertae (1539) VisitGn 550; *Sokolniki* 1568 SHGPn(PG 115, 631v-633); in hereditate Ostrowo a pratis *Pieczyska* dictis 1603 Koz III 26; Folw. *Sokolniki* ok. 1790 MpPerKl; *Sokolniki Drzonsgowskie* 1798 HstB I 658; *Sokolniki Drzę.* 1798 MpHopf XI; *Sokolniki Drzonsgowskie* 1802-03 MpGilly-Pr; *Sokolniki Drzonsgowo* 1823 Rumpf IV 148; *Sokolniki Drżągowskie*, dawniej *Sokolniki Pieczyska*, folw., do *Drżągowa* 1890 SG XI 24; *Sokolniki Drżągowskie* 1902 MycPn 150; *Fal-kenrode* 1907 Verz 35; *Sokolniki Drżągowskie*, niem. *Falkenrode*, obsz. dw. 1921 Sk X 106, 156; *Sokolniki Drżągowskie, -nik -kich* 1982 WUN III 264. — Człon *Drżągowskie* od n. sąsiedniej wsi *Drżągowo*, której *Sokolniki* były folwarkiem; n. *Pieczyska* od ap. *pieczyska* 'miejsce, gdzie były piece wapienne lub po wypalaniu węgla drzewnego'. Nazwa niem. *Falkenrode* (: *Falke* 'sokół') została wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). *PS*

Sokolniki Gwiazdowskie, wś, poz., gm. Swarzędz, 4 km na płn.-zach. od Kostrzyna: de *Sokol-niky* 1391, pro *Szokolniki* 1396 Lek I nr 915, 2103; de *Sokolniki* 1420 Koz V 330; *Sokolnyki* 1510 NKs 219; *Sokolniki* 1580 ŻDz XII 143; *Sokolniki* ok. 1790 MpPerKl; *Sokolniki* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolniki* 1846 KsP 353; *Sokolniki gwiazdowskie* 1874 APPozn, sygn. 53/1875/0/1/1(k. 42); *Sokolniki Gwiazdowskie*, wś 1890 SG XI 23; *Sokolniki Gwiazdowskie*, niem. *Falkenstein* 1921 Sk X 74, 156; *Sokolniki Gwiazdowskie, -nik -kich, sokolnicki* 1966 UN 93, 38; gw. *sokolniki gyzadoske, -nik -Mix*. — Człon *Gwiazdowskie* od n. sąsiedniej wsi *Gwiazdowo*. Nazwa niem. *Falkenstein* (: *Falke* 'sokół') została wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). *PS*

Sokolniki Klonowskie, wś, poz., gm. Kostrzyn, 4 km na płd. od Kostrzyna: [*Sokolniki*] 1534 SHGPn I 304 (tu?); Kluny possess., *Zabicze* et *Sokolniki* desertae 1586 Koz III 230; *Karczma Klonowska* ok. 1790 MpPerKl; *Folwark Klonicki*

Sokolniki-Klony

1791 MpPerPn; Klony und *Sokolniki Klonowskie* 1798 HstB I 656; *Sokolniki Klon.* 1798 MpHopf XI; *Sokolniki Klonowskie* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolniki Klony* 1823 Rumpf IV 148; *Klon a. Szarowo* 1836 Koz III 295; *Sokolniki Klonowskie*, dawniej *Sokolniki Szurowo* (!) 1890 SG XI 24; *Sokolniki Klonowskie*, niem. *Sokolniki*, wś 1921 Sk X 104, 156; *Sokolniki Klonowskie, -nik -kich* 1982 WUN III 264. — Pierwszy zapis może dotyczyć też Sokolnik Drążgowskich, jednak z uwagi na to, iż chodzi o miejscowość sąsiadującą z Czerlejnką, można podejrzewać, że odnosi się on do Sokolnik Klonowskich. Człon *Klonowskie, Klony* od n. wsi *Klony* (2); o członie *Szurowo* zob. *Szarowo*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka).PS

Sokolniki-Klony zob. **Sokolniki Klonowskie**

Sokolniki-Kolonia zob. **Sokolniki** (9)

Sokolniki-Las zob. **Sokolniki** (6) **Sokolniki Małe**

zob. **Sokolniki** (8) **Sokolniki Mniejsze** zob.

Sokolniki (6) **Sokolniki Mokre** zob. **Sokolniki**

(10b) **Sokolniki Nowe** zob. **Sokolniki** (2, 7)

Sokolniki-Parcela zob. **Sokolniki** (6)

Sokolniki-Pieczyska zob. **Sokolniki Drążgowskie**

Sokolniki Poduchowne, cz. wsi Zagórze, dawniej wś, kal., gm. Sokolniki: *CoKonbHUKU nonpuxodcKie*, wś 1881 SpisKal 414; *Sokolniki Poduchowne*, os. 1890 SG XI 20; wieś *Sokolniki poduchowne* 1948 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 12, poz. 65; *Sokolniki Poduchowne*, wś 1967 SM 1058; *Sokolniki Poduchowne, -nik -nych* 1971 UN 53, 19. — Człon odróżniający od przym. *poduchowny*, ros. *npuxodcKuu* 'parafialny' (: *npuxod* 'parafia'), wskazuje na dawną własność kościelną. KW

Sokolniki Stare zob. **Sokolniki** (2, 7) **Sokolniki**

Suche zob. **Sokolniki** (10b) **Sokolniki Wielkie** zob.

Sokolniki (8) **Sokolno** zob. **Sokolna Sokoloffzken** zob.

Sokoły (5) **Sokolopol** zob. **Sokole Pole Sokolowo** zob.

Sokolowo Budzyńskie Sokolda, wś, biał., gm. Supraśl, 10 km na pfn. - wsch. od Supraśla: *Sokolda* 1808,

Sokolda 1878-86 KondBał 68; *Sokolda* 1890 SG XI 26;

Sokolda 1921 Sk V 80; *Sokolda, -dy* 1982 WUN III

264; gw. *sakałda, -dy, sakał-anski*. — Od n. rz. *So*

kolda, pd. Supraśli (por. *Socall* 1385 SRP II 706, fluviis *Sucholda* 1524, *Pociecha* II 463, *CoKondKa* 1529 ASR I 21, nad rzeką *Sokoldą*, do rzeki *Sokol-dy* (1713)1714 AWAK VII 25, na rzece *Sokoldzie* 1784 DekGr 123; n. *Wielka Sokolda* i *Mała Sokol-da* albo *Sokoldka*, dziś Czarna, poświadczone są w źródłach z 1559 i 1639 r. KondBał 68). Hydro-nim pochodzenia przedślowskiego, z rzadkim formatem *-da*, charakterystycznym dla dorzeczy górnej Narwi, górnego Niemna i Prypeci. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: KondBał 68-9; BorPodl(kartoteka); RoczBiał XIV 29-48, 117-37; BugaRR III 601-2; Babik 258-9. IN

Sokolda zob. **Sokółka** (1) **Sokolda Dobrzyniewska**

zob. **Jurowce** (1) **Sokoldka** zob. **Jurowce** (1),

Sokółka (1) **Sokołek** zob. **Sokólek, Sokółka** (2),

Sokółki

(1)

Sokoło zob. **Sokole-Kuźnica Sokolowa** zob. **Sokół**

(1) **Sokolowa Wola**, os., dawniej wś, krośn., gm. Czarna, 24 km na pld.-wsch. od Leska: Sokol de *Sokolowa* Kniazionem 1540, *Sokolowa Wola* 1580 SHGsk III 143; *Sokolowa Wolia* 1589 ŻDz XVIII/1, 57; *Sokolowa Wola* 1747 ADP73, k. 267; *Wola Sokolowa* 1794 Ga Zz2; *Sokolowa Wola* 1802 Crusius III/2, 349; *Sokolowa Wola* 1851 Sch 141; *Sokolowa Wola*, wś 1890 SG XI 33; *Sokolowa Wola, -wej -li, sokolowski*, wś 1966 UN 74, 35; *Sokolowa Wola, -wej -li* 1982 WUN III 264. — Nazwa zestawiona od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas' i od im. kniazia *Sokoła*, por. zapis z 1540 r. Okresowo zmiana szyku członów nazwy. Lit.: SHGsk III 143; MakSk 151. BCz **Sokolowe** zob. **Sokolów** (4) **Sokolowe Kąty** zob. **Sokolowy Kąt Sokolowice** (1), wś, kiel., gm. Koszyce, 13 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: de *Sokolo-uicz* 1382, *Socolouicze* 1388 Krak nr 1776, 4656; *Socolow* 1438 SHGSd(TerrCrac 150, 136); *Szo-kolowycze* 1470-80 DB II 172; *Socolowycze* 1490 ŻDz XV 443; *Sokolowicze* 1564 Lukrak II 84; *Sokolowice* 1581 ŻDz XIV 9; *Sokolowice* 1680 Rej 101; *Sokolowice* 1783-84 RejKor 375; do Wsi *Sokolowic*, do Wsi *Sokolowice, Sokolowice* 1791 ANK Krak, sygn. 29/30/0/3/51(k. 1012-13); *Sokolowice* 1827 Tabella II 187; *Sokolowice* 1890 SG XI 33; *Sokolowice, -wic, sokolowicki* 1966 UN

Sokolowo

22, 31; gw. *sokouovice*, *-vic*, *sokouoski*. — Od n. os. *Sokol*, z suf. *-owice*, w XV w. też *-ów*. Lit.: RKrak 157; KopKiel 251. IN

Sokolowice (2), wś, leszcz., gm. Przemęt, 8 km na pld.-zach. od Śmigła: *Sokolowo* 1393 RWlkp III nr 60; *Sokolowo* 1416, *Szocolowo*, *Szokolowo* 1417 SHGPn IV 593; *Socolowo* 1418 RWlkp III nr 658; *Sokolowo* 1510 NKs 153; *Sokolowo* 1580-81 ŻDz XII 63; *Sokolowo* 1775 PPOzn(Tab 7, 13v); *Sukel*, p[oln]. *Sokolowo* 1798 HstB I 591; *Sokolowo* 1798 MpHopf IX; *Sukel* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolowo* (*Sukel*) 1846 KsP 212; *Sokolowo*, urząd. *Suckel* 1890 SG XI 37; *Sokolowo*, niem. *Suckel* 1902 MycPn 140; *Sokolowice*, niem. *Suckel*, wś, folw. 1921 Sk X 97, 156; *Sokolowice* (*Sokolowo* ad Dłużyna) 1922 Koz V 614; *Sokolowice*, *-wic* 1982 WUN III 264; gw. *sokouovo*, *-va*, *sokouoski*. — Pierwotnie *Sokolowo*, od n. os. i heral. *Sokol*, z suf. *-owo*, po 1918 r. z suf. *-owice*, por. Koz V 614. Nazwę zmieniono jako *Sukel*, *Suckel*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 593-6; PPOzn 281. PS

Sokolowice (3), wś, wroc., gm. Oleśnica, 5 km na pln.-wsch. od Oleśnicy: Sulcove de *Succolowe*, de *Succolwe* (1281)XVI SUr IV 314; in tota villa *Socolwiz* 1288, Sulcone de *Suckolow* 1290 SUr V 287, 394; Gneumirus de *Sucholow* et Sulco frater suus filii 1291 SUr VI 7; *Zocolov* 1313, *Soclaw* 1319, *Sokolow* 1322, *Sokolow* 1324, *Socolowo* 1325 Reg nr 3357, 3979, 4233, 4363, 4473; *Sokolow* 1344, Kunigunde *Zokelow* 1355 HaeG 447; *Sokolow* 1360, *Czokolaw* 1367 Sinapius I 918; *Zockelaw* 1380 CdSil IX 64; de *Socolow* 1400-19 HaeG 448; de *Socolowo* 1409 KZKal nr 2942; *Zuckel* 1712 MpDSOls; *Zucklau* 1736 MpWielOels; *Zucklau* (*Sokkolau*) 1785 Z IV 308; *Zucklau* 1845 K 780; *Sokolowice* (*Zucklau*) 1900 Myc 47; *Zucklau*, *Sokolowice* 1941 Wrzosek 17; *Zucklau* — *Sokolowice*, *-ic*, *sokolowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sokolowice*, *-wic* 1982 WUN III 264. — Dawniej n. *Sokolów*, efemerycznie też *Sokolowice*, *Sokolowo*. Nazwę niemczono jako *Succolowe*, *Socolow*, *Sokkolau*, *Zokelaw*, ostatecznie ustabilizowała się postać *Zucklau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolowice*. Lit.: SNGŚI XII 143. PS

Sokolowice, wś, jel., gm. Świerzawa, 6 km na pln.-zach. od Świerzawy: *Walchenhayn*, *Val-*

kinhayn 1268 SUr IV 43, 46; *Falkenhayn* 1368 LandbSch I nr 215; *Falkenhain* (1369) K 126; dorfe *Falkenhayn* 1371 LandbSch I nr 535; dorf *Valkenhayn* 1394 LandbSch II nr 1387; *Falkenhayne* 1399 ZfGS XXXIII 400; *Falckenhain* ok. 1660 MpDSIav; *Falckenhain* 1677, *Falkenhan*, *Falckenhain* 1687 J IV 80, 206, 244; *Falckenhayn* 1736 MpWielJav; *Falkenhain*, *Ober-*, *Nieder-*, *Mittel-* 1786 Z VI 368; *Falkenhain*, *Ober-*, *Mittel-*, und *Nieder-* 1845 K 126; *Falkenhain* 1941 SOV 78; *Falkenhain* — *Sokolowice*, *-wca*, *sokolowiecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sokolowice*, *-wca* 1982 WUN III 264. — Dawna n. niem. *Falkenhain*, od ap. *Falke* 'sokół' i ap. *Hain* 'gaj, lasek, zagajnik'. Dodatkowe człony od przym. *nieder* 'dolny', *ober* 'górnny', *mittel* 'średni, środkowy' na oznaczenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolowice*. Lit.: SNGŚI XII 143; SGTS VII 529-37. PS

Sokolowo (1), wś, ciech., gm. Grudusk, 18 km na pln. od Ciechanowa: super hereditate *Sokolowo* 1425 Mkm I nr 64; *Sokolowo* 1431 Mkm II nr 320; *Sokoli*, *Sokolowo* (1451)1456 SHGMz (MK 5, 126v); *Szokolow* 1502 SHGMz(Ep. 149, 24); *Szokolowo* 1510 SHGMz(PT 1, 77v-78); *Sokolowo* 1567 ŻDz XVI 338; *Sokolowo* 1783 MpPerMz; *Sokolowo* 1827 Tabella II 187; *Sokolowo* 1890 SG XI 36; *Sokolowo*, *-wa*, *sokolowski* 1971 UN 123, 17. — Od ap. *sokół* lub od n. os. *Sokol* SSNO V 144, z suf. *-owo*, efemerycznie *-ów*, oraz w l. mn. *Sokoły*. UB

Sokolowo (2), wś, koniń., gm. Koło, 10,5 km na pln.-wsch. od Koła: de *Socolowo* 1399, *Sokolowo* 1415 Koz V 331; *Sokolowo* 1434 KW V 549; *Szokolowo* 1507 RPobKon 187; *Szokolowo* duplex 1511-23 ŁLB I 217; *Sokolowo* 1564, *So-kolowo Maior* 1565, *Sokolowo* 1576, *Sokolowo* 1577, *Sokolowo Maius* 1578 RPobKal(ASK I 5, 13, 12, 3); *Sokolowo* 1579 ŻDz XII 240; *Sokolowo Maius* 1581, *Sokolowo* 1583 RPobKal(ASK I 3, 11); *Sokolowo majus* 1618-20 PKal 135; *Sokolowo maior* 1674 MKI(ASK 74, 167); *Sokolowo* ok. 1790 MpPerKI; *Sokolow* 1798 HstB I 651; *Sokollowo* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolow* 1821 Rumpf III 118; *Sokolowo* 1827 Tabella II 187; *Sokolowo* 1839 MpKwat II 3; *Sokolowo* 1890 SG XI 36; *Sokolowo*, *-wa*, *sokolowski* 1970 UN 82, 39; gw. *sokouovo*, *-va*, *sokouoski*.

Sokolowo

— W XVI-XVII w. n. z łac. członami dyferencyjnymi *Maius*, *Maior* 'większy' dla odróżnienia od n. m. *Sokolówko* (zob.). Efemerycznie na przełomie XVIII i XIX w. występuje też postać z suf. -ów. Sąsiednia wieś Wrząca Wielka była siedzibą rodu Sokolowskich (SG XIV 57). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolowo (3), wś, koniń., gm. Witkowo, 9,5 km na płn.-zach. od Powidza: villam *Sokolowo* (1403) KW V 29; *Schokolowo* 1498 AC II nr 720; *Sokolowo* 1511-23 ŁLB I 101; *Sokolowo* 1564 RPob- Kal(ASK I 12); wieś *Sokolow* 1564-65 Luwłkp I 242; *Sokolowo* 1565, *Sokolowo* 1576 RPobKal (ASK I 13, 12); *Sokolowo* 1580 ŻDz XII 151; *Sokolowo* 1583, *Sokolowo* 1588 RPobKal(ASK I 13, 3); *Sokolowo* 1783-84 RejKor 23; *Sokolowo* 1798 HstB I 627; *Sokolowo* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolowo* 1821 Rumpf III 118; *Sokolowo* 1890 SG XI 37; *Sokolowo*, -wa, *sokolowski* 1967 UN 77, 28.

— W XVI w. efemerycznie wystąpiła postać z suf. -ów. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolowo (4), wś, ostroł., gm. Czerwin, 16,5 km na płn. od Ostrowi Mazowieckiej: *Sokolowo* (14397)1456 SHGMz(MK 3, 154v) (tu?); *Sokolow* 1477 SHGMz(MK 9, 89); *Sokolowo* 1482 SHGMz (MK 9, 145v-146); *Sokolowo* 1578 ŻDz XVI 403; *Sokolowo* 1783 MpPerMz; *Sokolowo* 1827 Tabella II 187; *Sokolowo* 1890 SG XI 36; *Sokolowo*, -wa 1982 WUN III 264. — W XV w. efemerycznie *Sokolów*. U

B

Sokolowo (4a), dziś *Sokolowo-Parcele* i *Sokolowo Włościańskie*, dwie wsi, ostroł., gm. Obryte, 15 km na wsch. od Pułtusza: *Sokolowo* (1414- -25)1456 SHGMz(MK 3, 57); *Sokolowo* 1427 MkM I nr 450; *Sokolowo* (1443)1456 SHGMz (MK 4, 80); *Sokolowo* 1448 SHGMz(Z 14, 14v); *Sokolow* 1477 SHGMz(Z 18, 7v-8); *Sokolowo* 1488 SHGMz (MK 9, 179-179v); *Sokolowo* 1523 SHGMz(MK 32, 195v); *Sokolowo* 1578 ŻDz XVI 403; *Sokolowo* 1783 MpPerMz; *Sokolowo* 1827 Tabella II 187; *Sokolowo* 1890 SG XI 36; *Sokolowo*, wś i folw. 1921 Sk I 137; *Sokolowo Parcele*, *Sokolowo Włościańskie* 1952 UW 33; *Sokolowo Parcele*, -wa -cel, *Sokolowo Włościańskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 265. — Okresowo, w XV w., także *Sokolów*. Współcześnie dwie wsi; człon drugie w n. zestawionych od ap. *parcela* w l. mn. i od przym. *włościański*. I/

Sokolowo (5), wś, pil., gm. Lubasz, 9 km na płn. od Obrzycka: *Sokolowo* 1486, *Socolowo* 1508 SHGPn IV 596; *Sokolowo* 1622-24 PPozn(Tab 1, 20); *Sokolowo noviter locata* 1627-28, *Sokolowo* 1789 PPozn(Tab 6, 90 v); *Sokolowo* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolowo* 1821 Rumpf III 118; *Sokolowo* 1890 SG XI 37; *Sokolowo*, -wa, *sokolowski* 1967 UN 76, 15; gw. *sokouovo*, -va, *sokouovski*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 596; -PPozn 281. PS

Sokolowo (6), wś, poznań., gm. Września, 2,5 km na płn. od Wrześni: de *Socolowo* 1392 Lek II 272; de *Socolowo* 1406 KZPozn nr 2658; *Sokolowo* 1511-23 ŁLB I 29; *Sokolowo* 1580 ŻDz XII 159; *Sokolowo* 1783-84 RejKor 33; *Sokolowo* ok. 1790 MpPerKI; *Sokolowo* 1798 HstB I 651; *Sokolowo* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolowo* 1821 Rumpf III 118; *Sokolowo* 1890 SG XI 37-8; *Sokolowo*, -wa 1982 WUN III 265; gw. *sokouovo*, -va, *sokouovski*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolowo (6a), os. zaginiona, leżała w dawnym pow. gnieźnieńskim: *Socolowo* (1065)XIII KW I 4, fals.; *Sokolowo* (1103)XIII KW I 41, fals. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolowo (7), wś, suwał., gm. Bakalarzewo, 11 km na zach. od Suwałk: *Sokolowo* 1890 SG XI 37; *Sokolowo* 1921 Sk V 85; *Sokolowo*, -wa 1982 WUN III 265. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN **Sokolowo** (8), wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 4,5 km na pld.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Socolowo* 1413 Cruc II 211; *Socolow* 1414 Cruc III 97; de *Sokolowo* 1414-15 MUKr I 88; *Sokolowo* 1434, *Sokolowo* 1468 CdP II 859, 535; *Sokolowo* 1502 AC III nr 206; *Sokolowo* 1519 Matr IV/2, nr 12422; *Sokolowo* 1564 ŻDz XII 294; *Sokolowo*, *Sokolowo* 1598 Font XXXVI 56, 57; *Sokolowo* 1784 MpPerPł; *Sokolowo* 1827 Tabella II 187; *Sokolowo* 1839 MpKwat II 1; *Sokolowo* 1890 SG XI 36-7; *Sokolowo* 1952 UW 55; *Sokolowo*, -wa 1982 WUN III 265. — Efemerycznie pojawiła się forma z suf. -ów. Lit.: Nieckula, -ov- 193. KW **Sokolowo** (9), wś, włoc., gm. Brześć Kujawski, 6 km na pld. od Brześcia Kujawskiego: *Socolouo* 1250 Kuj 187; *Socolow* 1266 CdP II 71; *Socolowo* 1419 Koch nr 969; *Schokolowo* 1489 Lupbrz 93; *Szokolowo* 1557-66 ŻDz XIII 8; *Sokolowo* 1598 Vlad XX 21; *Sokolowo* 1634 Rpodbrz 218; *Sokolowo* 1674 Rpog 137; *Sokolowo Krol*. 1783-84

Sokolowo-Ząścienie

RejKor 841; *Sokolowo* 1785 MpPerKu; *Sokolowo* 1827 Tabella II 187; *Sokolow* 1839 MpKwat II 3; *Sokolowo* 1890 SG XI 36; *Sokolowo* 1952 UW 60; *Sokolowo*, -wa 1982 WUN III 265.

— Efemerycznie pojawiają się formy z suf. -ów; w XVIII w. z członem odróżniającym od przym. *królewski*. Lit.: Nieckula, -ov- 193. KW

Sokolowo (10), wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 2 km na wsch. od Izbicy Kujawskiej: *Socolowo* (1065), *Sokolowo* (1103) KW I 4, 41 (tu?); *Sokolowo* 1399 KW III 723 (tu?); *Sokolowo* 1468 CdP II 535; *Sokolowo Istbyczsky* 1489 Lupbrz 127; *Sokolowo* 1527 Vład XI 46; *Sokolowo* 1557-66 ŻDz XIII 21; *Sokolowo* 1598 Vład XXI 50; *Sokolowo* 1634 Rpodbrz 228; *Sokolowo* 1674 Rpog 151; *Sokolow* 1783-84 RejKor 845; *Sokolów* 1839 MpKwat II 3; *Sokollowo* ok. 1845 MpRey nr 80; *Sokolowo* 1921 Sk II 26; *Sokolowo*, -wa, *sokolowski* 1970 UN 82, 19. — Najstarsze zapisy niepewne, mogły odnosić się do miejscowości *Sokolowo* (6a), a pierwszy z nich też do wsi *Sokolów* (2a). Okresowo n. zestawiona z członem lokalizującym od n. m. *Izbica Kujawska*. Lit.: Nieckula, -ov- 193. KW

Sokolowo zob. **Bielino** (1), **Sokolowice** (2), **Sokolowo Budzyńskie**, **Sokolów** (2a, 4, 6, 7, 8, 10, 11), **Sokolów Podlaski**, **Sokolówek** (1, 2), **Sokolówko**, **Sokoły** (1, 2)

Sokolowo Budzyńskie, wś, pil., gm. Budzyń, 6 km na pld.-zach. od Budzyna: *Huta* 1466, *Huta Marczinowska*, *Huta Pyeczowska* 1500, *Hutha* 1508 SHGPn I 733; *Huta* deserta 1563, *Huttha* deserta 1576, 1577 RPobKal(ASK I 5); *Huta* 1577 ŻDz XII 30; *Hutta* 1580, *Huttha* 1583 RPobKal (ASK I 6, 4); *Sokolowo* 1622-24 PPozn(Tab 1, 29); *Sokolowo* 1635 Werner, Steffam 124; *Sokolowo* czyli *Jankendorf* 1791 MpPerPn; *Jankendorf* auch *Sokolowo* 1796-1802 MpSchrot XX; *Jankendorf* 1798 MpHopf XV; *Jankendorf* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolowo* 1846 KsP 440; *Sokolowo*, niem. *Jankendorf* 1890 SG XI 37; *Jankendorf* (pol- nisch *Sokolowo*) 1898 Werner, Steffani 124; *Sokolowo Budzyńskie*, niem. *Jankendorf* 1921 Sk X 9, 156; *Sokolowo Budzyńskie*, -wa -kiego, *sokolowski* 1967 UN 75, 7; gw. *sokouovo bujyiske*, -va -igu.

— Dawniej *Huta*, też z dodatkowymi członami od n. os. *Marcin* i *Piec(z)* SSNO III 393, IV 230. Po opustoszeniu miejscowości w miejscu o n. *Huta*

(Uta 1629 SHGPn I 733) Barbara Sokołowska, starościna rogozińska, lokowała założoną na nowo wykarczowanym obszarze wieś o n. *Sokolowo*. Nazwa powstała w wyniku derywacji wstecznej od n. rodu *Sokolowskich* herbu Pomian z Wrzący Wielkiej (HNies 448-50), starostów rogozińskich, por. Christoferi *Sokolowski* 1580 ŻDz XII 7, Barbara *Sokolowska* 1635 Werner, Steffani 124; n. rodu zapewne od n. m. *Sokolowo* (2). Po I wojnie światowej n. zestawiona *Sokolowo Budzyńskie* z członem lokalizującym od n. wsi *Budzyń* (9). Oboczna n. niem. *Jankendorf*, od niem. n. os. *Ja-* n(i)ke (: *Johannes*) Gott 274 i ap. *Dorf* 'wieś', por. nazw. braci Daniela i Christopha *Jandike* (!), osadników z Westfalii, którym w 1635 r. B. Sokołowska nadała omawianą wieś (Werner, Steffani 124). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); PPozn 281; Werner, Steffani, *Geschichte der evangelischen Parochieen in der Provinz Posen*, 1898, 124-6.

P

S

Sokolowo-Chrościele, os. niezidentyfikowana, leżała koło wsi *Sokolów* (11), warsz.: *na*myenyv *Sokolovye chrosczelach* 1493 Warsz nr 1743; *Sokolovo Chrosczelye* 1507 SHGMz(Tarcz. 5, 116v); pole ku *Szokolowy*, które zowią *Chrosciele* (1565) Lumaz I 46; *Sokolowo Chrosciele* 1580 ŻDz XVI 268. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Sokolów* (11), człon drugi od n. os. *Chrościel* SSNO I 341, w l. mn. Wieś zaginęła po 1676 r. Lit.: SHGWarsz 268. UB

Sokolowo Drugie zob. **Sokolówek** (1) **Sokolowo Izbickie** zob. **Sokolowo** (10) **Sokolowo-Jenki** zob. **Janki** (7) **Sokolowo-Księżę Pole** zob. **Księżopole** **Sokolowo Maior** zob. **Sokolowo** (2) **Sokolowo Maius** zob. **Sokolowo** (2) **Sokolowo Male-Wypędy** zob. **Wypędy Sokolowo-Parcele** zob. **Parcele Sokolowskie**, **Sokolowo** (4a)

Sokolowo-Parcele Drugie zob. **Parcele Sokolowskie**

Sokolowo-Parcele Pierwsze zob. **Parcele Sokolowskie**

Sokolowo-Rumaki zob. **Parcele Sokolowskie** **Sokolowo Wielkie** zob. **Sokolów** (11) **Sokolowo Włociańskie** zob. **Sokolowo** (4a)

Sokolowo-Wypędy zob. **Wypędy**

Sokolowo-Ząścienie, os. niezidentyfikowana, znana do XVII w., leżała koło wsi *Sokolów* (11),

Sokolowskie

warsz.: Stiborius, Włodek, Nicolaus, Maczey et Stanislaus Zasczenyewiczi de *Socolowo* 1433 MkM II nr 472; *Szasczyeny* 1515 ZHer nr 933; Sokolowo et *Sasczyeny* 1523 SHGMz(MK 32, 195v); Sokolowo Major et *Zasczenie*, *Sokolow Zasczenie* 1580 ŻDz XVI 269. — Osada wyodrębniła się z *Sokolowa* (11). Nazwa *Zaścienie* zapewne ponowiona ze starszej n. ter. **Zaścienie*, ta od ap. *zaścienie* 'miejsce za ścianą' SGPREi (kartoteka), tu w nawiązaniu do znaczenia 'granica (posiadłości)', por. też ap. *zaścianek*. Nazwa os. *Zaścieniewic* (pojawiająca się w pierwszym zapisie) objaśniana jest jako odapelatywna lub odtoponimiczna SEMot I 362. Lit.: SHGWarsz 269.

UB

Sokolowskie, dobra zaginione, w dawnym starostwie elckim, suwał.: *Sokolowskien* 1564, [Sokolowskie] 1662 BiałKol 106, 108. — Od nazw. odbiorcy nadania Macieja *Sokolowskiego* (*Sokolowsky*), w l. mn. Lit.: BiałPrzem 133; BiałKol 106, przyp. 272, 108, przyp. 293.

RP

Sokolowskie zob. **Sokoły** (5) **Sokolowsko**, wś, wałb., gm. Mieroszów, 4 km na płn.-wsch. od Mieroszowa: *Girbrechtisdorf* 1350 Darst VI 89; *Goerbersdorff* 1357 SGTS IX 188; *Gerbersdorff* 1548 Darst VI 117; *Gerbersdorf* 1549 CdSil XXI 108; *Girbersdorff* 1576 Darst VI 121; *Girbersdorf* ok. 1660 MpDSSvid; *Gerbersdorf villa* 1666/67 J I 705; *Gorbersdorf* 1736 MpWielSchw; *Gorbersdorf* oder *Gerbersdorf* 1785 Z V 436; *Gorbersdorf*, *Goerbersdorf* XVIII Urb II 126; *Gorbersdorf*, auch *Gerbersdorf* 1845 K 165; *Gorbersdorf* 1941 SOV 105; *Gorbersdorf*—*Sokolowsko*, -a, *sokolowski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Sokolowsko*, -ka 1982 WUN III 265. — Dawna n. niem. *Girbrechtisdorf*, później *Gerbersdorf*, *Gorbersdorf*, od n. os. *Gerbrecht*, *Gerber* (: *Gerbert*) Gott 206, 207 i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolowsko*, która upamiętnia dra Alfreda Sokolowskiego, lekarza w tutejszym uzdrowisku w l. 1874-80. Lit.: SNGŚI XII 144; SGTS IX 188-97. PS

Sokolowy zob. **Sokolów** (2) **Sokolowy Kąt**, wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziębrodzkie, 9 km na płd.-wsch. od Bieżunia: *Sokolowe Kąty* ... w *Sokolowym kącie* 1808 APPłoc, sygn. 50/375/0/-/1(k. 6v); *Sokolowy kąt* 1827 Tabella II 187; *Sokolowy kąt* 1839 MpKwat

III 2; *Sokolowykont* 1867 BuschEv 187; *Sokolow-y-Kąt* 1890 SG XI 38; *Sokolowy Kąt* 1921 Sk

I 168; *Sokolowy Kąt*, -wego -ta 1982 WUN III 265. — Miejscowość została założona ok. 1800 r. przez osadników z Pomorza. Nazwa zestawiona, od ap. *sokol* lub od n. os. *Sokol*, z suf. -owy, i ap. *kąt* 'oddalona, ustronna, końcowa część terenu (tu głównie część posiadłości ziemskiej, zwykle w kształcie klina lub półkola)' Sstp III 263, także 'osada założona w lesie' SG III 943, zob. też *Kąty* (1). Pierwszy zapis dokumentuje formę pluralną nazwy. Lit.: Breyer, *Deutsche Gaue in Mittel-* polen, 1935, 40. PS

Sokolów (1), dziś *Nowy Sokolów* i *Stary Sokolów*, dwie wsi, kiel., gm. Końskie, 10,5 i 9 km na płd.-zach. od Końskich: *Sokolow* 1470-80 DB I 327; *Sokolow* 1508 ŻDz XV 481; *Sokolow* 1511-23 ŁLB I 701; *Sokolow* 1577 ŻDz XIV 286; *Sokolow* 1788 MpPerSd; *Sokolów* 1827 Tabella II 188; *Sokolów* 1839 MpKwat III 6; *Sokolów Dunina*, wś i folw. 1890 SG XI 29; *Sokolów Nowy*, *Sokolów Stary*, dwie wsi 1902 Przew II 176; *Nowy Sokolów*, -wego -łowa, *Stary Sokolów*, -rego -łowa, *sokolowski* 1966 UN 24, 9, 10; gw. *sokouuf*-ova, *sokouoski*. — Od n. os. *Sokol* lub od ap. *sokol*, z suf. -ów. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Efemerycznie n. zestawiona z członem od nazw. *Dunin* Snazw II 575 w formie dopełniacza, zapewne dla odróżnienia od n. m. *Sokolów Modliński*, zob. *Sokolów* (5). Lit.: KSand 187; KopKiel 201; Nieckula, -ov- 193. IN

Sokolów (2), dziś *Sokolów Dolny* i *Sokolów Górny*, dwie wsi, kiel., gm. Sobków, 7,5 i 8 km na płd.-zach. od Chęciny: de *Sokolow* 1384 Krak nr 2784; de *Sokolow* (1401) ZDM V 6; *Sokolow* 1508 ŻDz XV 485; *Sokolow*, *Sokolowy* 1529 LR 24, 130; *Sokolow maior* seu *Gorny*, *Sokolow minor* seu *Podlesny* 1540 ŻDz XV 559; *Sokolow dolny*, *Sokolow gorny* 1783-84 RejKor 231; *Sokolow Inferior*, *Sokolow Superior* 1787 SzadyLBCr 95; *Sokolów dolny*, *Sokolów górny* 1827 Tabella

II 188; *Sokolów Dolny* i *Sokolów Górny*, dwie wsi 1890 SG XI 29-30; *Sokolów Dolny*, *Sokolów Górny*, -łowa -nego, *sokolowski* 1966 UN 21, 57. — W XVI w. *Sokolowy* (forma pluralna wskazująca na wielość obiektów). Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *maior*, *minor*,

inferior, superior, pol. *dolny, górny, podleśny*. Lit.: KSand 187; KopKiel 201. IN

Sokolów (2a), cz. Rychwała, dawniej wś, koniń.: *Socolowo* (1065?) KW I 4 (tu?); *Sokolowo* penes Richwald 1434 Koz V 330; *Szokolowo* 1507 RPobKon 184; *villae infrascriptae, videlicet Stara wyesch, Volya et Szokolowo* 1511-23 ŁLB

I 276; *Sokolowo* 1579 ŻDz XII 236; *Sokolowo* 1674 MKI(ASK 74, 167); [wsi pustej *Sokolowo*] 1695 TekiDw(11572, nr 69); [*Sokolów*] 1747 TekiDw(15573, nr 1288); *Sokolowo*, z *Sokolowa* 1855, *Sokolowo*, na folwarku *Sokolowie* 1861, *CoKonoBb*, *gepeBHU CoKonoBa* 1868 APPozn, sygn. 54/802/0/6.1/9(k. 60), 12(k. 5), 14(k. 9); *CoKonoBb*, folw. 1881 SpisKal 28; *Sokolów* al. *Graniczki*, folw. i os. 1890 SG XI 29; *Sokolów*, kol. 1921 Sk II 33; *Sokolów, -łowa* 1982 WUN III 265. — Pierwszy zapis niepewny, podany za Koz V 330, może odnosić się też do innych miejscowości, zob. *Sokolowo* (6a, 10). Nazwa pierwotnie z suf. -owo, a od 2. połowy XIX w. z suf. -ów (opracowując rejestry z 1747 r., W. Dworzaczek użył zapewne nazwy mu współczesnej). Okresowo występująca oboczna n. *Graniczki*, od ap. *graniczka* (: *granica*), w l. mn., odnosiła się zapewne do usytuowania miejscowości przy granicy gmin Tuliszków i Rychwał. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolów (3), wś zaginiona, leżała w par. Kazimierz, lub.: *Sokolow* 1564 RPobLu 616v; *Sokolow* 1580 SHGLu IV 134; *Sokolow* 1626 RPobLu 124; *Sokolow* 1685 RPobLu 249v. Lit.: SHGLu IV 134; KosLu 73. IN

Sokolów (4), cz. Łodzi, dawniej wś: *Socoloue* 1386 Łęcz I nr 82; *Sokolowo* 1400 Łęcz II nr 6396; *Szokolow* 1511-23 ŁLB II 386; *Sokolowo* 1576 ŻDz XIII 63; *Sokolow* 1783-84 RejKor 219; *Sokolow* 1793 MpPerŁęcz; *Sokolów* 1827 Tabella II 188; *Sokolów*, wś i folw. 1890 SG XI 29; *Sokolów* 1921 Sk II 64; *Sokolów, -łowa*, wś 1982 WUN III 265; *Sokolów, -łowa* 2013 DzU poz. 200; gw. *sokouuf, -uova, sokouoski*. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju: *Sokolowe, Sokolowo, Sokolów*. Ostatecznie utrwaliła się forma *Sokolów*. Lit.: SHGLęcz II 110; Nieckula, -ov- 193. KW

Sokolów (5), wś, piotr., gm. Paradyż, 10 km na pld.-zach. od Opoczna: *Socolow* 1396 Sand nr 6; *Sokolow* 1470-80 DB I 338; *Sokolow* 1508 ŻDz

XV 482; *Sokolow, Socolow duplex* 1511-23 ŁLB I 599, 622; *Sokolow* 1577 ŻDz XIV 289; *Sokolow* 1783-84 RejKor 224; *Sokolów* 1827 Tabella II 188; *Sokolów Modliński* 1890 SG XI 29; *Sokolów, -łowa, sokolowski* 1969 UN 28, 51; gw. *sokouuf, -ova, sokouoski*. — Efemerycznie n. zestawiona *Sokolów Modliński* z członem od nazw. *Modliński Snazw VI 4717*, zapewne dla odróżnienia od n. m. *Sokolów Dunina*, zob. *Sokolów* (1). Lit.: KSand 186-7; Nieckula, -ov- 193. IN

Sokolów (6), dziś *Sokolów-Kolonia* i *Sokolów-Towarzystwo*, dwie wsi, płoc., gm. Kiernozia, 17 km na wsch. od Żychlina: *Szokolowo* 1440 SHGRw(MK 336, 88v-89v); *Sokolowo, Sokolow* 1511/12 VisitGn 38; *Sokolowo* 1579 ŻDz XVI 200; *Sokolow* 1792 MpPerRw; *Sokolowo* 1798 HstB III 190v; *Sokollow* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolów* 1827 Tabella II 188; *Sokolów* 1839 MpKwat III 3; *Sokolów*, folw., kol. i os. 1890 SG XI 29; *Sokolów*, wś, kol., *Sokolów T-wo*, kol. 1921 Sk I 28; *Sokolów*, wś, kol., *Sokolów T-wo*, kol. 1933 SkBy 1583, 1584; *Sokolów Kolonia, Sokolów Towarzystwo* 1952 UW 94; *Sokolów-Kolonia*, kol., *Sokolów-Towarzystwo*, wś, *Sokolów-Wieś*, wś 1967 SM 1058; *Sokolów-Kolonia, -łowa-nii, Sokolów-Towarzystwo, -łowa-twa, sokolowski* 1973 UN 44, 20. — Do końca XVIII w. występowało wahanie suf. -owo/-ów, od początku XIX w. konsekwentnie suf. -ów. Współcześnie n. zestawione, z członami odróżniającymi od ap. *kolonia, wieś* i *towarzystwo* 'spółka'; grunty, na których znajduje się wieś, należały do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego lub zostały zakupione za pieniądze pożyczone od towarzystwa. Lit.: Pacuski 139; WójcikRaw 149. PS

Sokolów (7), wś, płoc., gm. Rataje, 10 km na pld.-zach. od Gostynina: *Sokolowo* 1398 SHGRw (ADP, perg. 119); *Szokolow* 1444 KkM 210; *Sokolowo* 1477 SHGRw(Ep. 13, 110v); *Sokolow* 1511-23 ŁLB II 485; *Sokolowo* 1579 ŻDz XVI 195; *Sokolowo* 1792 MpPerRw; *Sokolowo* 1798 HstB III 190v; *Sokollow* 1802-03 MpGillyPr; *Sokolów* 1827 Tabella II 188; *Sokolów* 1890 SG XI 28-9; *Sokolów, -łowa, sokolowski* 1971 UN 125, 28. — Do końca XVIII w. przeważyły formy z suf. -owo, od początku XIX w. z suf. -ów. Lit.: Pacuski 63, 64; WójcikRaw 149. PS

Sokolówka

Sokolów (8), wś, sier., gm. Goszczanów, 16 km na płn.-zach. od Warty: *Sokolow* 1407 Hb 88, nr 51; *Sokolow* 1511 *ŻDz* XIII 183; *Schokolowo* 1511-23 *ŁLB* II 62; *Sokolow* 1553 *ŻDz* XIII 224; *Sokolow* 1628-32 *Luwłkp* II 84; *Sokolow* 1783-84 *RejKor* 167; *Sokolow* 1802-03 *MpGillyPr*; *Sokolów* 1827 *Tabella* II 188; *Sokolów* 1839 *MpKwat* I 3; *Sokolów* 1890 *SG* XI 29; *Sokolów* 1921 *Sk* II 115; *Sokolów, -łowa* 1982 *WUN* III 265; gw. *sokouuf, -uova, sokouoski*. — W XVI w. efemerycznie występuje forma z suf. -owo. **KW Sokolów** (9), wś, sier., gm. Sieradz, 8,5 km na płd. od Sieradza: *Szokowo* (!) 1420 *KW* V 301; *Szokolow* 1496 *ŻDz* XIII 173; *Sokolow* 1497 *Matr* II nr 1085; *Sokolow* 1511 *ŻDz* XIII 177; *Sokolow* 1511-23 *ŁLB* I 420, 430; *Szokolow* 1547 *Matr* IV/3, nr 22881; *Sokolow* 1553 *ŻDz* XIII 214; na *Sokolowie, Sokolow*, ku *Sokolowu* 1564-65 *Luwłkp* II 7, 20, 27; *Sokolow* 1783-84 *RejKor* 203; *Sokolow* 1802-03 *MpGillyPr*; *Sokolów* 1827 *Tabella* II 188; *Sokolów* 1839 *MpKwat* II 5; *Sokolów* 1890 *SG* XI 29; *Sokolów* 1921 *Sk* II 95; *Sokolów, -łowa, sokolowski* 1972 *UN* 50, 20. **KW**

Sokolów (10), wś, skiern., gm. Bolimów, 14 km na płd.-zach. od Sochaczewa: *Sokolowo* 1447 *SHGRw*(MK 336, 22v); *Sokolow* 1473 *SHGRw*(MK 5, 32); *Sokolow* 1511/12 *VisitGn* 71; *Szokolow*, *Sokolow* 1511-23 *ŁLB* II 272, 273; z *Sokolowskimi* ziemiany 1564 *Luraw* 72; *Sokolowo, Sokolów* 1579 *ŻDz* XVI 141, 152; z *sokolowskimi* ziemiany 1661 *Luraw* 148; *Sokolowo* 1792 *MpPerRw*; *Sokolów* 1827 *Tabella* II 188; *Sokolów* 1890 *SG* XI 28; *Sokolów* 1921 *Sk* I 73; *Sokolów, -łowa, sokolowski* 1973 *UN* 44, 10. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego: *Sokolowo, Sokolów*. Lit.: WójcikRaw 149. **PS**

Sokolów (11), wś, warsz., gm. Michałowice, 4 km na płd.-wsch. od Pruszkowa: *Sokolowo* (1415)1456 *SHGMz*(MK 3, 6); *Schokolowo, Sokolowo* 1425 *MkM* I nr 161; *Sokolowo* (1441)1456 *SHGMz*(MK 3, 259v); *Sokolowo* 1473 *SHGMz* (AG 6691); de *Magna Sokolowo* 1523 *SHGMz* (MK 32, 195v); na *Vielkim Sokolowye* 1549 *Warsz* nr 2659; *Sokolowo Major* 1580 *ŻDz* XVI 269; *Sokolow* 1783 *MpPerMz*; *Sokolow* 1798 *HstB* III 254; *Sokolów* 1827 *Tabella* II 188; *Sokolow* 1839

MpKwat IV 4; *Sokolów* 1890 *SG* XI 28; *Sokolów, -łowa* 1982 *WUN* III 265. — Początkowo *Sokolowo*, od XVIII w. *Sokolów*. W XVI w. n. zestawiona z członem dyferencyjnym od przym. łac. *magnus*, pol. *wielki*. *Sokolowo* to człon wspólny dla nazw kilku wsi i osad: *Sokolowo-Chrościele, -Jenki* (dziś *Janki* (7)), *-Wypędy* (dziś *Wypędy*), *-Zaścienie* (zob.). Lit.: *SHGWarsz* 266-8. **UB Sokolów** (12), wś, ziel., gm. Koźuchów, 4 km na wsch. od Koźuchowa: in *Secolow, Socolow* 1295, *Socolow* 1295 *SUR* VI 154, 155, 161; *Setluk* (!) alias *Czeclow* ok. 1300 *CdSil* XIV 152; *Czeckelaw* 1418, *Zceckel* 1525, *Czegkel* 1578 *CdSil* XXIV 173, 84, 121; *Secolow* 1580, *Czoluchowicz* (!) 1580 *J* III 3, 6; *Zeckel* 1643 *MpDSGlog*; *Zecklau* 1670, *Zocklau* 1687/88, *Zecklaw* 1687/88, *Zecklau* 1687/88 *J* III 3, 6, 72, 573, 583, 585; *Zocklau* 1739 *MpWielGlog*; *Zecklau, Ober-, Mittel-, Nieder-* 1791 *Z* X 168-9; *Zocklau, Mittel-, Nieder-, Ober-* 1845 *K* 778; *Zaeklau* al. *Zoeklau* 1895 *SG* XIV 256; *Sokolowo* (*Zocklau*) 1900 *Myc* 47; *Zacklau, Sokolów* 1941 *Wrzosek* 28; *Zacklau* — *Sokolów, -owa, sokolowski* 1948 *MPol* XXV nr 14; *Sokolów, -łowa* 1982 *WUN* III 265. — Pierwotnie n. *Sokolów*, zniemczona jako *Zeckel, Zocklau, Zacklau*. Dodatkowe człony od przym. *mittel* 'średni, środkowy', *nieder* 'dolny', *ober* 'górnny' na oznaczenie części wsi. Zapis *Setluk* z ok. 1300 r. niejasny, zapewne zniekształcony. Zapis *Czoluchowicz* z 1580 r. może odzwierciedlać okresową postać *Sokolowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolów*. Lit.: *SNGŚI* XII 144. **PS**

Sokolów zob. **Rybie** (6), **Sokolowice** (1), **Sokolowo** (1, 2, 3, 4, 4a, 8, 9, 10), **Sokolów Małopolski, Sokolów Podlaski, Sokolówek** (3), **Sokół** (1, 3) **Sokolów Dolny** zob. **Sokolów** (2) **Sokolów Dunina** zob. **Sokolów** (1) **Sokolów Górny** zob. **Sokolów** (2) **Sokolów-Kolonia** zob. **Sokolów** (6) **Sokolów Maior** zob. **Sokolów** (2) **Sokolów Małopolski**, mto, rzesz.: *Sokolow* 1589 *ŻDz* XVIII/1, 45; *Sokolow* 1634 *ADP* 35, k. 192; *Sokolow* 1794 *Ga* Pp2; *Sokolow* 1851 *Sch* 47; *Sokolów* 1890 *SG* XI 31-2; *Sokolów*, mko 1933 *SkBy* 1583; *Sokolów* 1952 *UW* 279; *Sokolów Małopolski, -łowa -kiego, sokolowski* 1965 *UN* 59, 39; *Sokolów Małopolski, -łowa -kiego* 1982 *WUN* III 265. — Miasto założył w 1569 r.

Sokolówka

Jan z Pilczy Pilecki, wcześniej były tu dobra Sokolów. W dokumentach z XV w. pojawia się n. *Sokolów*, ale nie ma pewności, że odnosi się do tej miejscowości. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. regionu *Małopolska*, w opozycji do *Sokolowa Podlaskiego*. Lit.: RospSEMiG 358; MakPrz 249; RymNmiast 224.

BCz/IN

Sokolów Minor zob. **Sokolów (2) Sokolów Modliński** zob. **Sokolów (5) Sokolów Nowy** zob. **Sokolów (1) Sokolów Podlaski**, mto, siedl.: W *Sokolowie* (1419) ŻDz XVII/2, 214; *Sokolowo* (1508) Bon- Her X 102; oppidum *Sokolowo* 1579 AGAD(MK 120, 479); *Sokolów* 1580 ŻDz XVII/1, 2, 83; op- pida Węgrow et *Sokolow* 1665 AGAD(MK 203, 363); *Sokolow* 1793 SHGPd(Regof 12); *Sokolow* 1827 Tabella II 188; *Sokolów* 1890 SG XI 30-1; *Sokolów* 1921 Sk IV 98; *Sokolów Podlaski* 1937 MPol nr 69, poz. 104; *Sokolów Podlaski* 1967 SM 1058; *Sokolów Podlaski, -łowa -kiego* 1982 WUN III 265. — Dawniej *Sokolowo, Sokolów*. Od XX w. n. zestawiona z członem odróżniającym od n. geograficznej *Podlasie*, w formie przymiotnika. Lit.: BorPodl(kartoteka); RymNPol 224; RospSEMiG 358.

IN

Sokolów Podleśny zob. **Sokolów (2) Sokolów Stary** zob. **Sokolów (1) Sokolów-Towarzystwo** zob. **Sokolów (6) Sokolów Wielki** zob. **Sokolów (11) Sokolów-Wieś** zob. **Sokolów (6) Sokolówek (1)**, wś, ciech., gm. Ciechanów, 5 km na płd. od Ciechanowa: *Szocolowo* 1403 Płoń nr 386; *Sokolowo* (1414-25)1456 SHGMz (MK 3, 122); gran. *Sokolowska* 1467 SHGMz(MK 5, 113v); *Szokolowo* 1512 SHGMz(PT 1, 154v); *Mieski Rusky Sokolowo, Sokolowo Drugie* 1567 ŻDz XVI 322-3; *Sokolowka* 1783 MpPerMz; *Sokolowko* 1784 MpPerPł; *Sokolówko* 1827 Tabella II 187; *Sokolówko* 1890 SG XI 36; *Sokolówko* 1921 Sk I 22; *Sokolówko (Sokolówek)* 1967 SM 1059; *Sokolówek, -wka*, cz. wsi 1971 UN 123, 22; *Sokolówek, -wka*, cz. wsi Mieszki-Różki 1982 WUN III 265; *Sokolówek, -wka, sokolówecki* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Dawniej *Sokolowo*. W XVI w. *Mieszki-Sokolowo* (o członie pierwszym zob. *Mieszki Wielkie*) oraz *Sokolowo Drugie*. Później n. uległa deminutywizacji za pomocą suf. *-ka, -ko, -ek*. Lit.: ZMaz 342. UB

Sokolówek (2), wś, ostroł., gm. Dąbrówka, 7 km na pñ. od Radzymina: de *Sokolowouo* (!), de *Sokolowo* 1430 MkM II nr 201 (tu?); *Sokolowo* 1580 ŻDz XVI 258; *Sokolowo* 1783-84 RejKor 592; *Sokolówek* 1827 Tabella II 188; *Sokolówek* 1839 MpKwat IV 3; *Sokolówek* 1890 SG XI 33; *Sokolówek* 1921 Sk I 143; *Sokolówek, -wka*, przys. 1982 WUN III 265; *Sokolówek, -wka, sokolówecki* 2013 DzU poz. 200. — Dawniej *Sokolowo*, wtórnice z suf. *-ek*.

U

B Sokolówek (3), wś, płoc., gm. Dobrzelin, 2,5 km na pñ.-zach. od Żychlina: *Sokolow* 1511-23 ŁLB II 496; *Sokolowko* 1576 ŻDz XIII 106; Fol. *Sokolu- wek* 1839 MpKwat III 3; *Sokolówek*, folw. 1890 SG XI 33; *Sokolówek* 1921 Sk I 57; *Sokolówek, -wka, sokolowski* 1974 UN 41, 19; gw. *sokouwek, -fka, sokouowski*. — Dawniej *Sokolów*, wtórnice z suf. de- minutywnym *-ko*, potem *-ek*. KW **Sokolówka (1)**, cz. Polanicy-Zdroju, dawniej wś, wałb.: *Falckenhain* 1588 KGI 23; *Falkenhain* 1596 CdSil XXXIV 14; *Falkenhain(n)* 1669 CdSil XXXIV 26; *Falckenhayn* 1743 SNGŚI XII 144; *Falkenhayn* 1747 MpCGla; *Falckenhayn* 1789 Z IX 293; *Falkenhain* 1845 K 126; *Falkenhain* 1941 SOV 78; *Falkenhain* — *Sokolówka, -ki, sokolówecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sokolówka, -ki* 1982 WUN III 266. — Według P. Kle- menza n. *Falkenhayn, Falkenhain* pochodzi od nazw. rodu Friedricha von *Falkenhayn*, który założył miejscowość na obszarze wykupionego przez siebie w 1584 r. lasu. Podawany przez J. G. Kniego zapis *Valkinhain* (1361) K 126 odnosi się najprawdopodobniej do wsi *Jastrzębce* — w świetle danych historycznych nie można go zidentyfikować z Sokolówką. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokolówka*. Lit.: SNGŚI XII 144; KGI 23. PS **Sokolówka (2)**, kol., okresowo wś, piotr., gm. Żelechlinek, 13 km na płd. -zach. od Rawy Mazowieckiej: *ComnyBKa*, kol. 1899-1900 SpisPetr 808; *Sokolówka* 1915 KdWR(Tomaszów); *Sokolówka*, kol. 1921 Sk I 157; *Sokolówka*, wś 1952 UW 102; *Sokolówka*, kol. 1967 SM 1058; *Sokolówka, -ki* 1982 WUN III 265. — Od ap. *sokół* lub od nazw. *Sokół*, z suf. *-ówka*. PS **Sokolówka (3)**, wś, zamoj., gm. Frampol, 2 km na płd.-wsch. od Frampola: *Sokolowka* 1781-82 WPar 533; *Sokolowka* 1783-84 RejKor 369; So-

Sokolówka

kolowka 1787 Spis 441; *Sokolówka* 1827 Tabella II 187; *Sokolówka* 1890 SG XI 33-4; *Sokolówka, -ki, sokolowski* 1967 UN 106, 15. Lit.: KosLu 73. /V **Sokolówko**, wś włączona do wsi *Sokolowo* (2), koniń., gm. Koło: *Szokolowo duplex, villae* 1511-23 ŁLB I 217; *Sokolowko* 1564, *Sokolo-uo minor* 1565, *Sokolowko* 1576, *Sokolouko* 1577, *Sokolowko* 1578 RPobKal(ASK I 5, 12, 13); *Sokolowko* 1579 ŻDz XII 240; *Sokolowko* 1581, *Sokolowko* 1583 RPobKal(ASK I 3, 11); *Sokolowko* 1674 MKI(ASK 74, 167). — Dawniej *Sokolowo*, od n. m. *Sokolowo* (2), z członem dyferencyjnym od łac. *minor* 'mniejszy', wtórnie w formie zuniwerbizowanej z suf. *-ko*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokolówko zob. **Sokolówek** (1, 3) **Sokoły** (1), wś, dawniej mto, łomż., gm. Sokoły, 12 km na zach. od Łap: *Sokoły* 1431, villa *Sokoły* 1447, 1471 HMil 221, 382; Selo *Sokoły* u Kostela ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 203; *Sokoli* 1569 UPL 248; *Sokoły, Sokolowo* 1580 HalBiał I 160; z ... *Sokolów* 1580, *Sokoły* 1591 ŻDz XVII/1, 105, 152; *Sokoły kościelne* 1676 CzRkps nr 1099; *Sokoły* 1680, i cały Kahał Wsi Kościelnej *Sokolow* 1787 HalBiał I 160; *Sokoły* 1788 Busching XXII 410; *Sokoły* 1795 MpPerPd; *Sokoły* 1839 MpKwat VI 6; *Sokoły* 1890 SG XI 38; *Sokoły*, mto 1921 Sk V 109; *Sokoły, -kól, sokolowski* 1973 UN 158, 47. — Nazwa od n. os. i heral. *Sokol*, w l. mn., por. Stanislaus *Sokol* 1471 HMil 382; Szczepan *Sokol*, Bartosz *Sokol* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 203. Efemerycznie w XVI w. z suf. *-owo*; w XVII w. też z członem odróżniającym od przym. *kościelny*. Lit.: BorPodl(kartoteka); HalBiał I 160; GórnrPd 16; RospSEMIG 358; Miasta polskie w tysiącleciu I 282. IN

Sokoły (2), wś, łomż., gm. Stawiski, 4 km na wsch. od Stawisk: Paulus de *Sokolowo* ... in *Sokoły* 1430 Mkm II nr 578; *Sokoły* 1435 SHGMz(MK 335, 89); *Sokoły* (1449)1456, *Sokoli* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 139 i 102v-103); *Sokoły* 1453, *Sokoły* 1473 ZHer nr 95, 429; super fluvio *Dzierzbia* ... *Sokoły* 1475 HMil 382; *Sokoli* 1475 SHGMz (MK 6, 67-67v); *Sokoli* 1512 SHGMz(Ep. 7, 59v); *Sokoli* 1578 ŻDz XVI 375; *Sokole dzierzba* 1783 MpPerMz; *Sokoły Dzierzbia* 1788 Busching XXII 387; *Sokole* 1808 MpTex VIII; *Sokoły* 1827 Tabella II 187; *Sokoły-Dzierzbie* 1890 SG XI 38;

Sokoły 1921 Sk V 48; *Sokoły, -lów* 1982 WUN III 266. — Starsza forma *Sokolowo*, później *Sokoły* z dostosowaniem do nazw pluralnych, także *Sokole* z nawiązaniem do form kolektywnych na *'-e*. Człon *Dzierzbia, Dzierzbie* od n. rz. *Dzierzbia* (ld. Skrody), nad którą leży wś, por. ap. *dzierzba* 'ptak z rodziny wróblowatych' SpXVI, VI 410. Lit.: BrodzŁomż 342; ZMaz 342. UB

Sokoły (3), wś, łomż., gm. Szczuczyn, 2 km na płd. od Szczuczyna: Dux donat Mart. *Szokol de Szokoloy silvam* ... *Gothkowo dictam* 1461 SHGMz(MK 337, 42); *nobiles de Szokoloy* ... Pauli Sokolek de *Gothkowo* 1486 SHGMz(Ep. 10, 494); *Sokoły* 1487 SHGMz(Ep. 11, 22v); *Godkowo* 1497 Bar nr 184; Martini Banczk Sokol de *Gothko(wo)* 1516, Michaelis Sokol de *Godcovo* 1524 ZHer nr 938, 995; z *Sokoły* (1565) Lumaz II 59; *Gothkowo Sokoli* 1577 ŻDz XVI 363; *Sokoły* 1783 MpPerMz; *Sokoły* 1827 Tabella II 187; *Sokoły* 1839 MpKwat V 1; *Sokoły Gutkowo* 1890 SG XI 38; *Sokoły* 1921 Sk V 93; *Sokoły, -lów* 1982 WUN III 266. — Oboczna n. *Godkowo/Gotkowo* od n. lasu, w którym osiedlili się Sokolowie (por. pierwszy zapis), ta od n. os. *Godek* SSNO II 144, z suf. *-owo*. Okresowo pojawia się n. zestawiona *Gotkowo-So-koły* i *Sokoły-Gutkowo* (por. n. os. *Gutek* SSNO II 238), a ostatecznie ustaliła się n. *Sokoły*. Lit.: Wiśn- Graj 142; ZMaz 178, 342; Mznter 52. UB

Sokoły (4), wś, rad., gm. Pionki, 3,5 km na płd.-zach. od Pionek: *Sokoły*, os. leśna 1877 Zin II 166; *Sokoły*, os. leśna 1890 SG XI 38; *Sokoły*, wś 1902 Przew II 177; *Sokoły, -lów, sokolowski* 1970 UN 25, 25. — Od ap. *sokol* lub od n. os. *Sokol*, w l. mn. Wieś położona jest w Puszczy Ko-zienickiej. Lit.: KopRad 113. IN

Sokoły (5), os., dawniej wś, suwał., gm. Biała Piska, 8 km na płd. od Białej Piskiej: *Sokoloffken* 1481, *Sokoloffzken* [1490-1568] KętL 438, 422; [*Sokolowskie*] połowa XVI Pisz 174; *Sokolof-fsken* 1575 BiałKol 42, przyp. 166; *Sokole* 1783 MpPerMz; *Sokollen*, wś 1785 Goldb III 199; *Soc-kollen* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Sokolin* 1839 MpKwat V 1; *Sokollen, Sokoły*, do *Sokol*, od *Sokolow*, wś ok. 1859 SzcześTeka 97; *Sokollen* — *Sokoły* 1879 KętN 151; *Sokoły pod górą* 1882 KętL 422; *Sokoły* al. *Sokoły pod Górą* 1890 SG XI 39; *Sokoły* — *Falkendorf* 1938, *Sokollen* 1941 Choj 128; *Falkendorf* 1938, *Sokollen am Berg* — *So*

koły Górskie 1946 Ley I 88; *Falkendorf (Ostpr.)*
— *Sokoły Górskie, -ów Górskich, sokolski* 1948 MPol
XXV nr 14; *Sokoły, -łów* 1982 WUN III 266.

— Osada powstała na 30 wólkach boru nadanych nad rz. Wincentą w 1428 r. Wieś przybrała n. *Sokolowskie*, od nazw. braci *Sokolowskich*, którym pierwszy przywilej odnowił w 1561 r. książę Albrecht. Wtórnie notowane dla wsi n. *Sokoły* (forma pluralna) oraz *Sokole* (w formie przymiotnikowej, w odmianie prostej typu *Orle*). Od XIX w. n. notowana z członem odróżniającym od wyrażenia przyimkowego *pod górą* (kalka niem. *am Berg*) lub z przym. *górski*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Falkendorf*. Współcześnie n. *Sokoły*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 174; GórnRWrm 217; BiałPrzem 17, 101, 228, 230, 233, przyp. 624; BiałKol 24-5, przyp. 22, 23, 69, 72-3, przyp. 445-7, 450. RP

Sokoły (6), wś, suwał., gm. Gołdap, 10,5 km na pld.-zach. od Gołdapi: *Sokollen* 1567, 1748/49 PMT XII 73; *Sokollen*, wś 1785 Goldb III 199; *Sockollen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Sokollen, Sokoły, -ów* ok. 1859 SzcześTeKa 172; *Sokol- len* — *Sokoły* 1879 KętN 144; *Sokoły* 1890 SG XI 39; *Sokoły* — *Hainholz* 1938, *Sokollen* 1941 Choj 128; *Hainholz* — *Sokoły, -ów, sokolski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sokoły, -łów* 1982 WUN III 266. — Nazwa od n. os. i heral. *Sokól*, zniemczona jako *So(c)kollen*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Hainholz*. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Sokoły*. Lit.: GórnRWrm 223; Szcze- śniak, PMT XII 73. RP

Sokoły (7), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 14 km na pld. -zach. od Radziejowa: wieś *Sokoły* 1867 APTor, sygn. 71/39/D-001(k. 489); *Sokoły* 1877 Zin II 166; *Sokoły* 1890 SG XI 38; *Sokoły* 1921 Sk I 104; *Sokoły, -łów, sokolski* 1971 UN 182, 32. Lit.: GórnRWlkp 46. KW

Sokoły zob. **Nowosiółki-Sokoły, Ruś** (2), **Sokole** (1), **Sokolowo** (1), **Sokoły-Jaźwiny, Sokoły-Jeziorno, Sokółki** (3)

Sokoły-Dzierzba zob. **Sokoły** (2)

Sokoły-Dzierzbie zob. **Sokoły** (2)

Sokoły Górskie zob. **Sokoły** (5)

Sokoły-Gutkowo zob. **Sokoły** (3)

Sokoły-Jaźwiny, wś, łomż., gm.

Wysokie Mazowieckie, 9,5 km na

płn.-wsch. od Wysokiego

Mazowieckiego: *Jazwiny* 1522

SHGPd(RegInw

363); *Sokoły Jazwiny* 1676 CzRkps nr 1099; *Sokoły Jazwiny* (!) 1788 Busching XXII 174; *Jazwiny* 1795 MpPerPd; *Jeswiny Sokoły* (!) 1808 MpTex IX; *Sokoły iaźwiny* 1827 Tabella II 187; *Sokoły-Jezwiny* (!) 1839 MpKwat VI 6; *Sokoły- -Jaźwiny* 1890 SG XI 38; *Sokoły-Jaźwiny* 1921 Sk V 113; *Sokoły-Jaźwiny, -łów-win, jaźwiński* 1974 UN 165, 107. — Początkowa n. *Jaźwiny*, od ap. **jaźwina*, por. stp. (jeźwina) jeźbina 'wydrążenie w ziemi lub skale, jama' Sstp III 198, w l. mn., jak w n. m. *Jaźwiny* (1). Od XVII w. n. zestawiona *Sokoły-Jaźwiny*, pierwszy człon zob. *Sokoły* (1). Lit.: BorPodl(kartoteka); GórnRPd 16. IN

Sokoły-Jeziorno zob. **Sokoły-Jeziorno**

Sokoły-Jeziorno, dziś *Sokoły Jeziorne*, wś, suwał., gm. Biała Piska, 7,5 km na płn. od Szczuczyna: *Witke* 1452, *Wsentz?* 1471, *Roseintze* 1481 BiałKol 34, przyp. 95, 47, 201; *Sokolen* po 1486 KętL 439; *Sokolow* 1783 MpPerMz; *Sokollen* 1785 Goldb III 199; *Sockollen* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Sokollen* — *Sokoły* 1879 KętN 155; *Sokoły* nad jeziorem Borowo 1882 KętL 439; *Sokoły nad Jeziorem* 1890 SG XI 39; *Sokoły* — *Rosensee* 1935, *Sokollen am See* 1941 Choj 128; *Rosensee* 1936, *Sokollen am See* — *Sokoły Jeziorne* 1946 Ley I 92; *Rosensee* — *Sokoły Jeziorne, -łów Jeziornych, sokolski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sokoły-Jeziorno, -ów-yh* (!) — *Rosensee (Sokol- len am See)* 1951 Rosp 300; *Sokoły-Jeziorne* 1982 Mp-25(234.21); *Sokoły-Jeziorno, -łów-na* 1982 WUN III 266; *Sokoły Jeziorne, -ów -yh, sokolski* 2004 DzU nr 229, poz. 2312; gw. *sokoui*. — Naj starszy zapis związany być może z osobą *Witka* Sokolowskiego (*Vitken* Szokowsky) znanego z nadania z 1446 r., por. BiałKol 34. Kolejno odnotowano dla wsi n. zniemczone: *Wsentz?* (*Wszczętki?* KętL 434), o niejasnej podstawie semantycznej, oraz *Roseintze*, odczytaną jako *Rożyńsk* lub *Różańce*, por. objaśnienia n. *Różan* RospSEMIG 330-1, dalej n. m. i n. w. *Różyńsk*. Kolejna n. *Sokoły*, od n. os. odbiorcy nadania z 1486 r. Pawła *Sokoła*, w l. mn. Od XIX w. n. notowana z drugimi członami w formie opisowej: *nad Jeziorem, nad jeziorem Borowo*, niem. *am See*, zastąpionymi przym. *jeziorne*. W 1935 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Rosensee*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokoły Jeziorne*, jednak w części dokumentów (także urzędowych) używana była również n. *Sokoły-*

Sokoły Kościelne

-*Jeziorno*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 174; GórnRWrm 217; BiałPrzem 209; Biał- Kol 41, 46-7, 56, 60, 71-2. *RP*

Sokoły Kościelne zob. **Sokoły** (1) **Sokoły nad**

Jeziorem zob. **Sokoły-Jeziorno** **Sokoły-Nowosiółki** zob. **Nowosiółki-Sokoły** **Sokoły pod Górą** zob.

Sokoły (5) **Sokoły-Ruś** zob. **Ruś** (2) **Sokoły-Ruś**

Nowa zob. **Ruś** (2) **Sokoły-Ruś Stara** zob. **Ruś** (2)

Sokowa zob. **Słoków**

Sokóle (1), wś, biał., gm. Nurzec-Stacja, 12 km na wsch. od Siemiatycz: *Sokole* 1921 Sk V 26; *Sokóle* 1952 UW 167; *Sokóle*, -la 1982 WUN III 266; gw. *sokule*, -a, *sokulski*. — Od ap. *sokól*, z suf. '-e (< *-bje) i z morfonologicznym wzdłużeniem sylaby przedsufiksальной (częstym w tej kategorii derywatów). Lit.: Kond 187. *IN*

Sokóle (2), wś, siedl., gm. Stanisławów, 11 km na płn. od Mińska Mazowieckiego: viI- la *Sokolje* 1524 Matr IV/3, nr 23224; *Schokolje* 1528 Matr IV/2, nr 15577; *Sokole* (1565) Lumaz II 196; *Sokole* 1580 ŻDz XVI 253; *Sokole* 1783 MpPerMz; *Sokule* 1788 Busching XXII 353; *Sokole* 1801-04 MpHeld; *Sokule* 1802 Crusius III/2, 350; *Sokule* 1827 Tabella II 187; *Sokule* 1839 MpKwat V 4; *Sokole*, *Sokule* 1890 SG XI 16, 40; *Sokole* 1921 Sk I 83; *Sokóle* 1952 UW 17; *Sokóle*, -la 1982 WUN III 266. Lit.: SHGWarsz 265-6; KrejaKol 71. *UB* **Sokólec** zob. **Szachulec** **Sokólna** zob. **Sokolna**

Sokólnik kol. Gruszyc-Rozworów, dawniej wś, ciech., gm. Grudusk, 14 km na pld.-wsch. od Mławy: *KnmrneBO ConoMbHUKb*, *BL KnmmeBrn CoKOMbHUKy* 1876 APWarsz, sygn. 76/141/0/-/73 (k. 46); *Kluszewo-Sokolnik*, folw. 1883 SG IV 170; *Kluszewo-Sokolnik* ok. 1915 KdWR(Mława); *Kluszewo-Sokólnik*, wś 1921 Sk I 19; *Kluszewo-So- kólnik*, wś 1967 SM 477; *Kluszewo-Sokólnik* (!), -wa-ka, cz. wsi Humięcino-Koski 1971 UN 123, 15; *Kluszewo-Sokólnik* 1980 Mp-25(242.42); *Kluszewo-Sokolnik* (!), -wa-ka, kol. 1982 WUN II 80; *Sokólnik*, -ka, kol. 1996 MPol nr 79, poz. 719; *Sokólnik*, -ka 2013 DzU poz. 200. — Pierwszy członek od n. wsi *Kluszewo*, z której dóbr w 1876 r. wydzielono folwark o n. *Sokolnik* (SG IV 170), wtórnie *Sokólnik* (n. może ponowiona z n. ter.), od ap.

sokól, z suf. -*nik*. Nazwa ta może mieć związek z n. pobliskiej wsi *Sokolowo* (1). Lit.: Narodowy spis powszechny 1970. Statystyczna charakterystyka miejscowości w gromadach: pow. Ciechanów, woj. warszawskie, 1971, 126. *PS*

Sokólsko, wś, gorz., gm. Strzelce Krajeńskie, 6 km na płn.-zach. od Strzelce Krajeńskich: *Valken- stein* 1337 LandbNM 97; [*Falkenstein*] 1499, 1571, 1608 SGorz 355; *Falkenstein* 1775 BuschingMB 78; *Falkenstein* 1807 MpNeumark IV; *Falkenstein* 1833 MpUMbl 1564; *Falkenstein* — *Sokólsko*, -ka, *sokólski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sokólsko*, -ka 1982 WUN III 266. —

Dawna n. niem. zapewne przeniesiona z n. siedziby rodu v. *Falkenstein* w górach Harzu w hrabstwie Mansfeld, ta zaś od *Falk(e)* 'sokół' + -*stein*. Nazwa *Sokólsko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 355. *BCz* **Sokól** (1), cz. Gorlic, dawniej wś, nowosąd.: *Sokol* 1416, de *Socolowa* 1458 SHGKr(karto- teka); *Sokol* 1529 LR 37; *Sokol Polski* 1659-64 Lukrak 675; *Zohol* 1779-83 MpMieg; *Sokol* 1794 Ga Pp2v; *Sokol*, wś 1802 Crusius III/2, 348; *Sokol* 1855 MpKum; *Sokól*, wś 1890 SG XI 26; *Sokól* 1921 Sk XII 13; *Sokól*, wś 1933 SkBy 1584; *Sokól*, -kóla, *sokolski*, wś 1965 UN 56, 17; *Sokól*, -kóla 1982 WUN III 266. — Od n. os. i n. heral. *Sokól* lub od ap. *sokól*. Przejściowo, w XV w., z suf. -*ów* lub -*owa*. W XVII w. też n. zestawiona *Sokól Polski*, z członem odróżniającym od przym. *polski*. Lit.: RBiecz 47. *IN*

Sokól (2), wś, płoc., gm. Krzyżanów, 7 km na pld.-wsch. od Kutna: *ConoMb*, *BL CoKonrn* 1900, *ConoMb*, U3Ł *CoKOMa* 1915 APPloc, sygn. 1505/D- -1900(ur., k. 8), 1915(ur., k. 3); *Sokól* 1921 Sk I 52; *Sokól* 1952 UW 89; *Sokól*, -łowa (!), *sokolski* 1974 UN 41, 28; *Sokól*, -kóla 1982 WUN III 266; gw. *sokuu*, -*koua*, *sokolski*. *KW* **Sokól** (3), wś, siedl., gm. Sobolew, 9 km na pld.- -wsch. od Łaskarzewa: *Sokol* 1508 ŻDz XV 476; *Sokol*, *Sokolow* 1529 LR 28, 412; *Sokol* 1564-65 Lusand 201; *Sokol* 1569 ŻDz XIV 336; *Sokol* 1783-84 RejKor 361; *Sokole* 1785 MpPerLu; *Sokol* 1787 Spis 422; *Sokól* 1787 SzadyLBCr 101; *Sokól* 1827 Tabella II 188; *Sokól* 1890 SG XI 25; *Sokól*, -kóla, *sokolski* 1971 UN 124, 21; gw. *sokul*, *sokola*. — W XVI w. n. z suf. -*ów*; w XVIII w. poświadczony wariant *Sokole* w formie przymiotnikowej. Lit.: KStęż 100. *IN*

Sokół Polski zob. **Sokół** (1)

Sokółka zob. **Sokolda**

Sokólek, os. notowana do 1967 r., wchłonięta przez Wronów, okresowo wś, koniń., gm. Gizałki, 17 km na zach. od Żerkowa: *Sokolek*, w *Sokulku* 1824 APKal, sygn. 53/3717/0/6.1/6(k. 1v); *Sokolek* 1827 Tabella II 188; H. *Sokolek* 1839 MpKwat

I 3; *Sokolek* 1877 Zin II 166; *Sokólek*, kol. 1890 SG XI 26; *Sokólek*, kol. 1921 Sk II 112; *Sokólek*, kol. 1933 SkBy 1585; wieś *Sokólek* 1933 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 21, poz. 274; *Sokólek*, wś 1948 SMWPoz 264; *Sokólek* 1967 SM 1059. — Od nazw. *Sokół* lub od ap. *sokół*, z suf. *-ek*. PS

Sokółka (1), mto, biał.: *Sucholda* 1524 SHGPD (Bona II 463); *Szczokolda* 1591 ŻDz XVII/1, 156; *Sokoldka* (1601) SHGPD(CzRkps nr 1777, 650-653); sioła *Sokoldki*, dla *Sokółki*, na *Sokółce* 1609 SHGPD(Krup ks. XXXVIII, fol. 32-34); *Sokółka* 1655-61 SHGPD(KurczSt II 61); z m-kciem *Sokolka* 1667 SHGPD(kartoteka); *Sokolka* 1708 KondBał 69; *Sokolka* 1712 SHGPD(Wilno-Inw. ek. grodz. k. 101); do *Sokółki*, w mieście *Sokol-* ce 1713 AWAK VII 480; P. *Sokolcensis* continet Oppidum *Sokolkę* 1744 SDV 96; *Sokolka* 1808 KondBał 69; *Sokolka* 1812 AWAK XXXVII 442; *Sokółka* 1890 SG XI 26-8; *Sokółka* 1921 Sk V 71; *Sokółka*, *-ki* 1982 WUN III 266. — Dawna n. *Sokolda*, też *Sokoldka*, ponowiona z n. rz. *Sokolda* (zob. n. m. *Sokolda*). W XVII w. utrwaliła się n. *Sokółka*, wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-ldk-* > *-lk-* oraz adideacji do ap. *sokół*. Lit.: BorPodl(kartoteka); KondBał 69; Rym- Nmiast 225; RospSEMiG 358-9; Miasta polskie w tysiącleciu I 282; Babik 258-9. IN

Sokółka (2), wś, siedl., gm. Sadowne, 10 km na płd. od Broku: de *Sokolky* 1497 SHGMz(Ep. 15, 118); *Sokolek* 1535 ACPłoc 122; *Sokolka* 1578 ŻDz XVI 407; *Sokolka* 1788 Busching XXII 405; *Sokolka* 1801-04 MpHeld; *Sokulka* 1827 Tabella II 187; *Sokolka* 1839 MpKwat V 3; *Sokółka* al. *Sokółki* 1890 SG XI 26; *Sokółka* 1921 Sk IV 114; *Sokółka*, *-ki* 1982 WUN III 266. — Od n. os. *Sokol* lub od ap. *sokół*, z suf. *-ka*, *-ek*. UB

Sokółka (3), kol. dziś nieistniejąca, dawniej wś, włoc., gm. Skrwilno, leżała na pñ.-zach. od wsi Starcz, 19 km na wsch. od Rypina: *Sokółka*, rumun. 1877 Zin II 166; *Sokółka*, wś 1890 SG XI 26; *Sokółka* 1914 KdwR(Górzno-Rypin); *So*

kółka, kol. 1925 Sk I 163; *Sokółka* 1933 SkBy 1585.

KW

Sokółki (1), wś, koniń., gm. Kazimierz Biskupi, 5 km na pñ.-zach. od Konina: *Sokolek* 1798 HstB I 649; *Sokollek Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Sokótek*, kol. 1890 SG XI 26; *Sokółki*, kol. 1921 Sk II 35; *Sokółki*, wś 1952 UW 71; *Sokółki*, *-lek* 1982 WUN III 266; gw. *sokuuki*, *-kuf*. — Dawniej *Sokolek*, *Sokótek*, od nazw. *Sokolek* Snazw VIII 562 lub od ap. *sokolek* (: *sokół*); wtórnice n. uległa pluralizacji. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sokółki (2), wś, suwał., gm. Kowale Oleckie, 16 km na pñ.-zach. od Olecka: *Sokolken* 1564 KętL 522; *Statzku* 1564 (tu?), *Sokolcken* 1564, *Sokoll* (1581), *Sokoll* (1601), *Sokolcken* (1621) BiałKol 151, 158, 157; *Sokolken*, wś 1785 Goldb III 199; *Sokolken* 1796-1802 MpSchrot XII; *So-* kolken — *Sokółki* 1879 KętN 169; *Sokółki* 1890 SG XI 28; *Sokółki* — *Halldorf* 1938, *Sokolken* 1941 Choj 128; *Halldorf*— *Sokółki*, *-lek*, *sokótec-* ki 1948 MPol XXV nr 14; *Sokółki*, *-lek* 1982 WUN III 266; gw. *sokolken*, *sokuuki*. — Dawniej *Sokoły* lub *Sokółki*, od nazw. odbiorcy nadania z 1564 r. Macieja *Sokola* (*Sokoll*), na wzór nazw z suf. *-ki*. Niepewny i niejasny jest zapis *Statzku*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Halldorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokółki*. Lit.: GórnRWrm 217; Szcześniak, PMT XII 73-4; BiałPrzem 31, 93, 183, 198; BiałKol 151, 156-8, 164. RP **Sokółki** (3), wś, suwał., gm. Prostki, 6,5 km na pñ.-zach. od Grajewa: *Socollen* 1509 KętL 460; *Sokolten* 1529 BiałKol 102; *Sokolken*, wś 1785 Goldb III 199; *Sokolken* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Sokolkin* 1839 MpKwat V 1; *Sokolken* — *Sokółki* 1879 KętN 164; *Sokoły* al. *Sokółki* 1882 KętL 460; *Sokoły* al. *Sokółki* 1890 SG XI 39; *Sokółki* — *Stahnken* 1938, *Sokolken* 1941 Choj 128; *Stahnken* — *Sokółki*, *-lek*, *sokó-* lecki 1948 MPol XXVI nr 78; *Sokółki*, *-lek*, *so-* kółkowski 1973 UN 155, 18; gw. *sokouKU/sokolken*, też *stanken*. — Dawniej n. *Sokoły*, od n. os. i heral. *Sokół*, w l. mn.; wtórnice n. *Sokółki*, na wzór nazw z suf. *-ki*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Stahnken*; nazwa nawiązuje do im. jednego z odbiorców nadania z 1509 r. *Stanka* Kitki (KętL 460). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sokółki*. Lit.: GórnRWrm 217; BiałPrzem 23, 90; BiałKol 88, przyp. 101, 94. RP

Sokółki

Sokółki (4), wś zaginiona, leżała w sąsiedztwie Ożarowa, warsz.: *Sokolky* 1477 ZHer nr 506; *Sokolki* 1580 ŻDz XVI 281. — Od n. os. *So-kołek*, w l. mn. Lit.: SHGWarsz 269; GórnRWlkp 125. *UB*

Sokreczyno zob. **Soczęcino Sokule** (1), wś, biał., gm. Drelów, 11 km na płd.-zach. od Białej Podlaskiej; [*Sokule*] 1586 Pleszczyński 124-5; *Sokule* 1775 SHGPd(Tar- pod); *Sokule* 1795 MpPerPd; *Sokule* 1827 Tabella II 189; *Sokule* 1890 SG XI 40; *Sokule* 1921 Sk IV 92; *Sokule*, -la, *sokulski* 1970 UN 119, 38; gw. *sokule*, -la, *sokulski*. — Od ap. *sokól*, z suf. '-e (< *-bje)'. W n. refleks *ó* < *o*, zob. też *Sokóle* (1). Lit.: Pleszczyński, Opis historyczno-statystyczny parafii Międzyrzeckiej, 1911, 124-5. *IN*

Sokule (2), wś, biał., gm. Kąkolewnica Wschodnia, 12 km na wsch. od Łukowa: opposito villae *Sokeli* (!) (1427)1576 ZDM VII 236; *Sokole* (1546)1758 Limites II 29; *Sokole* 1564 RPobLu 654v; *Sokolne* 1580 ŻDz XIV 420; *Sokolne Mościska ... z Mościsk ...* i *Sokolnego* 1620 RPobLu 182-3; *Sokule* 1781 WPar 260; *Sokule* 1787 Spis 429; *Sokule* 1788 Busching XXII 316; *Mościska Sokule* 1801-04 MpHeld; *Mościska sokole* 1802 Crusius III/2, 59; *Mościska sokule* 1827 Tabella II 32; *Sokole* 1839 MpKwat VI 8; *Sokule* 1877 Zin II 167; *Sokule* 1890 SG XI 40; *Sokule*, -la, *sokulski* 1970 UN 119, 20. — Okresowo n. z suf. przym. -ne. W XVII i XIX w. notowana też n. zestawiona, od przym. *sokolny* i n. wsi *Mościska* (1). Lit.: SHGLu III 219; KosLu 73. *IN* **Sokule** (3), wś, skiern., gm. Wiskitki, 5 km na zach. od Żyrardowa: ról na nowinach, które zo- wią *Sokole* 1564 Luraw 52; *Sokole* (1568)1602 Luraw 17; *Sokole* 1579 ŻDz XVI 140; ze wsi *Sokule* 1603 ŁukOp III 309; *Sokole* (1616), 1661 Luraw 53, 182; *Sokule* 1788 Busching XXII 123; *Sokule* 1789 Luraw 100; *Sokule* 1792 MpPerRw; *Sokule* 1827 Tabella II 187; *Sokule* 1890 SG XI 40; *Sokule*, -la, *sokulski* 1971 UN 126, 26. — Dawniej *Sokole*, później *Sokule*. Lit.: Wójcik- Raw149-50. *PS*

Sokule zob. **Mościska** (1) **Sokulec** zob. **Szachulec Solainen** zob. **Solajny, Zielno Solajny**, przys., dawniej wś?, elbl., gm. Kwidzyn, 6,5 km na zach. od Prabut: circa *Saleyden*

1361 PrUr V 574; *Saleyden* 1361, *Solleyden* 1367 Ger 148; *Soleyden* 1606 ZeitM XX 38; *Soleinen* 1776 Busching XIII 235; *Solainen (Solleinen)*, folw. ok. 1780 HAPr IV 382; *Solainen* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Sollainen*, folw. 1820 Wald 177; *Solainen* — *Solajny* 1879 KętN 90; *Solajny*, niem. *Solainen*, folw. do Ośna 1890 SG XI 41; *Solainen* — *Solajny*, -ajn, *solajński* 1950 MPol nr 134, poz. 1720; *Solajny*, -lajn 1982 WUN III 266. — Nazwa prus. **Saleid-ai* od n. os. *Saleide* TAP 85 (< **San-leide*, prus. *san-* 'z, razem' + **leid-*, por. lit. n. os. *Leidikis, Leidinis* (: *leisti, leido* przen. 'pozwalać, zezwalać; trwonić pieniądze' SESmocz 342) *Zin-kevicius* 165, Lpvz II 45-6, prus. n. os. *Pa-leide, Leyde* TAP 142, 149). Zmiana w *Saleyden* wskutek skojarzenia z prus. *salus* Błażenie 137, 82. W XVII-XVIII w. nastąpiła zmiana n. w *Solainen* (niemotywowaną cząstkę -*eid* zastąpiono produktywnym suf. -*ain-*). Nazwa spolonizowana przez W. Kętrzyńskiego jako *Solajny* i w takiej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 148; Górniewicz, PMT IV 140; PrzybBalt 271-2; Barganowski, Michalik, Zeszyty Kwidzyńskie nr 12, 2008, 185. *RP*

Solanka, wś, olszt., gm. Srokowo, 13 km na płn.-wsch. od Kętrzyna: *Salzbach* 1417 Biał- Osad 10; *Salzbach ... gancz wuste* (1417) GZ 5; *Salzbach* ok. 1780 HAPr IV 361; *Salzbach* 1796-1802 MpSchrot XI; *Salzbach*, wś 1820 Wald 133; *Salzbach* 1889 SG X 219; *Salzbach* — *Solanka* 1946 Ley I 34; *Salzbach* — *Solanka*, -i, *solanecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Solanka*, -ki 1982 WUN III 266. — Według historyków wś założona prawdopodobnie w l. 1402-10 przez komtura Markwarda von *Salzbach*, i od jego nazw. wzięła nazwę (por. *Salz* 'sól' i *Bach* 'strumyk'). Wieś opustoszała, w XVIII w. została odnowiona w tym samym miejscu. Nazwa oddana w j. pol. jako *Solanka*, por. ap. *solanka* 'miejsce, w którym na powierzchni ziemi wypływają źródła słone'. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 225-6; BiałOsad 30, 175, przyp. 90. *RP*

Solanka zob. **Solanka**

Solanki zob. **Sulanki**

Solarnia (1), wś, częst., gm. Pawonków, 5,5 km na płd.-zach. od Lublińca: *Saltz Coctur, War-musch*, dwie miejscowości 1736 MpWielOppol; *Solarnia ... auch Warmusche* genannt 1783 Z II

Solcza

153; *Saltz Coctur, Warmusch* 1809 MpAtSchl 18; *Solarnia*, sonst *Warmusch* genannt 1830 Kn 735; *Solarnia* 1830 MpRey nr 172; *Solarnia*, sonst *Warmusch* 1845 K 643; *Solarnia* 1900 Myc 47; *Solarnia* 1920 PrusSG 70; *Solarnia* j [etzt] *Salzhof* 1941 SOV 355; *Salzhof—Solarnia, -ni, solarniański* 1950 MPol nr A-52; *Solarnia, -ni* 1982 WUN III 266. — Pierwotnie dwie miejscowości. Nazwa niem. *Saltz Coctur* od ap. *Salz- coctur* (: niem. *Salz* 'sól', łac. *coctura* 'warzenie, prażenie' SŁŚ II 534), pol. *solarnia* 'miejsce, gdzie warzono sól; warzelnia soli'. Nazwa *Warmusch* od zniemczonyj n. os. *Warmuż* SSNO VI 22, por. nazw. *Warmus, Warmusz, Warmuz, Warmuż* (głównie na Śląsku) Snazw X 97, 98; por. też n. części Cynkowa *Warmuzica* 1973 Mp- -100(85.05.2), oddalonego o 7 km na pld.-wsch. od Solarni. Nazwa niem. *Salzhof* została wprowadzona w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solarnia*. Lit.: SNGŚI XII 145. PS

Solarnia (2), wś, opol., gm. Bierawa, 4 km na pln. od Kuźni Raciborskiej: Ex pago *Solarnia* 1679, in *Saliscoctura, Solarnia* 1687/88 J II 160, 456, 495; *Salarne*, P[ol]. *Salarnia* 1736 MpWiel- Oppol; *Solarnia* 1743 SNGŚI XII 144; *Solarnia* 1775 Busching XIII 307; *Sollarina* (!) 1784 Z III 168; *Sollarnia* 1796 Z XIII 202; *Solarnia*, [pol.] *Solarnia* 1845 K 643; *Solarnia — Salzforst* 1939 Prus 67; *Salzforst — Solarnia, -ni, solarniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Solarnia, -ni* 1982 WUN III 266. — Do łac. zapisu kancelaryjnego *Salis- coctura* por. *Solarnia* (1). Nazwa niem. *Salzforst* została wprowadzona w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solarnia*. Lit.: SNGŚI XII 145. PS

Solben zob. **Żółwin** (1) **Solca**, wś, kat., gm. Pilica, 8,5 km na pln.- -wsch. od Pilicy: de *Solecz* 1376, de *Solecza* 1385 Krak nr 156, 3003; *Solecza* (1403) ZDM I 306; de *Solecz* 1414 PNZK nr 3378; *Solecza* 1470-80 DB III 8; *Solecza* 1581 ŻDz XIV 80; *Solca* 1620 RPobKr 184; *Solec* 1765 Żyd 418; *Solca* 1783-84 RejKor 377; *Solca* 1787 MpPerKr; Wies *Solca*, wsi *Solcy* 1791 ANK Krak, sygn. 29/30/0/3/47 (k. 951, 952); *Solecza* 1804 HolPr II 222; *Solca* 1890 SG XI 42; *Solca, -cy, solecki* 1964 UN 11, 41. — Dawniej *Solec*, od ap. *sól*, z suf. *-ec*, wtór

nie zmiana rodzaju gramatycznego na żeński. Okresowo *Solcza*, może z hiperpoprawnym cz. Lit.: RKrak 157; BańMorf 41, 137. IN

Solca zob. **Solca Wielka, Solcza, Solec** (2), **Sólca**

Solca Duża zob. **Solca Wielka Solca Mała**, wś, łódz., gm. Ozorków, 6,5 km na pln.-zach. od Ozorkowa: *Solecza minor* 1357 KW III 70; de *minori Solca* 1397 Łęcz II nr 5591; *Solecza minor* 1511-23 ŁLB II 354; *Solecza minor* 1576 ŻDz XIII 51; *Solca Mala* 1783-84 RejKor 94; *Solca m.* 1793 MpPerŁęcz; *Solca mala* 1827 Tabella II 187; *Solca Mala* 1839 MpKwat II 4; *Solca mala* 1890 SG XI 41-2; *Solca Mala* 1921 Sk II 58; *Solca Mala, -cy -lej, solecki* 1972 UN 43, 35; gw. *solca mauo, -cy -uy, solecki*. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Solca Wielka*, człón drugi od łac. przym. *minor*, pol. *mały*. Lit.: SHGŁęcz II 110. KW

Solca Wielka, wś, łódz., gm. Ozorków, 6 km na pln.-zach. od Ozorkowa: *Solecz* 1357 KW III 70; de *Solecza* 1391 Łęcz I nr 2231; *Szolecza* 1400 Łęcz II nr 6415; *Solecza* (1404)1511/12 VisitGn 212; *Solecza, Solcza maiorem* 1511-23 ŁLB II 353, 354; *Solecza maior* 1576 ŻDz XIII 51; *Solca Wiel.* 1783-84 RejKor 94; *Solca w.* 1793 MpPerŁęcz; *Solca wielka* 1827 Tabella II 187; *Solca Duża* 1839 MpKwat II 4; *Solca Wielka* 1890 SG XI 41; *Solca Wielka* 1921 Sk II 58; *Solca Wielka, -cy -kiej, solecki* 1972 UN 43, 35; gw. *solca velko, -cy -Ki, solecki*. — Dawniej *Solec*, później *Solca* (zob. wyżej). Od XVI w. n. zestawiona z członem od łac. przym. *maior*, pol. *wielki, duży* dla odróżnienia od n. wsi *Solca Mała* (zob. wyżej). Na terenie wsi była warzelnia soli, por. SG XI 41-2. Lit.: SHGŁęcz II 110-1. KW

Solca, wś, kiel., gm. Raclawice-Pałęczni- ca, 7 km na pld.-zach. od Działoszyc: de *Solecz* 1335-42 MVat I 371; de *Solecza* 1346 KMłp III 63; de *Solz* 1376, *Solecza* 1379 Krak nr 258, 536; de *Solecz* 1381 Krak nr 1074; *Solecza* (1426)1653 ZDM II 60; *Solecza* 1470-80 DB II 78; *Szolecza* 1564 Lukrak II 82; *Solecza* 1581 ŻDz XIV 14; *Solecza* 1629 RPobKr 111; *Solca* 1680 Rej 147; *Solca* 1783-84 RejKor 267; *Solec* 1789 SHGKr- Mat 287; *Solecza* 1827 Tabella II 187; *Solecza* al. *Solca* 1890 SG XI 42; *Solecza* 1902 Przew II 177; *Solecza, -czy, solecki* 1964 UN 13, 75; gw. *solco*,

Solcza

-y, *solecki*. — Dawniej *Solec*, potem *Solca* (zob. wyżej). Utrwaliła się forma *Solcza*, może z hipopoprawnym *cz* (ucieczka przed mazurzeniem) bądź na wzór nazw z suf. *-*jb*. Lit.: RKrak 157; KopKiel 88; BańMorf 41, 137. IN

Solcza zob. **Solca**, **Solec** (2) **Soldahnen** zob.

Soldany (1, 2) **Soldan(s)** zob. **Coldanki Soldansgut**

zob. **Coldanki Soldany** zob. **Soldany** (1, 2) **Soldau**

zob. **Działdowo Soldaw** zob. **Działdowo Soldekow**

zob. **Sulechowo Soldemin** zob. **Sulomino Soldin** zob.

Myślibórz (1) **Soldrich** zob. **Krogulec** (1) **Solec** (1), dziś *Solec*, wś, i *Stary Solec*, cz. wsi, dawniej wś, kiel., gm. Szydłów, 15 km na zach. od Staszowa: *Solyecz* 1470-80 DB II 391; *Solecz* 1508 Matr IV/1, nr 331; *Solyecz* 1529 LR 20; *Soliecz* 1564-65 Lusand 147; *Soliecz* 1579 ŻDz XIV 224; *Solec* 1783-84 RejKor 313; *Solec* 1787 Spis 372; *Solec* 1890 SG XI 46; *Solec Nowy*, *Solec Stary*, dwie wsi 1902 Przew II 177; *Solec Nowy*, *Solec Stary*, dwie wsi 1933 SkBy 1585; *Solec Stary*, *-lca -rego*, *solecki* 1970 UN 33, 58; *Nowy Solec*, *-wego -lca*, cz. wsi, *Stary Solec*, *-rego -lca*, wś 1981, 1982 WUN II 597, III 333; *Solec*, *-lca*, *solecki*, *Stary Solec*, *-rego -lca* 2014 DzU poz. 1832. — Od ap. *sól*, z suf. *-ec*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KSand 187; NaISand 163-4; KopKiel 88. IN

Solec (2), wś, leszcz., gm. Przemęt, 10 km na pld.-wsch. od Wolsztyna: Stanislaus Lubiczsky et Gywan *Soleczsky* 1400 KZPozn nr 118; *Solecz* 1424 Koz III 231; *Solecz* 1434, *Soliecz* 1445 SHGPn IV 596; *Szolecz* 1485 SHGPn(PG 10, 22); *Szolyecz* 1563, *Soliecz* 1565, *Soliecz*, *Zolcza* 1567, *Soliecz* 1576 RPobKal(ASK I 4, 5); *Soliec* 1580-81 ŻDz XII 75; *Solec* 1775 PPozn(Tab 7, 14); *Soliec* 1788 Busching XXII 62; *Solec* 1791 MpPerPn; *Siltz*, oder *Soliez* 1798 HstB I 574; *Silze* 1802-03 MpGillyPr; *Solec* (*Silz*) 1846 KsP 187; *Solec*, urząd. *Silz* 1890 SG XI 47; *Solec*, niem. *Silz* 1921 Sk X 116, 156; *Solec*, *-lca* 1982 WUN III 267; gw. *solec*, *-lca*, *solecki*. — W XVI w. odnotowano postać ze zmianą rodzaju *Solc(z)a*.

Nazwę zniemczono jako *Silz(e)*. Lit.: SHGPn IV 596-8; PPozn 282. PS

Solec (3), wś, opol., gm. Biała, 4 km na wsch. od Białej: de *Solech* 1278 SUR IV 219; in *Antiquo Culcz* 1285, de *Antiquo Czulz* (1285), in *Antiquo Zculz* 1285 SUR V 162, 165, 166; *Czultz*, de *Zculez*, districtus Belnensi ordini S. Johannis 1350, Echar- dus ... de *Sulcz* (tu?) 1354 RegŚl II nr 222, 324, 1107; der *alte Czulcz* 1383 CdSil VI 202; *Solecz antiquum* ... alias *Czulcz antiquum* 1447 ZfGS XXVII 379; *Soletz* (1534) K 780; *Solecz* 1635 Urb III 27; parochus *Solecensis*, in villa *Solec* 1679 J II 182, 197; *Culc* 1687 ZfGS XXVII 394; *Alt-Ziltz*, Silesius *Cilcensis*, pro capellano *Cilcii*, *Alt-Zultz*, *Zilcenses*, In pago *Alt-Ciltz* 1687/88 J II 294, 338, 484, 532, 546; *Alt Zultz*, P[ol.] *Solec* 1736 Mp-WielOppol; *Alt Zulz* 1743 SNGŚl XI 145; *Alt-Zulz*, pohln. *Solec* 1784 Z III 117; *Zulz*, *Alt-*, *Sollec* 1845 K 780; *Altzulz* (*Solec*), *Zulz Alt* (*Solec*) 1900 Myc 56, 89; *Solec* — *Alt Zulz* 1939 Prus 67; *Altzulz* 1941 SOV 10; *Altzulz* — *Solec*, *-lca*, *solecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Solec*, *-lca* 1982 WUN III 267. — Pierwotnie *Solec*. Nazwa zapisana w licznych formach zniemczonych: *Czulz*, *Ziltz*, *Zulz* i in. Dodatkowy człon od niem. *alt*, łac. *antiquus* 'stary', dodany po przeniesieniu n. *Zulz* na sąsiednie mto *Biała* (12). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solec*. Lit.: SNGŚl XII 145; BorOp 53. PS

Solec (4), wś, piotr., gm. Paradyż, 14 km na pld.-zach. od Opoczna: *Solyecz* 1470-80 DB I 336; *Szolyecz* 1508 ŻDz XV 480; *Solyecz* 1511/12 VisitGn 351; *Solecz* 1511-23 ŁLB I 622; *Solecz Ramultis* 1577 ŻDz XIV 289; *Solec* 1783-84 RejKor 224; *Solec* 1827 Tabella II 187; *Solec* 1890 SG XI 46; *Solec*, *-lca*, *solecki* 1969 UN 28, 52; gw. *solec*, *solca*, *solecki*. — W XVI w. też *Solec Ramultów*, por. herb *Ramult* HNies VIII 91 i tam wspomnianego w 1589 r. Jędrzeja z Solca. Lit.: KSand 187; NaISand 163-4. IN

Solec (5), wś, płoc., gm. Rataje, 6,5 km na zach. od Gostynina: Nicolao de Wrzancza alias *Solecz* 1426 MkM I nr 235; *Solecz* 1434 SHGRw (AG perg. 8633); *Solyecz* 1460 SHGRw(MK 335, 171v); *Solecz* 1481 SHGRw(MK 5, 83v); *Solecz* 1516 SHGRw(Ep. 2, 141); *Solec* 1579 ŻDz XVI 196; *Szolecz* 1598-99 SHGRw(Vis 47v); z ... *Solcem* 1661 Luraw 216; z ... *Szulcem*, ... *Szulca*, ... *Szolca* 1789 Luraw 199; *Solec* 1792 MpPerRw; *So*

Solec nad Wisłą

lec 1802-03 MpGillyPr; *Szolec* 1804 HolPr II 231; *Solec* 1827 Tabella II 187; *Solec* 1839 MpKwat II 3; *Solec*, folw. i dobra 1890 SG XI 44; *Solec* 1921 Sk I 31; *Solec*, *-lca*, *solecki* 1971 UN 125, 31. — Forma *Szolec* jest zapewne hiperpopraw- na (skutek ucieczki od rzekomego mazurzenia), a *Szulec* może być odbiciem wahań fonetycznych *o* : *ó* : *u* lub wpływów j. niem. Lit.: Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 99; WójcikRaw 150.

U

B Solec (6), wś, pozn., gm. Krzykosy, 7,5 km na pń.-wsch. od Książa: circa *Solecz* (1244)XV KW I 205; in praedio ... *Solecz* 1253 MPH II 570; de *Solecz* 1302 KW II 210; de *Solecz* 1390 Lek II nr 74; gran. *Szolcze* et Swanczyno 1424 Koz III 231; *zsol-* *cza* 1436 RWłkp II nr 1240; *Scholyecz* 1498 AC II nr 1531; in *Solecz* 1510 NKs 144; ad ecclesiam vil- lae *Soleza* (1559) VisitGn 602; *Soliecz* 1578 ŻDz XII 212; Par. *Solyecz* spiritualis 1580, *Solecz* 1581 RPobKal(ASK I 11); *Solec* 1783-84 RejKor 817; wieś *Solecz* 1789 MKI(Tab 47, 121); *Solec* 1802-03 MpGillyPr; *Solec* 1846 KsP 357; *Solec Biskupi* 1890 SG XI 48; *Solec* 1921 Sk X 104; *Solec*, *-lca* 1982 WUN III 267; gw. *stolec*, *-lca*, *solecki*. — Okresowo n. ze zmianą paradygmatu *Solc(z)a*. Wieś była w przeszłości własnością biskupów poznańskich, stąd łac. określenie *spiritualis* (1580) 'duchowny' i człon *Biskupi* (1890) w nazwie. Lit.: ZierWłkp(kartoteka). **PS Solec** (7), dziś wsch. cz. Śródmieścia w Warszawie, dawniej wś, na części której powstała także jurydyka: villam *Solecz* 1381 KMaz III 296; *Solecz* 1410 SHGMz(AG 1511); *Solecz* 1468 SHGMz(MK 5, 89v); *Szolyecz* 1525, *Solyecz* 1526 RSW nr 1659, 1776; ... z *Sulczem* (1565) Lumaz I 31; *Solec* 1580 ŻDz XVI 262; ... przy *Solcu*, ... do *Solca* 1619-20 Lumaz I 230; *Szolec* 1777 BuschingNE I 1315; *Szolec* 1792 MpPerRw; *Szulec* 1839 MpKwat IV 3; *Solec*, ludowa forma *Szulec*, ulica i przedmieście 1890 SG XI 43-4; *Solec*, przedmieście 1902 SG XV/2, 609. — Forma *Szolec* jest hiperpoprawna, a *Szulec* wynika z wahań *o* : *ó* : *u*. Znajdowała się tu komora solna, miejsce wyładunku i sprzedaży soli. Lit.: SHGWarsz 269-70; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 98; Handke, Słownik nazewnictwa Warszawy, 1998, 191. **UB Solec** (8), wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 3 km na pńd. od Konstancina-Jeziorny: *Szulec* ... umarł

Krystyan Grunke ... kolonista w *Szulcu* 1858 APWarsz, sygn. 73/1397/D-5500(k. 29v); *Szulec* 1877 Zin II 211; *Szulec*, wś 1892 SG XII 70; *Szulec* 1921 Sk I 41; *Szulec* 1933 SkBy 1688; *Solec* 1952 UW 24; *Solec*, *-lca*, *solecki* 1971 UN 136, 13. — Forma *Szulec* jest zapewne zniemczeniem formy *Solec*; wieś była zasiedlona w XIX w. przez Niemców. **UB**

Solec zob. **Solca**, **Solca Wielka**, **Solcza**, **Solec Kujawski**, **Solec nad Wisłą**, **Solec-Zdrój**, **Soleczno**, **Sólca**, **Szulec**

Solec Biskupi zob. **Solec** (6) **Solec Kujawski**, mto, bydg.: *Soletz* 1263 PrUr I/2, 147; *Solicz* 1364 KW III 256; oppidum *Solecz* 1389 CdP II 772; circa *Solicz* et Fordan 1422 CdB A XXIV 134; ante civitatem ... *Solecz* 1424, *Solyecz* 1457 CdP II 401, 913; *Solyecz* 1489 Lupbrz 173; in *Solcza*, *Solecz* 1527 Vlad XI 73; *Szulc* ok. 1570, *Sulcz* 1577 Vlad I 7, 18; *Solecz* 1577, *Soliecz* 1582 Vlad XIX 33, 124; *Solec* 1583 ŻDz XII 264; *Solec* 1655 ZKuj II 66; z miasteczkiem *Solcem* 1661 GuldonOpisy 18; *Solec* 1753 Vlad I 30; Tenuta *Solec*, w *Szulcu*, do *Szolca* 1765 Luwłkp 43, 44; *Szulice* (*Schulitz*), *Solice*, *Solec* (*Soletz*) 1770 BuschingNE I 1128; *Schulitz* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Szulić* 1810 FlattHW 180; w *Szulcu* 1817 Dekanat rypiński 22; *Solec* (*Schutitz*!) 1846 KsP 422; *Solec Kujawski*, urząd. *Schulitz* 1890 SG XI 47-8; *Solec Kujawski*, niem. *Schulitz* 1921 Sk X 53, 156; *Solec Kujawski*, *-lca* *-kiego*, *solecki* 1972 UN 174, 22. — Dawniej *Solec* (zob. wyżej), od końca XIX w. z członem odróżniającym od n. regionu *Kujawy*. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. pol.; forma *Szulić* jest wtórną adaptacją n. niem. Nazwisko odmiejscowe występuje w tej okolicy zdecydowanie częściej w postaci *Sulecki* niż *Solecki*. Miejscowość związana w średniowieczu z warzelnictwem soli. Lit.: RospSEMiG 359; RymNmiast 225; Grzybowski, Dekanat rypiński. Z archiwaliów diecezjalnych płockich. Ziemia Dobrzyńska V 22. **KW**

Solec nad Wisłą, wś, dawniej mto, rad., gm. Solec nad Wisłą, 8,5 km na pńd.-wsch. od Lipska: castellum *Solche* (1136) KW I 12; *Solech* 1278 KMłp II 142; de *Solecz* 1325-27 MVat I 172; de *Soliecz* (1353)1579 ZDM IV 95; in opido ... *Solecz* (1394)XVI ZDM VI 120; opido nostro *Solecz* (1443) KMłp IV 425; *Solyecz* 1470-80

Solec Nowy

DB II 573; *Soliecz* 1498 Matr II nr 1276; *Solec* opidum 1529 LR 438; *Solyecz* 1564-65 Lusand 164; *Soliecz* 1569 ŻDz XIV 326; *Solec* 1660-64 Lusand I 171; *Solec* 1787 Spis 394; *Solec* 1890 SG XI 44-6; *Solec*, os. m. 1933 SkBy 1585; *Solec* 1964 Mp-25(Lipsko); *Solec nad Wisłą, -lea nad Wisłą, solecki* 1966 UN 26, 27. — Początkowo *Solec*; n. w. związku z handlem solnym. Od XX w. z członem lokalizującym od wyrażenia przyimkowego *nad Wisłą*. Lit.: SHGBen 182; KSand 187; NalSand 163-4; KopRad 236-7; RospSEMIG 359; RymNmiast 224. *IN*

Solec Nowy, wś, leszcz., gm. Przemęt, 10 km na pld.-wsch. od Wolsztyna: *Olędry Solieckie* 1788 Busching XXII 62; *Siltzer Haul.*, Kolonien: ... *Silzer*, poln. *Solieckie olendry* 1798 HstB I 574, 577; *Silzer Holl.* 1802-03 MpGillyPr; *Solieckie Ol.* 1846 KsP 187; *Solec Nowy*, niem. *Silz Hauland*, wś 1921 Sk X 116, 156; *Solec Nowy*, wś 1933 SkBy 1585; *Solec Nowy* 1967 SM 1059; *Nowy Solec, -wego -lca* 1981 WUN II 597; *Solec Nowy, -ca -ego, solecki* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Dawniej n. zestawiona *Solieckie Olędry, Olędry Solieckie*, niem. *Silzer Hollander, Silz Hauland*, od n. wsi *Solec* (2) i terminu osadniczego *olędry*, niem. *Hollander, Hauland*. Po 1918 r. ustalono urzędowo n. *Solec Nowy*. *PS*

Solec Nowy zob. **Solec** (1) **Solec Ramułów** zob. **Solec** (4) **Solec Stary** zob. **Solec** (1) **Solec-Zdrój**, wś, kiel., gm. Solec-Zdrój, 16,5 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: de *Solecz* 1325-27 MVat I 152; *Szoliecz* (1346)1577 ZDK I 66; *Szolecz* 1367 KMłp III 212; *Solyecz* 1470-80 DB II 427; *Solyecz* 1508 ŻDz XV 464; *Soliecz* 1579 ŻDz XIV 212; *Solec* 1660-64 Lusand II 45; *Solec* 1787 Spis 374; *Solec* 1890 SG XI 46; *Solec, -lca, solecki* 1966 UN 19, 67; *Solec-Zdrój, -ca -ju, solecki* 1974 MPoI nr 22, poz. 130; *Solec-Zdrój, -lca-Zdroju* 1982 WUN III 267. — Dawniej *Solec*. Jest to miejscowość uzdrowiskowa, stąd w nazwie od XX w. człon *Zdrój*. Lit.: KSand 187; KopKiel 88; NalSand 163-4; RospSEMIG 359. *IN*

Solecka Wola zob. **Wola Solecka**

Soleczno zob. **Soleczno Solen** zob.

Solno

Sulęcino zob. **Sulęcín** (3), **Sulęcyno**

Solice zob. **Solec Kujawski Solieckie**

Olendry zob. **Solec Nowy Solikowice**

zob. **Sulkowice** (4)

Solina, wś, krośn., gm. Solina, 13 km na pld.-wsch. od Leska: *Solina* 1436 AGZ XIII nr 83; *Selyna* (!) 1441 AGZ XI nr 1370; *Solyyna* 1489 AGZ XVI nr 1935; *Solina* 1589 ŻDz XVIII/1, 58; *Solina* 1678 AGZ XXII nr 39; *Solina* 1794 Ga Pp2; *Solina* 1851 Sch 145; *Solina* 1890 SG XV/2, 609; *Solina, -ny, soliński* 1965 UN 61, 37; gw. *sol'ina, -ny, sotąski*. — Od n. rz. *Solina*, dziś Solinka, por. rippam dictam *Solyyna* (1400)1523 ZDM I 295, *Solyinka* 1534 SHGKr III 144; ta od ap. *sól*, z suf. *-ina*, wtórnice w postaci deminutywnej z suf. *-ka*. Lit.: SHGSK III 143-4; MakSk 151-2; RiegSan 153. *BCz*

Solinka, wś, krośn., gm. Cisna, 19 km na pld.-zach. od Baligrodu: *Solyinka* wyesz, nad potokiem rzezonem Solyanka 1565 Luukr II 287; *Solinka*, wies nowo wołoskiem prawem zasadzona 1564-65 Lurus II 155; w *Solinca* 1665 Lurus I 243; *Solinka* 1786 MJ 19, XV, 34, 1; *Solinka* 1802 Crusius III/2, 352; *Solyinka, Solyinka* 1851 Sch 133; *Solinka* 1890 SG XV/2, 609; *Solinka* 1921 Sk XIII 22; *Solinka, -ki* 1982 WUN III 267; gw. *solinka, -Ki, sotąski*. — Od n. rz. *Solinka*. O n. w. zob. *Solina*. Formy typu *Solyinka* z ukr. fonetyką. Lit.: MakSk 152; RiegSan 153. *BCz*

Solinki, wś, biał., gm. Konstantynów, 13 km na pld. od Białej Podlaskiej: Fol. *Sulinki* 1839 MpKwat VI 8; *Sulinki*, folw. 1890 SG XI 572; *Sulinki*, folw. 1902 Przew II 201; *Sulinki*, kol. 1921 Sk IV 47; *Solinki*, wś 1952 UW 132; *Solinki, -nek, soliński* 1966 UN 105, 22. — Dawna n. *Sulinki*, od n. os. *Sulinka* (od im. złożonych typu *Sulislaw, Sulimir*) RymSEN II 507, w l. mn. Współczesna postać *Solinki* zapewne przez skojarzenie z czas. *solić*. Lit.: BorPodl(kartoteka). *IN*

Solinko zob. **Salinko**

Solino zob. **Salino**

Soliny, wś, suwał., gm. Wiżajny, 24 km na pld.-zach. od Suwałk: *Wielkie Soliny* 1642 WiśnSuw 123; *Soliny* 1784 DekOlw 167; *Soliny* 1890 SG XI 53; *Soliny* 1921 Sk V 84; *Soliny, -lin* 1982 WUN III 267. — Początkowo n. zestawiona *Wielkie Soliny*; człon *Soliny* jest może sławizacją n. lit., ta od lit. *salynas* 'grupa wysp leżących blisko siebie i stanowiących pewną całość, miejsce wyższe wśród

bagien', por. lit. n. w. *Salinę, Salinis* (: *sala* m.in. 'wyspa' SESmocz 529), z adideacją do pol. ap. *solina* 'słone źródło'. Człon odróżniający od przym. *wielki*. Lit.: BorPodł(kartoteka); WiśnSuw 123. *IN Solipse*, cz. Ochoty w Warszawie, dawniej wś: *Solipsy* 1457, *Solypschy* 1462 SHGWarsz 270; de *Solipsy* 1493 ZHer nr 733; *scholypsow, sscho- lypsow* 1538 Warsz nr 2576, 2593; *Solipsi* 1580 ŻDz XVI 260; *Solipsy* 1783 MpPerMz; *Solipfe* 1788 Busching XXII 351; *Solipsy* 1802-03 MpGillyPr; *Solipsy* 1827 Tabella II 187; *Solipsy* 1839 MpKwat IV 3; *Solipsy*, wś 1890 SG XI 53; *Solipse*, wś 1933 SkBy 1586; *Solipse, -lips* 1964 UN 37, 13. — Od n. os. *Solipies*, w l. mn., por. Nicolao dicto *Solipyesz* 1390 SHGMz(Cim. 71, 1-3); Mathie et Petro fratribus germanis ... *Solipsom* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 13v). Do n. os. por. *solič* i *pies*. Zmiana paradygmatu *Solipsy, Solipsów* > *Solipse, Solips* spowodowana względami eufemicznymi (ucieczka od ap. *pies*). W 1951 r. wś została przyłączona do Warszawy. Lit.: SHGWarsz 270; GórnRWlkp 129; Taszycki- RiSP IV 188-90. *UB*

Solipsy zob. **Solipse Solislawice** zob. **Sulisławice**
 (1) **Solistowo**, wś nieistniejąca, rozdzielona pomiędzy Solistówkę i Żrobki, suwał., gm. Bargłów Kościelny: [*Szelistowo, Żelistowo, Selistowo*] (1503), *Szelistowa* 1519, *Schalistowo* 1519, *Sche- listowo* 1525, item Rutkowscy, item *Schelistsowski* Pomian 1529 WiśnAug 85, 90, 91, 97-8, przyp. 269; Joannis Zrzobek de *Szelistowo* haeredis 1566 HMil 353; Joannis Zrzobek ... de *Szelistowo* ac Pomiani 1569 UPL 262; we wsi *Sieliftowie, Seliftowo* y Solnikj, w *Sieliftowie, Sieliftowa* y Solnikow [gen.], *Szielifithowo* 1577 AGAD(MK 115, 230v-231); *Pomiany Selistowo* 1577 SHGPd (ASK I 47, f. 279); *Pomiany Selistowo* Solni- ki 1580 ŻDz XVII/1, 114; continet ... *Pomiany, Szrobki, Szoliftowkę, Szoliftowo* 1744 SDV 145; *Szekitowo* (!), *Szekietowka* ... le Teres die (*Szelistowo* *Szelistowka*), *Szekietowo* (!) 1784 Dek- Aug 214, 219, 220; *Szelistowo* 1795 MpPerPd; *Sotistowo* (!) 1808 MpTex V; *Solistówka*, z przy- ległością *Solistowo* 1835 Dziennik Powszechny nr 135, 651. — Pierwotnie zapewne *Żelistowo*, z suf. *-owo*, obocznie *-owa*, od n. os. **Żelist*, stanowiącej skrótowiec dwutematowe na -*ist* od

n. os. *Żelistryj* SSNO VI 362 (por. odnotowane przez M. Malec n. os. *Sulist* < *Sulistryj*, **Zdzist* < *Zdzistryj*, *Domast* < *Domastryj*, *Bolest(a)* < *Bo- lestrach* itd.); por. jednak też n. os. *Szelest* SSNO V 301. Zmiana *Że-* > *Sze-* dokonała się może pod wpływem grafii. Postać *Selistowo* powstała w wyniku mazurzenia, a *Solistowo* w wyniku utylnienia artykulacji *e* > *o* (może pod wpływem suf. *-owo*). Efemerycznie n. zestawiona *Pomiany-Selistowo* z pierwszym członem ponowionym z n. m. *Po- miany* (2a). Lit.: WiśnAug 81, 85, 90-2, 135; Wiśniewski, ABS I 119; Malec, Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych, 1982, 148-9. *PS*

Solistówka, wś, suwał., gm. Bargłów Kościelny, 4,5 km na płn.-wsch. od Rajgródu: w siole *Żelistowce* 1556, siolo *Żelistowska* 1561, ku ziemi Pomianów i bieli *Zielistkowskiej*, Siolo *Sze- listówka*, do wólk siola *Żelistówki* 1561 InwKn 257, 251, 286, 287, 288; de *Szelistowka* 1568 WiśnAug 82; *Szelestowka* 1569 SHGPd(InwKn 4, 15v); w *Sieliftowce* 1577 AGAD(MK 115, 230v); Ssymany *Pomiany Selistowka* 1580, *Sie- litowka* 1591 ŻDz XVII/1, 114, 156; *Szelistowka* 1639 SHGPd(Kapiciana 35); continet . *Pomia- ny, Szrobki, Szoliftowkę, Szoliftowo* 1744 SDV 145; *Szelistowka* 1783 SHGPd(ADŁ, a. par. Raj- gród); *Szolistowka* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 51-4); *Szekitowka* (!), *Szekietowka* (!) le Teres die (*Szelistowo* *Szelistowka*) 1784 Dek- Aug 214, 219; *Solistówka* 1790 SHGPd(Tadym k. 177v); *Szelistowka* 1795 MpPerPd; *Solistówka* 1827 Tabella II 187; *Solistówka* 1890 SG XI 53; *Solistówka* 1921 Sk V 2; *Solistówka, -ki, solistow- ski* 1972 UN 151, 67. — Dawna n. *Żelistówka*, od n. m. **Żelistowo* (zob. *Solistowo*), z suf. *-ka*, lub ponowiona z n. rz., nad którą leży, por. *Szelistowka* 1499 WiśnAug 84, od rzeki *Żelistówki* (!) 1561 InwKn 287 (ta od n. m. *Żelistowo*//*Szelistowo*). O zmianach w obrębie nagłosu zob. *Solistowo*. Efemerycznie n. zestawiona *Pomiany-Selistówka* z pierwszym członem ponowionym z n. m. *Pomiany* (2a). Lit.: WiśnAug 129, 134, 135, 186, 187; Wiśniewski, ABS I 119. *PS*

Solki zob. **Kalinowo-Solki, Solki-Wale**

Solki-Wale, kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, piotr., gm. Krzemienica, 7 km na płd. od Rawy Mazowieckiej: *Szolkj* 1511-23 ŁLB II 302;

Soll

Solki 1579 ŻDz XVI 177; *Solki* 1647 Semk nr 254; *Solki* 1788 Busching XXII 117; *Solki* 1792 MpPerRw; *Solki* 1802-03 MpGillyPr; *Solki* al. *Solki-Wale*, folw. i os. karczm. 1890 SG XI 58; *Wale Solki* albo *Solki*, folw. i os. młyn. 1892 SG XII 905; *Solki-Wale* 1895 Gazeta Rolnicza nr 12, 157; *Solki Wale*, folw. 1948 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 9, poz. 49, 36; *Solki-Wale* 1967 SM 1060. — Nazwa *SolkiUSolki*, od n. os. *Solk*, *Solk* (: *Sulek* < *Suli-*) SSNO V 254-6, w formie pluralnej. Por. też stp. ap. *solek* 'budynek lub część budynku służące do przechowywania zboża i przedmiotów wartościowych' Sstp VIII 333. W n. zestawionych dodatkowo człon od n. sąsiedniej wsi *Wale*. Nazwa zachowała się w n. ter. *Solki-Wale*, pola w Walach 1974 UN 49, 23. Lit.: Pawłowski, JPol XLII 51; WójcikRaw 150. **PS Soll** zob. **Sól** (1) **Solleinen** zob. **Solajny**, **Zielno Solmsdorf** zob. **Slupsko** (1) **Solna**, wś, wroc., gm. Kobierzyce, 6 km na płd.-zach. od Kobierzyc: *Czelna* 1252 Reg nr 792 (tu?); *Zelim* ok. 1300 CdSil XIV 49 (tu?); *Sagencz*, *Sagincz* 1336, *Sagencz* 1337, *Sagencz* 1342 Reg nr 5633, 5646, 5926, 6977; *Sagincz* 1344 Dom- Wr 110; *Saycz* 1353 LandB 64; *Sagincz* 1359, *Sagientz* sonst Oppirschitz, *Saicz* 1425 DomWr 110; *Sagwicz*, sonst Oppirschitz 1425 LandB 64, przyp. 14; *Sagientz* 1518, Oppersitz sonst *Segitz* 1548 DomWr 110; *Sagewitz* 1719 DomWr 110; *Gr. Sagewitz* 1736 MpWielWrat; *Gros Sagewitz* 1743 SNGŚI XII 146; *Sagewitz*, *Gros-* 1795 Z XII 208; *Sagewitz*, *Grofi-* 1845 K 572; *Gr. Sagewitz* 1884, *Segen* 1938 MpMbl(5067); *Segen* 1941 SOV 348; *Segen* — *Solna*, -ej, *soleński* 1947 MPol XXV nr 124; *Solna*, -nej 1982 WUN III 267. — Pierwsze dwa zapisy niepewne, odnoszą się może do wsi *Solniki* (4) — mieszanie zapisów dla tych miejscowości jest częste z uwagi na podobieństwo starszych nazw. Dawniej zapewne *Zajac(e)*, od n. os. *Zajac* SSNO VI 256. Nazwę zniemczono jako *Sagientz*, wtórnie *Sagewitz*; od XVIII w. z dodatkowym członem od przym. *gross* 'duży, wielki' dla odróżnienia od n. m. *Klein Sagewitz*, zob. *Solniki* (4). Nazwa *Segen* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solna*. Lit.: SNGŚI XII 146; DomWr 110-1. PS

Solnau zob. Sulnowo

Solnica, wś, elbl., gm. Nowy Dwór Gdański, 7 km na płd. -wsch. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Lackendorf* 1789 MpEnd1; *Lackendorf* 1796-1802 MpSchrot X; *Lakendorf* 1820 Rumpf II 141; *Laakendorf* 1829 AmtDanzig 161; *Lackendorf* 1834 AmtDanzig 325; *Lakendorf*, *Lallendorf* al. *Laachendorf* 1884 SG V 65, 67; *Lakendorf* — *Solnica*, -y, *solnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Solnica* 1952 UW 190; *Solnica*, -cy 1982 WUN III 267. — Miejscowość powstała prawdopodobnie w 1715 r. (według niektórych opracowań w r. 1600). Dawna n. niem. *Lackendorf*, od ap. niem. *Lache*, dniem. *lake* 'kałuża, niewielka stojąca woda; odnoga rzeki lub starorzecze wypełnione stojącą wodą' DWB XII 13-4, Lubben 195, i *Dorf* 'wieś'. Miejscowość położona jest pomiędzy licznymi ciekami wodnymi (głównie kanałami) o dawnych n. niem. z członem *Lache/Lake*, por. *Laake* 1796-1802 MpSchrot X, *Jungfersche Lache* ok. 1845 MpRey nr 18, dziś Panieńska Łacha, *Stubauer Lache* ok. 1845 MpRey nr 18, dziś Izbowa Łacha (Stary Nogat). Nazwę pol. *Solnica* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, -ica 77; Lipińska, Żuławy Wiślane — ochrona i kształtowanie zabytkowego krajobrazu, 2011, 102. PS

Solniczki, wś, biał., gm. Juchnowiec Dolny, 8 km na płd. od Białegostoku: *Niewodnica* alias *Solniki* 1603, *Niewodnica* 1628 Maroszek 201; *Solniki*, *Salniki* 1784 DekKn 116, 196; *Solniki* 1795 MpPerPd; *Solniki* 1804 DekPd 144; *Solniczki* 1890 SG XI 54; *Solniki* 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/-/013(k. 13); *Solniczki* 1921 Sk V 18; *Solniki (Solniczki)* 1962 Mp-25(Białystok); *Solniczki*, -czek 1982 WUN III 267; *Solniczki (Solniki)* 1985 Mp-25(245.41); gw. *solńicki*, -cek, *solńicki*. — O dawnej n. *Niewodnica* zob. *Niewodnica Korycka*. Oboczna n. *Solniki* od n. os. *Solnik* AntrP IV 335 lub od ap. *solnik* 'ten, co jest zajęty około wydobywania soli, solarz' SWil 1527, w l. mn. Wtórnie n. *Solniczki*, z suf. zdrabniającego -ki, zapewne dla odróżnienia od n. wsi *Solniki* (2) — miejscowości są od siebie oddalone o 10 km. Lit.: Kond 188; Maroszek, Pięć wieków Ziemi Juchno- wieckiej, 2013, 201, 205-6. PS

Solniki (1), wś, biał., gm. Boćki, 12,5 km na płd.-wsch. od Brańska: zaszczaniek, tho iest: boru, choyni, lozini, sarosli, urociszczem *Solniki*, przy

sielie Siedlczu ... Mlin *Solniki*, na rzece Lichczei 1563 PKGE II 405; z ... *Solnik* 1599, molendini dicti *Solnik* 1599, de Molendino *Solniky* 1599, de *Solinki* (!) 1601, de *Solniki* 1606, de *Solniki* 1645, Młyn *Solniki* nazwany 1661-64, Młyn *Solnicki* 1667, de *Solniki* 1670, 1672, Wies *Solniki* 1674, in villa *Smolniki* (!) 1682, de *Solniki* 1685, de villa Młynarze *Solniki* 1688, *Solniki* 1716 Złotkowski 360; *Solniki* 1775-89 Kond 188; *Solniki* zagnie 1788 Busching XXII 177; *Solniki* 1795 MpPerPd; *Solniki* 1808 MpTex XIII; *Solniki* 1890 SG XI 54; *Solniki* 1921 Sk V 30; *Solniki*, -nik, *solnicki* 1972 UN 153, 32. — Pierwotnie n. młyna od nazw. *Solnik* (: *solnik*), w l. mn., por. mlinarze Woithek, Paweł z bracją *Solniki* 1563 KPGE II 411, młyn trzyma Feliks *Solnik* 1599; Młynarze *Solniki* 1676 Kond 188. W zapisie z 1788 r. drugi człon odnosi się do wsi Żegunie. Lit.: Kond 188; Złotkowski, Nazwy młynów i osad młyńskich dawnego starostwa brańskiego, Studia Wschodniosłowiańskie XVI, 2016, 352-3, 360.

P

S

Solniki (2), wś, biał., gm. Zabłudów, 4,5 km na pld.-zach. od Zabłudowa: *Sanniki* (!) 1622 Prawa i przywileje. 172; *Saniuki* (!) 1674 Kond 188; *Solniki* 1744 SDV 149; *Salniki* 1784 DekKn 196; *Salniki* 1795 MpPerPd; *Solniki* 1795 Sumariusz 118, nr 1363; *Solniki* 1808 MpTex IX; *Solniki* 1880 SG XI 54; *Solniki* 1921 Sk V 18; *Solniki*, -nik 1982 WUN III 267; gw. *salniki*, -ou, *salnicki*. — Pierwotnie zapewne *Sa(le)niki*, od brus. n. os. *Salenik*, w l. mn., por. Marko i Stanko *Saleniko-wie*, którzy w 1512 r. założyli tę osadę. Następnie n. *Solniki* (forma spolonizowana), okresowo (też gw. brus.) *Salniki* (: strus. *salnik* 'handlarz woskiem'), niewykluczone, że pod wpływem n. pobliskiej miejscowości *Solniki*, dziś *Solniczki* (zob.). Lit.: Kond 188; BorPodl(kartoteka); Prawa i przywileje miasta i dóbr ziemskich Zabłudów. XV-XVIII w., oprac. J. Maroszek, 1994, 172; Sumariusz dokumentów kamery wojny i domen w Białymstoku 1796-1807, oprac. A. Gawroński, 2006, 118.

IN

Solniki (3), dziś *Solniki Małe* i *Solniki Wielkie*, dwie wsi, wroc., gm. Bierutów, 3 i 6 km na pln.-zach. od Bierutowa: Preuatouici et *Solnici* vil- las 1245 SUr II 172; *Zollnigk* (1266)XVI SUr III 552; *Zelnig* (1274)XVI Reg nr 1443 (tu?); *Zolnig* (1274)XVI DomWr 112-3 (tu?); in *CzolnikMa*

ori, in *minori Czolnik* ok. 1300 CdSil XIV 56; [*Klein-Zollnig*] 1310 Reg nr 3101; *Gross Czolnik* 1323 Reg nr 4277; *Czolnik magnum* 1323 HaeG 362; *Solnick* 1333, *Solnik* 1334, *Solnik*, *Tzolnik* 1335, *Solnyk* 1336, *Solnik* 1339 Reg nr 5270, 5304, 5422, 5447, 5529, 6263 (tu?); de *Zcolnik* 1349 RegŚl II nr 59; *Zcolnig major*, *Zcolnig minor* (1366) K 778, 779; *Czolnik* 1399 ZfGS XXXIII 389; in *maiori Czolnik* 1423 SNGŚl XII 147; in *minori Czolnik* 1423, de *minori Solnyky* 1565 SNGŚl XII 147; *maiori Zolnig*, *minori Zolnig* 1579 J I 71; z *malich Scholnyk* 1580 SNGŚl XII 147; *Groszolnig* villa, *Kleinzolnig* 1638 J I 139; *Gross Zollnig* 1651/52, *Klein Zollnig* villa 1651/52 J I 174; *magna Zelnig* 1666/67, *Parva Zoellnick* 1666/67 J I 488; *Gr. Zelnig*, *Kl. Zellnig* 1712 MpDSOls; *Gr. Zollnig*, *Kl. Zollnig* 1739 MpWielOels; *Gros Zolnig*, *Klein Zolnig* 1743 SNGŚl XII 147; *Grofi-Zollnig*, *Klein-Zollnig* 1785 Z IV 308; *Zollnig*, *Grofi-*, *Celnici* 1845 K 778; *Zollnig*, *Klein* 1845 K 779; *Zoellnig Gross* pol. *Celniki Wielkie*, *Z. Klein* pol. *Celniki Małe* 1895 SG XIV 656; *Gross*, *Klein Zollnig*, *Wielkie*, *Małe Celniki* 1941 Wrzosek 17; *Gross Zollnig* — *Solniki Wielkie*, -ik, *solnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Klein Zollnig* — *Solniki Małe*, -ik -ych, *sol-nicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Solniki Małe*, -nik -lych, *Solniki Wielkie*, -nik -kich 1982 WUN III 267. — Pierwotnie *Solnicy*, wtórnice *Solniki*. Nazwę zmieniono jako *Zollnig*. Od XIV w. dodatkowe człony od przym. niem. *gross* 'duży, wielki', *klein* 'mały', w łac. zapisach kancelaryjnych od przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', *magnus* 'duży, wielki', *parvus* 'mały'. Postaci pol. *Celnici* (odnotowana przez J. G. Kniego) oraz *Celniki* (z SG) stanowią adaptację fonetyczno- -fleksyjną n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solniki Małe*, *Solniki Wielkie*. Lit.: SNGŚl XII 147; DomWr 112-3; Domański, Onom XIX 28; WójcikSłuż 67.

PS

Solniki (4), os., dawniej wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 6 km na pld.-wsch. od Wrocławia: Iuxta Goztech Briscleuici, *Selim*, Sorauin 1155 SUr I 21 (tu?); *Selum* et *Selun* ... villas 1245 SUr II 173; villam ... *Szelun* (1252)XIV-XV SUr III 36; *Szelim* 1252 Reg nr 1641; *Selim* (1254) K 572; hereditatem ... *Zelniz* wlgariter nuncupa- tam (1273-74)XV SUr IV 153 (tu?); *Zelim* ok.

Solniki

1300 CdSil XIV 49; Bona *Zelun* cum piscatura in Olavia fluvio 1352 DomWr 112; *Zelim* (*Zelum*) 1353 LandB 89; bonis in ... *Selon* 1354 DomWr 112; *Segicz* (1354) K 572; *Segicz* 1360 RegŚl V nr 7; *Selun* 1362, *Zelim* 1369, Gut zu *Selun* sonst *Sagietz* genandt 1412, das Dorf *Selun*, das man auch *Segitz* nennet 1418, *Selin* 1421 DomWr 112; *Segicz* 1425 Sob VIII 243; *Segitz* sonnst *Selinn* genannt 1548 DomWr 112; *Segwitz* (XVI) K 572; *Sagewiz* villa 1666/67 J I 400; *Kl. Sagewitz* 1736 MpWielWr; *Klein Sagewitz* 1743 SNGŚl XII 146; *Sagewitz, Klein-* 1795 Z XII 208; *Sagewitz, Klein-* 1845 K 572; *Sagewitz Klein (Zielun)* 1900 Myc 81; *Kl. Sagewitz* 1886, *KampfWasser* 1942 MpMbl(4968); *KampfWasser* — *Solniki, -ik, sol-nicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Solniki, -nik* 1982 WUN III 267. — Początkowo dwie osady * *Zielona* i *Segicz/Sagietz*; po opustoszeniu w 1362 r. pierwsza z nich została wchłonięta przez drugą. Nazwa **Zielona* ponowiona z n. rz., por. ad *Se-lunam* rivulum 1478, *Czelune, Czelone* 1723, *Schelona Fl.* 1736, *Schallune, Schellune* 1896, *Schellune* — *Zielona* 1949 ESHP (s.v. *Zielona*). Zapisy *Segicz/Sagietz* niejasne, pierwotnie może w związku z n. os. na *Žeg-, Žag-* (: psł. **zegti, *žkgg/*zegg* 'palić', stp. *žec, žže* 'niszczyć ogniem, palić', od XVI w. *žegać* 'palić') SEMot I 374, SEBor 754 lub od *Zajac* (: *zajac*) SSNO VI 256, por. zapisy dla wsi *Solna*. Nazwę zmieniono jako *Segwitz, Sagewitz, Sagewitz* może pod wpływem dawnej n. wsi *Solna* (niem. *Sagewitz, Gross Sagewitz*). Dodatkowy człon od przym. *klein* 'mały' dla odróżnienia od n. *Gross Sagewitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solniki*, zapewne na podstawie mylnie zidentyfikowanego zapisu *Zelnig, Zolnig* (1274)XVI Reg nr 270, DomWr 112-3, który według J. Domańskiego prawdopodobnie odnosi się do wsi *Solniki* (3). Lit.: SNGŚl XII 146; DomWr 111-3. PS

Solniki (5), wś, ziel., gm. Koźuchów, 5 km na pld.-wsch. od Koźuchowa: *Czolnik* 1220-33 Reg nr 219a; in villa *Czolnik*, in *Solnich* 1295 SUr VI 156, 161; *Czolnik* ok. 1300 CdSil XIV 153; *Sol-nik* 1339 Reg nr 6263 (tu?); *Czoling* 1376 Hey-ne II 99; Jachnig de *Czalnig*, de *Czallnig* 1409, *Czalinge* [Feldern] 1421, *Czaling* 1440 CdSil XXIV 169, 72, 74; de *Celnik* 1450 MUKr I 234; *Czalling* 1463, *Czolnig* 1478, *Czoelnig* 1479, *Zol*

nig 1479, *Zolingh* 1481, *Czallnigk* 1488, *Colnick* 1495, *Colling* 1499, *Zcolling* 1501, *Czolnig* 1503, *Zcollingk* 1505, *Czallingk* 1507, *Czolnig* 1539, *Zolling* 1541, *Czolnig* 1555, *Czolnigk* 1578 CdSil XXIV 109, 114, 110, 133, 78, 107, 119, 80, 110, 54, 81, 194, 198, 85, 86, 121; *Czolnik, Czoling* 1580 J III 3, 22; *Zolnig* 1643 MpDSGlog; *Zelnig* 1670, *Zolnig, Zollnig* 1679, *Zelnig, capellano Zollnigensi* 1687/88 J III 72, 205, 206, 582, 617; *Zoling* 1739 MpWielGlog; *Zolling* 1791 Z X 169; *Zolling*, fruher *Czolnic* 1845 K 778; *Zolling* 1941 SOV 423; *Zolling* — *Solniki, -ik, solnicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Solniki, -nik* 1982 WUN III 267. — Pierwotnie zapewne *Solniki*, zob. *Solniki* (1). Nazwa została zmieniona jako *Czolnik, Zolnig*, wtórnie *Zolling* z przejściem *-nig > -ing*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solniki*. Lit.: SNGŚl XII 146; Domański, Onom XIX 28. PS

Solniki zob. **Brzozowo-Solniki, Pomiany** (2a), **Solniczki, Solki** (1), **Stanisławowo** (1) **Solniki Małe** zob. **Solniki** (3) **Solniki Wielkie** zob. **Solniki** (3) **Solno**, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 11,5 km na pñ.-zach. od Bartoszyce: in *Zillin* (1321)XVI PrUr II 261; *Solen* 1411-19 Ger 167; *Solen* 1437 GZ 44; *Zohlen, ^lt, Neu* ok. 1780 HAPr IV 425; *Zohlen* 1796-1802 MpSchrot XI; *Zohlen*, wś 1820 Wald 104; *Zohlen*, posiadłość 1895 SG XIV 658; *Zohlen, Solen* — *Solno* 1946 Ley I 29; *Zohlen-Per-scheln* — *Solno, -a, soleński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Solno, -na* 1982 WUN III 267. — Dawna n. prus. **Silis/*Sil-in-*, por. lit. *silis* 'żłób', z suf. *-in-* (choć por. pol. *-no* za niem. *-en*). Według G. Gerullisa zapisy wskazują na rdzenne *s*, a nie *z*, dlatego niemożliwy jest związek n. z ap. *soalis* 'ziele' MažiulisPrus IV 139. Nazwa zmieniona jako *Solen, Zohlen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Solno* (adideacja do *sól, solny*). Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 330-1; Ger 167; PrzybBalt 272. RP

Solnowo zob. **Sulnowo Soltikow** zob.

Sulechowo, Sulechówko Soltin zob. **Żółcino**

Soltisken zob. **Sołtyski Soltmahren** zob.

Sołtmany (1, 2) **Soltmanen** zob. **Sołtmany**

(1), **Zajdy** (2) **Soltnitz** zob. **Żółtnica**

Solwin(o) zob. **Żółwin** (2)

Soleczno

Solacz, cz. Poznania, dawniej wś: *Solacz* 1389 RWlkp I nr 64; de *Szolacz* 1390 Lek I nr 838; *Solacz* 1400 KZPozn nr 286; de *Solacz* 1402 Piek nr 249; *Solacz* (1413)XVIII KW VII 519; in *Zo-lacz* 1434 KW IX 375; *Scholacz* 1454 ARP I 210; *Szłacz* (!) 1496 SHGPn(PG 7, 102v-103); *Solacz* 1511 Matr IV/2, 99, nr 10171; *Solacz* 1563 Lu- Pozn 9; *Solacz* 1580 ŻDz XII 43; *Solacz*, z *So-lacza* 1598, *Solacz* 1619, we wsi *Solaczu* 1659, *Solacz* 1737, na *Solaczu* 1789 LuPozn 42, 43, 66, 102, 199, 312; *Solacz* 1802-03 MpGillyPr; *Solacz* 1890 SG XI 56-7; *Solacz*, -*cza* 1966 UN 93, 5. — Może od ap. *sól* 'budynek lub część budynku służące do przechowywania zboża i przedmiotów wartościowych' Sstp VIII 338-9, z suf. -*acz*, lub od gotowego ap. **solacz*, por. stp. *solek* Sstp VIII 333 o takim samym znaczeniu jak *sól*. Według Z. Zagórskiego zapewne n. dzierzawcza od n. os. *Solak* RymSEN II 460, z suf. *->. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); SHGPn IV 598-601; PPozn 282; Zagórski, NGPozn 107-8.

PS

Soldacka Sloboda, wś nieistniejąca, znajdowała się między Strzałkami a Sańborzem, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 10 km na płn.-zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: *CondamcKan,- cnoGoda* 1889 Petrokovskia Gubernskia Vedo- mosti nr 9, 8; *Soldacka Sloboda*, wś 1890 SG XI 57; *Soldacka Sloboda* 1902 Przew II 177; *Soldat- ska Sloboda* 1915 KdwR(Nowe Miasto n. Pilicą); *Soldacka Sloboda* 1918 Limanowski 37. — Nazwa zestawiona, od przym. *soldacki* 'żołnierski' i ap. *sloboda*, zob. *Sloboda* (1, 3). Wieś zniszczona w czasie I wojny światowej. Lit.: Limanowski, Zniszczenia wojenne w budowlach b. Królestwa Polskiego, 1918, 37. PS **Soldacka Sloboda** zob. **Sloboda** (3) **Soldany** (1), wś, suwał., gm. Giżycko, 8 km na płn.-wsch. od Giżycka: *Soldanen* 1540 Biał- Przem 36; zu *Soldanen* 1545, *Soldanen*, *Soldah- nen* 1569 BiałKoł 179; *Soldanen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Soldahnen*, [*Soldany*], -*n*, wś ok. 1859 SzcześTeka 139; *Soldahnen* — *Soldany* 1879 KętN 172; *Soldany* al. *Soldany* 1890 SG XI 42-3; *Soldahnen* — *Soldany*, -*an*, *soldański* 1947 MPol XXV nr 111; *Soldany*, -*dan* 1982 WUN III 267; gw. *soudanil/zoldanen*. — Od n. os. *Soldan*, *Soldan*, w l. mn., o niejednoznacznym pochodzeniu (litewskim lub polskim) BiałPrzem 47-8,

przyp. 95, 107. Por. pol. n. os. *Soltan* SSNO VI 331 (: *soltan*, *sultan* lub od niem. n. os. *Soldan*, *Sultan* : stwniem. *soldan* 'żołnierz' Gott 464, 483), lit. n. os. *Soltys*, *Saltys*, *Saltis* (: *saltis*, *saltys* 'mróz, chłód', *saltas* 'mroźny, chłodny, zimny') Lpvz II 778, 883. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 123; SzcześTeka 144; BiałPrzem 57, 60, 197. RP

Soldany (2), wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Biała Piska, 11 km na pld. od Białej Piskiej: *Scholdanen* 1471 KętL 433; *Soldaen* przed 1476; *Scholdanse* 1476, zu *Soldan* 1478 BiałKoł 42, 44, 43; *Soldany* 1783 MpPerMz; *Soldahnen* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Soldahnen* 1839 MpKwat V 1; *Soldahnen* — *Soldany* 1879 KętN 151; *Soldany* 1890 SG XI 43; *Soldany* — *Soldahnen* 1941 Choj 128; *Soldahnen* — *Soldany*, wś 1946 Ley I 93; *Soldahnen* — *Soldany*, -*an*, *soldański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Soldany* (zniszczona) 1965 Mp- -25(Pisz); *Soldany*, wś 1967 SM 1060; gw. *soudanill zoldanen*. — Wieś istniała zapewne już w l. 1454-60; n. motywowana nazw. Jana *Soldana* (*Soldan*), odbiorcy nadania z 1471 r., w l. mn. Śladem po n. wsi jest n. uroczyska *Soldany* XXI PRNG. Lit.: BiałPrzem 18, 129, 229; BiałKoł 36.

RP

Soldy zob. **Borki-Soldy Solectwo** zob. **Kowalewo** (3b) **Soleczno**, wś, pozn., gm. Września, 4 km na pld.-wsch. od Wrześni: de *Soleczna* 1392 Lek II nr 224; de *Soleczna* 1414, *Szoleczna* 1486 Koz III 232; in *Soleczna* 1510 NKs 72; *Solieczna*, *Szo- liecz* 1565, *Soleczna* 1576 RPobKal(ASK I 13, 12); *Solieczna* 1578 ŻDz XII 201; *Soleczna* 1581, *Soleczna* 1582, 1591 RPobKal(ASK I 11, 6); *Soleczna* 1674 MKI(ASK 74, 190); *Solęczno* 1789 MKI(Tab 45, 14); wieś *Soleczna* 1789 MKI(Tab 47, 29); *Solerzna* (!) ok. 1790 MpPerKI; *Soleczna* 1798 HstB I 651; *Soleczna* 1799 LErdPr V 96; *So- leczno* 1802-03 MpGillyPr; *Soleczno* 1823 Rumpf IV 148; *Soleczno* 1859 MpChrz; *Soleczna*, urząd. *Soleczno* 1890 SG XI 57; *Soleczno*, niem. *Soleczno* 1921 Sk X 119, 156; *Soleczna* 1948 SMWPoz 264; *Soleczno*, -*na* 1982 WUN III 268. — Od ap. *solek* 'budynek lub część budynku służące do przechowywania zboża i przedmiotów wartościowych' Sstp VIII 333, z suf. -*na*, później -*no*. Zapis *Szoliecz* z rejestrów poborowych z 1565 r., o ile nie jest zniekształcony, może oddawać postać *So*

Solek

lec (od ap. *sól* w tym samym znaczeniu, co *solek*, zob. *Solacz*), z suf. *-ec*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Borek, *-bn-* 222. PS

Solek (1), wś, piotr., gm. Opoczno, 6 km na pń.-wsch. od Opoczna: *Solek* 1783-84 RejKor 113; *Solek* 1788 Busching XXII 229; *Solek* 1827 Tabella II 188; *Solek* 1890 SG XI 57-8; *Solek* 1933 SkBy 1586; *Solek, -lka, solecki* 1969 UN 28, 31. — Od n. os. *Solek* (: *sól, solić*) RymSEN II 460, por. też ap. *solek* (: *sól*). Według historyków w miejscu wsi Solek istniała w XIV-XVI w. wieś o n. *Domajowice//Domujowice*, zob. *Domujowi- ce*. Lit.: WdekOpocz I 228-31; AtSd 137. **IN Solek** (2), os. notowana do 1890 r., dawniej wś, znajdowała się między Śleszynom a Białą, płoc., gm. Żychlin: Slessyn maius alias *Solek* ... situata est ecclesia in loco, qui dicitur *Solek* 1511-23 ŁLB II 497-8; *Solek* 1788 Busching XXII 136; *Solek*, wś z kościołem farnym 1792 MpPerRw; *Solek* 1793 MpPerŁęcz; *Solek* 1798 HstB III 212v; *Solek* 1802-03 MpGillyPr; *Solek* 1827 Tabella II 188; Szleszyn wielki i *Solek* 1831 Dziennik Powszechny Krajowy nr 145, 965; *Solek* 1859 MpChr; *Solek* 1890 SG XI 57. — Miejscowość zanikła ok. połowy XIX w. w związku z popadnięciem w ruinę tamtejszego kościoła parafialnego i wybudowaniem nowego w 1835 r. w Śleszynie. Śladem po n. wsi jest n. ter. *Solek, -lka*, nieużytki 1974 UN 41, 20. Lit.: AtŁęcz I 46; Sylwestrowicz, Dziedzictwo Prusaków, 2013, 16. PS

Solki (1), wś, łomż., gm. Rajgród, 10 km na pld.-wsch. od Grajewa: *Solniki* 1568 HMil 368; Seliftowo y *Solnikj*, w *Solnikach*, Sieliftowa y *Solnikow* 1577 AGAD(MK 115, 231); *Solniki* 1591 ŻDz XVII/1, 156; *Solniki* 1593 HalBiał I 160; *Solki* 1790 SHGPd(ADŁ, a. par. Rajgród); *Solki* 1839 MpKwat VI 4; *Solki* 1890 SG XI 58; *Solki* 1921 Sk V 90; *Solki, -lek, solkowski* 1973 UN 155, 7. — Dawna n. *Solniki*, od n. os. *Solnik* RymSEN II 460 lub od ap. *solnik*, w l. mn. Potem n. *Sol-ki*, powstała wskutek redukcji środkowej sylaby albo pod wpływem nazw. *Solek*, w l. mn. Por. też archaiczne ap. *sól* i *solek*, o których więcej zob. Pawłowski, JPol XLII 50-6. Lit.: BorPodl(karto- teka); HalBiał I 160. IN

Solki (2), wś, siedl., gm. Dobrze, 16,5 km na pld.-zach. od Kałuszyna: *Solki* 1872 Bokiewicz

37; *Solki* 1877 Zin II 167; *Solki* 1890 SG XI 58; *Solki* 1933 SkBy 1586; *Solki, Solk* 1982 WUN III 268. — Od nazw. *Solek*, w l. mn. Lit.: Bokiewicz, Opis powiatu radzyńskiego (...), 1872, 37. **UB Solki** zob. **Solki-Wale Solkowo** zob. **Sulkowice** (5), **Ziółkowo** (1) **Solojowszczyzna**, przys., dawniej wś, suwal., gm. Lipsk, 11,5 km na pń.-wsch. od Lipska: oth sci scziany thylney wlok siola *Solowieiow*, Sio- lo *Solowieie* 1563 PKGE I 359, 368; *Solowiesz- czyzna* 1784 DekGr 98; *Soloiewszczyzna* 1827 Tabella II 188; Okolice *Soloiewszczyzna* 1839 MpKwat VI 4; *Solojowszczyzna*, wś 1890 SG XI 59; *Solojowszczyzna*, wś 1933 SkBy 1586; *Solojowszczyzna*, przys. 1967 SM 1060; *Solojowszczyzna, -ny* 1982 WUN III 268; gw. *rnnxma, -mu, MMHX^HHCKi/mMHX^Ki*. — Początkowa n. *Solowieje* przeniesiona z n. wsi *Solowieje* (nad Niemnem, obecnie na Białorusi) przez pochodzących stamtąd założycieli miejscowości — chłopów *Solowiejów* (WiśnAug 124), por. poddani Perstunzi *Solowieiowie* y Juchnowicy 1563 PKGE I 369, por. wschłow. nazw. *Solowiej* (: wschłow. *solowiej* 'słowik') RymSEN II 461, wtórnie z suf. *-szczyzna*. Forma *Solojowszczyzna* powstała wskutek przestawki *-wiej-* : *-jew-*. W opisach pobliskiej wsi Markowicze pojawia się także n. ter. *Solowieje, Solowiejowice*, por. w blocie *Solowieiach* ... thym błotem *Solowieiowie* 1563 PKGE I 357, chyba tożsama z n. wsi (por. też n. w. *Solowiejka*: nad rzeczką *Solowiei- ką* 1563 PKGE I 357). Oboczna n. gw. od ap. *szlachta*. Lit.: Kondratiuk, Urzędowe i gwarowe nazwy miejscowości Białostoczczyzny, 2011, 291; Kondratiuk, Nazwy geograficzne i osobowe Białostoczczyzny, 2016, 483; Safarewiczowa, *-izna* 50; WiśnAug 124-6. PS

Solokija, cz. wsi Ruda Żelazna, dawniej wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski: w obecności . strażnika zamieszkałego na *Solokiiach* 1838 APLub, sygn. 35/1806/0/2.4/47(k. 10); *Solokije* 1839 MpKwat VII 9; *Solokije*, wś 1890 SG XI 60; *Solokije* 1933 SkBy 1586; *Solokija*, os. 1967 SM 1060; *Solokija, -kii* 1970 UN 120, 26. — Od n. rz. *Solokija*, por. *Zalokija Bach* 1779-83 MpMieg, *Solokija* 1854 Bilut, HE X 153-4, nad którą leży wieś, w formie pluralnej. Wtórnie singularyza- cja nazwy. Nazwa w. od ukr. ap. *solokva* 'bagnó,

bloto, trzęsawisko' Jurk 160, z suf. *-ija*; w formie współczesnej z uproszczeniem grupy *-kv*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Sołokije zob. **Sołokija**

Sołonka, wś, rzesz., gm. Lubenia, 9,5 km na pld.-zach. od Tyczyna: *Solanka* 1589 ŻDz XVIII/1, 13; *Solonka* 1646 ADP 64, k. 190; *Solonka* 1779-83 MpMieg; *Solonka* 1794 Ga Qq1; *Solonka* 1855 MpKum; *Solonka* 1921 Sk XIII 40; *Solonka*, *-ki* 1982 WUN III 268; gw. *souónka*, *-Ki*, *souu\ski*. — Od ap. ukr. *solonka*, pol. *solanka* 'słone źródło'. Lit.: MakSk 152. BCz

Sołonne zob. **Słonne Sołotwiny** zob. **Słotwiny** (1)

Sołowiej zob. **Sołojewszczyzna Sołowiejów** zob.

Sołojewszczyzna Sołowieniszczyzna zob.

Sołojewszczyzna Sołowiewka zob. **Sołowiówka**

Sołowiówka, cz. wsi Bylice-Kolonia, dawniej wś, koniń., gm. Grzegorzew: *Solowiewka*, w *Sołowiewce* 1867, *ConoBmBKA*, *BL ConoBmBKrn* 1870 APPozn, sygn. 54/730/0/6.1/58(k. 34), 60(k. 3); *Solowjówka* 1877 Zin II 167; *ConoBbeBKA*, kol. 1881 SpisKal 176; *Solowiówka* al. *Solowiewka*, kol. 1890 SG XI 67; *Sołowiewka*, wś 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/-/013(k. 35); *Sołowiówka*, wś 1921 Sk II 24; wieś *Sołowiewka* 1935 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 28, poz. 385; *Sołowiówka*, *-ki*, *sołowiowski*, wś 1970 UN 82, 10; *Sołowiówka*, *-ki* 1982 WUN III 268; gw. *souoviejka*, *-Ki*. — Od nazw. *Sołowiej* (w dopełniaczu *Sołowja*, por. wschłow. *sołowiej* 'słowik') RymSEN II 461, z suf. *-ewka*, wtórnie *-ówka*. PS

Sołowo zob. **Sułowo** (3) **Soltmany** (1), wś, suwał., gm. Krukłanki, 16 km na wsch. od Giżycka: *Soltmahnen* 1546 KętL 532; *Soldthmanen*, *Soltmanen*, *Solthmanen* 1546 BiałKol 187; *Soltmahnen* 1785 Goldb III 199; *Soltmahnen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Soltmahnen*, *Soltmany*, *-n*, wś ok. 1859 SzcześTeka 139; *Soltmahnen* — *Soltmany* 1879 KętN 172; *Soltmany* 1890 SG XI 68; *Soltmahnen* — *Soltmany*, *-n*, *sołmański* 1947 MPol XXV nr 111; *Soltmany*, *-man* 1982 WUN III 267; gw. *soltmani*, do *soltman*. — Miejscowość powstała w l. 40. XVI w.; n. przeniesiona przez osadników Macieja i Pawła z n. wsi *Soltmany* (2). W substytucji do j. niem. wzmacniające *-h*, końcówka *-en*. Lit.:

GórnRWrm 222; BiałPrzem 37, 71, 95; BiałKol 186-7, przyp. 166, 167, 210. RP

Soltmany (2), wś, suwał., gm. Prostki, 6 km na zach. od Grajewa: *Soltman* 1519 BiałPrzem 23; Matz, Paull von *Solthna* (!) 1546 BiałKol 187; *Soltmannen* 1553, 1564 KętL 464; *Soltmahnen* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Soltmanin* 1839 MpKwat V 1; *Soltmahnen* — *Soltmany* 1879 KętN 164; *Soltmany* 1890 SG XI 68; *Soltmahnen* — *Soltmany*, *-an*, *sołmański* 1948 MPol XXVI nr 78; *Soltmany*, *-man* 1982 WUN III 268; gw. *soltmani*. — Od n. os. *Soltman*, ta z dniem. n. os. *Soltmann*, *Soltmann* (: *Salzmann*) Brech II 621, w formie pluralnej. Lit.: GórnRWrm 222; 71, 95; BiałPrzem 65, 71, 95; BiałKol 98, przyp. 196, 108, 187. RP

Soltmany zob. **Zajdy** (2) **Sołtykowo** zob. **Marywil** (1), **Sulechowo Sołtyków** (1), wś, kiel., gm. Bliżyn, 13 km na pñ.-zach. od Skarżyska-Kamiennej: *Soltykow* 1839 MpKwat IV 6; *Sołtyków* 1877 Zin II 168; *Sołtyków*, wś 1890 SG XI 69; *Sołtyków*, wś 1902 Przew II 178; *Sołtyków*, kol. 1933 SkBy 1587; *Sołtyków* 1961 Mp-25(Końskie); *Sołtyków*, *-kowa*, cz. wsi Płaczków 1966 UN 24, 35; *Sołtyków*, *-kowa* 1982 WUN III 268. — Od nazw. *Sołtyk* (: *Solt*, ta od niem. n. os. *Scholte*) RymSEN II 547, z suf. *-ów*. Niewykluczone, że antroponim *Sołtyk* jest pochodzenia wschodniego, zaświadczony od połowy XVII w. na Ukrainie, zarówno wśród polonizującej się szlachty, jak i wśród Kozaków. Zdaniem Z. Babika pochodzi zapewne od ap. *saltyk* w znaczeniu 'ryż siewny, Oriza sativa L.' SRNG XXXVI 66, które mogło rozwinąć się ze znaczenia 'rzędy, w jakich sadi się ryż'. Niezgodność wokalizmu pierwszej sylaby można wyjaśnić przejmowaniem wyrazu zawierającego *a* z gwary akającej do nieakającej (por. inne przypadki podobnej korespondencji, np. ukr. *komys* : ros. *kamys* 'tatarak'). Niewykluczone jednak, że w tym wyrazie *o* jest pierwotne, natomiast *a* jest jedynie utrwalonym w standaryzacji wynikiem akania, typowego dla tej części rosyjskiego obszaru językowego. Lit.: KopKiel 201. IN

Sołtyków (2), wś, rad., gm. Skaryszew, 6 km na pld. od Radomia: *Soltykow* ok. 1815 Breyer 39; *Soltykow* 1839 MpKwat IV 5; *Sołtyków* 1877 Zin II 168; *Sołtyków* 1890 SG XI 69; *Sołtyków* 1933

Soltysi

SkBy 1588; *Soltyków, -kowa, soltykowski* 1970 UN 31, 20. — Miejscowość została założona przez osadników z Pomorza. Lit.: KopRad 337; Breyer, *Deutsche Gaue in Mittelpolen*, 1935, 39. *IN Soltysi* zob. **Dzierzkowice Soltysiaki** zob. **Soltysy** (1) **Soltyski**, wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Wydminy, 21 km na wsch. od Giżycka: *Soltisken* 1796-1802 MpSchrot XII; *Soltisken* — *Soltyski* 1879 KętN 157; *Soltyski*, wś 1890 SG XI 69; Vw. *Soltisten* 1932, 1944 MpMbl(2098); *Soltisken* — *Soltyski*, folw. 1946 Ley I 44; *Soltisken*—*Soltyski, -sek, soltysecki* 1949 MPol XXVII nr 92; *Soltyski* 1967 SM 1060. — Od n. os. *Soltysiek* RymSEN II 462 (: *soltys*, stp. *soltysiek*), w l. mn. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 288. *RP Soltysowice*, cz. Wrocławia, dawniej wś: *Sul- chowiz* 1253 SUr III 60 (tu?); *Schultheschowyc* 1312, *Schulteswicz* 1324 Reg nr 3329, 4595; *Schulteissowicz* 1340 DomWr 40; *Schultheiszowicz* (1341) K 609; *Scholtiswicz* 1349 RegŚl II nr 40; *Scholteyzzwicz* (*Schulteyzwicz*), *Schulteiswicz* 1353 LandB 69, 115; *Schulteissowicz* 1411, *Schultewyż* 1540 DomWr 40; *Schotwitz* 1652, *Schottwitz* 1666 J I 295, 517; *Schottwitz* 1736 MpWielWrat; *Schotnitz* (!), *Schottwitz* 1845 K 609, 615; *Schottwitz* j[etzt] *Burgweide* 1941 SOV 342; *Burgweide, Soltysowice-Polanowice* 1941 Wrzosek 9; *Burgweide* — *Soltysowice, -ic, sol- tysowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Soltysowice, -wic* 1982 WUN III 268. — Pierwszy zapis odnosi się raczej do wsi *Sokolniki* (13). Dawniej n. **Szul- tesowice*, od n. os. **Szultes*, por. *Schultes, Schul- tis, Schult, Schulz* SSNO V 317 (: niem. *Schul- theiss*, średniem. *schulthete, schulte* 'sołtys, wójt' SEMot V 233), z suf. *-owice*. Nazwę uproszczono do postaci niem. *Schottwitz*. Nazwa niem. *Burgweide* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Soltysowice*. Notowana przez A. Wrzoska hipotetyczna n. zestawiona *Soltysowice-Polanowice* wynika z faktu, iż n. *Burgweide* w okresie hitlerowskim objęto połączone wsie *Schottwitz* (dziś *Soltysowice*) i *Pohlanowitz* (dziś *Polanowice* (4)). Lit.: DomWr 40.

PS

Soltysowizna, wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 1,5 km na pñ. od Górowa Iławeckiego: *Schulzenvorwerk* 1905 GemLex I 230; *Schulzenvor-*

werk, folw. 1913 Meyers II 763; *Schulzen-Vorwerk* — *Soltyski*, folw. 1946 Ley II 28; *Soltysowizna* — *Schulzen-Vorwerk* 1951 Rosp 301; *Soltysowizna*, os. 1967 SM 1060; *Soltysowizna, -ny* 1982 WUN III 268. — Nazwa niem. *Schulzen Vorwerk*, od ap. *Schulz* 'sołtys' (lub od nazw. *Schulz*) i *Vorwerk* 'folwark'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Soltysowizna*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 331. PS

Soltysy (1), wś, częst., gm. Praszka, 8 km na pñ.-wsch. od Praszki: *Zoltis* Pstk. 1802-03 MpGillyPr; *Soltysiaki* 1827 Tabella II 188; Pust. *Soltysy* 1839 MpKwat I 5; *Soltysiaki* 1859 MpChrz; *Soltysiaki* 1883 SG IV 504; *Soltysy* 1921 Sk II 131; *Soltysy, -sów, soltycki* 1974 UN 52, 35.

— Od n. os. *Soltys* RymSEN II 462 lub od ap. *soltys*, w l. mn. Okresowo *Soltysiaki*, od ap. *soltysiak* 'syn sołtysa' SW VI 266, w l. mn. KW

Soltysy (2), wś, rad., gm. Gielniów, 11,5 km na pñ.-wsch. od Opoczna: *Soltysy* 1783-84 RejKor 221; w *Soltysfach* 1788 Busching XXII 227; *Soltysy* 1827 Tabella II 188; *Soltysy* 1890 SG XI 69; *Soltysy* 1933 SkBy 1588; *Soltysy, -sów, soltycki* 1969 UN 28, 26. Lit.: KopRad 403. IN

Soltysy (3), dziś *Łanowe Soltysy*, cz. wsi Grabowiec-Góra, zamoj., gm. Grabowiec: *Soltysy* 1839 MpKwat VII 8; *Góra Soltysy* 1915 KdwR (N 38); *Łanowe Soltysy*, wś 1921 Sk IV 30; *Soltysy Łanowe* 1932 Kulik 85; *Łanowe Soltysy*, wś 1933 SkBy 931; *Łanowe Soltysy* 1933 Mp-100(45-37); *Łanowe Soltysy*, wś [gromada Góra Grabowiec] 1952 Dziennik Urzędowy WRN w Lublinie, r. 1953, nr 3, poz. 7; *Łanowe Soltysy* 1965 Mp- 25(Hrubieszów); *Soltysy* 1967 SM 1060; *Łanowe Soltysy, -wych -sów* 1970 UN 109, 12. — Nazwa *Łanowe Soltysy, Soltysy Łanowe* w związku z terminem *soltys łanowy* (wybraniec) odnoszącym się do posiadacza sołectwa zobowiązanego dawniej do służby wojennej, a następnie do wnoszenia opłaty pieniężnej, tzw. łanowego (Kirkok-Kiedroniowa, Włościanie i ich sprawa w dobie organizacyjnej i konstytucyjnej Królestwa Polskiego, 1912, 195). Lit.: R. Kulik, H. Kulik, Grabowiec na przestrzeni dziejów, 2018, 85, 94, 114, 169. PS

Soltysy zob. **Hredków, Strupin Soltysy**

Łanowe zob. **Soltysy** (3), **Strupin Sołynka** zob.

Solinka Somachy zob. **Gąsówka-Somachy**

Somanino zob. **Somonino Somaniny**, wś, suwał., gm. Gołdap, 7 km na pñ.-zach. od Gołdapi: *Samoniennen* hiefl bei den *Alten Langkutschen* 1708-10 PMT XII 203; *Samoniennen* 1785 Goldb III 178; *Samoriennen* (!) 1796-1802 MpSchrot XII; *Samoniennen* 1817 PMT XII 203; *Lengkutschenal. Samoniennen* 1884 SG V 141; *Samoniennen* al. *Lengkutschen* 1889 SG X 255; *Lenkutschen, Langkutschen* XIX(?) PMT XII 203; *Klarfliess* 1938, *Samoniennen* — *Samoniny* 1946 Ley I 132; *Klarfliess* — *Samoniny, -in, samoniński* 1948 MPol XXVI nr 78; *Samoniny* 1967 SM 1010; *Somaniny, -nin* 1982 WUN III 270. — Nazwa genetycznie lit. *Samanine, Samanyne*, por. n. *Samín*, lit. *samanos* 'mech', *samaninis* 'mszy- sty', *samanynas* 'torfowisko, mszarnik'. Oboczna n. *Lengkutschen*, może z lit. *Lankuciai*, zob. PetVV 215, od lit. n. os. *Lankutis* Lpvž II 21, 87 (: *lankutis* 'roślina łąkowa'), por. prus. n. os. *Lankut* TAP 51, lit. n. w. *Lanka, Lankaite*, ap. *lankute* 'mała łączka'. Nazwa ziemczona jako *Lengutschen, Langut- schen*. W 1938 r. wprowadzono n. niem. *Klarfliess*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samoniny*, później zmieniono ją na *Somaniny* (w wyniku przestawki *-amo-* w *-oma-*). Lit.: PrzybBalt 255-6; Szcze- śniak, PMT XII 203. RP

Somayten zob. **Oracze** (3) **Sombeck** zob. **Ząbek** **Sombien** zob. **Ząbie Sombricz** zob. **Zemsko** (1) **Somianka**, dziś *Somianka* i *Somianka-Parcele*, dwie wsi, ostroł., gm. Somianka, 11 km na zach. od Wyszkowa: *Psomna* 1185 Płoc I nr 3; *Psonina* 1185 KMaz I 113; *Somianka* (1454)XVI SHGMz(KN 140); *Somyanka* 1459 SHGMz(Ep. 5, 99); *Szoman- cha* 1468 Tym 337, przyp. 464; *Slomyanka* 1488 SHGMz(MK 18, 31v); *Somyanka, Slomyankya, Szomyankya* 1503, *Slomyanka* 1508 SHGMz(Ep. 16, 180v i 288v); *Slomyanka* 1522 SHGMz(Ep. 204, 163v-164); *Somianka* 1578 ŻDz XVI 408; *Somianka* 1783 MpPerMz; *Somianka* 1827 Tabella II 188; *Somianka* 1890 SG XI 70-1; *Somianka*, wś i folw. 1933 SkBy 1588; *Somianka, -ki, Somian- ka-Parcele, -ki-li, somiankowski* 1971 UN 149, 18-9. — Pierwotnie może **Psomina*; n. niejasna. Jeśli jednak pierwsze zapisy uznać za zniekształcone *Somna*, to od n. rz. *Somna* (pd. Bugu), por. in torrente *Somna* 1380 lub 1390 SHGMz(KN 50),

ta od stp. i gw. *som* 'sum' SEBor 586, z suf. *-na*. Wtórnie *Somianka* — deminutywizacja za pomocą suf. *-anka*. Okresowo także *Slomianka*, z adideacją do ap. *sloma, slomianka*. Współcześnie dwie wsi; n. zestawiona z członem *Parcele*. Lit.: ZMaz 343; RospSEMIG 359; Bilut, HE X 155. U

B

Somiankowska Wólka zob. **Wólka Somiankowska**

Sominy, wś, słup., gm. Studzienice, 18 km na pñd.-wsch. od Bytowa: Dorf *Sommin* 1329 PMT IX 58; *Summin* ok. 1400 LorSNH 115; *Somyno* 1437 CdP II 860; *Summin* 1618 MpLub; *Suminy* 1638 Font XLVI 27; *Sominy* 1710 PMT IX 58; *Sommin* 1747/48 Font XLVI 137; *Sommin* 1796-1802 MpSchrot VIII; *Sommin* 1789 MpGilly- Pom; *Suminy*, niem. *Sommin* 1890 SG XI 587; *Sommin* — *Sominy, -in, somiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sominy, -min* 1982 WUN III 270; gw. *somine, -in, sdomiński* PMT IX 58. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Somino*, dziś Jezioro Somińskie, por. *Zomyn* 1313 Perl 617, ta zaś od *somie* (: *sum*, gw. *som*), z suf. *-in, -ino*. Od XVII w. w formie pluralnej zapewne dla różnicowania n. jez. i n. wsi. Lit.: LorSNH 115; Surma, PMT IX 58; Belchnerowska, HE VII 144. BCz

Sommerau zob. **Białopole** (2), **Ząbrowo** (1, 4)

Sommerfeld zob. **Lubsko, Zagony** (1), **Ząb- rowiec**

Sommerkau zob. **Ząbrsko**

Sommin zob. **Sominy**

Somonino, wś, gdań., gm. Somonino, 6,5 km na pñd. od Kartuz: *Semagnino* (1241), *Semanino* 1241 Perl 63; *Simanin* (1357)XVI PrUr V 339; *Semanyuo* (!) 1402-15 Krie 69; *Samonin* 1525 Matr IV/1, nr 4625; *Szamonnino* 1570 ŻDz XXIII 153; *Semano* 1583, *Somanino* 1599 Font I-III 27, 472; *Somonino* 1710 WS 17; w *Somoninie* 1749 WAPG 136; *Semlin* 1796-1802 MpSchrot IX; *Semlin* — *Somonin* 1879 KętN 16; *Somonin*, niem. *Semlin* 1890 SG XI 71-2; *Semlin*, fr. *Somanino, Szamonino* 1912 Bar 108; *Somonino*, niem. *Semlin* 1921 Sk XI 27, 87; *Somonin (Semlin)* 1925 Krzep 109; *Somonino* 1952 UW 191; *Somonino, -na* 1982 WUN III 270; gw. dawniej *som^oońino* Lor 94, *som^oońina, som^oońiński*, później *somońino, somońina, somońiński*. — Dawniej *Siemianino*, od n. os. *Siemian* SSNO V 57 (: *Szymon*), z suf. *-ino*. Zmiana *Sie-* > *Se-* zapewne w wyniku tzw.

Somowo

kaszubienia (przejścia spółgłosek ciszących w szące). Wahania wokalizmu wywołane położeniem w sąsiedztwie spółgłoski półotwartej, wyrównaniami analogicznymi w obrębie sylab oraz wpływami niemieckimi. W zapisie *Samonin* adideacja do n. os. na *Sam-*, następnie oscylacja *a : o* przed spółgłoską półotwartą. Nazwa *Semlin*, zapewne pod wpływem niemieckim, może z wyrównaniem do ap. *Semmel*. S. Rospond odczytuje n. jako **Somi-* no z późniejszą zmianą w *Somino* i *Somonino*, od ap. *som* 'sum'. Lit.: MKart 129-30; Łuszczyńska, PMT V 80-1; RospSEMiG 359-60. BCz

Somowo zob. **Szumowo** (2) **Somplawa** zob. **Samplawa Sompolinek**, wś, koniń., gm. Sompolno, 1,5 km na pn.-wsch. od Sompolna: *Sampolno Jarandi*, *Sampolno Petri* deserta 1489 Lupbrz 146, 147; *Szapolino* dictum *Panszkye* 1511-23 ŁLB I 211; *Sapolino* 1557-66 ŻDz XIII 33; *Sampolino* 1634 Rpodbrz 238; *Sampolino* 1674 Rpog 163; *Sompolinek* 1740 Breyer 20; *Sampolino* 1783-84 Rej- Kor 142; *Sempolinek* 1785 MpPerKu; *Sompolinek* 1827 Tabella II 188; *Sompolinek* 1839 MpKwat II 3; *Sompolinek*, właściwie *Sapolinek*, wś i folw. 1890 SG XI 72; *Sapolinek*, folw. 1921 Sk I 97; *Sompolinek* 1952 UW 45; *Sompolinek*, -nka, *som-* *polinkowski* 1971 UN 182, 22. — Od n. m. *Sompolno*; wś powstała z działów miasta Sompolno, stąd pierwotnie człony odróżniające od n. os. *Petrus*, *Jar and*, por. dom. *Iaranth* de Szampolno 1407 Koz V 280, i od przym. *pański* (wś była wówczas własnością szlachecką w odróżnieniu od miasta należącego do biskupów gnieźnieńskich). Wtórnie n. w formie deminutywnej z suf. *-ko*, *-ek*. Lit.: Breyer, Zur Geschichte von Sompolno und Umgegend, 1938, 20; BańMorf 43. KW

Sompolno, mto, koniń.: *Semolbo* (!) 1242 Kuj 179; *Szampolno* 1407 Koz V 280; *Sampolno* 1418 Koch nr 227; *Sampolno* opidum 1489 Lupbrz 146; *Dąbno* alias *Sompolno* 1511 SHGKu(VG 254, 263-5); oppidum *Sapolno* 1566 ŻDz XIII 41; ad- *vocatia* in Oppido *Sapolno* 1619 Breyer 18; *Sqm-* *polno* 1634 Rpodbrz 238; *Sampolno* 1674 Rpog 163; *Zumpolno* 1782 Breyer 25; *Sampolno* miasto 1783-84 RejKor 142; *Sempolno* 1785 MpPerKu; Stadchen *Sapolno* 1788 Busching XXII 144; *Sem-* *bolno* 1798, *Sompolno* 1799 Breyer 30, 32; *Sompolno* 1827 Tabella II 188; *Sompolno* 1839 MpKwat II

3; *Sompolno*, mto zmienione na os. 1881 Borucki 372; *Sompolno*, mstko, *Sompolno*, właściwie *Sapolno*, os. miejska 1890 SG XV/2, 611, XI 72; *Sompolno* 1921 Sk II 32; *Sompolno* 1933 SkBy 1588; *Sompolno*, -na, *sompoliński* 1970 UN 82, 36; *Sompolno*, -na 1982 WUN III 270. — Od psł. ap. **sopolbje*, pol. **sapole* 'pola stykające się ze sobą', z suf. *-no*. Zdaniem P. Bąka być może od n. os. **Se-* *pel//*Sępol* (: *Sęp*), por. n. os. *Sępiel* SSNO V 42, z suf. *-no*. W XV w. wś uległa podziałowi, z części szlacheckiej powstał *Sompolinek* (zob.); druga część była własnością biskupów gnieźnieńskich, z których jeden, Jakub z Sienna, lokował miasto i nazwał je *Dębnem*, od n. swego herbu *Dębno*; nazwa ta nie przyjęła się. Lit.: Borek, -bn- 223; RospSEMiG 360; RymNmiast 225; Bąk, RKJL XXXIII 5-12; Breyer, Zur Geschichte von Sompolno und Umgegend, 1938, 18, 25, 30, 32. KW

Soms zob. Zamienice

Somsiory, wś, włoc., gm. Brzuze, 11,5 km na pld.-zach. od Rypina: *Sąsiary* 1839 MpKwat II 2; *Sasiary* ok. 1845 MpRey nr 64; *Somsiory* 1877 Zin II 168; *Somsiory* 1890 SG XI 72; *Somsiory* 1921 Sk I 166; *Somsiory* 1952 UW 55; *Somsiory*, -sior, *somsiorski* 1971 UN 183, 36. — Od n. os. **Sąsiar(a)*, *Somsiar*, por. nazw. *Sąsior*, *Sąsara*, *Somsiar* (: *sosór* 'człowiek nieuprzejmy, naburmuszony') RymSEN II 464, w l. mn. PS

Sonderwald zob. **Sądry Sonina**, wś, rzesz., gm. Łańcut, 3 km na pld.-wsch. od Łańcuta: *Schonerwald* 1384 AGZ VIII 22; *Sanyna* 1450 AGZ XIII nr 4276; *Sanina* 1589 ŻDz XVIII/1, 11; *Sanina* 1665 ADP 48, k. 1562; *Sonina* 1679 ADP 155, k. 108; *Sqmina* 1727 ADP 160, k. 37; *Sonina* 1779-83 MpMieg; *Sonina* 1794 Ga Qq1; *Sonina* 1890 SG XI 73; *Sonina*, -ny 1982 WUN III 270; gw. *sońina*, -ny, *sońiński*. — Dawna n. niem. od *schon* 'piękny' i *Wald* 'las'. Notowana od 1450 r. n. *Sanina*, potem *Sonina*, jest być może polonizacją n. niem. (*schon-*, *schon-*— *san-*, *son-*) na wzór n. m. z suf. *-in-*. Według W. Makarskiego n. *Sanina* > *Sonina* od n. potoku **Sanina*, ta zaś w związku z pie. **san-* 'płynąć'. Lit.: MakPrz 250; RiegerSan 147. BCz **Sonka** zob. **Sanka Sonkury** zob. **Sankury Sonnau** zob. **Siedliska** (21) **Sonne** zob. **Przejazd** (2)

Sonnenberg, wś zaginiona, leżała koło Trzcieńska-Zdroju, szczer.: deferte ville *Sonnenberg* 1307 CdB A XIX 69. — Nazwa zapewne ponowiona z n. lasu *Sonnenberg*, por. fylvam *Sonnenberg* dictam 1307 CdB A XIX 69. Nazwa od *Sonne* 'słońce' i ap. *Berg* 'góra, wzgórze'. Śladem po wsi jest łęg *Sonnenburger Burch* 1936 MpMbl(1559) i jez. *Sonnenburger See* 1824 SHNM 199 (dziś bez n. pol.), na wsch. od Trzcieńska-Zdroju. BCz

Sonnenberg zob. **Bogdany** (1), **Górowychy**, **Krasna Góra**, **Krzczewo**, **Słonecznik** (2)

Sonnenberg in Westpreussen zob. **Górowychy**

Sonnenborn zob. **Słonecznik** (1) **Sonnenburg** zob.

Drawa, **Krzczewo**, **Słońsk** (1)

Sonnendorf zob. **Przejazd** (2) **Sonnenfeld** zob.

Cieszęty Sonnenhof zob. **Przejazd** (2) **Sonnenschein**

zob. **Januszowa Sonnenstuhl** zob. **Świętochowo**

Sonnenthal Ansiedlung zob. **Śląskowiec Sonnenwald**

zob. **Zalesie** (76a) **Sonnenwalde** zob. **Antonin** (1),

Czarna Dąbrowa, **Radziejewo** (1), **Róg** (2) **Sonnheim**

zob. **Krzywińskie** (1) **Sonntag** zob. **Zyndaki**

Sonntagsfeld zob. **Zyndaki Sonnenwalde** zob.

Radziejewo (1) **Sontkowa** zob. **Sądkowa Sońsk**, wś, ciech., gm. Sońsk, 12 km na pld.-wsch. od

Ciechanowa: *Sansko* 1385 KkM 104; in *Sonsko* 1406,

de *Sonisko* 1419 MUKr I 61, 102; *Sonsko* (1424)1492

SHGMz(MK 6, 290v); *Sonsk* 1426 MkM I nr 304;

Sonysko (1443)1456 SHGMz(MK 3, 288v); in *Sunska*

(1447)1456 SHGMz(MK 4, 54v-55); *Sonszko* 1463

SHGMz (Ep. 9, 75v); *Sonysko* 1467 SHGMz(MK 5,

86); *Sonysk* 1484 SHGMz(Ep. 11, 39v); *Schonskowo*,

Schonsko 1498 SHGMz(MK 18, 132); *Svnysko*

(1499)1506, *Svnsko* 1501 SHGMz(MK 18, 253v i 122);

Sonsk, *Sonsko* 1516 SHGMz(Ep. 149, 241v); *Szunsk*

1567 ŻDz XVI 326; *Sońsk* 1783 MpPerMz; *Sonsk* 1808

MpTex XI; *Sońsk* 1827 Tabella II 188; *Sońsk* 1890 SG

XI 74; *Sońsk*, -ka, *soński* 1971 UN 123, 35. — Od n. rz.

Sona, z suf. -sko, wtórnice -sk, por. *Sonany*s (1375)1563

SŻr XL 182; *Sona* 1425 MkM I nr 106. Hydromm me-

jasny, zapewne pochodzenia przedślówiańskiego.

Efemerycznie także *Sońskowo*, z suf. -owo. Lit.: ZMaz 343; Babik, *Linguistica* LV(1), 29-45; RospSEMIG 360; Rospond, -bsk- 249. UB

Sooben zob. **Sobno Sapanino** zob. **Suponin**

Sopąchowo zob. **Sępochów Sopol** (1), wś, kal., gm.

Wieruszów, 4 km na pñ.-wsch. od Wieruszowa: *Zoppe*

1802-03 MpGillyPr; *Sopel* 1827 Tabella II 188; *Sopel*

1839 MpKwat I 4; *Sopel*, os. włośc. 1890 SG XI 75; *So-*

pel, wś 1921 Sk II 126; *Sopel*, -pla, *sopelski* 1971 UN

53, 13; gw. *sopel*, -pla, *soploski*. — Od n. os. *Sopel* (:

sopel 'zwisający wydłużony kawałek zamarniętej

wody') RymSEN II 463. Pierwszy zapis

zgermanizowany. KW

Sopel (2), cz. wsi Ziewanice, dawniej wś, łódz., gm.

Głowno: *Sopel* 1511-23 ŁLB II 424; *Ziewa-niczky*

Szopliowe 1576 ŻDz XIII 104; *Sopel*, folw. 1783-84

RejKor 218; *Sopel* 1793 MpPerŁęcz; *Sopel* 1827

Tabella II 188; *Sopol* (!) 1839 MpKwat III 4; *Sopel*,

folw. i os. fabr. 1890 SG XI 75; *Sopel*, wś 1921 Sk I 71;

Sopel, -pla, *sopelski*, wś 1973 UN 44, 17; *Sopel*, -pla

1982 WUN III 270; gw. *sopel*, -pla, *soploski*. —

Okresowo n. zestawiona *Ziewaniczki Soplowe*, o

członie pierwszym zob. *Ziewaniczki*, człon drugi w

formie przym. od n. os. *Sopel*. KW **Sopęchy** (1), wś

zaginiona, leżała w sąsiedztwie Włoch, w dobrach

Rakowo Wielkie, warsz.: *Sapanchi* 1395, *Szopachi*

1402, *Sapanchi* alias Dambrowka 1419, *Sąpochy* 1431

SHGWarsz 270; Rakowo alias *Sopan chy* 1474

SHGMz(MK 9, 48); *Sopan chy* 1525 SHGMz(MK 41,

30). — Od n. os. *Sopqch* SSNO V 148, w l. mn. Postać

Sąpochy z przestawką. Lit.: SHGWarsz 270-1. UB

Sopęchy (2), os. zaginiona, graniczyła z Pi-laszkwem,

warsz., gm. Ożarów Mazowiecki: *Sopan chi* 1422

SHGWarsz 270; *Sopan chy* 1428 MkM I nr 589;

Sopan chi cum Pyelyaskowo 1468 SHGMz(MK 5, 99).

— Osada po 1468 r. weszła w skład Pilaszkowa albo

innej sąsiedniej osady. Lit.: SHGWarsz 270. UB

Sopęchy zob. **Witki** (4) **Sophienau** zob. **Suliszów** (3),

Trzciniec (7) **Sophienhof** zob. **Dobiesławiec**

Sophienstein zob. **Sobienice Sophienthal** zob.

Rychnowska Wola, **Zofi-jówka**, **Zolin**

Sophienwalde

Sophienwalde zob. **Rogi** (1) **Sopichów** zob. **Sępichów Sopieschin** zob. **Sopieszyno Sopieszyno**, wś, gdań., gm. Wejherowo, 6,5 km na płd. od Wejherowa: von *Sappoczin* 1399 Zeit IV 25; *Suppoczin* ok. 1400, *Soppenczin* 1402 Lor X 192; von *Suppotzin* 1407 Zeit IV 27; *Suppo- czin* (1438) GZ 126; *Sopassino* 1534 Inwłoc 117; *Szopieszino* 1570 ŻDz XXIII 278; *Sopiszino* 1599 Font I-III 471; *Sopieszino* 1624, *Soppie- schin* 1662, *Sobienczyn* 1685 SchL 520; *Sopieszyno*, za *Sopieszynem* 1720, *Sopieszyna* 1749 Font XVI-XIX 532, 533, 230; *Sopieszin* 1796-1802 MpSchrot IV; *Sopieschin* — *Sopieszyn* 1879 KętN 47; *Sopieszyn*, niem. *Soppieschin* 1890 SG XI 76; *Sopieszyno*, niem. *Soppieschin* 1921 Sk XI 68, 87; *Sopieszyn* (*Sopieschin*) 1925 Krzep 109; *Sopieszyno* 1952 UW 196; *Sopieszyno*, -na 1982 WUN III 270; gw. dawniej *sopessno* Lor 95, *sopessne*, *sopessna*, *sopesiński* Lor A 34, później *soptlessne*, -a, *sopiesiński*. — Dawniej zapewne **Sapoci- no*, od ap. **sapot* (: kasz. *sap* 'podmokła gleba' SGSych V 15), por. też *sopot* 'źródło bełkoczące, wodotrysk; potok szumiący i łoskoczący' SGP- Kar V 198, z suf. -ino. W XVI w. adideacja do n. os. *Sobiech*, *Sobiesz* SSNO V 135, 138, z zachowaniem p. Zapisy potwierdzają oscylację a : u : o w pierwszej sylabie oraz o : a : e : i w następnej. Lit.: Treder, PMT XVI 85-6; Łuszczyńska, PMT V 85-6.

BCz

Sopki zob. Sobki

Sople, os., dawniej wś, olszt., gm. Małdyty, 13 km na płd.-zach. od Morąga: *Sopelyn* 1388 Morąg 92; *Sopelyn*, *Soplyn* ok. 1400, *Sopelen* 1419 Ger 168; *Sopelen* hat 24 hoken 1437 GZ 34; *Zopel* od. *Zilpwalde* 1789 Goldb I 259; *Zulpe* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Zopel*, stara leśn. 1820 Wald 195; folw. Maldeuten ... *Zopel*, folw. 1885, *Zoepel*, folw. i wyb. 1895 SG VI 5, XIV 656; *Zoepel*, *So- pelen* — *Sople*, dw. 1946 Ley I 51; *Zopel* — *Sople*, -li, *sopelski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Sople*, -li 1982 WUN III 270. — Dawniej n. prus. **Sop-bl-ai*, od **sop-*, por. n. *Sowpin*, *Sopin* Ger 169, lit. n. m. *Sopiai*, *Suopyniai* PetVV 363, 376-7 (: lit. *suo- pa* 'papla', *suop-ti* : *supti* 'gawędzić, opowiadać; pleść głupstwa; mówić przez sen, bredzić', *suopis* 'ptak kania' SESmocz 615-6), z suf. -H-. W formach zniemczonych s : z, synkopa -e-, końcówka

pluralis, wniem. -in (-yn) : -0. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sople*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 73, 92; Ger 168.

RP

Sopoćkowce, cz. wsi Koniuszki, dawniej wś, biał., gm. Nowy Dwór: *Sopockowce*, wś 1784 DekGr 104; *Sapoćkowce* 1889 SG X 305; *Sopoćkowce* 1921 Sk V 75; *Sopoćkowce*, wś 1967 SM 1061; *Sopoćkowce*, -wiec 1982 WUN III 270. — Zapewne od brus. n. os. *Sopotko*, *Sapoćka* BiryłaBA II 387; por. Bacnnen *ConombKO* 1556 AWAK XXI 177 (: brus. *conam* 'sapanie; gęsty dym'), z suf. -owce. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN

Soponin zob. Suponin

Sopot (1), mto, gdań.: *Sopoth* 1283, *Sopot* 1291 Perl 312, 429; *Sopot* 1295 KW II 108; *Sopoth* 1301 Perl 530; villas ... *Sopot* 1330 PrUr II 462; *Szopot* 1570 ŻDz XXIII 256; *Soppot* 1595 Font XX 80; cum bonis abbatiae Olivensis *So- pothy* 1598 Font XXXVI 181; *Sropot* (!) 1599 Font I-III 484; ad villam *Soppott* 1604, *Sopot* 1612 Font XX 147, 199; *Sopoty* 1682 Font V 71; *Zoppot* 1772/73 HAPr IV 670; *Zoppot* 1796-1802 MpSchrot IX; *Zopot* — *Soboty* 1879 KętN 50; *Sopot*, mylnie *Copot*, *Copoty*, *Sobótka*, *Soboty*, niem. *Zoppot*, wś 1890 SG XI 78-9; *Zoppot*, fr. auch *Szopot*, *Sopoty* 1912 Bar 131; *Zoppot* — *Sopot*, -u, *sopocki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sopot* 1967 SM 1061; *Sopot*, -tu 1982 WUN III 270; gw. *sop^oot*, *sop^oot3*, *cop^oot* Lor 125. — Nazwa od ap. *sopot* (zob. *Sopieszyno*), związana zapewne z jednym ze strumieni płynących przez miasto. H. Górniewicz rekonstruuje n. w. **Sopot* dla strumienia o późniejszej n. *Steinfließ*. Nazwa zniemczona jako *Zoppot*. Lit.: NmiastPG 70-3; UdolphStud 449-53; RymNmiast 225; RospSEMiG 360; Rospond, -bsk- 249.

BCz

Sopot (2), dziś *Stary Sopot*, wś, i *Nowy Sopot*, cz. Starego Sopotu, rad., gm. Stara Błotnica, 18 km na pñ. -zach. od Radomia: in *Sopocze* 1417 Sand nr 764; *Szopoth* 1470-80 DB II 367; *Sopoth* 1511-23 ŁLB I 677; *Szopoth* 1564-65 Lusand 191; *Sopoth* 1569 ŻDz XIV 310; *Sopol* (!) 1801-04 MpHeld; *Sopot* 1802 Crusius III/2, 352; *Sopot* (!) 1827 Tabella II 188; *Sopot*, folw. i kol. 1890 SG XI 77; *Sopot Nowy*, kol., *Sopot Stary*, wś 1933 SkBy 1589; *Stary Sopot*, -rego -tu, *sopocki*, *Nowy Sopot*, -wego -tu 1964 UN 18, 19; gw. *sopot*, -u, *sopocki*. — Człony odróżniające w n. ze

Sordachy

stawionych od przym. *nowy, stary*. Lit.: KSand 187; NalSand 165; KopRad 140.

IN

Sopotnia, dziś *Sopotnia Mała* i *Sopotnia Wielka*, dwie wsi, biel., gm. Jeleśnia, 9,5 i 12 km na płd.-wsch. od Żywca: *Sopotnia Wielka* albo *Głębokie* nazwana od rzeki Szopot albo miejsca na tej Rzecze przezwanego ..., *Sopotnia Mała* ... to Wies przyległa do *Wielkiej Sopotnie*. Wsiny Graniczy się Rzeką Szopot Zwysz mianowaną 1704-28 Kom(rkps) 11v; *Mała Zopotnia*, *Wielka Zopotnia* 1779-83 MpMieg; *Sopotnia mała*, *Sopotnia wielka* 1802 Crusius III/2, 353; *Sopotnia mała*, *Sopotnia wielka* 1855 MpKum; *Sopotnia Mała*, *Sopotnia Wielka*, dwie wsi 1890 SG XI 79; *Sopotnia Mała*, *Sopotnia Wielka* 1921 Sk XII 41; *Sopotnia Mała*, *-ni -lej*, *Sopotnia Wielka*, *-ni -kiej*, *sopotniański* 1964 UN 17, 76, 80. — Od n. potoków *Sopotnia Wielka* i *Sopotnia Mała*, dziś Sopotnia i Sopotnianka, por. *Sopotnia Wielka* zowie się *Głębokiem*, *Sopotnia Mała* 1704-28 Kom(rkps) 9. Nazwa w. od ap. *sopot*, z suf. *-nia*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały, wielki*. Dawniej też oboczna n. So- potni *Wielkiej Głębokie*, od przym. *głęboki* lub ponowiona z n. w. *Głębokie* (zob. wyżej). Lit.: LKrak 139-40; Rymut, HE IX 109; Rospond, *-bsk-* 249.

IN/PS

Sopotnik zob. **Paportno-Sopotnik Sopoty**, wś, elbl., gm. Wilczęta, 11,5 km na wsch. od Młynar: *Sapoten* 1402-08 Ger 151; Thomas von *Sappothen* 1412 MWrm V 482; *So- poythen* 1413 Ger 151; *Sappothen* 1414, *Sapoten* 1416, *Soppothen* (1422) MWrm V 495, 521, 585; Thomas von *Sapothen* . von *Sapoyten* (1428), *Sapoten* 1430, 1431, de *Sappoten* 1435 MWrm IX 291, 349, 411, 620; *Sappothen* 1448, *Sebothen* 1539, *Sapahenn* 1543 GermerSied 349; *Sebothen* 1543, *Sebothen* 1578-79 HAPr V 58; *Sopoten* 1578, *Sepoten* 1600 GermerSied 349-50; *Se- epothen*, wś 1789 Goldb I 209; *Sepothen* 1820 Wald 179; *Seepothen* 1889 SG X 413; *Seepo- then*, *Sapoten* — *Zaploty* 1946 Ley I 85; *Seepothen* — *Sopoty*, *-ot*, *sopocki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sopoty*, *-pot* 1982 WUN III 270. — Nazwa prus. **Sapot-ai*, od n. os. **Sapote*, z suf. *-ot-*, por. *Sapelle*, lit. n. m. *Sapotai*, n. os. *Sapas*, *Saputis* (: *sapas* 'żdźbło, słomka, kruszynka'), n. os. *Sapas*, *Sapelis*, pol. *Sopiel*, niejasne Lpvz II 886-7,

912, 675. Zapisy *Sapoythen*, *Sapoyten* sugerują pierwotną n. os. **Sapait-is*, z suf. *-ait-* (zob. TAP 180-1). Nazwa *Sopoty* nadana urzędowo po 1945 r., nawiązuje do n. prus.; wariant *Zaploty* powstał na drodze etymologii ludowej. Lit.: Ger 151; PrzybBalt 272.

RP

Sopoty zob. **Białobrzeg (2) Sopoyten** zob.

Sampoten Soppau zob. **Zopowy Soppieschin** zob.

Sopieszyno Sorau zob. **Żary (4) Sorbehnen** zob.

Surbajny *Sorbewythen, wś zaginiona, w komornictwie Szestno, olszt.: *Sorbewyth* 1419 Ger 168; *Sorbewythen* 1437 GZ 75; *Sorbewyth gebit* 1437/38 Błażiene II 331. — Nazwa prus. **Surb- Sw-tt-?*

Znaczenie i budowa nazwy pozostają hipotetyczne.

Być może należy ona do niejasnego typu nazw:

Baundewiten, *Bundewith*, *Lusewithe* Ger 259, tu zapewne od podstawy **surb-*, por. lit. n. os. *Surbys* (: *surbti* = *srebtī* 'siorbać' SESmoc 594). Lit.: Błażiene II 331; Ger 168.

RP

Sorbin, wś, kiel., gm. Bliżyn, 13 km na zach. od Skarżyska-Kamiennej: *Wolia Sarbin* 1577 ŻDz XIV 286; *Szarbin* 1801-04 MpHeld; *Sarbin* 1827 Tabella II 162; *Sarbin* 1889 SG X 313; *Sarbin* 1902 Przew II 148; *Sorbin* 1933 SkBy 1589; *Sorbin*, *-na*, *sorbiński* 1966 UN 23, 8. — Początkowo n. zestawiona, od ap. *wola* oraz od n. os. i etn. *Sarbin* SSNO V 15 (: *Sarb*). Wtórnie elipsa członu utożsamiającego oraz pochylenie *-aR-* > *-oR-*. Lit.: KSand 231; KopKiel 175; BańMorf 20.

IN

Sorbitten zob. **Suryty Sorbohm** zob. **Żerbuń**

Sorchow zob. **Żoruchowo Sordachen** zob. **Sordachy**

Sordachy, wś, suwał., gm. Ełk, 7 km na wsch. od Ełku: *Schordachen* 1473 KętL 456; *Sordachen* 1785 Goldb III 200; *Sordaki* 1795 MpPerPd; *Sardacken* (!) 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Sordachen*, *Sordachj*, *-ow* ok. 1859 SzcześTeka 155-6; *Sordachen* — *Sordachy* 1879 KętN 164; *Sordachy*, kol. 1890 SG XI 80; *Sordachy* — *Sor- den* 1938, *Sordachen* 1941 Choj 128; *Sorden* 1938, *Sordachen* — *Sordachy*, wś 1946 Ley I 128; *Sorden* — *Sordachy*, *-ach*, *sordaski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sordachy*, *-dach* 1982 WUN III 270;

Sordaki

gw. *sordaxi*, też *zordeń*. — Nazwa upamiętniająca nazw. odbiorcy nadania z 1484 r. Jana *Sordacha*, por. też Macieja *Szordacha* (Macz *Schordach*) 1485 BiałKoł 90, w l. mn.; por. nazw. *Szordak* (: niem. *Schord*), *Sordal*, *Sordyk* (: *surdać*, *szurdać* 'dąsać się', też łac. *surdus* 'głuchy') RymSEN II 548, 508-9. W zapisach widoczne wahanie *k* : *ch*, końcówka niem. pluralis *-en*. Gwarowa oboczna postać *zordeń* to polonizacja n. niem. Lit.: BiałPrzem 59, 202-4 i in.; BiałKoł 89-90, przyp. 111, 104-5. RP

Sordaki zob. **Sordachy Sorden** zob. **Sordachy**

Sorenbohm zob. **Sarbinowo** (4) **Sorgau** zob.

Drogoszów (1), **Żarów** (1) **Sorge** zob. **Drogoszów**

(1), **Kalety** (1), **Polana** (3), **Poręby** (8)

Soritsch zob. **Zarzecze** (18)

Soritten zob. **Suryty Sorkapurn**

zob. **Słonecznik** (1) **Sorkobór** zob.

Słonecznik (1) **Sorkow** zob.

Żarkowo

Sorkwity, wś, olszt., gm. Sorkwity, 11 km na zach. od Mrągowa: in *Surquit* 1414 ZGAE XXIV 146; *Sorgkwitten* 1449-51 HAPr V 96; *Sarkewi-* *te* 1451 Mrągowo 190; *Serkewit* 1451, *Sorquitten* 1469 Ger 156; in *Sorquiten* 1496-1512 MWrm VIII 101, 168; *Sorgkwitten* 1536 HAPr V 96; *Sorpwitten* (!) ok. 1550 MWrm III 401, przyp. 70, 385; *Sorquitten* oder *Sorgwitten* 1775 Busching IX 483; *Sorquitten* 1785 Goldb III 200; *Sorquitten* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Sorquitten*, *Sorkwity*, *Sorkwit*, maj. ok. 1859 SzcześTeka 34, 35; *Sorkwity* 1882 KęŁ 406; *Sorkwity* 1890 SG XI 81; *Zorkwity* — *Sorquitten* 1941 Choj 73; *Sorquit ten* — *Sorkwity*, *-t*, *sorkwicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sorkwity*, *-wit* 1982 WUN III 270; gw. *zorkfityllzorkfitl*. — Wieś wraz z Miłukami i Stąmą powstała na 150 włókach nadanych w 1379 r. przez wielkiego mistrza Winryka von Kniprode, nazywanych „dobrami sorkwickimi” (zob. Erleu- tertes Preussen, t. IV, 185). Nazwa prus. **Surkwit-ai* złożona z przyimka **sur-* (< *surgi*) 'wokół, koło' i członu **kwit-* (: łot. *kvītet* 'migotać, migać, błyszczyć, lśnić'). Może jednak to n. **Sarg-e-wiet-*, od lit. *sargas* 'stróż, dozorca' i *vieta* 'miejsce, miejscowość' SESmocz 534, 750 (w czasach przedkrzyżackich miała tu być strażnica na przesmyku

między Jeziorem Gielądzkim i Lampackim, gdzie odkryto także wały obronne z tamtych czasów). Nazwa zmieniona jako *Sorquitten*, spolonizowana jako *Zorkwity* (też w gwarze z niem. wymową *s = z*) i *Sorkwity*, w takiej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1997, 190-3; Ger 156; PrzybBalt 273; RospSEMiG 360. RP

Sornau zob. **Sarnów** (3) **Sorocza Nózka**, kol., okresowo wś, biał., gm. Hajnówka, 6 km na pfn. -wsch. od Hajnówki: w *Soroczej Nozce*, dwie os. 1792, *CoponbH-* *-Ho^Ka*, os. 1878-86 Kond 188; *Sorocza Nózka*, uroczysko 1890 SG XI 82; *Srocza Nózka*, wś 1921 Sk V 9; *Sorocza Nózka*, os. 1933 SkBy 1589; *Sorocza Nózka*, kol. 1967 SM 1061; *Sorocza Nózka*, *-czej -ki* 1982 WUN III 270; gw. *lukaselljaše*, *-ou*, *lukasouskilljašousKi*. — Od wschłów. *sorocza nozka*, stp. bot. *srocza nozka* 'ostróżeczka' Sstp V 301. Niewykluczone, że n. początkowo określała miejsce w lesie przypominające kształtem i rozmiarami srocza nóżkę lub miej sce, w którym rosła srocza nóżka. Postaci gw. od imion pierwszych osadników: *Łukasza* i *Jasia* (: *Jan*), w formie plu-ralnej. Lit.: Kond 188; BorPodl(kartoteka). IN **Soroczy Mostek**, wś, biał., gm. Janów, 12,5 km na pfn.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Soroczy Mostek* 1783 SHGPd(kartoteka); *Soroczy Mostek* 1808 MpTex IV; *Soroczy Mostek* 1890 SG XI 82; *Soroczy Mostek* 1921 Sk V 73; *Soroczy Mostek*, *-czego -tku* 1982 WUN III 270. — Nazwa zestawiona, od n. os. *Soroka* RymSEN II 471 lub od wschłów. przym. *soroczy* (: *soroka* 'sroka') + *mostek* (: *most*). Lit.: BorPodl(kartoteka). IN **Soroczyn** zob. **Sorokino** **Sorokino**, cz. wsi Cerekiew, dawniej wś, rad., gm. Zakrzew: *Sorokino* 1877 Zin II 168; *Sorokino*, os. włość. 1890 SG XI 84; *Sorokino*, wś 1967 SM 1061; *Soroczyn*, *-na*, cz. wsi Cerekiew 1970 UN 31, 13; *Sorokino* 2012 Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 2280. — Zapewne od wschłów. nazw. *Sorokin* (: *Soroka* < ros. *copoKa* 'sroka') RymSEN II 471, z suf. *-ino* (dezintegracja sufik- salna). Niewykluczone jednak, że n. mogła być utworzona na gruncie j. ros., od n. os. *Soroka* (< *copoKa* 'sroka'), z suf. *-ino*. Postać *Soroczyn*, z suf. *-in*, powstała w wyniku dopasowania do pol. fonetyki. PS

Sorotindorf zob. **Szarocin Sorowski** zob. **Zborowskie** (1) **Sorquitten** zob. **Sorkwity Sorrehnen** zob. **Surajny Sorsow** zob. **Zorzów Sortlack** zob. **Sortławki Sortławki**, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 8,5 km na pld.-zach. od Bartoszyce: ad graniciem ... Katzin ... usque ad campum illorum de *Sodlawken* 1374 MWrm II 525; *Sodelawken, Sodlauken* 1374 Ger 167; *Sodlawken, Sodlawkin* 1374 VPr III 161; *Zortlawkyn* (!) 1434 MWrm IX 544; *Sotlawthen, Sotlauken* 1437 GZ 38, 42; *Sordtlauken* 1570, *Sordtlauken* 1575, *Sortlauken* 1608-09, 1623-24 HAPr V 36; (*Portlack*!) ok. 1780 HAPr IV 338, 383; *Sortlacken*, wś 1789 Goldb I 213; *Sortlack* 1796-1802 MpSchrot XI; *Sortlacken* 1820 Wald 107; *Sortlack* 1890 SG XI 85; *Sortlack, Sodelauken* — *Sodławki* 1946 Ley I 28; *Sortlack* — *Sortławki, -wek, sortlaweck* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sortławki, -wek* 1982 WUN III 270. — Zapisy z XIV w. uzasadniają rekonstrukcję n. prus. **Sodelauks*, od **sod-*, por. lit. *sodas* 'sad, ogród', lit. *sodzius*, łot. *sadzius* 'wieś', n. m. *Sa-* *duny*, lit. n. m. *Sodenai* i prus. **lauks* 'pole'; dalej por. spolonizowaną postać *Sodlawki*. Od XV w. notowana zmiana członu **Sod-* na **Sort-*, **Sart-*, por. n. *Pozorty* lub z wtórnym *r*. Wpływ na postać nazwy mogła mieć inna miej scowość o n. *Sortlack*, na pld. od Frydłądu Błażiene II 195 (: prus. n. os. *Sartike, Sartune* TAP 90, lit. n. os. *Sartis, Sartys*, lit. n. w. *Sartai, Sartale*, ap. *sartas* 'jasnogniady, czerwonożółty, buławy', łot. *sarts* 'czerwony (na twarzy)' SESmocz 535). Do n. prus. **Sort-lauk-* nawiązuje niem. *Sortlack*, pol. *Sortławki*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 331; Ger 167; PrzybBalt 273. RP

Sortyka, os., dawniej wś (?), tor., gm. Golub-Dobrzyń, 10,5 km na pln.-wsch. od Golubia-Dobrzyń: *Suwertheige* 1381, *Suwertheige* 1392 GA 397, 398; *Sauerteig* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Suerteig* 1402 GA 400; *Sawerteige* 1416 AST I 295-6; *Sauerteig* XV KętL 80; molendina ... *Sortika* 1647 Font IV 64; *Praedium Sortika* 1667-72 Font VI-X 592; *Sortyka* 1796-1802 MpSchrot XXII; *Sortika* 1868 JMar 190; *Sortyka* 1879 KętN 59; *Sortyka* 1890 SG XI 85; *Sortyka* 1925 Krzep 109; *Sortyka, -ki* 1982 WUN III 271. — Nazwa

niem. od n. os. *Sauerteig* Gott 422 (: *Sauerteig* 'zakwas, zaczyn') lub od przym. *sauer* 'bagnisty, błotnisty, kwaśny' i ap. *Teig* 'ziemia, glina'. Nazwa *Sortyka* jest pol. adaptacją fonetyczną n. niem. Lit.: SHGCh 120.

KW

Sosenka zob. **Sośninka Sosenki**, dziś *Sosenki-Jajki*, wś, siedl., gm. Mordy, 4 km na pld.-wsch. od Mordów: *Jayki* 1528 ŻDz XVII/1, 183; *Jayki* (1546) 1547 SHGPd (RegInw 368); z *Sosnej Jaj* 1569 UL 296; *Jayky Wolka, Z Jaik* 1580 ŻDz XVII/1, 12; [*Sosien-ki Jajki*] 1673 Laszuk 107; *Sosenki Jajki* 1676 CzRkps nr 1099; *Sosenki Jayki* 1786 MpPerLu; *Sofenki Jayki* 1788 Busching XXII 189; *Sosenki Jayki* 1793 SHGPd (Regof 6); *Sozenki Jayki* 1795 MpPerPd; *Sofsiny* (!) *Jajki* 1801-04 MpHeld; *Sosenki Jagki* 1802 Crusius III/2, 353; *Sosenki iaski* (!) 1827 Tabella II 188; *Sosenki Jayki* 1839 MpKwat VI 7; *Sosenki Jajki* 1890 SG XI 86; *Sosenki-Jajki* 1921 Sk IV 96; *Sosenki* 1952 UW 35; *Sosenki-Jajki* 1967 SM 1061; *Sosenki, -nek, sosenkowski* 1971 UN 128, 38; *Sosenki- -Jajki, -nek-ków, jajkowski* 1983 MPol nr 10, poz. 57. — Początkowo n. *Jajki*, od n. os. *Jajka, Jajko* SSNO II 383 (: *jajko*), w l. mn. W XVI w. n. zestawione: *Sosna-Jaja* i *Jajki-Wólka*; człon *Sosna* może od n. os. *Sosna* SSNO V 150 lub od ap. *sośnia, sosna* (zapis z 1569 r. wskazuje na odmianę przymiotnikową). Od XVII w. *So- senki-Jajki*; człon pierwszy od zdrobniałego ap. *sosenka*. Lit.: GórRPd 34; Laszuk, Zaścianki i królewsczyzny. Struktura własności ziemskiej w województwie podlaskim w drugiej połowie XVII wieku, 1998, 107. PS

Sosenki-Jajki zob. **Sosenki Sosenkowo**, wś, ciech., gm. Naruszewo, 14 km na pld.-zach. od Płońska: *Sosncowo* (1365)1550 SHGWy(PG 16, 92-92v); *Sosnkowo* (1376)1519 SHGWy(Z 23, 414); *Sosncouo* 1400, *Szosznko- wo* 1405 Płoń nr 6, 508; *Sosnkowo* 1427 Mkm I nr 446; *Sosnkowo* 1432 Mkm II nr 519; *Sosnkowo* 1439 ZHer nr 23; de *Sosznkow* 1461, de *Szoszn- kowo* 1463 MUKr I 291, 305; *Szosnkowo* 1471 SHGWy(MK 5, 11-11v); *Sosnkowo* 1496 Kkm 312; de *Sosnkow* 1504 AKH III 359; *Sosnkowo* 1505 SHGWy(MK 18, 244v); *Sosnkowo Marulle* 1521, *Szosznkowo Szastruszne* 1522 SHGWy(WT 10, 40v, 68v); *Sosnkowo* (1526)1534 SHGWy(Z

Soseńska Wólka

320, 154-154v); *Sosnkow* 1576 ŻDz XVI 303, 306; *Sosnkowo* 1827 Tabella II 1888; *Sosenkowo* al. *Sosnkowo*, folw. 1890 SG XI 86; *Sosenkowo* 1921 Sk I 120; *Sosenkowo*, -wa 1982 WUN III 271. — Pierwotnie *Sosnkowo*, od ap. *sosnka* 'mała, młoda sosna' Sstp VIII 336-7, z suf. -owo, także -ów (miejscowość leży na skraju sosnowych Lasów Strzembowskich), wtórnie *Sosenkowo* z wyrównaniem do współczesnej postaci ap. *sosenka*. W XVI w. n. zestawione: *Sosnkowo*-*Marule*, z drugim członem od n. os. *Marul* 1520 RymSEN II 66, oraz *Sosnkowo* *Zastrużne*, od wyrażenia przyimkowego *za strugą*, z suf. -ne (miejscowość leży nad strugą o współczesnej n. *Żura-wiankaPrawa*). Lit.: SHGWy 53; ZMaz 343. **UB Soseńska Wólka** zob. **Wólka Soseńska Sosienka** zob. **Sośninka Sosienki** zob. **Sośninka Sosna** zob. **Sosna-Korabie**, **Sośnie Sosna-Jaja** zob. **Sosenki Sosna-Kicki**, wś, siedl., gm. Suchożebry, 11 km na pld. od Sokołowa Podlaskiego: *Kiczki Sosnowo* ... dziedzic z *Kiczki Sosnowa* 1569 UPL 277; *Kiczki* 1580 ŻDz XVII/1, 19; [Kicki] 1673 La- szuk 103; *Kicki* 1676 CzRkps nr 1099; *Kicki* 1783 MpPerMz; *Kicki Sosnowo* (!) 1788 Busching XXII 185; *Kiczkie Sosnowo* 1795 MpPerPd; *Kiczki* 1801-04 MpHeld; *Sosnowo Kicki* 1802 Crusius III/2, 355; we Wsi *Sosnowo Kicki* zwaney, w *Sosnowo Kickach* 1810, we Wsi *Kickach* . we Wsi *Sosnowie Kickach* 1825 APSied, sygn. 62/370/0/1/1 (k. 11, 23), 62(k. 13v); we Wsi *Sosnowie Kickach* 1826 APSied, sygn. 62/228/0/1/1(k. 2); *Sosna kiczki* 1827 Tabella II 188; ze wsi *Sosny Kickach* 1830 APSied, sygn. 62/228/0/1/5(k. 50); *Kieki* (!) 1839 MpKwat V 4; ze wsi *Sosny Kicków*, na wsi *Sosny Kickach* 1850 APSied, sygn. 62/228/0/1/25(k. 37); *Sosna kiczki* 1859 MpChrz; *Sosna Kicki* 1890 SG XI 87; *Sosna-Kicki* 1921 Sk IV 95; *Sosna-Kicki*, -ny-cek 1982 WUN III 271. — Dawniej n. zestawiona *Kic(z)ki*-*Sosnowo* (też w odwrotnym szyku). Człon *Kiczki* od n. os. i heral. *Kiczka* SSNO II 570, w l. mn. (do n. os. por. gw. *kicka*, *kiczka* 'zaba; wiązka, pęczek, snopek' SW II 319); człon *Sosnowo*, z suf. -owo, zapewne od n. okolicy zaściankowej *Sosna* (zob. *Sosna-Korabie*). Od 1. połowy XIX w. n. *Sosna-Kicki*. Lit.: Laszuk, Zaścianki i królewsczyzny.

Struktura własności ziemskiej w województwie podlaskim w drugiej połowie XVII wieku, 1998, 103, 110. PS

Sosna-Korabie, wś, siedl., gm. Suchożebry, 13 km na pln.-zach. od Siedlec: *Sosnaia* (!) ze- miane 1528 ŻDz XVII/1, 183 (tu?); *Sosna, Korabie* ... z *Korabiów* 1580 ŻDz XVII/1, 20; [*Sosna Korabie*] 1673 Laszuk 110; *Sosna Korabie* 1676 CzRkps nr 1099; *Sosna Korabie* (!) 1788 Busching XXII 189; *Sosna Korabie* 1793 SHGPd (Regof 12); *Korabie Sosnowa* 1801-04 MpHeld; *Sosna Korabie* 1802 Crusius III/2, 353; Walentego Soszyńskiego ... w *Sośnie Korabiach* ... osiadłego . Części pewney w teyże Wsi będący Dziedzicem 1810 APSied, sygn. 62/370/0/1/1 (k. 10); *Sosna korabie* 1827 Tabella II 188; ze Wsi *Sosny Korabiów*, na Wsi *Sosny Korabiach* 1830 APSied, sygn. 62/228/0/1/5(k. 12); *Sosna Korabie* 1839 MpKwat V 4; *Sosna Korabie* 1890 SG XI 87; *Sosna-Korabie* 1921 Sk IV 95; *Sosna-Korabie*, -ny-bi 1982 WUN III 271. — Pierwotnie okolica zaściankowa o n. *Sosna* (: ap. *sosna* lub n. os. *Sosna*), na terenie której powstały wsie *Sosna-Korabie*, *Sosna-Kozółki* i *Sosna-Trojanki*. Pierwszy zapis wskazuje na odmianę przymiotnikową. Człon *Korabie* od n. os. i heral. *Korab* SSNO III 79, w l. mn. Lit.: BorPodl(kartoteka); GórnRPd 51; Laszuk, Zaścianki i królewsczyzny. Struktura własności ziemskiej w województwie podlaskim w drugiej połowie XVII wieku, 1998, 91, 110. PS

Sosna-Kozółki, wś, siedl., gm. Suchożebry, 12 km na pln. od Siedlec: [*Sosna Kuzółki*] 1673 Laszuk 110; *Sosna kuzółki* 1676 CzRkps nr 1099; *Sosna Kuzółki* 1788 Busching XXII 189; *Sosna Kozółki* 1793 SHGPd(Regof 12); *Sofna Ko/alka* 1801-04 MpHeld; *Sosna Kuzółki* 1802 Crusius III/2, 354; w *Sośnie Kuzółki* . w teyże wiosce *Sosna Kuzółki*, Józef Soszyński ... w *Sośnie Kuzółkach* na Gospodarstwie osiadły . okazał nam dziecię ... spłodzone z niego i Rozalii z Soszyńskich Kuzółków 1810, we Wsi *Sosny Kuzółkach* APSied, sygn. 62/370/0/1/1(k. 6-7, 10), 62(k. 1v); we Wsi *Sosny Kozółkach* . we Wsi *Sosny Kozółkach* 1826 APSied, sygn. 62/228/0/1/1(k. 1); *Sosna kuzółki* 1827 Tabella II 188; ze wsi *Sosny Kuzółki*, na wsi *Sosny Kuzółkach* 1830 APSied, sygn. 62/228/0/1/5(k. 19); *Kuzółka* (!) 1839 MpKwat V

4; *Sosna kozulki* (!) 1859 MpChrz; *Sosna Kozulki* 1890 SG XI 87; *Sosna-Kozulki* 1921 Sk IV 95; *Sosna-Kozółki* 1952 UW 35; *Sosna-Kozółki, -ny- -lek* 1982 WUN III 271. — Dawna n. zestawiona *Sosna-Kuzolki*; o członie pierwszym zob. *Sosna- -Korabie*, drugi człon od n. os. *Kuzolka*, w l. mn., por. Piotr *Kuzolka* i Szymon *Kuzolka* z tej wsi 1676 CzRkps nr 1099. W postaci *Kozolki* zmiana u > o (obniżenie artykulacji), a w postaciach *Kozulki, Kozółki* nastąpiło przejście -o- > -u- przed l. Lit.: BorPodl(kartoteka); Laszuk, Zaścianki i królewsczyzny. Struktura własności ziemskiej w województwie podlaskim w drugiej połowie XVII wieku, 1998, 91, 110. PS

Sosna-Trojanki, wś, siedl., gm. Suchożebry, 13 km na płn.-zach. od Siedlec: Z *Średniej Sosnej* 1580 ŻDz XVII/1, 20; [*Sosna Trojanki*] 1673 Laszuk 110; *Sosna-Trojanki* 1676 CzRkps nr 1099; *Sosna Trojanki* 1788 Busching XXII 192; *Sosna Trojanki* 1795 MpPerPd; *Sosna Trojanka* 1801-04 MpHeld; *Sosna Trojanki* 1802 Crusius III/2, 353; w *Sośnie Trojankach* 1810, we Wsi *Sosny Troia- nach* 1825 APSied, sygn. 62/370/0/1/1(k. 24), 62 (k. 11v); S. *Trojanki* 1839 MpKwat V 4; *Trojanki* 1892 SG XII 480; *Trojanki* 1921 Sk IV 94; *Sosna- Trojanki* 1967 SM 1061; *Sosna-Trojanki, -ny- nek* 1982 WUN III 271. — Początkowo n. zestawiona *Średnia Sosna*, od przym. *średni* i od n. okolicy zaściankowej *Sosna* (zob. *Sosna-Korabie*); pierwszy zapis wskazuje na odmianę przymiotnikową. Następnie *Sosna-Trojanki*, z drugim członem od n. os. *Trojank* RymSEN II 619, w l. mn. Lit.: BorPodl (kartoteka); Laszuk, Zaścianki i królewsczyzny. Struktura własności ziemskiej w województwie podlaskim w drugiej połowie XVII wieku, 1998, 91, 110. PS

Sosne, wś zaginiona, leżała w okolicy Końskich, krośn.: villam *Sossne* 1504 AGZ XVI nr 3040; in *Sosne* 1554 RgZł 50. — Od ap. *sosna*, ze zmianą paradygmatu. Niewykluczone, że n. można odczytywać jako **Soszne*, od ap. *socha*, z suf. -ne. BCz **Sosne** zob. **Sosno, Sośno Królewskie Sosne Szlacheckie** zob. **Sosno Sosniak** zob. **Sośniak Sosnica** zob. **Sośniczka Sosnischowitz** zob. **Sośnicowice Sosnitz** zob. **Sośnica** (2) **Sosnitza** zob. **Sośnica** (2)

Sosniz zob. **Sośnica** (6)

Sosnka (1), wś zaginiona koło Gniewu, gdań.: *Sonska* (!) (1245) SG XI 74; *Szoznik* (1258), *Sos- neca* (1279) Perl 149, 262; *Sosnica* 1281 Perl 281; *Sosnyka, Sosnika, Sosuka* (!) 1283 Perl 311, 313, 329. — Dawniej zapewne *Sośnik*, od ap. *sosna*, z suf. -ik. Późniejsze zapisy pozwalają na odczytanie * *Sosnka*. Według H. Bugalskiej n. m. być może od zaginionej n. w. *Sosnka* lub *Sośnica*. Por. też ap. *sosnka*. Lit.: Bugalska, PMT VI 94-5. BCz

Sosnka (2), wś zaginiona, leżała w pobliżu Orszewic, w pow. łęczyckim, płoc.: *Sosnka* 1357 KW III 70; *Sosnka* (1393)1765, *Szossnka* 1410 SHGŁęcz II 111; *Sosnka* 1511-23 ŁLB II 417. — Od ap. *sosnka* 'wilczomlec sosnka; Tithyma- lus cyparissias L.', też 'mała, młoda sosna' Sstp VIII 336. Lit.: SHGŁęcz II 111. KW

Sosnka (3), wś zaginiona, w dawnym pow. czerskim, w par. Cieciszewo, warsz.: *Saszuka* (!) 1476 KkM 277; *Sosnka* 1540 Czer 1 dod.; *Sosnka* 1576 ŻDz XVI 214; dziesięciny z ... *Sosnki* 1603 ŁukOp III 328-9. UB

Sosnka zob. **Sanka, Sosnówka** (4), **Szostka Sosnkowo** zob. **Sosenkowo Sosnkowo-Marule** zob. **Sosenkowo Sosnkowo Zastrużne** zob. **Sosenkowo Sosno**, os., dawniej wś, tor., gm. Zbiczno, 9 km na płn.-zach. od Brodnicy: *Sossenau* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Sossenaw* 1407 PlehnO 111; *Sussenau* 1411, *Sossenau* 1414 Br 163, 159; *Sustnaw* ok. 1423/24 DK 103; *Sossenau, Sussenau* XV KętL 86; Aus dem Dorffe *Sosne* 1572 ŻDz XXIII 37, 53; villae ... *Sosne* 1647 Font IV 56; Villa *Sosne* 1667-72 Font VI-X 545; *Sosne* 1682 Font V 27; *Sofino, Adl.* 1772/73 HAPr IV 649; *Sossna* 1796-1802 MpSchrot XXII; *Sosne* 1807 HolPr III 46; *Sosny* 1859 MpChrz; *Sosne* al. *Sosno Szlacheckie, Adlig Sossno* 1890 SG XI 87; *Sosno Szlacheckie, Sossno, Adl.* 1921 Sk XI 6, 87; *Sosno* in. *Sosne szlach. (Adl. Sosno)* 1925 Krzep 110; *Sosno Szlacheckie*, o. dw. 1933 SkBy 1590; *Sosno Szlacheckie, -na -kiego* 1982 WUN III 271; *Sosno, -na* 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Dawniej zapewne n. *Sosnowo*, zniemczona jako *Sos- senau*, od ap. *sosna*, z suf. -owo, por. też n. os. *Sosna* SSNO V 150. Repolonizacja w formie *Sosno, Sosne*, z nawiązaniem do nazw z suf. -no. Miejscowość leży nad jez. Sosno (gm. Zbiczno),

Sosnowo

por. *Sosso* S. 1893 KDR nr 197. W n. zestawionych dodatkowy człon od przym. niem. *adlig*, pol. *szlachecki* dla odróżnienia od n. miejscowości *Sośno Królewskie*, oddalonej o ok. 20 km. Lit.: SHGCh 120. PS

Sosno zob. **Sośno Królewskie Sosnowa** (1), cz. wsi Raciechowice, dawniej wś, krak., gm. Raciechowice: *Sosnoua* 1389, *So- snow* 1398 SHGKr(kartoteka); *Szosznowa*, villa sub parochia de Raczechowycze 1470-80 DB II 132; *Szosnova* 1490 ŻDz XV 448; *Sosnowa* 1581 ŻDz XIV 51; *Sosnowa* 1802 Crusius III/2, 354; *Sosnowa* 1855 MpKum; *Sosnowa* z Zarąbkami, cz. Raciechowic 1890 SG XI 90; *Sosnowa*, przys. 1933 SkBy 1590; *Sosnowa*, -wej 1964 UN 8, 58. — Od przym. *sosnowy* (: *sosna*), w rodz. żeńskim, lub od n. os. *Sosna* SSNO V 150, z suf. -owa. W XIV w. notowana też forma w rodz. męskim. Lit.: LKrak 140; Nieckula, -ov- 194. IN

Sosnowa (2), wś, wałb., gm. Kamieniec Ząbkowicki, 5 km na pñ. od Złotego Stoku: villam *Sosnovam* nuncupatam 1251 SUr III 21; *Susnova* 1251 Reg nr 773; ibi *Sosnouam*, de villa *Sosnoua* 1260 SUr III 208, 209; *Susново* (1260) K 756; Iohannes de *Sosno* (1287)XIV SUr V 277; Iohannes ... rector ecclesie de *Sosno* 1292, de *Sosso* 1296 SUr VI 58, 218; villico de *Sosnava* 1302, de villa nostra *Wolvrami* 1307, in *Sosnova* 1316, in *Wol-feramisdorf*, que etiam nomine Polonico *Sosnove*, de *Wolverami villa* 1317, *Wolveramsdorf* 1330, *Wolveramsdorf*1339, *Wolveramsdorph* 1348, 1351, *Wolframsdorf* 1353, *Wolveramsdorf* 1378 CdSil X 56, 62, 76, 82, 83, 113, 133, 164, 178, 187, 222; *Wolferamsdorff* 1400 ZfGS XXXIII 390; *Woftam- dorff* 1418, *Wolferamsdorff* 1422, *Wolfframsdorff* 1478 CdSil X 267, 273, 328; *Wollmbsdorf* 1622 CdSil XXXV 255; *Wolmsdorff* 1666/67 J I 537; *Wolmsdorf* 1736 MpWielMunst; *Wolmsdorff* 1743 SNGŚI XII 150; *Wollmsdorf*, auch *Willmsdorf* ge- nannt 1785 Z IV 183; *Wolmsdorf*, auch *Wilmsdorf* 1845 K 756; *Wolmsdorf*, *Sosnowe* 1941 Wrzosek 12; *Wolmsdorf*— *Sosnowa*, -ej, *sosnowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sosnowa*, -wej 1982 WUN III 271. — Pierwotnie n. *Sosnowa* lub *Sosnowo*, od przym. *sosnowy* (: *sosna*) lub od n. os. *Sosna*, z suf. -owa, -owo. Nazwa niem. *Wolferamsdorf*, w formie zlatynizowanej *Volvrami Villa*, od n. os. *Wolfram* (: *Wolfhraban*) Gott 536 i ap. *Dorf*, łac. *villa*

'wieś'; od XVII w. w skróconej postaci *Wolmsdorf*, *Willmsdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnowa*. Lit.: SNGŚI XII 150. P

S Sosnowa zob. **Sosna-Korabie Sosnowa-Dębowa**, wś, zamoj., gm. Komarów-Osada, 11 km na zach. od Tyszowiec: [*Dębowa Wolica*, *Sosnowa Wolica*, *Wolica Sosnowa*] 1898 APZam, sygn. 88/101/0/1.2/31, 407, 408; *Sosnowa Wolica*, *Wolica Dębowa*, dwie kol. 1921 Sk IV 109, 110; *Sosnowa Wolica*, *Wolica Dębowa*, dwie kol. 1933 SkBy 1590, 1885; *Wolica-Dębowa-Sosnowa* [gromada], *Wolica Dębowa* kolonja, *Wolica Sosnowa* kolonja 1935 Lubelski Dziennik Wojewódzki nr 30, poz. 213; *Kol. Sosnowa (Dębowa)* 1936 Mp-100(46-37); *Sosnowa-Dębowa* 1952 UW 150; *Sosnowa-Dębowa*, -wy-wej, *sosnowski* 1970 UN 120, 9; *Sosnowa-Dębowa*, -wej-wej 1982 WUN III 271; gw. *sosnova-dembova*, -vy-vyi; także: *ko- lońa sosnova-dembova*. — Dawniej dwie kolonie o n. zestawionych, od ap. *wolica* (: *wola*) i z członami od przym. *sosnowy*, *dębowy* (miejscowości powstały na obszarze lasu, ich nazwy tworzą serię nazewniczą z sąsiednimi miejscowościami: *Wolica Brzozowa*, *Wolica Grabowa* itd.). Po połączeniu miejscowości (dawny podział zachował się w nazwach cz. wsi, por. *Sosnowa*, *Dębowa* UN 120, 9) n. zestawiona *Sosnowa-Dębowa*. Lokalnie używana jest też n. z dodatkowym członem *Kolonia*. Lit.: CzChełm 192. **BCz/PS Sosnowa Góra Mokierska** zob. **Sośnia Góra Sosnowa Wola**, wś, lub., gm. Dzierzkowice, 18,5 km na pñ.-zach. od Kraśnika: *Sosnowa Volia* 1564 RPobLu 613v; *Wolia Sosnowa* 1580 RPobLu 767v; *Wola Sosnowa* 1626 RPobLu 100; *Sosnowa Wola* 1676 ŻDz XV 7a; *Sosnowola* 1738-39 WPar 33; *Sosnowa Wola* 1787 Spis 449; *Wola Sosnowa* in palatinatu Lublinensi 1787 SzadyLBCr 92; *Sosnowa* 1788 Busching XXII 304; *Sosnowa wola* 1801-04 MpHeld; *Sosnowa wola* 1827 Tabella II 188; *Sosnowa Wola* 1890 SG XI 90; *Sosnowa Wola*, -wej -li, *wolski* 1970 UN 112, 14. — Nazwa zestawiona, od przym. *sosnowy* i ap. *wola*. W XVIII w. n. też w formie złożenia *Sosnowola*. Lit.: KosLu 73. **IN Sosnowa Wola** zob. **Wola Sosnowa Sosnowa Wolica** zob. **Sosnowa-Dębowa Sosnowe**, wś, siedl., gm. Kotuń, 10 km na pñ.- wsch. od Kałuszyna: *Szosznowe*, *Szosnowe* 1547

SHGLiW 200; *Sosnowe* 1563 ŻDz XVI 416; *Sosnowe* 1783 MpPerMz; *Sosnowe* 1788 Busching XXII 358; *Sosnowe* 1827 Tabella II 188; *Sosnowe* 1839 MpKwat V 4; *Sosnowo* al. *Sosnowe* 1890 SG XI 95; *Sosnowe* 1921 Sk IV 115; *Sosnowe, -wego* 1982 WUN III 271. — Od przym. *sosnowy* (: *sosna*). Lit.: SHGLiW 200.

UB

Sosnowe Bagno, wś, biał., gm. Janów, 12 km na płn. od Czarnej Białostockiej: *Sosnowe Bloto*, urocz. 1890 SG XI 90; *Sosnowe Bagno*, kol. 1921 Sk V 73; *Sosnowe Bagno*, wś 1952 UW 168; *Sosnowe Bagno, -wego -na* 1982 WUN III 271. — Nazwa zestawiona, od przym. *sosnowy* + *bloto*, następnie *bagno*. Wieś leży w sąsiedztwie terenów podmokłych. Lit.: BorPodl(kartoteka).

IN

Sosnowe Bloto zob. **Sosnowe Bagno Sosnowica** (1), dziś *Sosnowica*, wś, i *Sosno-wica-Dwór*, os., dawniej wś, chełm., gm. Sosnowica, 17 km na wsch. od Ostrowa Lubelskiego: *Sosnowycza* 1505 Chełm 53, 20; *Sosnowycza* 1564 ŻDz XVIII/1, 183; de *Sosnowica* 1637, de villa *Sosnowica* ... we wsi *Sosnowicy* 1645 AWAK XXIII 129, 211; in bonis *Sosnowica* 1712 AWAK XXVII 50; *Sosnowica*, mko 1783-84 RejKor 7; *Sosnowica* 1786 MpPerLu; Stadt *Sosnowica*, Wies *Sosnowica* 1788 Busching XXII 274; *Sosnowica* 1801-04 MpHeld; *Sosnowica*, mko i wś 1802 Crusius III/2, 354; *Sosnowica* 1827 Tabella II 188; *Sosnowica* i Osada *Sosnowica* 1839 MpKwat VI 9; *Sosnowica*, wś, dawne mko 1890 SG XI 90-1; *Sosnowica*, os. miejska i wś 1921 Sk IV 120; *Sosnowica, -cy, Sosnowica-Dwór, -cy- Dworu, sosnowicki*, dwie wsi 1971 UN 117, 33, 34; *Sosnowica, -cy, Sosnowica-Dwór, -cy-Dworu* 1982 WUN III 271. — Od przym. *sosnowy*, z suf. *-ica*, lub od ap. *sosna*, z suf. *-owica*. W n. zestawionej z członem odróżniającym od ap. *dwór*. Lit.: CzChełm 192; RospSEMIG 360. BCz **Sosnowica** (2), cz. wsi Zachełmie, dawniej wś, jel., gm. Podgórzyn: *Kynnmuhl* 1736 MpWielJav; *Kienwasser* 1747, *Kuhnmuhlhauser* 1782 SGTS III 191; *Kuhnmuhlhauser*, liegen nahe am Kynast am Kuhnwasser 1786 Z VI 379; *Kuhnmuhlhauser* 1801 WBeschr II 186; *Kynwasser* 1815 SGTS III 192; *Kynnmuhl Hauser* 1833 MpRey nr 150; *Kynmuhlhauser*, kol. 1845 K 569; *Kynwasser*, kol. 1941 SOV 206; *Sosnowica, Podzamcze* (n. przejściowa) 1946 SGTS III 192; *Kynwasser* — So

snowica, -y, sosnowicki 1948 MPol XXVI nr 78; *Dolne Zachełmie* 1965 SGTS III 192; *Zachełmie Dolne* 1977 Mp-25(461.41); *Sosnowica, -cy, cz. wsi* 1982 WUN III 271; *Zachełmie Dolne* 1997 Mp-10(M-33-44-A-d-3). — Nazwa niem. *Kynnmuhl* zapewne w związku z n. góry i zamku *Kynast*, dziś Chojnik, por. *Kynast* 1452, *Kynast* 1493, *Kienast* 1550 SNGŚI II 17 i n. w. *Kyn Was-ser*, dziś Choiniec, por. *Kuhnwasser* 1786 Z VI 379, *Kyn-Wasser* 1911 MpMbl(5159); drugi człon od ap. *Muhle* 'młyn'. Oronim *Kynast* od niem. *Kienast* 'gałąź sosny; drzewo sosnowe' (: *Kien*, też *Ku(h)n* 'sosna, drzewo sosnowe', *Ast* 'gałąź') DWB XI 682-3 (według SNGŚI n. niem. jest adaptacją dawnego pol. **Choiniasty*, co wydaje się mało prawdopodobne). Późniejsza n. *Kynnmuhl Hauser* z dodatkowym członem od ap. *Haus* 'dom', w l. mn. Nazwa niem. *Kienwasser, Kynwasser* ponowiona z n. w. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnowica*. Obocznie n. zestawiona *Zachełmie Dolne*, od n. wsi *Zachełmie*, z dodatkowym członem od przym. *dolny* dla odróżnienia od cz. wsi *Zachełmie Górne*. Lit.: SNGŚI XII 150-1; SGTS III 191-2.

PS

Sosnowica (3), przys., dawniej wś, rad., gm. Zakrzew, 12,5 km na płn.-zach. od Radomia: Młyn *Sosnowy* 1788 MpPerSd; *Jasnowice* M. (!) 1797 MpNWGal III; *Szosnowice* Muhle 1801-04 MpHeld; Mł. *Sosnowiec* 1839 MpKwat IV 5; *Sosnowica* 1877 Zin II 168; *Sosnowica* al. *Sosnowice* 1890 SG XI 90; *Sosnowica*, wś 1902 Przew II 178; *Sosnowica* 1911 WDeRad I 41; *Sosnowice* 1921 Sk III 117; *Sosnowice*, wś 1933 SkBy 1590; *Sosnowica, -cy, cz. wsi* Piaski-Kolonia 1970 UN 31, 54; *Sosnowica, -cy* 1982 WUN III 271. — Miejscowość powstała na terenie młyna o pierwotnej n. *Sosnowy*, później z suf. *-ice, -ec, -ica*. Lit.: KopRad 101-2.

IN

Sosnowica (4), wś, rad., gm. Zwoleń, 4 km na płd.-zach. od Zwolenia: *Sosnowica* 1942 Spis parafian; *Sosnowica*, os. m. 1967 SM 1062; *Sosnowica, -cy, sosnowicki* 1970 UN 36, 25; *Sosnowica, -cy* 1982 WUN III 271. — Nazwa ponowiona z n. ter., por. Łąka *Sosnowica* 1839 MpKwat V 6 (miejscowość powstała na jej obszarze). Lit.: KopRad 101; Spis parafian zwoleńskich (1942). Rkps w bibliotece Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Zwoleniu. IN

Sosnowica

Sosnowica (5), wś, skiern., gm. Mszczonów, 2 km na pld. od Mszczonowa: *CochOBU^a*, wn, *Cocmeuⁱ* 1908 APWarsz, sygn. 73/24/0/-/135 (k. 118); *Sosnowica* 1915 KdwR(Mszczonów); *Sosnowica* 1937 Mp-100(41-31); *Sosnowica*, os. 1967 SM 1062; *Sosnowica*, -cy, *sosnowicki* 1971 UN 126, 20. Lit.: WójcikRaw 150. PS

Sosnowica zob. **Sosnowice** (2) **Sosnowica-Dwór** zob. **Sosnowica** (1) **Sosnowice** (1), wś, biel., gm. Brzeźnica, 8,5 km na pln.-wsch. od Kalwarii Zebrzydowskiej; de *Sosnowicz* 1398 SHGKr(kartoteka); in villis ... *Sosnowka* ... *Sosnowycze*, *Sosnowycze*, *Szosnowicze* 1470-80 DB I 66, II 129, III 67, 193; z *Sosnowic* 1518 OsvZat 191; *Sosnowicze* 1581 ŻDz XIV 48; *Sosnowice* 1779-83 MpMieg; *Sosnowica* (!) 1802 Crusius III/2, 354; *Sosnowice* 1890 SG XI 91; *Sosnowice*, -wic, *sosnowicki* 1964 UN 16, 51. — Od n. os. *Sosna* lub od ap. *sosna*, z suf. -owice. W XV w. też wariant z suf. -ówka. Lit.: LKrak 140. IN

Sosnowice (2), wś notowana do 1971 r., włączona do Palmowa, koniń., gm. Wierzbinek, 10 km na pln. od Sompolna: de *Sosnowicze* 1441 Koz V 334; *Sosnowycze* 1489 Lupbrz 146; *Sosnowicze* 1557-66 ŻDz XIII 30; *Sosnowice* 1598 Vlad XXI 66; *Sosnowice* 1783-84 RejKor 847; *Sosnowica* 1785 MpPerKu; *Sosnowice* 1827 Tabella II 189; *Sosnowice* 1839 MpKwat II 3; *Sosnowice* 1890 SG XI 91; *Sosnowice* 1921 Sk I 97; *Sosnowice*, -wic, *sosnowicki* 1971 UN 182, 41. — Efemerycznie n. z suf. -owica. Wieś leży na Kujawach Borowych, w XIX w. gęsto zalesionych. KW **Sosnowice** (3), przys., dawniej wś, płoc., gm. Rataje, 8 km na pln.-zach. od Gostynina: *Sosnowice*, holendry 1798 HstB III 215; *Sosnowice* 1802-03 MpGillyPr; *Sosnowice* 1827 Tabella II 189; *Sosnowice* 1839 MpKwat II 3; *Sosnowice* 1890 SG XI 91; *Sosnowice* 1921 Sk I 31; *Sosnowice*, -wic 1971 UN 125, 30. Lit.: WójcikRaw 150. PS

Sosnowice zob. **Sosnowica** (3), **Sosnowiec** (1, 2, 3, 5, 7)

Sosnowiec (1), dziś *Sosnowiec*, wś, bydg., gm. Janikowo, 6 km na pln.-wsch. od Mogilna: *Sosnowiec* 1796-1802 MpSchrot XXII; *Sosnowiec*, folw. 1846 KsP 498; *Sosnowiec*, niekiedy *Sosnowice*, urząd. *Sossnitz* 1890 SG XI 92; *So*

snowiec, niem. *Sossnitz*, obsz. dw. 1921 Sk X 52, 156; *Sosnowiec*, -wca, *sosnowiecki* 1972 UN 181, 15; *Sosnowiec*, -wca 1982 WUN III 271; *Sosnowiec*, -wca, *sosnowiecki* 2015 DzU poz. 2277; gw. *sosnuwiec*, -fca. — Od przym. *sosnowy*, z suf. '-ec, przejściowo z -ice, lub od ap. *sosna*, z suf. -owiec. Obecna forma uwzględnia gw. pochYLENIE -ówiec. Lit.: ZierWlkp(karto- teka). PS

Sosnowiec (1a), dziś *Wielki Sosnowiec*, wś, *Mały Sosnowiec*, cz. Wielkiego Sosnowca, dawniej wś, bydg., gm. Łabiszyn, 8 km na wsch. od Szubina: *Sumowka*, *Sosnowiec*, *Ostatko-* wo 1732, vil. *Załachowa*, *Sosnowca* 1764 Koz V 335; *Grofi Baerenbruch* 1783 APByd, sygn. 6/402/0; gr. *Barenbruch*, kl. *Barenbruch* 1796-1802 MpSchrot XX, XXI; *Berenbruch*, *Grofi-*, polnisch *Wielki Sosnowiec*, *Berenbruch*, *Klein-*, polnisch *Mały Sosnowiec* 1820 Rumpf I 68; bei der evangelischen Schule zu *Grofi-Baerenbruch* / przy szkole w *wielkim Baerenbruch* 1827 AmtBromberg 930; *Baerenbruch Gross* (*Sosnowiec wielki*), *Baerenbruch Klein* (*Sosnowiec mały*) 1833 AmtBromberg 787; *Sosnowiec wielki*, *Sosnowiec mały* 1846 KsP 514; *Sosnowiec Wielki*, niem. *Gross-Beerenbruch*, *Sosnowiec Mały*, dwie wsi 1890 SG XI 93; *Sosnowiec Wielki*, niem. *Gross Beerenbruch*, wś, *Sosnowiec Mały*, niem. *Klein Beerenbruch*, wś 1921 Sk X 92, 156; *Wielki Sosnowiec*, -kiego -wca, *sosnowiecki*, *Mały Sosnowiec*, -lego -wca 1971 UN 185, 23; gw. *wielki sosnowiec*, -ygo -fca, *mały sosnowiec*, -ygo -fca. — Nazwa niem. *Barenbruch*, od ap. *Bar* 'niedźwiedź' i *Bruch* 'moczar, trzęsawisko' (wtórnie ze zmianą w *Beerenbruch*, por. ap. *Beeren* 'jagody'), wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. Nazwy zestawione z członami dyferencyjnymi od przym. *wielki*, *mały*, niem. *gross*, *klein* wskazują na podział obiektu. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sosnowiec (1b), cz. wsi Rudka, okresowo wś, chełm., gm. Ruda-Huta: *Sosnowiec* 1915 KdwR (Opalin); *Sosnowiec*, wś 1918 APLub, sygn. 35/237/0/1/15(k. 35); *Sosnowiec* 1933 Mp-100(43-37); *Sosnowiec*, -wca 1970 UN 108, 23. PS **Sosnowiec** (2), mto, kat.: *Sosnowietz* 1736 MpWielRat; *Sosnowka* 1787, 1792 MpPerKr; *Sosnowiez* (*Sosnowicz?*) 1797 MpNWGal VII;

w *Sosnowicach* 1830 Kantor-Mirski 327; *Sosnowitz* 1831 MpRey nr 173; *Sosnowiec*, w *Sosnowcu* 1839 AACz(KM 24, k. 34); *Sosnowice* 1839 MpKwat II 8; w *Sosnowicach* ... do *Sosnowic*, osady na granicy Pruss, do Sielca należącej 1859 Tygodnik Ilustrowany nr 1, 4; *Sosnowiec* 1859 MpChrz; *Sosnowiec*, folw. 1864, *Stary Sosnowiec*, wś, *Nowy Sosnowic*, os. 1875 Kantor-Mirski 329; *Sosnowice*, wś i huta 1877 Zin II 169; *Sosnowiec*, os. fabryczna 1890 SG XI 91-2; *Sosnowicc* (!), wś 1902 Przew II 179; *Sosnowiec*, mto 1921 Sk III 3; *Sosnowiec*, -wca 1982 WUN III 271. — Miejscowość wzmiankowano po raz pierwszy w 1727 r. Nazwa od przym. *sosnowy* lub od ap. *sosna*, z suf. *-(ow)iec*, *-(ow)ice*; efemerycznie też *Sosnowka*. Dodatkowe człony *Stary* i *Nowy* związane z podziałem miejscowości (obecnie *Stary Sosnowiec* to n. dzielnicy Sosnowca). Lit.: RSiew 22; RospSEMIG 361; RymNmiast 225; Kantor-Mirski, *Z przeszłości Zagłębia Dąbrowskiego i okolicy*, t. I, 1931, 320-71.

IN/PS

Sosnowiec (3), wś, kiel., gm. Sędziszów, 3 km na płn. od Sędziszowa: *Sosnowice* 1787 MpPerKr; *Sosnowice* 1827 Tabella II 189; *Sosnowiec* 1877 Zin II 169; *Sosnowiec* 1890 SG XI 92; *Sosnowiec*, -wca, *sosnowiecki* 1966 UN 21, 52; gw. *sosnovec*, -fca, *sosnoski*. Lit.: RKrak 158; KopKiel 57. **IN Sosnowiec** (4), wś, łomż., gm. Miastkowo, 12 km na wsch. od Ostrołęki: *Sosnowiec* 1808 MpTex VIII; *Sosnowiec* 1839 MpKwat V 2; *Sosnowiec* 1890 SG XI 92; *Sosnowiec* 1921 Sk V 53; *Sosnowiec*, -wca 1982 WUN III 272. **UB Sosnowiec** (5), dziś *Sosnowiec*, wś, i *Sosnowiec-Pieńki*, cz. wsi Sosnowiec, dawniej wś, łódz., gm. Stryków, 2,5 km na pld.-zach. od Strykowa: *Sosnowiec*. Folwark do Smolic należący 1810, *Sosnowiec*, w *Sosnowcu* 1819, *Sosnowice*, w *Sosnowicach* 1820, *Sosnowiec*, w *Sosnowcu* 1821, w Folwarku *Sosnowiec*, z *Sosnowca* 1826 APŁódź, sygn. 39/1682/0/-/3(k. 2v), 17(k. 8v), 18(k. 10v-11), 20(k. 2), 30(k. 5v); *Sosnowice* 1827 Tabella II 189; *Sosnowiec Fol.* 1839 MpKwat III 4; *Sosnowiec* 1877 Zin II 169; *Sosnowiec*, wś, i *Sosnowiec Nowy*, kol. 1890 SG XI 92; *Sosnowiec*, *Sosnowiec-Pieńki*, dwie wsi 1921 Sk II 4; *Sosnowiec*, -wca, *sosnowiecki*, *Sosnowiec-Pieńki*, -wca-ków 1974 UN 40, 42; gw. *sosnovec*, -fca, *sosnoski*. — W związku z podziałem obiektu powstała n. zestawiona z czło

nem odróżniającym od przym. *nowy*, później *Pieńki*, zob. *Pieńki* (1). KW/PS

Sosnowiec (6), dziś *Sosnowka*, wś, opol., gm. Niemodlin, 4 km na płn. -wsch. od Niemodlina: *Kieferkretscham*, kol. 1820 Rumpf II 64; *Kieferkretscham*, karczma 1830 Kn 329; *Kifer Kr.* 1832 MpSchlKr(Opp II); *Kieferkretscham* 1845 K 214; *Kieferkretscham*, kol. i leśn. 1941 SOV 174; *Kieferkretscham* — *Sosnowiec*, -wca, *sosnowiecki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sosnowka* 1970 Mp-100(85.04.2); *Sosnowiec*, -wca, przys. 1982 WUN III 272; *Sosnowka*, -ki, *sosnowiecki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawna n. niem. *Kieferkretscham*, od ap. *Kiefer* 'sosna' i *Kretscham* 'karczma'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnowiec*, w 1996 r. zmieniono ją na *Sosnowka*. Lit.: SNGŚI XII 151; BorGŚI 246. **PS Sosnowiec** (7), wś, pozn., gm. Śrem, 4 km na wsch. od Śremu: *Sosnowiec Hol.* 1802-03 MpGillyPr; Bystrzek mit *Sosnowski* 1821 Mutzell I 221; *Sosnowski (Sosnowice)* 1823 Mutzell IV 349; *Sosnowski* oder *Sosnowice* 1823 Rumpf IV 149; *Sosnowski* 1836 Muller IV 306; *H. So-snowsky* ok. 1845 MpRey nr 95; *Sosnowiec* 1846 KsP 387; *Sosnowiec*, niekiedy *Sosnowice* 1890 SG XI 93; *Sosnowiec* 1902 MycPn 145; *Sosnowiec*, wś 1921 Sk X 99; *Sosnowiec*, -wca 1982 WUN III 272. — Nazwę ponowiono z n. łąki, por. [łąka] *Szosznowyecz* [na W. Łęgu pod Śremem] 1480, Łąki Zabaldowie, Radzewo, *Sosnowiecz* [na Mechlinie] 1576 Koz III 234. Odnotowano też postać *Sosnowski*, z suf. *-ski* (zapewne formę eliptyczną n. *Holender Sosnowski* lub *Holendry Sosnowskie*), *Sosnowice*, z suf. *-ice*, a także *So-snowiec*, z gw. pochyleniem *-owiec* > *-ówiec*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). **PS Sosnowiec** zob. **Sosnowica** (3) **Sosnowiec Nowy** zob. **Sosnowiec** (5) **Sosnowiec-Pieńki** zob. **Sosnowiec** (5) **Sosnowik** wś, biał., gm. Szudziałowo, 19 km na płn.-wsch. od Supraśla: *Sosnowik* 1784 SHGPd (kartoteka); *Sosnowik*, urocz. 1890 SG XI 93; *Sosnowik*, wś 1921 Sk V 80; *Sosnowik*, -ka 1982 WUN III 272. — Od przym. *sosnowy*, z suf. *-ik*. Lit.: BorPodl(kartoteka). **IN Sosnowo** (1), wś, ciech., gm. Opinogóra Górna, 12 km na płn. -wsch. od Ciechanowa: *Sosnowo* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 14v); *Sosnowo* (1440)

Sosnowo

1456 SHGMz (MK 3, 240v); *Sosnowo* (1487) SHGMz (Ep. 11, 289v); *Szosnowo* 1513 SHGMz (PT 1, 423); *Sosnowo* 1525 SHGMz (Ep. 204, 276-276v); *Sosnowo* 1567 ŻDz XVI 329; *Sosnowo* 1784 MpPerPł; *Sosnowo* 1827 Tabella II 189; *So- snowo* 1890 SG XI 95; *Sosnowo, -wa, sosnowski* 1971 UN 123, 30. — Od ap. *sosna* lub od n. os. *Sosna* SSNO V 150, z suf. -owo.

UB

Sosnowo (2), wś, suwał., gm. Sztabin, 13,5 km na pld. od Augustowa: osada *Sosnowo* 1736 WiśnAug 243; *Sofnowo* 1744 SDV 97; *Sosnowo* 1784 DekGr 73; *Sosnowo* 1789 WiśnAug 244; *Sosnowo* 1827 Tabella II 189; *Sosnowo* 1890 SG XI 95; *Sosnow* 1921 Sk V 7; *Sosnowo* 1952 UW 155; *Sosnowo, -wa, sosnowski* 1972 UN 151, 90. — Efemerycznie wariant z suf. -ów. Lit.: BorPodl (kartoteka); WiśnAug 243, 244. IN

Sosnowo (3), wś, szczec., gm. Banie, 16 km na zach. od Pyrzyc: *Gevelsdorp* (!) 1618 MpLub; *Dorf Gebelsdorf* 1768 Busching XII 596; *Gabers- dorf* oder *Gabelsdorf* 1784 Brug II 77; *Gabers- dorf* 1789 MpGillyPom; *Gabersdorf* 1804 KIKr 484; *Gabersdorf*, auch *Gabelsdorf* 1820 Rumpf I 354; *Gabersdorf* 1833 MpUMbl 1406; *Gabers- dorf* 1898 MpMbl(2853); *Gabersdorf* — *Sosnowo, -wa, sosnowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sosnowo (Gryfińskie)* — *Gabersdorf* 1951 Rosp 301; *Sosnowo, -wa* 1982 WUN III 272. — Dawna n. niem. *Gevelsdorp, Gebelsdorf*, od n. os. *Gebel* (dniem. *Gevel*), *Gabel* (: *Gebald*) Gott 202 i ap. *Dorf*, dniem. *dorp* 'wieś' (por. n. m. *Gevelsdorf* w Nadrenii-Północnej Westfalii: *Gevelstorp* 1447 Zeitschrift des Bergischen Geschichtsvereins XXIV 46). Wtórnie *Gabersdorf*, może pod wpływem n. os. *Geber* (: *Gebhardt*) Gott 202. Nazwa *Sosnowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r.; okresowo z członem dyferencyjnym od n. mta *Gryfino*. BCz/PS

Sosnowo (3a), wś zaginiona, w przybliżeniu lokalizowana w pobliżu Jezierzyc, cz. Szczecina: locum ipsum Colbas, Rekow, Reptow, villam Thetunicorum, *Soznou* et Dam (1173)1450 PU I 82; *Sosnowe* (1180)XV PU I 108; villam Teu- tonicorum, *Zoznou*, Roptou, Racou, Dambe ... (1187)XV PU I 143; *Sosnove* (1236)1450 PU I 398; ... de Damne, de Bruchowe, de *Sosnoue*, de Cyrnowe, de Silislaue ... (1237)1450 PU I 413; *Soznoue* (1240)1397 PU I 446; villam ... qui dicit

tur, Reptow, Recow, Dambne, Brucow, Lankna, *Soznove*, Cirnow ... (1242)1450 PU I 483. — Do n. zaginionej osady nawiązano w n. *Sosnowko*, cz. Szczecina. PS

Sosnowo (4), wś, szczec., gm. Resko, 7 km na wsch. od Reska: van *Szczoczenowe* 1401, von *Zotzenow* 1551 TrautmElb II 39; *Sotznou* 1618 MpLub; *Zozenow* 1628 KIKr 224; *Zozenow* 1789 MpGillyPom; *Zozenow* 1834 MpUMbl 870; *Zozenow* — *Sosnowo, -wa, sosnowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sosnowo (Łobeskie)* — *Zozenow* 1951 Rosp 301; *Sosnowo, -wa* 1982 WUN III 272. — Wcześniej notowane w źródłach n. os. *Tzotzenowe* 1369, *Zutzenow* 1393, *Czucenow* 1445 LorSNH 146. Może n. m. od n. os., obie zapewne od *sosna*, z suf. -ow-. Nazwa zmieniona jako *Zozenow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnowo*; okresowo z członem dyferencyjnym od n. mta *Łobez*. Lit.: LorSNH 146; TrautmElb II 39; RzDuma II 52. BCz

Sosnowo (5), wś, włoc., gm. Rogowo, 10 km na pld.-wsch. od Rypina: *Sosnowo* 1502 AC III nr 206; *Sosnowo* 1784 MpPerPł; *Sosnowo* 1827 Tabella II 189; *Sosnowo* 1839 MpKwat III 2; *Sosnowo* 1890 SG XI 95; *Sosnowo* 1921 Sk I 162; *Sosnowo, -wa, sosnowski* 1971 UN 183, 19. Lit.: Nieckula, -ov- 194. KW

Sosnowo zob. **Sosna-Kicki**, **Sosnowe**, **Sosnowka** (9)

Sosnowo Gryfińskie zob. **Sosnowo** (3) **Sosnowo Łobeskie** zob. **Sosnowo** (4) **Sosnowola** zob. **Sosnowa Wola Sosnowy Ostrów** zob. **Ostrowo Kościelne**

Sosnow (1), wś, lub., gm. Puławy, 8 km na zach. od Puław: *Sosnow* 1877 Zin II 168; *Sosnow* 1890 SG XI 90; *Sosnow* 1933 SkBy 1591; *Sosnow* 1960 Mp-25(Puławy); *Sosnow, -nowa* 1982 WUN III 272. — Od ap. *sosna*, z suf. -ów. IN

Sosnow (2), przys. notowany do 1967 r., wchłonięty przez Tworzyjanów, dawniej wś, wałb., gr. Marcinowice, 5 km na pln.-zach. od Sobótki: [*Kiefendorff*] (1367), *Kevelerdorf* (1373), *Kefer- lersdorf* (1380), *Kefelerdorf* (1383) LandbSch III nr A1, A3, A12, A13; *Kiefendorff* ok. 1660 MpDS- Svid; incorporata villa *Kuffendorff*, pagos ... *Kief- fendorff* 1666/67 J I 394, 437; *Kiefendorff* 1736 MpWielSchw; *Kiefendorff* 1743 SNGŚI XII 151; *Kiefendorff*, ... sonst auch *Kieferndorf*, vor *Zeiten*

aber *Keflersdorf* genannt 1785 Z V 448; *Kiefen-* dorf auch *Kieferndorf* 1845 K 284; *Kiefendorf*— *Sosnów*, -owa, *sosnowski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sosnów* 1967 SM 1062. — Pierwotnie n. niem. *Kejelerdorf* *Kevelerdorf* zapewne od n. os. **Ke-* *feler*, **Keveler*, por. n. os. *Kefel* (: śrdniem. *kevel* 'gąsienica, chrząszcz, robak') i ap. *Dorf* 'wieś'. Późniejsza n. niem. *Kiefe(r)ndorf* powstała w wyniku adideacji do ap. *Kiefer* 'sosna'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnów*. Lit.: SNGŚI XII 151. PS

Sosnów zob. **Sosnowa** (1), **Sosnowo** (2) **Sosnówek**, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Chorzele, 6 km na płn.-wsch. od Chorzel: *RonneKb*, rot *gepeBHU* *KonneKb* 1891 APWarsz, sygn. 79/107/0/-/66(k. 17v); *Kopiejka*, os. 1902 Przew I 278; *RonnuKa*, os. 1911 SpisPłoc 59; *KonneKb* 1913 APWarsz, sygn. 79/107/0/-/88 (k. 83); *Sosnówek*, wś 1921 Sk I 132; *Sosnówek* 1933 SkBy 1591; *Sosnówek*, -wka 1982 WUN III 272. — Dawniej *Kopiejek*, *Kopiejka*, zapewne od ap. *kopiejka* 'moneta, jednostka monetarna w Rosji'; była tu strażnica graniczna, w której stacjonowali żołnierze rosyjscy. Później *Sosnówek*, od przym. *sosnowy*, z suf. -*ek*. Miejscowość znajduje się na skraju lasu sosnowego. UB

Sosnówiec zob. **Sosnowiec** (1, 7) **Sosnówka** (1), wś, biał., gm. Sosnówka, 27 km na płn.-zach. od Włodawy: *Sosnowka* 1579 SHG- Pd(kartoteka); *Sosnówka* 1775, *Sosnówka* 1790 SHGPd(Tarpod); *Sosnówka* 1827 Tabella II 189; *Sosnówka* 1890 SG XI 93; *Sosnówka* 1921 Sk IV 119; *Sosnówka*, -ki, *sosnowski* 1967 UN 121, 14. — Od ap. *sosna*, z suf. -*ówka*. Lit.: Wawrz 69; BorPodl(kartoteka); RospSEMIG 361. IN

Sosnówka (2), przys., dawniej wś, ciech., gm. Dzierzgowo, 17,5 km na wsch. od Mławy: *Wieś Sosnówka* 1808APWarsz, sygn. 76/294/0/-/1; *Sosnowko* 1808 MpTex VII; *Sosnówka* 1827 Tabella II 189; Osada *Sosnówka* 1839 MpKwat IV 1; *CocHyBKa* 1890 APWarsz, sygn. 76/177/0/-/64 (k. 16v); *Sosnówka-Tańska*, folw. i wś 1890 SG XI 93; *CocHyBKa* 1900 APWarsz, sygn. 76/177/0/-/74(k. 108v); *Sosnówka Tańska*, wś 1902 Przew II 179; *CocHOBKa* 1911 APWarsz, sygn. 76/177/0/-/86(k. 10); *Sosnówka Tańsk* ok. 1914 KdwR(Mława); *Tańsk-Sosnówka* 1921 Sk I 129; *Tańsk-Sosnówka* 1967 SM 1149; *Sosnówka*,

-ki 1972 UN 140, 19. — Człon dyferencyjny od n. m. *Tańsk*. Lit.: ZMaz 364. U

B

Sosnówka (3), wś, jel., gm. Podgórzyn, 9 km na płd. od Jeleniej Góry: de *Sudorf* ok. 1300 CdSil XIV 137; in *Sudorf* 1318 MPL I 142; dorfe *Zeudorf* 1366, in villa *Seudorf* 1373 LandbSch I nr 239, 754; *Sendorf* (!) 1383 SGTS IV 430; *Seudorf* (1383) K 632; *Sewdorff* 1399 ZfGS XXXIII 401; *Sondorf* 1406, *Gendorf* (!) (1406)XVIII LandbSch III nr 1697; *Seydorff* 1474 SGTS IV 430; zu *Saydorff* (gw.) 1653 ZfGS XXII 319; in *Zeidorff* 1668 J IV 45; *Seudorff* *Seydorff* 1677, a pago *Seudorff*, in *Seudorf* 1687 J IV 45, 104, 206, 270, 289; *Seydorf* 1736 MpWielSchw; *Sey-* dorf 1786 Z VI 396; *Seydorf* 1845 K 632; *Sei-* dorf 1941 SOV 349; *Drewnica*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 151; *Seidorf* — *Sosnówka*, -i, *sosnówecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sosnówka*, -ki 1982 WUN III 272. — Pierwotnie zapewne n. niem. *Suddorf*, od *sud* 'południe, południowy' i *Dorf* 'wieś', oznaczająca miejscowość położoną na płd. od Jeleniej Góry. Późniejsze formy *Seudorf*, wtórnie *Seidorf*, powstały może pod wpływem n. os. na *Seu-*, *Sei-* (< *Sie* < stwniem. *sigu* 'zwycięstwo') Gott 459-60. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnówka*. Lit.: SNGŚI XII 152; SGTS IV 430-6. PS

Sosnówka (4), wś, kiel., gm. Nowa Słupia, 10 km na płd. -wsch. od Bodzentyna: de *Sosnow-* ka 1439 KMłp IV 336; de *Szosnka* 1441 Hel II nr 3006; *Szosznówka* 1470-80 DB III 240; od *So-* snowky 1564-65 Lusand 281; *Szosnowka* 1578 ŻDz XIV 192; *Sosnowka* 1783-84 RejKor 239; *Sosnowka* 1787 Spis 399; *Sosnówka*, wś i kol. 1890 SG XI 93; *Sosnówka*, wś 1933 SkBy 1592; *Sosnówka*, -ki, *sosnówecki* 1966 UN 23, 66. — Efemerycznie *Sosnka*, od ap. *sosnka* 'sosenka'. Lit.: KSand 187; KopKiel 65. IN

Sosnówka (5), przys., dawniej wś, krak., gm. Słomniki, 4 km na płn. od Słomnik: *Sosnowka*, folw. 1783-84 RejKor 345; *Sosnowka* 1787 MpPerKr; Item praedium in Smrokow, *Wola Sosnowska* in palatinatu Cracoviensi districtu Prosovicensi 1787 SzadyLBCr 111; w Wsi *Sosnowka*, Summa wsi *Sosnowki* 1791 ANK Krak, sygn. 29/30/0/3/51(k. 413, 415); *Sosnówka* 1827 Tabella II 189; *Sosnówka*, wś i folw. 1890 SG XI 93; *Sosnówka*, wś 1933 SkBy 1592; *Sosnów*

Sosnówka

ka, -ki, cz. wsi Prandocin-Iły 1964 UN 7, 59; *Sosnówka, -ki* 1982 WUN III 272. — W XVIII w. na określenie wsi stosowano też n. zestawioną *Wola Sosnowska*. IN

Sosnówka (6), wś, lub., gm. Abramów, 19 km na zach. od Lubartowa: *Sosnowka* 1563 RPobLu 480v; *Sosnowka* 1626 RPobLu 136; *Sosnuwka* 1787 Spis 439; *Sosnówka* 1827 Tabella II 189; *Sosnówka* 1890 SG XI 93; *Sosnówka, -ki, sosnowski* 1969 UN 113, 6. Lit.: KosLu 73. IN

Sosnówka (7), os. zaginiona, leżała nad Notecią, w pobliżu Dziembowa, w par. Morzewo, pil.: Tabernator in *Sosnowka* ad straturam vulgo przy Gaci manens 1766 MKI(E 42, 175); *Sosnowka* 1784, 1787 Krentz 97; *Besitzung Sosnowka* genannt, welche ... nahe der Hauptguter Dziembowo ... hart an dem Netzflusse belegen ist 1845 AmtBromberg 464; *Sosnówka, niem. Sosnowke*, miejscowość 1890 SG XI 95. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Krentz, The Izban Family of Green Lake and Marquette Counties, Wisconsin 1756-2009, 2010, 97. PS

Sosnówka (7a), wś zaginiona, należała do klasztoru Benedyktynów w Sieciechowie, być może jest to współczesny *Bąkowiec* (2), rad., gm. Pionki: ad villam *Sosnowka* 1592 WDeKoz II 83. Lit.: Gacki, Benedyktynski klasztor w Sieciechowie według pism i podań miejscowych, 1872, 56-7. PS

Sosnówka (8), wś, siedl., gm. Kłoczew, 10 km na pld.-wsch. od Żelechowa: *Jagodne szydlów-ki* (!) 1827 Tabella I 166; *Jagodne Szydlowski* 1839 MpKwat V 5; *Sosnuwka*, w *Snuwce* (!) 1855, w *Sosnuwce* 1857, Kolonia Jagodne i *Sosnuwka* 1859 APLub, sygn. 35/1886/0/2.4/45(k. 19), 47(k. 7), 49(k. 2); *Sosnówka* 1877 Zin II 169; *Sosnówka* 1890 SG XI 93; *Sosnówka* 1933 SkBy 1592; *Sosnówka, -ki, sosnowski* 1972 UN 142, 13. — Dawniej n. zestawiona od n. wsi *Jagodne* (4), z członem przymiotnikowym od nazw. właścicieli, rodziny *Szydlowskich*. Po rozparcelowaniu Jagodnego wydzielono samodzielną wieś o n. *Sosnówka*. IN/PS

Sosnówka (9), wś, tor., gm. Grudziądz, 11 km na wsch. od Świecia: *Sossenau* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Sosnowka* 1667-72 Font VI-X 151; z *Sosnow-ki* 1723 Font XXII 113; w *Sosnowie*, w *Sosnowce*, z *Sosnowki* 1725 Font XLII 52-3; *Schonsee* 1776

Rocznik Mazowiecki XIII 236; *Schonsee*, poln. *Sosnowka* 1789 Goldb II 219; *Schonsee* 1796-1802 MpSchrot XV; *Sosnowken* 1868 JMar 80; *Sosnowken* — *Sosnówka* 1879 KętN 68; *Sosnówka, niem. Schoensee* 1890 SG XI 94-5; *Schonsee*, fr. auch *Sosnowka* 1912 Bar 106; *Sosnówka, niem. Schonsee* 1921 Sk XI 8, 87; *Sosnówka (Schonsee)* 1925 Krzep 110; *Sosnówka* 1952 UW 49; *Sosnówka, -ki, sosnówecki* 1971 UN 178, 17. — Dawniej zapewne n. *Sosnowo*, od ap. *sosna* lub n. os. *Sosna*, z suf. -owo, zmieniona jako *Sossenau*; wtórnie z suf. -ówka. Nazwa niem. *Schonsee*, od niem. *schon* 'piękny' i *See* 'jezioro', została wprowadzona w okresie zaboru pruskiego. Lit.: Fijałkowski, *Rocznik Mazowiecki* XIII, 2001, 236. PS

Sosnówka (10), wś, wroc., gm. Twardogóra, 5,5 km na pld. od Twardogóry: *Sechskiefern* 1712 MpDSOls; *Sechs Kiefern* 1739 MpWiel- Oels; *Sechskiefern* 1743 SNGŚI XII 152; *Sechskiefern* 1785 Z IV 300; *Sechskiefern* 1845 K 624; *Sechskiefern* 1941 SOV 348; *Sechskiefern* — *Sosnówka, -i, sosnówecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sosnówka, -ki* 1982 WUN III 272. — Dawna n. niem. *Sechskiefern* od wyrażenia *sechs Kiefern* 'sześć sosen'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosnówka*. Lit.: SNGŚI XII 151-2. P

S

Sosnówka (11), przys., okresowo wś, ziel., gm. Bojadła, 10 km na pld. od Kargowej: *Schusnofke-Vorwerk* 1791 Z X 350; *Schusnovke*, folw. 1821 Rumpf III 73; *Schosnofke* 1823 Mutzell IV 277; *Schosnofka*, auch *Schuske* 1830 Kn 698; *Schosnofke* 1845 K 608; *Schosnofke* 1907, *Wiesenu* 1933 MpMbl(4061); *Wiesenu*, kol. i folw. 1941 SOV 405; *Sosnówka*, wś 1948 SMWPoz 264; *Wiesenu* — *Sosnówka, -ki, sosnówecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Sosnówka, -ki* 1982 WUN III 272. — Nazwę zmieniono jako *Schosnofka, Schosnofke*. Nazwa niem. *Wiesenu* została nadana przez administrację hitlerowską. PS

Sosnówka zob. **Łysek, Sosnowice** (1), **Sosnowiec** (2, 6)

Sosnówka Tańska zob. **Sosnówka** (2) **Sosny**, os., okresowo wś, gorz., gm. Witnica, 19 km na zach. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Charlottenhof* 1809 Bratring III 152; *Charlottenhof*, folw. 1850 Berghaus III 461; *Charlottenhof* — *Sosny, Sosen, sośniański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sosny*, wś 1967 SM 1063; *Sosny, -sen* 1982

WUN III 273. — Miejscowość (folwark i dwór) została założona w 1771 r. przez Hansa Bogisława von Wobeser. Nazwa niem. *Charlottenhof* od im. żony założyciela, Kathariny *Charlotte* von Borne, i od ap. Hof'dwór'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sosny*. E. Rymar błędnie utożsamiał z Sosnami zapis *Wobesersruhe*, który odnosił się do sąsiedniej kolonii o późniejszej n. *Altesvorwerk*, po 1945 r.

— *Objezierze, Karolinek* (SGorz 131); śladem po miejscowości jest n. pola *Karolinek XXI PRNG*, 1 km na płd. od Sosen. Lit.: SGorz 358; Czarnuch, Nad Wartą i wśród lasów. O dawnych i współczesnych mieszkańcach witnickich wsi, 2012, 92-103; Rymar, Metryka i nazwy miejscowości dawnego powiatu gorzowskiego w granicach z lat 1945-1950. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny* nr 17, 2010, 240. PS

Sosny zob. **Sosno** **Sossno** zob. **Sośno**

Królewskie Sosnow zob. **Sośno**

Sos(s)nowken zob. **Sosnówka** (9)

Sostki zob. **Szóstka**

Soszyca, wś, słup., gm. Parchowo, 11 km na pñ.-wsch. od Bytowa: *Neu Krug* ok. 1893 KDR nr 68; *Neu Krug* 1937 Mp-100(31-25); *Neukrug* 1942 MpMbl(1771); *Neukrug* — *Soszyca*, -cy, *soszycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Soszyca*, -cy, przys. 1982 WUN III 273; *Soszyca*, -cy, *soszycki* 2013 DzU poz. 1629; kasz. *Soszeća* XXI PRNG.

— Nazwa niem. *Neu Krug*, od przym. *neu* 'nowy' i ap. *Krug* 'karczma, gospoda'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Soszyca*, zapewne w oparciu o zmienioną n. górnego biegu strumienia Piekłec w pobliżu Niepogłędzia, por. *Schoschitz-bach* ok. 1930 RzdumaP 105. G. Surma mylnie utożsamiała z Soszycą jedną z miejscowości z obszaru Pomorza o n. *Nowa Karczma* w SG VII 195. Lit.: Surma, PMT IX 44, 59. PS

Soszyce (1), wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 6 km na zach. od Rawy Mazowieckiej: *Soszyce po jezuj.* 1783-84 RejKor 124; z ... de- sertą *Soszycami* 1789 Luraw 18; *Soszyce* (!) 1792 MpPerRw; *Soszyce* 1798 HstB III 227; *Soszyce* 1827 Tabella II 189; *Soszyce* 1839 MpKwat III 4; *Soszyce* 1890 SG XI 96; *Soszyce* 1921 Sk I 149; *Soszyce* 1952 UW 100; *Soszyce*, -szyc 1982 WUN III 273. — Od ap. *socha* 'drzewo rosochate' SW VI 256 lub od n. os. *Socha*, z suf. *-ice*. Początko

wo z dodatkowym określeniem *Pojezuickie* (por. zapis dla sąsiedniej wsi Byliny: *Byliny po jezuycku* 1783 RejKor 124) — miejscowość lub grunty, na których ją założono, były zapewne własnością klasztoru Jezuitów w Rawie Mazowieckiej. Odnotowana jednostkowo postać *Suszyce* powstała być może przez adideację do przym. *suchy*. Lit.: WójcikRaw 150. PS

Soszyce (2), wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 22,5 km na płd.-zach. od Lęborka: *Augustfelde* 1820 Rumpf I 34; *Augustfelde* 1850 MpRey nr 16; *Augustfelde* — *Soszyce*, -yc, *soszycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Soszyce*, -szyc 1982 WUN III 273. — Dawna n. niem. od n. os. *August* + *-felde*. Nazwa *Soszyce* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Iwicki, PMT XI 103. BCz

Sośna zob. **Sośno**

Sośnia, wś, łomż., gm. Radziłów, 9 km na zach. od Goniądza: *Sosnia* 1783 MpPerMz; *Sosnia* 1788 Busching XXII 411; *Sosnica* 1795 MpPerPd; *Sosnia* 1808 MpTex V; *Sosnia* 1827 Tabella II 188; *Sośnia*, *Sośnina* 1890 SG XI 87, 89; *Sośnia* 1921 Sk V 90; *Sośnia*, *-śni*, *sośniański* 1973 UN 155, 11. — Od ap. *sośnia* 'sosna zwyczajna', efemerycznie z suf. *-ica*, *-ina*, por. też ap. *sośnina* 'las, gaj sosnowy' Sstp VIII 337. UB

Sośnia zob. **Sośnie**

Sośnia Góra, cz. Mikołowa, dawniej wś, kat.: *Kieferberg*, wś 1736 MpWielRat; Mokre in Silesia, Mokre, *Góra Sosnia* 1787 SzadyLBCr 106; *Kieferberg* 1809 MpAtSchl 24; *Kieferberg* 1830 MpRey nr 191; *Kieferberg*, kol. 1864 Triest 617; *Kieferberg*, folw. i kol. 1885 SG VI 623; *Sośnia Góra (Kieferberg)*, kol. 1920 PrusSG 70; *Sośnia Góra* 1933 SkBy 1593; *Sosnowa GóraMokierska* 1933 Mp-100(48-27); *Sośnia Góra*, *-niej -ry* 1982 WUN III 273. — Nazwa *Sośnia Góra*, niem. *Kieferberg*, od ap. *sosna* = niem. *Kiefer* i *góra* = niem. *Berg*. Odnotowana na mapie z 1933 r. n. z dodatkowym członem lokalizującym od n. m. *Mokre* (6) dla odróżnienia od n. *Sosnowa Góra Bujakowska*, cz. Mikołowa, por. *Sosnowa Góra Bujakowska* 1933 Mp-100(48-27). Lit.: SNGŚI XII 153. PS

Sośniak, os., okresowo wś, gdań., gm. Przdokowo, 4 km na pñ.-wsch. od Kartuz: *Sosniak*, dobra 1821 Rumpf III 124; *Sośniak*, wyb. 1890 SG XI 87; *Sosniak* auch *Siosnak*, wś 1892 Ernst 132; *Sośniak*, niem. *Sosniak* 1921 Sk XI 25, 87;

Sośnicowice

Sośniak, -ka 1982 WUN III 273. — Od ap. *sosna*, z suf. *-ak*. PS

Sośnica (1), wś, kal., gm. Dobrzyca, 8 km na pld.-zach. od Pleszewa: de *Sosnicza* 1346 KW II 575; de *Sosznica* (1346)1511/12 VisitGn 413; de *Sosnicza*, de *Sosznica* 1403 KZKal nr 1050, 1052; in *[S]osni- cza* 1406, de *Sosznica* 1408, de *Sosnicza* 1409 KZKal nr 1914, 2559, 3029; *Schosznica* 1435 SHGKI(PG 1, 83v); *Schoschnica* 1511-23 ŁLB II 21; *Sosnicza* 1579 ŻDz XII 128; *Sosnica* 1688 APPozn(Tab. 13, 11v); *Sosnica* 1788 Busching XXII 65; *Sosnica* ok. 1790 MpPerKI; *Sosnica* 1798 HstB I 663; *Sosnice* 1802-03 MpGillyPr; *Sośnica* 1846 KsP 247; *Sośnica* 1890 SG XI 88; *Steinickshheim* 1940 MpMbl(4172); *Sośnica, -cy* 1982 WUN III 273; gw. *sośnica, -cy, sośnicki*.

— Od ap. *sosna*, stp. *sośnia*, z suf. *-ica*. Okresowo też w formie spluralizowanej. Nazwa niem. *Steinickshheim*, pierwotnie odnosząca się tylko do wsi *Sośniczyn*, w okresie okupacji hitlerowskiej była stosowana na określenie połączonych miejscowości (w 1932 r. zniesiono gm. wiejską *Sośniczyn* i włączono ją do *Sośnicy*, zob. DzU nr 20, poz. 142). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Rzetelska, *-ica* 50. PS

Sośnica (2), cz. Gliwice, dawniej wś, kat.: *Se- snicz* (1465) GrMark II 376; Biskupicz, Zabrze- ha a *Sosniczij* [gen.] (1492)XVI CdSil VI 136; in pago *Soznice*, ex villa *Szosnicensi* 1679, sub pago *Sosnizze*, Zabrze et *Sosnitz* 1687/88 J II 78, 103, 406, 412; *Schosnizze* 1736 MpWielOppol; *Sosnit- sche* 1775 Busching XIII 319; *Sosnize* (*Schosniz*) 1783 Z II 240; *Schosnitz* (*Sosnize*) 1804 WBeschr VIII 246; *Sosnizta*, *Sosnice* 1830 Kn 738; *Sosnit- za*, *Sośnica*, wś 1845 K 645; *Sośnica* (*Sosnizta*) 1920 PrusSG 70; *Sośnicze* (*Sosnizta*) — *Gleiwitz- -Oehringen* 1939 Prus 67; *Gleiwitz-Oehringen*

— *Gliwice-Sośnica, -ic-cy, sośnicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sośnica, -cy* 1982 WUN III 273; gw. *sośnica* SNGŚl III 42. — Nazwę zmieniono jako *Sosnitz*, *Schosnitz*. Nazwa *Gleiwitz-Oehringen* została wprowadzona przez administrację hitlerowską (*Sośnicę* włączono w 1927 r. do Gliwic). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sośnica*. Lit.: SNGŚl III 42. PS

Sośnica (3), wś, kosz., gm. Wierzchowo, 16,5 km na pld.-wsch. od Złocieńca: *Hertzbarch*

1537 PomKirch I 115; *Herzberg* 1763 Froese 129; *Hertzberg* 1775 BuschingMB 118; *Hertzberg* 1807 MpNeumark II; *Herzberg* 1838 MpUMbl 1159; *Herzberg* — *Sośnica, -cy, sośnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sośnica* (*Pomorska*) — *Herzberg* 1951 Rosp 302; *Sośnica* (*Pomorska*) 1967 SM 1063; *Sośnica, -cy* 1982 WUN III 273. — Dawna n. niem. zapewne od średnim. *herte* (*harte*) 'jeleń' Lubben 143 + *-berg*. Nazwa *Sośnica* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Okresowo z członem *Pomorska*, od n. regionu *Pomorze*. BCz **Sośnica** (3a), cz. wsi Sadłowo, dawniej wś, ciech., gm. Biezuń: [*Sośnica?*] 1540, [*Sośnica*] 1864 Ilski 54; *Sośnica* 1878 Bergman 25; *Sośnica*, folw. 1890 SG XI 87; *Sośnica*, wś 1921 Sk I 167; *Sośnica*, wś 1933 SkBy 1593; *Sośnica*, przys. 1967 SM 1063; *Sośnica* 2005 Mp-50(N-34-112- A,B); *Sośnica, -cy* XXI PRNG. Lit.: Bergman, Historia budowy miasta Bieźunia. Bieźuńskie Zeszyty Historyczne 5, 1995, 25; Ilski, Karniszyn nad Lutą: zarys dziejów. Bieźuńskie Zeszyty Historyczne 9, 1996, 43-67. PS **Sośnica** (4), wś, przem., gm. Radymno, 6 km na pld.-wsch. od Radymna: od *sosnickoy hrany- cy* (1372-78)1773 ZDM IV 200; *Sosnicze* 1408, villulas *Sosnicza* 1421 AGZ VIII nr 37, 45; *Sosnicza* 1589 ŻDz XVIII/1, 16; *Sosnica* 1648 AGZ XXI 23; *Sosnica* 1794 Ga Qq1; *Sosnyca* 1851 Sch 20; *Sosnica* 1855 MpKum; *Sośnica*, rus. *Sosnycia* 1890 SG XI 88; *Sośnica, -cy* 1982 WUN III 273. — Okresowo wahanie liczby: *Sośnica//Sośnice*. Lit.: MakPrz 250. BCz **Sośnica** (5), wś zaginiona, leżała koło wsi Stupnica i Brzuska, przem.: Bachow, Sthupnicza, *Sosnyca* 1531 AGZ XIX nr 3128. Lit.: MakSk 152. BCz **Sośnica** (6), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 2 km na pld. -wsch. od Kątów Wrocławskich: pa- tronatus *Sosniciensis* ecclesie, in territorio *Sosni- ciensi* 1244 SUr II 160-1; de *Sosnitz* (*Sostnicz, Zosniz*) 1268 CdSil XIV 135, przyp. 262; *Michaele de Sosniz* 1272, de *Sosniz* 1276, de *Sosniz* (1279) XVII-XVIII, de *Sosniz* 1281 SUr IV 118, 193, 234, 274; de *Sosniz* 1282, de *Sosniz* 1282, de *Scho- sniz* (1282), de *Schosniz*, de *Sosniz* 1283 SUr V 9, 14, 55, 60; de *Sosnizc* 1283 Reg 1729; de *Sosniz* (1288)1304, *Petro de Sosniz* 1293, de *Sosniz* 1296 SUr VI 75, 211; de *Sosnizc* 1296 Reg nr 2423;

de *Sosniz* 1300 SUR VI 347; in *Sosnicza* ok. 1300 CdSil XIV 135; *Schosnitz* 1302, *Schosnicz* 1312, *Schosnicz* 1320, *Schosnicz* 1342 Reg nr 2672, 3320, 4016, 6970; *Schosnicz* 1343, *Shosnicz* 1344, 1348 RegŚI I nr 106, 161, 796; *Schoznicz*, *Schosnicz* 1353 LandB 78, 131; *Schosnicz* 1376 Heyne II 100; *Schosnicz* 1425, *Schossnitz* 1558 DomWr 100; in pago *Schoswitz* 1638, in *Schosnitz* 1651/52, *Schosnitz*, *Shosnicensem* parochiam 1666/67 J I 144, 261, 429, 432; *Schosnitz* 1736 MpWielWrat; *Schosnitz* 1795 Z XII 212; *Schosnitz* oder *Schofi-nitz* 1845 K 608; *Sośnica* (*Schossnitz*) 1900 Myc 47; *Schosnitz* j[etzt] *Reichbergen* 1941 SOV 342; *Reichbergen* — *Sośnica*, -y, *sośnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sośnica*, -cy 1982 WUN III 273. — Nazwę zmieniono jako *Sosniz*, *Schosnitz*. Nazwa niem. *Reichbergen* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sośnica*. Lit.: SNGŚI XII 154; DomWr 100. PS

Sośnica zob. **Sośnia**, **Sośnice**, **Sośniczka**, **Sośniczyn**

Sośnica-Brzeg, dawniej *Brzeg*, wś, przem., gm. Radymno, 6,5 km na płd.-wsch. od Radymna: *Nabregu Chal.* 1779-83 MpMieg (tu?); *Brzeg* 1938 Mp-100(49-36); *Nienowice-Stubno* 1962 Mp-25(Jarosław); *Brzeg*, -gu, cz. wsi Nienowice 1965 UN 57, 22; *Nienowice-Brzeg* 1965 Mp-50(176.2); *Brzeg*, -gu, os. 1980 WUN I 155; *Sośnica-Brzeg*, -y-u, *sośnicki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Pierwszy zapis wskazuje na pierwotną n. zestawioną *Chalupy na Brzegu*; następnie ustabilizowała się postać *Brzeg* — miejscowość została założona nad brzegiem Sanu, którego bieg wielokrotnie się zmieniał. Obecnie w tym miejscu znajduje się starorzecze. Śladem po dawnej lokalizacji miejscowości jest n. uroczyska *Brzeg* 1962 (Mp-25(Jarosław), 1965 UN 57, 22). W n. zestawionych człony lokalizujące od n. m. *Nienowice*, *Sośnica* (4) i *Stubno*. PS

Sośnica Pomorska zob. **Sośnica** (3)

Sośnice, cz. wsi Wielopole Skrzyńskie, dawniej wś, rzesz., gm. Wielopole Skrzyńskie: *Sośnica* (1277) KMłp I 109; *Sosninka* (1376) KMłp III 299; de *Sosnyna* (1425)1516 ZDM II 54; *Sośnina*, *Szosznyna* 1470-80 DB II 293, III 389; *Sosnice* 1779-83 MpMieg; *Sośnice*, wś 1890 SG XI 88-9; *Sośnice* 1933 SkBy 1593; *Sośnice*

1967 SM 1063; *Sośnice*, -nic 1982 WUN III 273. — Od ap. *sosna*, *sośnia*, z suf. -ica, wtórnice -ice. Do formy *Sośnina* por. ap. *sośnina* 'las, gaj sosnowy' Stp VIII 337, też 'młoda sosna' SGPREi (kartoteka); okresowo n. w formie zdrobniałej z suf. -ka. Lit.: OPilz 54. IN

Sośnice zob. **Sośnica** (1, 2, 4) **Sośnickie Holendry** zob. **Sośniczka Sośnicowice**, mto, kat.: in superiori *Sossnes-sowitz* ok. 1300 CdSil XIV 97; *Sosneschowitz* (1383)XVI CdSil VI 14; *Sosneschowicz* 1413 CdSil XXXIII 104; *Sosneschowicz* (1427)XVI CdSil VI 51; *Sosnyesowicz* 1447 ZfGS XXVII 368; *Sosnisowsky* kraginu (1460)XVI, z *Sos-snisowicz* (1463)XVI, w kragine *Sosniessowske* (1472)XVI, na *Sosnessowiczzech* (1494)XVI CdSil VI 80, 86, 95, 139; na *Sosniessowiczych* 1497, na *Ssosniessowiczzech* 1501 CdSil II 74, 75; *Sosnies-sowitze* (1531) K 843; *Sosnischowitz* 1567 CdSil XXI 141; na *Sosnissowiczych* 1573 Sękowski 307; *Sośnicowicz*, *Sofnikowicz* (!) 1650 Zeiller 137, 157; Ioannes Selenius Silesius *Sosniczo-viensis* 1666/67 J I 465; in oppido *Szoszinowice*, *Szoszinovicensis* (!) 1679, tres nobiles Trach- *Sosnicowitio* 1680, *Sosnissowicensis*, In oppido *Sosnissowitz*, Silesius *Sosnicoviensis*, locis ... *Sosnissovitii* 1687/88 J II 106, 118, 651, 330, 421, 480, 529; *Soschnitzowitz* 1736 MpWielOppol; *Soischnischowitz* Stadtel 1743, *Soschnischowitz* 1745-46, *Shoschnischowitz* 1748-49 SNGŚI XII 155; *Sosnischowiz*, deutsch *Kieferstadtel* 1783 Z II 353; *Kieferstadtel*, *Sosnischowic*, gesprochen und fast auch durchgangig geschrieben *Sosnischowitz* 1830 Kn 329; *Kieferstadtel*, *Sośniczowicze*, gesprochen u. fast auch durchgangig geschrie-ben *Sosnischowitz* 1845 K 843; *Sośniczowice*, niem. *Kieferstaedtel*, mto i zamek 1890 SG XI 89; *Sośnicowice* (*Kieferstadtel*) 1900 Myc 47; *Sośnicowice* — *Kieferstadtel* 1939 Prus 67; *Kieferstadtel* — *Sośnicowice*, -ic, *sośnicowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sośnicowice*, -wic, wś 1982 WUN III 273; *Sośnicowice* 1995 DzU nr 153, poz. 780. — Najstarsze zapisy wskazują na pierwotną postać *Sośnieszowice*, od n. os. **Sośniesz* (: *Sosna*, *sosna*, por. nazw. *Sośniesz* RymSEN II 464), z suf. -owice; od XVII w. też *Sośnic(z)owice* (por. n. os. *Sośnic* SSNO V 150, *Sośnica* AntrP IV 337). Według S. Rosponda są to

Sośnicowice

zapisy zmienione, proponuje on wywodzić n. od ap. *sośnica*, w niepoświadczonym znaczeniu 'las sosnowy' (por. stp. *sośnica* 'wilczomlec sosn-ka', *sośnina* 'las, gaj sosnowy' Sstp VIII 337). Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że podawane przez niego w wątpliwosc zapisy pochodzą z dokumentów sporządzonych w j. czes. (por. np. poświadczenia z CdSil VI). Nazwę zmieniono jako *Sosnischowitz*, *Soschnitzowitz*. Od XVIII w. oboczna n. niem. *Kieferstadel*, będąca kalką n. pol. (niem. *Kiefer* 'sosna', *Stadel* 'miasteczko'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sośnicowice*. Lit.: SNGŚl XII 155; BorGŚl 182; Sękowski, Stosunki społeczne na wsiach księstw opolskiego i raciborskiego w epoce Habsburgów (...). Materiały, 2016, 307. PS

Sośniczany, wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 7,5 km na pñ.-zach. od Tarnobrzega: *Sosniczany* (1277) KMłp I 110; *Sosnichaney* 1279 KMłp II 144; *Sosniczani* (1346) KMłp III 61; *Sosniczany* 1360 KMłp I 304; *Sosniczani* (1387) KMłp IV 12; *Soszniczani*, *Soszniczany* 1470-80 DB II 321, III 389; *Sosniczani*, *Sosniczany* 1529 LR 383; *Sosniczany* 1564-65 Lusand 100; *Sosniczany* 1578 ŻDz XIV 166; *Sosniczany* 1783-84 RejKor 258; *Sosniczany* 1787 Spis 383; *Sośniczany* 1827 Tabella II 188; *Sośniczany* 1890 SG XI 89; *Sośniczany*, *-czan*, *sośniczański* 1970 UN 32, 31. — Od n. m. *Sośnice* (stanowiącej własność klasztoru ko- przywnickiego), z suf. *-any*; n. oznaczająca pierwotnie ludzi pochodzących z tej wsi. Lit.: KSand 187-8. IN

Sośnicze zob. **Suśnia**

Sośniczka, wś, kal., gm. Dobrzyca, 3,5 km na pñ.-wsch. od Dobrzycy: *Olędry Sosnickie* 1788 Busching XXII 65; *Holendry Sośnickie ... na olen-drach Sosnickich* 1789 MKI(Tab 22, 197); *Hol. Sosnice* ok. 1790 MpPerKI; *Sosnickie* 1798 HstB I 666; *Sosnicer Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Sośnica Ol.* 1846 KsP 247; *Sośnickie Holendry*, urzęd. *Sośnica* 1890 SG XI 89; *Sośnickie olędry*, niem. *So- snica* 1902 MycPn 77; *Sośniczka*, niem. *Blumenau*, wś 1921 Sk X 41, 156; *Sośniczka f (Sośnickie Olędry)* 1922 Koz V 614; *Sośniczka*, wś 1933 SkBy 1593; *Sośniczka*, *-ki* 1982 WUN III 273; gw. *so- śnicka*, *-Ki*, *sośnicki*. — Dawniej n. zestawiona od n. m. *Sośnica* (1) i terminu osadniczego *Holędryll Olędry*. Po 1918 r. ustalono urzędowo postać zu-

niwerbizowaną z suf. *-ka*, por. Koz V 614. Nazwę niem. *Blumenau* wprowadzono w okresie zaboru pruskiego. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sośnicowice zob. **Sośnicowice Sośniczyn**, wś notowana do 1967 r., włączona do wsi Sośnica (1), kal., gr. Dobrzyca, 5 km na wsch. od Dobrzycy: *Steinicksheim* 1905 GemLex V 84; *Steinicksheim D.* 1907 Verz 142; *Steinicksheim* (fr[uher] GutsB. Sosnica), D[orf] 1913 Meyers II 869; *Sośniczyn* ok. 1914 KLB 104; *Sośniczyn*, niem. *Steinicksheim* 1921 Sk X 41, 156; *Sośniczyn (Sośnica II)* 1922 Koz V 614; *Sośniczyn*, wś 1933 SkBy 1593; *Sośniczyn* 1967 SM 1063; gw. *sośnicyn*, *-na*. — Dawniej n. niem. *Steinicksheim*, od nazw. *Steinick* i ap. *Heim* 'dom, dom rodzinny'. Przed 1918 r. miejscowość zamieszkiwały w dużej mierze osoby narodowości niemieckiej (zob. Orędownik Urzędowy powiatów Krotoszyńskiego i Pleszewskie- go nr 53 z 1927 r.). W czasie II wojny światowej n. była używana w odniesieniu do połączonych w 1932 r. wsi *Sośnica* (1) i *Sośniczyn* (zob. DzU nr 20, poz. 142). Nazwa *Sośniczyn*, od n. m. *Sośnica* (1), z suf. *-in*, jest urzędową polonizacją ustaloną po I wojnie światowej. Lit.: ZierWlkp (kartoteka). PS

Sośnie, wś, kal., gm. Sośnie, 9 km na pñ. od Międzyborza: Luprando notario *Suznensi*. Iacobo sculteto *Suznensi* (1286)XIV SUR IV 58 (tu?); *Sosna castro* 1322, cum curia *Scho- zna* 1323 GrMark II 12, 14 (tu?); *Sosnie* 1706 Olsnographia II 606; *Suschne* 1712 MpDSOls; *Suschne*, P[ol.] *Susnie* 1739 MpWielOels; *Suschi- ne (Suschnie)* 1785 Z IV 302; *Suschnie*, *Suśnie* 1830 Kn 767; *Suschnie* 1830-31 MpRey nr 133; *Suschnie*, *Sośń* 1845 K 671; *Suschen* 1887, 1932 MpMbl(4571); *Sośnie* 1934 Mp-100(43-25); *Sośnie*, *-ni* 1982 WUN III 273. — Pierwszy zapis niepewny — wydawcy SUR podejrzewali, że mógł powstać w wyniku pomyłki i odnosić się do Nysy (łac. przym. *Nissensi*). Pierwotnie zapewne n. *Sośnia*, od stp. *sośnia* 'sosna zwyczajna' Sstp VIII 337, wtórnie w formie pluralnej *Sośnie*. Od XVIII w. notowana też n. *Suśnie* z przejściem *o > u* (może przez adideację do przym. *suchy*), którą zmieniono jako *Suschnie*, później *Suschen* (por. też *Suśnia*). PS

Sośnie zob. **Suśnia**

Sośnieszowice zob. **Sośnicowice**

Sośnina (1), cz. wsi Straszów, dawniej wś, kiel., gm. Mniów: *Sosnina* 1839 MpKwat III 6; *Sośnina* 1877 Zin II 168; *Sośnina*, wś 1890 SG XI 89; *Sośnina*, wś 1933 SkBy 1593; *Sośnina*, -ny 1966 UN 24, 72. — Od ap. *sośnina*. Lit.: KopKiel 57. IN

Sośnina (2), wś nieistniejąca, znajdowała się na obszarze dzisiejszej wsi Dworki, wałb., gm. Nowa Ruda, 6,5 km na płd.-wsch. od Głuszycy: ein neuerbautes Dorflein im Fichten, *Klin-* ke genannt 1581 KGI 61; Das Dorfel *Frechtig* (!) 1631 GQ III 162; *Fichtig* auch *Klinkendorf* genannt 1669 KGI 61; *Fichtig* 1736 MpWielSchw; *Fuchtig* 1743 SNGŚI XII 155; *Fichtig*, wś 1789 Z IX 372; *Fichtig*, kol. 1845 K 707; *Fichtig*, kol. 1941 SOV 83; *Fichtig* — *Sośnina*, -y, *sośniński* 1948 MPol XXVII nr 59; Dworki (*Sośnina*) 1955 Mp-100(85.03.1); *Sośnica* (!) 1977 Mp-25(472.23). — Dawna n. niem. *Klin-* ke, też *Klinkendorf*, może w związku z n. os. lub ap. *Klinke* 'zapadka, kłamka, roгатka'. Późniejsza niem. n. topograficzna *Fichtig* od ap. *Fichte* 'sosna pinia, Pinus pinea' (por. pierwszy zapis, gdzie mowa jest o nowo wybudowanej wsi *im Fichten*, czyli 'w lesie sosnowym'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sośnina*, która nawiązuje do n. niem. Nazwa *Fichtig* została także zaadaptowana jako n. ter. *Fisztyk*, też *Pisztyk*, dla obszaru (wzniesienia), na którym znajdowały się zabudowania miejscowości, por. *Fisztyk* 1988 Mp-10(472.231), *Pisztyk* XXI PRNG. Współcześnie n. *Sośnina* nosi też przys. wsi Świerki, wałb., gm. Nowa Ruda (1982 WUN III 274), położony ok. 3 km na płn.-zach. od dawnej wsi Sośnina. Lit.: SNGŚI XII 155-6; KGI 61. **PS Sośnina** zob. **Sośnia**, **Sośnice**

Sośninka, wś, siedl., gm. Łaskarzew, 1,5 km na płd.-zach. od Łaskarzewa: *Sosienka* 1877 Zin II 168; *Sosienka* al. *Sosenka* al. *Sosienki* 1890 SG XI 86; *Sosienka* 1901 Przew II 178; *Sosenka* 1921 Sk IV 20; *Sosenka* 1933 SkBy 1590; *Sośninka*, -ki, *sośniński* 1971 UN 124, 11. — Początkowo *Sosienka*, od ap. *sośnia* 'sosna zwyczajna', w formie zdrobniałej. Por. też ap. *sosenka* (: *sosna*), także w l. mn. *Sosienki*. Wtórnie *Sośninka*, od ap. *sośnina*. IN

Sośninka zob. **Sośnice**

Sośno, wś, bydg., gm. Sośno, 15,5 km na płd.-wsch. od Sępólna Krajeńskiego: Nyemyerzo de *Schoschno* 1441 Koz V 334; *Schosna* 1440-48 Koz I 298; *Szoszno* 1497 Bob nr 433; *Szoszno* 1564, *Sosno* 1565, *Soszno* 1576, *Szossno* 1577 RPobKal(ASK I 5, 12, 13); *Sossno* 1578 ŻDz XII 175; *Sosno* 1579 RPobKal(ASK I 6); *Soszno* 1653 SFl 292; *Sosno* 1673 MKI(ASK 74, 107); villa *Soszno* 1766 MKI(E 42, 797); *Sosno* 1789 Goldb II 231; *Sosno* 1793 HolN 193; *Sossnow* 1796-1802 MpSchrot XIV; *Sossnow* 1868 JMar 12; *Sosno*, niem. *Sossnow* 1890 SG XI 89; *Sośno* 1933 SkBy 1593; *Sośno*, -na, *sosiński* 1971 UN 184, 13; gw. *sośno*, -na, *sosnoski*. — Pierwotnie *Sosna*, *Sośnia*, od ap. *sosna*, stp. *sośnia*, wtórnie *Sosno*, *Sośno*, z końcówką fleksyjną rodz. nijakiego (jak w nazwach *Buko*, *Kamiono*, *Orlo*, zob. Bajerowa, Onom III 1-42), lub *Soszno*, od ap. *socha*, z suf. -no. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). **PS Sośno Królewskie**, os., dawniej wś, tor., gm. Brzozie, 12 km na płd.-wsch. od Nowego Miasta Lubawskiego: [Sosno] 1695 PlehnO 111; Villae ... Brzozie Polskie, *Sosne*, Janowko ... 1763 Font XI-XV 701; *Sossno* 1796-1802 MpSchrot XXII; *Sosno* 1821 Rumpf III 124; *Sosno* 1859 MpChrz; *Sosne*, niem. *Koeniglich Sossno*, os. młyn. 1890 SG XI 87; *Sosno Królewskie*, niem. *Sossno*, *Kgl.* 1921 Sk XI 4, 87; *Sosno* in. *Sosne król.* (*Kgl. Sosno*) 1925 Krzep 110; *Sosno Królewskie*, wś 1933 SkBy 1590; *Sosno Królewskie* 1967 SM 1061; *Sośno Królewskie*, -na -kiego 1982 WUN III 274. — W n. zestawionych dodatkowy człon od przym. *królewski*, niem. *koniglich*, dla odróżnienia od n. miejscowości *Sosno Szlacheckie*, dziś *Sosno*, oddalonej o ok. 20 km. Por. też n. jez. *Sosno* (gm. Brzozie), nad którym leży miejscowość (*Sossno* S. 1893 KDR nr 197). **PS**

Sotkowo, os. zaginiona, leżała w pobliżu Wągrowca, pil., gm. Wągrowiec: de *Sotkowo* (1356) KW III 58. — Od n. os. *Sotek* Snazw VIII 584, z suf. -owo. Do n. os. por. też *Sot*, *Sota-ła*, *Sotkiewicz*, *Sotner*, *Soter*, *Sotoń* i in. Snazw VIII 584. Nazwę można także odczytywać jako *Szotkowo*, od n. os. *Szotek* Snazw IX 323 (: *Szot* SSNO V 320), z suf. -owo. Wydawcy KW utożsamiali zapis *Sotkowo* z miejscowością Sadki pod Wągrowcem, dziś Sady, por.: Vw. *Sadki* 1839 MpHey(Wągrowiec), *Sadki* fol. 1845 KsP

Sowa

533, *Sady* ok. 1893 KDR nr 251, jednak wydaje się to mało prawdopodobne z uwagi na budowę nazwy oraz chronologię zapisów. Lit.: ZierWlkp (kartoteka). *PS*

Sowa, przys., dawniej wś, wałb., gm. Nowa Ruda, 7,5 km na pld.-wsch. od Głuszycy: *Eu-lenburg*, ist eine seit 1770 erbaute Kolonie 1789 Z IX 292; *Eulenburg* 1801 WBeschr IV 228; *Eu-lenburg*, wś 1820 Rumpf I 311; *Eulenburg* 1845 K 125; *Eulenburg*, spottweise auch *Schlaraffen-dorf* genannt, Koloniedorf 1857 Wedekind 682; *Eulenburg* — *Sowa*, -y, *sowski* (ad/Sokolec) 1948 MPol XXVI nr 78; *Sowa*, -wy 1982 WUN III 274. — Miejscowość została założona w 1774 r. (KGI 60). Nazwa niem. *Eulenburg* od n. góry *Eule*, u podnóża której leży, dziś *Wielka Sowa*, por. *Eile* ok. 1660 MpDSSvid, *Die Eule* bey Eulenburg 1789 Z IX 10, *Hohe Eule* 1831 MpRey nr 170 (w paśmie Gór Sowich, niem. *Eulengebirge*, por. *Eul. Geburg* Montes 1736 MpWielSchw), ta od ap. *Eule* 'sowa'; drugi człon od ap. *Burg* 'gród, zamek'. E. L. Wedekind przytacza też nazwę

o żartobliwym charakterze *Schlaraffendorf*, od niem. *Schlaraffenland* 'Szarafia, bajeczna kraina obfitości, pasibrzuchów, wiecznego zbijania bąków' (Kopaliński, Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem, 2007, 512) i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowa*. Lit.: KGI 60-1. *PS*

Sowada zob. **Zawada** (21a)

Sowade zob. **Zawada** (21a, 22)

Sowczyce (1), wś, częst., gm. Olesno, 7 km na pld.-wsch. od Olesna: villam dictam *Sowczy-cze* (1297)XVI SUr VI 260; *Shzovitz* 1302 Reg nr 2697; *Sowczicz* (1375)XVI, *Sobschicz* (1399) XVI CdSil VI 12, 21; *Sowczicz* (1424) K 607; *Schobczicz* (1437)XVI, Gut und Dorf *Sowczy-cze* (1466)XVI, *Sowczicz* (1487)XVI, *Sowczy-cze* (1510)XVI, *Sowczicz* (1511)XVI CdSil VI 61 90, 127, 158, 160; *Sowczicz* 1564 Urb I 10; ex pago *Zowczyk* 1679 J II 57; *Schowitz* 1736 MpWielOppol; *Schoffzitz* 1771 SNGŚI XII 157; *Schofziz* 1783 Z II 193; *Schoffzitz* 1821 Rumpf III 65; *Schoffczutz*, *Sowcyce* auch *Szowcyce* 1830 Kn 738; *Schoffczitz* 1834 SNGŚI XII 157; *Schoffczutz*, *Sowczyce* 1845 K 607; *Sowczyce* (*Schoffschutz*) 1900 Myc 47; *Sowczyce* — *Schoffschutz* 1939 Prus 68; *Schoffschutz* — *Sowczyce*, -yc,

sowczycki 1947 MPol XXVI nr 37; *Sowczyce*, -czyc 1982 WUN III 274. — Od n. os. *Sowiec* lub *Sowka* (: *sowa*) SSNO V 151, 152, z suf. *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Schowitz*, *Schoffschutz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowczyce*. Lit.: SNGŚI XII 157; BorGŚI 182. *PS*

Sowczyce (2), os. zaginiona, znajdowała się w pobliżu wsi Kotórz Wielki, Węgry i Zbicko na pln.-wsch. od Opoli: ... de Sbychim, de *Sow-chiz*, de Chotors, de Wangri (1295)1313 SUr VI 184. *PS*

Sowczyce zob. **Sowki Sowczyn** zob. **Sufczyn** (2)
Soweiden zob. **Zawidy Sowi Dół** zob. **Sowidół Sowi Róg** zob. **Sowiróg Sowia Góra**, wś, gorz., gm. Międzychód, 12 km na pln. od Międzychodu: *Sowiagóra Ołę-dry* 1702 Rusiński 140; *Eulenberg Holi.* 1787 MpPfau; *Hollendry Eulenburg* 1791 MpPerPn; *Eulenberg* 1798 HstB I 569; *Eulenburg* 1798 MpHopf V; *Eulenberg Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Eulenberg, Sowia gora* ok. 1845 MpRey nr 77; *Sowia góra* 1846 KsP 257; *Sowia Góra*, niem. *Eulenberg* 1890 SG XI 98; *Sowiagóra*, niem. *Eulenberg* 1921 Sk X 47, 156; *Sowia Góra* 1948 SMWPoz 264; *Sowiagóra* 1967 SM 1063; *Sowia Góra*, *-wiej -ry* 1982 WUN III 274. — Nazwa zestawiona, człon pierwszy od przym. *sowi* (: *sowa*), człon drugi od ap. *góra*, początkowo także z członem od terminu osadniczego *olędry*. Nazwa niem. *Eulenberg* (: *Eule* 'sowa', *Berg* 'góra') stanowi kalkę n. pol. Nazwa miejscowości ma związek z niem. n. znajdującego się 3,5 km na pld. -zach. wzniesienia (kulminacji pasma wydm) *Hoher Eulen Berg* (: *hoh* 'wysoki', *Berg* 'góra'), por. *Hohe Eulen B.* ok. 1845 MpRey nr 77, *Hoher Eulen B.* ok. 1893 KDR nr 273, dziś bez nazwy. Być może n. m. ponowiono z niepoświadczonej n. pol. tego obiektu * *Sowia Góra*. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); SGorz 360. *PS*

Sowia Wola, dziś *Sowia Wola* i *Sowia Wola Folwarczna*, dwie wsi, warsz., gm. Czosnów, 8,5 km na pld. od Zakroczymia: *Novawiesz* 1498 Matr II nr 1245; *Nouawyesz* 1500 Matr III, supl. nr 281; *Nouawyess* 1503 Matr III nr 681; *Nowa-wyész* 1530 Matr IV/1, nr 5498; *Borowa Wola* 1534, *Wola Borowa* 1535, *Borowa Wola* 1552,

Wola Wilkowska 1554 AtMz(kartoteka); *Wilkowska* sive *Schowa Wola* 1566 Matr V/1, nr 3505; *Sowawola* 1579 ŻDz XVI 143; *Sowia Wola* 1661 Luraw 165; *Sowia Wola* 1789 Luraw 84; *Sowia Wola* 1792 MpPerRw; *Sowia wola* 1827 Tabella

II 189; *Sowia Wola* 1839 MpKwat IV 3; *Sowia Wola*, wś i folw. 1890 SG XI 98; *Sowia Wola*, kol. i wś 1921 Sk I 181; *Sowia Wola*, wś i kol. 1933 SkBy 1593; *Sowia Wola, -wiej -li, Sowia Wola Folwarczna, -wiej -li -nej, wolski* 1971 UN 132, 21. — Dawniej *Nowa Wieś*. W XVI w. pojawiają się n. wariantywnie: *Borowa Wola*, nawiązująca do położenia wsi na terenie Puszczy Kampinoskiej, i *Wola Wilkowska*, z członem drugim od n. wsi *Wilkowo//Wilków*. Od 2. połowy XVI w. ustala się n. *Sowia Wola*, z członem odróżniającym od przym. *sowi* (: *sowa*) lub od n. os. *Sowa* SSNO V 151. Współcześnie dwie wsi *Sowia Wola* i *Sowia Wola Folwarczna*; człon dyferencyjny od ap. *folwark*, przym. *folwarczny*. Lit.: WójcikRaw 150. UB

Sowiady zob. **Zawidy Sowiagóra** zob. **Sowia Góra Sowiak(i)** zob. **Sowijaki Sowiakowie** zob. **Sowijaki Sowiarka**, przys., dawniej wś, krak., gm. Zabierzów, 7,5 km na pld.-wsch. od Krzeszowic: *Sowier-ka* 1779-83 MpMieg; *Sowiarka*, wś 1802 Crusius III/2, 355; *Sowiarka* 1839 MpKwat III 8; *Sowiarka*, grupa zabudowań w obr. Niegoszowic 1890 SG XI 98; *Sowiarka, -ki*, cz. Niegoszowic 1964 UN 4, 39; *Sowiarka, -ki* 1982 WUN III 274. — Od przym. *sowi* (: *sowa*), z suf. *-arka*. W pobliżu miejscowości znajdowało się źr. Sowiarka, z którego czerpano wodę do dawnego browaru. PS

Sowica, os. nieistniejąca, leżała w pobliżu wsi Osieczna, leszcz., gm. Osieczna: *Sowicze* 1415, *Sowicza, Zowycza* 1462 SHGPn IV 603; pars alodii dicti *Sowicza* 1463, Trzebyna cum allodio *Szowycza* 1529, przydatek pod *Sowicą* 1683-85 Koz III 235; *Sowica* 1793 Koz VIII 113. — Od n. os. *Sowa*, początkowo z suf. *-ice*, następnie z suf. *-ica*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 603; PPozn 282. PS

Sowice, cz. Tarnowskich Gór, dawniej wś, kat.: *Sowitzj* (1532) K 645; auf deren Gute *Sowytzky* [adj.] 1537, *Sowitz* 1557, *Sowitz*, auf *Sowizer* gut 1564, auf *Sowitzer* grunde 1612 CdSil XXI 55,

115, 134, 168; [*Sowice*] 1612 BorGŚl 182; *Sowitz* 1736 MpWielOppol; *Sowiz* 1783 Z II 240; *Sowitz, Sowice* 1830 Kn 738; *Sowitz, Sowice*, wś i folw. 1845 K 645; *Sowice, Sowitz* 1900 Myc 47; *Sowice — Sowitz* 1920 PrusŚG 70; *Sowice, -wic* 1982 WUN III 274. — Od n. os. *Sowa*, z suf. *-ice*; n. zmieniono jako *Sowitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowice*. Lit.: SNGŚl XI 158; BorGŚl 182. PS

Sowice zob. **Dąbrówka-Sowice, Sowica Sowicy** zob. **Sowina** (1) **Sowidół**, wś, skiern., gm. Cieladź, 8,5 km na pld.-zach. od Białej Rawskiej: *CoBudybn* 1883 Gornyj żurnal, nr 5, 253; folw. Regnów z awul- sem *Sowi Dół* 1888 SG IX 592; *CoBudybn*, kol. 1899-1900 SpisPetr 806; *Sowidół* 1915 KdwR (Nowe Miasto n. Pilicą); *Sowidół*, kol. 1921 Sk I 154; *Sowidół* 1952 UW 102; *Sowidół*, kol. 1967 SM 1063; *Sowidół, -dołu* 1982 WUN III 274. — Początkowo n. zestawiona, później w formie zrostu, od przym. *sowi* (: *sowa*) + *dół*, może na określenie miejsca, gdzie gromadzą się sowy. Lit.: WójcikRaw 150. PS

Sowieglowy zob. **Sowin** (1) **Sowienice** zob.

Sowinice zob. **Sowiniec** (2), **Sowinki, Sowinice**

Sowinice zob. **Sowinice Sowięta** zob. **Budne-Sowięta Sowijaki**, cz. wsi Lesiaki, okresowo wś, sier., gm. Klonowa: *Sowiakowie* 1783-84 RejKor 201; *sowiakowie* 1789 MpCzajSier; *Sowiak* 1827 Tabella II 189; *Sowiak* 1839 MpKwat II 5; *Sowiaki*, pustka 1890 SG XI 98; *Sowiaki*, wś 1912 Graeve II 130; *Sowjaki* 1921 Sk II 97; *Sowjaki*, wś 1933 SkBy 1594; *Sowijaki* 1967 SM 1064; *Sowijaki, -ków, sowijacki*, wś 1972 UN 50, 22; *Sowijaki, -ków* 1982 WUN III 274. — Początkowo *Sowiakowie*, od nazw. *Sowiak* RymSEN II 465, z suf. *-owie*. Odnotowano także postaci *Sowiak* i pluralną *Sowiaki*. Obecna forma *Sowijaki* powstała pod wpływem dialektalnej wymowy *i* jako *ij*. KW

Sowikowo zob. **Sójkowo Sowików** zob. **Sójkowo**

Sowin (1), wś, biał., gm. Parczew, 5 km na pld. od Parczewa: *Sowogłowy* (1432)1618 ZDM V 337; *Showyegłowy* 1457 SHGLu III 219; de *Sowino* 1474, *Sowin, Sowini* 1475 SHGLu IV

Sowin

134; *Sowyn* 1529 LR 442; *Sawin* (!) 1531 ŻDz XIV 362; *Szowyn* ... pod *Szownem* (!) 1565 Lulu 52; *Sowin* 1626 RPobLu 26; *Sowin* 1674 RPgł 70; *Sowin* 1787 Spis 438; *Sowin*, wś i folw. 1890 SG XI 99; *Sowin*, przedm., kol. 1933 SkBy 1593; *Sowin*, -na, *sowiński* 1971 UN 117, 24. — Początkowo n. *Sowiegłowy*, też *Sowogłowy*, od n. os. **Sowiągłowa*, por. *Swiniągłowa*, *Kozia-szyja* KozN 118, 119, w l. mn. Wtórnie *Sowin*, od pierwszego członu nazwy, z suf. -in, przejściowo też -ino. Lit.: SHGLU III 219, IV 134; KosLu 73; Nieckula, -ov- 310. IN

Sowin (2), wś, opol., gm. Łambinowice, 7,5 km na pñ. od Korfantowa: *Sabine* 1525 BorGŚl 78; ex villa *Sowin* 1679 J II 199; *Sabina* 1736 MpWiel- Oppol; *Sabin* 1743 SNGŚl XII 159; *Sabine*, *Sowin* 1784 Z III 82; *Sabine*, *Zabina* auch *Sowin* 1845 K 569; *Sowin* (*Sabine*) 1900 Myc 47; *Żabina*, także *Sowin* — *Annahof* 1939 Prus 81; *Sabine* [j[etzt] *Annahof* 1941 SOV 321; *Annahof* — *Sowin*, -na, *sowiński* 1946 MPol XXV nr 142; *Sowin*, -na 1982 WUN III 274. — Dawniej n. **Sowin(a)*, od n. os. *Sowa* lub ap. *sowa*, z suf. -in(a). Nazwę zniemczono jako *Sabina*, *Sabine*. Postać *Zabina*, *Żabi-na* jest wynikiem wtórnej adaptacji zniemczonyj n. do j. pol. Nazwa niem. *Annahof* odnosiła się do folwarku należącego do Sowina, por. *Annenhof* 1845 K 570, Vw. *Annahof* 1900 MpMbl(5471) — w okresie hitlerowskim przeniesiono ją na całą wieś. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowin*. Lit.: SNGŚl XII 159; BorGŚl 78. PS

Sowin (3), os. zaginiona, znajdowała się nad jez. Stobno (Stawin) na zach. od Choszczna, szczec.: Marchiones monachos nostros et conuer- sos de *Sovin* uiolenter ejecerunt et adhuc retinent absque jure 1269 Prumers, Pommersches Urkun- denbuch I/2, 1877, 485. — Nazwa *Sowin* zapewne ponowiona z n. jez. *Sowin*, dziś Stobno (*Stawno*, *Stawin*), nad którym miejscowość założono, por. cum stagno *Zovina* ... *Zovin* 1233 PU I 357, stagno *Sovin* (1255)1309 PU II 21 (trans.), *Stouyn* 1295 PU III 231. Miejscowość zanikła po wypędzeniu z niej w 1269 r. cystersów z Kołbacza. Na podstawie n. wsi lub jez. ustalono zapewne n. m. *Sow-no* (3), która znajdowała się bliżej Kołbacza. Lit.: Ogiewa-Sejnota, O dziejach Sowina słów kilka., [w:] Z dziejów Sowina w XX wieku, red. A. Gut, M. Ogiewa-Sejnota, 2014, 7. PS

Sowin Gród zob. **Sawiny Gród Sowina** (1), wś, kal., gm. Pleszew, 8 km na pñd. od Pleszewa: *Sovici* (1136) KW I 12; *Sowyna* cum ecclesia 1327 KW II 412; *Jacobus de Sowini* 1395 Lek II nr 459; cum StaszkoŃe de *Sowini*, Staszek de *Sowini* ... in hereditate *Sowini*, in hereditatem dic- tam *Sowina* 1400 KZKal nr 61, 82, 134; de *Sowyno* (1423)1486 KW V 362; de *Sovyna* 1471 AC III nr 861; villam *Sownia* (!) 1522 Matr IV/2, nr 13420; [*Sowina Cerekwiana*] 1533 TekiDw(2852, nr 4, Zs. Inscr. i res.); *Sowyna czerequiana* 1547 Koz III 729; *Sovyna* 1552, *Sowina Koscielna* 1564, *Sowina Koscielna* 1565 RPobKal(ASK I 6, 13); *Sowina Koscielna* 1579 ŻDz XII 128; *Sowina Koscielna* 1688 APPozn(Tab. 13, 12); wieś *Sowina Koscielna* 1789 MKI(Tab. 22, 208); *Sowina Koscielna* ok. 1790 MpPerKl; *Sowina* 1802-03 MpGillyPr; *Sawina Koscielna* 1804 HolPr II 211; *Sawina* 1846 KsP 322; *Sowina* 1859 MpChr; *Sowina*, majątność 1890 SG XI 99; *Sowina*, obsz. dw., folw. 1921 Sk X 72; *Sowina*, -ny 1982 WUN III 274; gw. *sovina*, -ny, *sovĩslĩi*. — Początkowo *Sowicy*, od n. os. *Sowa*, z suf. -icy; następnie -ina (też w l. mn. -iny), sporadycznie -ino. Efemerycznie wystąpiła forma (zapewne omyłkowa) *Sawina*. Okresowo n. z członem dyferencyjnym *Cerekwiana*, od przym. *cere- kwiany* 'kościelny', oraz *Kościelna*. Lit.: ZierWlkp (kartoteka). PS

Sowina (2), wś, krośn., gm. Kołaczyce, 9 km na pñ. od Jasła: *Szowyna* 1430 SHGSd(kartote- ka); *Schowina* 1454 SHGSd(CB 3, 486); *Sowyna*, *Szowna* 1470-80 DB II 288, III 207; *Sowyna* 1512 Matr IV/1, nr 1696; *Sowina* 1529 LR 92; *Sowyna* 1581 ŻDz XIV 243; *Sowina* 1779-83 MpMieg; *Sowina* 1890 SG XI 99; *Sowina*, -ny, *sowiński* 1965 UN 58, 119. — Od n. os. *Sowa*, z suf. -ina, w XV w. też *Sowna*, z suf. -na. Lit.: OPilz 54; Nieckula, -ov- 310. IN

Sowina (3), przys., dawniej wś, wałb., gm. Nowa Ruda, 7 km na pñ. od Nowej Rudy: *Eyle* 1631 GQ III 161; *Eule* 1736 MpWielSchw; *Eile* 1747 MpCGła; *Eule*, wś 1789 Z IX 328; Col. *Eule* 1831 MpRey nr 170; *Eule*, kol. 1845 K 125; *Eule*, Stadt. *Eule* ok. 1891 KDR nr 474; *Eule* 1941 SOV 77; *Eule* — *Sowina*, -y, *sowiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sowina*, -ny 1982 WUN III 274. — Nazwa niem. *Eule*, od ap. *Eule* 'sowa', może w związku z oronimem *Eulengebirge* (dziś *Góry*

Sowiniec

Sowie), który jednak powstał chyba później niż ojkonim (por. *Sowa*). Dodatkowy człon *Städtisch* 'miejski' odnosił się do części wsi zbudowanej na gruntach miejskich Nowej Rudy. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowina*, w której nawiązano do n. niem. Lit.: SNGŚl XII 159; KGI 60-1. **PS Sowina** zob. **Sowina Błotna**, **Sowiny Sowina Błotna**, wś, kal., gm. Pleszew, 7 km na płd. od Pleszewa: Woczech de *Sowini* ... An- dreas de *Sowini* 1400, in *Souina*, in *Sowina* 1401, de *Souina* ... de *Soui[na]* 1402, de *Souina* 1403, in *Souina* 1405, item Sowanka, Cucho se *Souina*, sedlisko w *Souine* 1406, de *Souina* 1408, de *Sowina* 1409 KZKal nr 50, 299, 313, 685, 1109, 1459, 1722, 2652, 3143; *Błotna Sowina* 1450 SHGKI(PG 4, 112); *Błotna Szowyna* 1466 SHGKI(PG 7, 360); we wsiach ... Wola, *Sowyny* 1484 SHGKI(PG 10, 5v); *Schovyna Blothna* 1511-23 ŁLB II 38; [de *Błotna Sowina*] 1529 TekiDw(726, nr 7, Inscr. i Decr. Zs.); *Sowina blotna* 1579 ŻDz XII 128; *Sowina blotna* 1674 MKI(ASK 74, 144); *Sowina blotna* 1688 APPozn(Tab. 13, 12); wieś *Sowinka Błotna* Hollendry 1789 MKI(Tab 22, 208); *Sowina blotna* Hollendrami obsadzona 1789 MKI(Tab 22, 209); *Sowina blotna*, Holendry *Sowiny blotny* ok. 1790 MpPerKI; *Sowiner Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Haul. Sowinka* 1832 MpRey nr 114; *Sawina Ol.* 1846 KsP 322; *Sowina Hol.* 1859 MpChrz; *Sowińskie Holendry* al. *Sowina*, niem. *Eulendorf* 1890 SG XI 100; *Sowińskie olędry*, niem. *Eulendorf* 1902 MycPn 114; *Sowina blotna*, niem. *Eulendorf* 1921 Sk X 70, 156; *Sowina Błotna*, wś 1933 SkBy 1594; *Sowina Błotna*, -ny -nej 1982 WUN III 274; gw. *sovina buotna*, -ny -nei, *sovi's*°i. — Pierwsze zapisy z KZKal, poświadczające n. *Sowina* (może też *Sowiny*), mogą odnosić się do wsi *Sowina* (1). T. Jurek przypuszcza jednak, że najprawdopodobniej chodzi o Sowinę Błotną (KZKal 308). Od połowy XV w. *Błotna Sowina*//*Sowina Błotna*; człon dyferencyjny od przym. *blotny* zapewne dla odróżnienia od n. zaginionej osady *Sowina Sucha*, por. [*Sowina Sucha*] 1568 TekiDw(3855, nr 34). W XVII w. *Sowinka Błotna*, *Sowinka*, z deminutywnym suf. -ka, a w XIX w. *Sowińskie Holendry*// *Olędry* z terminem osadniczym *olędry*//*holendry*. Niemiecka n. *Eulendorf* jest tłumaczeniem n. pol. (*Eule* 'sowa' + *Dorf* 'wieś'). Lit.: ZierWlkp(kar- toteka). PS

Sowina Cerekwiana zob. **Sowina** (1) **Sowina Chrostowa**, os. zaginiona, leżała koło Sowiny, kal., gm. Pleszew: de *Sowina Chrostowa* 1433 RHist LXXVI 138. — Dział wsi *Sowina* (1), z członem *Chrostowa*, od n. os. *Chrost* SSNO I 340 (: *chrost* 'suche gałązki' SESl I 82-3), z suf. -owa. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sowina-Gurowo zob. **Gurowo Sowina Kościelna** zob. **Sowina** (1) **Sowina Markuszewa** zob. **Sowinka Sowina Minor** zob. **Sowinka Sowina Pusta** zob. **Sowinka Sowinia** zob. **Sowina** (1), **Sowińce Sowiniec** (1), cz. wsi Góry (6), dawniej wś, ko- niń., gm. Uniejów: *Sowiniec*, w *Sowincu* 1835 AP- Pozn, sygn. 54/826/0/6.1/17(k. 4); *Sowiniec* 1839 MpKwat II 4; *CoBUHe*^mb, wś 1881 SpisKal 488; *Sowiniec*, os. włośc. 1890 SG XI 99; *Sowiniec*, os. 1921 Sk II 121; *Sowiniec*, -ńca 1982 WUN III 275. — Od ap. *sowa*, z suf. -iniec, lub od **sowi-* *niec* 'miejsce dużego nagromadzenia sów'. Mniej prawdopodobne pochodzenie od n. os. *Sowa*. **PS Sowiniec** (2), wś, pozn., gm. Mosina, 2 km na płd.-wsch. od Mosiny: *Szowynyecz* (1241)1537 KW I 194; *Sowiniec* 1403 KZPozn nr 1584; *So-* *wynyecz* 1429 KW V 492; *Schovynyecz* 1439 KW X 135; *Sowynyecz* 1450, *Szowynyecz* 1457, *Sowy-* *nyecz* 1466 SHGPn IV 603; *Sowiniec* (1468)1795 SHGPn(AAP CAXLV 3); *Sovynyecz* 1505 SHGPn IV 603; *Sowynyecz* 1510 NKs 103; *Sobyenyecz* 1512 Matr IV/1, nr 1490; *Szowiniec* 1580-81 ŻDz XII 77; *Sowiniec* z holędrami 1783-84 RejKor 707; *Sowiniec* 1788 Busching XXII 62; *Sowiniec* 1789 PPozn(Tab 6, 67v); *Sowiniec* 1799 LErdPr V 85; *Sowinice* (!) 1802-03 MpGillyPr; *Sowiniec* 1846 KsP 386; *Sowiniec*, majątność 1890 SG XI 99; *Sowiniec*, folw., leśn. 1933 SkBy 1594; *Sowiniec*, -wińca, *sowiniecki* 1966 UN 93, 22; gw. *sovińec*, -ca, *sovińecki*. — Efemerycznie *Sobie-* *niec*, z przejściem prawdopodobnie dwuwargowego -v- > -b- i z adideacją do zaimka *sobie*, oraz *Sowiniec*, z wymianą suf. -iniec > '-eniec. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 603-5; PPozn 282. PS

Sowiniec (3), wś, zamoj., gm. Jarczów, 12,5 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: Karczmarz Jan aus *Sowiniec* 1917 Amtsblatt des k.u.k. Kreis- kommandos in Tomaszów, Jg. 2, Nr. 1, 4; *Sowi-*

Sowiniec-Hauland

niec, kol. 1921 Sk IV 107; *Sowiniec*, *-ńca*, *sowi-necki*, wś 1970 UN 120, 28; *Sowiniec*, *-ńca* 1982 WUN III 275. Lit.: CzChelm 192. BCz

Sowiniec-Hauland zob. **Sowinki Sowinieckie Holendry** zob. **Sowinki Sowinka**, os. wchłonięta przez Sowinę, dawniej wś, kal., gm. Pleszew, 7 km na płd. od Pleszewa: de *Souina Marcussii*, de *Sowini Marcuszewa* 1408 KZKaI nr 2666, 2715; de *Minori Szowyna* 1427, *Minori Sowyna* 1428 RWlkp IV nr 962, 973; de *Minori Sowynka* 1435 RWlkp IV nr 1071; de *Sowina minori* 1464 KozNHerald 1 50; [!> wsi pus. *Sowinka*] 1545 (?) TekiDw(593, nr 7, Inscr. i Decr. Zs.); *Sowinka pusta* 1576 SHGKI(ASK 12, 579); [*Sowina* Błotna i *pusta*] 1599, [*Sowinka*] 1785 TekiDw(2078, nr 7, 7854, nr 225); Wieś *Sowinka Pusta* 1789 MKI(Tab 22, 208); *Sowinka* 1802-03 MpGillyPr; *Sowinka* 1832 MpRey nr 114; *Sawin-ka*, folw. 1846 KsP 322; *Sowinka* 1859 MpChrz; *Sowinka*, folw. 1921 Sk X 72; Fw. *Sowinka* 1934 Mp-100(41-25); *Sowinka* 1964 Mp-25(Pleszew). — Pierwotnie n. zestawiona, od n. m. *Sowina* (1) i n. os. *Markusz* SSNO III 403, później zamienionej na łac. człon dyferencyjny *Minor* 'mniejsza'. Następnie nazwa przybrała formę deminutywną, z suf. *-ka*. W XVI-XVIII w. n. z członem *Pusta* 'opustoszała'. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS **Sowinka Błotna** zob. **Sowina Błotna Sowinka Pusta** zob. **Sowinka Sowinki**, wś, pozn., gm. Mosina, 4 km na płd.-wsch. od Mosiny: *Sowińskie Olędry* 1742 Rusiński 130; *Sowiniec* z hołędrami 1783-84 RejKor 707; *Sowiniec* ok. 1790 MpPerKl; *Sowinicer Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Sowiniec Ol.* 1846 KsP 386; *Sowinieckie Holendry* al. *Sowińskie*, urząd. *So-winiec-Hauland* 1890 SG XI 99; *Sowinki*, niem. *Rohrwiese*, wś 1921 Sk X 99, 156; *Sowinki*, *-nek*, *sowinecki* 1966 UN 93, 22. — Pierwotnie n. zestawiona *Sowińskie/Sowinieckie Olędry*; człon pierwszy od n. m. *Sowiniec* (2), człon drugi od terminu osadniczego *olędry/hołendry*. Po 1918 r. n. przybrała formę z suf. *-ki*. Nazwa niem. *Rohwie-se* (: *Rohr* 'trzcina' + *wiese* 'łąka') wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sowinko, wś, kosz., gm. Polanów, 15,5 km na płd.-wsch. od Sianowa: *Neu Zowen* 1850 MpRey nr 16; *Neu Zowen* 1890 MpMbl(1864); *Neu Zo*

wen — *Sowinko*, *-ka*, *sowinecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sowinko*, *-ka* 1982 WUN III 275. — Dawna n. niem. od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi *Alt Zowen*, dziś *Sowno* (1), z dyferencyjnym członem od *neu* 'nowy'. Nazwa *Sowinko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 189; Belchnerowska, PMT XIII 68. BCz

Sowino, wś zaginiona, w par. Zielona, być może włączona do Bartołów, ciec.: *Sowyno* 1471, *Sovino* 1472 SHGMz(MK 6, 5 i 11v). — Od ap. *sowa* lub n. os. *Sowa*, z suf. *-ino*. UB

Sowino zob. **Sowin** (1), **Sowina** (1), **Sowiny**, **Suwin** **Sowiny**, wś, leszcz., gm. Bojanowo, 4,5 km na płd.-wsch. od Ponieca: in hereditate *Sowi-nach* 1400, domina hereditatem *Sowyno* 1400 Lek II nr 2470, 2752; pol *Szowiny* 1401, *Sovini* 1406, *Sowiny* 1417 RWlkp III nr 169, 312, 633; de *Sowyna* 1444 SHGPn(PG 2, 8v); *Szowyno* 1491 SHGPn IV 605; *Sowini* (1510)1553 NKs 204; *Szowyny* 1580-81 ŻDz XII 82; *Sowiny* 1775 PPOzn(Tab 7, 12v); *Sowiny* 1783-84 RejKor 756; *Sowiny* 1890 SG XI 100; *Sowiny*, *-win* 1982 WUN III 275; gw. *soviny*, *-vin*, *sovi's'i*. — Nazwa z suf. *-iny*, okreso-wo też *-ina*, *-ino*. W najstarszym zapisie forma celownika l. mn. Lit.: ZierWlkp(kar-toteka); SHGPn IV 605-8; PPOzn 282; Nieckula, *-ov-* 310-1. PS

Sowiny zob. **Sowina** (1), **Sowina Błotna** **Sowiny-Grunt** zob. **Sawiny Gród Sowińce**, wś, sier., gm. Buczek, 5 km na płn.-wsch. od Zelowa: *Sowiniec* 1783-84 RejKor 173; *Sonienice* (!) 1788 Busching XXII 96; *sowiniec* 1789 MpCzajSier; *Sowieńce* 1789 Nejman 246; *Sowienice* 1802-03 MpGillyPr; *Sowinia* 1827 Tabella II 189; *Sowiniec* 1839 MpKwat II 5; *Sowiniec* 1890 SG XI 98; *Sowiniec* 1921 Sk II 41; *Sowińce*, miejsce pod Grzeszynem, pow. łaski 1928 Koz VII 130; *Sowiniec*, wś 1933 SkBy 1593; *Sowińce*, *-ców*, *sowiński* 1974 UN 42, 8. — Od ap. *sowa*, z suf. *-eniec*, lub od * *sowiniec*, por. też n. os. *Sowin(a)* SSNO V 151; wtórnice w formie pluralnej. W n. doszło do przejścia *e > i* przed *Nw*skutek podwyższenia artykulacji. Efemerycznie pojawia się forma *Sowinia*. Lit.: Nejman, Parafie dekanatu szadkowskiego i niektóre z dekanatu lutomierskiego (pow. szadkowski) w dawnej statystyce. Biuletyn Szadkowski X, 2010, 246. KW

Sowińskie Olędry zob. **Sowina Błotna, So-winki**
Sowiróg, wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Wiartel, 8 km na pld.-zach. od Pizsa: *Weiroch* (!) 1563, *Sobiroch* 1579 BiałKoł 66, przyp. 385; *Soi-wirog* (!), wś 1785 Goldb III 199; *Sowirok* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Sowirok* 1839 MpKwat V 1; *Sowirog* ok. 1859 SzcześTeka 102; *Sowiróg* 1879 KętN 151; *Sowiróg*, wś 1890 SG XI 100; *Sowiróg* 1941 Choj 128; *Loterswalde* 1934, *Sowirog* — *Sowi Róg* 1946 Ley 191; *Loterswalde* — *Sowiróg*, -oga, *sowirocki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sowiróg*, -oga — *Loterswalde (Sowirog)* 1951 Rosp 302; *Sowiróg* 1967 SM 1064; gw. *soźi ruh*, -żego rogu. — Nazwa żartobliwa, ponowiona prawdopodobnie z n. karczmy lub na określenie wsi położonej w rogu, zakątku, gdzie przebywają *sowy*. W substytucji do j. niem. wahanie w : b oraz w wygłosowej spółgłosce g : k. W 1934 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Loterswalde*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowiróg*. Gwarowa postać *soźi ruh* odbija asynchroniczną wymowę spółgłoski wargowej miękkiej, typową dla gwar tzw. Mazowsza dalszego. Lit.: BiałPrzem 19, 204-6, 254, przyp. 753; BiałKoł 71. *RP*

Sowitz zob. **Sowice Sowizdrzał** zob. **Sowizdrzały** (1, 2) **Sowizdrzały** (1), wś, sier., gm. Brąszewice, 15,5 km na pld.-zach. od Błaszek: *Sowizdrzał* 1839 MpKwat I 4; *Sowizdrzał* 1859 MpChrz; *CoBrndpwxh I*, pustk. 1881 SpisKal 278; *Sowizdrzały*, dwa pustk. 1890 SG XI 100; *Sowizdrzał*, os. 1912 Graeve II 130; *Sowizdrzały I*, wś 1921 Sk II 97; *Sowiadrzały I* 1933 SkBy 1594; *Sowizdrzały*, -łów, *sowizdrzański* 1972 UN 50, 9. — Od n. os. *Sowizdrzał* (: *sowizdrzał* 'lekkoduch, awanturnik, błazen') RymSEN II 465, wtórnie w l. mn. Oznaczenie cyfrą rzymską I dla odróżnienia od wsi *Sowizdrzały* (2). *KW*

Sowizdrzały (2), wś, sier., gm. Klonowa, 9 km na pld.-zach. od Złoczewa: *Sowizdrzał* 1783-84 RejKor 201; *Sowizdrzał* 1827 Tabella II 189; *Sowizdrzał* 1839 MpKwat I 4; *Sowizdrzał* 1859 MpChrz; *CoBmdpwcmb II*, pustk. 1881 SpisKal 280; *Sowizdrzały*, dwa pustk. 1890 SG XI 100; *Sowizdrzały*, wś 1912 Graeve II 130; *Sowizdrzały II* 1921 Sk II 97; *Sowiadrzały II* 1933 SkBy 1594; *Sowizdrzały*, -łów, *sowizdrzański* 1972 UN 50, 22.

— Oznaczenie cyfrą rzymską II dla odróżnienia od wsi *Sowizdrzały* (1). *KW*

Sowki, wś zaginiona, leżała w pow. łączyckim, w par. Sławoszew, identyfikowana z Siedlewem-Karsami: *Sawki* (!) 1391 Łęcz I nr 1979; dna Paulina de *Sowczice* ... contra N. Sowkam 1393 Łęcz II nr 4719; *Sowki* 1394, *Sojki*, de *Sowka* 1398 Łęcz I nr 3477, 5502, 5602; *Sowky* 1398 Łęcz II nr 5780; *Ssowkj*, *Ssowkj* duplex 1511-23 ŁLB II 465, 466; *Sovky* 1576 ŻDz XIII 128. — Od n. os. *Sowka* SSNO V 152, w l. mn. Zdaniem A. Bańkowskiego pierwotnie *Sowczyce*, wtórnie *Sowki* w drodze de-patronimizacji ze zgodną etymologicznie zmianą c > k. Wieś była siedzibą rodziny Sowków; później w jej miejscu, już na terenie wsi Miroszewice, znajdował się staw o tej samej nazwie (SG XI 100). Lit.: SHGŁęcz II 111; AtŁęcz 127; Górniewicz, Onom XIII 89; BańMorf 111. *KW*

Sowlany, wś, biał., gm. Supraśl, 6 km na pld.-wsch. od Białegostoku: *Sowlany* 1674 Kond 188; *Sowlany* 1744 SDV 149; *Sowlany* 1795 Kond 188; *Sowlany*, *Sowlanie* 1804 DekPd 144, 151; *Sowlany* 1890 SG XI 100; *Sowlany* 1921 Sk V 12; *Sowlany*, -lan 1982 WUN III 275; gw. *sovla-ny*, -lan, *sovlański*. — Od podstawy *Sow-*, z suf. *-lany* (zawierającym pierwotnie *l* epentetyczne) znanym w mikroojkonimii z pow. białskiego, por. n. cz. wsi *Seredlanie*, *Konczlanie*. Zdaniem M. Kondratiuka n. określała początkowo ludzi z miejscowości *Sowia*, *Sówka*. Lit.: Kond 188; BorPodl (kartoteka). *IN*

Sowlin zob. **Sowliny**

Sowliny, wś, nowosąd., gm. Limanowa, 3 km na pld. od Limanowej: de *Sowlini* 1422 SHGKr(TCz 2, 381); in *Sowblini*, in *Sovina* (!) 1529 LR 42, 339; *Szowlin* 1581 ŻDz XIV 131; *Sowlin* 1583, *Sowli-ny* 1588 AtKr(kartoteka); *Sowliny* 1629 RPobKr 204; *Sowliny* 1680 Rej 209; *Sowliny* 1681-82 Zał-ŚK 23; *Sowliny* 1794 Ga Q2; *Sowliny* 1886 Bigo 183; *Sowliny* z Czachowszczyzną 1890 SG XI 100; *Sowliny*, *Sowlin*, *sowliński* 1964 UN 6, 24. — Od nierozpoznanej dotąd podstawy apelatywnej lub antroponimicznej **Sow(V)l-*, z suf. *-iny*, okresowo *-in*, *-ina*. Zdaniem E. Pawłowskiego n. niejasna, od n. os. *Sowa* lub od ap. *sowa*, z *l* epentetycznym. Lit.: LKrak 140; PSąd I 111; Karpluk, Onom IX 3 9, 46-7; Nieckula, -ov- 311; BańMorf 51. *IN* **Sowna** zob. **Sowina** (2)

Sowno

Sowno (1), wś, kosz., gm. Sianów, 16 km na pld.-wsch. od Sianowa: *Czouen, Cuouen* 1577 TrautmElb II 63; *Zooffen* 1618 MpLub; *Zowen* 1768 Busching XII 589; *Zowen* 1784 Brug II 899; *Zowen* 1789 MpGillyPom; *Zowen* 1804 KIKr 535; *Alt Zowen* 1850 MpRey nr 16; *Alt Zowen* 1936 MpMbl(1865); *Alt Zowen* — *Sowno, -na, sowieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sowno, -na* 1982 WUN III 275. — W oparciu o zgermani- zowane zapisy n. można czytać jako **Sowy* lub **Sowno*; od n. os. *Sowa* lub od ap. *sowa*, w formie pluralnej lub z suf. *-no*. Nazwa zmieniona jako *Zowen*, wtórnie z członem od przym. *alt* 'stary' dla odróżnienia od n. m. *Neu Zowen*, zob. *Sowin-ko*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowno*. Lit.: TrautmElb II 63; RzDuma I 189; Belchnerowska, PMT XIII 68; Borek, *-bn-* 223. BCz

Sowno (2), wś, szczec., gm. Płoty, 4 km na zach. od Płotów: *Czouen* 1479 TrautmElb II 62, 63; *Czoven* 1535 PomKirch III 28; *Zoffen* 1618 MpLub; *Zafen* 1628, *Zowen* 1756 KIKr 235, 406; *Zowen* 1784 Brug II 376; *Zowen* 1789 MpGillyPom; *Zowen* 1834 MpUMbl 774; *Zowen* — *Sowno, -na, sowieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sowno, -na* 1982 WUN III 275. — Nazwa zmieniona jako *Zowen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sowno*. Lit.: TrautmElb II 62, 63; RzDuma II 132. BCz

Sowno (3), wś, szczec., gm. Stargard Szczeciński, 13,5 km na pñ.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: Das dorff *Hintendorff* 1563 Stargard IX 137; tho *Hintendorb* (1579)1763 Oelrichs 40; Kirche zv *Hinzendorpf* 1597 Stargard IX 137, przyp. 76; *Hintendorff* 1614 Przegląd Zachodniopomorski XXXI(LX)/4, 36, przyp. 112; *Hinfchendorp* 1618 MpLub; *Hintzkendorff*, *Hint- zekentorpf Hinzkendorf, Hunzendorff* 1621 Przegląd Zachodniopomorski XXXI(LX)/4, 36, przyp. 112; *Hintzkendorff* 1628 KIKr 282; *Hinfchendorp* 1689 Schneider 297; aus dem Dorffe ... *Hintendorff* genennet worden, ehemals aber *Butterdorff* geheisen haben soll 1763 Oelrichs 39; *Hintzen- dorf* 1768 Busching XII 568; *Hinzendorf* 1784 Brug II 226; *Hinzendorf* 1789 MpGillyPom; *Hintendorff* 1802 Stargard IX 141; *Hinzendorf* 1834 MpUMbl 1151; *Polska Wieś*, n. przejściowa 1945-47 Ogiewa-Sejnota 7; *Hinzendorf*— *Sowno, -na, sowieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sow*

no, -na 1982 WUN III 275. — Dawna n. niem. od n. os. *Hin(t)ze* (: *Heinrich*) BahlowNdN 229, 234 i ap. *Dorf* 'wieś'; może mieć związek (choć trudno określić jego charakter) z osobą błazna na dworze księcia pomorskiego Jana Fryderyka — Gurgena *Hin(t)ze* (Jan Fryderyk wybudował rezydencję myśliwską Frierdrichswalde w Podlesiu, leżącym obok Sowna). Według niektórych przekazów miejscowość miała nosić w średniowieczu n. niem. *Butterdorf* (: *Butter* 'masło'), jednak brak jakichkolwiek potwierdzających to zapisów. Nazwa *Sowno* wprowadzona urzędowo po 1945 r., zapewne na podstawie zapisu dla zaginionej wsi *Sowin* (3) koło Choszczna, zob. Lit.: Kościelna, Z dziejów rezydencji myśliwskiej księcia Jana Fryderyka w Podlesiu (Friedrichswalde), Stargard IX, 2014, 127-53; Kościelna, Z dziejów błaznów na Pomorzu: Błazen Hintze (zm. 1599), Przegląd Zachodniopomorski XXXI(LX)/4, 2016, 15-53; Ogiewa-Sejnota, O dziejach Sowna słów kilka., [w:] Z dziejów Sowna w XX wieku, red. A. Gut, M. Ogiewa-Sejnota, 2014, 7-15; Schneider, Grundlich und genau durchsuchter Oderstrohm (...), 1689, 297; Oelrichs, Das gepriesene Andencken der Pom- merschen Hertzoge, 1763, 39-40. BCz/PS

Sowogłowy zob. **Sowin** (1) **Sowokłąski** zob.

Samokłęski (2, 3) **Sowokłęsk** zob. **Sobokłęczsz** (1)

Sowokłęski zob. **Samokłęski** (1, 3), **Sobo- kłęczsz** (2)

Sowokłęczsz zob. **Sobokłęczsz** (1, 2) **Sowowa** zob.

Czupowo Sowy, wś, leszcz., gm. Miejska Górka, 10,5 km na pld.-wsch. od Miejskiej Górki: Gurka et *Sowy* (1284)1555 KW I 508; inter Pakosław vel *Sowami* 1629 Koz III 236; *Sowy* 1775 PPozn(Tab 7, 13v); *Sowy* 1791 MpPerPn; *Sowy* 1802-03 MpGillyPr; *Sowy* 1890 SG XI 100-1; *Sowy, Sów* 1982 WUN III 275; gw. *sovy, suf*, *sovij.s^oi*. — Od n. os. *Sowa*, w l. mn. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); PPozn 282. PS

Sowy zob. **Miecznikowo-Sowy Sójki** (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Rychliki, 4,5 km na pñ.-wsch. od Dzierzgonia: *Keexten, Kextin* 1303 Ger 59; in campo *Keexten*, nadpis na dok.: *Keextin* (1303) PrUr I/2, 491, 492; des dorfis *Keextin* (1331)XV PrUr II 487; de *Keexten, Keex-*

tin (1347)XV PrUr IV 187; *Kexten* 1437 GZ 34; *Kixsteyn* 1441 Ger 59; *Kogsten* (*Kagsten*) ok. 1780 HAPr IV 271; *Kogsten*, szlach. folw. 1789 Goldb I 98; *Koegsten* 1796-1802 MpSchrot X; *Kogsten*, szlach. folw. 1820 Wald 175; *Koxten* 1920 MpHAPr I; *Koexten*, *Keexten* — *Sójki*, dw. 1946 Ley I 83; *Koxten* — *Sójki*, *-jek*, *sójceki* 1950 MPol nr A-52; *Sójki*, *-jek* 1982 WUN III 275. — Dawna n. prus. **Kskstin-s*, z suf. *-in-* (niem. *-ein-*), por. lit. *kefistas* 'sójka', lit. n. os. *Keksta*, n. m. *Kekstai*, n. w. *Kefistas*. Nazwa *Sójki*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje do semantyki n. prus. Lit.: Ger 59; PrzybBalt 273. RP

Sójki (2), dziś *Sójki*, *Sójki-Parcel* i *Nowe Sójki*, trzy wsi, płoc., gm. Strzelce, 6,5 km na pñ. od Kutna: *Soyki* 1399 Łęcz II nr 6352; *Soyky*, *Soy- kij* 1424 KkM 170; villa *Soyky* 1445 AGAD(MK 337, 110); *Ssoykj*, *Ssoyko*, *Soyki* 1511-23 ŁLB II 479, 480; *Soyki*, *Soiki* 1564 Luraw 112, 113; *Soiki* 1579 ŻDz XVI 194; z ... *Soykami* 1661 Luraw 202; z *Sujkami*, z ... *Soykami* 1789 Luraw 201, 211; *Soyki* 1792 MpPerRw; *Soyki* 1827 Tabella

II 189; *Sójki*, wś, folw., os. 1890 SG XI 9; *Sójki* 1921 Sk I 56; *Sójki*, *-jek*, *sójceki*, wś, *Nowe Sójki*, *-wych* *-jek*, cz. wsi 1974 UN 41, 46; *Sójki*, *-jek*, *Sójki-Parcel*, *-jek-li*, *Nowe Sójki*, *-wych* *-jek* 1981, 1982 WUN III 275, II 576. — Od n. os. *Sojka* SSNO V 142, w formie pluralnej. Do n. por. też ap. *sójka*. Wieś znana od 1389 r., por. NDz II 509. Lit.: Pacuski 122, 126; GórnRWlkp 106; WójcikRaw 150. PS

Sójki zob. **Kwasieborzyno**

Sójki-Parcel zob. **Sójki** (2)

Sójkowa, wś, tarnob., gm. Jeżowe, 15 km na pñ.-zach. od Niska: *Iablon v. Soykowa* 1794 Ga O1; *Soykowa* oder *Jablon* 1802 Crusius III/2, 355; *Soykowa* 1855 MpKum; *Sojkowa* 1890 SG XI 10; *Sójkowa*, *-wej*, *sójkowski* 1966 UN 66, 32; *Sojkowa* 1967 SM 1056; *Sójkowa*, *-wej* 1982 WUN III 275. — Dawna n. *Jabłoń* ponowiona z n. uroczyska leśnego, na obszarze którego lokowano wieś królewską na początku XVIII w. (ta od ap. *jabłoń*). Miejscowość miała być po raz pierwszy notowana 3 lutego 1710 r. w przywileju Jana Lubienieckiego. Późniejsza n. *Sójkowo* od n. os. *Sójka* lub ap. *sójka*, z suf. *-owa*. Lit.: Encyklopedia Jeżowego, <http://jezowe24.pl/wiki/Sojkowa/>. IN/PS

Sójkowo, wś, bydż., gm. Inowrocław, 5,5 km na pñ.-zach. od Inowrocławia: villa ... *Soni-kow* (!) 1442 CdP II 880; *Sowykowo* 1489 Lupbrz 155; *Szowikowo* 1527 Vlad XI 12; *Sowikowo* 1534 Inwwłoc 111; *Sowikowo* 1578 Vlad XVII 17; *Sowikowo* 1583 ŻDz XII 247; z *Sowikowa* 1604 Font XXXVIII 34; Wieś *Suykow* 1765 Luwlkp 23; *Suykowo* 1796-1802 MpSchrot XXV; *Sójkowo* v. *Sujkowy*, dawniej *Soników* (!) 1867 KolbKu 312; *Sójkowo*, majątność 1890 SG XI 10; *Sójkowo*, os. 1921 Sk X 25; *Sójkowo*, *-wa* 1982 WUN III 275. — Dawniej *Sowików*, od n. os. **Sowik*, z suf. *-ów*, *-owo*. Po zatarciu przejrzystości etymologicznej n. nastąpiła adideacja do ap. *sójka*. Efemerycznie pojawia się forma *Sujkowy*, z suf. *-owy*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 194; BańMorf 141. KW **Sól** (1), wś, biel., gm. Rajcza, 24 km na pñ.-zach. od Żywca: *Sol* XVII LKrak 139; Rzeka *Ślanica* . która bieży przez *Wies Sol*, *Sól* Wieś przezwana od słonych wód albo soli tam będący którą niegdy tam warzono 1704-28 Kom(rkps) 8, 12v; *Sol* 1779-83 MpMieg; *Sol* 1802 Crusius III/2, 351; *Sól*, niem. *Soll* 1890 SG XI 40-1; *Sól* 1921 Sk XII 40; *Sól*, *Soli*, *solański* 1964 UN 17, 82. — Od ap. *sól*. W miejscowości znajduje się źr. chlorkowo-sodowe o bardzo silnej mineralizacji, którego wody wpływają w sposób naturalny do rz. Soły, nad którą leży, por. *Sola* (1272)1532 ZDM I 5, a właściwie nad jej gb. o nazwie *Ślani-ca*, por. pierwszy zapis. Lit.: LKrak 139. IN ***Sól** (2), wś zaginiona, koniń., gm. Zagórów: hereditatem . parvum Vronchin . cum *sale* (1173)XIII KW I 25; parvum Vronschin cum *sale* et pratis 1236 KW I 165; de *Sale* (1283)XIX BKanc 349; Vronchino adiungimus ville nostre que *Sal* nuncupatur 1291 KW II 51; *Sal* 1564-65 Luwlkp I 233. — Nazwa w postaci łac. *Sal*, pol. **Sól*, od ap. *sól*. Według wydawców KW wieś była zamieszkiwana przez solników, czyli ludność służebną zajmującą się pozyskiwaniem soli, por. Buczek 68-9. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS **Sól** (3), dziś *Sul*, wś, ostroł., gm. Kadzidło, 16,5 km na pñ.-wsch. od Myszyńca: *Sul* 1775 KowMat(Arlm. AW 1775, 17v); *Sul* 1839 MpKwat V 2; *Sól* 1877 Zin II 167; *Sól* 1890 SG XI 40; *Sól*, *Soli* 1982 WUN III 275; *Sul*, *-i*, *sulski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od n. os. *Sul* (: *Sulislaw*, *Sulimir*) RymSEN II 507. Wariant graficzny *Sól*

Sól

powstał przez nawiązanie do ap. *sól*. Przy zmianie nazwy na *Sul* mieszkańcy powoływali się we wniosku na brak danych potwierdzających wydobycie soli w tych okolicach. UB

Sól (4), wś, zamoj., gm. Biłgoraj, 6 km na pld.-zach. od Biłgoraja: *Olendrow* seu *Sol* 1599 SHGLu IV 134; *Sol* ... ze wsi *Soli* 1626 RPobLu 154; *Sol* 1783-84 RejKor 18; *Sol* 1796 PerOpis I 178; *Sól* 1827 Tabella II 187; *Sól* 1839 MpKwat VI 11; *Sól* 1890 SG XI 40; *Sól* 1933 SkBy 1594; *Sól*, -li, *solski* 1967 UN 106, 38; gw. *sul*, *soli*, *solski*. — Początkowo n. *Olędrów*, zob. *Holendry* (1). Nazwa oboczna *Sól* zapewne od n. strumienia, por. „Sól, strumień płynący zapewne od wsi tej nazwy i uchodzący w okolicy Biłgoraja do rzeki Łady” SG XI 40, i ta utrzymała się. Lit.: SHGLu IV 134; KosLu 73; Kosyl 181. BCz/IN

Sól-Kiczora, wś, biel., gm. Rajcza, 24 km na pld.-zach. od Żywca: *Kiczora* 1844 AN- Krak, sygn. 29/280/0/27.1/3246; *Kiczora* 1855 MpKum; *Kiczora* 1879 Mp-75(7/XX); *Kiczora*, -ry, cz. wsi *Sól* 1964 UN 17, 83; *Sól-Kiczora*, *Soli-Kiczory*, *solski* 2013 DzU poz. 1629. — Nazwa *Kiczora* ponowiona z n. pobliskiej góry, por. m. *Kiczera* 1736 MpWielTesch, *Kitsora* b. 1779-83 MpMieg, *Kiczora* 1879 Mp-75(7/XX), ta od gw. ap. *kiczera*, *kiczora* 'lesista góra' Mrózek 89. Po zmianie n. zestawiona z pierwszym członem od n. wsi *Sól* (1). PS

Sólca, wś, przem., gm. Fredropol, 14 km na pld.-zach. od Przemyśla: de *Solecz* 1441, in *Solka*, in *Szolka* 1443 AGZ XIII nr 1464, 1969; *So-lyecz* 1508, *Soleza* 1589 ŻDz XVIII/1, 112, 15; *Sulca* 1779-83 MpMieg; *Solca* 1786 MJ 19, XIII, 1, 57; *Solca* 1802 Crusius III/2, 351; *Sulca* 1851, *Silcia* 1860 Sch 37; *Solca* al. *Sólca*, rus. *Silcia* 1890 SG XI 42; *Sólca* 1921 Sk XIII 33; *Sólca*, -cy 1982 WUN III 275; gw. *sulca*, -cy, *suls^oi*. — Początkowo *Solec*, od ap. *sól*, z suf. -*ec*. We wsi była żupa solna, por. zuppa nostra *Soll* 1451 AGZ VI nr 23. Zmiana *Solec* > *Solca* poświadcza wyrównanie do tematu przypadków zależnych, a *Solca* > *Sólca* do tematu mianownika ap. *sól*. Lit.: MakPrz 251. BCz

Sówki, wś, elbl., gm. Lelkowo, 17 km na pld.-zach. od Górowa Haweckiego: *Schonefeld* 1437 GZ 40, 41; de *Schonefeld* 1578 SHGWrm(Arch. Gott., Schiebl. XXV, 5); *Schonfeld* 1755 MpEnd;

Schonfeld 1789 Goldb I 202; *Schonfeldt* 1796-1802 MpSchrot X; *Schonefeld* 1820 Wald 118; *Schoenfeld* 1889 SG X 387; *Schoenfeld* — *Sówki* al. *Suchowola* 1946 Ley I 106; *Schonfeld* — *Sówki*, -*wek*, *sówecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sówki*, -*wek* 1982 WUN III 275. — Nazwa niem. *Schonfeld*, od przym. *schon* 'piękny, ładny' + *Felde* 'pole'. Nazwa spolonizowana jako *Suchowola*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sówki*. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 394. RP **Spahlitz** zob. **Spalice**

Spajkowo, os. zaginiona, leżała koło Chociszewice i Pępowa, leszcz.: Chociszewice, Bobkowice et *Spaikowo* possess. 1596-98 Koz III 237. — Od n. os. **Spajek*, por. *Spaja* Snazw VIII 590, z suf. -owo. Nazwy os. **Spaj*, *Spaja* zapewne w związku z czas. *spać*. Lit.: SHGPn IV 609. KW

Spaki, wś zaginiona, znajdowała się w pobliżu wsi Klepacze, zapewne na obszarze współczesnego Białegostoku: przez rzeczke Chworoszczą ... od gruntów monasterskich Supraskich siola ich *Spakow* 1563 PKGE II 494. — Od n. os. *Spak*, w l. mn., odnoszącej się do rodu bojarów, por. od włok *Spakow* 1563, Cypa listu boiar *Spakow* ... z Iwanem a Jaczkem, a Bohdanem *Spakowiczi* 1563 PKGE II 369, 381. Por. też n. m. *Szpaki* (gm. Wyszki), związaną z tym rodem. PS **Spakowo** zob. **Szpakowo Spalastry**, cz. wsi Michałopol, dawniej wś, częst., gm. Gidle: Pustkowie *Spalasty*, rolnik w Pustkowie *Spalasty* zamieszkały 1826, Pustkowie *Spolasty* 1827, Pustkowie *Spalasty* 1828, Pustkowie *Palastry*, rolnik w Pustkowie *Palastry* zamieszkały 1834, 1836 AACz(Par. Gidle, Akta urodzeń 1826-32: k. 52, 79, 160, 1833-36: k. 98, 1836-40: k. 10); *Spalastry* H. 1839 MpKwat III 6; Pustkowie *Palastry* 1841, 1845, *SPalastry* (!), na Kolonii *Palastrach* 1845, *Spalastry*, z wsi *Spa-lastrów* 1848, *Spalastry*, na kolonii *Spalastrach* 1850 AACz(Par. Gidle, Akta urodzeń 1841-46: k. 5, 201, 231, 1846-57: k. 83, 1850-72: k. 176); *Spalastry* 1877 Zin II 170; *Spalastra*, kol. 1890 SG XI 102; *Spalastra*, wś 1921 Sk II 93; *Spalastra*, wś 1967 SM 1064; *Spalastry*, -*rów* 1972 UN 48, 121. — Nazwa związana z osadnictwem olęderskim, zapewne od n. os. *(S)*palastra*, będącej spolszczeniem n. os. fryzyjskiego pochodzenia (S)*poelstra*, *Speulstra*, **Spalstra*, od dniem. *pol*

'bagno' + *-stra* < *-ster* < *-sater* 'mieszkaniec' (Bach I/1, 168), z wstawnym *s-* (Dictionary of American Family Names III, 2003, 389); por. współczesne nazw. holenderskie: *Spoelstra*, *Speulstra*, *Palstra*, *Poelstra* (Nederlandse Familienamenbank, <http://www.cbgefamilienamen.nl/>).

PS

Spaldingsfelde zob. **Motaniec Spalice**, wś, wroc., gm. Oleśnica, 2 km na płn.-wsch. od Oleśnicy: *Spaliz* 1287 SUr V 287; *Spaliz* 1288, *Spahlitz* 1310, *Spalicz* 1321, *Spah-litz* 1330 Reg nr 2054, 3142, 4109, 4910 (uwagi na s. 227); *Spalicz* 1397, *Spalicz* 1436 HaeG 436; de *Spalecz* 1443, de *Spalicz* 1446 MUKr I 200, II 462; *Spalwitz* 1475 Sinapius I 935; *Spahlitz* 1635 ZfGS LII 88; *Spalwitz* 1712 MpDSOs; *Spahlitz* 1736 MpWielOels; *Spaliz* 1785 Z IV 300; *Spalitz* 1796 Z XIII 203; *Spahlitz* 1845 K 646; *Spalice* (*Spahlitz*) 1900 Myc 47; *Spahlitz*, *Spalice* 1941 Wrzosek 17; *Spahlitz* — *Spalice*, *-ic*, *spalicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Spalice*, *-lic* 1982 WUN III 276. — Od n. os. *Spala* SSNO VII 236, z suf. *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Spalwitz*, *Spahlitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spalice*. Lit.: SNGŚI XIII 7.

PS

Spalienen zob. **Spaliny Spaliny**, dziś *Spaliny Małe* i *Spaliny Wielkie*, dwie wsi, olszt., gm. Rozogi, 12 km na płn.-wsch. od Myszyńca: *Spaliny* 1783 MpPerMz; *Spaling-scher Theerofen*, *Grenzorte* 1785 Goldb III 214; *Spalienen*, wś 1789 Goldb I 214; *Spalienen* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Gr. Spalienen*, wś, *Kl. Spalienen*, wyb. 1820 Wald 223; *Spalinin* 1839 MpKwat IV 1; *Spalienen*, *Spaliny*, *-n*, wś ok. 1859 SzcześTeka 113, 115; *Kl. Spalienen* — *M. Spaliny*, *Spalienen* — *Spaliny* 1879 KętN 151, 218; *Spaliny Wielkie*, *Spaliny Małe*, dwie wsi 1890 SG XI 102; *Kl. Spalienen* (*Spallingen*) 1935 Gause 70; *Spaliny Małe*—*Spallingen* 1938, *Klein Spalienen*, *Spaliny Wielkie* — *Neuwiesen* 1938, *Gross Spalienen* 1941 Choj 128; *Spallingen* 1938, *Klein Spalienen* — *Spaliny Małe*, *Neuwiesen* 1938, *Gross Spalienen* — *Spaliny Duże*, dwie wsi 1946 Ley I 93, 113, 192; *Neuwiesen* — *Spaliny Wielkie*, *-in Wielkich*, *wielkospaliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Spallingen* — *Spaliny Małe*, *-in -ych*, *spaliński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Spaliny Małe*, *-lin -lych*, *Spaliny Wielkie*, *-lin -kich* 1982 WUN III 276; gw. *spal'ini*, *spa*

liny duże/wielkie. — Nazwa od czas. *spalić*, na wzór nazw z suf. *-ina* (l. mn. *-iny*), por. imiesłów *spalony*. Wcześniej błędnie przyjęto prus. pochodzenie n., zob. PrzybBalt 273-4. W wyniku powstania nowej wsi przy n. występują niem. człony *Gross*, *Klein* = pol. *Duże/Wielkie*, *Małe*. W 1938 r. chrzty niem. *Spallingen* i *Neuwiesen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spaliny Małe*, *Spaliny Wielkie*. *Spaliny Wielkie* to wieś szkatułowa, która powstała w 1708 r.; w 1803 r. (lub 1804) powstały *Spaliny Małe* o niem. n. *Spal-lingscher Teerofen* (przym. od n. *Spalienen* i *Tee-rofen* 'smolny piec'). Wsie szkatułowe czasami powstawały blisko dawnych smolarni, dziegciarni, na częściowo wykarczowanych, wypalonych terenach. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 143, 177, 219; Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 1744. RP **Spallingen** zob. **Spaliny Spalona** (1), wś, legn., gm. Kunice, 10 km na płn.-wsch. od Legnicy: *villam Pexschendorf vocaverunt ... villam Henrichsdorf vocaverunt* (1287)1360 SUr V 249; *Lyomricivilla* (!) ok. 1300 CdSil XIV 121; zcu *Heynrichsdorff* 1312 Schir 24; *Heynrichsdorf* 1312 Reg nr 3251; *De villaHenrici* 1335 MPL I 372; *Heinersdorff* 1415 Schir 304; *Heinrsdorff* (1418), *Henrichsdorff* (1419) K 216; in *Hinrichsdorff*1446 Schir 24, przyp. 1; *Heinersdorf*, *Heinersdorff* 1655 EberLieg 114, 148; *Heinersdorf...* *Sonst wird auch das Dorf in Ober- und Nieder-Heinersdorf eingetheilt* 1789 Z VIII 170; *Heinersdorf*, *Ober- u. Nied.-* 1845 K 216; *Heinersdorf* 1941 SOV 137; *Heinersdorf*—*Spalona*, *-ej*, *spaleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Spalona*, *-nej* 1982 WUN III 276. — Pierwszy zapis *Pexschendorf* oddaje zapewne n. m. utworzoną od n. os. *Pieszko* SSNO IV 243 lub *Piegża* SSNO IV 234, por. *Dictus autem Pexscho* (1287)1360 SUr V 243, z członem niem. *Dorf* 'wieś'. Niewykluczone, że człon *-dorf* substytuował słow. suf., np. *-owice*, *-ów*. Nazwa niem. *He(i)nrichsdorf* w łac. formie kancelaryjnej *He(i)nrici Villa*, od n. os. *He(i)nrich* (: *Haganrich*) Gott 231 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'; od XV w. postać *Heinersdorf*, zapewne pod wpływem skróconej n. os. *Heiner* (: *Heinrich*) Gott 231. Zapis łac. *Lyomricivilla* to według wydawców CdSil zniekształcona n. *Heinrici villa*, pomimo to SNGŚI błędnie wywodzi ją od n. os.

Spalona

Lommer. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spalona*. Lit.: SNGŚI XII 8. PS

Spalona (2), wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 7 km na zach. od Bystrzycy Kłodzkiej; Hammer et *Brandt*, duo pagi 1570 GQ III 123; *Brand* 1617 KGI 41; *Brandt* 1631 GQ III 115; *Brand* 1747 MpCGIa; *Brand* 1789 Z IX 282; *Brandt* 1845 K 54; *Brand* 1884 MpMbl(5765); *Brand, Spalona* 1941 Wrzosek 25; *Brand—Spalona, -ej, spaleński* 1948 MPol XXV nr 14; *Spalona, -nej* 1982 WUN III 276. — Nazwa niem. *Brand* od niem. *Brand* 'pożar, pogorzelsko, spalone miejsce'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spalona*. Lit.: SNGŚI XIII 8. PS **Spalwitz** zob. **Spalice**

Spala (1), os. zaginiona, leżała koło Sławska, koniń.: de Minori Sławsko et *Spala* (1412)XVIII KW V 203. — Zapewne n. równa n. os. *Spala* SSNO VII 236 (: *spac* lub *spalić*, por. SEMot I 283). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Spala (2), os., okresowo wś, piotr., gm. Ino- wódz, 7 km na wsch. od Tomaszowa Mazowieckiego: molendini episcopi Cuyaviensis, necnon *Wspada* (!) 1511-23 ŁLB II 317; [*Spala* młyn, *Spala, Wspala*] XVI AtŁęcz 65, 129; Młyn *Spala* 1788, 1791 MpPerSd; *spala* 1789 MpCzajSier; *Spalla* M. 1802-03 MpGillyPr; Fol. *Spala* 1839 MpKwat III 5; *Spala*, os. leśna 1890 SG XI 102; *Spala*, leśn. i os. pał. 1921 Sk I 153; *Spala, -hy, spalski*, wś 1974 UN 49, 25; *Spala, -hy* 1982 WUN III 276. — Pierwotnie n. młyna, zapewne od n. os. *SpalallWspala* SSNO VII 236, 297, por. młynarz *Spala*, Marcina *Spaly*, młynarza ... ten młyn ex antiquo jest dziedzictwem *Spalów* 1789 Luwlkp III 143. Współcześnie w pow. tomaszowskim, w którym leży miejscowość, jest największe skupisko osób o nazw. *Spala*. W ilustracji wymieniana jest także n. rz. *Spala*, dawniej i dziś Gać, por. Czwarty [młyn], na *Spale* 1789 Luwlkp III 143, rzeczka *Spala* 1887 SG VIII 136. Lit.: Słowniew- ski, Dziedzictwo kulturowe Spaly i jego wpływ na rozwój turystyki, [w:] Turystyka Kulturowa nr 5, 2015, 22. PS

Spaly zob. **Jabłoń-Spaly, Perki-Franki Spanden**, wś zaginiona, leżała w nadleśnictwie Sątoczno, olszt.: *Spanden* 1367 PrUr VI 308; *Spanden* 1419 Ger 169; Pluselawken *Spanden* Wuttterkaym 1437 GZ 72. — Nazwa prus.

zniemczona jako *Spanden*, od n. os. **Spande*, por. Eywon *Spandenne, Spandio, Spandothe* TAP 96-7, lit. n. m. *Spandotai, Spandziai*, lit. n. os. *Spandas, Spandavicius* z XVI w. (: *span- das* 'podpora, podpórka, szczudło, poręcz' Zin- kevicus, Lietuvi^ asmenvardziai, 2008, 532), por. lit. *spanda* 'podpora, rosocha u studni' (: *spęstii, spandyti* 'podpierać') SESmocz 586. Lit.: Błażiene II 331; Ger 169. RP

Spanden zob. **Spędy**

Spandotten, miejscowość zaginiona, położona na płn.-wsch. od Morąga, w pobliżu Ponar, Janowa i Rojów, olszt.: *Spandot* 1421, *Spandot* 1427, 1448, *Spandotten* 1493, *Spandotten* 1579 GermerSied 358. — Nazwa prus., od n. os. *Span- dothe* TAP 97; o etymologii zob. n. *Spanden*. Lit.: GermerSied 358. RP

Sparau zob. **Sporowo**

Sparken zob. **Szparki**

Sparowice, wś zaginiona, znajdowała się w Księstwie Oświęcimskim, między Grojcem a Skidzinem, na pld. od Oświęcimia: ville . Grodecz, *Sparowicze*, Nydek 1457 GrMark II 608-9; in *Sparowicze* 1529 LR 210; [*Sparowice*] 1598 AtKr 67. — Miejscowość zanikła pod koniec XVI w. w wyniku powodzi (GrMark II 609, przyp. 1). Nazwa z suf. *-owice* zapewne od niem. n. os. *Spar, Speer* (: śrwniem. *spar* 'wróbel') Gott 466, por. n. os. *Spe(e)r* z pobliskiego Nidka: Her- manno et Heyncone fratribus dictis *Speer* (1355) KMp I 287, Hermano et Heycane fratribus ger- manis de Nidek, dictis *Sper* (1364) ZDM I 144. Niewykluczone jednak także inne pochodzenie, por. n. m. *Sparowicze* 1754 (Waliszewski 193), która znajdowała się w ordynacji Ostrogskich w pobliżu miast Stepań i Deraźnie (obecnie w obwodzie rówieńskim na Ukrainie). Lit.: AtKr 279; Prokop, Księstwa oświęcimskie i zatorskie wobec Korony Polskiej w latach 1438-1513. Dzieje polityczne. Kraków 2002, 177; Waliszewski, Potoccy i Czartoryscy. Walka stronnictw i programów politycznych (...) 1734-1763, t. I, Kraków 1887, 193. PS

Sparre zob. **Sporowo Sparrenfelde** zob.

Skarbimierzycze Sparroth, miejscowość zaginiona, leżała koło Moran, elbl., gm. Dzierzgoń: in campo que *Spar- roth* vulgariter nuncupatur 1274 Błażiene II 381;

Speergasse

Sparroth (1274) PrUr I/2, 217, przyp. 1 (= Spa- rau?); *Sparroth* 1274 Ger 170. — Nazwa prus. **Spairot-* lub **Spar-ut-*?, od n. os. *Spayroth* TAP 96 (bez etymologii) lub od ap. prus. *sparyus* 'pastwisko, błonie'. G. Błażenie nie wyklucza niem. pochodzenia n., por. n. *Sporowo*. Wydawcy PrUr podejrzewają, że na miejscu tego obiektu powstało *Sporowo*. Lit.: Ger 170; Błażenie II 381. *RP Sparsee* zob. *Spore Sparski(e)* zob. *Psarskie* (1) *Sparweinen*, miejscowość zaginiona, leżała koło Żołędna i Sportyn, na pfn.-wsch. od Miłakowa, olszt.: [*Sparwyn*] 1427 GermerSied 358; *Sparwyn* 1448, *Sparwein*, *Sparwin* 1466, *Sparwein* 1543, [*Sparwain*] 1579, *Sparweinen* 1600 GermerSied 359, 363. — Nazwa zapewne o etymologii jak *Sporwiny* (zob.). Lit.: GermerSied 358-9. *RP Sparwien* zob. *Sporwiny Sparwirden* zob. *Zaręby* (4) *Sparwynen* zob. *Sporwiny Spas* zob. *Podgórze* (1a) *Spądoszyn*, wś, ciech., gm. Sońsk, 17 km na pfn.-zach. od Nasielska: *Spandoschino* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 24v); *Spandosino* 1425 Zakr I nr 1467; de *Spondiszino* 1429 MUKr I 148; *Spandoschino* 1432 MkM II nr 398; *Spądoschi-* no 1435 Zakr II nr 1390; *Spandoschino Abrahe*, Abraham de *Spandoschino* ex altera (1440)1456 SHGMz(MK 3, 153-153v); *Spandoschino* 1466 SHGMz(Ep. 5, 181-181v); *Spadoschyno* 1486 SHGMz(Ep. 10, 474); *Spandoschino* 1503 SHGMz(Ep. 16, 174); *Spądoszyno* 1517 SHGMz (PT 1, 492); z *Pądolsinem* (!), pod *Spądoszyno* (1565) Lumaz I 171; *Spondoszyn* 1567 ŻDz XVI 325; *Spondoszyno* 1783 MpPerMz; *Spondoszyno* 1788 Busching XXII 369; *Spondoszyn* 1808 MpTex XI; *Spondoszyn* 1827 Tabella II 189; *Spondoszyn* 1839 MpKwat IV 2; *Spędoszyn* al. *Spądoszyn* 1890 SG XI 108; *Spędoszyn* 1921 Sk I 25; *Spondoszyn* 1952 UW 6; *Spądoszyn, -na, spądoszyński* 1971 UN 123, 10; gw. *spundośyn*. — Od n. os. **Spądocha*, **Spądosza* (por. *Spąd* SSNO V 152, ap. *spąd* 'bliżej nie znana jednostka miary ciał sypkich' Sstp VIII 345), z suf. *-ino, -in*. Lit.: ZMaz 344. UB

Spądoszyno zob. **Szpodowo Spądowo**, zaginiony dział wsi Górka, dziś Górki Zagajne i os. Górki Dąbskie, bydł., gm.

Kcynia: *villam Gorkam qui habet in se tres sortes, una earum vocatur Spadowo* (1235)XV KW I 154. — Od n. os. *Spąd*, z suf. *-owo*. Lit.: ZierWlkp (kartoteka).

PS

Spądowo zob. **Szpodowo Spaning** zob. **Więclaw** (1) **Spatenwalde** zob. **Zalesie** (80) **Spechtsdorf** zob. **Płociczno** (3) **Spechtshagen** zob. **Dzięcielec Speck** zob. **Gać** (9), **Mosty** (6) **Speergasse**, wś, później przedmieście włączone do Legnicy: Viaw et „ante eum apud Sporer unde nomen accepit” Sporerers gut et „*sporerersgas-* se” usque in hodiernum diem 1449-54 Sammter 435, przyp. 2; *Speergasse* (XVII)1733 Thebesius 24; *Speergasse u. Steinw.*, wś 1779 Busching XIII 264; Blumengarten, Karthaus-Vorwerk, *Speergasse und Steinweg*, diese 3 Antheile liegen in der Liegnitzer Vorstadt, machen zusammen ein eignes Dorf aus 1789 Z VIII 164; *Speergasse und Steinweg*, ist Vorstadt von Liegnitz, doch zum Lande gehorig 1789 Z VIII 193; Blumengarten heiflen Carthaus-Vorwerk, *Speergasse und Steinweg*, 3 in der Liegnitzer Vorstadt liegende Antheile, die zusammen ein eigenes Dorf ausmachen 1792 LErdPr II 468; Blumengaren ... Dazu gehören Carthaus-Vorwerk, *Speergasse, Steinweg, Schleiffhauser, Sandhauser, Sandmuhle* 1802 WBeschr V 54-5; *Speergasse und Steinweg*, Hauser zu Blumengarten b. Liegnitz geh. 1821 Rumpf III 126; *Speergasse* 1830 MpSchlKr (Lieg I); *Speergasse*, wś 1830 Kn 738; *Speergasse u. Steinweg* 1845 K 646; Sandmuehle ... w Kau-dewitz i *Speergasse* 1889 SG X 268. — Dawna n. niem. *Sporergasse*, początkowo odnosiła się do drogi, od n. os. *Sporer* lub od jej podstawy, śrwniem. *sporer* 'wytwórca ostróg (także innych narzędzi metalowych)' i ap. *Gasse* 'ulica, zaułek'. Według A. Sammtera n. wiąże się z postacią Nicolasa Viawa, inaczej *Sporera* (Sammter 435), por. Niclas *Sporer* 1362-63, Nicolaus Viaw 1372-73, por. też Henricus *Sporer* 1352-53, Heyno *Sporer* 1353-54 (Jujeczka, Kupec 133-5, 139, zob. też pierwszy zapis). Późniejsza zmiana w *Speergasse* może w wyniku adideacji do ap. *Speer* 'oszczep, dzida'. Po połączeniu miejscowości *Speergasse* i *Steinweg* ('kamienna droga', obecnie ul. Kamienna w Legnicy) okresowo uży

Speisewinkel

wano oficjalnie n. zestawionej *Speergasse und Steinweg*. Lit.: Juceczka, Kupeć, Urzędnicy miejscy Legnicy do 1740/1741 roku, 2012, 133-5, 139; Sammter, Chronik von Liegnitz, T. I, 1861, 435; Thebesius, (...) Liegnitzische Jahr-Bucher (...), 1733, 24. PS

Speisewinkel, wś zaginiona, lokalizowana na płn. od Tczewa, gdań.: ville *Spisewinkil* 1347 PrUr IV 143. — Od niem. ap. *Speise* 'pożywienie, potrawa' i *Winkel* 'zakątek'; por. *Speiswin- kel*, łąki pod Tczewem SG XI 107; *Speiswinkel* 1388 KujOp 400; n. ter. jest śladem zanikłego ojkonomu. BCz

Spelersdorf zob. **Samsonowice** (2) **Spengawsk**en zob. **Szpegawsk** **Speriti** zob. **Pajtuny** (1) **Sperka** zob. **Szparki** **Sperling** zob. **Wróbel** **Sperlingchen** zob. **Wróbel** **Sperlings** zob. **Grzybowo** (8), **Wróblík** **Sperlingsdorf** zob. **Wróblewo** (3) **Sperlingshof**, miejscowość zaginiona, leżała na płn.-wsch. od Morąga, olszt.: [das Gut des] Nicklis Sperling 1445 GermerSied 359; Das gut vor der stat Morung 1448 Pruthenia III 127, przyp. 494; *Sperlingk* 1543 GermerSied 359; *Sperlingshof* 1578, 1591, 1607, 1647, 1699 GermerSied 359. — Nazwa niem. od n. os. właściciela dóbr Nicklosa *Sperlinga* (: *Sperling* 'wróbel'), por. Nicklis *Sperling* 1445, Nicklos *Sperling* 1451 Pruthenia III 127, przyp. 494. W XVI w. z dodatkowym członem od ap. *Hof* 'dwór, zagroda'. Lit.: GermerSied 359; Stephan, Die Besiedlung der Komturei Elbing bis zur Mitte des 15. Jahrhun- derts. Pruthenia III, 2008, 127. PS

Sperlingswinkel zob. **Wróblów** (2) **Sperwarten** zob. **Zaręby** (4) **Spezja**, cz. wsi Wolska Dąbrowa, dawniej wś, rad., gm. Jastrzębia: *Aspezja* ... Jan Miller Posse- sor Folwarku *Aspezja* ... na *Aspezyi* 1818, *Spezja*, na *Spezyi* 1819 APRad, sygn. 58/132/0/1/1(k. 28, 55); *Spezja* 1827 Tabella II 189; Fol. *Spezja* 1839 MpKwat IV 5; *Spezja* 1877 Zin II 170; *Spezja*, wś 1890 SG XI 108; *Aspezja* 1908 WdekRad I 47; *Spezja*, wś i kol. 1921 Sk III 110; *Spezja*, -ji, cz. wsi Wolska Dąbrowa 1970 UN 31, 10; *Spezja*, -zji, przys. 1982 WUN III 276; *Spezja*, -ji 2002 DzU nr 233, poz. 1967. — Najstarsze zapisy wskazu

ją na to, że pierwotnie n. brzmiała *Aspezja*, od im. żeńskiego *Aspezja*, co szczególnie prawdopodobne w przypadku folwarku, którego n. pozostawała całkowicie w gestii właściciela, por. im. *Aspazja* Sim 40, też im. żony Peryklesa (obok uzasadnionej etymologicznie i zwykle używanej formy *Aspa- zja* była i postać *Aspezja*). Postać z *A-* dotrwała aż do połowy XX w. Powstanie formy *Spezja* należy łączyć z reinterpretacją nagłosu jako spójnika *a* (*Aspezja* > *a Spezja*). Zdaniem M. Buczyńskiego nazwa przeniesiona z n. portowego miasta *La Spezia* na Riwierze Włoskiej (sama włoska *La Spezia* w polskiej prasie była nazywana *Spezją*). W 2. połowie XVIII w. w radomskiej *Spezji* osiadł Bartłomiej Łopaciński, który często przebywał we Włoszech. Lit.: Buczyński, Pamiątkowe nazwy miejscowe w językach słowiańskich, 1997, 231; KopRad 248. IN

Spędoszyn, dziś *Spędoszyn* i *Spędoszyn-Ko- lonia*, dwie wsi, sier., gm. Wartkowiec, 6 km na płn. od Poddębic: *Spandoszino*, *Spandosino* 1391 SHGŁęcz II 112; *Spandoschino* 1399 Łęcz I nr 6329; *Spondosino* 1400 Łęcz II nr 6492; *Spadossyn*, *Pandoszyn*. (!) 1511, 1518 ŻDz XIII 190; *Spandoschyn*, *Spandoszyno*, *Spandoszyn* 1511—23 ŁLB I 350, 367, 368; *Spędossyn* 1552 ŻDz XIII 234; *Spędoszyn* 1783—84 RejKor 195; *Spędoszyn* 1793 MpPerŁęcz; *Spendoszyn* 1827 Tabella II 189; *Spędoszyn* 1839 MpKwat II 4; *Spędoszyn* al. *Spendoszyn*, wś i folw. 1890 SG XI 108; *Spędoszyn*, wś i folw. 1921 Sk II 51; *Spędoszyn*, -na, *spędoszyński* 1973 UN 47, 30; *Spędoszyn*, -na, wś i kol. 1982 WUN III 276; *Spędoszyn-Kolonia*, -na-Kolonii, *spędoszyński* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; *Spędoszyn*, -na, *Spędoszyn-Kolonia*, -na- -Kolonii, *spędoszyński* 2013 DzU poz. 200. — Od niepoświadzonej n. os. **Spędosza* lub **Spędosza*, por. n. os. *Spqd* SSNO V 152, z suf. -ino, wtórnice -in. Lit.: SHGŁęcz II 111—2; Nieckula, -ov- 311. KW

Spędy, os., dawniej wś, elbl., gm. Wilczęta, 12 km na płn.-zach. od Ornety: *Panyen* 1267 Ger 114; a campo, qui *Pani* dicitur, *Panyen*, *Pany* (1267)XVI PrUr I/2, 189; *Merekyn* et campum *Pany*n 1339, ym gefilde *Panien* (1342)XV, *Pany*n 1344 PrUr III 188, 329, 526; *Panyen* 1421 GermerSied 357; *Panygen* 1422 Ger 114; *Panirn* (!) 1543, *Spandenn* 1552, *Spandenn* 1600 Germer-

Sied 357; *Spanden* 1755 MpEnd; *Spanden* u. *Pa-rien*, wś ok. 1780 HAPr IV 383; *Spanden* 1796-1802 MpSchrot X; *Spanden*, wś 1820 Wald 176; *Spanden*, dobra ryc. 1890 SG XI 103; *Spanden, Panyen* — *Spędy*, dw. 1946 Ley I 85; *Spanden* — *Spędy, -dów, spędzki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Spędy, -dów* 1982 WUN III 276. — Nazwa prus. **Panjan-*, od ap. *pannean* 'bagnio mchowe' Ger 114. Istnieją rozbieżności w identyfikacji najstarszego zapisu (zob. Ger 114 i PrUr I/2, 189). Od XVI w. notowana n. zniemczona *Spanden(n)*, zapewne w nawiązaniu do prus. n. os. *Spande, Spandio* TAP 96, por. n. m. *Spandyno* Ger 169, lit. n. os. *Spandas* (: *spandas* 'podpórka, podpora') Zinkevicius 197, lit. n. m. *Spandotai*. Nazwa pol. *Spędy* nawiązuje do tej nazwy. Lit.: PrzybBalt 274; Ger 114.

RP

Spicymierz zob. **Spycimierz** **Spicza** zob. **Szpica** **Spiczemir** zob. **Bartoszki Spiczki**, wś, biał., gm. Orla, 7,5 km na pld.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Spiczki* 1576 Lu- podl 31; *Spiczki* 1602, *Spiczki* 1772 Kond 189; *Spiczki* (!) 1795 MpPerPd; *Spiczki* 1808 MpTex XIII; *Spiczki* 1890 SG XI 110; *Spiczki* 1921 Sk V 25; *Spiczki, -czek, spiczkowski* 1972 UN 153, 38; gw. *spieki, -ou, spiczkouski*. — Od n. os. *Spiczek, Spiczko* (: *szpic, szpica*) RymSEN II 550, por. też brus. n. os. *Spiczak* BiryłaBA II 388 (: strus. *spicbka* 'laseczka, pałeczka' Srezn III 472; brus. i ros. *spica* 'szprycha w kole; iglica'), w l. mn. Lit.: Kond 188-9; BorPodl(kartoteka).

IN

Spiczyn, wś, lub., gm. Spiczyn, 15 km na pln.-wsch. od Lublina: de *Spiczin* (1381)1449 ZDM IV 211; *Spiczyno* ... parte wille *Spiczyn* 1383 ZDM I 220; *Spiczin* 1390 ZDM IV 244; de *Spic-czin*, de *Spicino*, de *Spicin*, de *Stpiczin* (!) 1409 ZLub nr 33, 89, 119, 432; de *Spiczina, Spyczin, Spiczino* 1426 LKP 138, 139, 148; *Spyczyn* 1470-80 DB II 575; *Spyczyn* 1494 Matr II nr 315; *Spyczyn* 1510 Matr IV/2, nr 9542; *Spiczin* 1512 Matr IV/1, nr 1447; *Spiczin* 1529 LR 33; *Spyczyn* 1620 RPobLu 148; *Spyczyn* 1787 Spis 432; *Spiczyn* 1827 Tabella II 189; *Spiczyn* 1890 SG XI 110; *Spiczyn* 1933 SkBy 1595; *Spiczyn, -na, spiczyński* 1969 UN 113, 23; gw. *spycyn*. — Od n. os. *Spica, Stpica* SSNO V 216 (: *szpica, stpica, spica* 'czoło, front wojska; szczyt budynku' i *spica* 'kij, oścień,

szprycha' Sstp VIII 73), z suf. *-in(o)*. Lit.: SHGLu III 220-1; KosLu 73; RospSEMIG 362; Nieckula, *-ov-* 311; BańMorf 86. IN

Spie zob. **Blotnica** (4)

Spiegel zob. **Pożrzadło** (1), **Pożrzadło Wielkie**

Spiegelberg zob. **Pożrzadło** (2), **Spręcowo Spiegels** zob. **Śpigiel, Śpigłówka Spiegels-Langheim** zob.

Śpigiel Spiegelsche Brucke zob. **Żołędowo** (3)

Spiegelowken zob. **Śpigłówka Spiegowo** zob.

Szpiegowo Spiergsten zob. **Spytkowo** (2)

Spiergsten-Gruenwalde zob. **Zielony Gaj** (2) **Spierst** zob. **Spytkowo** (2) **Spieszyn**, wś, biał., gm. Brańsk, 9,5 km na pld. od Brańska: *Spieszyno* 1555 ŻDz XVII/1, 179; siola . *Spieszina* 1563 PKGE II 402, 505; *Spieszyn* 1676 Kond 189; *Spieszyn* 1788 Busching XXII 189; *Spieszyn* 1795 MpPerPd; *Spieszyn* 1808 MpTex XIII; *Spieszyn* 1878-86 Kond 189; *Spieszyn* 1890 SG XI 111; *Spieszyn* 1921 Sk V 30; *Spieszyn, -na, spieszynski* 1972 UN 153, 32; gw. *spesyn, -na, spesyński*. — Od brus. n. os. *Spiecha* BiryłaBA II 388 (: *spieszyc się*), z suf. *-ino, -in*. Lit.: Kond 189; BorPodl(kartoteka). IN

Spillendorf zob. **Samsonowice** (2) **Spiller** zob.

Pasiecznik Spinki zob. **Cibory-Krupy Spinnerei** zob. **Moczydła** (4) **Spinnkathen** zob. **Korzyścienko** **Spircks** zob. **Spytkowo** (2) **Spirding** zob. **Popielno** (2) **Spirdingshohe** zob. **Głodowo** (10)

Spirdingshorn zob. **Zagon Spirdingswerder** zob.

Czarcia Góra Spirgsten zob. **Spytkowo** (2) **Spitary**

zob. **Szpitary Spittennen** zob. **Spytajny Spittel**

zob. **Wólka** (12b) **Spittelndorf** zob.

Szczedrzykowice Spitteynen zob. **Spytajny**

Spitzen zob. **Tatarki Spitzenort** zob. **Przerwanki**

Spitzingen zob. **Przerwanki Splawie** zob. **Splawie**

(1, 5) **Splinterfelde** zob. **Tarnówek** (2) **Splaw** zob.

Splawie (1)

Splawce

Splawce, wś, koniń., gm. Kleczew, 5 km na płn.-zach. od Kleczewa: in *Plauec* 1297 KW VI 66; *Splawce* 1783-84 RejKor 26; *Splawce* 1802-03 MpGillyPr; *Splawie* (!) 1827 Tabella II 190; *Splawce* 1890 SG XI 143; *Splawce* 1933 SkBy 1595; *Splawce*, -wiec 1982 WUN III 276. — Dawniej *Plawce*, o etymologii zob. *Plaw- ce*. Następnie, zapewne pod wpływem licznych w okolicy n. *Splawie*, n. przybrała postać z nagło- sowym *S-*. KW

Splawie (1), os., okresowo wś, bydł., gm. Drzycim, 18 km na płn.-zach. od Świecicia: *Splaw* 1400 Lor X 187; *Splaw* (przed 1416) GZ 17; *Splawie* 1526 Matr IV/2, nr 14617; *Splawie* 1534 Inwwłoc 122; *Szplawa* 1570 ŻDz XXIII 187; *Splawie* 1583, *Splawie* 1597 Font I-III 90, 357; *Splawie* 1648 RP 180; we wsi *Splawiu* 1673 PMT VIII 96; *Splawie* 1682 Font V 115; *Splawie* 1772/73 HAPr IV 649; *Splawie* 1796-1802 MpSchrot XV; *Splawie* 1879 KętN 111; *Splawie*, niem. *Splawie*, dobra ryc. 1890 SG XI 144; *Splawie*, niem. *Splawie* 1921 Sk XI 54; *Splawie*, wś 1933 SkBy 1595; *Splawie*, kol. 1967 SM 1065; *Splawie*, -wia, cz. wsi Wery 1971 UN 186, 11; *Splawie*, -wia 1982 WUN III 276; gw. *spuavie*. — Od ap. *splaw* 'przewiezienie, przetransportowanie czegoś z prądem wody, spust' Sstp VIII 350; od XVI w. w formie rozszerzonej z suf. *-bje; por. też gw. ap. *plawy* 'niska łąka' SGPKar IV 138. Nazwa zmieniona jako *Splawie*. Osada leży nad rz. Wdą, którą splawiano drzewo do morza. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 96. KW

Splawie (2), wś, koniń., gm. Golina, 3 km na płn.-zach. od Goliny: *Splawie* 1435 SHGKI(PG 1, 97); *Splawie* 1461 Koz V 337; *Splawie* 1507 RPobKon 190; *Splawie* 1511/12 ViSitGn 462; *Splawie*, villa 1511-23 ŁLB I 291; *Splawie* 1579 ŻDz XII 228; *Splawie* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Splawie* 1788 Busching XXII 72; *Splawie* 1802-03 MpGillyPr; *Splawie* 1890 SG XI 143; *Splawie*, -wia 1982 WUN III 276; gw. *spuave*, -va, *spuaski*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Splawie (3), wś, leszcz., gm. Śmigiel, 8 km na pld.-wsch. od Śmigła: *Splawie* 1394 RWlkp III nr 6; de *Splawa* 1397 Lek II nr 2036; *Splawie* 1409, *Splawie* 1425, *Szplawie* 1517, *Splawie* 1530 SHGPn IV 609; *Splawie* 1580-81 ŻDz XII 88; *Splawie* 1775 PPozn(Tab 7, 12v); *Splawie*,

p[oln]. *Splawie* 1798 HstB I 591; *Splawie* 1802-03 MpGillyPr; *Splawie* 1890 SG XI 143-4; *Splawie*, -wia 1982 WUN III 277; gw. *spuave*, -va. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 609-15; PPozn 282-3. PS

Splawie (4), wś, pozń., gm. Kołaczkowo, 3,5 km na pld.-zach. od Pyzdr: de *Splawie* 1391 Lek II nr 93; od *Splaw* 1423 SHGKI^Z 30, 60v- -61v); *Splawie* 1425, *Splawie* 1444 Koz III 238; *Splawie* 1498 Bob nr 504; *Splawie* 1578 ŻDz XII 209; *Splawie* 1674 MKI(ASK 74, 176); *Splawie* ok. 1790 MpPerKI; *Splawie* 1802-03 MpGillyPr; *Splawie* 1890 SG XI 144; *Splawie*, -wia 1982 WUN III 277; gw. *spuave*, -va. — Miejscowość leży nad rz. Wartą. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Splawie (5), cz. Poznania, dawniej wś: *Splawie* (1299)XVII-XVIII KWlp 115; *Splawie* (1302) XVIII KW II 206; *Wsplive* 1305, *Splawie* (1308) XV KW II 240, 260; *Splawie* 1386 RWlkp I nr 2; de *Splawie* 1391 Lek I nr 945; *Splawie* 1393, *Splawie* 1398 RWlkp I nr 138, 386; de *Splaw* 1404 KZPozn nr 2056; *Splawie* 1421 AC II nr 972; *Splawie* 1433, *Splawie* 1509 SHGPn IV 615; *Splawie* 1510 NKs 44; *Szplawie* 1524 SHGPn IV 615; *Splawie* 1580 ŻDz XII 33; *Splawie* 1789 PPozn(Tab 6, 276v); *Splawie*, wś 1890 SG XI 144; *Splawie*, niem. *Splawie*, wś, obsz. dw. 1921 Sk X 74, 156; *Splawie*, -wia 1966 UN 93, 6; gw. *spuave*, -va, *spuaski*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 615-22; PPozn 283. PS

Splawiecka Wola zob. **Wola Splawiecka Splawy** (1), wś, lub., gm. Józefów, 13 km na pld.-zach. od Opola Lubelskiego: *Splawy*, na *Splawach* 1861, na Kolonii *Splawy* 1865 APLub, sygn. 35/1912/0/2.4/64(k. 24), 68(k. 59); *Splawy* 1870 Cat 16; *Splawy* 1877 Zin II 170; *Splawy* 1890 SG XI 145; *Splawy*, wś i folw. 1902 Przew II 180; *Splawy* 1921 Sk IV 85; *Splawy*, *Splaw*, *splawski* 1970 UN 116, 6. — Od ap. *splaw*, w l. mn. IN

Splawy (2), dziś *Splawy Drugie* i *Splawy Pierwsze*, dwie wsi, lub., gm. Kraśnik, 5,5 i 4 km na pld.-zach. od Kraśnika: *Splawy*, kol. 1933 SkBy 1595; *Splawy*, os. i kol. 1967 SM 1065; *Splawy*, *Splaw*, *splawski* 1970 UN 112, 22; *Splawy Drugie*, *Splaw -gich*, *Splawy Pierwsze*, *Splaw -szych* 1982 WUN III 277. — Człony odróżniające w n. zestawionych odliczebnikowe. IN

Splawy (3), wś, lub., gm. Poniatowa, 4 km na pń.-wsch. od Poniatowej: *Splawy*, kol. 1921 Sk IV 82; *Splawy*, kol. 1933 SkBy 1595; *Splawy*, kol. 1967 SM 1065; *Splawy, Splaw, splawski* 1970 UN 116, 9. *IN*

Splawy (4), wś, zamoj., gm. Wysokie, 11 km na pld.-wsch. od Bychawy: *Splawy*, folw. 1890 SG XI 145; *Splawy*, folw. 1902 Przew II 180; *Splawy*, kol. 1921 SK IV 52; *Splawy*, wś 1952 UW 139; *Splawy, -law, splawski* 1970 UN 111, 40. *IN*

Splawy zob. **Splawie** (4) **Splawy Drugie** zob. **Splawy** (2) **Splawy Pierwsze** zob. **Splawy** (2) **Spoczynek**, wś, włoc., gm. Koneck, 10 km na pld.-wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Spoczynek* 1827 Tabella II 190; *Spoczynek* 1839 MpKwat II 2; *Spoczynek* 1881 Borucki 361; *Spoczynek*, folw. 1890 SG XI 145; *Spoczynek*, wś 1921 Sk I 106; *Spoczynek* 1952 UW 45; *Spoczynek, -ka, spoczynkowski* 1971 UN 172, 9. — Od ap. *spoczynek* 'spoczęcie, spoczywanie, bezczynność, spokój; zostawienie gruntu na kilka lat odłogiem, aby się stał plenniejszym, ugor, popar' SW VI 307. Wieś powstała z folw. w dobrach Święte, erygowanego przez Feliksa Lewińskiego, por. Borucki 252. *KW*

Spogahnen zob. **Spoguny Spogany** zob. **Spoguny Spoguny**, cz. Zezut, dawniej wś, olszt., gm. Olsztynek: Hans Spogayn 6 Huben in dem gut *pla- weth* 1418 Hart 521; *Spogayn* al. *Plawet* 1419 KętL 379; *Spogannen*, wś 1789 Goldb I 215; *Spogonen* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Spogahnen—Spogany* 1879 KętN 206; z *Spogan*, w majątku *Plawet* 1882 KętL 379; *Spogany*, wś 1890 SG XI 145; *Spogahnen — Spogany*, wś 1946 Ley I 79; *Spogahnen — Spogany, -an, spogański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Spogany*, wś 1967 SM 1065; *Spoguny, -gun* 1982 WUN III 277; gw. *spogany//spogani*. — Nazwa pms.**Spdgain-s//Spdgein-s*, zapewne od prus. n. os. **Spoge*, por. *Spogenne, Spoyenne* TAP 97, lit. *Spuogis* Lpvž II 787 (: *spuogas, spaugus* 'pryszcz, krosta' < *spugti* SESmocz 593), z suf. *-ein//ain-* (w różnych niem. postaciach substytucyjnych). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spogany*; współcześnie notowana postać *Spoguny* (ze zmianą suf. na *-uny*). Oboczna n. wsi prus. **PlawStis*, por. n. os.

Płowo, Płowenyn, Płowone TAP 72, 149, lit. n. os. *Plawas* (może od lit. *plava* 'ktoś, kto w słowach poniża, poniewiera; kto plecie głupstwa, paple') Lpvž II 469, z suf. *-St-* (raczej antropimicznym niż toponimicznym, zob. Ger 257, TAP 181); por. też lit. n. w. *Plavys, Plavelis, Plavejai* od lit. *plova* 'bagnó, moczar, trzęsawisko', *plavos* 'zbielały', *plavoti* 'często prac, płukać', *plovineti* 'płukać' SESmocz 471, pol. *plaw*. Lit.: Biolik, PMT X 118; PrzybBalt 274. *RP*

Spohn zob. **Szpon**

Spokojna, wś, ziel., gm. Sława, 6 km na pń.-wsch. od Sławy: *Frydrychsdorf* 1744, *Fryden- dorf Fridrichsdorf Frydensdorf Friedensdorff* XVIII-XIX Sprungala 84; *Friedendorf* 1802-03 MpGillyPr; *Friedendf* 1831 MpRey nr 112; *Spokojna (Friedendorf)* 1841 PlaterPoz 135; *Friedendorf* 1845 KsP 190; *Spokojna*, niem. *Friedendorf* 1890 SG XI 145; *Friedendorf* 1907 MpMbl (4062); *Friedendorf* 1941 SOV 90; *Friedendorf — Spokojna, -nej, spokojeński* 1948 MPol XXV nr 14; *Spokojna, -nej* 1982 WUN III 277. — Nazwa niem. *Friedrichsdorf, Fridrichsdorf*, od n. os. *Friedrich* (: *Frithuric* < stwaniem. *fridu*, niem. *Friede* 'pokój') Gott 190 i ap. *Dorf* 'wieś'; późniejsza n. *Friedendorf* powstała zapewne przez wtórne skojarzenie z ap. *Friede*. Nazwa *Spokojna* nawiązuje semantycznie do n. *Friedendorf*. Lit.: CzNiem 86; Sprungala 84-5. *PS*

Spokojnik zob. **Zacisze** (3) **Spokojniki** zob.

Zacisze (3) **Spole** zob. **Spóle Spönbrugge** zob. **Przęslica Spönsberg** zob. **Ozorowice Spönsbruck**, os. zaginiona koło Brodnicy, tor.: *Spönsbrucke* 1379 Woel 279; *Spönsbruck* 1414 Br 159; *Spönsbrucke* ok. 1423/24 DK 105. — Nazwa niem. od średnim. ap. *spön* 'obrzynek, okrawek (drzewa)', też 'martwy, nietrwały' Lubben 370, i ap. *Brücke* 'most, droga'. Lit.: SHGCh 120. *KW Spönsbrucke* zob. **Ozorowice Spore**, wś, kosz., gm. Szczecinek, 10 km na pń. od Szczecinka: [Sparsee] 1541 Hartling 12; *Sparfe* 1618 MpLub; *Sparse* 1628 KIKr 288; *Sparfee* 1768 Busching XII 581; *Sparfee* 1789 MpGilly- Pom; *Sparfee*, fruher *Sparfe* im Volke *Spars* ge- nannt 1886 Baltische Studien XXXVI 7; *Sparsee* 1890 SG XI 103; *Sparsee* 1893 MpMbl(2166);

Spore

Spore, -ego, *sporski* — *Sparsee* 1947 MPol XXVI nr 37; *Spore*, -rego 1982 WUN III 277. — Nazwa ponowiona z niem. n. jez. *Sparsee* (dziś Jez. Spore), por. stagnum *Sparsce* 1321 PU VI 29, ta zaś może w związku z niem. *spar* 'oszczędny, skąpy', *sparen* 'oszczędzać'. Według E. Rzetelskiej-Feleszko i J. Dumy n. można łączyć z kasz. *spafesko* 'bagno'. Nazwa *Spore* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Według A. Zechlina miejscowość założono (lub lokowano) w 1565 r., jednak zdaniem U. Hartling i J. Kowalczyk-Kontowskiej wzmiankowano ją już w 1541 r. Lit.: Rzduma I 278; Zechlin, Der Neustettiner Kreis, Baltische Studien XXXVI 1-54; Hartling, History of Grunewald, 2003, 12; Kowalczyk-Kontowska, Zabytkowe kościoły wiejskie gminy Szczecinek, Szczecińskie Zapiski Historyczne 5, 2011, 95.

BCz/PS

Spore zob. **Sporne** (1) **Sporewitz** zob. **Zborowice** (2) **Sporgeln** zob. **Spurgle Sporkaym** zob. **Spórka** **Sporken** zob. **Spórka**

Sporna, wś zaginiona, prawdopodobnie wchłonięta przez Gwoźnicę, rzesz., gm. Niebylec, 15 km na pld.-wsch. od Strzyżowa: *Sporna* de sorte 1508, *Sporna*, villa 1536 ŻDz XV 469, 520; ex villa Gwoźnica seu *Sporna* 1650 Karaś 37. — Zapewne od przym. *sporny* (: *spór*). Lit.: OPilz 55; Borek, -bn- 224; Karaś, Nazwy miejscowe byłego powiatu strzyżowskiego, [w:] Studia nad dziejami Strzyżowa i okolic, 1980, 37.

PS

Sporne (1), cz. Dąbroszyna, dawniej wś, ko- niń., gm. Rychwał: *Spore* 1467 SHGKI(PG 7, 237v); *Spore*, Dambroszyno 1472 Koz V 337; *Spore* 1507 ŻDz XII 225; *Spore* deserta 1507 RPobKon 183; *Szporo* quondam villa, nunc vero haereditas deserta 1511-23 ŁLB I 275; [*Spore* pustki] 1547, [folw. *Spore*] 1614 TekiDw(2031, nr 6(zs. I. i Rel. Z. Kon. 6), 6471, nr 38); *Spore* et Dambroszyn 1681-95 Koz V 337; [*Spore* pus.] 1747 TekiDw(15573, nr 1288); *CnopHe*, kol. 1881 SpisKal 24; *Sporne*, kol. 1890 SG XI 146; *Sporne*, wś 1921 Sk II 33; *Sporne*, -nego 1982 WUN III 277; gw. *sporne*, -ygo. — Dawniej n. *Spore*, zapewne od przym. *spory* 'niezbyt duży, dość duży' (< psł. **sporb* 'wydajny, korzystny; obfity'), notowanego w polszczyźnie dopiero od XVII w., por. jednak stp. *sporość* 'powiększenie, przyrost',

sporzyć się 'powiększać się' SEBor 569-70. Nie można też wykluczyć pochodzenia od ap. *spór*, z końcówką fleksyjną rodz. nijakiego -e, por. n. m. typu *Dębe*, *Kamione*, *Niedźwiade*, *Szczepe*. Miejscowość opustoszała w XVI w. Po ponownym zasiedleniu w XIX w. nastąpiła zmiana n. na *Sporne* w wyniku interpolacji sufiksального -n-, zapewne przez skojarzenie z przym. *sporny*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Bajerowa, Onom III 1-42; BańMorf 127.

PS

Sporne (2), cz. wsi Korczyna, dawniej wś, krośn., gm. Korczyna: in campis Zawada et *Sporne* (1402)1643 ZDM V 14; villa *Sporne* 1637 SHGsk III 145; villam *Sporne* 1691 ADP 291, k. 197; ze ... *Spornego* 1787 MJ 19, II, 94, 112; *Sporne*, przys. Korczyny 1855 Stup; *Sporne*, część Korczyny 1890 SG XI 146; *Sporne*, -nego 1982 WUN III 277. — Nazwa ponowiona z n. pola *Sporne* (zob. pierwszy zapis), ta od *sporny* (: *spór*). Lit.: SHGsk III 145; MakSk 152.

BCz

Sporniak (1), wś, lub., gm. Konopnica, 15 km na zach. od Lublina: *Sporniak* 1676 ŻDz XV 25a; *Sporniak* 1787 Spis 451; *Sporniak* 1801-04 MpHeld; *Sporniak* 1839 MpKwat V 7; *Sporniak Radawiecki*, *Sporniak Motyczski* 1877 Zin II 170; *Sporniak Matycki* (!) i *Sporniak Rado- wiecki*, os. 1890 SG XI 146; *Sporniak Motycki*, *Sporniak Radowiecki* (!), dwie wsi 1933 SkBy 1596; *Sporniak Radawiecki*, *Sporniak Motyczski* 1961 Mp-25(Lublin); *Sporniak*, -ka, *sporniacki*, wś, *Sporniak Motycki*, *Sporniak Radawiecki*, -ka -kiego, cz. wsi 1972 UN 114, 12; *Sporniak*, -ka 1982 WUN III 277. — Od przym. *sporny* (: *spór*), z suf. '-ak. Człony odróżniające w n. zestawionych od n. m. *Motycz* i *Radawiec*. Lit.: KosLu 73.

IN

Sporniak (2), wś, lub., gm. Wojciechów, 17 km na zach. od Lublina: *Sporniak*, folw. 1877 Zin II 170; *Sporniak* al. *Sforniak Palikijski*, folw. 1890 SG XI 146; *Sworniak* 1893 SG XIII 740; *Sporniak*, folw. 1902 Przew II 180; *Sporniak*, kol. 1933 SkBy 1596; *Sporniak Palikijski* 1961 Mp-25(Lublin); *Sporniak*, -ka, *sporniacki* 1969 UN 104, 12. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. *Palikije*. Niewykluczone, że zapisy *Sforniak*, *Sworniak* łączyć należy z ap. *swora*, *sfora* w znaczeniu 'sworność, zgoda, zgodność', przen. 'całość zgodna, zespół harmo

nijny' SW VI 529. Wsi *Sporniak* (1) i *Sporniak* (2) graniczą ze sobą. Lit.: KosLu 73. IN

Sporniak Motycki zob. **Sporniak** (1) **Sporniak Palikijski** zob. **Sporniak** (2) **Sporniak Radawiecki** zob. **Sporniak** (1) **Sporok**, dziś *Spórok*, wś, opol., gm. Kolonowskie, 6 km na płd.-wsch. od Ozimka: *Carmerau* 1775 Busching XIII 324; *Carmerau* 1783 Z II 258; *Carmerau* 1784 Z III 68; Colon. *Carmerau* 1809 MpAtSchl 18; *Karmerau*, *Sporok*, 2 Antheile, *Spu-rok* 1830 Kn 318; *Karmerau*, *Sporok*, in 2 Anth., kol.-wś 1845 K 274; *Sporek*, *Carmerau* 1900 Myc 47, 59; Kol. *Carmerau* 1904 MpMbl(5375); *Sporok Opolski* (*Konigl. Carmerau*), *Sporok Strzelecki* (*Grafl. Carmerau*) 1920 PrusSG 70; *Karmerau* 1941 SOV 171; *Karmerau* — *Sporok*, -a, *sporocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sporok*, -ka 1982 WUN III 277; *Sporok* (*Spórok*) 2002 Mp-10(M-34-49- -B-a-1); *Spórok*, -ka 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Miejscowość została założona w 1771 r. (Z III 68), składała się z dwóch części, leżących po dwóch stronach granicy między powiatem opolskim a strzeleckim. Nazwa niem. *Carmerau* została nadana na cześć Johanna Heinricha von *Car-mera*, ministra sprawiedliwości Prowincji Śląskiej. Nazwa *Sporok*, *Spórok* może od ap. *spór*, z suf. gw. -ok < -ak, por. też ap. *sporak* 'spór', *sporoch* 'człowiek uparty', przym. *sporny* 'niesforny, uparty' SGPREi(kartoteka). Nazwa mogła odnosić się do spornego, granicznego położenia podzielonej wsi. Dodatkowe człony od przym. *graflich* 'hrabiowski' i *koniglich* 'królewski', n. m. *Opole*, *Strzelce Opolskie*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sporok*, którą zmieniono na *Spórok* w 2008 r. Lit.: SNGŚI XIII 10; BorGŚI 157. PS

Sporowo, os., dawniej wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 6 km na płd.-zach. od Dzierzgonia: Heyn-rich Sparrowen, Heynrich Sparrow, nadpis na dok.: *Sparrow* (1353)XIV PrUr V 97; *Sparrow* 1392, *Sparrow* 1399 GA 128; *Sparraw* 1419 Ger 170; *Sparraw* 1437 GZ 34; *Sparowo* 1526 Matr IV/2, nr 14809; z pastwisk *Sparowa* 1565, *Szpa-rav* 1570 Lumalb 43, 46; *Sparrau* 1582 ŻDz XXIII 78; do *Szwarowa* [recte *Szparowa*] 1664 Font XXXII 420; *Sparau* 1772/73 HAPr IV 649; *Sparrau* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Sparau* 1807 HolPr III 49; *Sparrau* — *Sporowo* 1879 KętN 117; *Sporowo*, niem. *Sparau* 1890 SG XI 146;

Sparau, fr. auch *Sparre* 1912 Bar 111; *Sporowo* — *Sparau* 1941 Choj 128; *Sparau* — *Sporowo*, -wa, *sporowski* 1950 MPol nr 134, poz. 1720; *Sporowo*, -wa 1982 WUN III 277; gw. *sparovo*.

— Nazwa niejednoznaczna; może prus. o etymologii jak *Sparroth* (zob.) lub pierwotnie niem. od śrwniem. *sparre* 'żerdź, poprzeczna belka' Lex 204; por. też dniem. n. os. *Sparr(e)* BahlowNdN 456 + -ow(e), *Aue Kluge* 35. Okresowo notowana także w postaci *Sparre*. Nazwa pol. jest substytucją fonetyczno-fleksyjną n. niem., na wzór n. m. z suf. -owo. H. Górniewicz opowiada się za prus. pochodzeniem nazwy (od ap. *sparyus* 'pastwisko, błonie', z suf. -aw). Lit.: Ger 170; Górniewicz, PMT IV 150; Błażeni II 382. RP

Sportehnen zob. **Sportyny** **Sporteyn** zob. **Sportyny** **Sportyny**, wś notowana do 1967 r., olszt., gr. Miłakowo, 7 km na płu. od Miłakowa: *Sporteyn* 1367, *Sparteyne* 1427 Ger 171; *Sporteyn* 1445, 1448, *Sparteïn* 1471, *Sporteïn* 1473 GermerSied 362; *Sporthen* 1475 Ger 171; *Sporteyn* 1475, 1481, *Sporteïn* 1487, 1539, *Sportegen* 1543 GermerSied 362-3; *Sparteïn* 1543, *Sparteïn* 1578-79 HAPr V 59; *Sporteïne* 1579, *Sportheïn* 1600, 1651 GermerSied 362-3; *Sportehnen* ok. 1780 HAPr IV 384; *Sportehnen*, wś 1789 Goldb I 215; *Sportienen* 1796-1802 MpSchrot X; *Sportehnen Adelig*, *Koeniglig*, dwie wsi 1890 SG XI 146; *Sportehnen*, *Sporteyn* — *Sportyny* al. *Zakręt* 1946 Ley I 50; *Sportehnen* — *Sportyny*, -yn, *spor-tyński* 1946 MPol XXV nr 142; *Sportyny* 1967 SM 1065. — Pierwotna n. prus. **Sparteïn-s* lub **Spartin-s*, od przym. *sparts* 'potężny, mocny', lit. *spartus* 'szybki, prędki; szybko pracujący; zwinny, żwawy' Mažiulis Prus IV 143, SESmocz 586 lub może od n. os. **Sparts*, por. prus. n. os. Michil *Spurtyryn* TAP 97, z suf. -ein-. Niemiecka postać z -ien- i pol. -yn- może wskazywać też na prus. suf. -in-. Okresowo odnotowano n. z niem. członami *Adelig*, *Koeniglig*, wskazującymi na typ własności: prywatny i rządowy. Współcześnie śladem po n. wsi jest n. uroczyska *Sportyny* XXI PRNG. Lit.: Ger 171; PrzybBalt 274-5. RP **Sporwienen** zob. **Sporwiny** **Sporwiny**, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 8,5 km na zach. od Korsz: Landvogts Borchur von *Sporweinen* (1361)1584 PrUr V 583; *Sparwynen* 1374,

Sporwitz

Sparwin 1389 Ger 170; *Sandir von Sparwyn* 1398, 1400, zu *Sparwyn* 1403, 1408 MTB 2, 46, 207, 451; *Sparwien* 1419, *Sperwynen* ok. 1440 Ger 170; *Sparweyn* 1533, *Sparweyn* 1589, *Sparweyn* 1620-21 HAPr V 84; *Sporwienen*, folw. 1789 Goldb I 215; *Sporwienen* 1796-1802 MpSchrot XI; *Sporwienen*, folw. 1820 Wald 96; *Sporwienen*, wś 1890 SG XI 146; *Sporwienen* — *Sporwiny* 1946 Ley I 10; *Sporwienen* — *Sporwiny*, -in, *sporwiñ-ski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sporwiny*, -win 1982 WUN III 277. — Nazwa prus. **Sparwtn-ai*, zestawiana z n. *Sporwit(t)en*, ta od prus. n. os. **Sparve* (por. lit. ap. *sparva*, łot. *sparvs* 'bąk, giez'), z suf. -*tn-*, por. też n. os. Hannos *Sparwyn* 1409 MTB 550, Andrea *Sperwyen* 1450 MWrm VIII 20, także lit. n. m. *Sparvine* Ger 171, lit. n. os. *Sparvelis* Lpvž II 781. W substytucji do j. niem. wahanie *a* : *o*, zmiana -*in-* > -*ein-*, końcówka pl. -*en*. Nazwa *Sporwiny*, ustalona urzędowo po 1945 r., jest adaptacją graficzno-fleksyjną n. niem. *Sporwienen*. Lit.: Ger 170; PrzybBalt 275; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 185, 419-20. RP

Sporwitz zob. **Zborowice** (2) **Sporysz**, cz. Żywca, dawniej wś, biel.: una cum vico *Sporzysch* 1470-80 DB II 289; *Sporysz* 1581 ŻDz XIV 106; *Sbaris* 1779-83 MpMieg; *Sporysz* 1802 Crusius III/2, 356; *Sporysz* 1855 MpKum; *Sporysz*, wś 1890 SG XI 147; *Sporysz*, wś 1933 SkBy 1596; *Sporysz*, -sza 1964 UN 17, 6. — Od ap. *sporysz*, *sporzysch* 'choroba zboża; rdest psianki' Sstp VIII 356. Por. też n. os. *Spor(z)ysz* SSNO V 155. Lit.: LK Krak 140. IN **Spóle**, wś, kal., gm. Galewice, 13 km na płd.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *spole* 1789 MpCzajSier; *Spule* 1827 Tabella II 190; *Spole* 1839 MpKwat I 4; *Spole* 1890 SG XI 145; *Spole* 1921 Sk II 134; *Spóle*, -la, *spółski* 1971 UN 53, 13; *Spóle*, -li 1982 WUN III 277; gw. *spule*, -li, *spulski*. — Możliwe, że jest w n. ślad dawnego ap. **s-bpolbje* 'coś wspólnego', od którego utworzono przym. *spólny* 'wzajemny, obustronny' Sstp VIII 360. KW **Spólne**, wś, piotr., gm. Bełchatów, 9,5 km na płd.-wsch. od Bełchatowa: *CnonbHe*, roi *CnonbHo*^o, BL *CnynbHrn* 1885, *CnynbHe*, BL *CnynbHemb* 1890 APPiotr, sygn. 48/255/0/-/10(k. 138), 15 (k. 67); *CnynbHe*, wś 1899-1900 SpisPetr 812; *Spólne* 1902 Przew II 180; *Spólne* 1921 Sk II 75;

Spólne, -nego, *spólnowski* 1972 UN 39, 17. — Od przym. *spólny*. KW

Spólnik, wś, koniń., gm. Sompolno, 3,5 km na płn.-wsch. od Sompolna: *Spulnik* 1783-84 Rej- Kor 846; *Spulnik* 1785 MpPerKu; *Spólnik*, folw. 1827 Tabella II 190; *Spolnik* 1839 MpKwat II 3; *Spólnik*, wś i folw. 1890 SG XI 145; *Spólnik* 1921 Sk I 98; *Spólnik*, -ka, *spólnicki* 1971 UN 182, 22. — Od przym. *spólny*, z suf. -*ik*. KW

Spórka, cz. Worlin, okresowo wś, olszt., gm. Łukta: *Sporkaym* 1411-19 Ger 171; *Spurkeyn* 1427, *Sporkaym*, *Sportkaym* (!) 1448, *Sparkein*, Wustes Gut 1600 GermerSied 361; *Sporken*, Theerofen 1789 Goldb I 215; *Spurka*, wś 1820 Wald 202; *Sporken* auch *Spurken*, *Spurki*, *Spurk*, chełm. maj. ok. 1859 SzcześTeka 81; *Sporken*, folw. 1890 SG XI 146; *Sporken* — *Spórka*, os. 1946 Ley I 79; *Sporken* — *Spórka*, -ki, *sporec-ki* 1950 MPol nr A-8, poz. 76; *Spórka*, -ki 1982 WUN III 278; gw. *białe domki*. — Dawniej n. prus. **Spur-kaim-*, od **spur-*, por. łot. *spura* 'pletwa; włókno; ostry kolec, kolec, sęk', *spurat* 'strzępić' + **kaimis* 'wieś'. W formach zniemczonych wahanie samogłosek *u* : *o* : *a*, w członie **kaim-* : *kein-* : *ken-*. W XIX w. n. spolonizowano jako *Spurka*, pl. *Spurki* (z gw. mieszaniami głosek *s* : *ś*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spórka*. Mieszkańcy używają n. *Białe Domki*, zapewne od koloru domostw. Lit.: Ger 171; Biolik, PMT X 118; Błażenie II 331. RP

Spórok zob. **Sporok** **Spottenwalde** zob. **Zalesie** (80) **Spratkowice**, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. łęczyckim, w pobliżu Zbylczyc nad Nerem i Grodziska, koniń.: *Zpratkowicz* 1301 KW II 196. — Może dawniej **Pratkowice* z absorpcją przyimka z. Nazwa od n. os. *Pratek*, *Pratko* (por. niem. n. os. *Prat*) RymSEN II 294, z suf. -*owice*. Lit.: SHGŁęcz II 113. KW

Spraude, miejscowość zaginiona, leżała w okolicy wsi Bogatyńskie, elbl., gm. Orneta: die Fel- der ... Bogathens und *Spraude* (1287) AM XII 324-5; *Spraude* 1287 Ger 171. — Od prus. rdzenia **spraud-*, por. lit. n. m. *Spraud-aičiai*, też *Sprau-dis*, imiesłów *spraudimas* BugaRR II 452 (: *sprau-sti* 'wtykać, wpychać, wciskać, wtłaczać' SESmocz 591). Lit.: Ger 171. RP

Sprauden zob. **Szprudowo**

Sprengelshof zob. **Rubno Wielkie Sprenglienen** zob. **Sprengliny Sprentsutz** zob. **Sprzęcice Spręcowo**, wś, olszt., gm. Dywity, 12 km na pñ. od Olsztyna: *Spiegelberg* (1354)XV PrUr V 142; conferimus honestis viris Nycolao Spre- zen et Hinczkoni Sprenzin ... ad locacionem ville *Spiegelberg* (1360), *Spiegelberg* 1363 MWrm II 301, 356; bona *Spiegelberg* 1378, beim Dorfe [*Spiegelberg*] (1399), (1404) MWrm V 37, 310, 392; dorphe *Spiegelberge* 1431 MWrm IX 410-1; *Spiegelberg* 1517 Locationes 77; *Spiegelberg* 1615 RŁWrm 269; *Sprencowo* XVII Obląk 561; *Spre-cowo* 1656 Kolberg 250; *Szrencowo* ... *Spiegelberg* alias *Sprencowo* 1673-74 Bonk III 443, 453; *Spiegelberg* 1755 MpEnd; *Spiegelberg*, wś 1789 Goldb I 225; *Spiegelberg* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Spiegelberg* (*Spryniowo*), wś 1820 Wald 166; *Spiegelberg* — *Spręcowo* 1879 KętN 198; *Spręcowo*, niem. *Spiegelberg* 1890 SG XI 148; *Spiegelberg* — *Spręcowo*, -a, *spręcowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Spręcowo*, -wa 1982 WUN III 278; gw. *sprancovollsprencovo*, -a, *sprencoski*. — Nazwa niem. złożona, od ap. *Spiegel* 'lustro; zwierciadło; lustrzany' i *Berg* 'góra'. Poświadczony jest też ogólnoniem. ap. *Spiegelberg* 'wieża wartownicza, strażnica' (Bach II/2, 72). Nazwa *Spręcowo* notowana już w XVII w., nawiązuje do nazw. odbiorców nadania z 1360 r.: Nicolaus et Hinczko *Sprengen*, por. też Nicolaus *Sprenczo* 1363 MWrm II 356, z suf. -owo. A. Pospiszylowa odczytuje n. os. jako prus. **Sprensinis* (o niejasnej etymologii). S. G. Wald przytacza efemeryczną pol. n. *Spryniowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spręcowo*. Lit.: PospWrm 147. RP

Sprengliny, os., dawniej wś?, olszt., gm. Korsze, 3,5 km na pñ.-zach. od Korsz: *Springelyn* 1419 Ger 171; *Springelyn* hot 3 dinste 1437 GZ 72; *Sprenglienen*, folw. ok. 1780 HAPr IV 385; *Sprenglin*, szlach. folw. 1789 Goldb I 215; *Sprenglienen* 1796-1802 MpSchrot XI; *Sprenglienen* 1820 Wald 135; *Sprenglienen*, folw. 1890 SG XI 148; *Sprenglienen* — *Sprzęgło*, dw. 1946 Ley I 34; *Sprengliny* (*Szperlingen*) 1965 Mp-25(Kę- trzyn). — Nazwa prus. **Spring-sl-tñ*-, por. lit. n. os. *Springys*, *Springis* Lpvž II 786 (: niem. *Spring*), też n. m. *Springiai*, n. os. *Spring-eit* (: *springti* 'krztusić się, dławić się' : *sprengti*

SESmocz 591) PetVV 365. W formach zmienionych wahanie *spring-* : *spreng-*, synkopa -ew suf. -H-, końcówka -o- : -en. Nazwa spolonizowana jako *Sprengliny*, też *Szperlingen* oraz *Sprzęgło*. Dziś poświadczona tylko n. uroczyska *Sprengliny* XXI PRNG. Lit.: Ger 171; Błażiene II 331, 332. RP

Sprężyce zob. **Sprzęcice Sprindberg** zob.

Zabojady Sprindenau zob. **Stożne** (1) **Sprindt** zob.

Zdroje (2), **Zdrojewo** (1) **Springberg** zob.

Piastowice (2), **Zawada** (23) **Springborn** zob. **Lisy** (4), **Stoczek** (6), **Wę-żewo** (4)

Springe (1), wś dziś nieistniejąca, leżała nad Drawą, na wsch. od os. Moczele, gorz., gm. Dobiegniew, 11 km na zach. od Człopy: *Springe*, wś 1775 BuschingMB 268; *Springe* 1794 LErdPr III/2, 480; *Springe* 1807 MpNeumark IV; *Springe*, wś i dobra 1809 Bratring III 218; *Springe* 1913 Meyers II 846. — Nazwa niem. *Springe* od ap. *Spring* 'źródło'. Miejscowość opustoszała w 1932 r., śladem po niej była n. ter. *Springe* 1937 MpMbl(2961). Lit.: Schuhmacher, Wanderungen und Streifzuge durch den Kreis Arnswalde, 1937. PS

Springe (2), wś zaginiona, leżała ok. 10 km na pñ. od Złocieńca, kosz.: villarum ... *Sprun-ge* 1320 PU V 485; Villa *Spruenge* 1320, *Spring* 1337 LandbNM 107, przyp. 6; *Springerfeldt* 1572 SHGNM(Ost 128). — Początkowo *Springe*, wtórnice z członem strukturalnym -felde. Śladem po tej zaginionej wsi mógł być w XVII-XVIII w. młyn *Springmuhle* (młyn Lubieszewa na pograniczu z Sienicą), por. *Springmuhle* 1809 Bratring III 242, *SpringM.* 1933 MpMbl(2561) oraz n. wyspy na jez. Lubie: *Springwerder* 1933 MpMbl(2561). Niewykluczone, że te zapisy dotyczą dzisiejszego Borowa (5). BCz/PS

Springe zob. **Borowo** (5), **Łysonie**

Springelyn zob. **Sprengliny Springendorf**

zob. **Brzęczkowice** (2) **Springerfeldt** zob.

Springe (2) **Springkrug** zob. **Moczyłki**

Springsdorf zob. **Brzęczkowice** (2)

Sprittkowitz zob. **Przedkowice Sprottau**

zob. **Szprotawa Sprottschdorf** zob.

Henryków (12) **Sprottschwalde** zob.

Szprotawka

Sprowa

Sprowa, wś, kiel., gm. Słupia, 6 km na płd.-wsch. od Szczekocin: *Sprowa* (1288)1527 Mog 31; de *Sprowa* 1368 KMłp III 218; de *Sproua* 1374 Krak nr 3; de *Sprow* (1379)XVIII KMłp I 413; de *Sbrowa* 1385 Krak nr 3115; de *Sprowa* 1426 ZDM II 61; *Sprowa* (1442)XVII ZDM III 67; de *Szdrowa* 1447 Inscr nr 854; *Sprowa*, *Wsprowa* 1470-80 DB I 23, II 214; *Sprowa* 1581 ŻDz XIV 72; *Sprowa* 1783-84 RejKor 284; *Sprowa* 1827 Tabella II 190; *Sprowa* 1890 SG XI 148; *Sprowa*, -wy, *sprowski* 1966 UN 21, 55; *Sprowa*, -wej 1982 WUN III 278; gw. *sprova*, -y, *sproski*. — Nazwa niejasna. Lit.: RKrak 158; KopKiel 352. *IN* **Sprottchen** zob. **Ogrodzisko** (1) **Spryniowo** zob. **Spręcowo** **Sprzeczkowice** zob. **Przedkowice** **Sprzeczo**, cz. wsi Grobia, okresowo wś, pozna., gm. Sieraków: *Przytna* Vw. 1787 MpPfau; *Sprzeczo*, folw. 1789 TekiDw(9844, nr 1375); *Sprzyczna* 1798 MpHopf IV; Vw. *Sprzyczna* 1802-03 MpGillyPr; *Sprzeczo*, wś 1821 Rumpf III 132; *Sprzeczo*, folw. 1823 Rumpf IV 150; *Sprzeczo*, folw. 1846 KsP 255; *Sprzeczo*, niem. *Geisberg*, fol. do Grobi 1890 SG XI 151; *Sprzeczo*, niem. *Geisberg*, pustk. 1920 DzUPr nr 46, poz. 381; *Sprzeczo*, niem. *Geisberg*, folw. 1921 Sk X 46, 156; *Sprzeczo*, os. 1967 SM 1065; *Sprzeczo*, -na 1982 WUN III 278. — Zapewne od przym. *sprieczny*, gw. *sprzynny* 'sporny, o który spór idzie' SW VI 359, na określenie miejscowości będącej przedmiotem sporu, por. *Sporna*, *Sporne* (2). Nie można jednak wykluczyć znaczenia podstawy 'swarliwy, kłótniwy, niezgodny' SW VI 359, co w pewnym stopniu korespondowałoby z semantyką podstawy n. sąsiedniej wsi *Upartowo*. Mniej prawdopodobne znaczenie odnoszące się do położenia miejscowości w poprzek głównej drogi łączącej Kwilcz z Sierakowem (por. stp. *prieczny* 'poprzeczny, w poprzek biegnący, przecinający się prostopadle' Sstp VII 108-9), ponieważ warianty z nagłosowym *Sp-* (np. *spriecznica*, *posprieczny* SGPREi(kartoteka)) notowane są jedynie w płd. części Polski. Nazwa niem. *Geisberg* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. PS

Spręcice, wś, opol., gm. Izbičko, 7 km na wsch. od Gogolina: de *Sprencitz majori* 1302 Reg nr 2697; *Sprencicz maj.* (1302), *Sprzen-*

tzicze (1531) K 648; Ex villa *Przedic* 1679 J II 70; *Sprinsitze* 1736 MpWielOppol; *Sprzenschutz* 1743 SNGŚl XIII 11; *Sprzentzitz* 1779 ZfGS LXV 444; *Sprengschuz* 1783 Z II 267; *Sprzentzitz* 1805-06 ZfGS LXV 446; *Sprentschutz* 1821 Rumpf III 131; *Sprzenczyc* oder *Sprzent-*schutz 1830 Kn 741; *Sprzentschutz*, *Sprzęzyce*, *Sprzężyce* 1845 K 648; *Sprążyyna*, *Sprentschutz* 1900 Myc 47; *Spręcice* — *Sprentschutz* 1939 Prus 68; *Sprentschutz* — *Spręcice*, -ic, *sprzę-* cicki 1948 MPol XXV nr 14; *Spręcice*, -ic 1982 WUN III 278. — Nazwa niejasna. Według S. Rosponda i H. Borka pierwotnie mogła to być n. **Przędzycze*, od n. os. **Przędek*, por. *Przę-* do SSNO VII 200, z suf. -ice i z protetycznym *S* pochodzącym z absorpcji przyimka *z* w wyrażeniach typu *Przędzycze*, za czym może przemawiać zapis z 1679 r. Zdaniem zaś F. Boenisch n. **Sprzęzyce* mogła wiązać się z n. os. **Sprzęk*, którą — z braku poświadczenia dla podobnego apelatywu — należy uznać za polonizowaną n. niem. *Spring*. Nazwę zniemczono jako *Sprentschutz* (regularna substytucja *Prz-* > *Spr-*). Zapisy z 1845 r. wskazują na postać *Sprzęzyce*, jednak wydaje się, że jest ona wtórna względem n. zniemczonej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Spręcice*. Lit.: SNGŚl XIII 11; Boenisch, Die Slavischen Ortsnamen im Kreise Grofl-Strehlitz. Oberschlesien. Monatschrift VII (1908), 338; RospPatrŚl 157; BorGŚl 183. PS **Sprzęgło** zob. **Spręgliny** **Sprzyczno** zob. **Sprzeczo** **Spudłow** zob. **Spudłów** **Spudłów**, wś, gorz., gm. Górzycyca, 10 km na płn.-zach. od Ośna Lubuskiego: villas Sabyz, *Spudlowe*, Stanek ... 1317, in *Spudelow* 1362 CdB A XX 201, 211; *Spudlaw* 1539 CdB C III 461; *Spudelow* oder *Spudlow* 1775 BuschingMB 268; *Spudlow* 1809 Bratring III 292; *Spudelow* 1822 MpUMbl 1916; *Spudlow* 1850-53 Berghaus III 276; *Spudlow* — *Spudłów*, -owa, *spudłowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Spudłów*, -łowa 1982 WUN III 278. — Pierwotnie może **Pudłów*, od n. os. *Pudlo* SSNO IV 395, z suf. -ów, -owo. W formie zgermanizowanej *Spudlow*, absorpcja przyimka *z*. E. Mucke odczytuje n. jako **Zbudu-*low, od n. os. **Zbudula* (: **Zbudowoj*), por. czes. n. *Zbudov*, *Zbudovice*. Nazwa *Spudłów* wprowa

dzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 361-2; MuckeNM 159. BCz/PS

Spulnik zob. **Spólnik**

Spurdelauken, miej scowosć zaginiona w pobliżu Woryn, olszt., gm. Górowo Iławeckie: *Spurdelauken* 1423 Błażiene II 332. — Nazwa prus., człon **Spurd-* może w związku z lit. *spurdSti* 'rzucić się, miotać się, wyrwać się' (: *spirti* przen. 'nalegać, naglić, przymuszać') SESmoc 589 + **lauks* 'pole'. Lit.: Błażiene II 332. **RP Spurgelyn** zob. **Spurgle Spurgle**, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 10 km na pń.-zach. od Korsz: *Spuryen* ... 4 dinste 1437 GZ 72 (tu?); *Spurgelyn* 1484 Ger 171; *Sper- geln* 1533, *Spergen* 1543, *Spergeln* 1589, *Sper- gen* 1601-02 HAPr V 84, 45; *Spergeln* 1620-21 HAPr V 84; *Sporgeln* ok. 1780 HAPr IV 384; *Sporgeln*, wś 1789 Goldb I 215; *Sporgeln* 1796-1802 MpSchrot XI; *Sporgeln* ok. 1845 MpRey nr M; *Sporgeln* 1890 SG XI 146; *Sporgeln* — *Szorle* 1946 Ley I 10; *Sporgeln* — *Spurgle*, -i, *spurgielski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Spurgle*, -li 1982 WUN III 278. — Nazwa prus. **Spurgel-ai*, od n. os. **Spurgels*, por. *Spurge*, *Spurgyn* TAP 97, lit. *Spurgis*, *Spurgas* Lpvż II 787-8 (: *spurgas* al. *spurga* 'pączek, zarodek liścia, kwiaty, bazia; kłos włosów; frędzla': *spirgzi* SESmoc 588), albo od prus. ap. *spurlis* 'wróbel' Ger 171. W substytucji niem. wahanie u : e : o, końcówka pl. -enll-n. Wariant *Szorle* to adaptacja n. niem. (z wymową *s* jak *s*, synkopą cząstki -ge-, adideacją do n. os. *Sporle*, *Spohrle* Gott 547). Nazwa *Spurgle* nadana urzędowo po 1945 r., nawiązuje do n. prus. Lit.: Ger 171; PrzybBalt 275. RP

Spurka zob. **Spórka Spurkeyn** zob. **Spórka**

Spurowice zob. **Zborowice** (2) **Spurwitz** zob.

Zborowice (2) **Spychały** zob. **Szymbory Spychowo**, wś, olszt., gm. Świętajno, 13 km na pńd.-zach. od Rucianego-Nidy: aus *Poppen* 1550 Faber 337; *Puppen* 1656 Kolberg 249; *Gr. Puppen* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Gr. Puppen*, *Puppen* (*Pupki piec*), wś 1820 Wald 223; *Puppen*, *Pupy*, *Pup*, *Puppen Grofi*, *Pupy duże*, *Gr. Puppen*, *Duże Pupy*, wś ok. 1859 SzcześTeka 113, 114, 118; *Gr. Puppen* — *Pupy* 1879 KętN 216; *Pupy* 1888 SG IX 304; *Puppen*, *Gross Puppen* — *Pupy*

1946 Ley I 114; *Puppen* — *Pupy*, -p, *pupski* 1946 MPol XXV nr 142; *Spychowo*, -wa, *spychowski* 1960 MPol nr 52, poz. 248; *Spychowo*, -wa 1982 WUN III 278; gw. *pupi*. — Wieś miała istnieć już w 1544 r. Nazwa niem. *Poppen*, *Puppen*, też z członem *Gross*, pol. *Duże*, dyferencyjnym wobec *Klein Puppen*, pol. *Pupki*, dziś Spychówko; 0 etymologii n. prus. **Pup-ai* zob. *Pupki* (2). Nazwa *Spychowo* nadana na pamiątkę 550. rocznicy bitwy pod Grunwaldem, od Juranda ze *Spychowa*, postaci literackiej, bohatera powieści H. Sienkiewicza „Krzyżacy”. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 98; Faber, Preussische Provinzial-Blatter, Bd. 6, 1831, 334-43; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 70, 173-4, przyp. 27 i 32, 198, przyp. 145, 245, 254, 257, 299; PrzybBalt 275; BiałPrzem 214; BiałKol 18. RP

Spychówko, cz. wsi Spychowo, dawniej wś, olszt., gm. Świętajno: *Kl. Puppen* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Kl. Puppen*, wś 1820 Wald 223; *Puppen Klein*, *Pupy male*, *Klein Puppen*, *Male Pupy*, wś ok. 1859 SzcześTeka 115, 118; *Kl. Puppen* — *Pupki* 1879 KętN 216; *Pupki*, wś 1888 SG IX 304; *Klein Puppen* — *Pupki*, wś 1946 Ley I 111; *Pupki*, -pek — *Klein Puppen*, os. 1951 Rosp 262; *Spychówko*, -ka, *spychowski* 1960 MPol nr 52, poz. 248; *Spychówko*, -ka 1982 WUN III 278. — Nazwa niem. *Klein Puppen* z członem *Klein*, pol. *Male*, dyferencyjna wobec *Gross Puppen*, zob. *Spychowo*. Nazwa *Spychówko* wprowadzona urzędowo w 1960 r. RP

Spycimierz, dziś *Spycimierz* i *Spycimierz-Ko-lonia*, dwie wsi, koniń., gm. Uniejów, 3 km na pńd.-zach. od Uniejowa: *Zbutimyr* (1065)1100 KW IV 1; *Sbuczimir* (1065)1202 KW I 4; *Spiti-mir* (1106)1107)XIV PDzP II 108, 113; *Spitimir* (1136) KW I 12; de *Spicimir* 1228 Mog 6; *Spici-mirz* 1247 MPH II 565; *Spicimirz* 1247 MPH III 13; *Svycimir* (!) 1274, *Spycimir* 1295 CdP II 90, 135; *Spycimirz* 1348 KW II 605; *Spycimirz* 1357 KW III 70; *Spiczmyr* 1511 ŻDz XIII 189; *Spiczmirzs* 1511112 VisitGn 223; *Spicimirz* 1511-23 ŁLB I 340; *Spyczmyr* 1552 ŻDz XIII 232; *Spicimirz* 1788 Busching XXII 95; *Spicimirz* ok. 1790 MpPerKI; *Spycimirz* 1802-03 MpGillyPr; *Spicimirz* 1827 Tabella II 189; *Spycimirz*, wś 1 os. 1890 SG XI 109; *Spycimirz* 1921 Sk II 115; *Spycimirz* 1952 UW 83; *Spycimirz*, -rza,

Spycimirz

Spycimirz-Kolonia, -rza-ni, *spycimierski* 1973 UN 47, 26; gw. *spicymiś*, -za, *spicymerski*. — Od n. os. *Spycimir* SSNO V 156, z suf. *-*jb*. W obiegu oficjalnym jeszcze w połowie XX w. postaci *Spicimirz*, *Spicymierz*. Lit.: SHGLęcz II 112-3; Rospond, -*jb* 130. KW

Spycimirz zob. **Bartoszki Spycina Góra** zob. **Góra** (16) **Spytajny**, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 3 km na zach. od Bartoszy: in unser velde eyn *Spiteyn* genant eyn deucz dorff *Urbach* genant (1326)1357 PrUr II 367; nadpis na dok.: *Spitteynen* (1357) XVIII PrUr V 286; *Spitteynen*, *Spittenen* 1419 Ger 170; *Spitteynen*, *Spittennen* 1437 GZ 38; *Spit- teinen* 1570, *Spitteinen* 1623-24 HAPr V 37; *Spit- tehnen*, wś 1789 Goldb I 214; *Spittehnen* 1796-1802 MpSchrot XI; *Spitehnen* 1820 Wald 214; *Spittehnen* 1890 SG XI 114; *Spittehnen*, *Spitteynen* — *Śpitajny* 1946 Ley I 28, 196; *Spittehnen* — *Spytajny*, -*jn*, *spytajński* 1947 MPol XXV nr 111; *Spytajny*, -*tajn* 1982 WUN III 278. — Dawniej n. niem. *Urbach*, od ap. śrwniem. *ur* 'tur', z wtórnym znaczeniem 'dziki', i *Bach* 'strumień'. Nazwa zastąpiona prus. n. **Spit-ein-ai*, z suf. -*ein-*, ponowioną z n. pola, por. pierwszy zapis. Nazwa zestawiana z lit. *spite* 'klamra, sprzączka' (Ger 170); do *Spit-* por. lit. n. m. *Spitkiške*, *Spiciai*, n. os. *Spitkis* (z wstawnym -*k-*) Zinkevicius 198 (: lit. *ap-spisti* 'obstąpić, oblec, otoczyć' : *spiestis* SESmocz 587). Nie można wykluczyć związku z śrdniem. *spit* 'pchnięcie rydłem (szpadłem); kopanie torfu; torfiarnia', jak w n. *Smedeyn* (*Smo- dajny*) : śrdniem. *smede* 'kuźnia'. Nazwa niem. i pol. są adaptacjami fonetyczno-fleksyjnymi n. prus. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1987, 332; Ger 170; PrzybBalt 275-6. RP **Spytals** zob. **Baldram Spytki** zob. **Krasnodęby-Spytki** **Spytki-Krasnodęby** zob. **Krasnodęby-Sy- pytki**

Spytkowa zob. **Spytkowice** (2) **Spytkowice** (1), wś, biel., gm. Spytkowice, 5 km na wsch. od Zatora: *Spithkowicze* 1228 DO XI 227; in *Spytkowicz* 1284 Mog 30; *Spitcouiz* 1284 CdP III 136; *Spythkowycz* (1292)1569, *Spyt- kowith* (1292)1767 SUr VI 61; de *Spichowicz* 1325-27 MVat I 128; *Spikowicz* 1327 GrMark II 577; de *Spithkowicz* (1364)1561 ZDM I 144; Vil-

l(ae) ... *Spithkouicz* 1396 Proch 15; *Spithkowicze* 1470-80 DB I 80; z *Spytkowicz* 1477 GrMark II 615; wś *Spythkowycze* a *Bachowicze* 1484, in *Spithkowycze* 1521 AGAD(MK 14, 108; 35, 402); Na *Spytkoviczech* 1539 OsvZat 258; *Spitcovicze* 1553 Matr V/1, nr 1634; *Spithkowicze* 1581 ŻDz XIV 104; *Spitkowice* 1779-83 MpMieg; *Spytkowice* 1802 Crusius III/2, 356; *Spytkowice* 1890 SG XI 151-2; *Spytkowice*, -*wic*, *spytkowicki* 1964 UN 16, 64. — Od n. os. *Spytek* SSNO V 158 (: *Spycigniew*, *Spycimir*), z suf. -*owice*. Lit.: LKrak 140; RospSEMIG 362. IN

Spytkowice (2), wś, nowosąd., gm. Raba Wyżna, 10,5 km na płd.-zach. od Rabki-Zdroju: *Spyt- kowa* 1581 ŻDz XIV 46; *Spytkowice* XVII LKrak 140; *Spitkowice* 1779-83 MpMieg; *Spytkowice* 1802 Crusius III/2, 356; *Spytkowice* 1890 SG XI 151; *Spytkowice* 1921 Sk XII 23; *Spytkowice*, -*wic*, *spytkowicki* 1964 UN 14, 52. — Początkowo *Spytkowa*, od n. os. *Spytek*, z suf. -*owa*. Wtórnie *Spytkowice* z wyrównaniem do n. z suf. -*ice*. Lit.: LKrak 140. IN

Spytkowice zob. **Spytkówki Spytkowo** (1), os. zaginiona, leżała koło Zegrza, cz. Poznania: *Spithcowo* (1253)1298 KW I 286; *Spithcowo* 1267 KW I 380; *Spitcowo* 1316 KW II 323. — Od n. os. *Spytek*, z suf. -*ów*, -*owo*. Zdaniem wydawców SG wieś istniała jeszcze w 1416 r., co według SHGPn jest wynikiem pomyłki. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 623; PPozn 283; SG XI 151. PS

Spytkowo (2), wś, suwał., gm. Giżycko, 5,5 km na pñ.-wsch. od Giżycka: *Spirgsten* 1480 KętL 489; *Spircks* 1507 Ger 170; *Spirgsten* 1785 Goldb III 200; *Spiergsten* 1796-1802 MpSchrot XII; *Spiergstein* ok. 1845 MpRey nr N; *Spiergsten* — *Śpierst* 1879 KętN 157; *Spiergsten*, *Śpierst*, *Spierst* 1890 SG XI 111; *Śpierst* — *Spirgsten* 1938, *Spiergsten* 1941 Choj 132; *Spirgsten* 1938, *Spiergsten* — *Spytkowo* al. *Śpierst* 1946 Ley I 44; *Spirgsten* — *Spytkowo*, -*a*, *spytkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Spytkowo*, -*wa* 1982 WUN III 278; gw. *śpierst* (*śpirhsten*), -*sta*, *śpierscki*. — Mimo prób objaśnienia etymologia nazwy pozostaje niepewna. Może to dawna n. prus. **Spirkst-* < **Spirk-ist-*, z suf. -*ist-*, por. n. *Spirkelin* (G. Ge- rullis), którą wiąże się z lit. n. os. *Spirka*, *Spir- kuitis*, *Spirkutis* : *Spira* (od *spir-ti* przén. 'nale-

gać, naglić, przymuszać' SESmocz 589 lub n. os. *CnupudoH*) Zinkevicius 198, Lpvž II 784; por. też lit. n. m. *Spirkiai* PetVV 365. Postać *Spirgsten* < prus. **Spirks(t)s* por. z łot. n. *Spirgus*, lit. *Spirgiai* (: łot. *spirgsti* 'rozpalony ogień pod popiołami; rozpalony popiół') (K. Buga); por. też lit. n. m. *Spirginiai* PetVV 365, n. os. *Spirgis*, *Spirgaitis*, *Spirgys* (: *spirgis* 'niewielki człowiek' albo dziecko, oskwarek; niecierpliwy człowiek', *spirgžti* przen. 'denerwować się', *spirgti* przen. 'unosić się zapalem, gorączkować się' SESmocz 588) Lpvž 783-4. Formy *Spirgsten*, *Spirgstein* łączy się także z dniem. *spirk* 'wróbel' i *sten* 'kamień' (HE VIII 239). Nazwa spolonizowana w XIX w. jako *Śpierśt*; n. *Spytkowo* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 123; Ger 170; BugaRR III 540; Biolik, HE VIII 239; PrzybBalt 276; BiałOsad 11, przyp. 32, 25-6, 57-8, 60-1, 79-82 i in.; BiałPrzem 75. **RP Spytkowo** zob. **Spytkówki Spytków**, wś, jel., gm. Zgorzelec, 6 km na zach. od Zawidowa: *Wenschaw* 1410 KOL 21; *Wenschaw* 1419 SGTS II/2, 327; von *Wenny-schaw* 1427, *Wenschaw* 1428 CdL II/1, 467, 622; von *Wansche* 1429 CdL II/2, 94; *Wenschaw* 1465 KOL 21; *Wensche* 1481 SGTS II/2, 327; *Wanscha* 1511, *Wensche* 1531 KOL 21; *Wensche* 1616 SGTS II/2, 327; *Wansche* 1720 MpWeigSup; zu *Wenscha* 1753 KOL 21; *Wansche* 1800 SGTS II 327; *Wansche* 1834 MpRez nr 149; *Wanscha*, głuż. *Wenjesow* 1927 MukaS 28; *Wendów*, n. przejściowa po 1945 BenaGŁuż 406; *Wanscha* — *Spytków*, -owa, *spytkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Spytków*, -kowa 1982 WUN III 278. — Dawniej zapewne n. łuż. *Wenisow*, od n. os. *Wenis* Wenzel II/2, 153, z suf. -ow. Zdaniem A. Muki n. łuż. *Wenjesow*, służ. * *Venesov*, od skróconej n. os. *Venes* (: *Venoslav*); por. też głuż. ap. *wenc* 'wieniec'. Nazwa została zaadaptowana do j. niem. w postaci *Wenschaw*, *Wensche*, ostatecznie ustabilizowała się forma *Wanscha*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Spytków*. Lit.: SNGŚl XIII 12; MukaS 28; BenaGŁuż 406-7; SGTS II/2, 327-8. PS

Spytkówki, wś, leszcz., gm. Kościan, 7,5 km na płd.-wsch. od Kościana: de *Spithkowicz* (1350)XV-XVII KWlp 126; *Spithowicze* (1371) XV-XVII KWlp 152; in *Spitcowo* 1400 Lek II nr 2510; *Spitkouice* 1404 Koz III 239; *Spitcowicze*

1417, *Spitcovice* 1426, *Spithcowycze* 1445, *Spythkowycze* 1457, *Spythkowky* 1466, *Spytykowky* 1481 SHGPn IV 623; *Spithkowki* 1510 NKs 126; *Spitkowki* 1580-81 ŻDz XII 88; *Spytkowki* 1788 Busching XXII 61; *Spytkowki* 1791 MpPerPn; *Spitkowko* 1798 HstB I 581; *Spytkowki* 1802-03 MpGillyPr; *Spytkówki*, urząd. *Spitkowki* 1890 SG XI 152; *Spytkówki*, -wek 1982 WUN III 278; gw. *spytkauf^oi*, -vek, *spytkuvecki*. — Od n. os. *Spytek*, z suf. -owice (w XV w. też -owo); od 2. połowy XV w. n. z suf. -ówki, efemerycznie w formie singularnej -ówko. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 623-4; PPozn 283.

P

S Sramowice zob. **Sromowce Sramowice Niższe** zob. **Sromowce Sramowice Wyższe** zob. **Sromowce** * **Srasow** lub **Syrachow**, **Zrachou**, **Zrasoua**, wś zaginiona, leżała koło Mogiły, dziś cz. Krakowa: *Syrachow* iuxta Migolam 1227, villa *Zrasoua* 1230 Mog 6, 8; *Zrasoua* 1230, *Zrachou* 1244, *Srasow* 1266 Mog 9, 15, 23. — Nazwa niejasna. Pierwotnie może * *Rachów*//*Rachowo*; wówczas postaci z nagłosowym S-(Z-) w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: RKrak 207. **IN Srebrna** zob. **Srebrniki Srebrnitz** zob. **Srebrniki Srebrnogórki** zob. **Srebrna Góra** (1) **Srebrna** (1), wś, ciech., gm. Naruszewo, 15 km na płn.-wsch. od Płońska: *Szcebrzna* (!) 1425 Mkm I nr 208; *Srzebrna* 1426 Zakr I nr 2174; *Szrzebrzna*, *Sszrzebrna* 1434, *Szrzebrzno* 1436 Zakr II nr 398, 826, 1902; *Srebrzna* 1471 SHGMz(AGAD, rkp. BOZ 1603 IV 329); *Srebrna* (1472)1517 SHGMz (Kap. P. 50, 25v); *Srzebrna*, *Srzebrna* 1478 SHG-Mz(MK 9, 100-100v); ad granicies *Szrzebrznskye* 1488, 1494 SHGMz(MK 6, 316-316v); *Szrzebrzna* 1497 SHGMz(Ep. 15, 116); *Szrzebrna* (1504)1517 SHGMz(Kap. P. 50, 63v-64); *Szrzebrzna* 1505 SHGMz(Z 15, 729); *Srebrna* 1576 ŻDz XVI 311; *Srebrna* 1783 MpPerMz; *Srebrna* 1827 Tabella II 190; *Srebrna* 1839 MpKwat III 3; *Srebrna*, fol. i wś 1890 SG XI 153; *Srebrna*, -nej 1982 WUN III 278. — Od stp. przym. *śrzebrzny*, *śrzebrny*, później *srebrmy* Sstp VIII 383. Rozwój n. m. *Srebrna* analogiczny do rozwoju przym. i ap. *śrebro*//*śrzebro*, *srebro*. Lit.: ZMaz 361. **UB Srebrna** (2), os., dawniej wś, koniń., gm. Grabów, 15,5 km na płn.-wsch. od Dąbia: *Golle* Hol.

Srebrna

1802-03 MpGillyPr; *Gole* 1827 Tabella II 133; Fol. *Gole* 1839 MpKwat II 3; *Gole* 1859 MpChr; *Cpe6pm*, kol. 1881 SpisKal 230; *Srebrna*, folw. 1890 SG XI 152; *Srebrna-Gole*, wś 1921 Sk II 57; *Srebrna-Gole*, wś 1933 SkBy 1596; *Srebrna*, wś (gr. Sobótka) 1967 SM 1066; *Srebrna*, -nej, *srebniański*, wś 1972 UN 43, 13; *Srebrna*, -nej 1982 WUN III 278. — Dawniej *Gole*, zapewne od ap. *gola* 'miejsce gołe, kraj bezleśny, równina' Sstp II 451, w l. mn. Nazwa *Srebrna* ponowiona z n. sąsiedniej wsi, zob. *Srebrna Wieś*. Okresowo n. w formie zestawienia obu nazw. PS

Srebrna (3), wś, łomż., gm. Szumowo, 12,5 km na pld.-zach. od Zambrowa: *Srebrna (Srebrzno)* (1457)1517 SHGMz(Kap. P. 50, 16v); *Srebrna* 1578 ŻDz XVI 395; *Srebrna* 1783 MpPerMz; *Srebrna* 1827 Tabella II 190; *Srebrna* 1890 SG XI 153; *Srebrna* 1921 Sk V 54; *Srebrna*, -nej 1982 WUN III 278. U

B

Srebrna (4), wś, płoc., gm. Stara Biała, 10,5 km na pln.-zach. od Płocka: *Srzebrsna* 1349 KMaz II 304; *Srzebrna*, *Szebrzna* (1383) Płoc I 79; *Srze- brzna* (1431), *Zrebrna* 1482 Płoc I 171, 306, 307; *Srzebrna* 1578 ŻDz XVI 6; z Wyszyną i *Srebrną* 1782 Luptoc 230; *Srebrne* 1784 MpPerPł; *Srebrna* 1788 Busching XXII 154; *Srebrna* 1827 Tabella II 190; *Srebrna* 1890 SG XI 153; *Srebrna-Pień- ki* 1921 Sk I 109; *Srebrna* 1952 UW 25; *Srebrna Pieńki* 1967 SM 1066; *Srebrna*, -nej 1982 WUN III 278. — Okresowo człon *Pieńki* od ap. *pieniek*, w l. mn., por. n. części wsi *Srebrna Pieńki*, -ków 1981 WUN II 724. Lit.: SHGPł 284. U

B

Srebrna zob. **Srebrna Dąbrowa**, **Srebrna Wieś**

Srebrna Dąbrowa, cz. Konstantynowa Łódzkiego, dawniej wś, łódz.: *Śrzebrzno* 1563 AtŁęcz (kartoteka); *Srzebrna* 1576 ŻDz XIII 65; *Śrze- brzna* 1580, *Srzebrna* 1590 AtŁęcz(kartoteka); *Srebrna* 1788 Busching XXII 132; *Srebrna* 1793 MpPerŁęcz; *Srebrna* 1798 HstB III 182v; *Srebrna* 1802-03 MpGillyPr; *Srebrna* 1827 Tabella II 190; *Srebrna* 1839 MpKwat II 4; *Srebrna*, kol. i wś 1890 SG XI 153; *Srebrna*, wś 1921 Sk II 66; *Srebrna*, wś i folw. 1933 SkBy 1596; *Srebrna*, *Srebrna Dąbrowa* 1961 Mp-25(Łódź); *Srebrna*, os. m., *Srebrna Dąbrowa*, os. m. 1967 SM 1066; *Srebrna Dąbrowa*, -nej -wy 1982 WUN III 278. — Początkowo *Śrzebrzna*, *Śrzebrzno*, od

stp. przym. *śrzebrzny*, *śrzebrny*, później *srebrny*. Następnie n. zestawiona *Srebrna Dąbrowa*, człon drugi od ap. *dąbrowa*, zob. *Dąbrowa* (1). KW **Srebrna-Gole** zob. **Srebrna** (2) **Srebrna Góra** (1), wś, dawniej mto, pil., gm. Wapno, 11 km na pld. od Kcyni: in *Srzebrznagorka* 1386 KW III 585; de villis *Srzebrzna gora* (1397) KW III 696; in *Srzebrzna Gorka* 1455 AC II nr 518; *Strzebrna Gora* 1485 SHGKI(PG 10, 15v); *Chrzebrna* (!) *Gorka* 1505 SHGKI(PG 13, 52); *Szebrnagorka*, oppidum ... *Szebrnagorka* 1511-23 LLB I 138; *Szebrnagora* 1535 SHG- KI(ASK XII, 485); *Szebrna Gorka* 1577 ŻDz XII 189; *Gorki Srebrne* a. *Kościelne* 1674 MKI(ASK 74, 230); wś *Srebrnogorki*, w *Srebnogorkach* 1775 MKI(Tab 37, 26, 32); *Gorki Srebrne*, *Srebrne Gorki*, *Srebrne Gorki* 1789 MKI(Tab 39, 3, 41, 6); *Srebro Gurki* 1788 Busching XXII 72; *Srbragur- ki*, oder *Srbrna* (!) 1798 HstB I 620; *Gora srebrna* 1802-03 MpGillyPr; *Szebrskegorki* (!) 1804 HolPr II 200; *Szebrnagora* 1833 AmtBromberg 862; *Srebrne górk* 1846 KsP 528; *Srebrna Góra* 1890 SG XI 153-4; *Srebrnagura* ok. 1893 KDR nr 252; *Srebrnagóra*, niem. *Srebrnagora*, gm. i obszar dw. 1921 Sk X 109, 129, 182; *Srebrnagóra*, wś i obszar dw. 1933 SkBy 1596; *Srebrna Góra*, D. *Srebrna Góra* 1935 Mp-100(37-25); *Srebrnagóra* 1948 SMWPoz 264; *Srebrnogóra* 1976 Mp-25(354.33); *Srebrna Góra*, -nej -ry 1982 WUN III 278; gw. *sreb(r)no gura*, -ny -ry, *sreb(r)nogurs*°. — Nazwa zestawiona, od stp. *śrzebrzny* 'srebrny' i ap. *górk*, *górk*. Forma zestawienia i zrostu przejściowo przekształcała się w złożenie. Występowały również wahanie l. poj. i mn. (XVII-XIX w.). Okresowo człon *Srebrne* był używany wymiennie z członem *Kościelne*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Srebrna Góra (2), wś, wałb., gm. Stoszowice, 10 km na wsch. od Nowej Rudy: *Mons Ar- genteus* 1414 RymNmiast 225 (tu?); off dem *Silberberge* 1454, obir den *Silberberg* 1455-57, *Silberbergwerk* zu *Silberberg* 1527 CdSil XX 80, 85, 233; zum *Silberberge* 1536, *Silberberg* 1574, 1599, 1635 CdSil XXI 43, 159, 163, 187; ex op- pido *Silberberg* 1666/67 J I 546; *Silberberg* 1736 MpWielMunst; *Sylberberga* [pol.] 1750 TaxŚI 2; *Silberberg* 1783 Z I/4, 52; *Silberberg*, *Argyrium* 1845 K 928; *Srebrnagóra*, *Silberberg* 1900 Myc 47; *Silberberg*, *Srebrna Góra* 1941 Wrzosek

11; *Silberg* — *Srebrna Góra*, -ry, *srebrnogórski* 1946 MPol XXV nr 142; *Srebrna Góra*, -nej -ry 1982 WUN III 278. — Miejscowość powstała jako osada górnicza (znajdowały się tu kopalnie srebra), w XVI w. uzyskała prawa miejskie. Dawniej n. niem. *Silberg* od n. góry *Silber-berg*, por. qui mons vulgariter *Silberg* dicitur 1331, and dem *Silberberge* 1419 CdSil XX 17, 73 (ta od *Silber* 'srebrny' i *Berg* 'góra'); n. spolszczono jako *Sylberberga*. Pierwszy zapis — łac. postać kancelaryjna (*mons* 'góra', *argenteus* 'srebrny') — niepewny, podawany jedynie przez K. Rymuta (identycznej n. używano w odniesieniu do Srebrnej Góry w Krakowie). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Srebrna Góra*. Lit.: SNGŚI XIII 12. PS

Srebrna-Pieńki zob. **Srebrna** (4) **Srebrna Wieś**, wś, koniń., gm. Grabów, 14,5 km na pń.-wsch. od Dąbia: *Szrzebrna* 1394 Łęcz II nr 4888; *Szrzebrna* 1511-23 ŁLB II 436; *Srebrna* 1576 ŻDz XIII 75; *Srebrna* 1783-84 RejKor 46; *Srebrna* 1793 MpPerŁęcz; *Srebrno* 1798 HstB III 201; *Srebrno* 1802-03 MpGillyPr; *Srebrno* 1804 HolPr II 229; *Srebrna* 1827 Tabella II 190; *Srebrna* 1839 MpKwat II 4; *Srebrna*, wś 1890 SG XI 152; *Srebrna* 1915 Kdwr(Łęczyca); *Srebrna*, folw. 1921 Sk II 57; *Srebrna*, folw. 1933 SkBy 1596; D. *Srebrna* 1937 Mp-100(40-28); *Srebrna*, os. (gr. Besiekiery) 1967 SM 1066; *Srebrna Wieś*, -nej Wsi, *srebrniański* 1972 UN 43, 32. — Dawniej *Śrzebrna*, *Srebrna*, od stp. *śrzebrzny* 'srebrny', wtórnie z dodatkowym członem *Wieś*, zapewne dla odróżnienia od n. sąsiedniej miejscowości, zob. *Srebrna* (2). Lit.: SHGŁęcz II 113. PS **Srebrnagóra** zob. **Srebrna Góra** (1, 2) **Srebrne** zob. **Srebrna** (4) **Srebrne Górki** zob. **Srebrna Góra** (1) **Srebrnica**, wś, sier., gm. Wieluń, 8 km na zach. od Wielunia: *Srebnica* (!) 1827 Tabella II 190; Kol. *Srebnica* 1839 MpKwat I 5; *Srebnica* 1877 Zin II 170; *Srebnica*, wś 1890 SG XI 154; *Srebnica* 1921 Sk II 130; *Srebnica*, -cy, *srebnicki* 1974 UN 52, 46. — Od przym. *srebrny*, por. stp. *śrebrny* 'srebrny', z suf. -ica. Por. też ap. *srebnica* 'roślina' SW VI 370. KW

Srebniki, wś, tor., gm. Kowalewo, 4 km na pń.-zach. od Kowalewa Pomorskiego: *Schriber-nik*, *Schribernik* 1262, villam dictam *Schrebernik*

1309 PrUr I/2, 130, 570; dorfe zu *Schrebernik* 1347 PrUr IV 147; *Silbersdorf* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Schrebermig* 1404 MT 519; von *Schrebermig* 1410 Font XXIX 139; *Schrewernick* 1414 MT 519; *Schrebermig* 1414 Br 158; *Schrewernick* 1437 GZ 93; *Schrebernik* 1445 Woel 463; *Schrebernyk* 1457 MT 519; *Schrebernyek* 1472 Matr I nr 957; *Schrebering*, *Szrzebrzniki* 1511, *Schrewernik* 1517 Matr IV/2, nr 9928, 10107, 11106; *Srebrnik* 1525 MT 519; *Schrebermigk* 1527 Matr IV/2, nr 15151; *Srebrniki* 1641 Font XXIV 133; in ecclesia *Srebr-nicensi*, in villa *Srebrniki* 1647 Font IV 28; *Srebrniki*, teut. *Siebrnitz* (!) sive *Zilbendorff* 1667-72, *Srebrniki*, Teutonice *Zilbendorff*... Vetustae scrip-turae vocant *Srebern* 1667-72 Font VI-X 14, 72, przyp. 1; *Srebrnic* 1704 MT 519; *Szrebnick* od. *Sil-bersdorff* 1789 Goldb II 241; *Srebrnik* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Srebrnik*, oder *Silbersdorf* 1821 Rumpf III 132; *Silbersdorf*—*Srebrniki* 1879 KętN 124; *Srebrniki*, niem. *Silbersdorf* 1890 SG XI 154; *Silbersdorf*, fr. auch *Schribnitz*, *Sreber-nitz*, *Srebrniki*, *Siebrnitz*, *Zilbersdorf* 1912 Bar 109; *Srebrniki*, niem. *Silbersdorf* 1921 Sk XI 64, 87; *Srebrniki* (*Silberdorf*) 1925 Krzep 110; *Srebrniki* 1952 UW 59; *Srebrniki*, -nik 1982 WUN III 279. — Zapewne od stp. *śrzebrny*, później *srebrny*, z suf. -ik. Niewykluczona motywacja przez ap. stp. *śrebrnik*, *śrzebrnik* 'moneta srebrna; pięciornik gęsi, Potentilla anserina L.' Sstp VIII 383 lub n. os. **Śrzebrznik*, por. n. os. *Śrzebrzny* SSNO V 372. Od XVII w. konsekwentnie w l. mn. Mniej prawdopodobny związek z ap. *srebrnicy* 'ludzie wyrabiający przedmioty ze srebra'. Od XV w. niem. kalka *Silbersdorf*, *Zilbersdorf*, *Zilbendorff* Lit.: SHGCh 120-1. KW

Srebniki zob. **Strużyna** (1) **Srebrnagóra** zob. **Srebrna Góra** (1) **Srebrnogórki** zob. **Srebrna Góra** (1) **Srebrny Borek** zob. **Borek** (12) **Srebrogorki** zob. **Srebrna Góra** (1) **Srebrowo**, wś, łomż., gm. Wizna, 9 km na pń.-wsch. od Jedwabnego: *Szrzebrowo* 1435 SHGMz (AG 834); *Szrzebrowo*, *Syrebrowo* 1473 SHGMz (Ep. 10, 80-81); *Szzebrowo* 1487 SHGMz(MK 6, 202); *Srebrrowo* 1489 HMil 360; de *Szzebrowo* ... de *Szzebrow* 1506 KkM 335; *Srebrrowo* 1529 SHGMz(MK 41, 192v); *Szzebrowo* 1541 Matr IV/3, nr 20633; przy wsi *Schrebrrowie*, *Zęb-*

Srebrzyszcze

rowo (!), *Zrębrowo*, ze ... *Szchrebrewem*, ze *Sre-
browem* (1565) Lumaz II 47, 48, 51, 62, 64; *Srebrowo*
1577 ŻDz XVI 355; pod *Srebrowem* 1617 Lumaz I 119;
Srebrowo 1783 MpPerMz; *Srebrowo* 1827 Tabella II
190; *Srebrowo* 1890 SG XI 154; *Srebrowo*, -wa 1982
WUN III 279. — Od n. os. *Śrzebro* SSNO V 372, z suf.
-owo. Rozwój n. m. *Śr(z)ebrowo* > *Srebrowo*
analogiczny do rozwoju ap. *šrebrōllšrzebro*, *srebro*.
Lit.: ZMaz 361. UB

Srebrzyszcze, wś, chełm., gm. Chełm, 5 km na
płn.-wsch. od Chełma: *Serebryszczce* 1430 Chełm 1,
351; *Srzebrzyszcze* 1489 Chełm 50, 18; *Serebriska* 1497
Matr II nr 724; *Serebriszca* 1564 ŻDz XVIII/1, 177;
Serebriszca 1564-65 Lurus I 26; *Serebryszczce* 1607
CzChełm(Terrest.Crasn. nr 18/19846, k. 158v); in
bonis villae *Serebrysz-
cze* 1700, na wsi
Serebryszczach, do dziedziców ... dobr *Serebryszczca*
części swoje mających 1742, *Serebryszczce*, w
Serebryszczach, przyszyłych dobr *Serebryszcz*
dziedziców 1752 AWAK XXVII 8,
306, 361, 362; *Serebryszczce* 1783-84 RejKor 1; *Se-
rebryszczce* 1889 SG X 438; *Serebryszczce* 1952 UW
134; *Srebrzyszcze*, -rzyszcz, *srebrzyski* 1970 UN 108,
17; gw. *serebrzyśce*, -bryśc, *serebrzyski*. — Od ap. ukr.
serebro, pol. *srebro*, z suf. -iszcz/-iszczca, -iska. Lit.:
CzChełm 192. BCz

Sreszawa zob. **Stryszawa**

Srock dziś *Srock*, wś, *Srock Prywatny* i *Srock
Rządowy*, dwie cz. *Srocka*, dawniej wsi, piotr., gm.
Moszczenica, 10 km na płd.-wsch. od Tuszyna: villas
... *Sirosko* et Banewo (1370)1398 CdP II 316; de
Sziroczske 1399 Koz VII 132; *Sroczye* 1511 ŻDz XIII
197; *Seroczkye*, *Sroczykye* 1511-23 ŁLB II 170;
Srockie 1534 Inwłoc 87; *Sroczykye* 1552 ŻDz XIII
261; Villa *Srockiie* 1567 Vlad XII 25; *Srocko* 1783-84
RejKor 190; *Srock* 1793 MpPerŁęcz; *Srocko* 1827
Tabella II 190; *Srockie* 1839 MpKwat III 5; *Srocko* al.
Srock 1890 SG XI 157-8; *Srocko Prywatne*, *Srocko
Rządowe*, dwie wsi 1921 Sk II 76; *Srock*, -ka, *srocki*,
Srock Prywatny, -ka -nego, *Srock Rządowy*, -ka -wego
1974 UN 46, 26. — Od n. os. *Syrocka*, *Seroka* AnrP IV
307, *Srocka* SSNO V 161 (: *srocka*, gw. *seroka*), z suf.
*-bsko, z wahaniem rodzaju gramatycznego i liczby.
Człony odróżniające od przym. *prywatny*, *rządowy*.
Zapisy historyczne dokumentują obecność wstawnej
samogłoski w grupie *Sr-*; poszerza to ustalony przez
dialektologów zasięg występo

wania tego zjawiska (por. też *Srocko* (2), *Srocze-
wo*, *Sroczyn*). Lit.: SHGŁęcz II 113-4; BańMorf 52, 92.
KW

Srockie zob. **Srock**

Srocko (1), wś, częst., gm. Mstów, 10 km na wsch.
od Częstochowy: *Srocisko* (1220)XV KMłp II 27;
Srocisco (1250)1435 SUr II 251; *Srociskow* 1474 Matr I
nr 1148; *Srocisko* 1470-80 DB III 157; *Grocisko* (!)
1564 Lukrak II 93; *Srociskow* 1581 ŻDz XIV 77;
Srociskow 1680 Rej 178; *Srocisko* 1787 SHGKrMat
288; *Srocisko* 1787 SzadyLBCr 106; *Srocko* 1787
MpPerKr; Wies *Srocko* 1791 ANK Krak, sygn.
29/30/0/3/48 (k. 135); *Srocko* 1827 Tabella II 190;
Srocko 1890 SG XI 158; *Srocko*, -ka 1982 WUN III
279; gw. *srocko*, -a, *srocki*. — Od ap. *srocka* lub n. os.
Srocka, z suf. *-bsko. W n. zaszło uproszczenie
pierwotnej grupy spółgłoskowej -czs- > -c- : *Srocisko* >
Srocko. Do formy *Srocisków*, notowanej w XV-XVII
w., por. n. os. *Srociska* SSNO V 161 (: *srociska*). Lit.:
RKrak 158; Rospond, -bsk- 251. IN

Srocko (2), dziś *Srocko Male* i *Srocko Wielkie*, dwie
wsi, pozn., gm. Stęszew i gm. Czempin, 7,5 km na płd.
od Stęszewa i 3,5 km na płn. od Czempinia: *Srocisko*
(1305)XV KW II 244; *Magnum Srodsko* (!) 1381 KW
III 512; in ambabus hereditatibus videlicet *Srocisko*
1386, de *Srocisko* ... ambas *Srocisko parva* et *magna*
1388, de *Srocisko* 1392 Lek I nr 22, 468, 1315;
Srocisko 1394, de *Magno Srocisko* 1395, de *Parvo
Srocisko* 1398 Lek II nr 1593, 1854, 2204;
Welgesrocisko 1400 Matr IV/3, supl. nr 406; *Srocisko*
1405 Piek nr 938; *Minor Srocisko* 1409, *Velike
Srocisko* 1415, *Minor Syrocisko* 1425, *Minor
Syrączsko*, *Minus Srocisko* 1428, *Syrocisko* 1430,
Syrocisko 1435, *Maior Szyroc-
sky* (1438)1462
SHGPn IV 625, 627; de heredi-
tate *maioris Srodsko* .
super *magna Srodsko* 1440 AC II nr 1092; *Szyrocisko*
1450, *Minor Srocisko* 1465, *Srocisko* 1491, *Minor
Srocisko* 1501 SHGPn IV 625, 627; *Srocisko* 1510
NKs 99; *Srociska Minus* 1530 SHGPn IV 625; *Srocisko
maior*, *Srocisko minor* 1580-81 ŻDz XII 69, 77; *Srocko*,
Srocko Male 1775 PPozn(Tab 7, 13, 14); *Srocko* 1799
LErdPr V 78; *Srocko Wielkie*, *Srocko Male* 1890 SG XI
158; *Srocko Male*, -ka -lego, *Srocko Wielkie*, -ka -kiego
1982 WUN III

279. — W zapisach historycznych widoczny rozwój pierwotnej grupy *-czs-* > *-c-*, rozbitcie grupy spółgłoskowej *sr-* > *sy-*. Już w 2. połowie XVI w. wyodrębniły się dwa obiekty, stąd nazwy z członami dyferencyjnymi łac. *Magna/Maior* oraz *Parva/Minor*, później pol. *Wielkie, Małe*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 625-30; PPozn 283; Rospond, *-bsk-* 251.

PS

Srocko zob. **Srock Srocko Małe** zob. **Srocko** (2)
Srocko Wielkie zob. **Srocko** (2) **Srocza Nóżka** zob. **Srocza Nóżka Srocze Gniazdo** zob. **Jastarnia Srocze Góry**, cz. wsi Leszczynki, okresowo wś, gdań., gm. Sierakowice: *Elsterberg* 1905 GemLex II 60; *Elsterberg*, wyb. 1913 Meyers I 432; *Srocze Góry*, niem. *Elsterberg*, os. 1921 Sk XI 25, 87; *Srocze Góry*, wś 1967 SM 1066; *Srocze Góry, -czych Gór* 1982 WUN III 279; kasz. *Srocze Góre* XXI PRNG. — Nazwa niem. *Elsterberg* od ap. *Elster* 'sroka' i *Berg* 'góra'. Nazwa pol., ustalona urzędowo po 1918 r., stanowi kalkę n. niem.

PS

Sroczewo, wś, pozn., gm. Książ Wielkopolski, 7,5 km na płn.-zach. od Książa Wielkopolskiego: *Tsirotsovo* 1230 KW I 115; *Sirotsowo* 1236, *Sirots-zove* 1239, *Srochevo* 1256 KW I 166, 183, 303; *Sirotssevo* 1257, *Srocevo* 1261 KW I 312, 346; *Sroczewo* 1425, *Sroczewo* a. *Szroczewo* (!) 1470 Koz III 241; *Szroczewo* (!) 1471, *Szroczewo* 1502 SHGPn IV 630; *Sroczewo* 1510 NKs 70; [*Sroczewo* pus.] 1514, [wsi pustej *Sroczewo*] 1561, [*Sroczewo*] 1638, 1720 TekiDw(11693, nr 345, 1226, nr 903, 9461, nr 1419, 14946, nr 1173); *Sroczewo Olędry* 1743 Rusiński 130; *Sroczewo* 1775 PPozn(Tab 7, 7v); *Sroczewo* 1788 Busching XXII 57; *Sroczewo*, holendry 1890 SG XI 158; *Sroczewo, -wa* 1982 WUN III 279; gw. *srocevo, -va, sroceski*. — Od n. os. *Syroka, Sroka* (: *sroka*), z suf. *-ewo*. Zapis z 1230 r. wykazuje cechy substytucji niemieckiej. Według W. Rusińskiego wieś została na nowo założona przez osadników olęderskich. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 630-2; PPozn 283-4; Nieckula, *-ov-* 194; Rusiński 130. PS **Sroczkowice** zob. **Sroczków Sroczków**, wś, kiel., gm. Oleśnica, 12 km na płn. od Szczucina: de *Sroczcouicz* 1398, de *Sroczkow* 1400 Krak nr 7608, CCCXVI(24); *Schroc-*

zow 1459, de *Sroczkow* 1467 MUKr I 283, 321; *Sroczkow* 1470-80 DB II 424; de *Schroczkow* 1476 Matr I nr 1376; de *Szroczkow* (!), *Szroczkow* 1482 SHGSd(AOV 6566, 390 i 401); *Sroczkow* 1508 ŻDz XV 487; *Sroczkow* 1579 ŻDz XIV 231; *Sroczkow* 1783-84 RejKor 312; *Sroczkow* 1787 Spis 371; *Sroczków* 1827 Tabella II 190; *Sroczków* 1890 SG XI 158-9; *Sroczków, -kowa, sroczkowski* 1966 UN 19, 40; gw. *srockuf, -ova, srockoski*. — Dawniej *Sroczkowice*, od n. os. *Srocška* SSNO V 161 (: *srocška*), z suf. *-owice*, wtórnie *-ów*. Lit.: KSand 188; KopKiel 201; Nieckula, *-ov-* 194. IN

Sroczków zob. **Srocko** (1) **Srocisko** zob. **Srocko** (1, 2) **Srocisko Magna** zob. **Srocko** (2) **Srocisko Parva** zob. **Srocko** (2) **Srocisko Wielgie** zob. **Srocko** (2) **Sroczyce**, cz. wsi Koźmice Wielkie, dawniej wś, krak., gm. Wieliczka: in *Srocicz* 1389 Krak nr 5057; *Sroczyce*, villa sub parochia de Wye-liczka 1470-80 DB II 104; *Sroczyce* 1564 Lu-krak II 87; *Sroczyce* 1581 ŻDz XIV 65; *Sroczyce* 1779-82 MpMieg; *Sroczyce*, grupa zabudowań 1890 SG XI 159; *Sroczyce, -czyc, cz. wsi Janowice* 1963 UN 1, 38; *Sroczyce, -czyc* 1982 WUN III 279. — Od n. os. *Sroka*, z suf. *-ice*. Lit.: LKrak 140. IN

Sroczyn, wś, pozn., gm. Kiszkowo, 8 km na płn. od Pobiedzisk: de *Srocżino* 1396, Laurencii de Podzoporowice erga *Szirocinski* ... Nicolaum de *Szirocino* 1399 Lek II nr 471, 1207; *Schiro-cżino* 1435, *Syroczyno* 1448 Koz I 299; *Srocżino* 1497 Matr II nr 795; *Szyrocżyno* 1511-23 ŁLB I 56; *Serocżino* 1580 ŻDz XII 159; *Skrocżyno* (!) 1618-20 PKal 224; *Sierocżyno* 1674 MKI(ASK 74, 216); *Srocżyn* 1783-84 RejKor 31; wies *Sro-cżyno* 1789 MKI(Tab 34, 395); *Srocżyno* 1798 HstB I 611; *Srocżyn* 1802-03 MpGillyPr; *Srocżyn* 1846 KsP 468; *Srocżyn*, majątność 1890 SG XI 159; *Srocżyn*, niem. *Elsenhof*, wś 1921 Sk X 14, 156; *Srocżyn* 1933 SkBy 1597; *Srocżyn, -na* 1982 WUN III 279; gw. *srocżyn, -na, srocżyski*. — Od n. os. *Sroka, Syroka*, z suf. *-ino*, później *-in* (> *-yn*). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Srogów, dziś *Srogów Dolny* i *Srogów Górny*, dwie wsi, krośn., gm. Sanok, 6 km na płn.-zach. od Sanoka: *Srogow* et altera *Srogow* 1361 SHGsk

Sroki

III 145, 149; de *Srogow* 1424, in *Strogow* 1442, villam suam *Srogow Superiorem* 1447, in *Srogow Inferiori* 1448 AGZ XI nr IV, 1537, 2317, 2563; in villam *Nyzny Surogow* 1487, de *Szrogowy Su- periori et Inferiori*, *Srogow Superiori et Inferio- ri* 1496, villam suam *Superiorem Srogow* alias *Vyszny Szrogow* 1500 AGZ XVI nr 1834, 2310, 2601; *Srogow Inferior* 1515, *Srogow Wyszni* 1589 ŻDz XVIII/1, 148, 51; *Srogow Inferiore*, *Srogow Superiore* 1699 ADP 155, k. 1010; *Srogow Dolny*, *Srogow Gorny* 1794 Ga Qq1v; *Srogow dilnyj*, *Srogow himyj* 1851 Sch 117; *Srogów Dolny*, *Sro- gów Górny*, dwie wsi 1890 SG XI 166; *Srogów Dolny*, *Srogów Górny*, -gowa -nego 1982 WUN III 279. — Od n. os. **Srog*, *Srogi* (: *srogi* 'surowy, okrutny, budzący postrach' < psł. **strogb* 'surowy, ostry, groźny' SEBoR 573) AnrP IV 339, z suf. -ów. W n. zestawionych człony dyferencyjne łac. *Inferior*, *Superior*, pol. *Dolny*, *Górny*, *Wyzny*, ukr. *Dilnyj*, *Himyj*. Według W. Makarskiego w formie *Surogów* ślad wschł. pełnogłosu. Lit.: SHGSK III 145-9; MakSk 152-3. BCz

Sroki (1), wś, leszcz., gm. Kobylin, 5 km na pń.-zach. od Kobylina: de *Sroky* 1398 Lek II nr 2169; de *Sroky* 1420 RWlkp II nr 643; *Sroki Maior* 1508 SHGKI(ASK 11, 185); *SzrokyMaior*, (*Szro- ky*) *Minor* 1510 SHGKI(ASK 11, 68); *Szroki* 1578 ŻDz XII 209; *Sroki* 1618-20 PKal 166; *Sroki* ok. 1790 MpPerKI; *Sroki* 1802-03 MpGillyPr; *Sroki*, wś i dwór 1890 SG XI 166; *Sroki* 1902 MycPn 73; *Sroki*, *Srok* 1982 WUN III 279; gw. *sroki*, -kuf, *sroc*^oi. — Od n. os. *Sroka* SSNO V 161-2 lub od ap. *sroka*, w l. mn. Przejściowo w XVI w. dwie osady o n. zestawionych z członami dyferencyj- nymi od łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Sroki (2), wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi sieradzkiej, w pobliżu wsi Borzewisko, sier.: villas nostras ... *Syroki* 1298 CdP III 165; in *Sroki* (1308)1336 KMlp II 213. — Od n. os. *Sroka*, *Syroka* SSNO V 161-2, w l. mn. Lit.: SHGŁęcz II 130; Górniewicz, Onom XIII 89. KW

Sroki (3), os. zaginiona, leżała w par. Karnko- wo, włoc., gm. Lipno: *Szroki* 1564 ŻDz XII 327. Lit.: Koz VII 132. KW

Sroki zob. **Seroki** (2) **Sroki**

Maior zob. **Sroki** (1) **Sroki**

Minor zob. **Sroki** (1)

Srokomla zob. **Janowiec** (2)

Srokoń zob. **Sroków**

Srokowo, wś, dawniej mto, olszt., gm. Srokowo, 14 km na zach. od Węgorzewa, olszt.: *Dringfort* 1403 BiałKol 169; *Dringenfort* das dorf 1422 GZ 28; *Dryngfort* 1427, leute vom *Dryngenforthe* 1427 MWrm IX 245, 248; *Dryn- gefort*, *Dringenfort* 1437 GZ 53, 68; von *Dryng- forde* 1430 MWrm IX 354; in *Dringeforth* 1486 MWrm III 381; oppidi *Dringefurt* 1489 MWrm VIII 6; *Dringefart* ok. 1550 MWrm III 416; *Drengfurth* 1789 Goldb I 45; *Drengfurth* 1796-1802 MpSchrot XI; *Drengfurt* 1820 Wald 132; *Drengfurth* — *Dryfort* 1879 KętN 207; *Dryfort*, niem. *Drengfurth* 1881 SG II 178; *Drengfurth* — *Srokowo*, -a, *srokowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Drengfurt* — *Dryfort* al. *Białobród*, *Srokowo*, mto 1946 Ley I 30, 192; *Srokowo*, -wa 1982 WUN III 279. — Historycy przypuszczają, że w miejscu wsi już przed 1397 r. istniała osada przedlokacyjna, która w 1405 r. otrzymała prawa miejskie. Nazwa *Dringfort* z członem stsaks. *ford*, stwniem. *furt* 'bród, mielizna' (może w związku z istniejącą tu przeprawą przez rz. Omet, nad którą leży wieś) i *Dring-*, *Dreng-*, może od niem. *dringen* 'przeniknąć, przenikać, przedrzeć, przedzierać się, wnikać, przecisnąć, przeciskać się' Kluge 225, 143. Zapisy źródłowe nie potwierdzają związku *Dring-* z prus. rdzeniem **dreng-*, **drang-*, jak w n. m. *Drangedowe*, *Dranxithen*, niem. *Drangsitten* Ger 30, *Blažiene* II 54; por. prus. **drang-*, **drank-*? Toporov Prus I 365, może też lit. n. os. *Dranginys*, *Dranginis* : *Drungys* (: lit. *dranga*, *drangas* 'brzydka, dżdżysta pogoda trwająca dłuższy czas, deszcz ze śniegiem, słota, plucha' : *dring-*, *drung-*) Lpvž I 521, 531, n. w. *Dringis*, *Dringiai* (: *dringt* 'mięknąć; łagodnieć; ustępować (o chorobie)', *drengti* 'padać, o deszczu ze śniegiem, o mokrym śniegu' SESmocz 123). Nazwa spolonizowana jako *Dryfort*; wariant *Białobród*, z kalką niem. członu *-furt(h)*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Srokowo*, która upamiętnia nazw. Stanisława *Srokowskiego* (1872-1950), wybitnego znawcy geografii dawnych Prus. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 86-7; Weise, Handbuch der historischen Statten Ost- und Westpreußen, 1981, 42; RospSEMIG 362; RymNmias 226;

Toeppen, Historia Mazur, 1998, 156, 163; BiałKol 171. RP

Sroków, cz. wsi Goszczowa, dawniej wś, piotr., gm. Wielgomłyny: *Srokow* 1783-84 RejKor 65; *Srokow* 1791 MpPerSd; *Sierakow* (!) 1802-03 MpGillyPr; *Srochów* (!) 1827 Tabella II 190; *Srokow* 1839 MpKwat III 6; *Sroków* al. *Sro-koń*, wś i os. młyn. 1890 SG XI 167; *Sroków*, wś 1921 Sk II 92; *Sroków*, -kowa 1972 UN 48, 105. — Od n. os. *Sroka* lub od ap. *sroka*, z suf. -ów, efemerycznie -oń. *KW Sromocka Wola* zob. **Wola Kruszyńska, Wola Sromocka**

Sromota zob. **Sromutka Sromotka** zob. **Sromotka Sromowce**, dziś *Sromowce Niżne, Sromowce Wyzne*, dwie wsi, i *Sromowce Średnie*, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Czorsztyn, 7 i 10,5 km na pld.-zach. od Szczawnicy: *Sromo-wice* (1334) KMłp III 14; de *Sramowicz superio-ri*, de *Sramowicz inferiori* 1350-51 MVat II 375; *Sramowicze* 1504 Matr III nr 1648; in *Schramo-wicze* 1512 Matr IV/1, nr 1715; in *Sramowicze Inferiori*, in *Sramowicze Superiori*, *Sramowice Superior* et *Inferior* ... in *Sramowicze* ... in *Sramowicze Inferiore* 1529 LR 43, 346; *Sramowice wyższe, Szramowice* 1581 ŻDz XIV 145; *Szramowice Wyzsze, Szramowice Nizsze* 1629 RPobKr 226; Wsi *Sromowce Wyzne, Szrednie* i *Nizne* 1659-64 Lukrak 308; *Sramowice Nizsze, Sramowice Wyzsze* 1680 Rej 238; *Ober Schroma-wez, Mittel Schromawez* 1779-83 MpMieg; *Sromowce niz/ze v. Sromowice, Sromowce wyz/ze v. Sromowice* 1794 Ga Qq1v; *Sromowce nyzne und wyzne* 1802 Crusius III/2, 357; *Śromowce Wyznie, Średnie* i *Niznie*, dwie wsi 1890 SG XI 168-9; *Sromowce Niżne, Sromowce Wyzne*, dwie wsi, *Sromowce Średnie*, przys. 1921 Sk XII 28; *Sromowice Niżne, Sromowice Wyzne*, dwie wsi, *Sromowice Średnie*, przys. 1933 SkBy 1597; *Sromowce Niżne, Sromowce Wyzne, -wiec -nych, sromowski, Sromowce Średnie, -wiec -nich*, cz. *Sromowiec Niżnych* 1964 UN 10, 63, 68; *Sromowce Niżne, Sromowce Wyzne, -wiec -nych, Sromowce Średnie, -wiec -nich* 1982 WUN III 280. — Od n. os. *Szram* SSNO V 323 (: *szram* 'znamię, ślad powstały po zagojeniu się rany, blizna, szrama' Sstp VIII 579), z suf. -owice,

wtórnie -owce (zmiana uwarunkowana akcentem inicjalnym w gwarach). W wyniku adideacji podstawy *Szram-* (w formie zamazurzonej *Sram-*) do rzeczownika *srom* powstała postać *Sromowice, Sromowce*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *superior, inferior*, pol. *wyższy/wyżni/wyżny, niższy/niżni/niżny, średni/średni*. Lit.: BańMorf 141.

IN

Sromowice zob. **Sromowce Sromów**, wś, skiern., gm. Kocierzew Południowy, 8 km na pln.-wsch. od Łowicza: *Sramowo* (1368)1511/12 VisitGn 79; *Schramowo* (1433) 1511-23, *Sramowo, Schramowo* (1445)1511-23 ŁLB II 512, 263, 526; de *Sramow* 1494 MUKr I 524; *Szramowo* (!) ad Campyna 1512, *Schramowo* 1534 KMaz III 110; *Sramowo* 1579 ŻDz XVI 205; *Sromów* 1788 Busching XXII 126; *Sromow* 1792 MpPerRw; *Sromów* 1827 Tabella II 190; *Sromów* 1839 MpKwat III 4; *Śromów* 1890 SG XI 168; *Sromów* 1921 Sk I 71; *Sromów, -mowa, sromowski* 1973 UN 44, 23. — Od n. os. *Szram*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Postać *Sramowo* zamazurzona. Forma *Sromów* jest wynikiem adideacji do rzeczownika *srom*. Wś powstała w 1368 r., kiedy arcybiskup Jaro sław powierzył Pawłowi zwanemu Szram (Paulo dicto *Szran* (1368)1512, *Crzram* (1368)1534) jej osadzenie w lesie Do Krasnego Dębu (*Do kraszne-go Damba*), por. KMaz III 109-10. Lit.: WójcikRaw 150-1. PS

Sromotka, wś i kol., piotr., gm. Żelów, 3,5 km na pld. od Żelowa: Wronski her. de *Sromo-totka* 1403, Petrass. de *Sromotka* ... 1416 Koz VII 132; *Sromothka* 1511 ŻDz XIII 201; *Sromo-mothka* 1511-23 ŁLB I 453; *Sromothka* 1552, *Sromota* 1553 ŻDz XIII 259; *Sromolka* (!) 1783-84 RejKor 177; *Sromotka* 1802-03 MpGillyPr; *Sromólka* (!) 1827 Tabella II 190; *Sromółka* 1839 MpKwat II 5; *Sromotka*, wś i folw. nad rzką t. n. 1890 SG XI 167-8; *Sromotka* 1921 Sk II 69; *Sromutka*, wś i kol. 1952 UW 96; *Sromutka, -tki, sromucki* 1972 UN 39, 27; gw. *sromotka, -tki, sromocki*. — Nazwa niejednoznaczna, utworzona za pomocą suf. -ka, od ap. *sromota* 'uczucie wstydu' Sstp VIII 390 (por. ap. *srom* 'łono niewieście', przym. *sromoty* 'hańbiący, haniebny, żelzywy, bezecny' SW VI 375, n. os. *Sromoty* SSNO VII 237). E. Wolnicz-Pawłowska opowiada się za pierwotnością n. m., natomiast

Sropy

S. Kozierowski i Z. Babik za pierwotnością n. rz. *Sromotka* (por. zapis z SG), dziś Pilsia. Związek hydronimu z ap. *sromota* niejasny, być może zgodnie z przypuszczeniem S. Kozierowskiego w znaczeniu 'plugawa woda'. Zmiana formy *Sromotka* w *Sromutka* w wyniku gwarowego zwężenia samogłoski *o* w sąsiedztwie m. Lit.: Wolnicz- -Pawłowska, Warta 137-8; Babik 506. KW **Sropy** zob. **Szropy Srotsko** zob. **Srocko** (2) **Srzedzewo** zob. **Strzydew Srzedzińskie** zob. **Średzińskie Srzedzińskie** zob. **Średzińskie Srzeszewo** zob. **Strzydew Staarz** zob. **Starza** (2) **Staatshausen** zob. **Stańczyki Stabe** zob. **Stablewice, Staw** (7), **Stawki** (10) **Stabelauke(n)** zob. **Stablawki** (1, 2) **Stabelwitz** zob. **Stablowice Staben** zob. **Staw** (7) **Stabenow**, wś nieistniejąca, leżała ok. 10,5 km na pld. od Pelczyc, szczec.: an der velt- marke *Stauenow* 1524 CdB A XVIII 53; eine wufte Feldmarcke, als *Stawnow*, der wuften Feldmarck *Stafenow* 1564 CdB A XXIV 296, 300; *Stavenow* 1576 SHGNM(Kaplick, Land. 91); *Stevenow* 1618 MpLub; wusten Feldmark oder Heide *Grofien-Stavenow* 1789 Brug II 140; *Stabenow* 1817 StetOV IX 164; *Stabenow* ok. 1893 KDR nr 248. — Od nazw. rycerza Piotra de *Stauenow* (1289) CdB A XVIII 64 lub przeniesiona z n. zamku *Stavenow* na pfn.-zach. od Perlebergu. Nazwa zapewne słow., od ap. *staw*, z suf. *-no*, rozszerzona suf. *-ow*. Zapisy potwierdzają wahanie *-v-* : *-b-*. Lit.: SGorZ 409. BCz/PS **Stabęszczyna** zob. **Stabieńszczyzna Stabieńszczyzna**, wś, suwał., gm. Krasnopol, 4,5 km na pfn.-zach. od Sejn: *Fabiusz- czyzna* (!) 1684 SHGPd(APJ ks. 1, nr 36); *Stabęszczyna* 1691 SHGPd(APJ ks. 1, nr 767); ... *Stabinfęczyznę* 1744 SDV 92; *Stabieńszczyzna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 59-60); *Stabieńszczyzna* (!) 1792 SHGPd(ks. chrz. 15); *Stabieńszczyzna* 1827 Tabella II 191; *Stabinsz- czyzna* 1839 MpKwat VI 3; *Stabieńszczyzna* 1890 SG XI 169-70; *Stabieńszczyzna* 1921 Sk V 71; *Stabieńszczyzna, -ny* 1982 WUN III 280. — Od nazw. *Stabi(e)ński* RymSEN II 554, z suf. *-izna*.

Pierwszy zapis z błędem: *Fabiu-* zamiast *Stabin-*. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN

Stabigoda zob. **Stawiguda Stabigotten** zob. **Stawiguda Stabin** zob. **Sztabin Stabitz** zob. **Zdbice Stablack** zob. **Stablawki** (1, 2) **Stablewice**, wś, tor., gm. Unisław, 13 km na pfn.-zach. od Chełmży: *Staffelwitz* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Stebin* 1409 MTB 570; *Klein Stabe* 1417-19 RegO I nr 3061; czum *Steben* ok. 1423/24 DK 95; *Stebyn* 1430 GA 506; *Stebin* 1438 GZ 95; de *Stebłowycze* 1484 Matr I nr 1696; de *Stawłowycze* 1488 MUKr I 474; *Stawłowicz* 1570 ŻDz XXIII 30; villae ... *Stablewice* 1647 Font IV 10; *Stablowice* 1667-72 Font VI-X 56; *Stablewice* 1682 Font V 27; pod *Stablewice* 1747 Font XLII 90; pod *Stablewice* 1759 Font XLVII 73; *Stablewitz, Alt* 1772/73 HAPr IV 649; *Stablewitz* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Stablewitz* — *Stablewice* 1879 Kętn 68; *Stablewice* al. *Stablowice*, niem. *Stablewitz* 1890 SG XI 170; *Stablewitz*, fr. auch *Stawłowicz* 1912 Bar 112; *Stablewice*, niem. *Stablewitz* 1921 Sk XI 10, 87; *Stablewice (Stablewitz)* 1925 Krzep 110; *Stablewice* 1952 UW 49; *Stablewice, -wic, stablewic- ki* 1971 UN 175, 17. — Pierwotnie *Stebłowice*, zob. *Stablowice*, lub **Stebłowice*, albo **Stable- wice*, z suf. *-ewice*, por. n. os. *S(z)tebel* SSNO V 328, niem. *Staab, Stab, Stebel* (por. śrwniem. *stebeler* 'zwierzchnik urzędników, służby lub rycerzy, przyjmujący od nich przysięgę') Gott 469. Okresowo pojawiają się formy *Stebin, Stabe, Steben*, które mogą być zmianą w podstawie n. os. *Stebel* > *Stab(e)*, z niem. końcówkami *-in, -e, -en*. Nie można jednak wykluczyć, że była to pierwotna n. prus. **Stab-*, zob. *Stablawki* (1). Lit.: SHGCh 121. PS

Stablewitz zob. **Stablewice Stablowice** zob. **Stablowice Stablawka** zob. **Stablawki** (2) **Stablawki** (1), os., dawniej wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 7,5 km na pfn.-wsch. od Górowa Iławeckiego: *Stabelauken* 1414 Bartoszyce 332; *Stabelauken* 1423 Ger 171; *Stabelawken* 1437 GZ 38, 39 (tu?); *Stablaucken* 1632 BiałKol 197, przyp. 270; *Stablack* ok. 1780 HAPr IV 385; *Stablack*, maj. 1789 Goldb I 216; *Stablack*, leśn.

1820 Wald 102; U.F. *Stablack, Stablack*, leśn. i wś 1849 MpRey nr 7; *Stablack, Stabelauken* — *Kamienisko* al. *Stablawki*, os. leśn. 1946 Ley I 28; *Stablack* — *Stablawki, -wek, stablaweck* 1946 MPol XXV nr 142; *Stablawki, -wek* 1982 WUN III 280; gw. *kamińsk* 1970. — Nazwa prus. **Sta- belauks*, od ap. *stabis* 'kamień', por. n. *Stababras, Stabayen, Stabegode* + **lauks* 'pole'. Nazwa *Stablawki* jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. prus., a wariant *Kamienisko* kalką z dostosowaniem do nazw z suf. *-isko*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 294, 332-3; Ger 171; Przybalt 276. RP

Stablawki (2), os. notowana do 1967 r., okresowo wś, olszt., gr. Kandyty, 7,5 km na pñ. od Sępopola: *Stabelauken* 1406 Ger 171; *Stabelaw- ken* 1437 GZ 72; *Stabelawken* 1437/38, in unse- rem dorfe *Stabelawken* genannt 1449 Blaziene

II 332; *Stablacken* bei Schippenbeil, maj. 1789 Goldb I 216; *Stablacken* 1796-1802 MpSchrot XI; *Stablack*, wś 1820 Wald 130; *Stablacken* ok. 1845 MpRey nr K; *Stablack*, wś 1920 MpHAPr I; Gut *Stablack* 1936 MpMbl(1692); *Stablack, Sta- belauke* — *Stablawka*, folw. 1946 Ley I 24; *Stablack* — *Stablawki, -wek, stablaweck* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stablawki* 1967 SM 1067. — O etymologii zob. wyżej. Nazwa prus. *Stabelauke* spolonizowana jako *Stablawka*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę pluralną *Stablawki*. Lit.: Ger 171; Blaziene II 332. RP

Stabłowice, cz. Wrocławia, dawniej wś: in villis ... Socolnici, *Stepłowici*, Witonici 1253 SUr

III 67; in *Stawłowicz villa* (1279)XIV SUr IV 237; in villa *Stabłowiz* 1288 SUr V 287; *Stabłowicz* (1319), *Stabilwicz* 1337, *Stawilwicz* [1338], *Sta- bilwicz* 1339 Reg nr 3983, 5831, 6023, 6363; *Sta- bolowicz, Stabilwicz villa et allodium* 1353 LandB 62, 109; *Stabilwicz* 1354 CdSil IV 145; *Stabelwicz* 1359, *Stabilwicz* (1359) RegŚl IV nr 384, 619; *Stabilwicz* 1377 CdSil IV 209; *Stabelwitz* 1396 ZfGS XI 459; *Stabilwitz* 1450 CdSil IV 223; *Stabelwitz* 1455 DomWr 37; *Stabelwitz* 1644 MpDSBres; Pa- gus *Stabelwitz* 1666-67 J I 302; *Stabelwitz* 1736 MpWielWrat; *Stabelwitz* 1795 Z XII 216; *Stabelwitz* 1810 ZfGS XL 262; *Alt-Stabelwitz*, 1830 Kn 741; *Stabłowice*, niem. *Stabłowiz*, wś 1890 SG XI 170; *Stabelwitz* 1913 MpMbl(4867); *Breslau- -Stabelwitz* od 1928 Schlesisches Ortschafts-

verzeichnis 31; *Stabelwitz* — *Wrocław-Stabłowi- ce, -ic, stabłowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Wrocław-Stabłowice* 1967 SM 1268; *Stabłowice, -wic* 1982 WUN III 280. — Pierwotnie **Stebłowicy*, od n. os. **Stebło* (por. *Stebli* SSNO VII 239), z suf. *-owicy, -owice*; do n. os. por. stp. *ścieb- lo, ścǫbło*, czes. *steblo* 'żdźbło, słomka' (< psł. **stbblo*) SEBor 748, por. też n. m. *Stebłów* (1, 2). Nazwę zmieniono jako *Stabelwitz*. Od 1. połowy XIX w. dodatkowy człon od przym. *alt* 'stary' dla odróżnienia od n. kol. powstałej przy wsi, por. *Neu-Stabelwitz* 1830 Kn 741 (: *neu* 'nowy'). Nazwy współczesnych części Stabłowic — *Stabłowice Nowe* i *Stabłowice Stare* — nie odnoszą się do tych samych miejscowości. Po włączeniu miejscowości w obręb Wrocławia w 1928 r. pojawiła się n. zestawiona *Breslau-Stabelwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Wrocław-Stabłowi- ce*, zastąpioną później n. *Stabłowice*. Lit.: SNGŚl XIII 144, 145; RospPatrŚl 84; DomWr 37-8; Schlesisches Ortschaftsverzeichnis, 1934, 31. **PS Stabonite(n)** zob. **Stabunicy Stabrów**, wś, zamoj., gm. Sitno, 9 km na wsch. od Zamościa: *Stabrow* 1531 ŻDz XVIII/1, 250; *Stabrow* 1541 CzChelm(Castr.Grab. nr 2, 104); *Stabrow* 1578 ŻDz XVIII/1, 226; *Stabrow* 1608 CzChelm(Terrestr.Crasn. nr 18/19846, k. 270); *Stabrow* 1618-1764 Tarpogł 133; *Stabrow* 1779-83 MpMieg; *Staborow* (!) 1802 Crusius III/2, 357; *Stabrów* 1827 Tabella II 191; *Sztabrów* 1839 MpKwat VII 9; *Stabrów* al. *Sztabrów*, wś z kol. i folw. 1890 SG XI 170-1; *Stabrów, -rowa, stabrowski* 1967 UN 122, 30. — Od wschłow. n. os. *Stabro, Stawro* (por. grec. *stabrós, stavrós* 'krzyż') RymSEN II 479, z suf. *-ów*. Efemeryczna forma *Sztabrów* związana z wymową *St-* jako *Szt-*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Stabun(i)ken zob. **Stabunicy Stabuniki**, przys., dawniej wś, olszt., gm. Morąg, 6 km na zach. od Miłakowa: *Staboni- then* 1448, *Stibenithen* (!) 1531, *Stubnitten* 1579, 1600 GermerSied 365; (*Skobnitten*) ok. 1780 HAPr IV 388; *Stobnitten*, wś 1789 Goldb I 218; *Stobnitten* 1796-1802 MpSchrot X; *Stobnitten* 1849 MpRey nr 19; *Stobnitt* 1890 SG XI 346; *Stobnit* — *Stobniki*, dw. 1946 Ley I 51; *Stob- nitt* — *Stabuniki, -nik, stabunicki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Stabuniki, -nik* 1982 WUN

Stabunty

III 280. — Dawna prus. n. **Stabunit-ai*, od n. os. **Stabunis*, por. *Staboyte* (: prus. *stabis* 'kamień' + *-un-*) TAP 168, z suf. *-it-*. Substytucyjne zapisy *Stubnitten*, *Stobnitten*, *Stobnitt* poświadczają różne wahania samogłosek, geminatę tt, końcówkę *-en* : *-o*. W XVIII w. odnotowana forma *Skobnitten*, będąca może adideacją do lit. n. os. *Skabas*, *Skabin- ta* (: *skabyti* 'skubać, szczypać, zrywać' SESmocz 553) Zinkevicius 194, Lpvz II 726-7, z suf. *-in-*, *-It-*, por. prus. n. w. *Scabelle* (lit. *skabus* 'ostry, też 0 smaku', lot. *skabs* 'kwaśny, kiszony; ciężki, trudny'), lit. n. *Skabiapėva*, lot. *Skabe* Ger 159. Nazwa spolonizowana jako *Stobniki*; później ustalono n. *Stabuniki*. Lit.: PrzybBalt 276. RP

Stabunty, wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 11 km na płd.-zach. od Górowa Hławeckiego: cam- pum qui *Stabuniten* wlgariter 1300, versus *Stabo- niten* 1319 MWRm I 192, 110(R); *Stabuniten*, *Sta- bonite* 1347 Ger 172; in campo *Staboniten*, nadpis: *magnum Staboniten* (1347)XV, in villa *Staboniten* (1347)XV PrUr IV 135, 137; nadpis na dok.: *Staboniten parvum* (1352)XV PrUr V 39; *Staboniten* 1374 MWRm II 524; in *Staboniten* 1380 MWRm V 69; *Stabenytēn* 1400 Ger 172; *Staboniken maior* 1583 SHGWrm(ADWO, AK, RM 3, k. 7); in *Sta- buniken* 1585 MWRm II 94, przyp. 1; *Staboniken maior* 1583, 1589 SHGWrm(ADWO, AK, RM 3c, 9); *Stobunken* 1615 RŁWRm 265; *Stabuniken* 1656 Kolberg 209; *Staboniken* 1688 Birch 185; *Stabun- ckiēn* 1775 Busching IX 512; *Stabunken* 1789 Goldb 1225; *Stabunken* 1796-1802 MpSchrot XI; *Stabunken* 1890 SG XI 171; *Stabunken*, *Stabuniten* — *Kamieńsko* 1946 Ley I 39; *Stabunken* — *Stabunty*, *-it*, *stabunicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stabunty*, *-nit* 1982 WUN III 280. — Nazwa prus. **Stabuntt-ai*; o etymologii zob. wyżej, z suf. *-tt-*, później zmiana na *-ik-* (zob. Ger 258). Wariant *Kamieńsko* jest kalką n. prus., z suf. *-sko*. Po 1945 r. nadano urzędowo n. *Stabunty*. Lit.: Ger 172; PrzybBalt 276-7. RP

Stabunki zob. **Klony** (1)

Stace zob. **Stacze** (1, 2)

Stacēn zob. **Stacze** (1, 2)

Staceń zob. **Stacze** (2)

Stacewiczē, wś, biał., gm. Wyszki, 11 km na płn.-zach. od Bielska Podlaskiego: z seła *Stecewic- koho* 1548-49 Kond 189; *Steczewicze* 1576 Lupodl 49; *Steczewicze* 1576 ŻDz XVII/1, 172; *Stecewicze* 1602, *Stacewiczē* 1661-64 Kond 189; *Stacewiczē*

1723 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 65v); *Stacewiczē* 1772 Kond 189; *Stacēwiczē* (!) 1788 Busching XXII 177; *Stajewicze* (!) 1795 MpPerPd; *Stacewiczē* 1808 MpTex IX; *Stacewiczē* 1890 SG XI 171; *Stacewiczē* 1921 Sk V 30; *Stacewiczē*, *-wicz*, *stacewicki* 1972 UN 153, 55; gw. *stacewicy*, *-vic*, *stacewicki*. — Dawniej *Stecewiczē*, od brus. i ukr. n. os. *Stec* (: im. cerk. *Stiefan*, pol. *Stefan*) BiryłaBA I 158, z suf. *-ewiczē*. Od XVII w. n. *Stacewiczē* — wskutek adideacji do pol. n. os. *Stac* SSNO V 162 (: *Stanisław*). Forma *Stajewicze* zapewne omyłkowa. Lit.: Kond 189; BorPodl(kartoteka). IN

Stachau zob. **Stachów** (2)

Stachen zob. **Stachy**

Stachlew, wś, skiern., gm. Łyszkowice, 9 km na płn.-zach. od Skierniewic: *Stachlewo* (1359) XV KW III 132; *Stachlewo* (1365)1511/12, *Sta- chlewo* (1366)1511/12 VisitGn 162, 167; *Sta- chlewo* (1446)1511-23 ŁLB II 279; *Stachlew*, *Stachlewo*, *Stachlewo* (!) (1498)1511/12 VisitGn 146, 147, 148; de *Stachleua* 1500 MUKr I 573; *Stachlew* 1579 ŻDz XVI 179; *Szachlew* 1788 Busching XXII 119; *Stackow* (!) 1792 MpPerRw; *Stachlew* 1827 Tabella II 191; *Stachlew* 1839 MpKwat III 4; *Stachlew* 1890 SG XI 171; *Stachlew* 1921 Sk I 72; *Stachlew*, *-wa*, *stachlewski* 1973 UN 44, 28. — Od n. os. *Stachel* (: *Stach*, *Stanisław*) RymSEN II 472, z suf. *-ewo*, wtórnie *-ew*. Lit.: WójcikRaw 151. PS

Stachowe zob. **Psary** (4)

Stachowice, wś, wałb., gm. Świdnica, 6 km na płn.-zach. od Dzierżoniowa: *Grosse Friedrichsfelde* 1801 SGTS XX 456; Col. *Gr. Friedrichsfeld* 1831 MpRey nr 170; *Grofi Friedrichsfeld* 1845 K 366; *Grofi Friedrichsfelde* 1941 SOV 114; *Gross Friedrichsfelde* — *Stachowice*, *-ic*, *stachowicki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stachowice*, *-wic* 1982 WUN III 280. — Nazwa niem. *Gross Friedrichsfeld(e)*, od n. os. *Friedrich* (zapewne na cześć króla Prus Fryderyka II; miejscowość powstała w okresie kolonizacji fryderycjańskiej) i ap. *Feld* 'pole', z dodatkowym członem od przym. *gross* 'duży, wielki' dla odróżnienia od n. *Klein Friedrichsfeld*, zob. *Stachowiczki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stachowice*. Lit.: SNGŚI XIII 15. PS

Stachowiczki, przys., dawniej wś, wałb., gm. Świdnica, 6 km na płn.-zach. od Dzierżoniowa: *Klein Friedrichsfelde* 1801 SGTS XX 457; Col.

Kl. Friedrichsfeld 1831 MpRey nr 170; *Klein Friedrichsfeld* 1845 K 366; *Klein Friedrichsfel-* de 1941 SOV 179; *Klein Friedrichsfelde* — *Stachowiczki*, -czek, *stachowicki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stachowiczki*, -czek 1982 WUN III 280. — Nazwa niem. *Klein Friedrichsfeld(e)* dla odróżnienia od n. *Gross Friedrichsfeld(e)*, zob. *Stachowice*; człon pierwszy od przym. *klein* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stachowiczki*. Lit.: SNGŚI XIII 15. PS

Stachowo (1), wś, ciech., gm. Naruszewo, 7,5 km na pld.-zach. od Płońska: *Wronino Stachowo* 1918 Limanowski 36; *Wronino-Stachowo*, wś 1921 Sk I 120; *Wronino-Stachowo* 1933 SkBy 1907; *Stachowo*, wś 1933 Warszawski Dziennik Wojewódzki nr 14, poz. 136; *Stachowo* 1967 SM 1067; *Stachowo*, -wa 1982 WUN III 280. — Pierwotnie n. zestawiona, z pierwszym członem ponowionym z n. wsi *Wronino* (zob.), człon drugi od im. lub nazw. *Stach* (: *Stanisław*), z suf. -owo. Lit.: Limanowski, *Zniszczenia wojenne w budowlach b. Królestwa Polskiego*, 1918, 36. PS **Stachowo** (2), wś, warsz., gm. Lesznowola, 7 km na pld. od Tarczyna: *Stachowo*, kol. 1921 Sk I 12; *Stachowo* 1952 UW 24; *Stachowo*, -wa, *stachowski* 1971 UN 136, 16. UB

Stachowo zob. **Koziminy Stachów** (1), dziś tylko *Nowy Stachów*, cz. wsi Augustów, dawniej wś, rad., gm. Grabów nad Pilicą: *Nowy Stachów*, *Stachów* 1877 Zin I 425, II 171; *Nowy Stachów*, os. 1886 SG VII 305; *Stachów*, os. leś. 1890 SG XI 171; *Nowy Stachów*, wś, *Stachów*, os. leśn. 1902 Przew II 23, 181; Wioski należące do parafii: ... Pokrzywna, *Stachów*, *Stanisławów* 1911 WDekRad I 355; *Stachów* 1915 KdwR(Białobrzegi); *Nowy Stachów*, os., *Stachów-Anin*, leśn. 1921 Sk III 54, 117; *Nowy Stachów*, os., *Stachów-Anin*, leśn. 1933 SkBy 1161, 1597; wieś *Nowy-Stachów*, *Nadleśniczówka-Stachów*, *Gajówka Stachów-Dobieszyn* 1933 Kielecki Dziennik Wojewódzki nr 29, poz. 184; Ndl. *Stachów*, *Nw. Stachów* 1936 Mp-100(42-32); *Nowy Stachów*, -wego -wa, cz. wsi Augustów, *Stachów*, -chowa, cz. wsi Budy Augustowskie 1964 UN 18, 5, 6; *Nowy Stachów*, wś, *Stachów*, os. 1967 SM 768, 1067; *Nowy Stachów*, -wego -chowa 1981 WUN II 597. — Dawniej dwie miejscowości: *Stachów*, od nazw. *Stach*,

III z suf. -ów, i *Nowy Stachów*, z członem odróżniającym od przym. *nowy*. W n. zestawionych *Stachów-Anin* i *Stachów-Dobieszyn* człony drugie od im. *Ania*, z suf. -in, i od n. m. *Dobieszyn* (2) dla odróżnienia od n. m. *Stachów-Dąbrowa*, dziś *Dąbrowa Stachowska*, cz. wsi Budy Augustowskie, por. *Stachów-Dąbrowa*, kol. 1921 Sk III 117, *Dąbrowa Stachowska* 1980 WUN I 306. Śladem po n. m. *Stachów* jest n. uroczyska *Stachów XXI PRNG*. PS

Stachów (2), wś, wroc., gm. Łągiewniki, 8 km na wsch. od Niemczy: *Thatosou* 1139-49, *Catosou* 1193, *Cetosou* 1201, *Catossowo* 1204 SUr I 15, 37, 49, 68; *Tachaou* 1253 SUr III 89; hereditate, que vulgariter *Zatochowe* vocatur 1272 SUr IV 120 (tu?); Bartholomei de *Stachow* 1287 SUr V 251; *Stachow* 1304, *Stachow* 1312, *Stachow* 1314 Reg nr 2812, 3325, 3396; *Stassow*, *Stachow*, *Stanschow* 1333 CdSil IX 12, 13; *Stachow* 1338 Reg nr 6087; Gneuomir de *Stachov* 1342, Borthe de *Stachow* 1347, *Stachow* 1371, Hannos von *Stachaw* 1400 CdSil IX 17, 19, 45, 86; *Stache* 1736 MpWielBreg; *Stachau* 1743 SNGŚI XIII 15; *Stachau* 1783 Z I/4, 48; *Stachau* 1845 K 648; *Stachowo*, *Stachau* 1900 Myc 47; *Stachau* — *Stachów*, -owa, *stachowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Stachów*, -chowa 1982 WUN III 280. — Pierwotnie zapewne **Tatoszowo*, **Tatoszów*, od n. os. *Tatosz* SSNO V 431, z suf. -owo, -ów, lub może **Czatoszowo*, od n. os. **Czatosz*, por. *Czat* SSNO I 409. Później *Stachów*, *Staszów*. Nazwę zmieniono jako *Stachau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stachów*. Lit.: SNGŚI XIII 15. PS

Stachura, wś, kiel., gm. Mniów, 18,5 km na pln.-zach. od Kielc: *Stachura* 1783-84 RejKor 107; *Stachiery* (!) 1788 Busching XXII 231; *Pa-chury* (!) 1791 MpPerSd; *Stachora* (!) 1801-04 MpHeld; *Stachura* 1802 Crusius III/2, 357; *Stachura* 1827 Tabella II 191; *Stachury* 1839 MpKwat III 6; *Stachura* 1877 Zin II 171; *Stachura* 1890 SG XI 172; *Stachura*, wś 1933 SkBy 1598; *Stachura*, -ry, cz. wsi Malmurzyn 1966 UN 23, 46; *Stachura*, -ry 1982 WUN III 280. — Od n. os. *Stachura* SSNO V 168 (: *Stanisław*), okresowo w l. mn. Lit.: KopKiel 227. IN

Stachury zob. **Stachura**

Stachy, os., dawniej wś, olszt., gm. Wielbark, 17 km na pld. od Szczytina: *Waldpusch*,

Stachy

wś ok. 1780 HAPr IV 402; *Waldpusch* 1796-1802 MpSchrot XVII, XXIII; *Waldpusch* 1839 MpKwat IV 1; *Waldpusch*, *Walpusi*, wś ok. 1859 SzcześTeka 117; *Waldpusch* al. *Stachen* — *Stachy* 1879 KętN 218; *Walpusz*, niem. *Waldpusch* 1892 SG XII 931; *Walpusz* — *Waldpusch* b. *Willenberg* 1941 Choj 135; *Waldpusch bei Willenberg* — *Stachy* al. *Walpusz Wielbarska* 1946 Ley I 115; *Waldpusch* — *Stachy*, *-chów*, *staski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stachy*, *-chów* 1982 WUN III 280; gw. *vaupus*. — Pierwotnie w l. 1599-1600 była tu kuźnica, później folwark. Nazwa niem. *Waldpusch* w związku z n. rz. *Walpusza*, por. *Walpusch* 1595, *Walbusch* 1748, *Walpusza* 1924 Ley II 351, a ta od n. jez. **Walpus/*Walpuz?*, z suf. *-us*, *-uz*, por. *Alpus* 1400 VPr IV 186, *Alpus* ok. 1420 Ger 9; *Walpusch* 1557, *Walpusz* 1882 KętL 399, 1922 Ley II 351. W n. w. zachowany bałt. rdzeń **volp-*, **velp-*, **vilp-*; por. inne n. w.: prus. *Walpis*, lit. *Velp-esa*, łot. *Vilp-ene*, prus. n. m. *Walppelawken* Ger 193, Błażenie 168. W. P. Schmid łączył n. z hetyckim *huelpi* 'młody, świeży'. Natomiast lit. i łot. n. w. zestawiano z n. w. *Velpe* (< **Vel- -upe* : *Veliuona*, od lit. *vels* 'pośmiertny duch') lub *Vilpesys*, *Vilpisis* (: *vilpisis* 'dziki kot, źbik', por. *vilps* 'o rzuceniu, o nagłym, szybkim ruchu' SESmocz 755, przyp. 560); por. też objaśnienia n. m. *Walpusz*, *Ulpity*, n. w. *Welpin*, *Welpińskie Jezioro* HE I 156. W zmienionej postaci w członie pierwszym adideacja do ap. *Wald*; n. spolonizowano jako *Walpusz*, przejściowo z członem *Wielbarska*, od n. m. *Wielbark* za niem. *bei Willenberg*, dla odróżnienia od n. wsi *Walpusz*, położonej na pń.-wsch. od Szczytna (zob.). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stachy*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 155; Przybytek, Onom XXX 90-1; Schmid, Hethitische Etyma zu al-teuropaischen Gewässernamen. In: Documentum Asiae Minoris Antiquae (Festschrift für H. Otten), 1988, 307-15; Dohr 128; PrzybBalt 277. RP **Stachy** zob. **Skłody-Stachy** **Staciewo** zob. **Stańczyki** **Staciówka** zob. **Stańczyki** **Stacja** zob. **Czyżew-Stacja** **Stacucie** zob. **Stańczyki** **Stacausen** zob. **Stańczyki** **Stacze** (1), wś, suwał., gm. Kalinowo, 6,5 km na pń.-zach. od Rajgrodu: *Statz* 1479 BiałKoł 84;

Staczen 1482 KętL 454; *Statzen* 1776 Busching XIII 231; *Statzen* 1785 Goldb III 202; *Statzen* 1796-1802 MpSchrot XVIII; *Staczen* 1839 MpKwat VI 4; *Stacze*, *-ow* ok. 1859 SzcześTeka 152; *Statzen* — *Stacze* 1879 KętN 164; *Stacze* al. *Stace*, wś 1890 SG XI 172; *Stacze* — *Statzen* 1941 Choj 128; *Statzen* — *Stacze*, *-czy*, *stacki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stacze*, *-czy* 1982 WUN III 280; gw. *stace*. — Nazwa od nazw. odbiorców nadania z 1482 r. Stańka i Jana *Staczko*. W substytucji do j. niem. grafem *tz* dla *c*, zanik *-k-*, końcówka pl. *-en*. Do n. os. por. lit. n. os. *Stäckus*, *Staciukas*, *Stackis* (od *stać* : *staćias* 'stojący prosto; pionowy', *status* 'stromy, spadzisty; szorstki, surowy, uparty', *stackis* 'prostak, grubianin', *stackus* 'stajenny; nocny pastuch koni') Lpvž II 791, 792, ale też pol. *Stac*, *Stacek*, *Stac-ko* SSNO V 162 (: *Stanisław*). W n. pol. mieszanie *ć* : *c*, wahanie w dopełniaczu *-ów/-y*. Ostatecznie ustalono n. *Stacze*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 88; BiałPrzem 23, 53, 146, przyp. 43, 161; BiałKoł 91, 109. RP

Stacze (2), wś, suwał., gm. Kowale Oleckie, 18 km na pń.-zach. od Olecka: *Staczen* 1560 KętL 515; scholtzen *Tatschken* 1561, *Statzen* ... *Statzku* 1564 BiałKoł 147, 151; *Staczen* 1564 KętL 515; *Statzen* 1565, (auf) *Statzen* 1622, *Statzen* 1666 PMT XII 88; *Statzen* ok. 1780 HAPr IV 396; *Statzen* 1785 Goldb III 202; *Statzen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Statzen* — *Stacze* (*Stace*) 1879 KętN 169; *Stacze*, dobra, *Stacze Nowe*, wś 1890 SG XI 172-3; *Stacze* — *Statzen* 1941 Choj 128; *Stacze*, *Stace* 1945 PMT XII 88; *Statzen* — *Stacze*, *-y*, *stacki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stacze* 1951, *Staczen* 1959, 1967 PMT XII 88; *Stacze*, *-czy* 1982 WUN III 280; gw. *staceń*, *staczo* 1976 Expl. — Od nazw. sołtysa (*S*)*staczko*, por. scholtzen *Tatschken* 1561 BiałPrzem 54 (prawdopodobnie Prusa); nazwa w l. mn., wtórnie zmiana w *Stac(z)e*. W XIX w., w wyniku powstania nowej osady, w n. odnotowano odróżniający człon *Nowe*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 87, 88; BiałPrzem 237, 241; BiałKoł 147, 157-8, 164. RP **Staczen** zob. **Stacze** (1, 2) **Staczne** zob. **Stacze** (2) **Staczo** zob. **Stacze** (2) **Stadarnia**, kol., dawniej wś, chełm., gm. Wojsławice, 26 km na pń.-wsch. od Krasnego-stawu: *Stadarnia*, folw. 1902 Przew II 181; Vw.

Stadtvorwerk

Brzozówka 1915 KdwR(Grabowiec); *Stadarnia*, wś 1918 APLub, sygn. 35/237/0/1/15(k. 43); *Stadarnia*, folw. 1921 Sk IV 17; *Stadarnia*, -ni, sta-darniański, wś 1970 UN 108, 41; *Stadarnia*, -ni 1982 WUN III 281. — Nazwa *Stadarnia* od ap. *stado*, z suf. -*arnia*, lub od ap. * *stadarnia*, por. *stadniarnia* 'stajnia przeznaczona do hodowli koni' SW VI 382. Okresowo n. *Brzozówka*, od ap. *brzoza*, z suf. -*ówka*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Stadla, wś, nowosąd., gm. Podegrodzie, 7,5 km na pld.-zach. od Nowego Sącza: de *Stadla* 1401-30 SHGKr(TCz 1, 33); *Stadla* 1469 Hel II nr 3956; *Sthadla* 1529 LR 269; *Stadla* 1564 Lukrak I 160; *Stadla* 1581 ŻDz XIV 128; *Stadla* 1659-64 Lukrak 549; *Stadla* 1680 Rej 204; *Stadla* 1681-82 ZałSK 23; ze *Stadłów* ... w *Stadlach* 1765 Lukrak

1 12; *Stadla* 1802 Crusius III/2, 358; *Stadło* 1855 MpKum; *Stadło* 1886 Bigo 183; *Stadło* 1890 SG XI 173; *Stadło* 1921 Sk XII 26; *Stadla*, -*del*, sta-dlański 1964 UN 9, 129; gw. *stadua*, *stat/stodeu*, *stadlański*. — Od ap. * *stadło* (: *stojadło* 'miejsce w zagrodach przenośnych na polu, gdzie latem stoi bydło dla zagnojenia' z kontrakcją: *stojadła* > *stadla* > *stadla* > lokalnie *stodla*, por. też gw. *stó-dło*, *stójło*, *styło*, *stógło* ŁesiówTer 24), w formie pluralnej (w XIX i XX w. notowana także forma singularna); por. też ap. *stadło* 'stado, para, samica z samcem' SL V 428. Nazwy typu *Stadla* znane są również w mikrotoponimii, por. n. pola w gm. Szczurowa w pow. brzeskim, n. góry w gm. Zabierzów w pow. krakowskim; w Polsce północnej odpowiada im postać *Stojadla*. Lit.: LKrak 140-1; PSąd I 112; ŁesiówTer 24. IN

Stadło zob. **Stadla**

Stadnicka Wola, wś, kiel., gm. Końskie, 2 km na pld. od Końskich: *Stadnicka Wola* 1799, *Wola Stadnicka* 1801 ADRad(Akta urodzeń 1786-1800, k. 110v, 1801-06, k. 200-1); *Stadnicka Wola* 1802 Crusius III/2, 358; *Wola stadnicka* 1808 ADRad(Akta małżeństw 1800-12, k. 95); *Stadnicka wola* 1824 Gazeta Warszawska nr 33, 9; *Stadnicka Wola* 1839 MpKwat III 6; w wsi *Stadnicka Wola* 1843 Kurjer Warszawski 23, nr 144 (dod.); *Stadnicka wola* 1877 Zin II 171; *Stadnicka Wola* 1890 SG XI 174; *Stadnicka Wola* 1933 SkBy 1598; *Stadnicka Wola*, -*kiej* -*li*, *wołski* 1966 UN 24, 47. — Nazwa zestawiona, człon pierwszy od nazw. rodowego żony właściciela dóbr Koń

skie Wielkie Stanisława Aleksandra Małachowskiego — Anny ze *Stadnickich* Małachowskiej, człon drugi od ap. *wola*. Okresowo zmiana szyku członów nazwy. Pierwotnie była to osada fabryczna przy wytwórni papieru nad rz. Czarną, założona przez Małachowskich, która dała początek wsi o tej samej nazwie. Lit.: Wikiera, Nasze tradycje — z dziejów Stadnickiej Woli, <http://stadwola.edu.pl/zdziejowsw.doc/>. IN/PS

Stadniki (1), wś, biał., gm. Grodzisk, 15 km na pln.-zach. od Siemiatycz: ze wsi *Stadnik* 1549-53 Kond 189; siół ... *Stadnik* (1563-64) ŻDz XVII/2, 192; *Stadniki* 1788 Busching XXII 188; *Stadniki* 1793 SHGPd(Regof 7); *Stadniki* 1890 SG XI 174; *Stadniki* 1921 Sk V 24; *Stadniki*, -*nik* 1982 WUN III 281; gw. *stadniki*, -*nik*, *stadnicki*. — Od ap. *stadnik* 'pasterz stada końskiego' Sstp VIII 406, też 'zawiaadowca stada, dozorca stada, koniuch; pastuch koni; stadniczy; stadowy parobek' SW VI 382, lub od n. os. *Stadnik* SSNO V 170, w l. mn. Lit.: Kond 189; BorPodl(kartoteka). IN

Stadniki (2), wś, krak., gm. Dobczyce, 5 km na wsch. od Dobczyc: de *Stadnicz* 1387 Krak nr LXVII(6); *Stadniki* 1392 DKrak 58; *Stad-nyky* 1441 ZDM VIII 113; *Stadniki*, *Stadnyky* 1470-80 DB I 214, II 118; *Stadniki* 1581 ŻDz XIV 62; *Stadniki* alias *Krzywa Wólka* 1680 Rej 88; *Stadniki* 1779-83 MpMieg; *Stadniki* 1794 Ga Qq1v; *Stadniki* 1890 SG XI 174; *Stadniki*, -*nik*, *stadnicki* 1964 UN 8, 18. — Pierwotnie *Stadnicy*, wtórnie *Stadniki*; n. określająca ludzi opiekujących się stadem końskim, od ap. *stadnik*, w l. mn. Oboczna n. zestawiona *Krzywa Wólka*, od ap. *wólka* i przym. *krzywy*. Lit.: LKrak 141; Wójcik- Służ 68, 83. IN

Stadtbruch zob. **Międzybłocie** **Stadtfelde** zob.

Cisy (2) **Stadthof** zob. **Gogólczyn**, **Piekary** (2)

Stadthutte zob. **Kościerska Huta Stadtvorwerk**, wś, później przedmieście wchłonięte przez Bierutów, wroc.: *Stadt-Vorwerk* 1778 Schlesische privilegierte Zeitung nr 113, 1086; *Stadt-Vorwerk*, wś 1785 Z IV 304; *Stadt-Vorwerk* bey Bernstadt, wś 1792 LErdPr II 633; *Vorwerk*, *Stadt-* 1803 WBeschr VII 52; das *Stadt-Vorwerk* auf der westlichen Seite von Bernstadt 1809 Sotzmann, AGE XXX 99; *Stadtvorwerk*, nebst Spiegeley 1818 Herschel 246; *Stadtvorwerk*, zu

Staffelde

Bernstadt ... liegt in der Breslauer Vorstadt von Bernstadt 1830 Kn 741; *Stadtvorwerk* 1845 K 649. — Nazwa niem. *Stadt Vorwerk* oznacza 'miejski folwark'. Człon *Stadt* pełnił może funkcję dyferencyjną wobec n. m. *Neu Vorwerk* (wś wchłonięta przez Wambienice), por. *Neu-Vorwerk* 1785 Z IV 304 ('nowy folwark'). Lit.: Herschel, Schlesien in seinem ganzen Umfange (...), 1818, 246. *PS Staffelde* zob. **Staw (2) Staffelder Kossathen(feld)** zob. **Podlesie**

(4)

Stagniewo zob. **Stagnity Stagniowice** zob. **Stogniowice Stagnitten** zob. **Stagnity Stagnity**, cz. Elbląga, dawniej wś: Haben gegeben binnen irre yriheit [hern Johan von Warendorp] ... Sunder das gerichte alleine ["das behalde wir vri zu vnserer states nutze. Vir unde *Drisig huben*. Die beginnen do sich heren hein- ze Rates gut endet vnde gent kegen de Dame- rouwe"] 1286 MWrm I 123, przyp. 1, 3, 4; *Stan- genita* oder *Stangnite* um 1300 Kerstan 331; mansas in *stangenite* 1307, de *stagnite* 1308-10, In *Stangnite* 1316 Semrau 19, 23; Arnoldum de *Stangnitem* 1330, in *Stangniten* 1336, de *Stag- niten* 1338, Nicolai de Stegin in *Stagniten* 1341, in *Stagniten* 1349, in *Stagniten* 1359, bi dem Se in *Stagnite* 1359 ElbSB I nr 3, 41, 467, 565, 840, 946, 1875; in *Stagniten* 1360, by dem Se in *Stagnite* 1363, circa *Stagnite* 1376, in *Stagnite* 1383, czu *Stannite* (!) 1383 ElbSB II nr 119, 141, 799, 1209, 1295; *Stagnitendorf* 1391 Toeppen I 86; in *Stagnite* 1393 ElbSB II nr 1651; *Stagnete* 1399 Toeppen I 86; czu *Stagniten* 1401 ElbSB II nr 1996; *Stagnite* und dy hove czu *Stagnite* 1403, *Stagnite* 1405 Toeppen I 86; tzu *Czuagnithe* (tu?) 1415 ElbSB II nr 2334; *Stangnetenhof* 1457 Toeppen I 43; *Stangnetengut* 1568 Kerstan 331; *Stagnitten* 1708 Kerstan 332; *Stagnitten* 1796-1802 MpSchrot X; *Stagneth* oder *Stagnitten* 1832 Fuchs III/3, 367; *Stagnitten* 1862, *Stagnitten*, Freier Burgerhof 1867 Rhode 138, 150; *Stagnity*, wś 1881 SG II 855; *Stagnitten* — *Stagnity*, -*nit*, *stagnicki* 1950 MPol nr 134, poz. 1720; PGR *Stagnity* (PGR *Stagniewo*) 1964 Mp-25(Elbląg); *Stagnity*, wś 1967 SM 1067; PGR *Stagniewo* 1970 Mp-100(82.01.3); *Stagnity*, -*nit*, os. 1982 WUN III 281; Włącza się do miasta Elbląga

... część wsi Dębice — *Stagnity* 1987 MPol nr 12, poz. 106; *Stagniewo* 2001 Mp-10(N-34- -63-B-d-4); *Stagnity*, -*nit* 2013 DzU poz. 200. — Wieś powstała w 1286 r., ale jeszcze nie pod n. **Stagnit-en*. Z uwagi na równoległe występowanie zapisów z *Stang-* i *Stag-* trudno określić, która forma była pierwotna. Nazwa z prus. suf. -*it*, może od prus. n. os. *Stange* TAP 97, por. lit. *Stangys* (: *stangus* 'sztywny, nieugięty; pilny, gorliwy, staranny, troskliwy') Lpvž II 800, por. też lit. *stangintis* 'napinać mięśnie brzucha', *stanga* a. *stanga* 'natężenie, usiłowanie, wysiłek', łot. *stangat* 'miesić glinę' SESmocz 601. M. Gottschald niem. nazw. *Stagnitt* uważa za pochodne od równobrzmiącej prus. n. m. (Gott 470, 471), którą G. Błażeni, omawiając niem. nazwiska staropruskiego pochodzenia, uważa za niezidentyfikowaną, prawdopodobnie chodzi jednak właśnie o *Stagnity*; por. też niem. n. os. *Stang*, *Stange*. Nazwę zmieniono jako *Stagnitten* (geminata tt, końcówka l. mn. -*en*), okresowo z dodatkowymi członami niem. -*dorf*, -*hof*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stagnity*; notowana jest n. *Stagniewo*, która powstała na wzór nazw dzierżawczych. Lit.: Rhode, Der Elbinger Kreis, 1871, 138, 150; Semrau, Das älteste Zinsbuch der Altstadt Elbing 1295 bis etwa 1316. Elbinger Jahrbuch H. 4 (1924), 19, 23; Toeppen, Elbinger Antiquitäten I 46, 86; Kerstan 331-5; Błażeni, Familiennamen aus dem Altpreuflischen, [w:] Familiennamen im Deutschen. Erforschung und Nachschlagewerke. Familiennamen aus fremden Sprachen im deutschen Sprachgebiet, hrsg. K. Hengst, D. Kruger, 2011, 125. PS

Stahlhammer zob. **Kalety (1) Stahnken** zob.

Sokółki (3) Stahren zob. **Stare (2) Stajanowice** zob. **Stojanowice Stajanów** zob. **Stojanów (2) Stajanówko Male** zob. **Stojanów (2) Stajanówko Wielkie** zob. **Stojanów (2) Stajenczyn** zob. **Stajęczyny Stajenczynki**, wś, tor., gm. Obrowo, 3,5 km na pñ.-wsch. od Ciechocinka: *Stajęczyki* 1784 MpPerPł; *Stajenczyki* 1785 MpPerKu; *Staję- czynki* 1827 Tabella II 191; *Stajenczynki H.* 1839 MpKwat II 2; *Stajęczyki A i B* 1877 Zin II 171; *Stajęczyki*, lit. A i B, dwie wsi 1890 SG XI 175;

Stalewo

Stajęczyński, A. i B. 1902 Przew II 181; *Stajęczyński, wś* 1921 Sk I 64; *Stajęczyński* 1952 UW 52; *Stajęczyński* 1967 SM 1067; *Stajęczyński* 1971 Mp-25(355.43); *Stajęczyński, -nek, stajęczyński* 1972 UN 187, 15. — Dawniej *Stajęczyński*, od n. pobliskiej wsi *Stajęczyński//Stajęczyński*, z de- minutywnym suf. *-ki*. Okresowo dwie wsi, stąd w n. zestawionych człony odróżniające od liter A i B. KW

Stajęczyński zob. **Stajęczyński Stajenowo** zob.

Stojanów (2) Stajęczyński zob. **Stajęczyński**

Stajęczyński, wś, wloc., gm. Czernikowo, 5 km na pñ.-wsch. od Ciechocinka: *Stajęczyński* 1783-84 RejKor 491; *Stajęczyński*, rumunki 1789 Borucki 50; *Stajęczyński* 1808 MpTex VI; *Stajęczyński* 1827 Tabella II 191; *Stajęczyński* 1839 MpKwat II 2; *Stajęczyński* 1877 Zin II 171; *Stajęczyński*, folw. 1890 SG XI 175; *Stajęczyński*, kol. i folw. 1902 Przew II 181; *Stajęczyński*, wś 1921 Sk I 64; *Stajęczyński, -czyn, stajęczyński* 1972 UN 180, 37. — Od ap. *stajenka* (: *stajnia*), z suf. pl. *-iny*, efemerycznie *-in*. KW

Stajkowo, wś, pil., gm. Lubasz, 9 km na pñ.-zach. od Czarnkowa: Bzowo, *Stajkowo* et Lu- basch 1435 Koz III 254; *Stajkowo* (!) 1436, *Stajkowo* 1462, *Stajkowo*, *Stajkowo* 1493 SHGPn IV 633; in *Stajkowo* 1497 Koz III 254; *Stajkowo* 1510 NKs 81; *Stajkowo* 1577 SHGPn IV 633; *Stajkowo* 1580 ŹDz XII 19; *Stajkowo* 1622-24 PPozn(Tab 1, 20); *Stajkowo* 1781 VisPosn 152; *Stajkowo* 1789 PPozn(Tab 6, 92v); *Stajkowo* 1802-03 MpGillyPr; *Stajkowo, Bismarckshohe* 1835 KDR nr 250; *Stajkowo* 1839 MpHey(Czarn- ków); *Stajkowo* 1846 KsP 453; *Stajkowo*, urzęd. *Stajkowo* i *Bismarckshohe* (od 1877?), wś, dwór 1890 SG XI 178; *Stajkowo, Bismarckshohe*, folw., dwór, wś 1921 Sk X 11, 12, 156; *Stajkowo, -wa* 1982 WUN III 281; gw. *stajkowo, -va, stajkoski*. — Dawniej *Stajkowo*, od n. os. *Stajek* SSNO V 210 (: im. złożone typu *Stoj(i)gniew, Stoj(i)slaw*), z suf. *-owo*. Forma *Stajkowo* być może hiper- poprawna wobec dialektalnej wymowy *a* = *o*. Nazwa *Bismar(c)kshohe* (: *Hohe* 'wzniesienie') używana pierwotnie na określenie dworu znajdującego się we wsi. Według SG nadana w 1877 r., co sugerowałoby związek z osobą Ottona von Bismarcka (1815-90), jednak zapis na mapie KDR

z 1835 r. świadczy, że była używana wcześniej, a więc należy ją wiązać z n. rodu *von Bismarck*, z którego wywodzili się posiadacze ziemscy (jun- krzy) i pruscy oficerowie. Lit.: ZierWlqp(kartote- ka); SHGPn IV 633; PPozn 289. PS

Stajne, cz. Rejowca Fabrycznego, dawniej wś, chełm.: villa ... *Stayne* nuncupata (1440- 44)1523, *Stayno* (1442) ZDM III 144, 27; *Stayne* 1502 Matr III nr 602; *Stayne* 1564 ŹDz XVIII/1, 181; *Stayne* 1661 Lurus III 206; *Stayne* 1783-84 RejKor 5; *Stayne* 1786 MpPerLu; *Stayne* 1788 Busching XXII 275; *Stayne* 1801-04 MpHeld; *Stayne* 1827 Tabella II 191; *Stajne*, wś 1890 SG XI 178; *Stajne, -nego* 1970 UN 108, 22; gw. *stajne, -nego, stajnejski*. — Od ap. *staja* 'mieszkanie pastuchów na połoninach', też 'miara długości ziemi' SGPKar V 219, z suf. *-ne*, okresowo *-no*. Lit.: Borek, *-bn-* 224; CzChełm 192. BCZ

Stajszewo zob. **Staniszewo** (1)

Staka zob. **Bagienice** (5) **Staken**

zob. **Stawki** (8) **Stal(a)** zob.

Stalewo

Stale, wś, tarnob., gm. Grębów, 5 km na pñ.-wsch. od Tarnobrzega: *Stale* 1779-83 MpMieg; *Stale* 1788 MpPerSd; *Stale* 1839 MpKwat V 8; *Stale* z Budami Stalowskimi 1890 SG XI 179; *Stale* 1933 SkBy 1598; *Stale, -łów, stalowski* 1966 UN 73, 84. — Zapewne od nazw. *Stala* (: *stal* 'stop żelaza z węglem') RymSEN II 473 (częstego w tej okolicy), w l. mn. IN

Stalewnia zob. **Stalownia Stalewo**, wś, elbl., gm. Markusy, 12 km na pñ.- zach. od Dzierzgonia: czu dem *Stalle* (1330)XV PrUr II 449; zu dem *Stalle* (1335)1599 PrUr III 6; czu dem *Stalle* (1350)XV PrUr IV 543; vom *Stalle* (1354)XIV PrUr V 118; *Stal* 1471, *Stalle* 1472 Matr I nr 723, 790; der dorfer *Stall* unnd Pusillia 1491 Font XLIII 294; *Stall* 1582 ŹDz XXIII 88; *Sztall* 1590 Font XLVIII 36; *Stalle* 1624 LuPrus 99; *Stala* 1661, *Stal* 1675, *Sztala* 1707 Font LVIII 36, 122, 223; *Stalle* 1796-1802 MpSchrot X; *Stalle* — *Stalewo* 1879 KętN 30; *Stalewo*, niem. *Stalle* 1890 SG XI 179; *Stalle* — *Stalewo, -a, sta- lewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stalewo* 1952 UW 189; *Stalewo, -wa* 1982 WUN III 281. — Nazwa niem. od ap. *Stall* 'obora, stajnia, pomieszczenie dla bydła' lub od śrdniem. *stale* 'ziemia, na któ

Stalle

rej jest tama, grobla; nasyp, zawada' Lubben 373. Nazwa, spolonizowana jako *Stal*, *Stala*, *Sztala*, jest substytucją fonetyczno-fleksyjną n. niem., od XIX w. z suf. *-ewo*. Lit.: Błażiene II 333; CzNiem 112, 120.

BCz

Stalle zob. **Stalewo Stallun** zob. **Stoluńsko**

Stallune zob. **Stoluń Stalmachowo** zob. **Stelmachowo** (1) **Stalmierz**, wś, włoc., gm. Kikół, 14,5 km na płn. od Lipna: *Stanyemyrz* 1502 AC III nr 206; *Stalmierz* 1564 ŻDz XII 321; *Stalmirz* 1784 MpPerPł; *Sztalmierz* 1788 Busching XXII 152; *Stalmierz* 1817 Dekanat rypiński 72; *Stalmierz* 1827 Tabella II 191; *Stalmierz* 1839 MpKwat II 2; *Stalmierz* al. *Sztalmierz* 1890 SG XI 179; *Stalmierz*, folw. 1921 Sk I 163; *Stalmierz*, wś 1952 UW 54; *Stalmierz*, *-rza*, *stalmierski* 1972 UN 180, 13. — Dawniej *Staniemyrz*, od n. os. *Stani-mir* SSNO V 178, z suf. **-jb*. Zmiana w *Stalmierz* w wyniku dysymilacji *ń-m > l-m*. Okresowo wariant z przejściem *-eR- > -iR-*. Lit.: Nieckula, RKJWr V 109; Grzybowski, Dekanat rypiński. Z archiwaliów diecezjalnych płockich. Ziemia Dobrzyńska V 72.

KW

Stalnia zob. **Stalownia Stalowa Wola**, mto, tarnob.: *Stalowa Wola* 1936 MPol nr 33, poz. 30; *Stalowa Wola* 1959 Mp-25(Tarnobrzeg); *Stalowa Wola*, *-wej -li*, *stalo- wolski* 1966 UN 66, 81; *Stalowa Wola*, *-wej -li* 1982 WUN III 281. — Nazwa zestawiona, od przym. *stalowy* (: *stal*) i ap. *wola*. W l. 30. XX w. na obszarze wsi Pławo powstała huta stali. Wokół zakładów przemysłowych usytuowało się miasto. Lit.: RospSEMiG 362; RymNmiast 226. **IN Stalownia**, cz. wsi Serock, dawniej wś, lub., gm. Firlej: *Fabryka Syrock* 1846, *Fabryka Sy- rock*, w *fabryce Syrock* zamieszkały 1849, *Fabryka Serock* 1850, *Fabryka*, w *fabryce* zamieszkały 1865, *Fabryka Serock*, włościan w wsi *Fabryce* zamieszkałych 1865, *Fabryka ... Stróż przy fabryce*, *Fabryka Stali ... w fabryce Serocku* 1867, *&a6pbwa Cepo^Kax ...* BŁ Ycag6i Oa6puKa 1870, *CmaneBHH*, *&a6pbma* 1871 APLub, sygn. 35/1857/0/2.4/44(k. 7), 48(3), 49(12), 53(9, 13), 65(15v, 24v), 67(15, 21), 68(11, 22, 25), 70(6), 71(2, 9v), 72(4, 57, 71, 108), 73(5); *Stalownia* 1877 Zin II 171; *Stalownia* 1890 SG XI 180; *Stal-*

nia 1914 KdwR(Kock); *Stalewnia* 1914 Ziemia Lubelska nr 182, 5; *Stalownia*, wś 1921 Sk IV 55; *Stalownia*, kol. 1933 SkBy 1599; *Stalownia*, kol. 1967 SM 1067; *Stalownia*, *-ni* 1982 WUN III 281. — Początkowo była to osada fabryczna (w połowie XIX w. powstała koło Serocka fabryka stali) o n. zestawionej *Fabryka Syrock//Serock*, później *Fabryka Serocka*, od ap. *fabryka* i od n. m. *Serock* (2); wtórnie nastąpiła elipsa członu drugiego. Od 1871 r. notowana współczesna n. *Stalownia*, też *Stalewnia*, od ap. *stalownia* 'fabryka stali'. Efemerycznie wystąpiła forma *Stalnia* ze skróceniem sufiksu o element *-ow-*. Lit.: Śliwina, Tracz, Ziemia Lubartowska. Szkic monograficzny, 1928, 33, 34. PS

Stalun zob. **Stoluń Staluner Muhle** zob. **Stoluńsko Stama**, wś, olszt., gm. Sorkwity, 7 km na zach. od Mrągowa: *Stamen* 1419 Ger 172; *Stammen* 1437 GZ 75; *Stam* 1449-51 HAPr V 96; *Stamme* 1469 Ger 172; *Stam* 1536 HAPr V 96; *Stammen* ok. 1780 HAPr IV 386; *Grofi Stamm* 1785 Goldb III 201; *Gr. Stammen* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Gross Stamm*, *Stama*, *-my*, *Stamm Gr.*, *Śtama*, *-y*, wś ok. 1859 SzcześTeka 34, 35; *Stama* alias *W. Stamka* 1882 KęŁ 406; *Stama* 1890 SG XI 180; *Stamka Wielka* — *Gross Stamm* 1941 Choj 33; *Gross Stamm* — *Sztama* al. *Sztama Duża* 1946 Ley I 54; *Gross Stamm* — *Stama*, *-y*, *stamski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stama*, *-my* 1982 WUN III 281. — Nazwa wsi utrwala prus. n. jez. **Stam-e*, pol. *Stamy* (dziś osuszonego), por. *Stanne* 1379 Ger 172, *Stam* 1379 KęŁ 406, *Stamme S.* 1576 HE VIII 240, *Stamme* 1595, *Stama* 1882 KęŁ 406, gw. *Sztami* 1927, *Stamy* 1959 Ley II 177. Do n. jez. por. lit. *staminu*, *staminti* 'parować, dymić, kurzyć' Fr 894; nazwa izolowana, brak analogii wschbałt. Od XVIII w. n. z niem. członem *Gross*, pol. *Wielka//Duża*, ze zmianą szyku członów. Nazwa spolonizowana jako *Stama//Śtama*, też *Stamka*; wariant *Sztama* pod wpływem niem. wymowy nagłosowego *St-* jako *Szt-*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 187; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 117-8, 134; Ger 172; Biolik, HE VIII 240; PrzybBalt 277-8. RP

Stamierowice zob. **Stamirowice** (1, 2)

Stamirowice (1), wś, piotr., gm. Koluszki, 4,5 km na wsch. od Koluшек: *Stamirowice* 1819

Staneluszki

Breyer 29; *Stamierowice* 1827 Tabella II 191; *Stamirowice*, kol. 1839 MpKwat III 4; *Stamirowice*, kol. 1890 SG XI 180; *Stamirowice*, wś 1921 Sk II 5; *Stamirowice*, -wic, *stamirowicki* 1974 UN 40, 26; gw. *stamirowice*, -ic, *stamiroski*. — Niewykluczone, że n. ponowiono z n. wsi *Stamirowice* (2), mogła mieć też związek z tamtejszym rodem *Stamirowskich* herbu Półkoźc. Lit.: Breyer, Deutsche Gaue in Mittelpolen, 1935, 29; WójcikRaw 151. PS

Stamirowice (2), wś, rad., gm. Mogielnica, 7 km na pld. od Mogielnicy: *Stamirowo* 1453 SHGRw(MK 337, 107); *Stamirowscy* ... *Stamirowicze* 1460 SHGRw(MK 335, 169); *Stamyrowy-* *cze* 1462 SHGRw(MK 337, 41); *Sthamyrowycze* (1485) Płoc I 320; *Stamyrowicze* 1511/12 ViSitGn 352; *Stamyrowycze*, *Stamyrowice* 1511-23 ŁLB II 309; *Stamirowicze* (1531) VisitGn 670; *Stamirowice* 1579 ŻDz XVI 172; *Stamirowice* 1792 MpPerRw; *Stamierowice* 1801-04 MpHeld; *Stamierowice* 1827 Tabella II 191; *Stamirowice* 1839 MpKwat IV 5; *Stamirowice* 1890 SG XI 180; *Stamirowice* 1921 Sk I 37; *Stamirowice*, -wic, *stamirowicki* 1971 UN 127, 37. — Od skróconej n. os. **Stamir* (: *Stanimir* SSNO V 178), z suf. -owo, wtórnie -owice. Okresowo występuje forma *Stamierowice* z przejściem -iR- > -eR-. Lit.: TazycznyPatrMz 65; Wolff, Onom I 113; WójcikRaw 151. PS

Stamka, cz. wsi Gązwa, dawniej wś, olszt., gm. Mrągowo: *Kl. Stamm* 1542 KętL 414; *Klein Stamm* (*Stammen*), wś ok. 1780 HAPr IV 386; *Klein Stamm*, wś 1785 Goldb III 201; *Kl. Stammen* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Stamm*, *Śtam-* *ka*, -i, leśn. ok. 1859 SzcześTeka 35; *Stamka* 1882 KętL 414; *Stamka*, niem. *Klein Stamm* 1890 SG XI 180; *Stamka Mala* — *Klein Stammen* 1941 Choj 129; *Klein Stamm* — *Sztamka* 1946 Ley I 55; *Klein Stamm* — *Stamka*, -i, *stamecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stamka*, -ki 1982 WUN III 281; gw. *sztamka//mala sztamka//maua stamka*. — Nazwa niem. *Klein Stamm* z członem *Klein*, dyferencyjnym w stosunku do n. *Gross Stamm*, pol. *Stama* (zob.). Formy *Śtamka*, *Stamka* to polonizacje z deminutywnym suf. -ka, okresowo notowany także wariant *Stamka Mala*. Lit.: Toeppen, Historia Mazur, 1998, 192; PrzybBalt 278. RP **Stamka Wielka** zob. **Stama**

Stamm(en) zob. **Stama**, **Stamka Stampen** zob. **Stępin Stanau** zob. **Stanowo** (1), **Stanówko** **Stanclewo** zob. **S/c/ęśliwice Stanclewo**, wś, olszt., gm. Biskupiec, 7,5 km na pln.-wsch. od Biskupca: *Stentzelsdorf* 1569 ZGAE XXIII 556; *Stanislaoua*, *Stenczeldorf* 1587 PospWrm 148; *Stanislawowo* 1597-98, *Stanislawowa* 1609 PospWrm 148; *Stanislawow* 1615 RŁWrm 277; *Stenszeldorf*, *Stenssel-* *dorf*, *Stantzlewen* 1656 Kolberg 268, 269, 270; *Stanislawowo* 1688 Birch 215; *Stanislawo* 1755 MpEnd; *Stanislawo* 1775 Busching IX 514; *Stanislawo* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Stanislawo* 1820 Wald 159; *Stanislawen* — *Stanclewo* 1879 KętN 210; *Stanislawowo* 1882 KętL 553; *Stanclewo* al. *Stanislawo*, *Stanislawowo* 1890 SG XI 181; *Stanislawowo* — *Sternsee* 1931, *Stanislawo* 1941 Choj 129; *Sternsee* — *Stanclewo*, -a, *stanc-* *lewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Stanclewo*, -wa 1982 WUN III 281; gw. *stanclewo//stanislawo*. — Wieś założona przez bpa *Stanisława Hozjusza* i nazwana na jego cześć *Stanislawowa* lub *Stanislawowo*, później też *Stanislawo*. Nazwa niemczona jako *Stentzelsdorf*; por. n. os. *Stenzel* (: *Stanislaus*) Brech II 669 + *Dorf* 'wieś', zrepolonizowana jako *Stanclewo* (por. n. os. *Stanc-* *law*, *Stencław* : *Stanisław* SSNO V 173, 207). W 1931 r. zmiana n. na niem. *Sternsee*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanclewo*. Lit.: Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1069, 181-7; PospWrm 148; CzNiem 178. RP

Stanczewice Magna zob. **Staniszewice Standau** zob. **Stanomin Standemin** zob. **Stanomino Standorf** zob. **Stanice**, **Stanowice** (3) **Stanelus/ki**, cz. wsi, dawniej wś, suwał., gm. Wizajny: *Stanuliszki* 1827 Tabella II 192; *Stanieliszki* 1839 MpKwat VI 2 (tu?); *Stanielisz-* *ki* 1882 SG III 658; *Stanuliszki* 1890 SG XI 216; *Stanuliszki*, wś 1893 SG XIII 688; *Stanuliszki* 1921 Sk V 88; *Stanuliszki*, wś 1967 SM 1070; *Staneluszki* XXI PRNG. — Nazwa niejasna, może od n. os. *Stan*, *Stanul(a)*, *Staniel* (: *Stanisław*, *Stanimir*, też *stanć*) RymSEN II 474-5, z suf. -iszki. W pobliżu miejscowości jez. *Staneluszki*, por. *Jez. Stanieluszek* 1839 MpKwat VI 2, *Jez. Staneluszki* 1992 Mp-10(215.121), *Jez. Sta-*

Stanewitz

neluski XXI PRNG. Lit.: BorPodl(kartoteka); Biolik, HE VIII 240.

I

N

Stanewitz zob. **Stanowice** (3) **Stanęcin**, cz. wsi Olszana, dawniej wś, no- wosał., gm. Podegrodzie: *Stanantino* (1293) KMłp II 191; *Stanyaczyn*, villa sub parochia ... cum Olszana 1470-80 DB III 349; *Staweczyn* 1565 AtKr(kartoteka); *Staneczyn* 1581 ŻDz XIV 128; *Staweczyn* 1595 AtKr(kartoteka); *Staniaczyn* ok. 1600 ZaśSK 75; *Stawęcin* 1629 RPobKr 197; *Stanenczyn* 1794 Ga Qq1v; *Stanencin* 1802 Crusius III/2, 358; *Stanęcin* 1886 Bigo 184; *Stanęcin*, przys. Naszocowic 1890 SG XI 181; *Stanęcin-Olszana*, *Stanęcin-Olszanka* 1962 Mp-25(Nowy Sącz); *Stanęcin*, -na 1964 UN 9, 126; gw. *stanq-ćin*, -a, *stanqcki*. — Od n. os. *Stanięta* SSNO V 177 (: *Stanisław*), z suf. -ino, wtórnje -in. Forma *Stanęcin* to wynik nieprawidłowego stwierdzenia $n > n$, a *Stawęcin* — skojarzenia z ap. *staw*. Przejściowo n. z członami drugimi, ponowionymi z n. wsi *Olszana* i *Olszanka* (8). Lit.: LKrak 141; PSąd I 112; Nieckula, -ov- 311. IN

Stangenberg zob. **Stążki** (2) **Stangendorf** zob.

Glina (1), **Stępień Stangenhain** zob. **Pokrzywnik** (2)

Stangenwalde zob. **Jodłowno, Polska Wieś** (3),

Slupnica

Stangnitten zob. **Stagnity Staniątki**, wś, krak., gm. Niepołomice, 3,5 km na pld. -zach. od Niepołomic: ecclesie de *stanan-tek* (1238) CdP III 33; et beate Virgini Matri eius, domui uidelicet de *Staniatky* (1241) KMłp II 63; *Stanyathekg* (1242) CdP III 433; *Staniantki* (1243) KMłp II 69; de *Stanatek* (1245)1748 KW I 206; de *Stanutek* (!) (1252) KMłp II 86; de *stanetek* 1254 CdP III 55; de *Stanyantheke* (1260)1478 SUr III 210; de *Stanetek* 1263 KW I 358; *Stanecek* (1270) MPH IV 788; de *stanutek* (!) (1272) CdP III 101, fals.; de *Stanethki* 1317 CdP III 176; de *Stagnantek* 1325 MVat I 118; in *Staniatky* (1334), *Staniatky* (1376) KMłp III 13, 303; *Stanantky* 1403 Hel II nr 1017; *Stanantky* 1405 ZDM I 335; *Stanyanthki* (1443)1508 ZDM III 83; *Stanyathky*, *Sthanyathky*, *Sthanyanthky* 1470-80 DB I 33, III 279, 398; *Stanyathky* 1506 Matr III nr 2835; *Staniatki* 1564 Lukrak I 74; *Staniatki* 1581 ŻDz XIV 63; w *Staniątkach* 1649 DiarOśw 210; *Staniatki* 1659-64 Lukrak 156; *Staniatki* 1680

Rej 90; *Staniatky* 1779-83 MpMieg; *Staniatki* v. *Stoniątki* (!) 1794 Ga Qq1v; *Staniatki* oder Chrosc 1802 Crusius III/2, 358; *Staniatki* 1890 SG XI 182-3; *Staniatki*, -tek, *staniątecki* 1963 UN 1, 55. — Wieś była własnością miejscowego klasztoru Benedyktynek ufundowanego przez kasztelana krakowskiego Klemensa z Ruszczy Gryfitę ok. 1228 r. Nazwa od n. os. **Staniątek*, *Staniątko* SSNO V 176 (: *Stanisław*), w l. mn. Zapis *Chrosc* z 1802 r. odnosi się do wsi *Chroszcze*, włączonej do Staniątek. Lit.: LKrak 141; Galas, Onom VII 103-4; Krasnowolski, Historia klasztoru Benedyktynek w Staniątkach, 1999 (tu obszerna literatura). IN

Stanica, przys., dawniej wś, wałb., gm. Przeworno, 9 km na pln.-wsch. od Ziębic: *Haltauf*, villa 1666/67 J I 554; *Haltauf* 1736 MpWiel- Munst; *Haltauf* 1743 SNGŚI XIII 16; *Haltauf* 1785 Z IV 59; *Haltauf*, wś 1845 K 202; *Haltauf*, *Haldów* 1900 Myc 27; *Halinów*, n. przejściowa po 1945 SNGŚI XIII 16; *Haltauf* — *Stanica*, -cy, *stanicki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stanica*, -cy 1982 WUN III 282. — Dawniej *Haltauf*, od niem. *auf- halten* 'zatrzymać się, stanąć', por. też ap. *Aufhalt* 'przeszkoda, przerwa, opóźnienie' DWB I 660. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanica*, która nawiązuje znaczeniowo do n. niem. Lit.: SNGŚI XIII 16. PS

Stanica zob. **Stanice**

Stanice, dziś *Stanica*, wś, kat., gm. Pilchowice, 11 km na zach. od Knurowa: in *Stanicia* 1258, *Staniz* 1258, vide licet *Stayniciam* 1263 SUr III 182, 183, 303; Dorf *Staynicia* 1263 Reg nr 1153; de *Stanicia* 1264 SUr III 307; in *Stanicia*, de *Stanick* 1269 SUr IV 75; in *Stanisia* 1283 SUr V 47; in *Stanizca* 1294 SUr VI 122; hereditate que *Stan-nichia* vocatur, de *Stamiche* 1310 CdSil II 25-6; in *Stanicz* 1318 Reg nr 3842; villa nostra *Stanicz* dicta 1376, in *Stanicz* 1385, *Stanicz* 1392 CdSil II 35, 36, 42; *Starnicz* (!) 1577 CdSil XXXIII 49; in pago *Stunicza* 1687/88 J II 421; *Stanitz* 1736 MpWielRat; *Staniz* 1784 Z III 168; *Stanitz*, *Stonice* 1830 Kn 743; *Stanitz* auch *Stonitz*, *Staniec* 1845 K 650; *Stanitz* 1900 Myc 89; *Stanica* {*Stanitz*} — *Standorf* 1939 Prus 68; *Standorf* — *Stanice*, -ic, *stanicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Stanice*, -nic 1982 WUN III 282; *Stanica* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Pierwotnie *Stanica*, od ap. *stanica*

'pomieszczenie dla zwierząt domowych' Sstp VIII 413, por. też *stan* 'zatrzymanie się, postój, przystanek w drodze; pomieszczenie służące za mieszkanie, miejsce schronienia; szałas myśliwski; spichlerz' Sstp VIII 410-3; n. zmieniono jako *Stanitz*. Nazwa niem. *Standorf* została wprowadzona w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanice*, którą w 2001 r. zmieniono na *Stanica*. Lit.: SNGŚI XIII 16.

S

Stanieliszki zob. **Staneluszki Staniemirz** zob. **Stalmierz Staniew**, wś, kal., gm. Koźmin, 2 km na zach. od Koźmina Wielkopolskiego: de *Stanevo* 1291 KW II 46; ville que *Staniewo* nominatur (1318)1577 KW II 338; de *Stanyewo* 1421 RWkp II nr 702; *Staniewo* 1578 ŻDz XII 203; *Sraniewo* (!) 1660 TekiDw(1344, nr 208); *Staniew* 1789 MKI(Tab 47, 46); *Staniew* ok. 1790 MpPerKI; *Staniewo* 1798 HstB I 663; *Staniewo* 1802-03 MpGillyPr; *Staniewo*, wś 1890 SG XI 183-4; *Staniew*, niem. *Staniewo*, wś, obsz. dw. 1921 Sk X 38, 156; *Staniew*, -wa 1982 WUN III 282; gw. *stańef*, -va, *stańeski*. — Od n. os. *Stań* SSNO V 171 (: *Stanimir*, *Stanisław*), z suf. -ewo, później -ew. Lit.: ZierWlkp(kar- toteka). PS

Staniewice, wś, słup., gm. Postomino, 9 km na półn.-wsch. od Sławna: *Staniuihze* 1285 PU II 547; *Staniuitze* 1285 LorSNH 117; *Stemptz* 1504 TrautmElb I 64; thor *Stempenitze* (1523) KIKr 170; *Stemptze* (1539) PomKirch I 136; *Stemnitz* 1557 Rzduma I 163; *Stemnitz* 1628 KIKr 251; *Stemnitz* 1789 MpGillyPom; *Stemnitz* 1890 SG XI 326; *Stemnitz* — *Staniewice*, -ic, *staniewicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Staniewice*, -wic 1982 WUN III 282. — Na podstawie najstarszych zapisów n. można odczytywać jako *Staniewice*, od n. os. *Stań*, z suf. -ewice. Nazwę zmieniono jako *Stemptz*, *Stemnitz*, po niejasnym skróceniu podstawy i może wyrównaniu do n. typu *Stępnica*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staniewice*. Lit.: Rzduma I 163; Siciński, OSG VIII 74. BCz **Staniewice** zob. **Staniowice Staniewo** zob. **Staniew Stanięcice**, wś, wroc., gm. Trzebnica, 14 km na półn.-wsch. od Trzebnicy: *Ob. Kachel* 1739 MpWielOels; *Ob. Kachel M.* 1809 MpAtSchl 11; *Obr. KachelMuhle* 1830-31 MpRey nr 133;

Ober-Kachel, mł. wodny 1845 K 262, 595; *Ober Kachel M.* 1887 MpMbl(4669); *Obr. Kachel* 1932 MpMbl(4669); *Ober Kachel*, kol. 1941 SOV 273; *Kazanów*, n. przejściowa po 1945 SNGŚI XIII 16; *Ober Kachel* — *Stanięcice*, -ic, -*stanięcicki*, os. 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Stanięcice*, -cic, przys. 1982 WUN III 282; *Sta- nięcice*, -ic, *stanięcicki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Pierwotnie n. osady młyńskiej o niem. n. zestawionej z pierwszym członem od przym. *ober* 'górnny' dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi *Kachel*, później *Nieder Kachel*, dziś *Trzęsowice*. Nazwa *Stanięcice* ustalona urzędowo po 1945 r. Przejściowa n. *Kazanów* została ponowiona przez nowych osadników z jednej z n. m. z obszaru II RP (por. SG III 920). Lit.: SNGŚI XIII 16. PS

Stanięcín zob. **Stanęcín Stanięcino**, wś, słup., gm. Słupsk, 5,5 km na półn.-wsch. od Słupska: villarum ... *Stenezin* 1281 PU II 466; *Stanchino* 1294 PU III 203; villae *Staneszin* (1311)1323, super villa sive pago *Stantzín* 1319 PU V 21, 478; *Stantin* 1618 MpLub; *Stantin* 1628 KIKr 269; *Stantin* 1723-66 Rzduma I 138; *Stantin* 1789 MpGillyPom; *Stęcino*, niem. *Stantin* 1890 SG XI 334; *Stantin* — *Stanięcino*, -na, *stanięcínski* 1948 MPol XXV nr 14; *Stanięcino*, -na 1982 WUN III 282. — Na podstawie najstarszych zapisów n. można odczytywać jako **Staniszyno* lub **Stancino*, od n. os. *Stanisz*, *Staniec* SSNO V 188, 177 (: *Stanisław*), z suf. -in(o). Bardzo możliwe, że zapisy -antin świadczą o afrykacyzacji *f w ć. Nazwę zmieniono jako *Stantin*, a na podstawie tej formy re-slawizowano jako *Stęcino*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanięcino*. Lit.: Rzduma I 138; LorSNH 116; Rzduma III 107-13; Iwicki, PMT XI 103. BCz

Stanikowa Wola zob. **Wola Stańkowska Stanin**, dziś *Stanin* i *Nowy Stanin*, dwie wsi, siedl., gm. Stanin, 14 km na półn.-zach. od Łukowa: *Sthanin* 1484 SHGLu III 221; *Sthanyn* 1529 LR 425; *Stanin* 1531, *Stanyn* 1552 ŻDz XIV 378, 394; *Stanin* 1620 RPobLu 204; *Stanin* 1787 Spis 428; *Stanin* 1783-84 RejKor 292; *Stanin*, wś i folw. 1890 SG XI 184-5; *Stanin*, *Nowy Stanin* 1900 APSied, sygn. 62/72/0/1/42(k. 54, 57); *Stanin*, wś i folw., *Stanin Nowy*, kol. 1921 Sk IV 76;

Stanińska Wola

Nowy Stanin, -wego -na, *nowostaniński*, *Stanin*, -na, *staniński* 1970 UN 115, 25, 26. — Od n. os. *Stania* (: *Stan*, ta od im. złożonych typu *Stanisław*, por. też *stanąć*) RymSEN II 474, z suf. -in. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *nowy*. Lit.: SHGLu III 221; KosLu 73; RospSEMIG 362; Nieckula, -ov- 311. *IN*

Stanińska Wola zob. **Jonnik Staniochy**, cz. wsi Świątki, dawniej wś (?), sier., gm. Klonowa: *Stanioch* Pustkowie 1783-84 RejKor 205; *stanoich* 1789 MpCzajSier; *Staniochy* 1839 MpKwat I 4; *Cmanioxbi* (!) 1881 SpisKal 304; *Stapiochy* (!) 1883 SG IV 160; *Staniochy*, pustk. 1884 SG V 133; *Stanioch*, pustk. 1890 SG XI 185; *Staniochy*, pustk. 1933 SkBy 1599; *Staniochy*, -chów 1982 WUN III 282. — Od nazw. *Stanioch* RymSEN II 474, wtórnice w l. mn. Błędna forma *Stapiochy* wynika z interferencji alfabetu cyrylicznego i łacińskiego. *PS Staniovice*, wś, kiel., gm. Sobków, 14 km na pñ.-wsch. od Jędrzejowa: *Staneuicze* 1331 ZDK I 54; de *Stanouicz* 1386 Krak nr 4008; *Stanyowicze* 1470-80 DB II 393; *Stanowycze* 1508 ŹDz XV 485; *Stanowicze*, *Stanyowicze* 1529 LR 24, 272; *Stanowicze* 1540 ŹDz XV 559; *Staniowice* 1783-84 RejKor 250; *Staniowice* 1787 Spis 402; *Stanowice* 1788 Busching XXII 232; *Staniowice* 1889 SG XI 185; *Staniowice*, -wic, *staniowicki* 1966 UN 21, 58; gw. *stunowice*, -vic. — Od n. os. *Staiń*, z suf. -ewice, wtórnice -owice. W formie gw. przejście *a* (> o) > *u* w sąsiedztwie *N*. Lit.: KSand 188; KopKiel 251. *IN*

Staniów, kol. notowana do 1933 r., dawniej wś, rad., gm. Kowala: *Staniów*, wś 1890 SG XI 185; *Staniów-Kowalówka*, kol. 1921 Sk III 111; *Staniów-Kowalówka* 1933 SkBy 1599. — Od n. os. *Staiń*, z suf. -ów. Drugi człon w n. zestawionej *Staniów-Kowalówka* zapewne ponowiony z n. *Kowalówka*, cz. wsi Kowala-Stępcina, rad., gm. Kowala, por. *Kowalówka*, wś 1883 SG IV 513; *Kowalówka* 1915 KdwR(Radom); *Kowalówka*, kol. 1921 Sk III 111; *Kowalówka*, kol. 1933 SkBy 778; *Kowalówka*, -ki, cz. wsi 1970 UN 31, 27. *IN Stanisch* zob. **Staniszcz** **Stanischau** zob. **Staniszewo** (1) **Stanischen** zob. **Stęszów** (2) **Staniski Piec** zob. **Kolonowskie**

Stanisławken zob. **Stanisławka** (3), **Stani-sławki** (2), **Stanisławowo** (9a)

Stanisławo zob. **Stanisławowo** (9a) **Stanislawo** zob. **Stanclewo Stanisław**, dziś *Stanisław Dolny* i *Stanisław Górny*, dwie wsi, biel., gm. Kalwaria Zebrzydowska i Wadowice, 4 i 6,5 km na pñ.-zach. od Kalwarii Zebrzydowskiej; in Pascouicz et *Stanisław* villis 1388 Krak uw. XCIX(17); de *Stanisław* 1416 SHGKr(TCz 2, 276); *Stanisław* 1423 SHG- Kr(Te 1A, 194); de *Stanislawia* 1426 SHGKr(Te 1A, 256); de *Stanisław* 1438 SHGKr(TerrCrac 150, 143); w *Stanyślawyw* (!), w tej wsi 1448 ZDM III 249; *Polsthanyslawicze* 1470-80 DB II 53; *Stanisławie* 1581 ŹDz XIV 103; Wieś *Stanisław* 1659-64 Lukrak 759; *Stanisław Dolny*, *Stanisław Górny* XVII, *Stanyślawa* ok. 1700 LKrak 141; *Stanisławie* 1787 MpPerKr; *Stanisław*, *Stanisław*, dwie wsi 1779-83 MpMieg; *Stanijław* 1794 Ga Qq1v; *Stanisław* 1802 Crusius III/2, 359; *Stanisław Dolny* i *Górny*, dwie wsi 1890 SG XI 185; *Stanisław Dolny*, *Stanisław Górny*, -wa -nego, *stanisławski* 1964 UN 16, 39, 80. — Od n. os. *Stanisław* SSNO V 178. W XV w. pojawia się forma *Pólstanisławice*, co świadczy o podziale osady, podobnie jak odnotowany w XVI w. wariant pluralny *Stanisławie*. W XVII w. pojawiły się dodatkowe człony odróżniające: *Dolny*, *Górny*. Lit.: LKrak 141; SHGKr(kartoteka); BańMorf 55, 62. *IN*

Stanisława, wś, koniń., gm. Kawęczyn, 15 km na pñd.-zach. od Turku: CmamcnaBa, kol. 1881 SpisKal 472; *Stanisława*, kol. 1890 SG XI 185; *Stanisława* 1933 SkBy 1599; *Stanisława*, -wy 1982 WUN III 282. — Od im. *Stanisława*. *KW*

Stanisławczyk, wś, dawniej mko, przem., gm. Przemyśl, 8 km na pñd.-wsch. od Przemyśla: oprócz *Stanisławowa* 1744, *Stanisławów* 1754 AGZ XXIII 220, 308; *Stanisławczyk* 1785 ADP 244, k. 18; Stadt *Stanisławczik* 1801-04 MpHeld; *Stanisławczyk* 1851 Sch 37; *Stanisławczyk* 1890 SG XI 187; *Stanisławczyk*, -ka 1982 WUN III 282; gw. *staniślafcyk*, -ka, *staniślafski*. — Dawniej *Stanisławów*, od im. Jana *Stanisława* Fredry, kasztelana lwowskiego (założył mko w XVII w.), z suf. -ów. Wtórnie wymiana na deminutywny suf. -czyk. Lit.: MakPrz 252; Rym- Nmiast 226. *BCz*

Stanisławice (1), wś, częst., gm. Gidle, 9 km na pld. od Radomska: de *Stanislawice* 1785, *Stanislawice* Villa 1800 AACz(Par. Pławno, Akta urodzeń, małżeństw i zgonów 1768-86, k. 62, 1787-1806, k. 145); *Stanislawice* 1802-03 MpGillyPr; *Stanislawice* 1827 Tabella II 191; *Stanislawice* 1839 MpKwat II 6; *Stanislawice* 1890 SG XI 187; *Stanislawice* 1921 Sk II 84; *Stanislawice*, -wic, *sta-nislawicki* 1972 UN 48, 82; gw. *stańisuavice*, -vic, *stańisuastlii*. — Od im. *Stanisław*, z suf. -ice. KW **Stanisławice** (2), wś, częst., gm. Koniecpol, 6,5 km na ptn.-zach. od Koniecpola: *Stanislawicz* 1393 SHGŁęcz II 114; *Stanislawicze* 1511 ŻDz XIII 205; *Stanislawycze*, *Stanislawicze* 1511-23 ŁLB I 511, 560; *Stanislawicze* 1552 ŻDz XIII 277; *Stanislawice* 1791 MpPerSd; *Stanislawice* 1827 Tabella II 191; *Stanislawice* 1839 MpKwat III 6; *Stanislawice* 1890 SG XI 187; *Stanislawice* 1921 Sk II 86; *Stanislawice*, -wic, *stanislawicki* 1970 UN 35, 23; gw. *stańisuavice*, -vic, *stańisuaski*. Lit.: SHGŁęcz II 114. ' KW

Stanisławice (3), cz. wsi Siedliska, dawniej wś, kiel., gm. Koszyce: de *Stanislawicz* 1379, in *Stanislawice* 1400 Krak nr 590, 10965; *Stanislawycze* 1470-80 DB II 149; *Stanislawycze* 1490 ŻDz XV 443; *Stanislawiae* (!) 1564 Lukrak II 84; *Stani-slawice* 1581 ŻDz XIV 10; *Stanislawice* 1629 RPobKr 103; *Stanislawowice* 1680 Rej 103; *Sta-nislawice* 1779-83 MpMieg; *Stanislawice* 1783-84 RejKor 375; *Stanislawowice* 1787 SzadyLBCr 111; *Stanislawice* 1787 MpPerKr; *Stanislawice* 1788 Busching XXII 198; *Stanislawowice* 1789 SHGKrMat 289; Wies *Stanislawice* 1790-92 ANKrak, sygn. 29/30/0/3/52(k. 33); *Stanislawice* 1802 Crusius III/2, 359; *Stanislawowice* 1827 Tabella II 192; *Stanislawice* 1839 MpKwat IV 8; *Stanislawice*, wś 1890 SG XI 187; *Stanislawice*, -wic 1966 UN 22, 43. — W XVII i XIX w. też wariant z suf. -owice. Lit.: RKrak 158; KopKiel 251; BańMorf 108-9. IN

Stanisławice (4), wś, krak., gm. Kłaj, 6 km na ptn.-zach. od Bochni: *Stanislawicze* 1364 Sng II 31; *Stanislawice* 1400 Krak nr 10005; *Stanislawicze* 1470-80 DB I 154; *Stanislawycze* 1490 ŻDz XV 445; in *Sthanislawy*, *Stanislawice* 1529 LR 7, 209; *Stanislawicze* 1564 Lukrak I 81; *Stanislawice*, *Stanislawie* 1581 ŻDz XIV 6, 59; *Stanislawice* 1680 Rej 85; *Stanislawice* 1787 MpPerKr; *Stani-*

slawowice 1788 Busching XXII 198; *Stanijlawice* 1794 Ga Qq1v; *Stanislawice* 1855 MpKum; *Stanislawice* 1890 SG XI 187; *Stanislawice*, -wic, *stanislawicki* 1963 UN 2, 16. — W XVI w. *Stanislawy*, w l. mn., oraz *Stanislawie*, z suf. *-je, w XVIII w. poświadczona także postać z suf. -owice. Lit.: LKrak 141. IN

Stanisławice (5), przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, włączony do Nowej Huty w Krakowie: in *Stanislawicz* 1389 Krak nr 5110; *Stanislawicze* 1470-80 DB I 31; Villa *Stanislawice* 1659-64 Lukrak 679; *Stanislawice* 1779-83 MpMieg; *Stanislawice* 1783-84 RejKor 327; *Stanislawice* 1787 SzadyLBCr 113; *Stanislawowice* 1790 SHGKrMat 289; *Stanislawice* 1802 Crusius III/2, 359; *Stanislawowice* v. *Stanislawice* 1875 KolbKr 350; *Stanislawowice* 1890 SG XI 207; *Stanislawice* 1909 RKrak 158; *Stanislawice* 1967 SM 1068; gw. *stańisuavice*, -vic, *stańisuaski*. — W XVIII-XIX w. także *Stanislawowice*. Lit.: RKrak 158. IN

Stanisławice (6), wś, płoc., gm. Bedlno, 8 km na pld.-zach. od Żychlina: *Stanislawice* 1387, *Stanislawowicz* 1390 Łęcz I nr 284, 1881; *Stanislawice* 1397, *Stanislawicze* 1399, *Stanislawicze* 1410 Łęcz II nr 399, 513, 1983; *Stanislawice* duplex 1511-23 ŁLB II 492; *Stanislawicze*, in parte Annae Tarnowska, *Stanislawicze*, (m.in.) Stan. Orłowsky Baran, lan 2, *Stanislawicze* dictae *Bedlno* 1576 ŻDz XIII 105, 146; *Stanislawicze* *Maior* 1581 AtŁęcz(kar-toteka); *Stanislawice* *Orłowskie*, *Stanislawice* *Tarnowskie* 1783-84 RejKor 71; *Stanislawice* 1793 MpPerŁęcz; *Stanislawice* 1827 Tabella II 191; *Stanislawice* 1839 MpKwat III 3; *Stanislawice* 1890 SG XI 187; *Stanislawice* 1921 Sk I 56; *Stanislawice*, -wic, *stanislawicki* 1974 UN 41, 9; gw. *stańisuavice*, -vic, *stańisuastlii*. — W XIV w. też wariant z suf. -owice. W XVI-XVIII w. nastąpił podział wsi i w n. pojawiły się człony odróżniające *Maior*, *Bedlno*, później *Orłowskie*, *Tarnowskie*; te od przym. łac. *maior* 'większy', od n. sąsiedniej wsi *Bedlno* i od nazw. właścicieli, por. zapisy z 1576 r. Lit.: SHGŁęcz II 114; AtŁęcz 129. KW

Stanisławice (7), wś, rad., gm. Kozienice, 4 km na pld.-zach. od Kozienic: *Stanislawowice* 1783-84 RejKor 383; *Stanislawice* 1787 Spis 417; *Stanislawowice* 1787 SzadyLBCr 102; *Sta-nislawice* 1788 Busching XXII 225; *Stanislawo-*

Stanisławów Skrzański

wice 1788, 1791 MpPerSd; *Stanisławice* 1801-04 MpHeld; *Stanisławowice* 1802 Crusius III/2, 360; *Stanisławowice* 1827 Tabella II 192; *Stanisławowice* 1839 MpKwat V 6; *Stanisławice* 1877 Zin II 172; *Stanisławice* 1890 SG XI 187; *Stanisławice Dolne*, *Stanisławice Górne*, dwie wsi 1933 SkBy 1599; *Stanisławice*, -wic, *stanisławicki* 1970 UN 25, 15. — Od n. os. *Stanisław*, z suf. -owice, -ice. Przejściowo dwie wsi o n. zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *dolny*, *górny*. Lit.: KopRad 387. IN

Stanisławice-Bedlno zob. **Stanisławice** (6)

Stanisławice Dolne zob. **Stanisławice** (7)

Stanisławice Górne zob. **Stanisławice** (7)

Stanisławice Maior zob. **Stanisławice** (6)

Stanisławice Orłowskie zob. **Stanisławice** (6)

Stanisławice Tarnowskie zob. **Stanisławice** (6)

Stanisławie (1), wś, bydż., gm. Bukowiec, 16,5 km na zach. od Świecia: *Stanisławie*, folw. 1825 Mutzell VI 478; *Stanisławie* ok. 1860 PMT VIII 96; *Stanisławie*, folw. 1868 JMar 170; *Stanisławie* 1879 KętN 111; *Stanisławie*, niem. *Stenzlau*, folw. 1890 SG XI 188; *Stanisławie*, niem. *Stanislawie* 1921 Sk XI 54, 87; *Stanisławie (Stenzlau)* 1925 Krzep 110; *Stanisławie*, -wia, *stanisławski* 1971 UN 186, 8; gw. *stańsuawie*, -via, *stańsuafski* PMT VIII 96. — Od im. właściciela wsi *Stanisława* Łębińskiego SG XI 188, na wzór n. m. z suf. *-je. Nazwa zniemczona jako *Stenzlau*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 96. KW
Stanisławie (2), wś, gdań., gm. Tczew, 6 km na zach. od Tczewa: *Stoysław* (1258), *Stosławe* (1293) Perl 151, 449; *Stoysław* 1293, *Stoizławe* 1305 Perl 450, 558; *Stoysław* 1320, *Stoysłai* 1334 PrUr II 169, 550; *Stoysław* 1348 PrUr IV 272; *Stoysław* 1402-15 Krie 97; *Stoysław* (1437/38) GZ 116; von Lange *Stenczław* 1445 MAB 156; *Stanisławie* 1534 Inwwołoc 118; ze ... *Stanisławiem* 1565 Lupom 128; *Stensław* 1570 ŻDz XXIII 170; *Stanisławie* 1583, *Stanislawie* 1597 Font I-III 52, 398; w *Stanisławowie* (!), wsi należącej do starostwa czczowskiego 1646 DiarOśw 120; *Stanisławie* 1648 RP 169; *Stanisławie* 1682 Font V 97; *Stenzlau* 1772/73 HAPr IV 650; *Stenzlau* 1796-1802 MpSchrot IX; *Stenzlau* — *Stanisławie* 1879 KętN 37; *Stanisławie*, niem. *Stenzlau* 1890 SG XI 188; *Stenzlau*, fr. *Stanislawie* 1912 Bar

113; *Stanisławie*, niem. *Stenzlau* 1921 Sk XI 56, 87; *Stanisławie (Stenzlau)* 1925 Krzep 110; *Stanisławie*, -wia, *stanisławski* 1972 UN 197, 13; gw. *stańsuawie*, -via, *stańsuafski*. — Dawniej **Stoj(i)slaw*, od n. os. *Stoj(i)slaw* SSNO V 211, z suf. *-jb, także *-je. W XV w. zapewne obocznie **Stanisław*, formę zniemczono jako *Stenzlau* w nawiązaniu do adaptacji n. os. *Stanisław* jako *Stanzel*, *Stenzel*. Postać *Stanisławie* do wyniku re-polonizacji, z wyrównaniem do podstawowego im. *Stanisław*. Lit.: Bugalska, PMT VI 96-7; Ro- spond, -jb 131. BCz

Stanisławie zob. **Stanisław**, **Stanisławice** (4)

Stanisławięta zob. **Moczydły-Stanisławięta**

Stanisławka (1), wś, bydż., gm. Szubin, 3,5 km na półn.-wsch. od Szubina: bonorum Kołaczkowo et predii *Stanisławowo* noviter extirpati distr. Kcyn. 1750-60 Koz V 340; *Stanisławke* 1789 Goldb II 232; *Stanisławke* 1796-1802 MpSchrot XX; *Stanisławka* 1821 Rumpf III 136; *Stanisławka* 1839 MpHey(Szubin); *Stanisławki* 1846 KsP 514; *Stanisławka* 1890 SG XI 188; *Stanisławka*, -ki, *stanisławski* 1971 UN 185, 26. — Od im. *Stanisław*, z suf. -owo, później wymiana sufiksu na -ka, efemerycznie także pluralizacja nazwy. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Stanisławka (2), wś, lub., gm. Wąwolnica, 16,5 km na półd.-wsch. od Puław: *Stanisławów* 1827 Tabella II 191; *Stanisławów* 1870 Cat 17; *Stanisławka* 1877 Zin II 172; *Stanisławka* 1890 SG XI 188; *Stanisławka* 1933 SkBy 1599; *Stanisławka*, -ki, *stanisławski* 1971 UN 118, 37. — Od im. *Stanisław*, z suf. -ów, wtórnie -ka. Lit.: SHGLu IV 134. IN

Stanisławka (3), kol., dawniej wś, tor., gm. Zławieś Wielka, 6 km na półn.-wsch. od Solca Kujawskiego: *Erlen mole* 1438 GZ 95; *Erlemole* 1441 GA 513; *Erlenmuhle* 1535, *Olschowiecz- Muhle* 1571 MT 529; villae ... *Stanisławka* 1647 Font IV 20; *Stanisławka*, alias *Olszewiec* 1667-72 Font VI-X 266; *Olszawiec* (!) 1700, *Stanisławka* 1717 MT 529; *Stanisławken* 1868 JMar 214; *Stanisławki* 1879 KętN 124; *Stanisławki*, wś 1890 SG XI 188; *Ellermuhl*, seit 1904, vorher *Stanislawken*, *Stanislawki*, *Stanisławka* alias *Olszewiec*, *Erlenmuhle* 1912 Bar 38; *Stanisławka (Ellermuhl)* 1925 Krzep 110; *Stanisławka*, wś

1967 SM 1068; *Stanisławka*, -ki, cz. wsi Toporzysko 1972 UN 187, 16; *Stanisławka*, -ki 1982 WUN III 282. — Nazwa niem. *Erlennuhle*, od ap. *Erle* 'olcha, olsza' lub przym. *erlen*, *erler* 'olchowy' i ap. śrdniem. *mole* 'młyn'. W XVI i XVII w. funkcjonują obocznie dwie n.: *Olszo-wiec*, kalka pierwszego członu n. niem., z suf. *-owiec*, *-ewiec*, oraz *Stanisławka//Stanisławki*, od im. *Stanisław*, z suf. *-ka*, *-ki*. Lit.: SHGCh 121. KW

Stanisławka (4), wś, zamoj., gm. Sitno, 14,5 km na pńn.-wsch. od Zamościa: *Stanisławow-ka* 1802 Crusius III/2, 360; *Stanisławka* 1827 Tabella II 191; *Maydan Stanisławka* 1839 MpKwat VII 9; *Stanisławka* 1877 Zin II 172; *Majdan Żukowiecki* al. *Stanisławka* 1884 SG V 909; *Stanisławka* 1890 SG XI 188; *Stanisławówka*, wś ... gm. Miączyn 1890 SG XI 207; *CmancnaBOBKa* 1893 SpisLub 67; *Stanisławka* 1902 Przew II 182; *Stanisławka*, -ki, *stanisławiecki* 1967 UN 122, 30.

— Od im. *Stanisław*, z suf. *-ówka*, *-ka*, być może dla upamiętnienia *Stanisława* Sarbiewskiego, starosty hrubieszowskiego w XVII w. Obocznie n. zestawiona z członem utożsamiającym od ap. *majdan* 'osada leśna'. Okresowo *Majdan Żukowiecki* z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Żuków* (14). Lit.: CzChelm 192. BCz/PS

Stanisławki (1), wś, koniń., gm. Grabów, 10,5 km na pńn.-wsch. od Dąbia: *CmancnaBOBb*, H3t *CmancnaBOBa* 1869 APŁódź, sygn. 39/1483/0/-/56(k. 7); *Stanisławów* 1877 Zin II 173; *Stanisławów*, kol. 1890 SG XI 189; *Stanisławów*, kol. i wś 1921 Sk II 53; *Stanisławów*, wś 1933 SkBy 1601; *Stanisławki* 1960 Mp-25(Lęczycza); *Stanisławki*, *-wek*, *stanisławski* 1972 UN 43, 13.

— Dawniej *Stanisławów*, od im. *Stanisław*, z suf. *-ów*. W 2. połowie XX w. zmiana n. na *Stanisławki*. KW

Stanisławki (2), wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 6 km na pńn.-zach. od Wąbrzeźna: *Stanislawken* 1772/73 HAPr IV 548; *Stanislawken* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Stanislawken—Stanisławki* 1879 KętN 68; *Stanisławki*, niem. *Stanislawken* 1890 SG XI 188; *Stanisławki*, niem. *Stanislawken* 1912 Bar 112; *Stanisławki*, niem. *Bergwalde* 1921 Sk XI 65, 87; *Stanisławki* (*Bergwalde*) 1925 Krzep 110; *Stanisławki* 1952 UW 59; *Stanisławki*, *-wek* 1982 WUN III 282. — Nazwa *Stanisławki* od im.

Stanisław, z suf. (pl.) *-ki*, zniemczona jako *Stanislawken*. Nazwa niem. *Bergwalde* nadana przez administrację zaboru pruskiego. KW

Stanisławki zob. **Stanisławka** (1, 3) **Stanisławowa** zob. **Stanlewo**, **Stanisławowo** (5)

Stanisławowice zob. **Stanisławice** (3, 4, 5, 6, 7)

Stanisławowięta zob. **Brzódki-Stanisławowięta**, **Chojane-Stankowięta**, **Moczydły-Stanisławowięta**, **Wojny** (2)

Stanisławowo (1), wś, biał., gm. Juchnowiec Dolny, 6,5 km na pńd.-wsch. od Białegostoku: *CmaHucnaBOBO-ConbHUKU*, dobra 1878-86 Kond 189; *Stanisławowo*, wś 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/-/013(k. 14); *Stanisławów*, kol. 1921 Sk V 12; *Stanisławowo*, wś 1962 SkBiał 139; *Stanisławowo*, *-wa* 1982 WUN III 282; gw. *stańisła-vovo*, *-a*, *stańislawos*^oi. — Dawna n. zestawiona *Stanisławowo-Solniki*; pierwszy człon z suf. *-owo*, od im. *Stanisława* Augusta Poniatowskiego, człón drugi ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Solniki*, dziś *Solniczki* (zob.). W XX w. drugi człón uległ elipsie i okresowo n. z suf. *-ów*. Lit.: Kond 189; Bor-Podl(kartoteka). IN

Stanisławowo (2), wś, ciech., gm. Biezuń, 5 km na pńd.-wsch. od Bieżunia: *Stanisławów*. Stawił się Stanisław Bruliński nadleśny w *Stanisławowie* zamieszkały 1863, *Stanisławowo* 1865 APWarsz(Par. Biezuń, Akta urodzeń 1863, k. 68, 1865, k. 28); *Stanisławowo* 1877 Zin II 173; *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławowo* 1921 Sk I 167; *Stanisławowo*, *-wa* 1982 WUN III 282. — Od im. *Stanisław*, z suf. *-ów*, *-owo*. UB

Stanisławowo (3), wś, gdań., gm. Cedry Wielkie, 9 km na wsch. od Pruszcz Gdańskiego: *Suno-wo* 1308, *Sonowo* 1310 Perl 582, 599, 600; *Shonaw* 1534 Inwwłoc 123; villae *Schoenau* 1593 Font I-III 519; *Schonaw* 1630 MpHenn; *Schonau* 1796-1802 MpSchrot IX; *Schonau* — *Szonowo* 1879 KętN 6; *Szonowo*, niem. *Schoenau* 1892 SG XII 19; *Szonowo* — *Schoenau* 1941 Choj 177; *Schonau* — *Stanisławowo*, *-a*, *stanisławowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Stanisławowo* 1952 UW 190; *Stanisławowo*, *-wa* 1982 WUN III 282. — Dawna n. niem. *Schonau*, od niem. przym. *schon* 'ładny, piękny' + *-au*, spolszczona jako *S(z)onowo*. H. Górniewicz (PMT IV 156) zapisy z XIV w. odnosi do *Suno-*

Stanisławów Skrzański

wa, dziś *Kraśniewa* (2). Nazwa pol. *Stanisławowo* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Bugalska, PMT VI 91, 96; Chludziński, Nazwy miejscowe powiatu gdańskiego (pruszczańskiego), 2017, 253-4; CzNiemi 121-2. BCz

Stanisławowo (4), wś, koniń., gm. Wierzbinek, 12 km na pñ. od Sompolna: *Stanisławowo* 1921 Sk I 102; *Stanisławowo* 1933 SkBy 1600; *Stanisławowo* 1967 SM 1068; *Stanisławowo*, -wa, *stanisławski* 1971 UN 182, 41. — Od im. *Stanisław*, z suf. -owo. KW

Stanisławowo (5), wś, łomż., gm. Zbójna, 13 km na pñ.-zach. od Nowogrodu: *Stanisławowo* 1783 MpPerMz; *Stanisławowe* 1783-84 RejKor 498; *Stanisławocin* (!) 1788 Busching XXII 395; *Stanisławowa* 1808 MpTex VIII; *Stanisławów* 1827 Tabella II 191; *Stanisławów* al. *Stanisławowo* 1890 SG XI 190; *Stanisławowo* 1921 Sk V 44; *Stanisławowo*, -wa 1982 WUN III 283. — Od im. *Stanisław*, z suf. -ów, -owe, -owa; ustaliła się n. z suf. -owo. UB

Stanisławowo (6), cz. wsi Grodziec, dawniej wś, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą: *Grodziec*-*Stanisławowo*, wś 1921 Sk I 125; *Grodziec*-*Stanisławowo* 1933 SkBy 492; *Grodziec*-*Stanisławowo*, przys. 1967 SM 341; *Stanisławowo*, -wa 1982 WUN III 283. — Dawniej n. zestawiona z członem pierwszym od n. wsi *Grodziec*

(7). UB **Stanisławowo** (7), wś, płoc., gm. Drobin, 5 km na pñ.-zach. od Drobin: CmamcnaBOBO TOB. 1911 SpisPłoc 5; *Władysławów* 1914 KdwR (Drobin); *Cieszewo*-*Stanisławowo*, kol. 1921 Sk I 109; *Cieszewo*-*Stanisławowo*, kol. 1933 SkBy 262; *Stanisławowo* 1935 Mp-100(38-30); *Stanisławowo*, wś 1952 UW 26; *Stanisławowo*, wś 1967 SM 1068; *Stanisławowo*, -wa 1982 WUN III 283. — Okresowo n. zestawiona z członem pierwszym ponownym z n. wsi *Cieszewo*. Efemerycznie notowana n. *Władysławów*, od im. *Władysław*, z suf. -ów. PS

Stanisławowo (8), wś, poznań., gm. Września, 9 km na pñ.-wsch. od Wrześni: in villis Otoczno, *Stanisławowo* 1463 AC II nr 592; *Stanisławowo* 1511-23 ŁLB I 328; *Stanisławowo* 1580 ŻDz XII 161; wieś *Stanisławowo* 1789 MKI(Tab 36, 181); *Stanisławow* ok. 1790 MpPerKI; *Stanisławowo* 1802-03 MpGillyPr; *Stanisławow* 1846 KsP 396; *Stanisławów* 1890 SG XI 207; *Stanisławowo*,

niem. *Stanisławowo*, wś, obsz. dw. 1921 Sk X 119, 157; *Stanisławowo*, -wa 1982 WUN III 283.

— Okresowo n. z suf. -ów. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Nieckula, -ov- 311. PS

Stanisławowo (9), obecnie *Miasteczko* i *Święty Roch*, cz. Poznań, dawniej przedm. Poznań: *Stanisławowo* 1562 SHGPn IV 634; *Stanisławowo* circa Poznaniam 1577-78 LuPozn 166; na *Stanisławowie* 1578 NGPozn 109; *Stanisławowo* wojewody poznań. 1580 ŻDz XII 48; od *Miasteczka Stanisławowa* 1718 LuPozn 166; *Miasteczko* czyli *przedmieście św. Rocha*, niegdyś *Stanisławowem*, następnie *Łacina* zwane 1887 CalPozn 21; *Stanisławów*, nazwa pierwotna *Miasteczka*, przedmieścia Poznania 1890 SG XI 207. — Od im. założyciela osady *Stanisława* Górki, wojewody poznańskiego. Nazwa zestawiona *Przedmieście Św. Rocha* od znajdującego się tu (od XVII w.) kościoła św. Rocha. Obiekt ten jest tożsamy z miejscowościami *Łacina* i *Miasteczko* (3) (zob.). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 634; PPozn 284; NGPozn 109-10. PS

Stanisławowo (9a), cz. wsi Grabowiec (21), dawniej wś, tor., gm. Grudziądz: *Stanisławowo*, wś 1789 Goldb II 214; *Stanisławken* 1796-1802 MpSchrot XV; *Stanisławowo*, folw. 1821 Rumpf III 136; *Stanisławowo*, wś 1868 JMar 26; *Stanisławowo*, niem. *Stanislawo*, wś 1890 SG XI 208; *Stanisławowo*, niem. *Stanislawo* 1921 Sk XI 21, 87; *Stanisławowo* 1933 SkBy 1600; *Stanisławowo*, wś 1967 SM 1068; *Stanisławowo*, -wa 1971 UN 178, 12.

— Miejscowość została założona w 1765 r. (Froel I 322). Nazwa *Stanisławowo*, zmieniona jako *Stanislawo*, efemerycznie też *Stanislawken* (zapewne z obocznej postaci **Stanislawki*), może mieć związek z postacią *Stanisława* Augusta Poniatowskiego, od 1764 r. króla Rzeczypospolitej. PS

Stanisławowo (10), wś, warsz., gm. Pomiechówek, 3 km na pñ. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *K. Aleksandrowska* 1839 MpKwat IV 3; [BL] *AneKcaHdpuHCKoU KoMOHiu* 1846 APWarsz, sygn. 73/503/D-1846a(k. 2); *Aleksandryjska kolonia*, wś 1900 SG XV/1, 20; *Aleksandryjska* 1918 KdwR(Modlin); *Stanisławowo* 1921 Sk I 193; *Stanisławowo* 1952 UW 20; *Stanisławowo*, -wa, *stanisławowski* 1971 UN 132, 18. — Dawniej *Kolonia Aleksandrowska*//*Aleksandryjska*, założona przez osadników wielkoruskich. Nazwa zapewne

pamiątkowa na cześć cara *Aleksandra I*; tu też cerkiew św. Aleksandry, budowana ok. 1840 r. Kolonię tę należy identyfikować ze Stanisławowem, nie *Aleksandrówką* (21), która wcześniej nosiła n. *Aleksandrowsk*. UB

Stanisławowo (11), wś, warsz., gm. Serock, 10 km na zach. od Serocka: *CmamcnaBOBb*, BŁ *CmamcnaBOBm* 1874, *CmamcnaBOBO* 1889 APWarsz, sygn. 73/459/0/-/1(k. 2), 31(k. 8); *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, wś 1902 Przew II 182; *Stanisławowo* 1921 Sk I 140; *Stanisławowo*, -wa, *stanisławowski* 1971 UN 132, 22. — Dawniej n. z suf. -ów. UB

Stanisławowo zob. **Stanclowo**, **Stanisławka** (1), **Stanisławowo Osieckie**, **Stanisławów** (5a, 7), **Widowo**, **Zbroszki-Stanisławowo**

Stanisławowo Osieckie, wś, dziś nieistniejąca, zapewne włączona do Osieka, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą: *Stanisławowo Osieckie* 1921 Sk I 122; *Stanisławowo*, wś 1933 Warszawski Dziennik Wojewódzki nr 14, poz. 136; *Stanisławowo Osieckie*, wś 1967 SM 1068. — Od im. *Stanisław*, z suf. -owo i członem dyferencyjnym od n. m. *Osiek* (18). U

B

Stanisławowo-Solniki zob. **Stanisławowo** (1) **Stanisławów** (1), wś, biał., gm. Ulan-Ma-jorat, 12,5 km na płd. od Łukowa: *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, kol. 1933 SkBy 1601; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1970 UN 115, 35. — Od im. *Stanisław*, z suf. -ów. IN

Stanisławów (1a), kol., dawniej wś, chełm., gm. Wola Uhruska, 22 km na płn.-wsch. od Chełma: *Stanisławów*, folw. 1921 Sk IV 199; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski*, wś 1967 UN 121, 27; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stanisławów (2), wś, chełm., gm. Żmudź, 23 km na płd. -wsch. od Chełma: *Stanisławów*, w *Stanisławowie* 1859 APLub, sygn. 35/1853/0/2.4/69 (k. 35); *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1970 UN 108, 45. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stanisławów (3), wś, częst., gm. Lipie, 9 km na płd.-zach. od Działoszyna: *CmamcnaBOBb* ... CraHucnaBŁ EegHapeKi/Stanisław Bednarek/3eMnegknenŁ 5KUTenŁeTByro^M BŁ Konomu Cma-

HucnaBOBm 1884, BŁ gepeBHu *CmamcnaBOBm* 1889 AACz(Par. Danków, Akta urodzeń 1884-88, k. 4, 1889-96, k. 2v); *CmamcnasoBb*, kol. 1899-1900 SpisPetr 816; *Stanisławów* 1918 KdWR (Działoszyn); *Stanisławów* 1921 Sk III 13; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. — Zapewne od im. wspomnianego w pierwszym zapisie *Stanisława* Bednarka, rolnika w ówczesnej kolonii Stanisławów (jest to pierwsza wzmianka o tej miejscowości w księgach metrykalnych parafii Danków). KW/PS

Stanisławów (3a), os., dawniej wś, częst., gm. Praszka, 5 km na płd. -wsch. od Praszki: kol. *Stanisławów* 1935 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 28, poz. 385; *Stanisławów* 1935 Mp-100(44-27); *Stanisławów* 1963 Mp-25(Wieluń); *Stanisławów*, -wowa, -*stanisławowski*, wś 1974 UN 52, 35; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283; gw. *stańisuavuf*-vova, *stańisuaski*. KW

Stanisławów (4), wś, częst., gm. Przyrów, II km na płn.-zach. od Koniecpola: *CmaHucnaBOBb* 1870 AACz(Par. Przyrów, Akta urodzeń 1867-73, k. 226v); *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławów* 1921 Sk III 16; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283; gw. *stańisuavuf*-ova, *stańisuaski*. Lit.: RKrak 158. ' IN

Stanisławów (4a), cz. Kielc, dawniej wś: *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, wś 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, wś 1933 SkBy 1600; *Stanisławów*, -wowa, cz. wsi Niewachłów Drugi 1966 UN 23, 52; *Stanisławów*, -wowa, cz. wsi 1982 WUN III 283; *Stanisławów*, -wowa 2013 DzU poz. 200. Lit.: KopKiel 201. IN

Stanisławów (5), wś, koniń., gm. Chodów, 8 km na zach. od Krośniewic: *Stanisławów*, wś 1921 Sk I 55; *Stanisławów* 1930 Mp-100(39-28); *Stanisławów*, wś 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławski* 1974 UN 41, 13. KW

Stanisławów (5a), cz. wsi Borki, dawniej wś, koniń., gm. Kramsk: *Stanisławowo*, z *Stanisławowa* 1843, *Stanisławowo* 1867, *CmamcnaBOBb* 1868 APPozn, sygn. 54/772/0/6.1/32(k. 4), 52 (k. 5), 53(k. 7); *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, kol. 1890 SG XI 190; *Stanisławów* 1902 Przew II 182; *Stanisławowo*, wś 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/-/013(k. 35); *Stanisławów*, wś 1921 Sk II 40; *Stanisławów*, wś i os. 1967 SM

Stanisławów Skrzański

1069; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283; gw. *stańisuamf* -vova, *stańisuavoski*. — Początkowo n. z suf. -owo. Pierwszy zapis z suf. -ów pojawia się wraz z wprowadzeniem j. ros. do akt metrykalnych. KW/PS **Stanisławów** (5b), cz. wsi Drzewce, dawniej wś, koniń., gm. Olszówka: *Stanisławów*, wś 1902 Przew II 182; *Stanisławów* 1921 Sk II 25; *Stanisławów*, kol. 1933 SkBy 1601; *Stanisławów*, wś 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa 1970 UN 82, 15; gw. *stańisuamf* -vova, *stańisuaski*. KW **Stanisławów** (6), wś, koniń., gm. Uniejów, 6 km na płn.-wsch. od Uniejowa: *Cma-HucnaBOBb*, *CmamcnaBOBm* 1876 APPozn, sygn. 54/825/0/6.1/40(k. 3); *Stanisławów*, kol. 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, wś i folw. 1890 SG XI 190; *Stanisławów* 1921 Sk II 121; *Stanisławów*, -wowa, -*stanisławowski* 1973 UN 47, 26; gw. *stańisuavuf* -vova, *stańisuaski*. — Od im. właściciela *Stanisława* Zalewskiego (Spis- Kal 430). PS **Stanisławów** (7), wś, koniń., gm. Zagórz, 8 km na pld.-wsch. od Zagórzowa: *Stanisławowo*, w *Stanisławie* (!), w *Stanisławowie* 1843, *Stanisławowo* 1847 APPozn, sygn. 54/818/0/5/3 (k. 218, 300); *CmamcnaBOBb*, os. leśn. i folw. 1881 SpisKal 104; *Stanisławów*, os. leśn. i folw. 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, kol., os. 1921 Sk II 113; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. — Pierwotnie n. z suf. -owo. Lit.: ZierWlkp(kar- toteka). PS **Stanisławów** (8), wś, legn., gm. Męcinka, 8 km na płn.-wsch. od Świerzawy: *villa Stanizlai* 1218 SUR I 125; *Predium Martini Zemeniz We- robin cum pertinentiis suis, Stanizlai et de Iara- zlau predia* 1227 SUR I 204; *Wilhelmistorph* 1323 Reg nr 4272; *Wylhelmivilla* 1352 CdSil XXXV 39; *dorf und gut Wilhelmsdorf* 1381 LandbSch I nr A72; *Wilhelmsdorf* ok. 1660 MpDSIav; *pagus Wilmsdorff* 1677, *Wilsdorff* 1687 J IV 203, 237; *Wilhemsdorf* 1726 SGTS VII 539; *Wulmsdorf* 1736 MpWielJav; *Willmannsdorf* 1765 SGTS VII 539; *Willmannsdorf* ... (auch *Willsdorf*) 1786 Z VI 54; *Willmannsdorf* 1845 K 747; *Willmannsdorf* 1941 SOV 410; *Wilcza Wieś*, n. przejściowa 1945 SGTS VII 539; *Willmannsdorf* — *Stanisławów*, -owa, *stanisławowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III

283. — Pierwsze zapisy to łac. formy kancelaryjne *villa Stanizlai, Stanizlai predium*, od n. os. *Stanisław* SSNO V 178 i ap. łac. *villa* 'wieś', *pra(e)dium* 'majątek ziemski, folwark' SŁŚ VII 930. Od XIV w. n. niem. *Wilhelmsdorf*, od n. os. *Wilhelm* (: *Willahalm* < *Wille*) Gott 530 i ap. *Dorf* 'wieś', zlatynizowana jako *Wylhelmi villa*. Wtórnie *Wilmsdorf, Willmannsdorf*, por. skrócone n. os. *Wilm* (: *Willahalm*), *Willmann* (*Williman* < *Wille*) Gott 531. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanisławów*. Lit.: SNGŚI XIII 17; SGTS VII 539-41. PS

Stanisławów (8a), przys. wsi Tomaszów, dawniej wś, lub., gm. Puławy, 6 km na pld.-zach. od Puław: *Stanisławów*, wś włość. 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, kol. 1902 Przew II 183; *Stanisławów*, wś 1913 WdekKoz I 33; *Stanisławów*, kol. 1921 Sk III 53; *Stanisławów* 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa XXI PRNG. PS

Stanisławów (9), wś, lub., gm. Opole Lubelskie, 8 km na pld.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Stanisławów* 1827 Tabella II 191; *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławów* 1933 SkBy 1601; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1970 UN 116, 16. IN

Stanisławów (10), wś, ostroł., gm. Dąbrówka, 9 km na płn.-wsch. od Radzymina: *Stanisławów*, kol. 1921 Sk I 143; *Stanisławów* 1952 UW 42; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. UB **Stanisławów** (11), wś, piotr., gm. Fałków, 11,5 km na pld.-wsch. od Przedborza: *CmaHU- CMoeoBb* 1879 APPiotr, sygn. 48/261/0/-/10(k. 22); *CmamcnaBOBb*, kol. 1895 SpisRad 104; *Stanisławów*, wś 1902 Przew II 182; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1966 UN 24, 9. IN

Stanisławów (11a), cz. wsi Kotuszów, okresowo wś, piotr., gm. Aleksandrów: *Stanisławów*, U3Ł *CmamcnaBOBa* 1894 APPiotr, sygn. 48/262/0/-/20 (k. 66); *Stanisławów Kotuszowski*, kol. 1902 Przew II 183; *Stanisławów*, wś 1913 WdekOpocz I 49; *Stanisławów*, kol. 1921 Sk III 93; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. — Miejscowość powstała ok. 1870 r. w wyniku parcelacji Kotuszo- wa. Okresowo n. zestawiona, z drugim członem od n. m. *Kotuszów*. Lit.: WdekOpocz I 37, 49. PS **Stanisławów** (12), wś, piotr., gm. Paradyż, 15 km na pld.-zach. od Opoczna: *Stanisławów*, wś włość. 1890 SG XI 190; *Stanisławów* 1921 Sk

III 94; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1969 UN 28, 52; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. *IN*

Stanisławów (13), wś, piotr., gm. Rzeczyca, 13,5 km na płd. od Rawy Mazowieckiej: *Stanisławów*, kol. 1921 Sk I 151; *Stanisławów*, kol. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1972 UN 49, 52.

KW

Stanisławów (14), wś, piotr., gm. Sulmierzyce, 16 km na płn.-wsch. od Pajęczna: *Stanisławów ... w Stanisławowie* 1847 AACz(Par. Sulmierzyce, Akta urodzeń 1847-54, nr 171); *Stanisławów* 1867 BuschEv 173; *Stanisławów*, kol. 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, wś 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283.

KW

Stanisławów (14a), dziś *Stanisławów Drugi* i *Stanisławów Pierwszy*, dwie wsi, piotr., gm. Szczerców, 19 km na płd.-zach. od Belchatowa: Kolonia *Stanisławów*, z Kolonii *Stanisławów* 1844, *CmamcnaBOBb* 1871, *CmamcnaBOBb doMbHbi ... Bt Konomu CmamcnaBOBb, CmaHU- CmaBOBb ^OpHbl ... Bt KoHOHiU CmaHUCMaBOBb* 1872 AACz(Par. Chabielice, Akta urodzeń 1826-45, k. 310, 1869-72, k. 102v, 130v, 137); *Stanisławów górny i dolny* 1877 Zin II 173; *Stanisławów*, dwie kolonie 1890 SG XI 189; *CmamcnaBOBb I, CmamcnaBOBb II*, dwie kol. 1899-1900 SpisPetr 818; *Stanisławów I, Stanisławów II* 1902 Przew II 182; *Stanisławów I, Stanisławów II* 1921 Sk II 69; *Stanisławów Drugi, -wowa -giego, Stanisławów Pierwszy, -wowa -szego, stanisławowski* 1972 UN 39, 10. — Po podziale miejscowości na dwie części na początku l. 70. XIX w. zaczęto używać członów odróżniających od przym. *dolny, górny*, następnie od liczebników *pierwszy, drugi*.

KW/PS

Stanisławów (15), wś, piotr., gm. Tuszyn, 5 km na zach. od Tuszyńska: *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, wś włośc. i os. 1890 SG XI 189; *Stanisławów*, kol. 1921 Sk II 43; *Stanisławów*, kol. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283.

KW

Stanisławów (16), wś, piotr., gm. Wolbórz, 4,5 km na płd.-wsch. od Wolborza: *Cma- HucnaBoeb*, kol. 1899-1900 SpisPetr 816; *Stanisławów* 1921 Sk II 70; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1974 UN 46, 52; gw. *stańisuarnf, -vova, stańisuaski*.

PS

Stanisławów (17), wś, piotr., gm. Żelechlinek, 18 km na płd.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *CmamcnaBOBb*, kol. 1899-1900 SpisPetr 816; *Stanisławów*, kol. 1921 Sk I 157; *Stanisławów*, kol. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. Lit.: WójcikRaw 151.

PS

Stanisławów (17a), cz. wsi Tretki, dawniej wś, płoc., gm. Dobrzelin: *Stanisławów*, wś 1921 Sk I 57; *Stanisławów*, os. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283; gw. *stańisuavuf, -vova, stańisuaski*.

KW

Stanisławów (17b), cz. wsi Natolin Kiernoski, dawniej wś, płoc., gm. Kiernoza: *Stanisławów*, kol. 1933 Warszawski Dziennik Wojewódzki nr 14, poz. 136; *Stanisławów* 1937 Mp-100(39-30); *Stanisławów*, kol. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski*, wś 1973 UN 44, 20; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. Lit.: WójcikRaw 151.

PS

Stanisławów (18), wś, płoc., gm. Kutno, 7,5 km na płd.-zach. od Kutna: *Stanisławów* 1921 Sk I 51; *Stanisławów*, kol. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1973 UN 41, 33; gw. *stańisuavuf, -vova, stańisuaski*.

KW

Stanisławów (19), wś, płoc., gm. Oporów, 9,5 km na płn.-wsch. od Kutna: *Stanisławów*, na Kolonii *Stanisławów* 1865 APŁódź, sygn. 39/1592/0/-/97(k. 5); *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów* 1890 SG XI 189; *Stanisławów* 1921 Sk I 54; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1973 UN 41, 33; gw. *stańisuavuf, -vova, stańisuaski*.

KW

Stanisławów (20), wś, płoc., gm. Rataje, 8 km na płd.-zach. od Gostynina: *Stanisławów*, gm. Rataje 1877 Zin II 173 (tu?); *Stanisławów*, wś, gm. Rataje 1890 SG XI 190 (tu?); *Stanisławów* 1921 Sk I 31; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1971 UN 125, 28; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. — Nazwa *Stanisławów* zapewne ponowiona z n. sąsiedniej miejscowości *Stanisławów*, dziś *Stanisławów Sierakowski*. Pierwsze dwa zapisy mogą odnosić się też do tej miejscowości. Lit.: WójcikRaw 151.

PS

Stanisławów (21), wś, rad., gm. Chlewiska, 5,5 km na płn.-zach. od Szydłowca: *Ruda Stolim* 1569 ŻDz XIV 324; *De Stelmow* 1682, *de Stel- mow* 1684, *Molla Stelmow* 1711, *de Molendino Stelmow* 1712, *De molendino Stelimow* Dicto, *de*

Stanisławów Skrzański

molendyno *Stelmow* 1713, de molendino *Steli- mow* 1716 ADRad(Ks. chrztów 1668-96, k. 41, 48; 1691-1719, k. 85-85v, 89v; Ks. małżeństw 1691-1719, k. 29, 30v, 33v); *Stelmow* 1788, 1791 MpPerSd; *Stelmov* Muhle 1801-04 MpHeld; *Stelmow* 1806 ADRad(Ks. urodzeń 1797-1811, k. 72v); *Stelmow*, *Stanislawow* seu *Stelmow* 1815, *Stanislawow* 1816 ADRad(Ks. zgonów 1797-1819, k. 85v, 87, 89v); *Stanislawow*, we Wsi *Stanislawowie* 1826 APRad, sygn. 58/130/0/1/14 (k. 31); *Stanislawów* 1839 MpKwat IV 6; dóbr ... Chlewiska, składających się z folwarków i wsiów: Wola Zagrodnia, Smagów ... *Młyn Stel- mów* i Aleksandrów 1867 Gazeta Warszawska nr 107, 4; *Stanislawów* 1890 SG XI 190; *Stanislawów* 1933 SkBy 1601; *Stanislawów*, -wowa, *stanislawowski* 1970 UN 34, 6. — Początkowo n. kuźnicy *Ruda Stolim*, od ap. *ruda* 'surowiec mineralny, z którego wytapia się żelazo, ruda żelazna; prymitywny zakład hutniczo-metalur- giczny, kopalnia rudy' Sstp VIII 43, SEBor 526 i od n. os. **Stolim*, por. stp. *stolin*, też *stolim* 'olbrzym' SEBor 389-90, SW VI 429, a także nazw. *Stola* RymSEN II 488. Następnie zmiana n. na *Stelimów*, *Stelmów*, z suf. -ów, może pod wpływem ap. *stelmach* 'rzemieślnik wyrabiający drewniane części wozu' lub n. os. *S(z)telmach* SSNO V 329, por. też rzadkie nazw. *Stelma* Snazw IX 58. Od 1815 r. n. *Stanislawów*. Lit.: KopRad 337. IN/PS

Stanislawów (22), wś, rad., gm. Głowaczów, 11 km na zach. od Kozienic: *Stanislawów* 1877 Zin II 173; *Stanislawów*, wś 1890 SG XI 190; *Stanislawów*, -wowa 1982 WUN III 284. — Nazwa być może nawiązuje do n. sąsiedniej wsi, zob. *Stanislawice* (7). IN

Stanislawów (22a), cz. wsi Augustów, dawniej wś, rad., gm. Grabów nad Pilicą: *Stanislawow*, w *Stanislawowie* 1837, Kolonista z *Stanislawowa* 1838 APRad, sygn. 58/163/0/1/17(k. 19), 18(k. 5); Os. *Stanislawów* 1839 MpKwat IV 5; *Stanislawów* 1877 Zin II 173; *Stanislawów*, kol. 1890 SG XI 190; Wioski należące do parafii: ... *Stachów*, *Stanislawów*, *Starawieś* 1911 WdekRad I 355; *Stanislawów* 1921 Sk III 54; *Stanislawów*, -wowa, *stanislawowski*, wś 1964 UN 18, 7; *Stanislawów*, wś 1967 SM 1068; *Stanislawów*, -wowa 1982 WUN III 284. — Według J. Wiśniewskiego n. *Sta*

nislawów, podobnie jak n. sąsiedniej miejscowości *Augustów*, upamiętnia króla *Stanisława* Augusta Poniatowskiego. Lit.: WiśnDekRad 355. **UB Stanislawów** (23), wś, rad., gm. Odrzywół, 11 km na płn. od Drzewicy: *Stanislawów* 1827 Tabella II 191; *Stanislawów* 1877 Zin II 172; *Stanislawów* 1890 SG XI 190; *Stanislawów* 1933 SkBy 1601; *Stanislawów*, -wowa, *stanislawowski* 1969 UN 28, 45. Lit.: KopRad 337. IN **Stanislawów** (24), wś, rad., gm. Policzna, 10 km na płn. -wsch. od Zwolenia: *Stanislawów*, kol. 1921 Sk III 57; *Stanislawów* 1933 SkBy 1601; kolonja *Stanislawów-Świetlikowski* 1933 Kielecki Dziennik Wojewódzki nr 29, poz. 184; *Stanislawów Świetlikowski* 1937 Mp-100(43-33); *Stanislawów*, -wowa, cz. Starego Grudka 1970 UN 36, 19; *Stanislawów*, -wowa 1982 WUN III 284. — W n. zestawionej człon przymiotnikowy od pierwszego członu n. wsi *Świetlikowa Wola*, na obszarze której powstał *Stanislawów*. Lit.: KopRad 337. IN

Stanislawów (25), wś, rad., gm. Promna, 7 km na płn. od Białobrzegów: *Stanislawów*, towarzystwo 1902 Przew II 182; *Józefów* 1915 KdwR(Białobrzegi); *Stanislawów*, kol. 1921 Sk I 48; *Stanislawów* 1952 UW 14; *Stanislawów*, -wowa, *stanislawowski* 1964 UN 18, 16. — Efemerycznie *Józefów*, od im. *Józef*, z suf. -ów. Lit.: KopRad 337. **UB Stanislawów** (26), wś, rad., gm. Skaryszew, 7 km na pld.-zach. od Skaryszewa: *Stanislawów* — attynencya Chomentowa Puszczy, BŁ *CmamncaBOBm* 1877 APRad, sygn. 58/162/0/ 1/76(k. 17); *Stanislawów*, kol. 1890 SG XI 190; *Stanislawów*, wś 1902 Przew II 182; *Stanislawów* 1933 SkBy 1601; *Stanislawów*, -wowa, *stanislawowski* 1970 UN 31, 8. Lit.: KopRad 337. IN **Stanislawów** (27), wś, rad., gm. Wierzbica, 4 km na płn. od Wierzbicy: *Stanislawów* 1877 APRad, sygn. 58/143/0/1/56(k. 17); *Stanislawów*, kol. 1890 SG XI 190; *Stanislawów* 1902 Przew II 182; wsie: ... *Rzeczków*, *Stanislawów*, *Suliszka* 1911 WdekRad I 373-4; *Stanislawów*, wś 1933 SkBy 1601; *Stanislawów*, -wowa 1982 WUN III 284. Lit.: KopRad 337. IN **Stanislawów** (28), wś, siedl., gm. Stanin, 14 km na pld.-zach. od Łukowa: *Stanislawów* 1904, *Stanislawów* 1906 APSied, sygn. 62/72/0/1/55(k. 10),

57(k. 26); *Stanisławów Staniński* 1921 Dz. Urz. Woj. Lubelskiego nr 9, 140; *Stanisławów Staniński*, kol. 1921 Sk IV 76; *Stanisławów Staniński* 1933 SkBy 1603; *Stanisławów*, kol. 1933 Lubelski Dziennik Wojewódzki nr 30, poz. 213; *Stanisławów*, przys. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa, cz. wsi 1970 UN 115, 26; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 284. — Okresowo n. zestawiona z drugim członem od n. m. *Stanin*. PS

Stanisławów (29), dziś *Stanisławów*, wś, dawniej mto, *Mały Stanisławów*, wś, i *Kolonia Stanisławów*, wś, siedl., gm. Stanisławów, ok. 11 km na płn. od Mińska Mazowieckiego: *Czys- sek* 1361, 1487 SHGMz(W 6, 181-186); *Czyszek* (1421), 1456 SHGMz(MK 3, 84); w *czyskv* 1429 Warsz nr 40; *Czyssek antiquam* 1482 SHGMz (MK 9, 150v-151); *Czyssek* 1505 SHGMz(MK 18, 219); ... domini duces villam dictam *Czysek* in oppidum et civitatem novam peremutaverunt sub titulo et nomine sibi per eos imposito *Stanislawowo* ... dictum *Czisszek* 1524 Matr IV/3, nr 23221; *Stanislawowo* 1526 SHGMz(MK 41, 152); Miasto *Stanislawow* (1565) Lumaz II 189; Oppidum *Stanislawów* 1580 ŻDz XVI 253; *Stanislawów* 1783 MpPerMz; *Stanislawow P.* 1827 Tabella II 192; *Stanislawów*, os. miejska 1890 SG XI 188-9; *Stanislawów*, *Stanislawów Mały*, kol. 1921 Sk I 83, 87; *Mały Stanisławów*, *Stanisławów*, *Stanisławów*, kol. 1952 UW 17; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 284, *Kolonia Stanisławów*, -nii -wowa, *Mały Stanisławów*, -lego -wowa 1981 WUN II 128, 402. — Nazwa *Cisek*, od ap. *cis*, z suf. -ek, początkowo określała duży obszar leśny, następnie wieś, na terenie której powstał później *Stanisławów* i *Pustelnik*. W 1523 r. wieś *Cisek* uzyskała od Janusza III i *Stanisława* prawa miejskie chełmińskie i powstało tu miasto od im. założyciela nazwane *Stanislawowem*. Współcześnie trzy wsi: *Stanisławów*, *Kolonia Stanisławów* i *Mały Stanisławów*. Członki odróżniające od ap. *kolonia* i od przym. *mały*. Lit.: SHGWarsz 32; RymNmiast 227, RospSEMIG 362-3. UB

Stanisławów (29a), dziś *Stanisławów Nowy* i *Stanisławów Stary*, dwie wsi, sier., gm. Lutomiersk, 7,5 i 6,5 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Stanisławów stary*, *Stanisławów*

nowy, dwie kol. 1877 Zin II 172; *Stanisławów Stary*, *Stanisławów Nowy*, dwie kol. 1890 SG XI 189; *Stanisławów Nowy*, *Stanisławów Stary*, dwie wsi 1921 Sk II 61; *Stanisławów Nowy*, *Stanisławów Stary* 1952 UW 95; *Nowy Stanisławów*, -wego -wowa, *Stary Stanisławów*, -rego -wowa 1981, 1982 WUN II 597, III 333; *Stanisławów Nowy*, *Stanisławów Stary*, -owa -ego, *stanislawowski* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Nazwa od im. *Stanisław*, z suf. -ów, z członami dyferencyjnymi od przym. *stary*, *nowy*. KW

Stanisławów (30), wś, sier., gm. Mokrsko, 9 km na płn.-wsch. od Praszki: *Zadwornik* 1802-03 MpGillyPr; P[ust]. *Stanisławów* 1839 MpKwat I 5; *Zadwornik* 1859 MpChr; *Stanisławów* 1877 Zin II 173; *Stanisławów*, wś 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, pustk. 1921 Sk II 134; *Stanisławów*, wś 1935 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 28, poz. 385; *Psiuchy* 1970 Mp-100(83.15.3); *Stanisławów*, -wowa, *stanislawowski* 1974 UN 52, 21; gw. *stańisuavuf*, -vova, *stańisuaski*. — Początkowo n. *Zadwornik*, od wyrażenia przyimkowego *za dworem*, z suf. -nik, później *Stanisławów*. W XX w. oboczna n. *Psiuchy*, od nazw. *Psiuch* (: *pies*) RymSEN II 235, w l. mn. KW/PS

Stanisławów (31), wś, sier., gm. Osjaków, 14 km na płn.-wsch. od Wielunia: *Stanisławów*, kol. 1921 Sk II 132; *Stanisławów*, -wowa, *stanislawowski*, wś 1974 UN 52, 25; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 284; gw. *stańisuavuf* -vova, *stańisuaski*. KW

Stanisławów (32), wś, sier., gm. Wodzierady, 10 km na płn.-wsch. od Łasku: *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, kol. 1890 SG XI 189; *Stanisławów*, wś 1921 Sk II 47; *Stanisławów*, -wowa, *stanislawowski* 1974 UN 42, 37; gw. *stańisuavuf* -vova, *stańisuaski*. KW

Stanisławów (33), wś, sier., gm. Złoczew, 5 km na płn.-zach. od Złoczewa: *Stanislawow* 1783-84 RejKor 198; *stanislawow* 1789 MpCzajSier; Vw. *Stanislawow* 1802-03 MpGillyPr; *Stanisławów* 1827 Tabella II 191; *Stanislawow* 1839 MpKwat 11 5; *Stanisławów* 1877 Zin II 172; *Stanisławów*, folw., majorat rząd. 1890 SG XI 189-90; *Stanisławów* 1902 Przew II 182; *Stanisławów* 1921 Sk II 106; *Stanisławów*, -wowa, *stanislawowski* 1972 UN 50, 56; gw. *stańisuavuf* -vova, *stańisuaski*. KW

Stanisławów Skrzański

Stanisławów (34), wś, skiern., gm. Baranów, 8,5 km na pñ. od Żyrardowa: *CmamcnaBOBb* 1870 APWarsz, sygn. 73/70/0/-/73(nr 69); *Stanisławów* 1877 Zin II 173; *Stanisławów* 1890 SG XI 188; *Stanisławów* 1921 Sk I 11; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1971 UN 126, 15. — Nazwa mogła mieć związek ze *Stanisławem* Potockim, od połowy XIX w. właścicielem dóbr Kaski, do których należał Stanisławów (SG III 894-5, XI 188). Lit.: WójcikRaw 151. PS

Stanisławów (35), wś, skiern., gm. Biała Rawska, 7 km na wsch. od Białej Rawskiej: *Stanisławów* 1802-03 MpGillyPr; *Stanisławów* 1839 MpKwat IV 4; *Stanisławów* 1890 SG XI 189; *Stanisławów* 1921 Sk I 155; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 284. Lit.: WójcikRaw 151. PS **Stanisławów (35a)**, dziś *Stanisławów-Majątek*, cz. wsi Rulice, i *Stanisławów*, leśn. i gaj., okresowo wś, skiern., gm. Bielawy, 7 km na pñ. od Głowna: *Stanisławów*, folw. 1921 Sk I 68; L. *Stanisławów* 1960 Mp-25(Łowicz); *Stanisławów*, kol. 1967 SM 1069; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski*, wś 1973 UN 44, 8; *Majątek Stanisławów*, L. *Stanisławów*, G. *Stanisławów* 1981 Mp-25(113.13); *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 284; *Stanisławów-Majątek*, *Stanisławów* XXI PRNG; gw. *stańisuamf*, -vova, *stańisuaski*. — W 1918 r. z inicjatywy *Stanisława* Jana Grabińskiego zbudowano tu dwór, w którym po 1945 r. znajdował się m.in. Zarząd Lasów Państwowych. KW/PS

Stanisławów (35b), przys., dawniej wś, tar- nob., gm. Baćkowice, 12 km na zach. od Opatowa: *Moskwa*, wś włośc. 1885 SG VI 707; *Moskwa*, wś 1901 Przew I 393; *Moskwa* 1914 KdwR(Kunów); *Stanisławów*, wś 1921 Sk III 78; *Stanisławów* 1933 SkBy 1601; *Stanisławów*, -wowa, cz. wsi Olszownica 1966 UN 27, 6; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 284. — Miejscowość powstała w 1864 r. w wyniku parcelacji gruntów (SG VI 707). Początkowo nosiła n. *Moskwa*, zapewne przeniesioną z n. stolicy Rosji. Wtórnie *Stanisławów*. IN

Stanisławów (36), wś, warsz., gm. Leoncin, 7 km na pñd.-zach. od Zakroczymia: *Stanisławów*, w *Stanisławowie* 1860 AAWarsz(Par. Leoncin, Ks. urodzonych 1860-67, k. 30); *Stanisławów* 1877 Zin II 173; *Stanisławów* 1890 SG XI 189; *Stanisławów* 1921 Sk I 179; *Stanisławów*, -wowa,

stanisławowski 1971 UN 132, 13. Lit.: Wójcik- Raw 151. PS

Stanisławów (37), wś, warsz., gm. Stare Babice, 8,5 km na pñ.-zach. od Ożarowa Mazowieckiego: *Stanisławów* 1921 Sk I 193; *Stanisławów*, -wowa 1982 WUN III 283. PS

Stanisławów (38), wś, zamoj., gm. Józefów, 7 km na pñd.-zach. od Krasnobrodu: *Stanisławów* 1802 Crusius III/2, 359; *Stanisławów* 1827 Tabella II 191; *Stanisławów* 1890 SG XI 190; *Stanisławów*, -wowa, *stanisławowski* 1967 UN 106, 26. — Od im. *Stanisław*, syna ordynata Andrzeja Zamojskiego, z suf. -ów. Miejscowość powstała w 1791 r. Lit.: CzChelm 192; MakPrz 252. BCz **Stanisławów** zob. **Błędów (3)**, **Slawoszewo (2)**, **Stanclewo**, **Stanisławczyk**, **Stanisławka (2)**, **Stanisławki (1)**, **Stanisławowo (1, 2, 5, 8, 9, 11)**, **Stanisławów Duży**, **Stanisławów koło Legionowa**, **Stanisławów koło Rembelszczyzny**, **Stanisławów Lipski**, **Stanisławów Mały**, **Stanisławów Sierakowicki**, **Stanisławów Skrzański**, **Stanisławów Studziński**

Stanisławów Dolny zob. **Stanisławów (14a)**

Stanisławów Drugi zob. **Stanisławów (14a)**,

Stanisławów koło Legionowa

Stanisławów Duży, wś, lub., gm. Kamionka, 15,5 km na zach. od Lubartowa: *Stanisławów Wielki* ... na kolonii *Stanisławów Wielki* 1865, *Stanisławów Duży* 1867 APLub, sygn. 35/1910/0/2.4/56 (k. 1, 6), 58(k. 3, 25); *Stanisławów wielki*, na kolonii *Stanisławów wielki* 1866 APLub, sygn. 35/1910/0/2.4/57(k. 28, 126); *Stanisławów wielki* 1877 Zin II 173; *Stanisławów Wielki*, wś 1890 SG XI 190; *Stanisławów duży* 1899 Cat 63; *Stanisławów Duży* 1933 SkBy 1603; *Stanisławów Duży*, -wowa -żego, *stanisławowski* 1969 UN 113, 21. — Nazwa zestawiona, od im. *Stanisław*, z suf. -ów, początkowo z członem dyferencyjnym od przym. *wielki*, który wtórnie zastąpiono przym. *duży*. IN

Stanisławów Górny zob. **Stanisławów (14a)** **Stanisławów koło Legionowa**, dziś *Stanisławów Drugi*, wś, warsz., gm. Nieporęt, 3,5 km na wsch. od Legionowa: *Stanisławów* 1921 Sk I 191; *Stanisławów* 1952 UW 20; *Stanisławów koło Legionowa*, -wowa *koło Legionowa*, *stanisławowski* 1971 UN 132, 16; *Stanisławów koło Legionowa*, -wowa *koło Legionowa* 1982 WUN

III 284; *Stanisławów Drugi*, -owa -ego, stanisławowski 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Ze względu na istnienie dwu obiektów o tej samej nazwie, leżących w jednej gminie (por. *Stanisławów koło Rembelszczyzny*), dodano określenie w formie wyrażenia przyimkowego *koło Legionowa* (: *Legionowo*), zmienione później na człon odróżniający od liczebnika *drugi*. UB

Stanisławów koło Rembelszczyzny, dziś *Stanisławów Pierwszy*, wś, warsz., gm. Nieporęt, 8 km na wsch. od Legionowa: Kolonia Nieporęcka *Stanisławów*, w Kolonii nieporęckiej *Stanisławowie* 1824, w Kolonii *Stanisławowie* 1825 APWarsz, sygn. 73/685/0/-/45(k. 21), 48(k. 1, 3, 4); *Stanisławów* 1827 Tabella II 192; Kol. *Stanisławów*, kol. 1839 MpKwat IV 3; *Stanisławów* 1890 SG XI 188; *Stanisławów*, wś 1902 Przew II 182; *Stanisławów* 1952 UW 20; *Stanisławów koło Rembelszczyzny*, -wowa *koło Rembelszczyzny*, stanisławowski 1971 UN 132, 16; *Stanisławów koło Rembelszczyzny*, -wowa *koło Rembelszczyzny* 1982 WUN III 284; *Stanisławów Pierwszy*, -wowa -ego, stanisławowski 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Człon odróżniający *koło Rembelszczyzny* (: *Rembelszczyzna*) zmieniony współcześnie na człon od liczebnika *pierwszy* (por. *Stanisławów koło Legionowa*). UB

Stanisławów Katuszowski zob. **Stanisławów** (11a)

Stanisławów Lipski, wś, piotr., gm. Czerniewice, 10 km na płd.-zach. od Rawy Mazowieckiej: Z Kolonii *Stanisławów* 1810 APŁódź, sygn. 39/1531/0/-/1(k. 10); *Stanisławów* 1827 Tabella II 191; *Lipskie holendry* 1839 MpKwat III 5; *Stanisławów*, w *Stanisławowie* 1866 APŁódź, sygn. 39/1531/0/-/47(k. 2v); *Stanisławow-Lipie* 1867 BuschEv 115; *Stanisławów Lipski* 1877 Zin II 173; *CmamacMaoB-b* 1884, 1890 APPiotr, sygn. 49/451/0/-/43(k. 4, 11, 326); *Stanisławów Lipski*, wś i folw 1890 SG XI 189; *Stanisławów Lipski* 1921 Sk I 150; *Stanisławów Lipski* 1952 UW 101; *Stanisławów Lipski*, -wowa -kiego 1982 WUN III 284. — Dodatkowy człon od n. wsi *Lipie* (12), leżącej w pobliżu, dla odróżnienia od wsi *Stanisławów Studziński*. Efemerycznie wystąpiła n. *Lipskie Holendry* z drugim członem od terminu osadniczego *holendry*. Lit.: WójcikRaw 151. PS

Stanisławów-Majątek zob. **Stanisławów** (35a)

Stanisławów Mały, cz. wsi Michałowka, dawniej wś, lub., gm. Abramów: *Stanisławów* ... na kolonii *Stanisławów* 1865 APLub, sygn. 35/1910/0/2.4/56(k. 1, 6); *Stanisławów*, na kolonii *Stanisławów* 1866 APLub, sygn. 35/1910/0/2.4/57 (k. 28, 126); *Stanisławów Mały* . we wsi *Stanisławowie małym* 1867 APLub, sygn. 35/1910/0/2.4/56 (k. 1, 6), 58(k. 3, 25); *Stanisławów* 1870 Cat 41; *Stanisławów mały* 1877 Zin II 173; *Stanisławów Mały*, wś 1890 SG XI 190; *Stanisławów duży i mały* 1899 Cat 63; *Stanisławów Mały*, wś 1933 SkBy 1603; *Stanisławów Mały*, -wowa -lego 1969 UN 113, 20. — Początkowo *Stanisławów*, wtórnie n. zestawiona z członem dyferencyjnym od przym. *mały*. Lit.: SHGLu IV 134-5. IN

Stanisławów Mały zob. **Stanisławów** (29)

Stanisławów Nowy zob. **Stanisławów** (29a)

Stanisławów Pierwszy zob. **Stanisławów** (14a),

Stanisławów koło Rembelszczyzny

Stanisławów Sierakowicki, przys., dawniej wś, płoc., gm. Gostynin, 9 km na płd.-zach. od Gostynina: *Stanisławow* Kr. 1802-03 MpGillyPr; *Stanisławów* 1827 Tabella II 192; *Stanisławow* 1859 MpChr; *Stanisławów*, dwie wsi, kol. 1890 SG XI 189; *Stanisławów* 1914 KdWR(Gostynin); *Stanisławów Sierakowski* 1921 Sk I 32; *Stanisławów Sierakowski* 1933 SkBy 1603; *Stanisławów Sierakowski* (!) 1959 Mp-25(Gostynin); *Stanisławów Sierakowski* 1967 SM 1070; *Stanisławów*, -wowa, cz. Marianki 1971 UN 125, 24 (tu?); *Stanisławów Sierakowicki* 1972 Mp-100(84.01.3); *Stanisławów Sierakowicki*, przys. Marianowa Sierakowskiego XXI PRNG. — Człon przymiotnikowy od n. sąsiedniej wsi *Sieraków* (5) dla odróżnienia od n. pobliskich wsi *Stanisławów* (20) i *Stanisławów Skrzański*. Lit.: WójcikRaw 151. PS

Stanisławów Skrzański, wś, płoc., gm. Gostynin, 5 km na płd.-wsch. od Gostynina: z *Bud Skrzańskich* 1789 Luraw 197 (tu?); *Skrzany Budy* 1827 Tabella II 177 (tu?); *Stanisławów* 1877 Zin II 173; *Stanisławów*, dwie wsi, kol. 1890 SG XI 189; *Stanisławów* 1902 Przew II 183; *Stanisławów Skrzański* 1921 Sk I 32; *Stanisławów Skrzański* 1959 Mp-25(Gostynin); *Stanisławów Skrzyński* (!) 1967 SM 1070; *Stanisławów Skrzański*, -wowa -kiego, stanisławowski 1971 UN 125, 25.

Stanisławów Skrzański

— Pierwotnie zapewne *Budy Skrzańskie, Skrzań-Budy*, później *Stanisławów* i *Stanisławów Skrzański*; człony odróżniające od n. sąsiedniej miejscowości *Skrzany*. Lit.: WójcikRaw 151. **UB Stanisławów Staniński** zob. **Stanisławów** (28) **Stanisławów Stary** zob. **Stanisławów** (29a) **Stanisławów Studziński**, wś, piotr., gm. Czerniewice, 14 km na pld.-zach. od Rawy Mazowieckiej : *Holędry Stanisławowskie ... w Kolonij Stanisławowskiej* 1818, *Holędry Stanisławowski*, czyli *Modrzew ... w Modrzewiu* 1819, *Holendry Stanisławów*, w *Stanisławowie* 1820 APLódź, sygn. 39/1450/0/-/2(k. 3v, 8), 4(k. 4v); *Holendry Stanisławów ... w Holendrach Stanisławskich* 1824 APPiotr, sygn. 49/493/0/-/1(k. 1, 5); *Stanisławów* 1827 Tabella II 192; K. *Stanisławów* 1839 MpKwat III 5; *Stanisławów-Studzianki* 1867 BuschEv 114; *Stanisławów Studziński* 1877 Zin II 173; BŁ gepeBH *CmamcnaoBb* 1890 APPiotr, sygn. 49/446/0/-/25(k. 19); *Stanisławów Studziński*, wś 1890 SG XI 189; *CmamcnaoBm* 1897 APPiotr, sygn. 49/446/0/-/25(k. 273); *Cma- HucnaBOBb Cmyd3HHCKiu* 1899-1900 SpisPetr 818; *Stanisławów Studziński* 1921 Sk I 150; *Stanisławów Studziński, -wowa -kiego* 1982 WUN III 284. — Początkowo n. zestawiona *Holendry Stanisławowskie, Holendry Stanisławów, Kolonia Stanisławowska* od terminu osadniczego *holendry, kolonia* i zapewne od n. sąsiedniej miejscowości *Stanisławów* (dziś *Stanisławów Lipski*), później z elipsą członu utożsamiającego. Oboczna n. *Modrzew* od ap. *modrzew* (w pobliżu znajduje się też wieś *Modrzewek*, jednak nazwy tych miejscowości nie są ze sobą bezpośrednio powiązane). Następnie *Stanisławów Studzianki, Stanisławów Studziański* z dodatkowym członem od n. m. *Studzianki* (ostatecznie zniekształconym jako *Studzianski*) dla odróżnienia od n. sąsiedniej miejscowości *Stanisławów Lipski*. Lit.: WójcikRaw 151. PS

Stanisławów Świetlikowski zob. **Stanisławów** (24)

Stanisławów Wielki zob. **Stanisławów Duży**
Stanisławówka, wś, chełm., gm. Dubienka, 26 km na pld.-wsch. od Chełma: BŁ gepeBH *CmamcnaBOBKm* 1890 APLub, sygn. 35/2208/ 0/1.4/15(k. 15); *Stanisławówka* 1915 KdWR(Lu- boml); *Stanisławówka*, kol. 1921 Sk IV 29; *Sta-*

nisławówka, -ki, stanisławowiecki 1970 UN 109, 10. — Od im. *Stanisław* lub od n. pobliskiej wsi *Stanisławów* (2), z suf. *-(ów)ka*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stanisławówka zob. **Stanisławka** (4)

Stanisławy zob. **Kłopoty-Stanisławy, Stanisławice** (4)

Staniszczce, dziś *Staniszczce Male* i *Stanisz- cze Wielkie*, dwie wsi, opol., gm. Kolonowskie, 3 km na zach. i 3 km na pld. od Kolonowskiego: *Staniszczce* ok. 1300 CdSil XIV 101; Friedrich v. *Staniszcz* 1310 Reg nr 3157; *Stanicz* 1318 ZfGS VII 290 (tu?); *Stanisz* (1534) K 649; Ex villa *Minori Staniscie ... Ex Maiori Staniscie* 1652 J II 66; *Gr. Stanisch*, P[ol]. *Wielko Stanisz* 1736, *Kl. Stanisch*, P[ol]. *malo Stanisz* 1736 MpWielOppol; *Gros-Stanisch, Klein-Stanisch* 1783 Z II 268; *Sta- nisch, Grofi-, Wielko Stanyyszcz* (sprich *Wielko Stanychtsch*), *Stanisch, Klein-, Male Stanyyszcz* 1830 Kn 743; *Stanisch, Grofi-, Wielky Stanyyszcz, Stanisch Klein-, Mały Stanyyszcz* 1845 K 649, 650; *Staniszczce Wielkie*, niem. *Stanisch-Gross, Staniszczce Male*, niem. *Stanisch Klein*, dwie wsi 1890 SG XI 208; *Staniszczce (Stanisch), Stanisch (Staniszczce)* 1900 Myc 84; *Staniszczce Male (Klein-Stanisch), Staniszczce Wielkie (Gross-Sta- nisch)* 1920 PrusSG 71; *Grofi Stanisch [j]etzt Grofi Zeidel, Klein Stanisch [j]etzt Klein Zeidel* 1941 SOV 118, 184; *Klein Zeidel — Staniszczce Male, -a, staniszczkański, Gross Zeidel — Staniszczce Wielkie, -cza, staniszczkański* 1946 MPol XXV nr 142; *Staniszczce Male, -cza -lego, Staniszczce Wielkie, -cza -kiego* 1982 WUN III 285. — Pierwotnie n. *Staniszczce*, od ap. *stan* 'zatrzymanie się, postój, przystanek w drodze; tymczasowe miejsce schronienia; namiot; szałas myśliwski; spichlerz' Sstp VIII 410-3, z suf. *-iszczce*. Nazwę zniemczono jako *Stanisch*. Od XVII w. dwie wsi *Staniszczce Wielkie* i *Staniszczce Male*, niem. *Gross Stanisch* i *Klein Stanisch*, z członami odróżniającymi od przym. *wielki, mały* = niem. *gross, klein*. Nazwy niem. *Klein Zeidel, Gross Zeidel* zostały wprowadzone przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staniszczce Male* i *Stanisz- cze Wielkie*. Lit.: SNGŚI XIII 17; BorGŚI 106; BańMorf 98. PS

Staniszewice, wś, rad., gm. Chynów, 8 km na pld.-zach. od Góry Kalwarii: hereditatibus *Stani-*

Staniszewskie

szeuicze 1313 MkM I nr 827; *Staniszewicze* 1409, *Stanisseuice* 1410, *Staniszewicze* 1425 Czer nr 2013, 187, 1838; *Nove Staniszewicze, antiqua villa Staniszewicze* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 103v-104); *Stanischowo* (1426)1456 SHGMz (MK 3, 67v); *Stanischewycze* 1429 MkM I nr 763; *Stanischewicze* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 299v); *Stanischowycze* 1452, *Stanyschowicze* 1457 MUKr I 241, 268; *Stanischowicze* 1457 AS

I 150; *Stanischewicze maiorem cum minori* 1478 SHGMz(MK 5, 188); *Stanczeuice Magna* 1520 SHGMz(MK 32, 60); *Staniszewice Magna, Stanisewice Thobiae* 1576 ŻDz XVI 245, 216; *Staniszewice* 1783 MpPerMz; *Grofi-Staniszewice* 1804 HolPr II 226; *Staniszewice* 1827 Tabella

II 192; *Staniszewice* 1890 SG XI 208; *Staniszewice, -wic, staniszewicki* 1971 UN 127, 36. — Od n. os. *Stanisz* SSNO V 185 (: *Stanisław, Stanimir*), z suf. *-ewice*, też *-owo*. Obecny także wariant *Stanczewice*, por. n. os. typu *Staniączak, Stanczek, Stanczyc*. W XV-XVI w. nastąpił podział wsi na: *Staniszewice Stare* (łac. *Antigua*) i *Nowe, Staniszewice Wielkie* (łac. *Maior, Magna*)*HStaniszewice Tobiaszowe* (łac. *Thobiae*, por. n. os. *Tobiasz, Tobija* SSNO V 443). Lit.: *TaszyckiPatrMz* 65; *KopRad* 383-4.

UB

Staniszewo (1), wś, gdań., gm. Kartuzy, 10 km na pñ.-zach. od Kartuz: villas ... *Stani- sfiewo* (1348)XVII PrUr IV 338; *Stabischow, Stabesschow* 1406 Zeit XI 28; *Stauisewo*, wsi ... *Stawisseua* 1565 Lupom 84, 85; *Stawiszewo* 1570 ŻDz XXIII 260; *Stawiszewo* 1583, *Stawissowo* 1599 Font I-III 36, 470; *Staiwiszewo* 1664 Font XXXII 377; *Staszewo* 1720 Font XVI-XIX 531; *Staniszczewo* 1775 Busching IX 498; *Stanische- wo* 1789 Goldb II 214; *Staniszewo* 1796-1802 MpSchrot IX; *Stanischau — Staniszewo* 1879 KętN 17; *Staniszewo* al. *Stajszewo*, niem. *Stanischewo* 1890 SG XI 209; *Stanischau* seit 1866, fr. *Staniszewo, Stawiszewo* 1912 Bar 112; *Staniszewo*, niem. *Stanischewo* 1921 Sk XI 27, 87; *Staniszewo* in. *Stajszewo (Stanischau)* 1925 Krzep 110; *Staniszewo* 1952 UW 191; *Staniszewo, -wa* 1982 WUN III 285; gw. dawniej *staisew^o* (*staniśew^o*) Lor 96, *-va, staiśew^o* Lor A 34, później *staisevo, -va, staisefsci*. — Od n. os. *Stanisz*, z suf. *-ewo*. Od XV do XVII w. *Stawiszewo*, od n. os. **Sta- wisz* (: *Stawisza* SSNO V 204); być może jest to

substytucyjna zmiana niem., wynikająca z błędnego odczytania *-n-* jako *-u-* [= w], co zdaje się potwierdzać wymiana w : b. Nazwa zapisywana także w postaciach skróconych *Staszewo* oraz *Stajszewo* (tu zapewne z gw. wymową **Staiśze- wo = Stajszewo*, z rozwojem jak *pajśki z pański*). Według U. Kęsikowej i K. Makowskiej pierwotnie było *Stawiszewo*, a postać *Staniszewo* jest wyrównaniem do n. os. *Stanisz*. Lit.: MKart 160; Kęsikowa, PMT II 134.

BCz

Staniszewo (2), wś, poznań., gm. Środa Wielkopolska, 8 km na pñ.-zach. od Środy Wielkopolskiej; *Vegierskie et Staniszewo* (1371)1558 KW III 363; de *Samnessewo* 1391 Lek I nr 935; de *Semniszewo* 1402, de *Mniszewo* 1403 KZPozn nr 1019, 1278; de *Szemisszewo* 1417 KW V 256; *Schampnischewo* 1449, *Schamnyschewo* 1475 Koz III 175; *Schamischewo* circa Sroda 1510 NKs 28; *Samyschevo* 1510 NKs 196; *Sammiszewo* 1578 ŻDz XII 203; *Sammiszewo* 1674 MKI(ASK 74, 178); *Staniszewo* 1696 Koz III 175; *Staniszewo* 1783-84 RejKor 814; *Staniszewo* 1789 MKI(Tab 47, 72); *Staniszewo* 1846 KsP 354; *Staniszewo* 1890 SG XI 208; *Staniszewo*, wś, folw. 1921 Sk X 106; *Staniszewo, -wa* 1982 WUN III 285; gw. *staniśevo, -va, staniśeski*. — Pierwotnie zapewne **Sąmni(e)szewo*, od n. os. **Sąmni(e)sz*, z suf. *-ewo*. Do n. os. por. stp. *sąmnieć się* 'mieć wątpliwości, sprzeciwiać się; bać się, lękać się; wstydzić się czegoś, żałować czegoś' Sstp VIII 137. Obok formy *Sąmniszewo* występowała też postać *Semniszewo*, por. *Sapolno > Sepólno Krajeńskie*. Efemeryczna postać *Mniszewo* powstała być może w wyniku adideacji do ap. *mnich*. *Sam- niszewo* to postać graficzna, występująca w niej grupa spółgłoskowa *-mń-* ulegała uproszczeniu w *-m-/-ń-* (*Samiszewo//*Saniszewo*). Wtórnie *Staniszewo*, zapewne w wyniku adideacji do n. os. *Stanisz*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka).

P

S

Staniszewo zob. **Staniszczce Staniszewskie**, wś, rzesz., gm. Raniżów, 7 km na pñ.-zach. od Sokołowa Małopolskiego: *Staniszowsky* 1779-83 MpMieg; *Staniszewski* 1802 Crusius III/2, 360; *Staniszewskie* 1855 MpKum; *Staniszewskie* 1890 SG XI 209; *Staniszewskie* 1933 SkBy 1604; *Staniszewskie, -kiego, staniszewski* 1965 UN 59, 35. — Od n. os. *Stanisz*, z suf. *-owski/-ewski*, (pl.) *-ewskie*.

IN

Staniszowice

Staniszowice zob. **Staniszewice** **Staniszowo** zob. **Staniszewice** **Staniszowski** zob. **Staniszewskie** **Staniszów**, wś, jel., gm. Podgórzyn, 5 km na płd. od Jeleniej Góry: de *Stansdorf* ok. 1300 CdSil XIV 136; zu *Stonsdorf* 1338 Reg nr 6025; *Stonsdorff* 1367 CdSil XIV 136-7, przyp. 285; das dorf *Stonsdorf* 1367, *Stonsdorf* 1384 LandbSch I nr 171, A91; *Stonsdorff* (1395) K 661; *Stohndorf* 1395 SGTS IV 439; *Stonsdorf*, *Stendorf* 1399 LandbSch III nr 502, 607; Caspar Stange zu *Stonsdorf*, zu *Stonssdorf* 1563 CdSil XXVII 213, 224-5, przyp. 4; Sambson Stange von *Stonssdorf* 1585 CdSil XXXV 24; *Stansdorf* 1607 CdSil XXIV 204; *Stonsdorf* ok. 1660 MpDSIav; *Stonsdorff* (pa- gus) 1668 J IV 46; *Stonsdorf* 1673 CdSil XXXII 93; *Stonfidorf* 1677 J IV 93; *Mittel-, Nieder-, Ober Stonsdorf* 1736 MpWielJav; *Ober- und Mittel Stohndorff* 1741 CdSil XXVII 361; *Stonsdorf, Ober-, Mittel-, Nieder-* 1786 Z VI 397; *Stohndorf* 1816 SGTS IV 439; *Stohndorf, Mittel-, Nieder- u. Ober-* 1845 K 661; *Stonsdorf* 1941 SOV 365; *Łącznikowo*, n. przejściowa 1945 SGTS IV 439; *Stonsdorf— Staniszów, -owa, staniszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Staniszów, -szowa* 1982 WUN III 285. — Dawna n. niem. *Stansdorf*, od n. os. *Stan* (: *Stanisław*) SSNO V 171, Gott 471 i ap. *Dorf 'wieś'*. Wtórnie *Sto(h)nsdorf* może w wyniku adideacji do n. os. *Stohn* Gott 476. Dodatkowe człony od przym. *ober* 'górnym', *nieder* 'dolnym', *mittel* 'średni, środkowy' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staniszów*. Lit.: SNGŚI XIII 17; SGTS IV 439-48. PS

Staniszówka, cz. wsi Basinów, dawniej wś, rad., gm. Magnuszew: *Staniszówka*, kol. 1890 SG XI 209; *Staniszówka*, wś 1921 Sk III 61; *Staniszówka* 1933 SkBy 1604; *Staniszówka* 1967 SM 1070; *Staniszówka, -ki* 1970 UN 25, 28. — Od nazw. *Stanisz*, z suf. *-ówka*. PS

Stanitz zob. **Stanice** **Stanken** zob. **Stańkowo** (2) **Stankendorf** zob. **Stanowo** (2) **Stanki**, wś, częst., gm. Krzepice, 4 km na pñ.-zach. od Krzepic: *Stanki*, kol. i pustk. 1890 SG XI 210; *Stanki*, wś 1902 Przew II 183; *Stanki* 1933 SkBy 1604; *Stanki* 1952 UW 255; *Stanki, -nek* 1982 WUN III 285. — Od n. pobliskiej wsi *Stany* (1), z suf. pl. *-ki*. IN

Stanki zob. **Chojane-Stankowięta** **Stankiewicz** zob. **Stankowice** **Stanko** zob. **Stańkowo** (1)

Stankowa Wola zob. **Wola Stańkowska** **Stankowice** (1), os. zaginiona, włączona do Piotrkowic (1), bydg., gm. Inowrocław: de *Stan- couitze* 1432, de *Stankowicze* 1441 Koz V 341; *Stankowycze* 1489 Lupbrz 172; *Stankowicze* 1527 Vlad XI 56; *Piotrkowice* seu *Stankowice* 1583 ŻDz XII 253. — Od n. os. *Stanek* SSNO V 173 (: *Stanimir, Stanisław*), z suf. *-owice*. W n. doszło do zmiany *n > m*. KW

Stankowice (2), wś, jel., gm. Leśna, 2 km na płd.-wsch. od Leśnej: *Rengersdorff* (1346) KOL 65; *Rengirdorf* 1409 BenaGŁuż 407; *Rengersdorff* 1448 CdL IV 515; *Rengersdorff* 1593 MpLusSup; Heinrich von Panwiz und *Renngerssdorff* 1598 CdSil XXXV 253 (tu?); *Rengersd.* ok. 1660 Mp- DSIav; *Rengersdorff* ok. 1720 MpWeigSup; *Ren- gersdorf* 1736 MpWielJav; *Rengersdorf* 1845 K 543; *Rengersdorf* 1941 SOV 309; *Rzeka*, n. przeź - ściowa 1945-47 SNGŚI XIII 18; *Rengersdorf— Stankowice, -ic, stankowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stankowice, -wic* 1982 WUN III 285. — Nazwa niem. *Rengersdorf*, od n. os. *Renger* (: *Ragingar*) Gott 398 i ap. *Dorf 'wieś'*. Nazwa ta bywa łączona z osobą śląskiego szlachcica Heinricha *Renkera*, w l. 1417-19 pana na zamku Czocha, w którego posiadaniu znajdowały się Stankowice (KOL 53), jednak chronologia zapisów przeczy takiej motywacji (BenaGŁuż 407). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Stankowice*. Lit.: SNGŚI XIII 18; KOL 53; BenaGŁuż 407-11; SGTS II 329-32. PS **Stankowice** zob. **Stankowicze** **Stankowicze**, cz. wsi Maćkowicze, dawniej wś, biał., gm. Mielnik: [Młyn *Stankowicze*] 1774 Sosna 322; *Stankowice* 1788 Busching XXII 183; *Stainkowice* 1801-04 MpHeld; W *Stańko- wiczach* 1802, *Stańkowicze*, z młyna *Stańkowicz* 1808, ze Wsi *Stańkowicz* 1830, 1833 APBiał, sygn. 4/534/0/-/1(k. 35), 2(k. 14v), 4(k. 26, 220); *CmaHKOBHUH* 1878-86 Kond 189; *Stankiewicz*, *Stankowicze* 1890, *Stankowicze* al. *Stankiewicz* 1902 SG XI 210, 213, XV/2, 617; *Stankowicze* 1921 Sk V 26; *Stankowicze*, wś 1967 SM 1070; *Stankowicze, -wicz* 1982 WUN III 285; gw. *stankowicy, -vic*. — Od nazw. *Stankowicz*, w l. mn., por. młyn trzyma Jakub *Stankowicz* 1621 Kond 189. Zapisy

z l. 1801-33 notują oboczną postać *Stankowicze*. Efemerycznie występowała też n. *Stankiewiczze*. Lit.: Kond 189; Sosna, Katalog świątyń i duchowieństwa prawosławnej diecezji warszawsko-bielskiej, Elpis 2/3, 2000, 322. PS

Stankowięta zob. **Chojane-Stankowięta, Dzierżki-Stankowięta, Moczydły-Stanisławowięta, Piszczaty-Stankowięta**

Stankowo (1), wś, elbl., gm. Markusy, 12,5 km na pld.-zach. od Pasłęka: *Stuhmswalde* ok. 1780 HAPr IV 389; *Stumswalde*, wś 1789 Goldb I 219; *Stuhmswalde* 1796-1802 MpSchrot X; *Stumswalde* 1820 Wald 181; *Stuehmswalde* 1890 SG XI 505; *Stuehmswalde* — *Sztumkowo* 1946 Ley I 85; *Stuhmswalde* — *Stankowo*, -wa, *stankowski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Stankowo*, -wa 1982 WUN III 285. — Dawniej n. niem. *Stuhmswalde*, od n. os. **Stuhm*, por. *Stuhmann*, *Stumer* BahlowNdN 484 z członem -walde. Nazwa spolonizowana jako *Sztumkowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stankowo*. RP

Stankowo (2), wś, leszcz., gm. Gostyń, 8,5 km na pld.-zach. od Krzywinia: *Stanchouo* (1181)1258 KWlp 66; *Stanchouo* 1258 KW I 328; *Stankowo* (1360)XV-XVII KWlp 136; *Stancowo* 1403 KZPozn nr 1502; *Sthankowo* 1483 KWlp 378; *Stankowo* 1510 NKs 46; *Stankowo* 1580-81 ŻDz XII 75; *Stankowo* 1789 PPOzn(Tab 8, 13); *Stankowo* 1890 SG XI 213; *Stankowo*, -wa, *stankowski* 1970 UN 78, 11; gw. *stankovo*, -va, *stankoski*. — Od n. os. *Stanek*, z suf. -owo. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 634-6; PPozn 284; Nieckula, -ov- 194. PS

Stankowska Wola zob. **Wola Stańkowska Stankówka** zob. **Stańkowa** (2) **Stankuny**, wś, suwał., gm. Wiżajny, 33 km na pln.-zach. od Suwałk: *Stankuny* 1626 SHGPd (WolffPac 94) (tu?); *Stankuny* 1744 SDV 104; *Stazkuny* (!) 1784 SHGPd(Opispar rkps I, nr 6011, 107-110); *Stankuny* 1827 Tabella II 192; *Stankuny* 1890 SG XI 213-4; *Stankuny* 1921 Sk V 88; *Stankuny*, -kun 1982 WUN III 285. — Od n. os. **Stankun* (: lit. n. os. *Stankunas*, *Stankus* Lpvz II 804 < *Stanko*, *Stanek*, te od *Stanisław* SSNO V 173-6), w l. mn.; por. też nazw.

Stankunowicz RymSEN II 475. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN **Stanomin**, wś, bydg., gm. Dąbrowa Biskupia, 13 km na pld.-wsch. od Gniewkowa: de *Stano-*

mino 1394 Koz V 341; *Stanomino* 1418 Koch nr 473; *Stanomino* 1489 Lupbrz 162; *Stanomijno* 1527 Vlad XI 62; *Stanomin*, *Stanomino* 1577 Vlad XVII 76, 78; z *Stanomina* 1582 Font XXXVII 206; *Stanomino* 1583 ŻDz XII 251; *Stanomino* 1598 Font XXXVI 75, 77, 78, 80; ... Stefan Wolski heres bonorum *Stanomina* 1690 ZKuj III 150; Wieś *Stanomin* 1765 Luwlkp 37; *Stanomin* 1793 HolN 206; *Stanomin* 1796-1802 MpSchrot XXV; *Stanomin* 1802-03 MpGillyPr; *Stanomin* 1839 MpKwat II 2; *Stanomin* 1890 SG XI 214; *Stanomin*, niem. *Standau* 1921 Sk X 23, 157; *Stanomin* 1952 UW 51; *Stanomin*, -na 1982 WUN III 285.

— Od n. os. **Stanoma* (: *Stanisław*), z suf. -ino, -in. Lit.: Nieckula, -ov- 311. KW

Stanomino, wś, kosz., gm. Białogard, 7,5 km na pld.-zach. od Białogardu: *Standemin* 1495 TrautmElb I 175; *Standemyn* (1523) KIKr 171; *Standemin* 1540 PomKirch II 59; *Standemin* 1618 MpLub; *Standemin* 1628 KIKr 284; *Standemin* 1789 MpGillyPom; *Standemin* 1804 RzDuma I 137; *Standemin* — *Stanomino*, -na, *stanomiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stanomino*, -na 1982 WUN III 285. — Pierwotnie **Stani-min*, od n. os. **Stanim(a)* (: *Stanimir*, *Stanisław*), z suf. -in. Do n. os. por. im. typu *Barnim*, *Ra-dzim*, *Unima*. Nazwa zniemczona jako *Stande-min* (z *nd* na oznaczenie *n*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanomino*. Lit.: TrautmElb I 175; RzDuma I 137-8. BCz

Stanomino zob. **Stanomin**

Stanomska Wola zob. **Wola Stanomińska**

Stanowice (1), wś, gorz., gm. Bogdaniec, 11,5 km na pln.-wsch. od Witnicy: *Streueniz* (!) 1300 CdB A XVIII 371; de *Stennewitz* 1319, *Sten-newitz*, *Stenewitz* 1337 LandbNM 96, przyp. 29; in villa *Stennevitz* 1350 CdB A XVIII 465; *Stenewitz* 1350, in villa *Stennewitz* 1362 LandbNM 96, przyp. 29; *Stemnitz* 1493 SHGNM(KI 99); *Stenewitz* (1499) CdB C II 441; zu *Stennewitz* (1517) CdB A XXIV 228; *Stennewitz* 1775 BuschingMB 273; *Stennewitz* 1833 MpUMbl 1703; *Stennewitz*

— *Stanowice*, -ic, *stanowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Stanowice*, -wic 1982 WUN III 285. — Od n. os. *Stan* SSNO V 171 (: *Stanisław*), z suf. -ewi- ce. Nazwę zniemczono jako *Stennewitz*. W 1319 r. odnotowany jest Fritzo de *Stennevitz*, mieszczanin gorzowski, który pochodził z tej wsi lub posiadał

Staniszowice

w niej lenno (SGorz 365). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanowice*. Lit.: Siciński, OSG VIII 74; SGorz 365-8.

BCz

Stanowice (2), wś, kat., gm. Leszczyny, 3 km na pld. od Czerwionki-Leszczyn: *Stanowitz* ok. 1300 CdSil XIV 109; de *Stanowicz* 1335 Reg nr 5409 (tu?); ex villa *Stanowice* 1679, ex pago *Stanowitz* 1680, ex pagis Belck et *Stanowitz* 1687/88 J II 118, 651, 418; von *Stanwitz* 1734 SNGŚI XIII 19; *Stanowitz* 1736 MpWielRat; *Stannowitz* 1775 Busching XIII 308; *Stanowiz* 1784 Z III 168; *Stanowitz, Stanowice* 1830 Kn 650; *Stanowitz, Stanowice* 1845 K 650; *Stanowice* 1900 Myc 47; *Stanowice (Stanowitz)* 1920 PrusŚG 71; *Stanowice, -wic* 1982 WUN III 285. — Od n. os. *Stan*, z suf. *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Stanowitz*. Lit.: SNGŚI XIII 19; BorGŚI 183.

PS

Stanowice (3), wś, wałb., gm. Strzegom, 5 km na pld. od Strzegomia: *Ztanouischa* 1203 SUr I 61; ville de Stregom et de *Stanouischa* 1255 SUr III 102; *Stanowicz* 1305, *Stanowicz, Zstanewiz* 1307, circa villam *Stanowicz* 1310, von *Stanewicz* 1328 Reg nr 2869, 2962, 2967, 3175, 4758; *Stanewicz* 1347 RegŚI I nr 598; Mertin von *Stanewicz* 1366, *Stanowiz, Stanewiz* 1371 LandbSch I nr 119, 464, 593; *Stanewicz* 1389, Matthes von *Stanewiz* ... sein gut ... zu *Stanewicz* 1394 LandbSch II nr 625; *Stanowicz, Stanewicz* 1396, *Stanewitz* 1397, *Stanewicz* 1403, *Sthanewiz* 1407 LandbSch III nr 22, 113, 342, 1488, 1828; *Stanewicz* 1408 GrMark I 527; *Stanewitz* 1451 CdSil XXXV 92; pagi ... *Stanwitz* 1651/52 J I 257; *Stanewitz* ok. 1660 MpDSIav; *Stanwitz* 1666/67 J I 367; *Stanowicz* 1667 CdSil XXVII 62, przyp. 1; *Nied., Ob. Stanowicz* 1736 MpWielSchw; *Stanowitz* . bestehet aus: *Ober Stanowiz, Mittel- und Nieder-Stanowiz, Stanowiz Stiftsantheil, Stanowiz Kommendeantheil* 1785 Z V 238; *Stanowitz, Nieder- (Mittel- u. Nieder-), Stanowiz, Ober-* 1830 Kn 744; *Stanowiz, Konigl., Nieder- (Mittel- u. Nieder-) u. Ober-* 1845 K 650; *Stanowice* 1900 Myc 47; *Stanowitz j[etzt] Standorf* 1941 SOV 359; *Stanowie*, n. przejściowa 1945 SGTS XX 458; *Standorf* — *Stanowice, -ic, stanowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Stanowice, -wic* 1982 WUN III 285. — Pierwotnie *Stanowiska* (lub *Stanowiszczka*), od ap. *stan* m.in. 'zatrzymanie się, postój, przystanek w drodze; tymczasowe miejsce schronienia; namiot; szałas myśliwski;

spichlerz' Sstp VIII 410-3, z suf. złożonym *-owi- sko* lub *-owiszczce*, w formie pluralnej. Por. też ap. *stanowisko, stanowiszczce* w podobnym znaczeniu Sstp VIII 414-5. Wtórnie może **Stanowice*, z wyrównaniem do n. m. na *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Stanowitz, Stanewitz*. Dodatkowe człony na określenie cz. wsi od przym. niem. *ober* 'górný', *mittel* 'środkowy', *nieder* 'dolny', a także związane z formą własności: od *koniglich* 'królewski', *Kommendeantheil* (por. *Kommende* 'komturia, komandoria', *Ant(h)eil* 'część', w związku z komturią Zakonu Maltańskiego, niem. Malteser Kommen- de), *Stiftsantheil* (por. *Stift* 'kolegiata, klasztor', w związku z nieistniejącym klasztorem Zakonu Panien Benedyktynek w Strzegomiu, niem. Jung- fern Stift). Nazwa niem. *Standorf* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanowice*. Lit.: SNGŚI XIII 19; Z V 238.

PS

Stanowice (4), wś, wroc., gm. Oława, 4 km na pn. od Oławy: *Sobotzitz, Stanowice* ... duas villas Teutonicas 1250, villam nostram, que dicitur *Stanouisce* ... excepta *hereditateArnoldi* 1251 SUr III 395, 352; *Stanowisco* (1251) K 650; *Stanouischa* 1253 SUr III 67; *Stanowice* (1258) K 650; filii quondam *Arnoldi Longi* in bona mentis et corporis valitudine in nostra constituti presentia decem mansos in *Stanowicz* positos 1288 SUr V 304; in *Szdanow* villa ok. 1300 CdSil XIV 44; *Arnoldiz- dorf* 1311 Reg nr 3197; *Arnoldisdorph, Arnoldis- dorf* (Arnsdorf, jetzt ein Theil von Klein Stannowitz) 1332, *Stanewicz* 1336, in *Sdanowicz* 1336, *Sdanowicz* 1339 Reg nr 5148, 5616, 5653, 6241; *Sdanowiz* 1341 SNGŚI XIII 18; *Arnoldisdorph, villa Olaiensis districtus, Arnoldsdorph* 1349, villa *Arnoldsdorph* seu *Stanowicz* 1350, *Stanowicz* seu *Arnoldsdorph* 1351, *Arnoldsdorf* uel *Stanowicz* 1352, *Arnoldiulla* 1352, *Arnoldsdorf* alias *Stanowicz* 1352, *Arnoldisdorf* alias *Stanowicz, Arnoltstorph* alias *Stanowicz* 1353 RegŚI II nr 20, 21, 311, 471, 634, 771, 773, 826, 828; *Arnoldivil- la* 1356 RegŚI III nr 240; de *Arnoldsdorf* (1359) RegŚI IV nr 580; Niczco de *Arnoldisdorf, Niczco de Arnoldsdorf* (1360) RegŚI V nr 73, 89; *Sdanowicz* u. *Zdanowicz* (1361) K 650; *Stanowiz* villa 1579, *Stannewiz* villa 1666/67 J I 80, 518; *Stanowiz* 1736 MpWielBreg; *Stanowiz* ... hiefl auch ehemals *Arnsdorf* 1783 Z I/3, 68; *Stannowitz* ...

Stanowo

Zum Ort gehört: *Arnsdorf*, Dorf-Antheil 1830 Kn 743; *Gr.*, *Kl. Stanowitz* 1830 MpRey nr 152; *Stan-nowitz*, *Ober-* u. *Nieder-*, *Stanowice* ... Hierzu: *Arnsdorf* 1845 K 650; *Stanowice* 1900 Myc 47; *Stannowitz*, *Kol. Kl. Stannowitz* 1900, *Stannowitz*, *Stiftsgut Stannowitz* 1932, *Eisfeld*, *Stiftsgut Eisfeld* 1940 MpMbl(5069); *Eisfeld Schl.* — *Stanowice*, *-ic*, *stanowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stanowice*, *-wic* 1982 WUN III 285. — Pierwotnie zapewne *Stanowisko* lub *Stanowiszczce*, wtórnie (albo równolegle) *Stanowice*; o etymologii zob. *Stanowice* (3). Nazwę zmieniono jako *Stanowitz*. Dodatkowe człony od przym. niem. *gross* 'duży, wielki', *klein* 'mały' oraz *nieder* 'dolny', *ober* 'górnny' na określenie części wsi. W połowie XIII w. z gruntów *Stanowic* wydzielono dla rycerza *Arnolda* (por. *Syffridi villa militis Arnoldi* ok. 1300 CdSil XIV 42) dziesięć włók, na których powstała wieś o n. *Arnold(i)sdorf* (: *Dorf* 'wieś'), wtórnie *Arnsdorf*, z wyrównaniem do skróconej n. os. *Arn* (: *Arnold* < *Arnoald*) *Gott* 91. W późniejszych latach miejscowość stanowiła cz. *Stanowic*, jednak okresowo używano obu nazw na określenie wsi. Nazwa niem. *Eisfeld* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanowice*. Lit.: SNGŚl XIII 19. PS

Stanowice zob. **Staniowice** **Stanowie** zob. **Stanowice** (3) **Stanowiska** (1), wś, kiel., gm. Mniów, 17 km na pld.-zach. od Końskich: hereditates ... in wlgari nuncupatas Bobrownik ... et *Stanowyska* (1344)1462 ZDM IV 80; *Stanowiska* 1412 Sand nr 561; *Stanowyska* 1508 ŻDz XV 484; *Stanowyska* 1511-23 ŁLB I 555; *Stanowiska* 1511/12 VisitGn 348; *Stanowiska* 1540 ŻDz XV 580; *Stanowiska* 1573 ŻDz XIV 274; *Stanowiska* 1788 Busching XXII 230; ... i *Stanowiskami* 1789 Lusand I 99; *Stanowieska* (!) 1801-04 MpHeld; *Stanowisko* 1802 Crusius III/2, 361; *Stanowiska* 1827 Tabella II 192; *Stanowiska* 1890 SG XI 215; *Stanowiska*, *-wisk*, *stanowski* 1966 UN 24, 71; gw. *stanowis^oi*, *-isk*, *stanowiski*. — Od ap. *stanowisko* lub *stan*, z suf. złożonym *-owisko*, w formie pluralnej; zob. *Stanowice* (3). W XIX w. odnotowano też formę singularną nazwy. Lit.: KSand 188; KopKiel 105; BańMorf 97. IN

Stanowiska (2), wś zaginiona, leżała w par. Kozłów, w dawnym pow. ksiąskim, kiel.: *Stano*

wiska (1381)1606 ZDK I 117; *Stanowska* (!) 1389 Krak nr 5246; *Stanowyska*, *Sthanowyska* 1470-80 DB I 183, II 89; *Stanowysca* 1490 ŻDz XV 438; [*Stanowiska*, *Stanowska Wola*] XVI AtKr 279; [*Stanowiska*] 1598 AtKr 67. — Obocznie n. zestawiona *Stanowska Wola*. Lit.: RKrak 158; KSand 188. IN

Stanowiska (3), cz. wsi Kopytowa, dawniej wś, krośn., gm. Chorkówka: *Stanowiszczce* (1388) XV KMłp IV 24; *Stanowiska* 1390 Mog 85; in *Stanowiska* (1421)1534 ZDM II 8; *Stanowyszka* 1470-80 DB III 391; *Stanowyska* 1529 LR 383; *Stanowiska* 1581 ŻDz XIV 112; *Stanowisko* 1794 Ga Qq2; *Stanowiska* 1802 Crusius III/2, 361; *Stanowiska* 1855 MpKum; *Stanowiska*, cz. wsi 1890 SG XI 215-6; *Stanowiska*, przys. 1933 SkBy 1604; *Stanowiska*, *-wisk* 1965 UN 60, 34. — Początkowo *Stanowiszczce*, od ap. *stanowiszczce*, zob. *Stanowice* (3). Wtórnie *Stanowiska*; okresowo też w l. poj. Lit.: RBiecz 47. IN

Stanowiska (4), wś, piotr., gm. Kluczewsko, 14 km na pln. -zach. od Włoszczowy: *Stanowiska* 1783-84 RejKor 69; *Stanowiska* 1788 Busching XXII 230; *Stanowisko* 1801-04 MpHeld; *Stanowiska* 1802 Crusius III/2, 361; *Stanowiska* 1839 MpKwat III 6; *Stanowiska* 1877 Zin II 173; *Stanowiska* 1890 SG XI 215; *Stanowiska*, *-wisk*, *stanowski* 1970 UN 35, 14. — Na początku XIX w. n. też w formie singularnej. IN

Stanowiska zob. **Stanowice** (3) **Stanowisko**, wś, suwal., gm. Giby, 37 km na pln.-wsch. od Augustowa: *Stanowisko*, os. 1781 WiśnSejn 143; *Stanowisko* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 107-110); *Stanowisko* 1827 Tabella II 192; *Stanowisko* 1890 SG XI 216; *Stanowisko* 1921 Sk V 70; *Stanowisko*, *-ka* 1982 WUN III 286. — Od ap. *stan* 'postój czy też miejsce postoju; namiot, posterunek' Sstp VIII 410-3, z suf. *-owisko*, lub od ap. *stanowisko*. Początkowo była tu osada strażników leśnych. Lit.: WiśnSejn 143, 150, 188; BorPodl(kartoteka). IN

Stanowisko zob. **Stanowiska** (1, 3, 4), **Stanowice** (4)

Stanowiszczce zob. **Stanowiska** (3), **Stanowice** (4)

Stanowitz zob. **Stanowice** (2, 3, 4)

Stanowo (1), wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 3,5 km na pld.-zach. od Dzierzgonia: *Woysewite*, *Wuse-*

Stanowo

witen, Wusewithen (1360)XIV PrUr V 473; *Wusewiten, Woysewite, Wusewithe, Woysewith* 1360 Błażenie II 382; *Woysewite, Wusewithen, Wosewi-ten, Wosewyten, Woyswiten, Woswyten, Woszewyten* 1366 Sm III 79; *Woszewyten, Woswyten* ok. 1400 Ger 211; *Wusewiten, Woszewyten, Wosewyten, Woswyten* ok. 1400 Błażenie II 382; *Wosewiten* 1406 MTB 382; *Wosgewiten* ader *Sternów* 1437 GZ 34; *Stenaw, Stanaw* (1600) SG XI 216; villae ... *Stanowo* 1647 Font IV 134; *Sztonow* (1710) SG XI 216; *Stanau, Gr.* 1772/73 HAPr IV 649; *Stanau* 1789 Goldb II 213; *Gr. Stanau* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Stanowo* al. *Stonowo*, niem. *Gr. Stanau*, dobra ryc. 1890 SG XI 216; *Stanau Grofi*, fr. auch *Sztonowo, Stenau* 1912 Bar 112; *Stanowo* — *Gross Stanau* 1941 Choj 129; *Gross Stanau* — *Stanowo, -wa, stanowski* 1950 MPol nr 134, poz. 1720; *Stanowo*, os. 1967 SM 1070; *Stanowo, -wa*, os. 1982 WUN III 286; *Stanowo, -a, stanowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *stanowo, -a, stanofsfi*. — G. Błażenie przyjmuje, że n. jest raczej prus. o nietypowej postaci i niejasnej etymologii, z suf. *-ew-it*. Do n. por. objaśnienia n. *Osetnik, Wozławki*. H. Górniewicz odczytał ją jako **Wojaszewice*, od n. os. *Wojasz* SSNO VI 178 (: *Wojciech*), z suf. *-ewi-ce*. W zapisach substytucyjnych prus. *-it-* za pol. *-ic* oraz niem. *-en* typowe dla form pluralnych. Od XV w. n. *Stanowo*, od n. os. *Stan* SSNO V 171, z suf. *-owo* w niem. zapisach substytucyjnych oddanym przez *-au*. Zapisy historyczne z XVIII w. oraz forma gw. potwierdzają *Szt-* pod wpływem niem. wymowy nagłosowego *St-*. Wahania wokalizmu *a : e : o* substytucyjne. Człon dyferencyjny w n. zestawionej od niem. przym. *gross* 'wielki' dla odróżnienia od pobliskiego *Klein Stanau*, dziś *Stanówko*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 151, 176; Błażenie II 382.

BCz

Stanowo (1a), wś zaginiona koło Gdańska: *Stanowe* 1178, *Estimnoho* (1245) Perl 4, 74; *Cziminow, Stanne* 1279 PMT VI 96. — Nazwa *Stanowo* od n. os. *Stan*, z suf. *-owo*. Według H. Bugalskiej *e-* w zapisie *Estimnoho* pochodzi z łac. przyimka *e(x)*. Lit.: Bugalska, PMT VI 96. BCz **Stanowo** (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Iława, 15 km na płn.-wsch. od Iławy: Gunther von *Stankendorff*. *Stankendorff*, z nadpisu na dok.: des Scholzen von *Stankendorff* (1418), *Stanekendorff* (1476), Freien von *Stannkendorff*

(1521), Gute *Stenkendorf* (1566) Kauf 104-5, 159-60; *Stenkendorf*, wś ok. 1780 HAPr IV 388; *Stenkendorf* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Stenkendorf* ok. 1845 MpRey nr 33; *Steenken-dorf* al. *Stenkendorf*, dobra ryc. 1890 SG XI 315; *Steenkendorf* 1920 MPHAPr I; *Stenkendorf* 1935 MpMbl(2384); *Steenkendorf—Stańkowo Iławskie*, wś 1946 Ley I 104; *Stanowo* 1965 Mp- -25(Iława); *Stanowo, -wa* 1982 WUN III 286. — Dawna n. *Stannkendorff, Ste(e)nkendorf*, z niem. członem *Dorf* 'wieś' i prus. n. os. *Stan-ge, Stanike, Stan(c)ko* TAP 97, por. n. m. *Stenken* Błażenie 155 lub niem. *Stanke* (: pol. *Stanisław*), z wtórną adideacją do *Steen(ken)* (: *Stein*) Gott 471, 473. Historycy przytaczają dla wsi n. niem. *Schankendorfe* (bez daty). Nazwę spolonizowano jako *Stańkowo Iławskie*; później ustalono n. *Stanowo*. Lit.: Iława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 266, 268; Kaufmann, Geschichte des Kreises Rosenberg, Band I, 1927, 61, 95, 211 (= Kauf); Sm VII 6-7; Szczepański, Zapiski Historyczne LXXVI, 2011, 17.

RP

Stanowo (3), wś, płoc., gm. Bodzanów, 18 km na pld.-wsch. od Płocka: *Myschewo (Mystewo)* (1319) KMaz II 149; *Misszewo* 1417 KkM nr 155; hereditate *Mischevo Czthan* 1476 SHGPł(MK 5, 68); *Czthanowo Miszewo* 1578 ŻDz XVI 9; *Stanowo* 1784 MpPerPł; *Stanowo* 1827 Tabella II 192; *Stanowo* 1890 SG XI 216; *Stanowo*, wś, os. mł., folw. 1921 Sk I 114; *Stanowo Dolne, Stanowo Górne*, dwie wsi 1967 SM 1070; *Stanowo, -wa* 1982 WUN III 286. — Nadanie z 1319 r. rozpadło się, zapewne jeszcze w XV w., na wies *Miszewko Garwackie* (dziś *Miszewko* (2)) i *Miszewo Czta-n(owe)*. O członie pierwszym zob. *Miszewko* (2), człon drugi *Czthan, Czthanowo* pochodzi od n. os. *Czthan*, por. Janusz *Czthan*, Mikołaj *Czthan* z tej wsi (SHGPł 285). Forma *Stanowo* powstała zapewne przez nawiązanie do n. os. *Stan*. Okresowo *Stanowo Dolne* i *Górne*; człon dyferencyjne od przym. *dolny, górny*. Lit.: SHGPł 284-5.

U

B

Stanowo zob. **Szczonów Stanowska Wola** zob. **Stanowiska** (2) **Stanożęta**, wś dziś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. gostyński, w gm. Duninów, 9 km na pld.-zach. od Płocka: *Staresund*, kol. 1798 HstB III 194; *Staryzant* 1802-03 MpGillyPr; *Staryzund* [wś] 1810, *Stary Zamek*, z kolonij *Stare*

go Zamku, z Koloni Starego Zamku 1811, *Stary Zund*, w wsi *Stary Zund*, z *Starego Zundu* 1811 APłoc, sygn. 50/399/0/-/1(k. 107), 2(k. 49, 70, 87, 11a); *Starozund* ... gospodarz na *Starozund* zamieszkały 1812, *Starozund*, w *Starozundzie*, na *Starozundzie* 1813, *Starozunt* ... w *Starozundzie*, *Starozunt*, *Starozund* 1818, na *Starozund* zamieszkały, na *Starozundzie* 1822, *Starozund* 1825 APłoc, sygn. 50/399/0/-/4(k. 38v), 5(k. 8, 13v), 10(k. 4, 13, 63), 14(k. 32, 83), 17(k. 3); *Starozund* 1827 Tabella II 194; do wsi *Starozamki* w gminie Biały Obwódzie Gostyńskim 1828 Gazeta Warszawska nr 83, 781; *Starozęta* 1839 MpKwat III 3; *Starozund* 1867 BuschEv 204; *Starozęta* 1877 Zin II 173; *Starozęta*, wś 1890 SG XI 216; *Starozęta* 1915 KdwR(Płock); *Starozęta* 1921 Sk I 28; *Starozęta* 1933 SkBy 1604. — Miejscowość powstała jako kolonia niemiecka. Nazwa prawdopodobnie od odmiejscowej n. os. (lub została przeniesiona z n. miejscowej) pochodzenia skandynawskiego (nordyckiego) *Star(e)-sund*, *Star(e)sund* lub *Star(e)sand*, *Star(e)sand* (nazwiska te występują współcześnie), por. liczne n. geograficzne: *Storesand* (Norwegia, Szwecja), *Storsand* (Dania), *Storsund* (Estonia, estońskie *Suus vain* 'wielka cieśnina') czy równobrzmiące z pierwszym zapisem n. cieśnin *Staresund* (Szwecja) w pobliżu miejscowości Stromstad i Vaster-vik w Szwecji (Lagermark 26, Leipzigiger Hand-worterbuch 1349). Do tych nazw por. szwedzkie i norweskie *stor* 'duży, wielki', także niem. *sand* 'piasek' oraz *sund* 'cieśnina (morska)' (Helleland 86, Modeer 73, 95, Stednavne i tekst 294, DWB XX 1107). O obcości n. może świadczyć fakt, że w niektórych dokumentach jej nie odmieniano (por. zapis z 1812 r.: gospodarz na *Starozund* zamieszkały). Nazwę zaadaptowano do polszczyzny jako *Staryzant* w wyniku adideacji do przym. *stary*. Nowsze formy: *Starozamki*, *Starozęta* (później zapewne zniekształcone jako *Stanożęta*) są przekształceniem wcześniejszej n. w wyniku adideacji do ap. *zamek* oraz upodobnienia do nazw patronimicznych na *-ęta*. U. Wójcik na podstawie zapisu z 1839 r. wywodziła n. od niepoświadczonej n. os. **Staroża* (por. *Starosz* SSNO V 192), co jednak w świetle wcześniejszego materiału wydaje się nieuzasadnione. Śladem po miejscowości jest współczesna n. lasu *Starozamki* 1970

UN 125, 19. Lit.: WójcikRaw 153; BuschEv 204; Maas, Zur Siedlungskunde des Plocker und Gostyniner Landes, [w:] Deutsche Monatshefte in Polen, Jhrg 3(13), 1936, 156; Helleland (red.), Norske stedsnavn/stadnamn, 1975, 86; Lagermark, Striderna vid Vestkusten 1717 och 1718, 1887, 26; Leipzigiger Handwörterbuch (...) nebst Europäischen Handlungs-Adress-Buche, Bd. 2, 1819, 1349; Modeer, Smalandska skagardsnamn, 1933, 73, 95; Stednavne i tekst, 1971, 294. **PS Stanów**, wś, ziel., gm. Brzeźnica, 11 km na płd.-wsch. od Nowogrodu Bobrzańskiego: *Reyn-gersdorf* ok. 1300 CdSil XIV 57; *Rengerdorf* (1348)1497 Tzschoppe 562; *Rengersdorf* 1350, *Rengersdorf*1353 RegŚl II nr 366, 950; *Rengirsdorf* 1368 CdSil XIV 149, przyp. 89; *Rengirsdorf* 1399 ZfGS XXXIII 396; *Rengirsdorf* 1417 CdSil XIV 149, przyp. 89; Vecentz *Rengerstorff* 1498 CdSil XXXII 61 (tu?); *Rengersdorff* 1540, *Rengersdorff* 1580, Comunitas ... *Rengersdorffensis*, *Rengersdorff* 1687/88 J III 744, 22, 714, 715; *Rengersdorf* 1699 CdSil XXXII 21; *Rengersdorf* 1736 MpWiel-Sag; *Rengersdorf* 1787 Z VII 110; *Rengersdorf* 1845 K 543; *Rengersdorf* 1941 SOV 309; *Rzeka*, n. przejściowa 1945 SNGŚl XIII 19; *Rengersdorf* — *Stanów*, -owa, *stanowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Stanów*, -nowa 1982 WUN III 286. — Dawna n. *Rengersdorf*, od n. os. *Renger(s)* (: *Ragingar*) Gott 398 (por. in bono Adam *Rengers* 1679, Bal-thasar *Rengers* 1687/88 J III 299, 716) i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stanów*. Lit.: SNGŚl XIII 19. PS

Stanówko, os., elbl., gm. Dzierzgoń, 2,5 km na płd.-zach. od Dzierzgonia: *Stanausche Muhle* 1789 Goldb II 213; *Kl. Stanauer Muhle* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Kl. Stanau*, os. mł. 1868 JMar 202; *Stanau Klein*, os. młyńska 1890 SG XI 181; *Stanauer M.* ok. 1893 KDR nr 131; *Stanau Klein*, fr. auch *Sztonowo*, *Stenau* 1912 Bar 112; *Stanowo Male* — *Klein Stanau* 1941 Choj 129; *Klein Stanau* — *Stanówko*, -ka, *stanówecki* 1950 MPol nr 134, poz. 1720; *Stanówko*, przys. 1967 SM 1070; *Stanówko*, -ka 1982 WUN III 286; gw. *stanujko*, *stanufkovi*. — Początkowo niem. n. osady młyńskiej w formie członu przymiotnikowego od n. pobliskiej wsi *Stanau*, pol. *Stanowo* (1), i ap. *Muhl(e)* 'młyn'. Później n. z członami odróżniającymi od niem. *klein*, pol. *mały*. Po 1945 r.

Stanschen

ustalono urzędowo n. z deminutywnym suf. *-ko*. Według H. Górnowicza n. niem. jest kalką n. pol. Lit.: Górnowicz, PMT IV 151. *BCz/PS*

Stanschen zob. **Stęszów** (2) **Stansdorf** zob. **Stanisław Stantin** zob. **Stanięcino Stanuliszki** zob. **Staneluszki Stany** (1), wś, częst., gm. Przystajń, 13,5 km na płd.-zach. od Krzepic: *Kuznica* druga nowa dicti *Stanowska* 1588, *Kuznica Stanowska* 1593, *Kuznicza* nowa *Swankowska* (!) 1595 AtKr(kar- toteka); *Kuznica Stanowska* 1629 RPobKr 186; *Stanie* (!) 1662 ŻDz XV 52a; *Kuznica Stanowska* 1680 Rej 191; cum desertis coloniis *Kuznica Stara*, *Kuzniczka*, *Podłęża*, *Stany* 1787 SzadyLBCr 111; *Stany* 1787 MpPerKr; *Stany* 1890 SG XI 216-7; *Stany* 1933 SkBy 1604; *Stany*, -nów 1982 WUN III 286; gw. *stany*, -uf, *stanoski*. — Początkowo n. zestawiona *Kuźnica Stanowska*, od ap. *kuźnica* i nazw. jej założyciela Stanisława *Stana*, rudnika z 1568 r. Następnie zanik członu utożsamiającego z równoczesnym dostosowaniem członu odróżniającego do n. pluralnych typu rodowego. Lit.: RKrak 158. *IN*

Stany (1a), dziś *Stany Duże* i *Stany Małe*, dwie wsi, siedl., gm. Suchożebry, 11,5 km na płd. od Sokółowa Podlaskiego: *Stany*, z *Stanow* 1569 UPL 288; *Sthani* 1580 ŻDz XVII/1, 20; *Wielkie Stany*, *Stany małe* 1788 Busching XXII 189; *Stany Wielkie* i *Stany Małe* 1793 SHGPd(Regof 12); *Stany*, *Stany* 1795 MpPerPd; *Stani małe* u. *wielkie*, *Stany małe*, *Stany wielkie* 1802 Crusius III/2, 358, 361; *Stany małe*, *Stany wielkie* 1827 Tabella II 192; ze wsi *Stanów Małych*, ze wsi *Stanów Dużych* 1830 APSied, sygn. 62/228/0/1/5(k. 8v); *Stany Duże*, *Stany Małe* (!) 1839 MpKwat V 4; *Stany Duże*, *Stany Małe* 1890 SG XI 217; *Stany Wielkie*, *Stany Małe* 1921 Sk IV 95; *Stany Duże*, *Stany Małe* 1952 UW 35; *Stany Duże*, -nów -zych, *Stany Małe*, -nów -łych 1982 WUN III 286. — Od n. os. *Stan*, *Stano* SSNO V 171 (: *Stanisław*), w l. mn. Człony odróżniające od przym. *duży*, *mały*, *wielki*. Lit.: GórnRPd 28; BorPodl(karto- teka). *IN*

Stany (2), wś, tarnob., gm. Bojanów, 15,5 km na płd.-zach. od Stalowej Woli: *Stany* 1578 ŻDz XIV 204; *Stany* 1779-83 MpMieg; *Stany* 1794 Ga Qq1v; *Stany* 1855 MpKum; *Stany* 1890 SG

XI 217; *Stany* 1933 SkBy 1604; *Stany* 1961 Mp-25(Nisko); *Stany*, -nów, *stanowski* 1966 UN 66, 61; gw. *stany*, -uf, *stanofski*. Lit.: OPilz 83. *IN*

Stany (3), wś, ziel., gm. Nowa Sól, 6 km na płn.-wsch. od Nowej Soli: *Haltauff* 1. połowa XVII w. Andrzejewski 196; *Aufhalt* 1643 MpDSGlog; (pago) *Auffhalt* 1687/88 J III 623; *Auffhalt* 1739 MpWielGlog; *Auffhalt* 1791 Z X 152; *Auffhalt* 1845 K 13; *Auffhalt* 1908 CdSil XXIV 66; *Auffhalt* 1941 Wrzosek 27; *Przyrzecze*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XIII 19; *Auffhalt* — *Stany*, -ów, *stański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stany*, -nów 1982 WUN III 286. — Nazwa niem. *Haltauff*, też *Auffhalt*, od niem. *auf-* *halten* 'zatrzymać się, stanąć', por. też *Auffhalt* 'przeszkoda' DWB I 660, zob. też *Stanica*. Osada jest położona nad rz. Odrą, w miejscowości znajdowała się przeprawa promowa. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stany*. Lit.: SNGŚI XIII 19; Andrzejewski 196. *P*

S

Stany zob. **Dąbrówka-Stany**, **Potok** (7) **Stany Duże** zob. **Stany** (1a) **Stany Małe** zob. **Stany** (1a) **Stany Wielkie** zob. **Stany** (1a) **Stańczyki**, wś, suwał., gm. Dubeninki, 22,5 km na wsch. od Gołdapi: *Stadt Sautzsche* 1589, *Stan- tzaussenn* 1597 PetVV 367; *Staatshausen* 1597, *Statzhausen* 1597-99 PMT XII 53; [*Staciówka*] 1609 WiśnSuw 107; *Stadtshausen* 1724, *Staatshausen* XVIII PetVV 367; *Stadtshausen* 1785 Goldb III 201; *Stadthausen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Staczausen*, *Staciowka*, do *Staciowki*, wś ok. 1859 SzcześTeka 169; *Staczausen* 1890 PMT XII 53; *Staatshausen* 1890 SG XI 169; *Staciewo* — *Staatshausen* 1941 Choj 128; *Staatshausen*, *Stantzhauschen* — *Stacucie* 1946 Ley I 136; *Staatshausen* — *Stańczyki*, -ów, *stańczycki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stańczyki*, -ków 1982 WUN III 286; gw. *osadniki* 1974 Expl. — Według V. Peteraitisa n. pochodzi od lit. n. os. *Statausis* (: *statausis*, *stacausis* 'ze stojącymi uszami; zając'), por. też *Statauskas* (może od *status* 'prosty, stromy, spadzisty') Lpvž II 812 oraz Yan *Statausis* AWAK XIV 250. Łączenie przez K. Szcześniak n. z prus. n. os. *Stanike*, *Stancko*, *Stanko*, lit. *Stankus* nie przekonuje. Nazwa przystosowana do j. niem. jako *Stadthausen* (: *Stadt*, śrwniem. *stat* 'miejsce, miejscowość; miasto' Kluge 736 i człon *-hausen*).

Stańkówka

W urzędowych wykazach odnotowano różne formy spolonizowane. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stańczyki*. Lit.: WiśnSuw 107; Szcześniak, PMT XII 53; PetVV 367. RP

Stańczyki zob. **Ostrowe-Stańczyki Stańkowa** (1), wś, krośn., gm. Olszanica, 12 km na pñn.-wsch. od Sanoka: in villa *Stankowa Vola* 1481, Vayszko filius Stanyko ... *Stanyko- va volya* 1491, villa *Stankowa Volya* 1500 AGZ XVI nr 1515, 3484, 2593; *Stankawa* (!) 1508, *Sthankowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 118, 52; *Stankowa* 1678 AGZ XXII nr 39; *Stankowa* 1794 Ga Qq1; *Stankowa* 1851 Sch 138; *Stańkowa Dolna* i *Górna* 1890 SG XI 212; *Stańkowa, -wej, stańkowski* 1966 UN 74, 37; *Rzeczki, -czek, rzeczański* 1977 MPol 21, poz. 112; *Stańkowa* 1981 MPol 7, poz. 61. — Dawniej *Stańkowa Wola*, od n. os. *Stańko* SSNO V 189 (: *Stanisław*) i od ap. *wola*, wtórnie *Stańkowa* z uniwerbizacją przez elipsę członu *wola*. Okresowo *Stańkowa Dolna* i *Górna*, człony odróżniające od przym. *dolny, górny*. W 1977 r. wprowadzono urzędowo n. *Rzeczki*, a w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: SHGSK III 149-50; MakSk 153-4; RiegSan 155. BCz **Stańkowa** (2), wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna, 11 km na pñn. -wsch. od Limanowej: ad un- decim mansos dimensos sculteti nostri *Stanislai* terminos seu metas nostrae donationis distinguen- tes confirmamus (1370)1630 ZDM I 173; de *Stan- cowa* 1403 SHGKr(TCz 1, 105); de *Stancow* 1456 SHGKr(TCz 4, 161); *Sthankowa* 1470-80 DB III 351; *Stankowa* 1564 Lukrak I 168; *Stankówka* 1581 ŻDz XIV 137; *Stankowa* ok. 1600 ZałSK 75; *Stankowa* 1659-64 Lukrak 563; *Stankowa* 1680 Rej 223; *Stankowa* 1794 Ga Qq1v; *Stańkowa* z Wolą Stańkowską 1890 SG XI 212; *Stańkowa, -wej, stańkowski* 1964 UN 9, 81; gw. *stańkova, -y, stańkoski*. — Od n. os. *Stan(i)ek* (: *Stanisław*, im. sołtysa zapisane w pierwszym dokumencie dotyczącym wsi), z suf. *-owa*, efemerycznie *-ów, -ówka*. Lit.: LKrak 141-2; PSąd I 112. IN

Stańkowa Wola zob. **Nowa Wieś** (42), **Stań- kowa** (1)

Stańkowicze zob. **Stankowicze Stańkowo** (1), wś, elbl., gm., Prabuty, 3,5 km na pñd.-wsch. od Prabut: *Stanko* 1330 KętL 213; versus *Sthaneconem*, a granicias *Sthaneconis* (1330)1416, versus *Stanconis*, a granicias *Stanco-*

nis (1330)XV PrUr II 456, 457; de *Resenwalde* (1342)1416, *Risenbalde* (1342)XVI, *Resinwalde* (1342)1718 PrUr III 328; *Resinwald* 1347 Cr 97; *Riesenwalde* 1513-18, *Riesenwalde* 1538-39, *Riesenwalde* 1623-24 HAPr V 87; *Riesenwalde*, wś 1789 Goldb II 201; *Riesenwalde* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Riesenwalde* — *Stanko* 1879 KętN 102; *Stańkowo* 1882 KętL 207, 213; *Stań- kowo*, niem. *Riesenwalde* 1890 SG XI 213; *Stańkowo* — *Riesenwalde* 1941 Choj 129; *Riesenwalde* — *Stańkowo, -a, stańkowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Stańkowo, -wa* 1982 WUN III 286. — Dawniej n. **Stank-ai*, od prus. n. os. **Sta- n(i)k-e*, por. Prusa *Stanko*, urodzonego w 1330 r. w Prabutach TAP 97. Nazwa spolonizowana jako *Stanko*. Nazwa prus. zastąpiona n. niem. *Riesen- walde*, z członem *Riesen-*, substytutem fonetycznym n. prus. krainy **Rezija*, zob. n. m. *Obrzynowo, Prabuty + -walde*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stańkowo*. Lit.: Hawa. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 256-7; Kaufmann, Geschichte des Krei- ses Rosenberg, Band I, 1927, 38, 77, 120-1, 157, 159-61, 176 (= Kauf); Zeszyty Kwidzyńskie nr 12, 2008, 185. RP

Stańkowo (2), wś zaginiona lub oboczna n. wsi Tyrowo, olszt., gm. Ostróda: bis czu *Stan- ken gute* (1332)XIV PrUr II 497; *Stannekendorf* 1437 Dóhr 41; *Stannekendorff* das dorf 1437 GZ 77; *Stanekendorf Stenckendorf* 1521, 1552, *Stańkowo* 1882 KętL 365. — Dawniej może **Stankai*, od prus. n. os. *Stanck, Stanike* TAP 97 lub od pol. *Stanek* SSNO V 173 (: *Stanisław*), w l. mn. W. Kętrzyński odczytał n. jako *Stańkowo*, z suf. *-owo*, w oparciu o zniemczone formy z *Dorf*'wies'. Lit.: Schnippel, AF V 25 i n.; Dóhrmg, AM XLIV 246; Biolik, PMT X 119. RP

Stańkowo Hławskie zob. **Stanowo** (2) **Stańków**, wś, chełm., gm. Chełm, 5 km na pñn. od Chełma: *Stankow* 1783-84 RejKor 1; *Stańków* młyn 1796 PerOpis I 151; *Stanków* 1827 Tabella II 192; *Stanków* 1890 SG XI 210; *Stańków* 1921 Sk IV 11; *Stańków* 1952 UW 134; *Stańków, -kowa* 1982 WUN III 286; gw. *stankuu, -kova, stankowski*. — Nazwa ponowiona z n. młyna, por. zapis z 1796 r., ta od im. właściciela *Stanko, Stańko*, z suf. *-ów*. Lit.: CzChełm 192. BCz **Stańków** zob. **Stańkowa** (2) **Stańkówka** zob. **Stańkowa** (2)

Stańsk

Stańsk, wś, gorz., gm. Górzycyca, 13 km na pld.-wsch. od Kostrzyna nad Odrą: illas Sabyz, Spudlowe, *Stanek* 1317 CdB A XX 201; *Stenczk* ok. 1405, *Stenzig* 1502, *Stentzk* 1503 SGorz 368; *Stentzig* 1775 BuschingMB 273; *Stentzig* 1807 MpNeumark III; *Stenzig* 1822 MpUMbl 1845; *Stenzig* — *Stańsk*, -ka, *stański* 1947 MPol XXV nr 111; *Stańsk*, -ka 1982 WUN III 286. — Nazwa od n. os. *Stan*, *Stanek*, z suf. -sko, zgermanizowana na wzór n. m. z suf. -zig. Zapis z Kodeksu Brandenburskiego zniekształcony, z -e- zamiast -s//c-. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stańsk*. Lit.: SGorz 368; MuckeNM 85. BCz

Stapin zob. **Szczepin**, **Tapin** **Star Most** zob. **Mościska** (2) **Stara**, dziś *Stara* i *Stara Kolonia*, dwie wsi, piotr., gm. Aleksandrów, 14 km na pld.-wsch. od Sulejowa: de *Sthara* 1434, de *Stara* 1467 MUKr I 164, 322; *Sthara* 1470-80 DB I 335; *Sthara*, de *Stara* 1472-86 SHGSd(KSS f. 29, 38v i 43, 56v); de *Stara* 1479 MUKr I 403; *Stara* 1511-23 ŁLB I 621; de *Stara* 1527 SHGSd(AGAD perg. 8544); *Stara*, *Sthara* 1529 LR 387, 399; *Stara* 1577 ŻDz XIV 288; *Stara* 1788 Busching XXII 104; *Stara* 1827 Tabella II 192; *Stara*, wś i folw. 1890 SG XI 217; *Stara*, *Kolonia-Stara* 1962 Mp-25(Opoczno); *Stara*, -rej, *starski*, *Stara Kolonia*, -rej -nii, *koloński* 1966 UN 24, 63; gw. *stara*, -y, *starski*. — Od przym. *stary*. Później dwa obiekty, człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KSand 188; NalSand 165-6. IN

Stara zob. **Starowieś** (1) **Stara Baba**, cz. kol. Narutowo, dawniej wś, włoc., gm. Skępe: *Starababa* 1802-03 MpGillyPr; *Stara baba* 1827 Tabella II 192; *Stara baba* 1877 Zin II 173; *Stara-Baba*, wś 1890 SG XI 217; *Stara Baba* 1921 Sk I 66; *Stara Baba*, wś 1967 SkBy 1071; *Stara Baba*, -rej -by, cz. wsi Jarcze-wo 1972 UN 180, 43; *Stara Baba*, -rej -by 1982 WUN III 286. — Nazwa zestawiona, człon pierwszy od przym. *stary*, człon drugi od ap. *baba*. Nazwa o charakterze żartobliwym. IN

Stara Biała zob. **Biała** (19) **Stara Białka** zob. **Nowa Białka** **Stara Brda** zob. **Brda** **Stara Brda** **Pilska** zob. **Brda** **Stara Brda** zob. **Siedlisko** (3)

Stara Bukówka zob. **Bukówka** (3) **Stara Czarna** zob. **Czarna** (15) **Stara Długa** zob. **Długa** **Kościelna Stara Gadka** zob. **Gadka** (3) **Stara Gostynia** zob. **Gostyń Stary** **Stara Góra** zob. **Góra** (8), **Stara Kościelnica** **Stara Górka** zob. **Biskupia Górka**, **Górka** (15)

Stara Huta (1), wś, bydż., gm. Warlubie, 17 km na pld.-zach. od Skórcza: *alte Hutte* 1796-1802 MpSchrot XV; *Althutte* — *Stara huta* 1879 KętN 103; *Stara Huta*, niem. *Althutte*, kol. 1890 SG XI 219; *Althutte*, fr. auch *Stara-huta* 1912 Bar 20; *Stara Huta*, niem. *Althutte*, wś 1921 Sk XI 49, 87; *Stara Huta* 1933 SkBy 1605; *Stara Huta* 1967 SM 1071; *Stara Huta*, -rej -ty, *starohucki* 1971 UN 186, 18. — Nazwa od wyrażenia *stara huta*, por. *huta* 'zakład, gdzie robią szkło albo topią metale' SW II 67, dawniej też 'miejsce wypalania węgla drzewnego, piec smolny do wypalania węgla drzewnego' Sstp II 547. Nazwa niem. jest kalką n. pol. Lit.: Jakus- -Borkowa, PMT VIII 96-7. KW

Stara Huta (2), wś, częst., gm. Koziegłowy, 6,5 km na pld.-zach. od Myszkowa: *Alt-Hutta* 1804 HolPr II 221; *Hutta stara* 1808 MpW- Gal X; *Huta Stara* 1827 Tabella I 162; *Huta Stara* 1839 MpKwat II 7; *Huta Stara* 1877 Zin I 202; *Hutastara* 1882 SG III 232; *Huta Stara* 1961 Mp- -25(Myszków); *Stara Huta*, -rej -ty 1982 WUN III 288. — Nazwa od ap. *huta* i przym. *stary*, niem. *alt* dla odróżnienia od n. sąsiedniej miejscowości *Huta Nowa*, por. *Hutta nova* 1808 MpWGal X (może tożsamej z *Hutą Szklaną*, cz. wsi Pińczyce, por. *Huta Szklana* 1787 MpPerKr, *Huta Szklana* 1839 MpKwat II 7). Wtórnie nastąpiła zmiana szyku członów nazwy. IN

Stara Huta (3), wś, gdań., gm. Kartuzy, 13,5 km na pld.-zach. od Kartuz: *Stara Huta*, niem. *Starahutta* (1710) SG XI 219; *Starra Hutta* 1775 Busching IX 498; *Starahutta* 1796-1802 MpSchrot IX; *Starahutta* — *Stara huta* 1879 KętN 17; *Stara Huta*, niem. *Starahutta* 1890 SG XI 219; *Starrahutta* (*Starahutta*) 1892 Ernst 132; *Althutte* (*Starahutta*) 1911 MpMbl(1574); *Stara Huta*, niem. *Starrahutta* 1921 Sk XI 27, 87; *Stara-Huta* 1925 Krzep 110; *Stara Huta*

Stara Huta

1933 SkBy 1605; *Stara Huta* 1952 UW 191; *Stara Huta* 1967 SM 1071; *Stara Huta, -rej-ty* 1982 WUN III 288; gw. dawniej *stwrwheta, stwreta* Lor 96, później *stareta, staraticci*. — Od wyrażenia *stara huta*, n. dyferencyjna wobec n. *Nowa Huta* (1). W formie gw. ściągnięcie do *Stareta*. Lit.: MKart 158. BCz

Stara Huta (4), wś, gdań., gm. Przywidz, 15 km na płd.-wsch. od Kartuz: *Stara Huta* 1635 Wilczewski 293 (tu?); *Alte Hütte* 1789 Goldb II 78; *Althutte* 1796-1802 MpSchrot IX; *Althutte* — *Stara huta* 1879 KętN 7; *Stara Huta* — *Althutte* 1941 Choj 177; *Stara Huta* — *Althutte* b. Marien- see 1951 Rosp 304; *Stara Huta* 1952 UW 190; *Stara Huta, -rej-ty* 1982 WUN III 288; *Stara Huta*, kasz. *Storo Heta* 2006 Chludziński 254; gw. *starw heta* Lor 125. — Nazwa niem. jest tłumaczeniem n. pol. *Stara Huta*. Lit.: Chludziński, Nazwy miejscowe powiatu gdańskiego (pruszcząskiego), 2017, 254-5; Wilczewski, Nazwy miejscowe na Kaszubach, 2015, 293. BCz/PS

Stara Huta (5), wś, gdań., gm. Sierakowice, 22 km na płn.-wsch. od Bytowa: *Starej hutty*, na *Starej Hucie* 1751 WAPG m.k. 205; *Alt-Hutte* 1877 MpMbl(1672); *Althutte* — *Stara huta* 1879 KętN 7; *Stara Huta Gowidlińska*, niem. *Althutte* 1921 SK XI 27, 87; *Stara Huta Gowidlińska* 1933 SkBy 1605; *Stara Huta Gowidlińska* 1967 SM 1071; *Stara Huta, -rej-ty* 1982 WUN III 288; gw. *stury yta, f stury yd.ce, staro yecci*. — Nazwa zestawiona okresowo z dodatkowym członem dyferencyjnym od n. m. *Gowidlino* (zob.). Nazwa niem. *Althutte* jest tłumaczeniem n. pol. Lit.: MKart 158-9. BCz

Stara Huta (6), dziś *Huta Stara*, wś, kiel., gm. Bieliny, 11 km na płd.-wsch. od Bodzentyna: *Stara huta* 1783-84 RejKor 233; *Stara Huta* 1791 MpPerSd; *Huta-Stara* 1882 SG III 232; *Huta Stara* 1961 Mp-25(Kielce); *Stara Huta, -rej-ty, starohucki* 1966 UN 23, 54; *Stara Huta, -rej-ty* 1982 WUN III 288; *Huta Stara, -y -ej, hucki* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. Lit.: SHGBen 182; Kop- Kiel 124. IN

Stara Huta (7), wś, koniń., gm. Grodziec, 10 km na płd. -zach. od Rychwała: *Stara Huta de- serta* 1762, *Stara Huta, Stara Huta Grojec* 1785-89, *Stara Huta-Grojeckie Ol.* 1789-90 Chody- ła, Zarys... 66, przyp. 108, 90; *Stara Huta* ok.

1790 MpPerKl; *Starahuta* 1802-03 MpGillyPr; *Stara Huta* 1839 MpKwat I 3; *Stara Huta* 1859 MpChrz; *Huta stara* 1877 Zin I 201; wś *Huta stara* 1881 SG II 837; *Stara Huta*, kol. 1890 SG XI 218-9; *Huta Stara*, wś 1921 Sk II 108; *Huta Stara* 1967 SM 367; *Stara Huta, -rej-ty* 1982 WUN III 288. — W XVIII w. odnotowano n. zestawione z członami od n. m. *Grojec, dziś Grodziec* (3), i terminu osadniczego *olędry, holendry*. Człon *stary* pełnił zapewne funkcję dyferencyjną wobec jednej z pobliskich miejscowości o n. *Huta*, por. *Huta* (13), *HutaŁukom- ska*, też *Huta*, cz. wsi Łazińsk Drugi, gm. Zagórow, jednak nie był on pierwotnie dyferencyjny wobec n. sąsiedniej wsi *Nowa Huta*, por. *Huta nowa* 1877 Zin I 201, *Nowa Huta* 1981 WUN II 546, która notowana jest dopiero od 2. połowy XIX w. Lit.: Chodyła, Zarys najstarszych dziejów osad olęderskich w Puszczy Pyzdrowskiej 1746-1793, 2015, 66. PS

Stara Huta (8), os., dawniej wś, przem., gm. Narol, 13 km na płd.-wsch. od Cieszanowa: *Huta Brusińska* 1681-82 Rejbels 18; *Hucisko Stare* 1717, w *Hucie krystalowej* 1718, do *Huty* 1719, pod *Hutą krystalową* 1726, tegoz *Huciska Starego*; Rodem z *Huty* 1728 Szelegejd 30, 33, przyp. 20; 52, 33, przyp. 20, 62; 83, 81; *Hutka Brusińska* 1751 Tarszel 154; *Hutka Brusinowska* XVIII Pluskota 88; *Huta Stara* 1765 Wyrobisz 43; *Stara Hutta* 1779-83 MpMieg; *Huta Stara* 1786 MJ 19, XIX, 261, 170; z *Starą Hutą* 1781 MJ 19, XIX, 98, 67; *Huta Stara* 1794 Ga N2; *Hutta Stara* 1802 Crusius III/1, 305; *Huta stara* 1855 MpKum; *Huta stara z Złomami*, wś 1882 SG III 235-6; *Huta Stara* 1952 UW 281; *Stara Huta, -rej-ty, huciański*, wś 1965 UN 63, 27; *Stara Huta, -rej-ty* 1982 WUN III 288; gw. *yuta stara, -y -ei, yućeiski*. — O n. *Huta Brusińska* zob. *Hutka Brusińska* (w t. III omyłkowo uznano tę miejscowość za zaginioną). Późniejsza n. *Hucisko Stare* od ap. *hucisko* 'miejsce, gdzie znajdowała się huta' i przym. *stary*, wtórnie *Huta Stara, Stara Huta*, także *Huta*. Okresowo n. *Huta Kr(z)ystalowa* (: *krzystal* 'szkło krystalowe'); w miejscowości znajdowała się huta szkła, założona w l. 1717-18 przez Adama Mikołaja Sieniawskiego. W dokumentach cytowanych przez B. Szelegejd określenie *Huta Krystalowa* odnosi się zarówno do

Stara Huta

zakładu, jak i do miejscowości, o czym świadczy wyrażenie takie jak „rodem z Huty”, a także odmienny sposób tworzenia przymiotników, por. Od Arendarza Brusinskiego i *Hucinskiego* (: n. m. *Huta*), Gurnikom od Obrabiania kamieni napiec *Hutniany* (: ap. *huta*) (Szelegejd 65). Nazwa *Huta Kryształowa* odnosi się też do osady nad rz. Smolinką w gm. Lubaczów, zob. *Huta Kryształowa*, co jest powodem mylenia obu miejscowości w niektórych opracowaniach (prawdopodobnie zapis *Starej Huty Kryształowej* 1788 MJ 19, XIX, 21, 67 dotyczy właśnie Starej Huty). Lit.: CzChełm 192; Pluskota, ZN WSPBydg, Studia Filologiczne 45, Filologia Rosyjska 19, 1999, 86, 88; Wyrobisz, Szkło w Polsce od XIV do XVII w., 1968, 43; Szelegejd, Materiały z okresu 1717-1729 do dziejów hut szklanych pod Lubaczowem, należących do rodu Sieniawskich (cz. 1). Studia Wilanowskie, 2002, XIII, 27-90. BCz/PS

Stara Huta (9), wś, siedl., gm. Garwolin, 9,5 km na płn.-zach. od Garwolina: *Stara Huta* 1783 MpPerMz; *Stara Huta* 1788 Busching XXII 369; *Starahuta* 1801-04 MpHeld; *Huta stara* 1827 Tabella I 163; *Stara Huta* 1839 MpKwat V 5; *Stara Huta* 1890 SG XI 219; *Stara Huta* 1921 Sk IV 21; *Stara Huta, -rej -ty, starohucki* 1971 UN 124, 23. UB

Stara Huta (10), wś, siedl., gm. Wola Mysłowska, 6,5 km na pld.-wsch. od Żelechowa: *Hutta* 1801-04 MpHeld; *Hutta* 1802 Crusius III/1, 303; *Huta Stara* 1839 MpKwat V 5; *Huta* 1859 MpChrz; *Stara Huta* 1890 SG XI 218; *Stara Huta* 1902 Przew II 184; *Stara Huta, -rej -ty* 1982 WUN III 288. — Dawniej *Huta*, wtórnie n. zestawiona z członem od przym. *stary*, zapewne dla odróżnienia od powstałych później obiektów o podobnym charakterze. IN

Stara Huta (10a), cz. mta Złoczew, dawniej wś, sier.: *huta stara* 1789 MpCzajSier; *Hutta- stara* 1802-03 MpGillyPr; *Huta stara* 1827 Tabella I 162; *Huta stara* 1839 MpKwat II 5; *Cmapa Xyma*, os. 1881 SpisKal 296; *Stara Huta*, wś 1890 SG XI 218; *Huta Stara*, wś 1912 Graeve II 46; *Stara Huta*, os. 1967 SM 1071; *Stara Huta, -rej -ty* 1982 WUN III 288. PS

Stara Huta (11), wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 10 km na pld. od Żyrardowa: *Sta*

ra Huta 1789 Luraw 113; *Budy na Hucie* 1792 MpPerRw; *Huta stara* 1827 Tabella I 163; *Stara Huta* 1839 MpKwat III 4; *Stara Huta* 1890 SG XI 218; *Huta Stara* 1921 Sk I 175; *Stara Huta, -rej -ty* 1982 WUN III 288. — Okresowo n. *Budy na Hucie*. Lit.: WójcikRaw 151-2. PS

Stara Huta (12), dziś *Huta Stara*, wś, tarnob., gm. Harasiuki, 16,5 km na zach. od Biłgoraja: *H^a-Stara* 1914 KdWR(Biłgoraj); *Huta Stara*, wś 1921 Sk IV 6; *Huta Stara* 1933 SkBy 551; *Huta Stara* 1967 SM 368; *Stara Huta, -rej -ty* 1982 WUN III 288; *Huta Stara, -ty -rej, hucki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — W n. zestawionej człon od przym. *stary* pełnił funkcję dyferencyjną wobec n. wsi *Nowa Huta* (8). Okresowo funkcjonowała n. ze zmienionym szykiem członów. PS **Stara Huta** (13), wś, wroc., gm. Krośnice, 12 km na pld. od Sulmierzyc: *Neurode*, P[ol]. *Norodzio* 1739 MpWielOels; *Neurode* 1785 Z IV 292; *Neurode (Norodsie)* 1818 Fischer II 211; *Neurode*, [pol.] *Neurodzie*, auch *Starautta* 1830 Kn 511; *Neurode*, [pol.] *Neurodzie*, auch *Stara Huta* 1845 K 442; *Neurodzie* al. *Stara Huta*, niem. *Neurode* 1886 SG VII 24; *Starahuta, Neurode* 1900 Myc 47; *Neurode*, polnisch *Stara huta*, d[as] h[eisst] alte Hutte 1912 Franzkowski 338; *Neurode, Stara Huta* 1941 Wrzosek 13; *Neurode* — *Stara Huta, -ej -y, starohuciański* 1947 MPol XXV nr 124; *Stara Huta, -rej -ty* 1982 WUN III 288. — Dawna n. niem. *Neurode*, od przym. *neu* 'nowy' i ap. *Rod(e)* 'ziemia uzyskana przez wykarczowanie lasu' DWB XIV 1106-7 (: *roden* 'karczować'). Polskie adaptacje fonetyczno-morfologiczne *Norodzio* (**Norodzie*?), *Neurodzie* powstały na wzór nazw na '-e. Późniejsza n. pol. *Stara Huta* w formie zestawienia od przym. *stary* i ap. *huta*; zapis z 1830 r. odzwierciedla zanik *h* w pozycji interwokalicznej. Na przełomie XVII i XVIII w. do Starej Huty przeniesiono hutę szkła założoną w lasach międzyborskich. Lit.: SNGŚI XIII 21; Mucha, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Archeologia XXVI, 1996, 123; Franzkowski, Geschichte (...) des landratlichen Kreises Gross Wartenberg, 1912, 338; CzNiem 58. PS

Stara Huta (14), wś, zamoj., gm. Krasnobród, 8 km na płn.-wsch. od Józefowa: *Stara Hut- ta* 1779-83 MpMieg; *Stara Hutta* 1808 MpWGal

XII; *Huta Stara* 1827 Tabella I 163; *Huta Stara* 1839 MpKwat VI 11; *Huta-stara* 1882 SG III 232; *Stara Huta* 1921 Sk IV 123; *Stara Huta, -rej -ty, huciański* 1967 UN 122, 7; gw. *stara huta, -ry -ty, hućaisKillhućeisU.i.* — Zapisy poświadczają zmianę szyku członów nazwy. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stara Huta zob. **Biernatka, Hucisko** (4), **Huta** (17, 20, 29), **Zielenin**

Stara Huta A zob. **Huta Stara Stara Huta B** zob. **Huta Stara Stara Huta Gowidlińska** zob. **Stara Huta** (5) **Stara Huta-Koszary**, dziś *Huta Koszary*, wś, kiel., gm. Bieliny, 11 km na płd.-wsch. od Bodzentyna: *Koszary-Huta Stara* 1914 KdwR(Ku- nów); *Huta Stara (Koszary)* 1933 SkBy 552; *Stara Huta-Koszary, -rej -ty-szar, starohucki* 1966 UN 23, 54; *Stara Huta-Koszary, -rej -ty- szar* 1982 WUN III 288; *Huta Koszary, -y -ar, hucki* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Nazwa zestawiona; człon *Koszary* od ap. *koszary* 'domy oddzielne, przeznaczone na mieszkanie dla wojska' SW II 494, wtórnie 'budynki, w których dawniej mieszkali stali pracownicy folwarczni', człon dodatkowy *Huta Stara/Stara Huta* ponowione z n. sąsiednich wsi. Utrwaliła się n. *Huta Koszary*. Lit.: KopKiel 124. IN

Stara Huta Kryształowa zob. **Huta Kryształowa**

Stara Huta Pałędzka zob. **Huta Pałędzka Stara Huta Szklana**, folw., dawniej wś, wchłonięty przez Ujazdówek, piotr., gm. Kobile Wielkie, 14 km na wsch. od Radomska: *Starnia Huta*, wś 1795 Breyer 29; *Starnia Huta* 1802-03 MpGillyPr; *Stara Huta Szklana* 1825 Badziak, Woźniak 55; *Huta szklanna* 1827 Tabella I 162; *Huta Szklanna* 1839 MpKwat III 6; folw. Kobile Małe i *Stara Huta szklana*, Folw. *Huta Stara Szklana* 1883 SG IV 202. — W miejscowości działała huta szkła. Pierwotnie (o ile pierwsze zapisy nie są zniekształcone) *Starnia Huta* od nie- poświadczonego gw. **starni* 'stary' (por. gw. *pod- starni* 'około 50-letni', *przystarni* 'podstarzały' SGPREi(kartoteka), notowane jednak na Podkarpaciu) i ap. *huta*; następnie z wyrównaniem do ogólnopolskiego *stary*. Później też z członem od przym. *szklany, szklanny*. Człon *Starnia, Stara* mógł pełnić funkcję dyferencyjną wobec n. pobl

skich miejscowości *Huta*, dziś Hucisko Przybyszowskie, przys. (por. *uta* 1789 MpCzajSier, *Huta* 1791 MpPerSd, *Huciska M.* 1802-03 MpGillyPr, *Hucisko* 1839 MpKwat III 6) oraz *Huta Szklana*, os. nieistniejąca lub wchłonięta przez Chrostową (por. *Szklarnia* 1839 MpKwat III 6, *Huta szklanna* 1859 MpChrz). Lit.: Breyer, Deutsche Gaue in Mittelpolen, 1935, 29; Badziak, Woźniak, Raporty prezesów komisji woj. kaliskiego z lat 1823-1832, 1998, 55. PS **Stara Jamka** zob. **Jamka** (2) **Stara Jania**, wś, gdań., gm. Smętowo Graniczne, 7 km na płd.-wsch. od Skórcza: *Jene* (1290), de *Jana* 1305 Perl 415, 557; de *Jenna* (1311)XV, de *Genna* (1311)XVI PrUr II 21; zu der *Jene* (1354)XVI PrUr V 164; de *Jaen* (1354) XVII lub XVIII KW III 35; *antiqua Jana* 1402-15 Krie 106; *Alde Jene* (1437/38) GZ 116; *Ja- nya* 1534 Inwłoc 115; *Villa Jania ...*, *Jania Czerkiewna, ... Stara Jania, ... Lieszna Jania* 1583 Font I-III 73; *Jania Stara* 1648 RP 200; *Ia- nia* 1749 Font XVI-XIX 186; *Alt-Jonia* 1772/73 HAPr IV 544; *alt Jahnia* 1796-1802 MpSchrot XV; *Jania Stara*, niem. *Alt Jahn* 1882 SG III 399-400; *Altjahn*, fr. auch *Altjania, Stara Jania* 1912 Bar 20; *Jania-stara (Altjahn)* 1925 Krzep 39; *Stara Jania*, folw. 1933 SkBy 1605; *Stara Jania* 1936-39 Ar 1196; *Stara Jania* 1967 SM 1071; *Stara Jania, -rej -ni* 1982 WUN III 289; gw. *stara iuna, -ri -ni, staroiuński*. — Od n. rz. *Jania*, dziś Janka, która płynie przez wieś, por. in *Janam rivulum* 1274 Perl 213. Nazwa rz. powszechnie uważana za przedślowiańską i łączona z ide. **jana* 'potok', *jati* 'idzie, jedzie'; jedynie Z. Babik opowiada się za motywacją antroponimiczną od im. *Jan*. Postać *Jene* może z północnopolskim gw. rozwojem grupy *ja- > je-* lub jest to fonetyczna substytucja niemiecka. Wtórnie n. zestawiona z członem dyferencyjnym od niem. przym. *alt*, stsaks. *ald*, pol. *stary*, dla odróżnienia od *Jani Kościelnej* i *Leśnej* (zob.). Lit.: Górniewicz, PMT VII 35, 143; Górniewicz, HE I 9; Babik 402-3; UdolphStell 126-8. BCz

Stara Kępa-Januszew zob. **Kępa Januszewska**

Stara Kolonia zob. **Gołąb** (2), **Stara**

Stara Kopernia, wś, ziel., gm. Żagań, 7 km na płu.-wsch. od Żagania: *Cupra* (1284)1604 SUr

Stara Kościelnica

V 63; in villa *Cupher* tam nova quam *antiqua*, *Cupher novum* et *antiquum* ok. 1300 CdSil XIV 57, 147; in *Cupra maiori* 1318 MPL I 143 (tu?); *Cupra* 1324 Reg nr 4353; *Kuppir* (1355), *Grosin Kupfir* 1355 RegŚl III nr 108, 114; *Magna Cup- pra* 1399 ZfGS XXXIII 395; *Czupir* 1499 CdSil XXVIII 240; *Kopper* 1540, *Cupra minor* 1580 (tu?), *Kupper* 1679, in *Kuppern*, in Saganensi *Kup- pern* 1687/88 J III 736, 22, 279, 722, 729; *Kupper* 1736 MpWielSag; *Kupper* ist ein ansehnliches Dorf, so 5 Antheile und Dominia hat 1783 Z VII 101; *Kupper, Mittel-, Nied.- u. Ober-* 1845 K 330; *Mitl., Nieder, Obr. Kupper* 1911 MpMbl(4358); *Kupper b. Sagan* 1941 SOV 205; *Kupper b. Sagan* — *Stara Kopernia, -ej -ni, starokoperniański* 1946 MPol XXV nr 142; *Stara Kopernia, -rej -ni* 1982 WUN III 289. — Nazwa niem. *Kupher, Kupper* zapewne od ap. *Kupfer* 'miedź', w zlaty- nizowanej postaci *Cupra*, od łac. *cuprum* 'miedź', w formie pluralnej. Dodatkowo człony od łac. przym. *novus* 'nowy', *antiquus* 'stary', później też od przym. niem. *mittel* 'środkowy', *nieder* 'dolny' i *ober* 'górnym' na określenie części wsi. Zapisy z członami od łac. *maior* 'większy', niem. *gross* 'duży', *wielki*, *minor* 'mniejszy' niepewne, por. *Nowa Kopernia*. Człon w formie wyrażenia przyimkowego *bei Sagan* 'koło Żagania' dodano w okresie hitlerowskim dla odróżnienia od n. miejscowości *Kupper bei Sprottau*, dziś *Nowa Kopernia*. Lit.: SNGŚl XIII 21. PS

Stara Kościelnica, wś, elbl., gm. Miłoradz, 6,5 km na zach. od Malborka: dorffe *Ossyn* (1321)1405, deutschen dorfes *Monsterberg* ge- nant, *Munsterberg* (1323)1405 PrUr II 266, 296; *Monsterberg* 1396 MAB 74; *Aldemonsterberg* ok. 1399 ZHM 22; *Aldenmonsterberg* 1399, *Aldemonsterberg* 1341-1412 MKB 3, 46; Villa *Aldemonsterberg, Almonstenberg, Altmonsterberg* 1510-29 Font XLV 9, 65, 70; *Allmonsterberg* 1553 Matr V/1, nr 1545; *Althminsteberg* 1565, *Althminsztemberk*, wsi *Althminsztemberka* 1570 Lumalb 12, 5; *Alt Munsterbergk* 1582 ŻDz XXIII 94; *Altmonsterbegk* 1590, wieś *Monsterberg* albo *Alt Mon[sterberg]* 1636 Font XLVIII 24, 97; *Mi- stembark (Alt-Munsterberg)* 1641 Woel 1028; *Monsterberg* 1649 Font LII 54; *Mistembork, Mon- sterberk, Monstenberk* 1675 Font LVIII 71, 97, 127; *Monstembark, Mistembark* 1707 Font LVIII

204, 231; *Minsterberg* 1711 Font LXII 68; *Alt Munsterberg* 1796-1802 MpSchrot IX; *Altmunsterberg* 1880 SG I 32; *Munsterberg Alt*, fr. auch *Monsterberg, Alde-Monsterberg* 1912 Bar 80; *Alt Muensterberg* 1936-39 Ar 490; *Alt Munsterberg* — *Stara Kościelnica, -ej -y, starokościelnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stara Kościelnica, -rej -cy* 1982 WUN III 290; gw. *stara gura*. — Pierwotnie **Ošno*, od ap. *osa* 'osika', z suf. *-no*. Później n. niem. *Monsterberg, Alt Munsterberg*, od nazw. właściciela wsi, por. Heinrich von *Monsterberg, Heinrich Monsterberg* (1323)1405 PrUr II 296, człón odróżniający od niem. przym. *alt* 'stary'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Kościelnica* (kalka n. niem., z suf. *-ica* za niem. *-berg*). Nazwa gw. *Stara Góra* nawiązuje semantycznie do n. niem. Lit.: Górniewicz, PMT IV 107-8, 118; Górniewicz, *-ica* BCz

Stara Kraśnica zob. **Kraśnica** (1) **Stara Krobia**, wś, leszcz., gm. Krobia, 4,5 km na pń.-wsch. od Krobi: *Antiqua Crobya* 1409, *Krobia stara* (1409)1598-1604 KW V 150, 159; *Starakrobia* (1418)1556, *Staracrobya* 1440 SHGPn II 460; de *Staracrobya* 1459 Koz III 243; *Stara Krobya* 1510 NKs 119; *Stara Crobia* 1563, *Stharakrobia* 1565, *Stara Crobya* 1567, *Krobia Stara* 1570, *Stara Krobia* 1576 RPobPozn(ASK I 4, 5); *Stara Krobia* 1580-81 ŻDz XII 65; *Starakrobia* 1583 RPobPozn(ASK I 6); *Stara Krobia* 1622-24 PPozn(Tab 1, 66); *Stara Krobia* 1789 PPozn(Tab 9, 27); *Alt-Kroben*, poln. *Krobia stara* 1798 HstB I 594; *Stara Krobia*, urząd. *Alt- -Kroeben* 1890 SG XI 219; *Krobia Stara*, niem. *Alt Kroben* 1921 Sk X 16, 143; *Stara Krobia, -rej -bi, starokrobski* 1970 UN 78, 16; gw. *stara krobo, -y -i, starokropski*. — *Stara Krobia* jest najstarszą osadą w zespole obejmującym jeszcze Kościelną Wieś i miasto Krobia, o czym może świadczyć człón dyferencyjny od przym. *stary*, łac. *anti- quus*. Ośrodek osadniczy został przeniesiony do Kościelnej Wsi i do Krobi (o etymologii zob. *Krobia* (1)). Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn II 457, uwaga a, b, 460; PPozn 284. PS

Stara Kuźnia (1), cz. Rudy Śląskiej, dawniej wś, kat.: [Jan Turzo ... określa granice obszaru, od dawna do *kuźnicy Starej* należącego] (1527) Musioł (mps); *Hammer* 1636, *Alt Hammer* (1636)1721 Kolenda 99; *Alt Hamer* 1736

MpWielOppol; *Althammer* 1758 ZfGS XXIII 299; *Althammer* 1783 Z II 106; *Hammer, Alt-*, polnisch *Stara Kuźnica* (sprich Stara Kuschnit- za) 1830 Kn 234; *Hammer, Alt-*, *Stara Kuźnica* 1845 K 203; *Althammer* 1904 MpMbl(5779); *Stara Kuźnica* (*Althammer*) 1920 PrusSG 71; *Stara Kuźnica* 1933 Mp-100(48-28); *Althammer* 1941 SOV 6; *Althammer* — *Stara Kuźnia*, -ej -i, *starokuźniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stara Kuźnia*, os. 1967 SM 1072; *Str. Kuźnica* 1974 Mp-100(85.05.4); *Stara Kuźnia*, -rej -ni, cz. mta 1982 WUN III 290; *Stara Kuźnica* 1993 Mp-50 (M-34-62-B); *Stara Kuźnica*, -rej -cy 2013 DzU poz. 200. — Miejscowość została założona jako osada hutnicza przy kuźnicy działającej w tym miejscu od 1394 r. Według L. Musioła miała być wzmiankowana już w 1527 r. Pierwotnie n. niem. *Hammer*, od ap. *Hammer* 'kuźnica, zakład hutniczy', od XVIII w. z dodatkowym członem od przym. *alt* 'stary'. Wariant pol. *Stara Kuźnica* odpowiada znaczeniowo n. niem. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Stara Kuźnia*, przeważnie używana jest jednak n. *Stara Kuźnica*. Lit.: Kolenda, Die Ichnoorthographia Ple- sniaca des Andreas Hindenberg aus dem Jahre 1636, 1979, 99; Musioł, Z dziejów Kochłowie, Halemby, Bykowiny, Kłodnicy oraz Starej Kuźnicy, 1966 (mps); Podgórcy, Nazwy terenowe i miejscowe w Rudzie Śląskiej, 2014, 652-4; CzNiem 69, 197. PS

Stara Kuźnica (2), wś, opol., gm. Bierawa, 10 km na płd.-wsch. od Kędzierzyna-Koźła: *Kl. Althammer* 1736 MpWielOppol; *Klein-Alt- hammer*, polnisch *Stara Kuźnia* 1830 Kn 536; *Klein-Althammer*, *Stara Kuźnia* 1845 K 462; *Althammer* — zum Unterschied von dem in dem Gleiwitzer Kreise gelegenen gleichnamigen Orte *Klein-Althammer* genannt 1865 Triest 924; *Stara- kuźnica* (*Althammer*), *Althammer* (*Kuźnica*) 1900 Myc 47, 56; *Stara Kuźnia*, *Klein Althammer* 1920 PrusSG 7; *Klein Althammer* — *Stara Kuźnia*, -ej -i, *starokuźniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stara Kuźnia*, -ej -ni 1982 WUN III 290. — Nazwa niem. (*Klein*) *Althammer* od przym. *alt* i ap. *Hammer* z dodatkowym członem od przym. *klein* 'mały' dla odróżnienia od n. m. *Althammer*, zob. *Trachy*. Wariant *Stara Kuźnia* odpowiada znaczeniowo n. niem. (: ap. *kuźnia* 'warsztat kowalski,

budynek, w którym mieści się taki warsztat', też 'zakład hutniczy'). Lit.: SNGŚI XIII 22. **PS Stara Kuźnia** (3), cz. mta Prószków, opol., dawniej wś: *Althamer*, P[ol]. *Starakusznia* 1736 MpWielOppol; *Althammer*, poln. *Stara Kusznia*, ein Dorf bey Proskau 1784 Z III 65; *Althammer*, *Stara Kuźnia*, kol. 1830 Kn 596; *Althammer*, *Stara Kuźnia*, kol. 1845 K 514; *Stara Kuźnia* — *Althammer* 1920 PrusSG 71; *Althammer*, kol. 1941 SOV 6; *Stara Kuźnia*, -rej -ni 1982 WUN III 290. — Człon *Stara*, niem. *Alt*, dla odróżnienia od n. m. *Nowa Kuźnia* (3), niem. *Neuhammer*. PS

Stara Kuźnica zob. **Kuźnica** (10, 11), **Stara Kuźnica** (1)

Stara Łąka, os. zaginiona, leżała koło Łądk, koniń., gm. Łądek: *Staralanca* (1145)1326 CdP I 3; *Staralanka* (1145)1795, *Staralanka* 1261 KW I 16, 347; *Staralanca* 1280 Kuj 357. — Od przym. *stary* i ap. *ląka*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Wara- czewski, Proces fundacyjny klasztoru cystersów w Łądzie nad Wartą. *Nasza Przeszłość* 83, 1994, 151-68. PS

Stara Łąka zob. **Staroleka** **Stara Łąka** zob. **Łąka** (2) **Stara Łąka** zob. **Łąka** (2) **Stara Łódzia** zob. **Łódź** (1) **Stara Łomża**, dziś *Stara Łomża nad Rzeką* i *Stara Łomża przy Szosie*, dwie wsi, łomż., gm. Łomża, 3 km na płd. od Łomży: *Staralompsza* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 83v); *Staralomza*, *Staralompsza* 1426 Mkm I nr 323; *Stara Lom- za* 1468 SHGMz(MK 5, 112v); *Stara Lomza* 1522 SHGMz(MK 32, 124v); pod *Starą Lomzą*, Wieś *Stara Lomza* (1565) Lumaz II 74, 78; *Stara Lomza* 1578 ŻDz XVI 367; *Stara Lomza* 1783 MpPerMz; *Stara Łomza* 1788 Busching XXII 389; *Łomża stara* 1827 Tabella I 283; *Stara-Łom- za* 1890 SG XI 220; *Stara Łomża* (*Przy szosie*), *Stara Łomża* (*Nad Rzeką*) 1921 Sk V 52; *Stara Łomża nad Rzeką*, -ej -zy nad Rzeką, *Stara Łomża przy Szosie*, -ej -zy przy Szosie 1982 WUN III 290. — *Stara Łomża* (wś chłopów książęcych), leżąca przy grodzisku z XI w., jest chyba najstarszym obiektem w tym zespole osadniczym. Człon dyferencyjny *Stara* został dodany po powstaniu mta *Łomża* (zob.). Współczesne człony odróżniające związane z położeniem wsi. Lit.: BrodzŁomż 104-5; WiśnŁomż 44; ZMaz 248. U

B

Stara Łomża-Zosin

Stara Łomża-Zosin zob. **Zosin** (4) **Stara Maliszewa**, wś, siedl., gm. Kosów Lacki, 6 km na zach. od Kosowa Lackiego: *Malieszewa* Nowa i *Stara* 1580 *ŹDz* XVII/1, 30; *Malieszewa* (!) 1827 *Tabella* II 4; *Maleszewa* 1839 *MpKwat* V 4; *Maliszewa stara* 1877 *Zin* I 365; *Maliszewa Stara* i *Nowa* 1885 *SG* VI 19; *Maliszewa Stara* 1921 *Sk* IV 100; *Maliszewa Stara* 1967 *SM* 657; *Stara Maliszewa, -rej -wy* 1982 *WUN* III 290. — Nazwa zestawiona *Maleszewa Stara, Maliszewa* (skutek zwiężenia $e > i$) *Stara*, z członem *Stara* dla odróżnienia od n. wsi *Maleszewa Nowa*, dziś *Nowa Maliszewa* (zob.). Pierwszy człon od n. os. *Malesz SSNO* III 371 (: *Malomir, Malostrzyj*), z suf. *-ewa*. Współcześnie zmiana szyku członów nazwy. Lit.: *BorPodl*(kartoteka). IN

Stara Malusza zob. **Malusy** **Stara Niwa** zob. **Staroniwa Stara Olszyna**, wś, koniń., gm. Ostrowite, 9 km na pń.-wsch. od Słupcy: *Starolszyna*, kol. 1798 *HstB* I 653; *Stara Olszyna* 1802-03 *MpGillyPr*; *Starolszyna* 1821 *Rumpf* III 138; *Stara Olszyna* 1839 *MpKwat* I 2; *Hol. Olszyna* ok. 1845 *MpRey* nr 96; *Stara olszyna* 1859 *MpChrz*; *HOBVHU* urn *Cmapa OnbMUHa*, folw. 1881 *Spis*- *Kal* 88; *Nowiny* al. *Stara Olszyna*, folw. 1886 *SG* VII 239; *Stara Olszyna*, wś i kol. 1921 *Sk* II 110; *Stara Olszyna, -rej -ny* 1982 *WUN* III 291. — Nazwa zestawiona, od przym. *stary* i ap. *olszyna* 'las, gaj olszowy', także w formie złożenia. Okresowo n. oboczna od ap. *nowina* 'grunt po lesie wykar- czowanym, ziemia po raz pierwszy pod uprawę wzięta' *SW* III 415, w l. mn. PS

Stara Poczta, cz. wsi Łęki, dawniej wś, piotr., gm. Żelów: *Alt Post* 1802-03 *MpGillyPr*; *Stara Poczta*, w *Starej Poczcie* 1808 *APŁódź*, sygn. 39/1738/0/-/1(k. 6); *Poczta Stara* 1827 *Tabel*- *la* II 96; *Stara Poczta* 1839 *MpKwat* II 5; *Stara Poczta*, wś 1890 *SG* XI 221; *Stara Poczta* 1933 *SkBy* 1606; *Stara Poczta, -rej -ty*, wś 1982 *WUN* III 291; *Stara Poczta, -rej -ty* 2009 *DzU* nr 220, poz. 1730. — Nazwa zestawiona, od przym. *stary*, niem. *alt*, i ap. *poczta*, niem. *Post*. KW

Stara Przysań, dawniej przedmieście, wchłonięte przez Płock: *Ortulani extra civitatem Plo-* czensem 1498, *Przedmieście* albo *Stara Przysań* 1565, *Przedmieszczie* albo *Stara Przysań* 1572, *Na Przedmieszcziu* 1606, *suburbium dictum Sta*

ra Przysań 1614 *Luploc* 156, 16, 183, 215, 66, *przym.* 165; *Stara Przysań* XXI *PRNG*(wywiad terenowy). — Nazwa zestawiona, od przym. *stary* i ap. *przysań* (miejscość była położona na brzegu Wisły). Oboczna n. *Przemieszcie* odnosiła się do usytuowania i funkcji pełnionej wobec Płocka. PS

Stara Rawa, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 12,5 km na pń. od Rawy Mazowieckiej: *de Rava* 1249 *KMaz* II 7 (tu?); *Ravam* *Novam et An-* *tiquam* 1374 *KMaz* III 151; *Starorawensis* 1447 *SHGRw*(*MK* 336, 22); *Stara Rawa* (1447) *Płoc* I 285; *antiquam ... novum Rave* 1451 *SHGRw* (*MK* 335, 48v); *Stara Rawa* 1484 *Matr* I nr 1669; *Stara Rawa* 1502 *Matr* III nr 142; *Stara Rawa* 1511/12 *VisitGn* 193; *Stara Rawa ... antiquam Ravam* 1511-23 *ŁLB* II 275, 276; *Stara Rawa* 1564, *Rawa Stara* 1570 *Luraw* 9, 156; *Stararawa* 1579 *ŹDz* XVI 167; *Wieś Stara Rawa* 1661 *Luraw* 129; *Stara Rawa* 1788 *Busching* XXII 119; w *Starej Rawie* 1789 *Luraw* 51; *Rawa stara* 1827 *Tabella* II 134; *Stara Rawa* 1839 *MpKwat* III 4; *Rawa Stara* 1888 *SG* IX 560; *Rawa Stara* 1921 *Sk* I 174; *Stara Rawa* 1952 *UW* 105; *Stara Rawa, -rej -wy* 1982 *WUN* III 291. — Pierwotna osada *Rawa* z grodem położona była na północ od *Rawy (Nowej)Mazowieckiej* (zob.). Jej nazwa wywodzi się od n. rz. *Rawa*, dziś *Rawka*. Po lokacji miasta w n. wsi pojawił się człon dyferencyjny *Stara*. Lit.: *WójcikRaw* 132, 152. U

B

Stara Rawa zob. **Kolonia Starorawska Stara Ruda**, wś, tor., gm. Radzyń Chełmiński, 5,5 km na pń.-wsch. od Radzyna Chełmińskiego: *Alenrode* ok. 1845 *MpRey* nr 48; *Olenru-* *da*, niem. *Ollenrode*, dobra szl. 1886 *SG* VII 461; *Alteroda (Stararuda)*, niem. *Ollenrode* 1921 *Sk* XI 22, 71; *Stara Ruda* 1965 *Mp-25*(*Wąbrzeźno*); *Stara Ruda* 1967 *SM* 1072; *Stara Ruda, -rej -dy* 1971 *UN* 189, 10. — Dawna n. niem. **Altenrode, Ollenrode*, od średniem. *olt* 'stary' i *rode* 'poręba' *Lubben* 255, 304. Nazwę zaadaptowano do j. pol. jako *Olenruda, Alteroda*, z wyrównaniem drugiego członu do ap. *ruda*, wtórnie z kalką pierwszego członu. Lit.: *Froel* I 233. BCz

Stara Ruda zob. **Ruda** (8, 12) **Stara Rudziel** zob. **Skrzydlna Stara Rzeczna**, wś, włoc., gm. Szpetal Górny, 12,5 km na pń.-wsch. od Nieszawy: *Rzeczno*

1827 Tabella II 157; *Rzeczno* 1839 MpKwat II 2; *Rzeczno*, os. 1877 Zin II 129; *Rzeczno*, os. 1892 SG X 131; *Rzeczna Nowa*, kol., *Rzeczna Stara*, kol. 1921 Sk I 66; *Stara Rzeczna*, -rej -nej, staro- rzecki 1972 UN 180, 8. — Dawniej *Rzeczno*, od ap. *rzeka*, z suf. -no, później *Rzeczna*, od przym. *rzeczny*. Człony odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. KW

Stara Rzeka (1), wś, bydż., gm. Osie, 21 km na płd.-zach. od Skórcza: *Stararzecka*, pustk. 1775 Busching IX 501; *Starazeka* 1796-1802 MpSchrot XV; *Starazeka*, *Altflies* 1835 PMT VIII 97; *Stara- szeka*, *Altfliess* ok. 1845 MpRey nr 31; *Stararzecka* 1879 Kętn 111; *Stara Rzeka*, niem. *Altfliess*, kol. 1890 SG XI 222; *Altfliefi*, fr. auch *Stararzecka* 1912 Bar 19; *Stara Rzeka*, niem. *Altfliess* 1921 Sk XI 51, 87; *Stara Rzeka*, wś 1933 SkBy 1606; *Stara Rzeka* 1952 UW 57; *Stara Rzeka*, -rej -ki, staro- rzecki 1971 UN 186, 29; gw. *stara zyka*, -ryi -Ki, starozyc^o. — Od wyrażenia *stara rzeka*; n. pierwotnie odnosiła się do dawnego koryta rz. Wdy, później do wsi. Nazwa niem. jest kalką n. pol. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 97. KW

Stara Rzeka (2), wś, legn., gm. Grębocice, 12 km na płd.-wsch. od Głogowa: In districtu Glogouiensi ... Zlani, Medilese, *Starareka* et *Starareka villas* 1245, ville de *Starareka* 1249 SUr II 173, 241; Gunczel *Altwasser* 1410, *alden Wasser* 1517 CdSil XXVIII 241, 4; *Ald Wafier* 1643 MpDSGlog; *Altwasser*, *Alt-Wasser* 1679, villa *Altwasser* 1687/88 J III 132, 133, 305; *Alt Wasser* 1739 MpWielGlog; *Altwasser* 1791 Z X 251; *Altwasser* 1845 K 7; *Altwasser* XVIII Urb II 291; *Altwasser* — *Stara Rzeka*, -ej -i, staro- rzecki 1947 MPol XXV nr 124; *Stara Rzeka*, -rej -ki 1982 WUN III 292. — Nazwa zapewne ponowiona z n. m. *Stara Rzeka*, zob. *Rzeczyca* (3), por. też pierwszy zapis. Nazwę zniemczono jako *Altwasser* (: *alt*, śrdniem. *alde* 'stary', *Wasser* 'woda'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Rzeka*. Lit.: SNGŚI XIII 25. PS

Stara Rzeka zob. **Rzeczyca** (3) **Stara Siennica**, wś włączona do Siennicy, siedl., gm. Siennica, 10,5 km na płd.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Zennica* 1220 KMaz I 200; *Szenicza* 1408 Czer nr 82, *Syenyicza* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 95-96v); *Syenyicza* 1521 SHGMz(MK 32, 92v); *Sijenycza antiqua*

(*Stara*) 1540 Czer 5 dod.; *Wola Stara* 1563, 1565 Lumaz I 80; *Siennica Antiqua* 1576 ŻDz XVI 222; *Stara Siennica* 1802 Crusius III/2, 362; *Siennica stara* 1827 Tabella II 169; *Stara Siennica* 1839 MpKwat V 5; wś *Siennica Stara* 1889 SG X 563; *Siennica Stara*, *Siennica Poduchowna* 1921 Sk I 87; *Stara Siennica*, *Siennica Poduchowna* 1952 UW 17; *Stara Siennica*, -rej -cy 1982 WUN III 292. — Od przym. *sienna* (: *siano*), z suf. -ica. Później *Siennica Stara*// *Stara Siennica* dla odróżnienia od powstałego na gruntach tej wsi mta o tej samej nazwie (zob.). Jest również rzeka o n. *Siennica*, ale ze względu na semantykę podstawy pochodzenie n. wsi od n. rz. jest mniej prawdopodobne. W XVI w. oboczna n. *Wola Stara*. W XX w. oprócz *Starej Siennicy* notowana także *Siennica Poduchowna*. W 2002 r. *Starą Siennicę* włączono do Siennicy, a n. zniesiono (DzU nr 8, poz. 79). Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58.

U

B Stara Stróża zob. **Stróża** (1) **Stara Twardogóra**, cz. mta Twardogóra, dawniej wś, wroc.: *Festenberg*, wś 1772 ZFGS XLII 210; *Festenberg*, *Alt-*, wś 1787 Z VII 153; *Festenberg*, *Alt-* 1805 WBeschr IX 46; *Festenberg*, *Alt-*, *Stara Twardogóra* (!) 1830 Kn 149; *Festenberg*, *Alt-*, *Stara Twarda Góra*, wś 1845 K 128; *Alt Festenberg*, dobra 1941 SOV 5; *Alt Festenberg* — *Stara Twardogóra*, -ej -y, *wardogórski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stara Twardogóra*, -rej -ry 1982 WUN III 292. — Nazwa niem. *Festenberg* równa n. mta *Twardogóra* (zob.), dodatkowy człon od przym. *alt* 'stary' (nazwa ta odnosiła się do pierwotnej osady przed lokacją miasta). Wariant pol. *Stara Twarda Góra* odpowiadał znaczeniowo n. niem. *Alt Festenberg*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Twardogóra*. Lit.: SNGŚI XIII 25-6. **PS Stara Warka**, wś, rad., gm. Warka, 3,5 km na płn.-wsch. od Warki: in *Warca* 1231 KkM 5; in *Warka* (1263) KMaz II nr 49a, fals.; de *Varca* (1302)XV, conventui *Warcensi*, advocatus duobus *Warczensibus* germanis 1352 KMaz II 107, 332-3; opposito ville *Stara Warca*, in *Warka*, in *Warca* 1425 MkM I nr 81, 219; in *Stara Varka* 1493 SHGMz(MK 18, 56v); *Sthara Varka* 1540 Czer 9 dod.; *Stara Warka* 1576 ŻDz XVI 239; *Stara Warka* 1783 MpPerMz; *Warka stara* 1827 Tabella

Stara Wieś

II 255; *Stara Warka* 1839 MpKwat IV 4; *Warka Stara* 1892 SG XII 956; *Stara Warka* 1921 Sk I 44; *Stara Warka, -rej -ki, starowarecki* 1971 UN 127, 20. — Nazwa utworzona od podstawy *war-*, którą łączyć trzeba z psł. **varb* 'źródło', z suf. *-ka*. S. Rospond uważa n. za kulturową, związaną z warzeniem piwa. W XIII w. w sąsiedztwie wsi powstała osada targowa, która dała początek miastu o tej samej nazwie (zob. *Warka*). W związku z tym do n. wsi dodano człon odróżniający od przym. *stary*. Lit.: RymNmiast 256; RospSEMIG 413; KopRad 142. UB

Stara Wieś (1), dziś *Stara Wieś*, wś, *Stara Wieś Dolna* i *Stara Wieś Górna*, dwie cz. Starej Wsi, dawniej wsi, biel., gm. Wilamowice, 3 km na płd.-zach. od Wilamowic: de *Antiqua Wilamowice* (1378) ZDK I 108; *Staru Wssch* [pro Ves] 1444 OsvZat 48-9; *Z Starej Wsi* 1444 SHGKr(TZ 12, 11); de *Antiqua villa* 1454, *Stara Wyesz* 1457 GrMark II 601, 609; *Z Stare Wsi* 1505 SHGKr(TZ 14, 7); in *Starawyesch, Antiqua Vylamovicze* 1529 LR 293, 338; *Stara Wiesz* 1581 ŻDz XIV 97; *Stara Wieś* sue *Antiqua Wylamo- wice* XVI SHGKr(kartoteka); *Starawies Dolna* XVII LKrak 142; Pohl. *Starawies, T. Altendorf* 1779-83 MpMieg; *Stara wies v. Starczow* 1794 Ga Qq2; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 362; *Alt- dorf Ob. (Starawiesgór.)*, *Altdorf Unt. (Starawies dol.)* 1855 MpKum; *Starawies Dolna i Górna*, dwie wsi 1890 SG XI 228; *Stara Wieś Dolna, Stara Wieś Górna*, dwie wsi 1921 Sk XII 3; *Stara Wieś*, wś 1933 SkBy 1606; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski, Stara Wieś Dolna, Stara Wieś Górna, -rej Wsi -nej* 1964 UN 12, 19, 20. — Nazwa zestawiona, od n. m. *Wilamowice* (zob.) i przym. łac. *antiquus*, pol. *stary*. Wtórnie *Stara Wieś*, od wyrażenia toponimicznego *stara wieś*. Okresowo, w XVI w., w formie złożenia *Starowieś*. Dodatkowe człony odróżniające od przym. *dolny, górny*. Nazwa niem. *Alt(en)dorf* jest tłumaczeniem n. pol. Efemerycznie pojawiła się postać *Starczów*. Lit.: LKrak 142. IN/PS

Stara Wieś (2), wś, bydż., gm. Rojewo, 10 km na pñ.-zach. od Gniewkowa: z czterema wsiami Holendrow jako *Starą Wsią*, Nową etiam Wsią ... 1749 Koz V 342; *Altendorf* 1787 MpPfau; *Altdorf* 1793 HolN 203; *Starawies* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Stara Wieś*, niem. *Altendorf* 1890 SG XI

229; *Starawies*, niem. *Altendorf* 1921 Sk X 23, 157; *Starawies* 1952 UW 51; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 293. — Od wyrażenia *stara wieś*. Niemiecka postać *Alt(en)dorf* jest tłumaczeniem n. pol. KW

Stara Wieś (2a), cz. wsi Sajczyce, dawniej wś, chełm., gm. Sawin: *Stara wieś*, wś, gm. Staw 1918 APLub, sygn. 35/237/0/1/15(k. 31); *Stara Wieś, -rej Wsi* 1970 UN 108, 25. PS

Stara Wieś (2b), cz. wsi Staw, dawniej wś, chełm., gm. Chełm: *Wieś stara*, wś, gm. Staw 1918 APLub, sygn. 35/237/0/1/15(k. 33); *Stara Wieś, -rej Wsi* 1970 UN 108, 31. — Nazwa dyferencyjna w stosunku do n. m. *Nowa Wieś*, cz. Stawu, por. *Wieś nowa*, wś 1918 APLub, sygn. 35/237/0/1/15(k. 33), *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1970 UN 108, 31. PS

Stara Wieś (3), wś, chełm., gm. Krańcizyn, 15 km na płd. -wsch. od Krasnegostawu: *Stara- wieś* 1564 ŻDz XVIII/1, 193; *Starawies* 1606 CzChełm(Terrest. Crasn. nr 18/19846, k. 115); *Stara* 1788 Busching XXII 276; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 363; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawies* 1890 SG XI 226; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1970 UN 111, 22; gw. *staraleś, stare- fsi, staroveiski*, też: *staroveś, starofsi*. — Mieszkańcy używają formy złożenia *Starowieś*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stara Wieś (3a), wś nieistniejąca, leżała w par. Dzierzgow, pow. włoszczowski, częst.: *Stara Wiesz* 1396 RKrak 158; *Stara wiesz* 1581 ŻDz XIV 69; *Stara Wies* 1680 Rej 160. Lit.: SHGKr III 685-97; RKrak 158-9. IN

Stara Wieś (3b), przys., dawniej wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 4 km na płd. od Dzierzgonia: de *Aldendorph* 1259 VPr I 123; de *Aldindorf* 1334 PrUr II 577; *Aldendorff* 1405 Sm III 24; *Alden- dorf* 1437 GZ 34; *Altendorf* 1582 ŻDz XXIII 78; *villae ... Starawies* 1647 Font IV 134; *Starawies* 1682 Font V 50; *Altendorf*, folw. 1772/73 HAPr IV 544; *Altendorf* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Altendorf—Starawies* 1879 KętN 113; *Stara Wieś*, niem. *Altendorf*, dobra ryc. 1890 SG XI 229-30; *Stara Wieś — Altendorf* 1951 Rosp 305; *Stara Wieś*, wś 1967 SM 1072; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 294; gw. *starifsa, -i, staroyie- ski*. — Dawna n. niem. od wyrażenia średniem. *al- den dorp* 'stara wieś'. Od XVII w. notowana jest

Stara Wieś

pol. substytucja (tłumaczenie) n. niem. Lit.: Górniewicz, PMT IV 29; CzNiem 146. BCz

Stara Wieś (3c), wś notowana do 1951 r., włączona do Stobca, elbl., gm. Stegna: Wieś *Alten-dorff* 1664 Font XXXII 404; *Altendorf* 1796-1802 MpSchrot X; *Altendorf* 1925 MpMbl (1780); *Altendorf* 1931 Mp-100(28-71); *Stara Wieś — Altendorf* 1941 Choj 177; *Stara Wieś, -ej Wsi — Altendorf* 1951 Rosp 305. — Dawniej n. niem. *Altendorf*. Nazwa *Stara Wieś* jest tłumaczeniem n. niem. BCz

Stara Wieś (3d), cz. Gdańska, dawniej wś: *Stara Wieś* 1648 RP 170; *Alt-Dorf — Starawieś* 1879 KętN 1; *Stara Wieś*, niem. *Altdorf*, wś 1890 SG XI 230; *Altdorf*, fr auch *Starawies* 1912 Bar 19; *Altdorf* 1916 MpMbl(1677); *Altdorf* 1938 Mp-100(31-27); *Altdorf*, pol. *Stara Wieś, -ej Wsi, starowiejski* 1949 Hrabec 22; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 294. — Dawną n. *Stara Wieś* skalkowano do j. niem. jako *Altdorf*. Lit.: Hrabec 22. BCz **Stara Wieś** (4), cz. wsi Przejęśław, dawniej wś, jel., gm. Osiecznica: *Burgsdorff* villa 1666/67 J I 339; *Burgsdorff* 1736 MpWielJav; *Borgsdorf* 1786 Z VI 141; *Borgsdorf* 1845 K 50; *Borgsdorf*, cz. wsi 1941 SOV 35; *Borgsdorf — Stara Wieś, -ej Wsi, starowiejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 294. — Dawniej *Burgsdorf Borgsdorf*, od n. os. *Burg, Borg* (: stwniem. *burg*, dniem. *borg* 'miasto') Gott 137-8 i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Wieś*. Lit.: SNGŚI XIII 26. PS **Stara Wieś** (4a), cz. mta Bukowno, dawniej wś, kat.: *Starawyess* 1530 Matr IV/2, nr 15770; *Stara wieś*, wś 1890 SG XI 226; *Stara Wieś*, wś 1933 SkBy 1606; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 294. Lit.: RKrak 159. IN **Stara Wieś** (5), cz. Pszczyny, dawniej wś, kat.: *Aldedorff* 1408, *Stara Wies* 1476, włodarz Hrzihorz [z] *Stere wssy* 1483, de *Stara Vyess* 1500, *Wes Starowess* 1517, ze *Starey Wsy* 1527, vom *Alden-dorf* 1536, zum *Aldendorff* 1572, vom *alden Dorff* 1593, *Antiqua villa* 1598 SNGŚI XIII 26; *Altdorff* 1636 Kolenda 99; *Altdorf*, P[ol]. *Starawies* 1736 MpWielRat; *Altdorf* 1783 Z II 96; *Starawies* 1787 SzadyLBCr 111; *Altdorf, Starawies* (spr. *Starawiesch*) 1830 Kn 4; *Altdorf, Starawies* 1845 K 4; *Starawies (Altdorf)* 1920 PrusŚG 71; *Stara Wieś,*

-rej Wsi 1982 WUN III 294. — Nazwa niem. *Aldedorf, Altdorf*, od śrdniem. *alden Dorf* 'stara wieś'. Równolegle występuje n. pol. *Stara Wieś*. W zapisie z 1517 r. forma z *a* pochylym. Lit.: SNGŚI XIII 26; Kolenda, Die Ichnoorthographia Plesniaca des Andreas Hindenberg aus dem Jahre 1636, 1979, 99. PS

Stara Wieś (5a), cz. Raciborza, dawniej wś, kat.: [*Altendorf*] 1288 CdSil VII/3 107; Nicolao de *sancto Nicolao* (1299) 1575 Tzschope 440; Nicolaus de *S. Nicolao* (1315) 1379, a muro vero porte civitatis *sancti Nicholai* 1317 CdSil II 126, 128; De *S. Nicolao* (1335) 1597 MPL I 373; *Antiqua Villa* 1416 K 5; *Antiqua villa* 1445 Drz II 38; Aput *Sanctum Nicolaum* 1447 ZfGS XXVII 374; na wsy nassye rzeczeney *Stara wes* 1456 CdSil II 190; *Aldendorf* 1457 K 5; *Aldendorf* 1536 CdSil XXXIII 39; *Altendorf, Altdorf* 1567 Urb I 167; in villa *Altendorf*, vicarium *Altendorffii* 1652, in villa *Altendorff* 1679, ex villa *Starowiesz* seu *Altendorff* 1679, *Aldt-dorff Antiquo Pago* 1680, In pago *Altdorff*, Silesius *Altendorffensis* 1687/88 J II 13, 14, 140, 144, 649, 650, 468, 497; *Altendorf* 1736 MpWielRat; *Altendorf*, pohl. *Starowies* 1784 Z III 153; *Altendorf, Starawies* 1845 K 5; *Starawies — Altendorf* 1920 PrusŚG 71; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 294.

— Początkowo na określenie miejscowości używano n. kościoła św. Mikołaja, łac. *Sanctus Nicolaus*. Nazwa *Stara Wieś*, w formie łac. *Antiqua Villa* (łac. *antiquus* 'stary', *villa* 'wieś'), została substytuowana w j. niem. jako *Aldendorf, Altendorf*. Zapisy z l. 1679 i 1784 oddają śląską wymowę gw. (*a* pochyłone). Lit.: SNGŚI XIII 26. PS

Stara Wieś (5b), wś zaginiona, leżała koło Babic, w pow. chrzanowskim, kat.: de Babice, de *Villa antiqua* et de *Villa nova* (1229) KTn 23.

— Nazwa wsi utrwalona w formie łac. *Villa Antiqua* (*villa* 'wieś' i przym. *antiquus* 'stary'). Lit.: RKrak 159. IN

Stara Wieś (6), wś, kiel., gm. Piekoszów, 12 km na pñ.-zach. od Kielc: *Stara Wieś, -rej Wsi*, cz. wsi Micigózd 1966 UN 23, 61; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 297. — Od wyrażenia toponimicznego *stara wieś*. Lit.: KopKiel 106. IN

Stara Wieś (6a), cz. Kamienia, dawniej wś, koniń., gm. Koło: *Stara Wieś* 1628 MKI(Tab 27, 16); *Starawies*, wś 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/- /013(k. 35); *Stara Wieś*, wś 1921 Sk II 24; *Stara*

Stara Wieś

Wieś, -rej Wsi 1982 WUN III 298; gw. *storo veś, -ryfši*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Stara Wieś (7), wś, koniń., gm. Słupca, 6 km na pld.-wsch. od Słupcy: Góry-słupeckie lub *Starawieś*, folw. 1881 SG II 726 (tu?); Typa urn *Cmapaa. eeb*, folw. 1881 SpisKal 108 (tu?); *Starawieś*, wś 1967 SM 1074; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 298. — Nazwa *Góry Słupeckie// Góry* odnosiła się do wsi *Kowalewo-Góry*, zob. *Kowalewo* (3b). Związek pierwszych dwóch zapisów z omawianą miejscowością jest również dyskusyjny. PS

Stara Wieś (7a), wś nieistniejąca, leżała nad Jez. Napruszewskim, na pfn. od Tomisze- wa, koniń., gm. Ostrowite, 12 km na pfn.-zach. od Kleczewa: Pustkowie *Starawies* czyli wioska zarabiająca do Wsi Naprusewa 1789 MKI(Tab 34, 81); Naprusewo, und *Starawies*, od. *Altdorf* 1798 HstB I 625; *Starawies* 1798 MpHopf XVI; Vw. *Starawies* 1802-03 MpGillyPr; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Fol. Stary* 1839 MpKwat I 2; *Stary* ok. 1845 MpRey nr 79; *Cmapa eeb ToMurneeo* 1881 SpisKal 94; *Starawieś*, fol. *Stara Wieś* 1885 SG VI 901; *Starawieś* al. *Tomiszewo*, folw. nad jez. Napruszewskim 1890 SG XI 225; *Stara Wieś* 1897 KdwR(Słupca); gw. *staraveś, -ry fši* MKI. — Nazwa niem. *Altdorf* jest tłumaczeniem n. *Stara Wieś*. Odnotowano także formy *Folwark Stary* dla odróżnienia od nowo powstałej miejscowości *Folwark Nowy* (dziś *Tomiszewo*), por. *Fol. Nowy* 1839 MpKwat I 2, *Nowy* 1897 KdwR(Słupca), oraz *Stara Wieś-Tomiszewo*. Według S. Garsztki miejscowość zanikła w wyniku epidemii cholery. Lit.: MKI 1159; Garsztko, Kurier Słupecki nr 13, 2007, 11. PS

Stara Wieś (8), wś, krośn., gm. Brzozów, 2,5 km na pfn. od Brzozowa: *Mericam nostram Brzozowe ... ex utraque parte fluvy dicti Stob- nicza situatam ... ad locandam ibidem novam villam* (1359)1773 AGZ III nr 9; et *liberantes Bresen et Domarethz* 1384 AGZ VII 28; *Brzo- zove et Domaracz* 1403 Matr IV/3, supl. nr 432; *inter villam suam Brzozow dictam* 1437 AGZ XI nr 956; *Starawyesz et Brzozow* 1460 AGZ VIII 136; *Sthara Wyesz* 1465 AGZ XVI nr 207; *villa Antiqua* 1545 U nr 3753; *Starawiess* 1589 ŻDz XVIII/1, 46; *Stara Wieś* 1699 ADP 155, k. 29; *Stara Wieś* 1794 Ga Qq2; *Starawies* 1802 Crus-

ius III/2, 363; *Starawieś* 1890 SG XI 227-8; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1965 UN 54, 53. — Dawniej *Brzozowe*, też *Brzozów*. Po lokacji nowej wsi (później mta) *Brzozowa* (zob. *Brzozów* (1)) i przejęciu przezeń nazwy starszy obiekt przybrał n. *Stara Wieś*. Okresowo w postaci zrostu *Starawieś*. Lit.: SHGsk III 150-1; MakSk 154. BCz

Stara Wieś (9), wś, lub., gm. Borki, 10 km na pld.-zach. od Radzyna Podlaskiego: *Tchorzow* 1447 KMłp IV 461; *Tchorzow* 1529 LR 29; *Tchorzow antiquus* 1531, *Tchorzow stary* 1552 ŻDz XIV 379, 392; z *Tchorzowa Starego ...* i z *Starej Wsi* 1620 RPobLu 191; *Stara wieś* 1783-84 RejKor 315; *Stara wieś* 1787 Spis 434; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 364; *Starawieś* 1807 WPar 58; *Starawieś* 1890 SG XI 227; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1970 UN 119, 10. — Dawniej wś nosiła n. *Tchórzów//Tchórzów Stary*, też z łac. członem odróżniającym od przym. *antiquus* 'stary', ponowioną z n. sąsiedniej wsi, dziś *Tchórzew* (1). Później, w XVII w., pojawiła się n. *Stara Wieś*. Lit.: SHGLu IV 135. IN

Stara Wieś (9a), dziś *Stara Wieś Druga, Stara Wieś Pierwsza* i *Stara Wieś Trzecia*, trzy wsi, lub., gm. Bychawa, 8 km na pld. od Bychawy: de *Pyscouicze* 1409 ZLub nr 21; *Pisskouicze* 1427 SHGLu IV 136; *Piskouicze* 1447, *Piscouicze* 1452 LKP 20, 66; *Pyczkowycze, Pusszkowicze* 1470-80 DB II 544, III 385; *Piczkowicze* 1531 ŻDz XIV 356; *Piaskowice* 1603 WPar 489; *Pickowice* 1626 RPobLu 67; *Stara Wieś* 1674 RPgł 19; *Piszko- wice* alias *Stara Wieś* 1676 ŻDz XV 8a; *Stara wieś* 1787 Spis 450; *Starawieś*, wś włośc. i kilka folw. 1890 SG XI 226; *Stara Wieś Druga, -rej Wsi -giej, Stara Wieś Pierwsza, -rej Wsi -szej, Stara Wieś Trzecia, -rej Wsi -ciej, starowiejski* 1967 UN 107, 14. — Najstarsze zapisy wskazują na postać *Piskowice*, może od ukr. ap. *pisok* 'piasek', por. też przym. *piszczatyj* 'piaszczysty', z suf. *-owice*; poświadczona w XVII w. forma *Piaskowice* zapewne nawiązuje do tego znaczenia. Od XVII w. *Stara Wieś*. Współcześnie trzy wsi o n. z członami odliczebnikowymi: *Pierwsza, Druga, Trzecia*. Lit.: SHGLu IV 136-7; KosLu 73. IN

Stara Wieś (10), wś, lub., gm. Końskowola, 7 km na pld.-wsch. od Puław: de *Wytowavola* 1409 ZLub nr 12; *Wythowska Wolya* 1415, *Wola*

Stara Wieś

1418 SHGLu III 269; *Koninszka Wola* 1442 ZDM III 4; *WolyaKonynska* alias *Wythowska* ... haeres Johannes Koninsky 1470-80 DB II 571; *Stara Wieś* 1486 SHGLu IV 135; *Stara Wiesz* 1563 RPobLu 482v; *Starawiesz* 1580 RPdm 51v; *Stara Wieś* 1626 RPobLu 138; *Starowies* 1678-79 WPar 175; *Stara wies* 1783-84 RejKor 245; *Stara wieś* 1787 Spis 446; *Starawies* 1788 Busching XXII 305; *Czarny Wieś* (!) 1801-04 MpHeld; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 363; *Stara wieś* 1839 MpKwat V 6; *Starawies* 1890 SG XI 226; *Starawies* 1933 SkBy 1608; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1971 UN 118, 27. — Początkowo *Witowa/Wi-towska Wola* oraz *Wola*, od ap. *wola* i n. sąsiedniej wsi *Witowice*. Później (też obocznie) *Konińska Wola*, z członem pierwszym od nazw. właściciela wsi, por. zapis z l. 1470-80. W połowie XV w. obok wsi lokowano nową osadę, która przyjęła n. od już istniejącej, zob. *Końskowola*, a tę zaczęto odąd nazywać *Starą Wsią*. Efemerycznie wystąpiła n. *Czarna Wieś*. Lit.: SHGLu III 269, IV 135; KosLu 73. IN

Stara Wieś (11), dziś *Stara Wieś*, wś, *Stara Wieś-Stasin*, wś, i *Stara Wieś-Kolonia*, kol., dawniej wś, lub., gm. Łęczna, 1 i 3 km na płn. od Łęcznej: Rector ecclesie de *Lanczna*, Ecclesia de *Lanczna* 1350-51 MVat II 374, 386; *Lanczna* 1409 ZLub nr 273; *Lunczna* (!) 1429 SHGLu III 136; super villa nostra *Llanczna* 1441 KMp IV 377; in *Lancznia* 1448 Matr I nr 28; *Lanczna* 1475, *Lanczna Antiqua* 1496, *Starawiesz* 1509 SHGLu IV 135; *Stara Vyess* 1529 LR 436; *Lanczna castris* 1531-33 SHGLu III 136; *Antiqua Lanczna* 1538, *Stara Wiesz* 1563 SHGLu IV 135; *Starawiesz* 1565 Lulu 42; *Stara Wies* 1626 RPobLu 38; *Stara wieś* 1786 MpPerLu; *Stara wieś* 1787 Spis 436; *Stara wies* 1788 Busching XXII 305; *Starawies* 1801-04 MpHeld; *Starawies* 1839 MpKwat VI 9; *Starawies*, wś 1890 SG XI 226; *Stara Wieś*, wś, folw. i kol. 1933 SkBy 1607; *Stara Wieś, Kol. Stara Wieś, Stasin* 1961 Mp-100(84.14.2); *Stara Wieś, -rej Wsi, Stara Wieś-Kolonia, -rej Wsi-nii, starowiejski*, dwie wsi 1972 UN 114, 16; *Stara Wieś, -rej Wsi, Stara Wieś-Kolonia, -rej Wsi-nii, Stara Wieś-Stasin, -rej Wsi-na* 1982 WUN III 300, 307. — Początkowo n. *Łęczna*, być może ponowiona z *Łęcznej*, dziś *Stara Wieś* (12). W XV- -XVI w. do n. *Łęczna* dodano człon od łac. przym.

antiquus, pol. *stary*. W XVI w. zaczęła funkcjonować n. *Stara Wieś*, zapisywana też w XIX w. w formie zrostu. Współcześnie trzy obiekty

0 n. zestawionych: *Stara Wieś, Stara Wieś-Stasin*, dawniej *Stasin* (niewykluczone, że wś lokalizować można na miejscu dawnego folwarku, por. Fw. 1938 Mp-100(43-36), *Folwark*, cz. wsi *Stara Wieś* 1972 UN 114, 16), i *Stara Wieś-Kolonia*; człony odróżniające od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym i od zdrobniałego im. *Stas* al. *Stasia*, z suf. *-in*. Lit.: SHGLu III 136, IV 135; KosLu 73. IN

Stara Wieś (12), wś, lub., gm. Puchaczów, 6 km na wsch. od Łęcznej: *Laczna* (1252) Kkk 1 42; *Laczna monachorum* 1428 SHGLu IV 135; *Lanczna, Lłaczna*, alia *Lonczna* 1447-60 SHGLu IV 135; *Lanczna* 1452 SHGLu III 138; *Lanczna*, villa sub parochia ecclesiae de *Lanczna* sita oppi- do 1470-80 DB III 267; *Mmnyska Lanczna* 1527 SHGLu IV 136; *Starawiesz* 1563 RPobLu 487v; *Stara Wies* 1626 RPobLu 146; *Stara wieś* 1785 MpPerLu; *Stara wieś* 1787 Spis 438; *Stara wies* 1788 Busching XXII 310; *Starawies* 1801-04 MpHeld; *Starowies, Starawies* 1830 WPar 166; *Stara Wieś* 1839 MpKwat VI 9; *Starawies* 1890 SG XI 226; *Stara Wieś* 1933 SkBy 1607; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1972 UN 114, 22. — Pierwotnie *Łęczna*; o etymologii zob. *Łęczna* (1). W XV w. stosowano też n. z łac. członem *Monachorum*, zapewne dla odróżnienia od *Starej Wsi* (11), zaś w XVI w. n. *Mniska Łęczna*. Wieś należała do benedyktynów sieciechowskich. Po lokacji w 1527 r. na jej gruntach miasta Puchaczowa wieś zaczęto nazywać *Starą Wsią*. W XVIII w. także powstać *Starowies*. Lit.: SHGLu III 138, IV 135-6; KosLu 73; Szady, Rozwój terytorium parafii Łęczna do końca XVIII wieku, [w:] *Studia z dziejów parafii pw. św. Marii Magdaleny w Łęcznej*, red. R. Jop, 2010, 32. IN

Stara Wieś (13), wś, nowosąd., gm. Grybów, 13 km na wsch. od Nowego Sącza: *Antiqua Villa* 1396 PNZK nr 476; *Stara Wyesch* 1456 SHG- Kr(TCz 4, 159); *Stara Wyesz* 1470-80 DB II 302; *Stara wieś* 1581 ŻDz XIV 134; *Starawies* 1629 RPobKr 208; *Starawies* 1681-82 ZałŚK 24; *Stara wies* 1794 Ga Qq2; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 362; *Starawies* 1886 Bigo 184; *Starawies* 1890 SG XI 228; *Stara Wieś* 1921 Sk XII 15; *Stara*

Stara Wieś

Wieś, -*rej Wsi*, *starowiejski* 1964 UN 9, 53; gw. *staraveś*, *staryfši*, *staroveiski*. — Od wyrażenia *stara wieś*, łac. *antiqua villa*. Lit.: PSąd I 113. **IN Stara Wieś** (14), wś, nowosąd., gm. Limanowa, 4 km na płd.-zach. od Limanowej: *Antiqua Villa* 1529 LR 283; *Stara wieś* 1581 ŻDz XIV 131; *Stara Wies* 1680 Rej 209; *Starawieś* 1681-82 ZałŚK 23; *Stara wies* 1794 Ga Qq2; *Starawieś* 1802 Crusius III/2, 362; *Starawieś* 1886 Bigo 184; *Starawieś* 1890 SG XI 227; *Stara Wieś* 1921 Sk XII 20; *Stara Wieś*, -*rej Wsi*, *starowiejski* 1964 UN 6, 59; gw. *staraveś*, *starefši*, *staroveiski*. Lit.: LKrak 142; PSąd I 113. ~ IN

Stara Wieś (14a), cz. wsi Tęgoborze, dawniej wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna: *Stara wieś* 1674 ŻDz XV 53a; *Stara wieś* 1794 Ga Qq2; *Starawieś* 1802 Crusius III/2, 363; *Stara wieś* 1886 Bigo 184; *Starawieś Weber* al. *Skrzętla* 1890 SG XI 228; *Stara Wieś* 1962 Mp-25(Nowy Sącz); *Stara Wieś*, -*rej Wsi* 1964 UN 9, 153; gw. *staraveś*, *starefši*/*staryfši*. — O członie *Weber* oraz n. obocznej *Skrzętla* zob. *Skrzętla-Rojówka*. Lit.: PSąd I 109, 113. IN

Stara Wieś (15), wś, ostroł., gm. Chorzele, 11 km na zach. od Chorzel: hereditatis *Ploskye* (1416)1456 SHGMz(MK 3, 109v-110); *Ploske* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 84-84v); *Plossky*, *Plosky* 1426 MkM I nr 377; *Ploszkye* (1446)1456 SHGMz(MK 4, 33); *Plosske* 1468 SHGMz(MK 5, 91); *Ploskye* 1491 SHGMz(MK 6, 260); *Plosz-ki* 1512 SHGMz(Ep. 7, 31); *Ploskye* 1512 SHGMz (PT 1, 471v); *Ploskye Starawyesz* 1567 ŻDz XVI 340; *Ploskie Stara wies* 1783 MpPerMz; *Ploski Starawies* 1808 MpTex VII; *Ploskie starawieś* 1827 Tabella II 94; *Starawieś Ploskie* 1890 SG XI 227; *Stara Wieś* 1921 Sk I 128; *Stara Wieś*, -*rej Wsi*, *starowiejski* 1972 UN 140, 17. — Dawniej *Ploskie*, od przym. *ploski* 'równy, płaski, bez wyniosłości' Sstp VI 171. W XVI w. *Ploskie-Stara Wieś* dla odróżnienia od innych wsi z pierwszym członem wspólnym: *Ploskie-Bugsy* (zob. *Bug-zy Ploskie*), *Ploskie-Piotrowięta* (zob. *Opilki*), *Ploskie-Święchy* (zob. *Święchy*), *Ploskie-Zajacz-ki* (zob. *Zajaczki* (6)). Współcześnie ustaliła się n. *Stara Wieś*. Lit.: ZMaz 299. UB

Stara Wieś (16), wś, piotr., gm. Opoczno, 5 km na pñ. od Opoczna: *Stara Wieś* 1569 ŻDz XIV 309; *Stara Wies* 1783-84 RejKor 334; *Stara*

wieś 1827 Tabella II 193; *Starawieś*, *Starawieś Poduchowna*, dwie wsi 1890 SG XI 226; *Stara Wieś*, -*rej Wsi*, cz. wsi Bukowiec Opoczyński 1969 UN 28, 15; *Stara Wieś*, -*rej Wsi* 1982 WUN III 301. — Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *poduchowny* wskazuje na rodzaj własności.

IN **Stara Wieś** (17), wś, piotr., gm. Przedbórz, 13 km na pñ. -wsch. od Przedborza: *Stara Wioska* 1783-84 RejKor 223; *Starowieś* 1788 Busching XXII 234; *Stara wies* 1801-04 MpHeld; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 363; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Stara wieś* 1877 Zin II 174; *Starawieś* 1890 SG XI 226; *Stara Wieś*, -*rej Wsi*, *starowiejski* 1966 UN 24, 19. — Dawniej *Stara Wioska*, od wyrażenia toponimicznego *stara wioska*. IN **Stara Wieś** (18), wś, piotr., gm. Rozprza, 13 km na pñ.-wsch. od Kamieńska: [*Piczków*] XVI AtŁęcz 124; *Starawies* 1802-03 MpGillyPr; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawieś* 1839 MpKwat III 5; *Starawieś* al. *Piczków* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś* 1921 Sk II 78; *Stara Wieś*, -*rej Wsi*, *starowiejski* 1974 UN 46, 38. — Dawniej *Piczków*, od n. os. *Pic(z)ek* SSNO IV 226 (: *pica* 'pasza, pokarm, pożywienie' Sstp VI 80), z suf. -*ów*, następnie n. *Stara Wieś*. KW **Stara Wieś** (19), wś, płoc., gm. Krośniewice, 4,5 km na pñ.-zach. od Krośniewic: *Stara Wies* 1783-84 RejKor 48; *Starawies* 1793 MpPerŁęcz; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawieś*, folw. 1890 SG XI 225; *Stara Wieś*, wś 1921 Sk I 51; *Stara Wieś*, -*rej Wsi*, *starowiejski* 1974 UN 41, 23. KW **Stara Wieś** (20), wś, płoc., gm. Kutno, 3 km na wsch. od Kutna: *Starawyesch* 1511-23 ŁLB II 480; *Starawieś* 1579 ŻDz XVI 194; *Siarawies* (!) 1792 MpPerRw; *Stara wies* 1827 Tabella II 193; *Starawies* 1839 MpKwat II 3; *Starawieś* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś* 1921 Sk I 53; *Stara Wieś*, -*rej Wsi* 1982 WUN III 301. Lit.: WójcikRaw 152. PS **Stara Wieś** (20a), os. zaginiona, leżała na granicy Strzyżmina i Śródki, pozn., gm. Chrzypsko Wielkie: in loco *Stharawyesz* 1541, in loco *Stharawiesz* 1566 SHGPn IV 638. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); SHGPn IV 638; PPozn 285. PS **Stara Wieś** (20b), wś włączona do mta Oborniki, pozn.: *Antiqua Villa* (1433)1441 KW IX 345; *Starawiesz* (1436)XVI KW X 49; w *Starejwsi*

Stara Wieś

(1440) KW V 669; *Starawesz* 1462 SHGPn IV 637; *Nova et Antigua Villa* 1475 SHGPn(PG 20, 26v); *Starawyesz* 1478 SHGPn IV 637; *Stara- wyesz* 1498 Koz III 243; *Starszawyjes* 1507 SHGPn IV 637; *Staravyesz*, *Starawiess* 1526 Matr IV/1, nr 4973, IV/2, nr 14466; *Starawiesz* 1563, *Stharq- wyes*, *Stharawyes* 1576, *Stara Wiess* 1577 RPob- Pozn(ASK I 5); *Starawies* 1580 ŻDz XII 23; *Starawiesz* 1580, *Starawies* 1583 RPobPozn(ASK I 6); *Stara Wies* 1619, *Starawies* 1622-24 PPozn(Tab 3, 12 i 1, 24). — Łacińska forma kancelaryjna *Anti- qua Villa* stanowi kalkę n. pol. Lit.: ZierWlkp(kar- toteka); SHGPn IV 637-8; PPozn 285. PS

Stara Wieś (21), wś, rad., gm. Belsk Duży, 7,5 km na płd.-zach. od Grójca: *Antiqua Belsko* 1392 Czer, Wstęp 31, 32; de *Belsko stare*, de *stare Belsko* 1477 ZHer nr 509, 514; *Antiqua Belsko* 1498, 1505 SHGMz(MK 18, 232v); *Belsko Antiqua* 1576 ŻDz XVI 233, 237; *Stara wies* 1783-84 RejKor 729; *Starawies* 1792 MpPerRw; *Stara wies* 1827 Tabella II 193; *Stara wies* 1839 MpKwat IV 4; *Starawies* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś* 1921 Sk I 35; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1971 UN 127, 8. — Dawniej *Antiqua BelskollBelsko Stare*, zob. *Belsk*. Od XVIII w. *Stara Wieś*. UB

Stara Wieś (21a), cz. Kozienic, dawniej wś, rad.: *Stara Wies* 1783-84 RejKor 383; *Stara Wies* 1787 SzadyLBCr 102; *Stara Wieś* 1788 Busching XXII 225; *Stara wies* 1791 MpPerSd; *Starawies* 1797 MpNWGal III; *Stara Wies* 1801-04 MpHeld; *Stara wies* 1827 Tabella II 193; *Starawies*, wś 1890 SG XI 226; *Stara Wieś*, wś 1933 SkBy 1606; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1970 UN 25, 5. IN

Stara Wieś (21b), cz. Szydłowca, dawniej wś, rad.: villa dicta *Stara wyesz*, quae est sub oppido Schidlowyecz 1470-80 DB II 480; *Stara Wieś* 1569 ŻDz XIV 309; *Starawies* 1787 SzadyLBCr 117; *Stara wies* 1788 Busching XXII 222; *Starawies* 1788 MpPerSd; *Stara wies* 1791 MpPerSd; *Starawies* 1797 MpNWGal VI; *Starawies* 1802 Crusius III2, 363; *Stara wies* 1839 MpKwat IV 6; *Stara Wieś*, wś 1921 Sk III 51; *Stara Wieś*, os. 1967 SM 1073; *Stara Wieś, -rej Wsi* XXI PRNG. PS

Stara Wieś (22), wś, rad., gm. Sienno, 15,5 km na płd.-zach. od Lipska: w *Starej wsi* (1409)1602,

Item ni *Stara wies* (1465)1802 WDeKlż II 14, 16; *Sthara Wyeszy*, Rzecznyow Maior et Minor 1508 ŻDz XV 472; *Starawyes* 1529 LR 439; *Stara Wyes* 1564-65 Lusand 189; *Stara Wieś* 1569 ŻDz XIV 305; *Stara Wies* 1783-84 RejKor 357; *Starawies* 1787 Spis 410; *Stara wies* 1788 Busching XXII 222; *Stara Wieś* 1791 MpPerSd; *Starawies* 1802 Crusius III2, 363; *Stara wies* 1877 Zin II 174; *Starawies* 1890 SG XI 226; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1966 UN 26, 25. Lit.: SHGBen 59-61; KopRad 201. IN

Stara Wieś (23), wś, rad., gm. Stomiec, 8 km na płn.-wsch. od Białobrzegów: *Nedabil* 1416, *Nyedobil* 1422 Czer nr 865, 1496; *Nyedabil* (1436)1456 SHGMz(MK 3, 184); *Nyedabyl* 1458, 1493 SHGMz (MK 18, 63); Jakom ya Maczyeyem Susszka de *Nyedabyle* szampyath na dziedzycz- tewie *Nyedabylu* ... 1476 Czer, Wstęp 85; *Nye- dabylskye* granicies 1492 SHGMz(MK 18, 53v); *Nyedabyl* 1511-23 ŁLB I 669; *Niedabil Antiqua* 1576 ŻDz XVI 246; *Stara Wieś* 1783 MpPerMz; *Starawies* 1802 Crusius III2, 363; *Stara wies* 1827 Tabella II 193; *Starawies* 1890 SG XI 226; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1964 UN 18, 22.

— Dawniej *Niedabyl*, od n. os. *Niedabyl* SSNO IV 36, z suf. *-jb. W XVI w. *Niedabyl Stary* (ponadto *Niedabyl-Rzyszek*, *Niedabyl-Dziwisze*, zob. *Niedabyl*), a od XVIII w. *Stara Wieś*. UB

Stara Wieś (24), *Stara Wieś Pierwsza* i *Stara Wieś Druga*, dawniej dwie wsi, dziś tylko *Stara Wieś Druga*, siedl., gm. Kołbiel, 13 km na płd.-wsch. od Otwocka: [Kasper z *Woli Kołbiel- skiej*] 1564 Dziadulewicz, MHer XI 169; *Wola Kolbielska* 1576 ŻDz XVI 224; *Starawies* 1783 MpPerMz; *Stara wies* 1827 Tabella II 193; *Starawies* 1839 MpKwat V 5; *Starawies* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś A, B* 1921 Sk I 82; *Stara Wieś* 1952 UW 16; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1966 UN 135, 12; *Stara Wieś Pierwsza, -rej Wsi -szej*, *Stara Wieś Druga, -rej Wsi -giej* 1982 WUN III 307; *Stara Wieś Pierwsza*, wś, po zmianie *Kołbiel, -li, kołbielski* 1986 MPol nr 9, poz. 64.

— Dawniej *Wola Kolbielska*, człón pierwszy od ap. wola 'osada wolna od podatków', człón drugi od n. m. *Kołbiel*. Później *Stara Wieś*, w XX w. dwie wsi o n. z członami od liczebników *pierwszy*, *drugi*. Obecnie *Stara Wieś Pierwsza* włączona została do Kołbieli. UB

Stara Wieś

Stara Wieś (25), dziś *Starawieś*, wś, siedl., gm. Liw, 8 km na pñ.-zach. od Węgrowa: *Ja- kimowicz* (1473) *ŹDz XVII/2*, 215; cum villis *StarawieŹ*; 1579 AGAD(MK 120, 478v); *Z Starej Wsi* 1580 *ŹDz XVII/1*, 26; *Starawieś* 1600 AGAD(MK 144, 74v); *Starawieś* 1665 AGAD (MK 203, 362); *Starawieś* 1783 MpPerMz; *Starawieś* 1793 SHGPd(Regof 12); *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawieś*, dawniej *Jakimowice* 1890 SG XI 227; *Stara Wieś* 1921 Sk IV 115; *Stara Wieś* 1952 UW 42; *Starawieś* 1967 SM 1074; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 303; *Starawieś, Starejwsi, starowiejski* 2003 DzU nr 229, poz. 2298. — Dawniej *Jakimowice (Jachimowice)*, będące własnością Stanisława z Kossowa. Nazwa wsi od n. os. *Jakim* (: *Joachim*) SSNO II 385, z suf. *-owice*. Od XVI w. *Starawieś*, w XVII-XVIII w., tj. w czasie pobytu tutaj rodziny Kraszińskich (1664-1762), wś bywała określana także jako *Krasny Dwór*. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN

Stara Wieś (26), wś, siedl., gm. Przesmyki, 3,5 km na pñ.-wsch. od Mordów: *Skolimowo* 1509 SHGPd(Z 11, 408v); *Antiqua Villa, Skolimowo* 1546 SHGPd(RegInw 368); *Stare Skolimowo* 1546 *ŹDz XVII/1*, 179; *Skolimowo stare, z Skolimowa* 1580 *ŹDz XVII/1*, 12; *Skolimowo* 1662 AWAK XXXIII 518; *Skolimowo Starawieś*, na ... *Skolimowie* 1793 SHGPd(Regof 6, 7); *Skolimow Starawies* 1786 MpPerLu; *Skolimono Stara Wieś* 1788 Busching XXII 189; *Skolimow starawies* 1795 MpPerPd; *Skolimów stara wieś* 1827 Tabella II 175; *Skolimów Starawieś* 1889 SG X 689; *Skolimów Starawieś* 1902 Przew II 162; *Stara Wieś- -Skolimów* 1921 Sk IV 96; *Starawieś* 1952 UW 35; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1971 UN 128, 39. — Dawna n. *Skolimowo*, od n. os. *Skolim* SSNO V 92, z suf. *-owo*, też *-ów*. Do n. os. por. *skolić* 'ujadać, skomleć' Sstp VIII 24. Następnie n. z członem odróżniającym od przym. *stary*. Obocznie funkcjonowała n. łac. *Antiqua Villa*, pol. *Stara Wieś*, okresowo także n. zestawiona *Skolimów-Starawieś*. Ostatecznie utrwaliła się n. *Stara Wieś*. Lit.: Bor- Podl(kartoteka). IN

Stara Wieś (26a), cz. Siedlec, dawniej wś: *Sedlecze* 1441 SHGLu IV 136; *Shydlcze* 1454 SHGLu III 210; *Shydlcze* 1459 SHGLu IV 136; *Szydlcze* 1470, *Sydlcze* 1507, *Syedlcze* 1509

SHGLu III 210; Syedlcze 1529 LR 418; *Syedlcze* 1531 *ŹDz XIV 380; Siethlcze Stara Wiess* 1564 RPobLu 688v; *Stara Wieś* 1580 *ŹDz XIV 427*; ad pagum *Starowies* 1595 SHGLu IV 136; *Stara wies* 1785 MpPerLu; *Stara Wies* 1787 SzadyLBCr 114; *Stara* 1788 Busching XXII 316; *Stara Wieś* 1791 WPar 289; *Starawies* 1798 HstB III 161; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 364; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawieś*, właściwie *Stare Siedlce*, wś 1890 SG XI 227; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 303. — Pierwotnie były to *Siedlce* (zob.). Po lokacji miasta Siedlce wś zaczęto nazywać *Starą Wsią*. Okresowo n. w formie złożenia *Starowies*. Lit.: SHGLu III 210, IV 136; KosLu 73; RospSEMiG 345. IN

Stara Wieś (27), wś włączona do Siennicy, siedl., gm. Siennica, 11,5 km na pñ.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Granicznik* 1563, 1565 Lumaz I 80; *Granicznik* 1576 *ŹDz XVI 223*; *Stara wies* 1783-84 RejKor 715; *Starawies Siennica* 1802 Crusius III/2, 364; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Stara Wieś* 1839 MpKwat V 5; *Stara Wieś* 1889 SG X 563; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 303. — Dawniej *Granicznik*, od ap. *granicznik* 'słup, kopiec, kamień graniczny' SW I 901. Od XVIII w. *Stara Wieś*. W 2008 r. wieś włączono do Siennicy, a nazwę zniesiono (DzU nr 234, poz. 1586). UB

Stara Wieś (27a), cz. Wojcieszkowa, dawniej wś, siedl., gm. Wojcieszków: *Stara Wies* 1788 Busching XXII 313; *Starawies* 1802 Crusius III/2, 364; *Starawieś*, wś 1890 SG XI 226-7; *Starawieś* 1893 SG XIII 743; *Starawieś*, wś 1921 Sk IV 78; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 303. PS

Stara Wieś (28), wś, sier., gm. Pątnów, 11,5 km na pñ.-wsch. od Wielunia: *Stara Wieś* 1935 Mp-100(44-27); *Stara Wieś* 1963 Mp-25(Wieluń); *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1974 UN 52, 32. KW

Stara Wieś (29), wś, skiern., gm. Biała Rawska, 4 km na pñ.-wsch. od Białej Rawskiej: *Przyłuski*, h. Biała, z *Przyłusek* Lipia i *Starej Wsi*; *Przyłuski*, h. Lubicz, z *Przyłusek*: *Wielkich, Lipia, Tosków* 1563-65 Wittyg 271; *Przyłuski Starawieś, Przyłuski Toski* 1579 *ŹDz XVI 182, 185*; *Przyłuski Starawies* 1792 MpPerRw; *Starawies* 1798 HstB III 223v; *Starawieś* 1804 HolPr II 233; *Stara wieś* 1827 Tabella II 192; *Stara*

Stara Wieś

wieś 1839 MpKwat IV 4; *Starawieś* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś* 1921 Sk I 155; *Stara Wieś* 1952 UW 102; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 303. — W XVI w. *Przyłuski-Stara Wieś* i *Przyłuski-Toszek*, o członie pierwszym zob. *Przyłuski* (1), człony drugie od wyrażenia *stara wieś* i od n. os. *Toszek, Toszk* SSNO V 462, w l. mn. Lit.: *Wójcik*Raw 152. PS

Stara Wieś (30), wś włączona do Skaratek, gm. Domaniewice, 10 km na płn.-wsch. od Główna: *Stara Wieś, -rej Wsi*, cz. wsi Skaratek 1973 UN 44, 14; *Stara Wieś* 1977 Mp-10 (113.133); *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 303. — Nazwę zniesiono w 1996 r. (MPol nr 79, poz. 713). PS

Stara Wieś (31), wś, skiern., gm. Wiskitki, 8 km na płn.-zach. od Żyrardowa: *Stara Wieś*, wś 1933 SkBy 1607; *Stara Wieś* 1934 Mp-100(40-31); *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1971 UN 126, 12; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 304. PS **Stara Wieś** (32), cz. wsi Przeczów, dawniej wś, tarnob., gm. Połaniec: *Stara Wyesz, villa* 1470-80 DB III 128; *Stara Wieś* 1787 SzadyLBCr 91; *Stara wieś* 1788 Busching XXII 237; *Starawieś* 1791 MpPerSd; *Starawieś* 1801-04 MpHeld; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Stara wieś* 1877 Zin II 174; *Starawieś*, wś 1890 SG XI 226; *Stara Wieś*, wś 1901 Przew II 184; *Stara Wieś*, wś 1933 SkBy 1606; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1966 UN 19, 34. IN **Stara Wieś** (32a), wś, warsz., gm. Celestynów, 6 km na płd.-wsch. od Otwocka: P. *Str. Wieś* 1937 Mp-100(40-33); *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1966 UN 135, 6; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 293. UB

Stara Wieś (33), wś, warsz., gm. Nadarzyn, 9,5 km na płd.-wsch. od Grodziska Mazowieckiego: *Rvssyecz* (1417)1526 SHGMz(MK 41, 166); *Russiecz* utraque 1453, *Stara Wyesz Ruszczeska* 1470 SHGWarsz 273; *Sthary Rusyecz* 1496 Warsz nr 1768; *Rusiecz Antiqua, Stara Wyesz Rusiecz* 1512, *Russyecz* alias *Stara Wyesz* 1519 SHGWarsz 273; *Starawieś* 1580 ŻDz XVI 286; *Starawieś* 1783 MpPerMz; *Stara* czyli *Rujiec, Wsi Starey Część* 1788 Busching XXII 354; *Rusiec Stary* XVIII SHGWarsz 273; *Starawieś* 1802-03 MpGillyPr; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Stara wieś* 1839 MpKwat IV 4; *Starawieś* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś* 1921 Sk I 12; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN

III 293. — Osada wydzieliła się ze wsi *Rusiec* (3) (zob.) i określana była jako *Stara Wieś Rusiecka, Stary Rusiec/Rusiec Stary*, ostatecznie utrwaliła się n. *Stara Wieś*. Lit.: SHGWarsz 273. UB

Stara Wieś (34), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. czerskim, w par. Jazgarzew, warsz.: *Starawyesz, Stara Wyes* (1436)1456 SHGMz(MK 3, 186v-187). UB

Stara Wieś (35), wś, wloc., gm. Aleksandrów Kujawski, 2,5 km na płd.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Stara Wieś* 1577 Vlad XVII 84; *Starawieś* 1584 Vlad XXII 83; *Starawieś* 1598 Vlad XXI 156; *Starawieś* 1785 MpPerKu; *Stara* z Wołą Bożejowzką 1788 Busching XXII 146; *Starawieś* 1796 PerOpis IX; *Stara wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawieś* 1890 SG XI 225; *Stara Wieś-Rudunki* 1921 Sk I 105; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1971 UN 172, 21. — Nazwa tworzy antonimiczną parę z n. *Nowa Wieś* (107). Okresowo n. *Stara Wieś-Rudunki*, z drugim członem od n. sąsiedniej wsi, zob. *Rudunki* (3). PS

Stara Wieś (36), wś, zamoj., gm. Frampol, 3 km na wsch. od Frampola: *Stara Wieś* 1781-82 WPar 533; *Stara Wies* 1783-84 RejKor 369; *Starawieś* 1787 Spis 441; *Starawieś* 1802 Crusius III/2, 363; *Stara Wieś* 1827 Tabella II 193; *Starawieś* 1890 SG XI 226; *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1967 UN 106, 15. Lit.: KosLu 73. IN **Stara Wieś** (37), wś, zamoj., gm. Mircze, 10,5 km na wsch. od Tyszowiec: *Stara Wies* 1779-83 MpMieg; *Starawieś* 1802 Crusius III/2, 363; *Starawieś* 1855 MpKum; *Stara Wieś* 1915 KdwR(Kryłów); *Stara Wieś* 1929 Mp-100(46-38); *Stara Wieś, -rej Wsi, starowiejski* 1970 UN 109, 23; gw. *staroveś, -ryfši, staroveiski*, też: *stara veś, staroie selo*. — Od wyrażenia *stara wieś*, ukr. *sta-roje selo*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Stara Wieś (38), cz. wsi Czartowczyk, dawniej wś, zamoj., gm. Tyszowce: *Stara wieś*, wś 1827 Tabella II 193; *Starawieś* 1890 SG XI 226; *Starawieś*, wś 1952 UW 150; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1970 UN 120, 31; gw. *stara voska, -ry -Ki*. — Od wyrażenia *stara wieś, stara wioska*. Lit.: CzChelm 192. BCz **Stara Wieś** (39), wś, ziel., gm. Nowa Sól, 3 km na płd.-wsch. od Nowej Soli: *Fahre-hausel* ok. 1618 Andrzejewski 198; *Tschiefer-FaOrhauser*, die aus 10 Huslerstellen ... bestehen

Stara Wieś

1791 Z X 168; Tschiefer ... Mit EinschluB der 10 *Tschieferferhauser* 1802 WBeschr V 260-1; *Alte-fahre*, D[orf], sonst Antheil von Tschiefer, *Fahr- hauser* ... sind jetzt das selbständige Dorf *Alte-fahre* 1830 Kn 5, 146; *Alte Fahre* 1831 MpRey nr 112; *Alte Fahre* 1845 K 4; *Altefahre*, kol. 1941 SOV 4; *Stara Wieś*, os. 1967 SM 1074; *Stara Wieś, -rej Wsi* 1982 WUN III 307. — Miejscowość powstała jako osada przewoźników rzecznych (znajdowała się tu przeprawa promowa). Początkowo n. niem. *Fahrehausel*, od ap. *Fahre* 'prom' i *Hausel* 'domek' (: *Haus* 'dom'), następnie *Tschiefer-Fahrhauser* w formie pluralnej, z członem lokalizującym od n. m. *Tschiefer*, dziś *Przyborów* (10), dla odróżnienia od n. m. *Fahr- hauser*, dziś *Fery*, przys., ziel., gm. Bojadła, por. *Fehr* 1739 MpWielGlog, *Fahrhauser* 1830 Kn 146. Po uzyskaniu statusu wsi n. zmieniono na *Alte Fahre* (niem. *alt 'stary'*). Lit.: SNGŚI XIII 26; Andrzejewski 198-9. PS

Stara Wieś (40), os. dziś nieistniejąca, dawniej wś, ziel., gm. Żagań, leżała nad rz. Bóbr na obszarze Starego Żagania, ok. 3,5 km na pn. od Żagania: *Aldendorffe* 1492, *Aldenndorffe* 1500, *Altdorf* 1706 CdSil XXXII 59, 61, 109; *Altdorf* 1736 MpWielSag; *Altdorf*, folw. 1753 CdSil XXXII 110; *Altdorf* 1787 Z VII 88; *Altdorf*, wś 1830 Kn 4; *Altdorf* 1845 K 4; *Altdorf*, dom strażnika mostu 1941 SOV 3; *Altdorf—Stara Wieś, -ej Wsi, starowiejski*, os. 1950 MPol nr 8, poz. 76; *Stara Wieś — Altdorf*, os. 1951 Rosp 305. — Dawna n. niem. *Aldendorfe, Altdorf*, od śrdniem. *alde*, niem. *alt Dorf* 'stara wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Wieś*. Lit.: SNGŚI XIII 26. PS

Stara Wieś zob. **Bajki** (1), **Biedrzyce-Stara Wieś**, **Bogusławki** (3), **Dawidy** (4), **Dąbrówka** (43), **Garnowo** (1), **Grochy** (2), **Guty** (4), **Ka- czyny-Stara Wieś**, **Kalina** (2), **Kobylany Górne**, **Koce-Schaby**, **Koćmiery**, **Konieczpol**, **Kra- sew**, **Krasewicze**, **Kurianki**, **Leśna** (6), **Lipce** (4), **Lipice** (2), **Mierzwin** (1), **Miodusy Wielkie**, **Moczydły** (1), **Mosaki-Stara Wieś**, **Niemyje** (2), **Piekllice** (1), **Pierzchały** (2), **Puchały** (1), **Rado- sty**, **Rozalin** (7), **Skaratki**, **Stare** (3), **Starosielce**, **Starowieś** (1, 2), **Starynia** (2), **Szczepanki** (1a), **Tomiszewo**, **Urzut**, **Wojny** (2), **Żbiki-Starki**, **Żebry-Stara Wieś**

Stara Wieś Dolna zob. **Stara Wieś** (1) **Stara Wieś Druga** zob. **Stara Wieś** (9a, 24) **Stara Wieś Górna** zob. **Stara Wieś** (1) **Stara Wieś-Kolonia** zob. **Stara Wieś** (11) **Stara Wieś Pierwsza** zob. **Stara Wieś** (9a, 24) **Stara Wieś-Rudunki** zob. **Stara Wieś** (35) **Stara Wieś Rusiecka** zob. **Stara Wieś** (33) **Stara Wieś Rychwalska**, cz. Rychwała, dawniej wś, koniń.: *Starwies* 1461 SHGKI(PG 8, 122v); *Staremyastho* 1507 RPobKon 184; *Staremiasto* 1507 ŻDz XII 235; *Sthara wyesch*, villa 1511-23 ŁLB I 276; *Starawiesz* 1579 ŻDz XII 235; *Starawies* 1674 MKI(ASK 74, 167); *Starawies* 1783-84 RejKor 55; *Stara Wieś* 1788 Busching XXII 82; *Starawies* 1802-03 MpGillyPr; *Stara wies* 1839 MpKwat I 3; *Stara wieś* 1859 MpChrz; *Cmapa-Becb pbixBMbcmx* 1881 SpisKal 24; *Rychwalska Stara Wieś*, wś i folw. 1889 SG X 75; *Stara Wieś Rychwalska* 1921 Sk II 33; *Stara Wieś Rychwalska* 1992 Mp-50(N-34- -133-C); gw. *staro veś, -ry fši*. — Dawniej n. *Stara Wieś*, obocznie *Stare Miasto*; człon lokalizujący od n. m. *Rychwał* dodany w XIX w. Lit.: Zier- Wlkp(kartoteka). PS

Stara Wieś-Skolimów zob. **Stara Wieś** (26) **Stara Wieś-Stasin** zob. **Stara Wieś** (11) **Stara Wieś-Tomiszewo** zob. **Stara Wieś** (7b) **Stara Wieś Trzecia** zob. **Stara Wieś** (9a) **Stara Wieś Weber** zob. **Skrzętla-Rojówka Stara Wieś-Wereszyca** zob. **Wereszyca Stara Wioska** zob. **Rozalin** (7), **Stara Wieś** (17, 38)

Stara Wisła, wś, elbl., gm. Miłoradz, 4 km na pld.-wsch. od Tczewa: von de *Alden Wyselen* dy *Wysel nedirwertes* (1316)1405 PrUr II 104; *Alden Wysiln* (1338)1405 PrUr III 135; *Aldewysel* ok. 1399 ZHM 23; *Aldewisel* 1399 MKB 1; Villa *Aldeweisel, Aldweyssel* 1510 Font XLV 14, 65; in *Vistula Veteri* 1548 Matr V/1, nr 26; *Aldweichsel* alias *Stara Wisla* 1565 Lumalb 33; *Aldveischel* alias *Stara Wisla*, wsi *Starej Wisły* 1570 Lumalb 14; *Alte Weissell* 1582 ŻDz XXIII 89; *Wieś Stara Wisla*, z *Starej Wisły* 1590 Font XLVIII 9, 10; *Stara Wisla* albo *Alt Weissel*, w *Wiśle stary* 1636 Font XLVIII 96, 101; *Stara Wisla* 1707 Font LVIII 201; *Stara Wisla*, koło *Starej Wisły*, *Stara- wisla* 1711 Font LXII 68, 91, 172; *Alt Weichsel* 1796-1802 MpSchrot IX; *Alt Weichsel — Stara*

Stara Wólka

Wisła 1879 KętN 30; *Stara Wisła*, niem. *Alt-Weichsel* 1890 SG XI 230; *WeichselAlt*, fr. auch *Starawisla* 1912 Bar 122; *Wisła Stara* 1936-39 Ar 491; *Altweichsel* — *Stara Wisła*, *-ej Wisły*, *starowiślański* 1947 MPol XXV nr 111; *Stara Wisła*, *-rej -ły* 1982 WUN III 307; gw. *stara viisua*, *stari viisui*. — Nazwa zapisywana w dokumentach w formach niem. *Ald(e)wisel*, *Ald(e)weischel*, łac. *Vistula Veteri*, pol. *Stara Wisła*, od przym. niem. *ald*, *alt*, łac. *vetus*, *veteris*, pol. *stary* i od n. rz. *Wisła*, niem. *Weichsel*, śrdniem. *Wisel*, łac. *Vistula*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Wisła*. Nazwa pierwotnie wskazywała na miejsce, gdzie było stare koryto rzeki. Lit.: Górnowicz, PMT IV 152. BCz

Stara Woda, wś, ziel., gm. Lubsko, 5 km na pñ.-wsch. od Lubska: die dorfer daz *Aldewazzer*, Zcigerin, die Richartesmulen 1357 Lippert 259; das *AldenwaJJer* 1452 CdB C II 20; *Alten-vasser* 1543 Le I 292; *Altwasser* 1548 SNGŚl XIII 27; *Aldenwasser* 1550 Le I 292; *Altwasser* ok. 1700 MpWeigInf; *Altwasser* 1748 GBNLaus 40; *Gr. Altwasser*, *Kl. Altwasser* 1829 MpRey nr 111; *Altwasser* (*Gr. Altwasser*, *Kl. Altwasser*, cz. wsi) 1916, *Altwasser* (*Grofi*, *Klein*) 1937 MpMbl(4156); łuz. *Stara Wóda*, *-eje -y*, *Altwasser* 1928 Muka III 175; *Altwasser* — *Stara Woda*, *-ej -y*, *starowódzki* 1947 MPol XXV nr 124; *Stara Woda*, *-rej -dy* 1982 WUN III 307. — Nazwa niem. *Aldewasser*, *Altwasser*, od śrdniem. *alde*, niem. *alt* 'stary' i ap. *Wasser* 'woda'. Od XIX w. też z dodatkowymi członami od przym. *gross* 'duży, wielki' i *klein* 'mały' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Woda*. Lit.: SNGŚl XIII 27; Le I 292; CzNiem 69; Lippert, Wettiner und Wittelsbacher sowie die Nie-derlausitz im. XIV Jahrhundert, 1894, 259. PS **Stara Wola** (1), przys., dawniej wś, kiel., gm. Piekoszów, 11 km na pñ.-zach. od Kielc: *Stara wola* 1877 Zin II 175; *Starawola*, wś 1890 SG XI 230; *Stara Wola*, wś 1933 SkBy 1607; *Stara Wola* 1961 Mp-25(Kielce); *Stara Wola*, *-rej -li*, cz. Piekoszowa 1966 UN 23, 61; *Stara Wola*, *-rej -li* 1982 WUN III 307. — Od wyrażenia *stara wola*, por. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas'. Lit.: KopKiel 107. IN

Stara Wola (2), wś zaginiona, w par. Niegowic, pow. bocheński, może pozostałością po niej

jest dzisiejsza *Wólka*: *Chuda Wola* 1397 SHG-Kr(kartoteka); in *Sthara Wolya*, villa etiam in ripa fluminis Rabae, sub parochia ecclesiae de Nyegowiedz sita, *Stara Wolya* 1470-80 DB I 71, II 117; *Stara Wola* alias *Chuda* 1581 ŻDz XIV 61. — Początkowo n. zestawiona *Chuda Wola*, od przym. *chudy* i od ap. *wola*; wtórnie zmiana członu odróżniającego, od przym. *stary*. Lit.: LKrak 168; SG XI 230. IN

Stara Wola (3), wś, płoc., gm. Szczutowo, 9,5 km na pñ.-zach. od Sierpca: *Volya stara* 1564 ŻDz XII 302; *Statola* (!) 1772 MpZan; *Wola* 1783-84 RejKor 626; *Wole* (!) 1784 MpPerPł; *Wola* 1808 MpTex VI; *Wola* 1839 MpKwat III 2; *Wola* 1859 MpChrz; *Wola Stara* 1877 Zin II 282; *Stara Wola* 1890 SG XI 230; *Wola Stara*, *Stara Wola* 1892 SG XIII 799; *Wola Stara* 1914 KdwR (Sierpc); *Stara Wola* 1921 Sk I 165; *Stara Wola*, *-rej -li* 1982 WUN III 307. — Pierwotnie *Wola Stara*, następnie z elipsą członu drugiego. Jeśli zapis z 1784 r. nie jest wynikiem zniekształcenia, ale stanowi postać l. mn. od ap. *wola*, wówczas człon *Stara* może być interpretowany jako dyferencyjny wobec n. **Nowa Wola* (por. n. zaginionej osady *Wulka* 1772 MpZan, na wsch. od Starej Woli, a także n. wsi *Wólka*, gm. Skępe, na pñ.-zach.). Od XIX w. ponownie n. *Stara Wola*, wtórnie ze zmianą szyku członów (może już w XVIII w. — biorąc pod uwagę zapis z MpZan). Lit.: Maas, Zur Siedlungskunde des Plocker und Gostyniner Landes, [w:] Deutsche Monatshefte in Polen, Jhrg 3(13), 1936, 147. PS

Stara Wola (4), miejscowość niezlokalizowana, w ziemi sieradzkiej, w par. Widawa: *Stara Volya* 1496, *Stara Wola* 1511, *Stara wolja* 1553 ŻDz XIII 169, 178, 216. KW

Stara Wola zob. **Starowlany**, **Starowola** (1, 2, 3)

Stara Wola Niechcicka zob. **Wola Niechcicka**

Stara Wólka (1), wś, lub., gm. Ujęź, 16 km na wsch. od Ryk: *Wola Ruda Sobieska* 1576, *Sobieska Wola* 1598 AtSd(kartoteka); *Sobieska Wola* 1786 MpPerLu; *Sobieska* 1787 SzadyLBCr 96; *Wola Sobieszynska* 1788 Busching XXII 312, 313; *Wulka Sobieska* 1801-04 MpHeld; *Sobieska Wulka*, wś 1802 Crusius III/2, 346; *Wola sobieńska* 1827 Tabella II 279; *Wulka Sobiszynska* 1839 MpKwat

Stara Wólka

V 6; *Wola sobieńska* 1859 MpChrz; *Wólka sobie-ska*, młyn wod. 1877 Zin II 289; *Sobieska Wólka*, dawniej *Wola*, wś 1889 SG X 946; *Wólka Sobieska*, wś i młyn wodny 1901 Przew II 291; *Wólka Sobie-szyńska*, wś 1933 SkBy 1904; *Stara Wólka (Wólka Sobieszyn)* 1960 Mp-25(Ryki); *Wólka Sobieska, -ki -kiej*, cz wsi Lendo Ruskie 1972 UN 142, 21; *Stara Wólka, -rej -ki* 1982 WUN III 308. — Dawniej *Sobieska Wola*, od ap. *wola*, z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Sobieszyn* (1). Okresowo *Wola Ruda Sobieska* z dodatkowym członem od ap. *ruda* w znaczeniu 'torf przesiąknięty wodą, bagnisko' SW V 763. Później *Wólka Sobieska*, z członem pierwszym od ap. *wólka*. Przejściowo wieś nosiła n. *Wólka Sobieszynska/Wólka Sobieszyn*. Utrwaliła się n. *Stara Wólka*. IN

Stara Wólka (2), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gr. Biskupiec, 6,5 km na płd.-wsch. od Biskupca: *Parlose*, folw. 1820 Wald 226; *Parlosewólka* 1879 KętN 215; *Parlose Wolka*, wś 1886 SG VII 868; *Parlosenwólka*, wś 1920 MpHAPr I; *Altparlosen* 1938, *Parloesenwólka* — *Stara Wólka* al. *Dzika Wólka*, wś 1946 Ley I 108; *Altparlosen* — *Stara Wólka, -rej -ki, staro-wólecki* 1950 MPol nr 8; *Stara Wólka* 1967 SM 1074. — Dawniej n. niem. *Parlose*, później *Parlosenwólka*, złożona z niem. n. wsi *Parleza* (zob.) i ap. *wólka*. W 1938 r. wprowadzono urzędowo n. niem. *Altparlosen*. Oboczna pol. n. wsi *Dzika Wólka*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stara Wólka*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 150-1, 216. **RP Stara Zwola**, dziś *Zwola*, wś, rad., gm. Gniewosów, 14 km na pñ.-zach. od Puław: de *Zwola* 1505 Matr III nr 2258; de *Wolya* 1510 Matr IV/2, nr 9378; *Zwolya* 1529 LR 28; *Zwolya* 1564-65 Lusand 194; *Zwolia* 1569 ŻDz XIV 318; *Zwola* 1787 Spis 418; *Zwola* 1827 Tabella II 337; *Zwola* 1895 SG XIV 699; *Zwola* 1921 Sk III 59; *Zwola Stara* 1962 Mp-25(Radom); *Stara Zwola, -rej -li, zwolski* 1970 UN 36, 5; *Stara Zwola, -rej -li* 1982 WUN III 308; *Zwola, -li, zwolski* 1996 MPol nr 79, poz. 714; gw. *zwola, -li*. — Od ap. *zwola* (: *zwolić*) równego znaczeniowo ap. *wola*. Przejściowo, w XX w., n. z członem odróżniającym od przym. *stary* (najstarsza cz. miejscowości nosi n. *Stara Wieś*). Lit.: KSand 248; KopRad 195, 202. IN **Starabuda** zob. **Siedlisko** (3)

Starachowice, mto, kiel.: *Starachowice*, folw. i młyn 1783-84 RejKor 275; *Starachowice* 1787 SzadyLBCr 119; Folwark *Strachowice* (!) 1791 MpPerSd; *Starakowice* 1801-04 MpHeld; *Starachowice* 1802 Crusius III/2, 361; *Starachowice* 1827 Tabella II 192; *Starachowice* 1839 MpKwat IV 6; *Starachowice* 1877 Zin II 173; *Starachowice*, wś, *Starachowice Górne*, folw. 1890 SG XI 218; *Starachowice*, os. fabr., *Starachowice Górne*, wś 1933 SkBy 1607; *Starachowice, -wic, starachowicki* 1967 UN 20, 39; *Starachowice, -wic* 1982 WUN III 308. — Od n. os. **Starach*, por. n. os. *Stary* SSNO V 193 oraz n. os. z suf. *-ach*, typu *Gostach, Subach, Stę pach* SSNO V 207, z suf. *-owice*. Być może początek *Starachowicom* dała notowana w XVI w. kuźnica o n. *minera starze-chowska* 1547 Niwiński 151, *Ruda Starzechow-ska* AtSd 154, ta od ap. *ruda* 'surowiec mineralny, z którego wytapia się żelazo, ruda żelazna; kopalnia rudy' Sstp VIII 43, SEBor 526, z członem odróżniającym od n. os. *Starzech*, określającej założyciela kuźnicy. Lit.: KopKiel 251; RospSEMiG 363; RymNmiast 227; Niwiński, Opactwo Cystersów w Wąchocku. Fundacja i dzieje uposażenia do końca wieków średnich, 1930, 151. IN

Starahrabiona zob. **Hrebenne** (2) **Staralęka Mała** zob. **Starolęka Staralęka Mniska** zob. **Starolęka Staralęka Wielka** zob. **Starolęka Starawieś** zob. **Bajki** (1), **Bogusławki** (3), **Bogusze** (1), **Dzierżki, Góry** (5), **Kamień** (16a), **Koce-Schaby, Koćmiery, Moczydły** (1), **Nie-myje** (2), **Piekuty, Policko-Góry, Puchały** (1), **Racibory** (2), **Rzewuski, Stara Wieś** (2, 3, 3b, 3d, 5, 5a, 6a, 7, 7a, 8, 9, 9a, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 20b, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27a, 29, 32, 33, 35, 36, 37, 38), **Stara Wieś Rychwalska, Strzałki** (3), **Wnory, Wojny** (2), **Wojtkowice** (1), **Wola Szydłowiecka**

Starawieś Dolna zob. **Stara Wieś** (1) **Starawieś Górna** zob. **Stara Wieś** (1) **Starawieś Poduchowna** zob. **Stara Wieś** (16) **Starawieś-Siennica** zob. **Stara Wieś** (27) **Starawoda** zob. **Stary Zdrój Starawola** zob. **Stara Wola** (1), **Starowola** (1,2, 3)

Starbacicha, cz. Skierniewic, dawniej wś: *Starbacicha* 1827 Tabella II 175; Chał. *Starba-*

cicha 1839 Mpkwat III 4; *Starbacicha*, wś 1890 SG XI 230; *Starbacicha*, wś i leśn. 1921 Sk I 177; *Starbacicha* 1933 SkBy 1608; *Starbacicha*, -chy 1982 WUN III 308. — Nazwa niejasna. Pierwotnie może **Starbaczycha*, przekształcona przez tzw. siakanie, wówczas od n. os. **Starbak* lub **Starbacz*, por. nazw. *Starba* (od dawnego *star- bać się, starbotać się* 'chwiać się, kołysać się') RymSEN II 476 zaświadczone m.in. w dawnym woj. skierniewickim. W 1845 r. była tam karczma.

IN **Starbienino**, wś, gdań., gm. Choczewo, 27 km na wsch. od Łeby: *Sterbenyn* ok. 1400 LorSNH 117; *Sterbenyno* 1438 GZ 125; *Starbienno* 1648 RP 198; *Sterbenin* 1789 MpGillyPom; *Starbien- ko*, niem. *Sterbenin* 1890 SG XI 230-1; *Sterbenin* — *Starbienino*, -na, *starbieniński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Starbienino*, -na 1982 WUN III 308; kasz. *Starbjenino* LorSNH 117. — Od n. os. **Starbień*, por. *StarbiszlStrobisz* SSNO V 189, z suf. -in, -ino, okresowo również -ko. W zapisach zmienionych wahanie -er-ll-ar-. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starbienino*. Lit.: LorSNH 117; TrautmElb I 133. BCz **Starbienko** zob. **Starbienino** **Starca** zob. **Starcza**

Starce, wś, sier., gm. Brąszewice, 7 km na pñ.-zach. od Złoczewa: *Starce* 1386, *Starczow* 1391 SHGŁęcz II 114; Meczslaus de *Starce* 1405, de *Starce* 1406 KZKaI nr 1326, 2024; *Starce* 1511 ŻDz XIII 179; *Starce* 1511112 VisitGn 386; *Sthar- cze* 1511-23 ŁLB I 420; *Starce* 1535, *Starce* 1576 ŻDz XIII 315, 218; *Starce* 1783-84 RejKor 201; *starce* 1789 MpCzajSier; *Starce* 1827 Tabella II 193; *Starce* 1839 MpKwat II 5; *Starce* 1890 SG XI 231; *Starce* 1921 Sk II 96; *Starce*, -ców, *starzecki* 1972 UN 50, 22; gw. *starce*, -cuf, *starcofii*. — Od n. os. *Starzec* SSNO V 195, w l. mn., efemerycznie z suf. -ów. Lit.: SHGŁęcz II 114; Górniewicz, Onom XIII 89. KW

Starcz, wś, ciech., gm. Lutocin, 14 km na pñ.-zach. od Żuromina: *Starcz* 1839 MpKwat III 2; *Starcz* 1877 Zin II 175; *Starcz* 1890 SG XI 231; *Starcz* 1933 SkBy 1608; *Starcz*, -cza 1982 WUN III 308. — Pierwotnie może *Starce* od dawnego ap. *stark* 'zawada, coś sterczącego na drodze, przeszkadzającego' (: *starceć*, *sterczeć* 'wystawać ponad powierzchnię, odstawać od

płaszczyzny; stać na sztorc' SEBor 577; 'gałąź, stary pień pozbawiony gałęzi' SW VI 395), z suf. '-e (< *-bje); por. też ap. *starka* 'stara rzeka, stare koryto rzeki', nazw. *Starcz* (: *starczyć* 'nie zabraknąć, podołać') RymSEN II 476.

KW **Starcza**, wś, częst., gm. Kamienica Polska, 17 km na pñ.-zach. od Częstochowy: Wioska *Starcza* 1659-64 Lukrak 481; *Starca* 1662 ŻDz XV 52a; de *Starca* 1723-24 AS V 17; *Starcza* 1765 Żyd 417; *Starcza* 1783-84 RejKor 339; *Starcza* 1787 SzadyLBCr 110; *Starcza* 1788 Busching XXII 208; *Starcze* 1790 SHGKrMat 289; *Starcza* 1827 Tabella II 193; *Starcza* al. *Zimna woda* 1890 SG XI 231; *Starcza* 1902 Przew II 185; *Starcza*, -czy 1982 WUN III 308; gw. *starca*, -y, *starca*'s'Ń. — Od n. os. *Starzec*, z suf. *-ja, w XVIII w. pluralizacja nazwy. W XIX w. funkcjonowała oboczna n. *Zimna Woda*. Postać gw. zamurzona. Lit.: RKrak 159. IN **Starczanowo** (1), wś, pozn., gm. Murowana Goślina, 5 km na pñ.-zach. od Murowanej Gośliny: *Starczinowo* (1364)1404 KW III 257; *Star- czinow* (1383)XV MPH II 733; de *Starczinowo* 1392 Lek I nr 1253; *Starczinowo* 1404 SHGPn (AAP 115); *Starczynowo* 1423, *Starczenowo* 1500, *Starczinowo*, *Stharczynowo* 1509 SHGPn IV 638; *Stharczynowo* 1510 NKs 53; *Starczyno- vo* 1516 SHGPn IV 638; *Starczynowo* 1622-24 PPozn(Tab 1, 1); *Starczanów* 1789 PPozn(Tab 6, 246v); *Starczanow* 1791 MpPerPn; *Starczanowo* 1802-03 MpGillyPr; *Starczanów* al. *Starczanowo* 1890 SG XI 231; *Starczanowo*, -wa 1982 WUN III 308; gw. *starcanowo*, -va, *starcanoski*. — Od n. os. *Starczyn* SSNO V 189 (: n. os. * *Starka*, por. *Starek* SSNO V 190, też *starczyn* 'babczyn', *starka* 'babka' SEMot I 286), z suf. -owo, wyjątkowo -ów. Postać *Starczenowo* i późniejsza *Starczanowo* powstała zapewne w wyniku hiperpoprawnego przejścia -yN- > -eN- na tle powszechnych zmian -iN-(-yN-) > -eN- > -aN-. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 638-42; PPozn 285; Nieckula, -ov- 194. PS **Starczanowo** (2), wś, pozn., gm. Nekla, 10 km na pñ.-zach. od Czerniejewa: de *Starczynow* 1340 KW II 532; *Starcinow* 1360 KW III 173; *Starchi- nowo* 1364 KW III 251; de *Starczinowo* 1402 RWlkp II nr 174; in *Stharczynowo*, villa 1511-23 ŁLB I 232; *Starczinowo* 1552, *Starczinowo* 1577,

Starczanów

Starczanowo 1578 RPobKal(ASK I 11); *Starczanowo* 1578 ŻDz XII 207; *Starczanowo* 1580, *Starczanowo* 1581 RPobKal(ASK I 11); *Starczanowo* 1618-20 PKal 163; *Starczanowo* 1674 MKI(ASK 74, 190); wieś *Starczanow* 1789 MKI(Tab 47, 84); *Starczanowo* 1846 KsP 359; *Starczanów* al. *Starczanowo* 1890 SG XI 231; *Starczanowo*, -wa 1982 WUN III 308; gw. *starćanovo*, -va, *starćanoski*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Starczanów zob. **Starczanowo** (1, 2) **Starcze** zob. **Starcza** **Starczanowo** zob. **Starczanowo** (2) **Starczewice**, wś, siedl., gm. Korczew, 4 km na zach. od Drohiczyzna: k[olo] *Starczewic* (1445), *Starczewice* (1509) ŻDz XVII/2, 131, 109; *Stharczewicze* 1570 Lupodl 9; *Stharczewicze*, z *Starczewicz* 1580 ŻDz XVII/1, 1, 9; *Starczo- wice*, *Starczewice* 1625 AGAD(MK 172, 347v; 173, 499); *Starczewicze* 1652 AWAK XXXIII 379; *Starczewice* 1788 Busching XXII 186; *Star- rzewice* 1795 MpPerPd; *Starczewice* 1802 Crusius III/2, 364; *Starzewice* 1827 Tabella II 195; *Starczewice* 1839 MpKwat VI 7; *Starczewice* 1890 SG XI 231; *Starczewice* 1921 Sk IV 100; *Starczewice*, -wic, *starczewicki* 1971 UN 128, 13. — Od n. os. *Starek* lub *Starzec* SSNO V 190, 195, z suf. -ewice, -owice. W XVIII-XIX w. poświadczona też n. *Starzewice*, zapewne w wyniku adideacji do przym. *stary* lub n. os. *Stary* SSNO V 193. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN **Starczewizna**, folw., dawniej wś, włączony do Ciechanowa: [role *Starczewskie*] 1567 Mało- wiecki 11; *Starczewizna* 1783 MpPerMz; *Starczewizna*, wś 1802-03 MpGillyPr; *Starczewizna* 1839 MpKwat IV 2; *Starczewizna*, folw. 1890 SG XI 231; *Starczewizna* 1916-17 Limanowski 48. — Od nazw. rodziny *Starczewskich*, która posiadała folwark (Sadkowski 671), z suf. -izna. Nosił je m.in. przeor klasztoru Augustianów w Ciechanowie Jan *Starczewski* (1628) Górczyk 12. Lit.: Małowiecki, *Starczewizna*, Tygodnik Ilustrowany, 30.06.2015, 11; Sadkowski, *Szlachta drobna w powiatach płońskim i płockim*. Przydomki osób i wiosek, Wisła XVII, 1903, 671; Limanowski, *Zniszczenia wojenne w budowlach b. Królestwa Polskiego*, 1918, 48; Górczyk, *Topografia sakralna Ciechanowa do roku 1600*, Biezuńskie Zeszyty Historyczne nr 30, 2016, 12. PS

Starczewko zob. **Starczewo-Kanie Starczewo** (1), wś, bydż., gm. Strzelno, 3 km na wsch. od Strzelna: *Starczewo* 1489 Lupbrz 149; *Sczarczewo* 1519 Koz I 301; Prebende ... *Starczevo*, *Starczewo* villa 1527 Vlad XI 52; *Starczewo* 1557-66 ŻDz XIII 36; *Starczewo* 1634 Rpodbrz 232; *Starczewo* deserta 1674 Rpog 156; Vw. *Gay* 1796-1802 MpSchrot XXV; *Gaj*, niem. *Busch*, folw. 1881 SG II 439; *Starczewo* 1890 SG XI 232; *Starczewo*, dziś folw. zwany przedtem *Gaj* (niem. *Busch*) 1922 Koz V 342; *Starczewo*, os. 1967 SM 1075; *Starczewo*, -wa, cz. wsi Strzelno Klasztorne 1972 UN 181, 28; *Starczewo*, -wa 1982 WUN III 308. — Od n. os. *Starzec* SSNO V 195, z suf. -ewo. Przejściowo wś nosiła n. *Gaj*, niem. *Busch*. Lit.: Nieckula, -ov- 194. KW

Starczewo (2), wś, gorz., gm. Dobiegniew, 4 km na pñ.-wsch. od Dobiegniewa: *Amalien- hof* ok. 1893 KDR nr 248; *Amalienhof* 1936 Mp- Mbl(3060); *Dąbrowa*, n. przejściowa po 1945 SGorz 373; *Amalienhof*— *Starczewo*, -wa, *starczewski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Starczewo*, -wa 1982 WUN III 308. — Dawna n. niem. od im. *Amalie* + -hof. Nazwa *Starczewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 373. BCz

Starczewo-Chomątki, wś zaginiona, zapewne współczesne *Starczewo-Pobodze*, ploc.: *Starczewo Chomątki* 1783-84 RejKor 688; *Star- rzewo Chomoniki* (!) 1784 MpPerPł; *Starcze- wo Chomątki*, we wsi *Starczewie Chomątkach* 1808, *Starczewo Chomątki* 1819 APWarsz, sygn. 76/1133/0/-/1(k. 13), 9(k. 2v); *Starczewo Ho- montki* 1861, *Starczewo Chomontki*, *Starczewo Chomątki*, *Starczewo Chomątki* . w *Starczewie* 1862, *Starczewo Chomątki* 1863 APWarsz, sygn. 0439/D-1861(ur., k. 29), 1862(ur., k. 1, 12, 20), 1863(ur., k. 7). — Nazwa zestawiona, o członie pierwszym zob. *Starczewo Wielkie*, człon drugi od n. os. *Chomątek* AntrP I 309 lub *Chomątka* SSNO I 329, w l. mn. Możliwe, że jest to jedynie oboczna n. wsi *Starczewo-Pobodze*, za czym przemawia chronologia zapisów źródłowych — w żadnym ze źródeł, którymi dysponujemy, nazwy te nie występują równocześnie — w aktach parafii w Skołatowie (APWarsz) do 1863 r. występuje wyłącznie n. *Starczewo- -Chomątki*, natomiast od 1864 r. tylko *Star-*

czewo-Pobodze. Również położenie Starczewa-Chomątek na mapie Pertheesa odpowiada w przybliżeniu lokalizacji Starczewa-Pobodza na MpKwat. PS

Starczewo-Kanie, wś włączona do Starczewa Wielkiego, płoc., gm. Dzierżążnia: *Starceuo* 1406, *Starcewo* 1409 Płoń nr 876, 1357; *Starcze-vo Vilaslovo* 1531 SHGPł(RP 41, 121); *Starczewo Wylazlowo* 1578 ŻDz XVI 102; *Starczewo Kanie* 1596 SHGPł(PG 98, 768); *Starczewo-Kanie* vel *Starczewko* XVIII Sadkowski 669, przyp. 1; *Starczewo Kanie, Starczewo Wylazlowo* 1783-84 RejKor 688; *Starzewo Ranie* (!) 1784 MpPerPł; *Starczewo Kanie male* 1788 Busching XXII 156; *Starczewo kanie* 1827 Tabella II 193; *Starczewo Kanie* 1839 MpKwat III 2; *Starczewko*, z *Starczewka, Starczywko* 1860 APWarsz, sygn. 0439/D-1860(ur., k. 6, 15), 1870(ur., k. 11); *Starczewo Kanie* 1890 SG XI 232; *Starczewo-Kanie*, wś 1921 Sk I 121; *Starczewo-Kanie* 1967 SM 1075. — Nazwa zestawiona, o członie pierwszym zob. *Starczewo Wielkie*. Człony drugie: *Wylazlowo* od n. os. *Wylazło* (por. Nicolaus *Wilazło* 1578 ŻDz XVI 102), z suf. -owo, i *Kanie* od n. os. *Kania*, w l. mn. Okresowo, w XVIII-XIX w., oboczna n. *Starczewko*, z deminutywnym suf. -ko. Lit.: SHGPł 285; Sadkowski, Szlachta drobna w powiatach Płońskim i Płockim. Wisła XVII, 1903, 669, 673; ZMaz 344. UB

Starczewo-Pobodze, wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 14,5 km na pñ.-zach. od Płońska: *mino-ri Starcewo* 1410, *Starczewo* 1415 Płoń nr 1462, 2572; *Male Starczewo* 1484 SHGPł(PZR 2, 22); *Starczewo Bodzocze* (!) 1493 SHGPł(Ep. 15, 170); *Starcewo Minor, Starcewo Pobodze* 1531 SHGPł(RP 41, 121-121v); in *Starczewo minori* 1549 SHGPł(PG 15, 47); *Starczewo Minor, Starczewo Pobodze* 1578 ŻDz XVI 102; *Starczewo pobożny* (!) 1788 Busching XXII 156; *Starczewo pobodce* (!) 1827 Tabella II 193; *Starczewo Pobodze* 1839 MpKwat III 2; *Starczewo Pobodzie* (!) 1890 SG XI 232; *Starczewo-Pobodze* 1921 Sk I 121; *Starczewo-Pobodze, -wa-dza* 1982 WUN III 308. — Człony drugie w n. zestawionych od łac. *minor*, pol. *mały*, od n. os. *Pobodz* (por. Paulus, Nicodemus ol. Andr. *Pobodz* etc. 1578 ŻDz XVI 102), w l. mn.; zob. też *Starczewo-Chomątki*. Lit.: SHGPł 285; ZMaz 344. U

Starczewo-Pyszczki zob. **Starczewo Wielkie**

Starczewo Wielkie, wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 14 km na pñ.-zach. od Płońska: *Starcewo* 1400, *Starcewo* 1412 Płoń nr 3, 1926; *Starcewo duplex* 1415, *Starcewo* 1416 Płoń nr 2396, 2686, 2691; *Starcewo* 1445 SHGPł(MK 337, 118v); *Starcewo maior* 1531 SHGPł(RP 41, 121); *Starcewo Maior* 1578 ŻDz XVI 102; *Starcewo Pyszczki* 1596 SHGPł(PG 98, 768); *Starcewo Wielkie* 1783-84 RejKor 688; *Starcewo* (!) 1784 MpPerPł; *Większe Starczewo* (!) 1788 Busching XXII 156; *Starczewo Wielkie, ... we Wsi Starczewo Wielkim* 1808 APWarsz, sygn. 76/1133/0/-/1 (k. 15v-16); *Starczewo duże* 1827 Tabella II 193; *Starczewo Wielkie* 1839 MpKwat III 2; *Starczewo Wielkie* 1890 SG XI 232; *Starczewo Wielkie* 1921 Sk I 121; *Starczewo Wielkie, -wa -kiego* 1982 WUN III 308. — Od n. os. *Starzec*, z suf. -ewo. Od XVI w., w związku z podziałem wsi, n. z członami odróżniającymi: łac. *Maior*, pol. *Wielkie, Duże* oraz *Pyszczki* od n. os. *Pyszczek* (por. Joannes Felicis *Pyszczek, Joannes Alberti Pyszczek* 1578 ŻDz XVI 102), w l. mn. Lit.: SHGPł 285-6; ZMaz 344. UB

Starczewo-Wylazlowo zob. **Starczewo-Kanie**

Starczowice zob. **Starczewice**

Starczów, wś, wałb., gm. Kamieniec Żąbkowicki, 8 km na pñd.-wsch. od Żąbkowic Śląskich: *Arnesto scultheto dicto de Altmanni Villa* 1291, *Ditmaro villico de Altmansdorf* 1293, in *Altmanni Villa* 1299 SUr VI 20, 101, 319; *Althmansdorf* ok. 1300 CdSil XIV 87; *Lacmannsdorf* (!) 1319, *Altmannsdorf* 1326, *Altmansdorf* 1327, *Altmannsdorf* 1329, *Altmansdorf* 1342 Reg nr 3976, 4556, 4695, 4808, 6933; *Altmannsdorf* (1346), *Altmanni villa* (1360) K 6 (tu?); *villa Altmansdorff* 1666/67 J I 534; *Alt Altmannsdorf* 1736 MpWielMunst; *Alt-Altmanndorf* 1785 Z IV 149; *Altmannsdorf, Alt-, gemein Alzendorf* 1845 K 6; *Alt Altmannsdorf* 1941 SOV 3; *Alt Altmannsdorf* — *Starczów, -owa, starczowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Starczów, -czowa* 1982 WUN III 308. — Dawniej n. niem. *Altmannsdorf*, w łac. formie kancelaryjnej *Altmanni Villa*, od n. os. *Altmann* (: *Aldman*) Gott 86 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'; od XVII w. z dodatkowym członem od przym. *alt* 'stary' dla odróż

Starczów

nienia od n. *Neu Altmannsdorf*; zob. *Starczówek*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starczów*. Lit.: SNGŚI XIII 27. PS

Starczów zob. **Stara Wieś (1), Starce Starczówek** wś, wałb., gm. Ziębice, 5 km na pld. od Ziębic: [*Neu-Altmanndorf* 1331, *Altmanstorph* 1335 Reg nr 5032, 5492; in villa *Altmanndorf* 1346, *Altmanndorf* 1350, *Altmanndorph*, *Altmanndorf* 1359, *Altmanvilla* 1360 CdSil X 154, 178, 195, 197, 200; *Neuwen Altmannsdorff* 1386 K 6; ex *Novo Altmannsdorff* 1651/52, ecclesias ... *Neualtmannsdorffensem*, *Neualtmannsdorff* 1666/67 J I 251, 527, 528; *Neu Altmannsdorf* 1736 MpWielMunst; *Neu-Altmanndorf* 1785 Z IV 50; *Altmanndorf*, *Neu* 1845 K 6; *Neu Altmannsdorf* 1941 SOV 245; *Neu Altmannsdorf*—*Starczówek*, *-wka*, *starczówecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Starczówek*, *-wka* 1982 WUN III 309. — O n. niem. *Altmanndorf* i łac. *Altmanni Villa* zob. *Starczów*; człon dyferencyjny od przym. *neu* 'nowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starczówek*. Lit.: SNGŚI XIII 27. PS

Starczynowo zob. **Starczanowo (1, 2) Starczynów**, cz. Bukowna, dawniej wś, kat.: *Starczynow* (1402)XVII KMłp IV 76; wsi przy miejscu, to jest Zurade ... i *Starczinow* 1659-64 Lukrak 187; *Starczynow* 1680 Rej 26; *Starczynów* 1783 SHGKrMat 290; *Starczynow* 1783-84 RejKor 298; *Starczynow* 1788 Busching XXII 192; *Starczynów* 1788-92 SHGKrMat 290; Wies *Starczynow* 1791 ANK Krak, sygn. 29/30/0/3/42 (k. 1133); *Starczinow* 1801-04 MpHeld; *Starczynaw* (!) 1802 Crusius III/2, 364; *Starczynów* 1827 Tabella II 193; *Starczynów* 1877 Zin II 175; *Starczynów*, wś 1890 SG XI 232; *Starczynów*, wś 1933 SkBy 1608; *Starczynów*, *-nowa* 1982 WUN III 309; gw. *starczynuf*, *-ova*, *starczynoski*. — Od n. os. *Starczyn* SSNO V 189, z suf. *-ów*. Okresowo, w XVIII-XIX w., forma *Starczynów*, z nawiązaniem do n. os. *Starczyn* SSNO VII 239 (: *stary*). Lit.: RKrak 159; Nieckula, *-ov* 194. IN

Starczynów zob. **Starczanowo (2) Starczyny**, wś zaginiona, leżała w par. Wygiełzów, piotr.: *Starzini* 1386, *Starzino* 1392 SHGŁęcz II 115; *Starzini* 1422 Koz VII 136; *Starczyny* desertum 1511, *Starczyny* 1552 ŻDz XIII 192, 248. — Początkowo *Starzyny*, od n. os. *Stary* SSNO V 193, z suf. *-iny*, też *-ino*. Wtórnie

Starczyny, por. n. os. *Starczyn*, *Starek*, *Starko*. Lit.: SHGŁęcz II 115. KW

Stare (1), wś, pil., gm. Rogoźno, 8,5 km na pln. od Skoków: Swenthoslaus *Starski* 1391 RWłkp I nr 253; de *Stare* 1399 Lek II nr 1303; de *Stare* 1406 KW V 98; gran. *Stare* et Watrowo 1461 Koz V 342; *Stare* 1510 NKs 37; *Stare golnyczewskie* (!) 1535 SHGKI(ASK 12, 480); *Stare Gulczewo* 1564, *Stare Gulczewo* 1577, *Stare, Gulczewo Stare* 1579 RPobKal(ASK I 12, 13, 3); *Stare Gulczewo* 1580 ŻDz XII 148; *Gulczewo stare* 1674 MKI(ASK 74, 204); *Stare sive Gulczewo* 1737 Koz III 245; Wies *Stare* 1789 MKI(Tab 34, 52); *Stare* 1798 HstB I 620; *Stare* 1846 KsP 532; *Stare*, dawniej *Stare Gulczewo* 1890 SG XI 233; *Stare*, *-rego*, przys. 1982 WUN III 309; *Stare*, *-rego*, *starski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811; gw. *stare*, *-rygo*. — Od przym. *stary*. Oboczna n. *Stare Gulczewo*, *Gulczewo*, od n. m. *Gulczewo* (2b). Lit.: ZierWłkp(kartoteka). PS

Stare (2), wś, pil., gm. Wysoka, 7 km na pln.-zach. od Wysokiej: *Stare* (1436)1553 SHGPn (APP Poznań Wc 1); *Stare* 1493 Matr II nr 204; *Stare* 1511/12 VisitGn 332; *Stare* 1578 ŻDz XII 167; Villa *Stare* 1766 MKI(E 42, 350); *Staaren* 1793 HolN 196; *Starren* 1796-1802 MpSchrot XX; *Staaren* 1807 HolPr III 58; *Staren* 1833 Amt-Bromberg 783; *Stare*, urząd. *Stahren*, wś 1890 SG XI 233; *Stara* (!), niem. *Stahren*, wś 1902 MycPn 224; *Stare*, *-rego* 1982 WUN III 309; gw. *stare*, *-rygo*. — Od końca XVIII w. zmieniona postać *Staaren*, *Star(r)en*, *Stahren*. Lit.: ZierWłkp(kartoteka). PS

Stare (3), os., dawniej wś, pozn., gm. Kaźmierz, 3,5 km na pld.-wsch. od Kaźmierza: [*Stare* pod Kaźmierzem] 1306 NDz II 354; *Starzyska* 1496, *Stare* 1510, in fundo *Stare* 1721 Koz III 244; *Stare* 1789 PPozn(Tab 6, 191v); *Stare*, dawniej *Stara Wieś*, folw. 1890 SG XI 232-3; *Stare*, folw. 1921 Sk X 88; *Stare*, *-rego* 1982 WUN III 309; gw. *stare*, *-rygo*. — Okresowo *Starzyska*, od przym. *stary*, z suf. *-iska*, oraz *Stara Wieś*. Według wydawców SHGPn w średniowieczu w miejscu dzisiejszej osady istniał las i to jego dotyczą pierwsze zapisy. Lit.: ZierWłkp(kartoteka); SHGPn IV 642-3; PPozn 285. PS

Stare Bielsko, cz. Bielska-Białej, dawniej wś: de villa *Belycz* 1316 Reg nr 3563; die *alde*

Stare Gliwice

Belicz 1452, *alt Bilitz* 1566, *Stare Bielsko* 1592 Mrózek 163; in villa *Vetero-Bilitz* 1679, pago *Alt- -Bilitz* 1687/88 J II 271, 552; *Alt Bilitz*, P[ol]. *Stare Bilsko* 1736 MpWielTesch; von *alt Bielitz* 1770, *Bielitz Alt*, slavisch *Bilsko Stare* 1836 Mrózek 163; *Altbielitz* 1849 SNGŚI XIII 27; *Bielsko stare*, *Alt-Bielitz* 1880 SG I 216; *Stare Bielsko* 1921 Sk XII/2, 3; *Stare Bielsko*, -rego -ka 1982 WUN III 309; gw. *stare biylsko*, *starobiylski*. — Pierwotnie może n. * *Bielica* lub **Bielsko*, od n. rz. *Biała*, por. *Byala* 1480 DługoszAnn I 75, *Biela* 1523 Matr IV/1, nr 4228, z suf. -ica, wtórnice -sko. Nazwę zniemczono jako *Bi(e)litz*. Być może n. ponowiono z n. m. *Bielsko*, zob. *Bielsko-Biała*, choć człon od przym. *stary*, niem. *alt*, łac. *vetus*, wskazuje na wcześniejsze powstanie wsi (przed lokacją miasta). Lit.: SNGŚI XIII 27; Mrózek 163-4. **PS Stare Bieńki** zob. **Krzczkowo-Stare Bieńki Stare Bohusze** zob.

Bogusze (2) Stare Borowno zob. **Kuźnica Kiedrzyńska Stare Brzesko** zob. **Brzesko Stare Stare Budy** zob. **Budy (12, 16, 17, 18, 24), Budy Stare, Sławoszewo (2)**

Stare Budy Osieckie, wś, ciech., gm. Siemiatkowo Koziebrodzkie, 11 km na pń.-zach. od Raciąża: *Budy Osieckie* 1783-84 RejKor 601; *Budy Kraska* czyli *Osiecka* 1784 MpPerPł; *Osieckie Budy* 1808 MpTex VII; *Budy Osieka Wlo- scihory* (!) 1839 MpKwat III 2; *Osieckie Budy*, *Stare* i *Nowe* 1886 SG VII 622; *Budy Stare* 1914 KdwR(Raciąż); *Budy Osieckie Stare* 1921 Sk I 170; *Osieckie Budy Stare* 1923, *Budy Osieckie Stare* 1935 Mp-100(37-30); *Budy Osieckie Stare* 1967 SM 125; *Stare Budy Osieckie*, -rych *Bud -kich* 1982 WUN III 310. — Nazwa zestawiona *Budy Osieckie* od terminu osadniczego *buda* i od pierwszego członu n. m. *Osiek-Włostybyry*. W XVIII w. n. oboczna *Budy Kraska*, od n. os. *Kraska* AnrP II 296. Wtórnie z dodatkowym członem od przym. *stary* dla odróżnienia od n. m. *Nowe Budy Osieckie*. PS

Stare Bystre, wś, nowosąd., gm. Czarny Dunajec, 14 km na pńd.-zach. od Nowego Targu: nad rzeką ... Rogoźnik, poniżej ujścia Cichego i Bystrego dałem ... Jakóbowi Roli Gadowskiemu ... w lesie surowym ... wsi osadzać i dawać jej przezwisko *Rogoźnik* ... Dając mu do tego sołtystwa ... wolny szalas ... w wierzchu *Rogoźnika*,

alias *Bystrego* 1591 PSP 14-5; *Bystre* 1595 AtKr 97; *Bystre* 1629 RPobKr 228; *Bystre* 1680 Rej 240; *Bystre* 1765 Lukrak I 61; *Stare Bystre* (1777) SG XI 234; *Starebystre* 1802 Crusius III/2, 365; *Starebystre* 1890 SG XI 234; *Stare Bystre* 1921 Sk XII 27; *Stare Bystre Dolne*, *Stare Bystre Górne* 1934 Mp-100(51-30); *Stare Bystre*, *Bystre Dolne*, *Bystre Górne* 1962 Mp-25(Nowy Targ); *Stare Bystre*, -rego -rego, *starobystrzański* 1964 UN 10, 49; gw. *vel'ci rogoźnik*. — Pierwotnie n. *Rogoźnik* (zachowana w gwarze z członem odróżniającym *Wielki*), ponowiona z n. rz. *Rogoźnik*, por. *Rogo- znik* (1234), *Rogosnik maior* 1254 KMłp I 21, 45, *Rogoznik wielki Bach* a. *Rogoznik Bach* 1846 HE XIII 35-6, *Wielki Rogoźnik* 1879 Mp-75(8/XXII), lub z n. wsi *Rogoźnik* (4), notowanej już w XIII w., por. *Gross Rogosznik*, *Gross Rogoschnitz* 1779-83 MpMieg (drugi zapis obejmuje obszar Starego Bystrego). Wtórnie *Bystre*, od n. potoku *Bystry*, górnego biegu *Rogoźnika*, por. *Bystry* 1880 SG I 508, ta od przym. *bystry*. Od XIX w. n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *stary*, też *dolny*, *górnny*. Lit.: LKrak 30, 142; Rymut, Majtan, HE XIII 29. IN

Stare Chęciny zob. **Starochęciny Stare Cło** zob. **Gronków Stare Dolistowo**, dziś *Dolistowo Stare*, wś, biał., gm. Jaświły, 13,5 km na pń.-wsch. od Goniądza: *Dolistowo* 1543 HalBiał I 46; *Dolistów* (1574) ŻDz XVII/2, 87; *Dolystow* 1576 Lupodl 77; *Dolistowo* (1578) ŻDz XVII/3, 146; *Dolistho- wo*, z dóbr *Dolisthowa* 1580 ŻDz XVII/1, 115; *Dolistowo* 1664, we wsi *Dolistów* 1772, *Dolisto- wo* 1776 HalBiał I 46; *Dolistow* 1795 MpPerPd; *Dolistowo* 1827 Tabella I 103; *Dolistowo* 1839 MpKwat VI 4; *Dolistowo Stare* 1900 SG XV/1, 424; *Dolistowo Stare* 1921 Sk V 12; *Dolistowo Stare* (I i II), wś i kol. 1967 SM 231; *Stare Dolistowo*, -rego -wa 1982 WUN III 311; *Dolistowo Stare*, -a -ego, *dolistowski* 2003 DzU nr 229, poz. 2288; gw. *dol'istovo*, -va, *dol'istoski*. — Dawna n. *Dolistowo* (o etymologii zob. *Nowe Dolisto- wo*), potem n. zestawiona *Dolistowo Stare*; człon dyferencyjny od przym. *stary*. Lit.: HalBiał I 46; BorPodl(kartoteka). IN

Stare Domiszewo zob. **Gogole Wielkie Stare Gliwice**, cz. Gliwic, dawniej wś, kat.: *stare Hliwiczce* (1482)XVI CdSil VI 112; ex *Alt-*

Stare Górzycie Olędry

-*Gleiwitz*, ex agro *Staro-Gliwicz* 1679 J II 96, 98; *Alt Glinbitz* 1679 CdSil XXXIII 58; sacello *Staro-gliviciano* 1687 J I 403; *Alt Gleibitz*, P[ol.] *Staro Gliwice* 1736 MpWielOppol; *Alt Gleiwitz* 1743, *Alt Gleywitz* 1745 SNGŚI XIII 28; *Alt Gleiwiz, Stare Gliwiz* 1783 Z II 333; *Stare Gliwice* oder *Alt-Gleiwitz* 1830 Kn 744; *Gleiwitz, Alt-, Stare Gliwice* 1845 K 161; *Stare Gliwice* — *Alt Gleiwitz* 1939 Prus 68; *Alt Gleiwitz* — *Stare Gliwice, -ic, staroglivicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Stare Gliwice, -rych -wic* 1982 WUN III 312. — Nazwa zestawiona *Stare Gliwice*, niem. *Alt Gleiwitz*, odnosiła się zapewne do osady sprzed lokacji miasta *Gliwice* (zob.). Zapisy *staroHliwice* w grafii czeskiej, późniejsze *Staro-Gliwicz, Starogliviciano, Staro Gliwice* mogą świadczyć o funkcjonowaniu złożenia z interfiksem *-o-*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stare Gliwice*. Lit.: SNGŚI XIII 29; BorGŚI 170. PS

Stare Górzycie Olędry zob. **Sękowo (4) Stare Grabnice** zob. **Dawidy (4) Stare Gulczewo** zob. **Stare (1) Stare Huty** zob. **Hucisko (2) Stare Komorsko** zob. **Komorsk Stare Konopki** zob. **Konopki Stare Stare Koziegłowy** zob. **Koziegłówki Stare Koźle**, wś, opol., gm. Bierawa, 4 km na płd. od Kędzierzyna-Koźla: de *Antiqua Cosla* 1335 Reg nr 5409; *Antiqua Cossla* 1400 ZfGS XXXIII 402; de *Antiqua Cossla* 1418 ZfGS XXVII 377, przyp. 211; *Alden Kozil* (1441)XVI CdSil VI 65; *Antiquum Cosla* 1447 ZfGS XXVII 377; ad *Vete-ro-Coslensem*, in *Vetero-Cosla* pago 1679, In pago *Alt-Kosel* 1687/88 J II 160, 514; *Alt Kosel* 1736 MpWielOppol; *Alt Cosel* 1748-49 SNGŚI XIII 30; *Alt-Kosel, Stare Coschle* 1783 Z II 333; *Kosel, Alt-, Stare Koźle* 1830 Kn 859; *Kosel, Alt-, Stara Koźle* 1845 K 308; *Koźle Stare*, niem. *Alt-Cosel* 1883 SG IV 558; *Stare Koźle* — *Alt Cosel* 1939 Prus 68; *Alt Cosel* — *Stare Koźle, -ego -źla, starokozielski* 1946 MPol XXV nr 142; *Stare Koźle, -rego -źla* 1982 WUN III 314. — O n. *Koźle*, niem. *Kosel* zob. *Kędzierzyn-Koźle*; człon odróżniający od przym. *stary*, łac. *antiquus, vetus* 'stary, dawny', niem. *alt* 'stary' wskazuje na wcześniejsze powstanie omawianej miejscowości. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stare Koźle*. Lit.: SNGŚI XIII 30. PS

Stare Krzepice zob. **Starokrzepice**

Stare Krzysztofy zob. **Rakówko (2) Stare Kuchary** zob. **Kuchary Żydowskie Stare Kwiece** zob. **Kwiejce Stare Kwiece** zob. **Kwiejce Stare Laski**, dziś *Laski*, wś, siedl., gm. Łochów, 4 km na płd.-wsch. od Łochowa: *Lasky* 1477 SHGMz(Ep. 13, 122v) (tu?); *Laski* 1514 SHGMz(Ep. 149, 206v); *Lasky* 1578 ŻDz XVI 409; *Laski* 1783 MpPerMz; *Laski* 1827 Tabella I 260; *Laski* 1839 MpKwat V 4; *Laski* 1884 SG V 84; *Laski Stare* 1921 Sk IV 112; *Laski Stare* 1952 UW 41; *Stare Laski, -rych -sek* 1982 WUN III 315; *Laski, -sek, lasecki* 2015 DzU poz. 1636.

— Od ap. *lasek*, w l. mn., współcześnie z członem odróżniającym od przym. *stary*. UB

Stare Lorenki, cz. wsi Lorenki, okresowo wś, łódz., gm. Zgierz: *Lorynki*, Posesor *Lorynek*, w *Lorynkach* 1831, z *Lorynków* 1838 APŁódź, sygn. 39/1472/0/-/22(k. 111), 29(k. 26); F. *Law-rynki* 1839 MpKwat III 4; *Lorenki*, wś i folw. 1877 Zin I 336; *Lorenki*, kol i folw. 1884 SG V 366; *Lorenki Stare*, wś 1921 Sk II 57; *Stare Lorenki, -rych -nek, lorenkowski*, wś 1972 UN 43, 42; *Stare Lorenki, -rych -nek* 1982 WUN III 315.

— Początkowo *Lorynki, Lawrynki*, od n. os. **Lorynek, *Lawrynek*, w l. mn., por. nazw. *Loryn, Lawryn, Ławryn, Ławrynek*, te od łac. *Laurentius*, pol. *Wawrzyniec* RymSEN II 659-61, 25. Zmiana w *Lorenki* pod wpływem n. os. *Loren-* oraz sąsiedztwa spółgłoski nosowej. Człon *Stary* dyfe-rencyjny wobec n. *Lorenki* (zob.). KW

Stare Miasto (1), wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 4,5 km na płd.-wsch. od Dzierzgonia: inter *Konyngisze villam et antiquam civitatem* (1305) PrUr I/2, 523; in dem dorfe *Aldestat*, dorfer der *Aldinstat* (1312)XV, ville *Aldenstad* (1316)XV PrUr II 37, 106; *Aldinstadt* (1353)XIV PrUr V 85, 97; *Aldestad* das dorf (1417), *Aldestad* 1437 GZ 7, 30; *Altstedt* (1672)1764 Font XXXIV 42; *Alt- stadt* ok. 1780 HAPr IV 183; *Altstadt* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Altstadt* 1820 Wald 184; *Alstadt, Altstat, Alstadt* (niem.), wś 1880 SG I 31; *Stare Miasto* — *Altstadt* 1941 Choj 129; *Altstadt—Stare Miasto, -ego Miasta, staromiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Stare Miasto, -rego -ta* 1982 WUN III 315. — Pierwszy zapis zlatynizowany, później n. niem. *Aldestat, Aldenstadt, Altstadt*, od przym. *alt*, stsaks. *ald* 'stary' i ap. *Stadt*, śrwniem. *stat*

Stare Miasto

'miejsce; miejscowość' Kluge 16, 736. Nazwa przetłumaczona jako *Stare Miasto* i w tej formie ustalona urzędowo.

RP

Stare Miasto (2), wś, koniń., gm. Stare Miasto, 4 km na pld.-zach. od Konina: in *Antiqua Konin* (1144)XV DO II 14-5; de *Antiqua civita- te* 1399 Koz V 342; *Stharemyastho* 1507 RPob- Kon 180; in *antiqua civitate* (Conyn) 1511-23 ŁLB I 238; *Staremiasto* 1564, *Stare Miasto* 1565 RPobKal(ASK I 5, 13); *Stare Miasto* 1579 ŻDz XII 238; *Staremiasto* regalis 1674 MKI(ASK 74, 167); Wieś *Stare miasto* 1789 MKI(ASK 109, 5); *Stare miasto*, wś, os. m., folw. 1890 SG XI 237; *Stare Miasto*, wś, folw. 1921 Sk II 38; *Stare Miasto*, -rego -ta 1982 WUN III 316; gw. *stare masto*, -rego -ta, *staromeiski*. — Dawna osada targowa, która zyskała samodzielność, gdy Konin został nowo lokowany przy dawnym grodzie. Lit.: ZierWlkp(kartoteka).

PS

Stare Miasto (3), cz. Kalisza, dawniej wś: pratum circa *antiquam civitatem* ... *Antiqua* etiam *civitas* ... in nova et *antiqua civitate* (1282)1546 KW I 479; in *antiqua civitate Kalis* (1294)1707 KW II 95; usque *antiquam civitatem*, et ab *antiqua civitate* sicut aqua transit usque in Moszyce 1298 KW II 164; ecclesia sancte Marie, ab initio locationis civitatis Kalisiensis (1303)XVIII KW II 229; prope *Antiquam Kalisz* ... iuxta *Antiquam Kalisz* (1359)XVII KW IV 24; ad molendinum *antique civitatis* 1394 KW III 676; de *Antiqua Civitate* 1400, orto in *Antiqua Civitate Kal[is]* 1409 KZKal nr 144, 2913; in villa *Stharemyastho* 1511-23 ŁLB II 14; *Stare miasto* 1579 ŻDz XII 121; *Stare miasto* 1688 APPOzn(Tab. 13, 12); *Stare Miasto* 1783-84 RejKor 40; Stadtchen *Sary Kalisz* 1788 Busching XXII 71; *Alt-Kalisch*, *Sary Kalisz* 1797 Sirisa 130; wsi *Starego Miasta* 1789 MKI(Tab 22, 325); *Stare miasto*, wś 1890 SG XI 236-7; *Stare Miasto*, wś 1921 Sk II 14; *Stare Miasto*, -rego -ta 1971 UN 80, 49. — Nazwy typu *Stare Miasto* określały pierwotne osady, które z różnych przyczyn były przenoszone w inne miejsca, w tym wypadku przedlokacyjny Kalisz położony na lewym brzegu Proсны. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); Sirisa, Polens Ende, historisch, statitisch und geographisch beschrieben, 1797, 130; Staszewski, Opis Kalisza z 1820 r. Ziemia Kaliska I (z. 3), 1930, 89.

PS

Stare Miasto (4), wś, olszt., gm. Dąbrówno, 17,5 km na pld.-wsch. od Lubawy: [*Alt-Stadt*] 1414 KęŁ 301; *Altstadt*, wś ok. 1780 HAPr IV 183; *Altstadt*, poln. *Stare Miasto*, wś 1789 Goldb I 6; *Altstadt* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Altstadt* 1820 Wald 204; *Alt-Stadt* — *Stare miasto* 1879 KęŁN 199; *Stare Miasto*, niem. *Altstadt*, wś 1890 SG XI 241; *Altstadt*—*Stare Miasto* 1946 Ley I 73; *Altstadt* — *Stare Miasto*, -ego *Miasta*, *staromiejski* 1948 MPol XXV nr 14; *Stare Miasto*, -rego -ta 1982 WUN III 316; gw. *stare niasto*//*stare miasto*. — Dawniej n. niem. *Altstadt*, od XVIII w. oboczna pol. kalka *Stare Miasto*. Lit.: CzNiem 182. RP

Stare Miasto (5), cz. Białej, dawniej wś, opol.: *antiqua civitate Czulcz* 1379 CdSil XXXIII 139; *alta civitas Czulcz* (1379) K 7; *Aldestat* (1383)XVI CdSil VI 202; in *antiquo Czulcz* (tu?), in *antiqua civitate Czulcz* 1384, *alten Stadt* vor der Stadt Czulcz (tu?) 1413 CdSil XXXIII 141, 146; ex pago *Antiquae civitatis*, in suburbio seu *Antiqua-civitate* 1679, in suburbio vulgo *Alt- Stadt* 1687/88 J II 182, 183, 531; *Altstadt* 1736 MpWielOppol; *Altstadt*, pohln. *Starameista*, liegt ohnweit Zulz, *Stara miesta* 1784 Z III 99, 114; *Altstadt*, *Stare miasto* 1830 Kn 7; *Altstadt*, *Stari miasto* 1845 K 7; *Stare Miasto*, wś 1890 SG XI 241; *Stare Miasto* — *Altstadt*, wś 1939 Prus 68; *Altstadt*—*Stare Miasto*, -ego -a, *staromiejski* 1948, 1949 MPol XXVI nr 59, XXVII nr 17; *Stare Miasto*, -rego -ta 1982 WUN III 316. — Nazwa niem. *Altstadt*, pol. *Stare Miasto*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiqua Civitas*. Człon *Czulcz*, który występuje w najstarszych zapisach, wskazuje, że n. ta odnosiła się do pierwotnej osady przed lokacją miasta Zulz (< **Solec*), dziś *Biała* (12). Niektóre zapisy mogą być wymieszane z zapisami dla n. pobliskiej wsi *Solec* (3). Według wydawców SUr pierwsze zapisy z l. 1223-38 dla mta *Biała* (12) odnoszą się do *Starego Miasta*. Lit.: SNGŚI XIII 30; CzNiem 69.

PS

Stare Miasto (5a), cz. Namysłowa, dawniej wś, opol.: in *antiqua civitate* (1278)XVI, *villam antiquam Namslaw* dictam (1278)1580 SUr IV 219, 224; de *Antiquo Namslow*, de *Antiquo Nami- zlow* (1286)XIV, de *antiquo Namzlow* (1287)XIV SUr V 207, 208, 277; [*Altstadt*] 1320 Reg nr 4015; *Antiqua civitas* 1353 Ng 4; *Aldinnamslaw* (1387) K 6; ex *antiqua civitate* 1652, *Altstadt* 1666/67 J I

Stare Miasto

174, 503; *Altstadt* 1736 MpWielBreg; *Altstadt*, gehort dem deutschen Orden 1795 Z XII 30; *Altstadt* 1830 Kn 7; *Altstadt*, *Stare Miasto* 1845 K 6; *Altstadt*, *Stare Miasto* 1900 Myc 56; *Altstadt* 1941 SOV 9; *Altstadt* — *Stare Miasto*, -ego -a, staromiejski 1947 MPol XXV nr 124; *Stare Miasto* 1967 SM 1076; *Stare Miasto* 1997 Mp-50(M-33-36-C). — Nazwa niem. *Aldenstadt* (śrdniem. *alde* 'stary'), *Altstadt*, pol. *Stare Miasto*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiqua Civitas*, też niem. *Aldennamslau*, łac. *Antiquus Namslow* (zapewne n. osady powstałej przed lokacją mta *Namysłów*). Lit.: SNGŚI XIII 30; CzNiem 69. PS

Stare Miasto (6), wś, pil., gm. Wronki, 2 km na pld.-zach. od Wroniek: *Starego Miastha*, wś 1597 RPobPozn(ASK I 5); [*Stare Miasto*], folw. opustoszały 1738 SHGPn IV 643; *Stare miasto*, folwark 1783-84 RejKor 776; *Altstadt* 1798 MpHopf VI; Vw. *Altstadt* 1802-03 MpGillyPr; *Stare miasto* fol. 1846 KsP 371; *Stare Miasto*, niem. *Altstadt*, folw. do Nowej Wsi 1890 SG XI 241; *Stare Miasto*, niem. *Altstadt* 1902 MycPn 136; *Stare miasto*, niem. *Altstadt*, folw. 1921 Sk X 88, 156; *Stare Miasto*, -rego -ta 1982 WUN III 316. — Nazwa niem. *Altstadt* jest tłumaczeniem n. pol. Lit.: SHGPn IV 643. PS

Stare Miasto (6a), przedmieście położone na zach. od Kościana, za Nową Bramą, leszcz.: in *Antiqua civitate* ante Costan 1414 KW VII 542; in *antiqua civitate* ante Costan (1446)1508 SHGPn (APP CP 3, 123); in *antiqua civitate Costensi* 1510 NKs 192; *Oldenstadt*, *Alte Stadt*, *Antiqua Civitas*, *Alde Stadt*, in suburbio *Antique Civitatis* (!) 1542, 1546-47, 1552 SHGPn II 344; *Sthare Myastho* 1565, [na *Starym Mieście*, przedmieściu mta Kościana] 1599 SHGPn II 344. — Było to zapewne miejsce, gdzie leżał niegdyś Kościan, przed lokacją na lewym brzegu Obry. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn II 344; PPozn 286. PS

Stare Miasto (6b), wś nieistniejąca, pozn., gm. Szamotuły, ok. 2,5 km na pñ. od Szamotuł: de *Samotul* (1231)1646, in *Schamotule* forum 1284 KW I 118, 505; *Antiqua Schamotuli* 1421 SHGPn IV 807; *Antiqua Schamothuli* 1438 BulPol V nr 790; *Stare Myasto* 1445, *Schamothuli Antiquum* 1508 SHGPn IV 807; *Antiqua Schamothuli* 1510 NKs 79; *Schamotuli Antiqua* 1563 SHGPn(ASK 3, 233v); *Stare Miasto* 1571, *Antiqua Szchamo-*

thuly 1575 SHGPn IV 807; *Szamotuli Antiqua* 1583 RPobPozn(ASK I 4); *Staremiasto* 1789 PPozn(Tab 6, 176); *Staremiasto* 1791 MpPerPn; *Altstadt* 1798 MpHopf VI; *Altstadt* 1802-03 MpGillyPr; *Staremiasto*, *Altstadt* 1823 Rumpf IV 150; *Stare miasto*, fol. 1846 KsP 370; *Stare Miasto*, folw. do zamku szamotulskiego 1890 SG XI 241. — *Stare Szamotuły*, łac. *Antiqua Schamotuli*, położone na pñ. od Szamotuł, były pierwotną jednostką osadniczą i miejscem pierwszej lokacji z XIII w. Tam też powstała parafia św. Marcina oraz targ (przed 1257 r.). Na obecne miejsce miasto zostało przeniesione przed końcem XIV w., a *Szamotuły Stare* zanikły ostatecznie w XIX w. Nazwa niem. *Altstadt* jest tłumaczeniem n. pol. *Stare Miasto*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 780, 807-9; PPozn 286. PS

Stare Miasto (6c), dzielnica Śremu, dawniej przedmieście, pozn.: *Srem vero castrum* (1234) 1257 KW I 144; *castellaturam* in *Srem* 1252 KW 1 274; *Antiqua Civitas* 1470 SHGPn V 74; *Antiqua Szrem* 1510, *Antiqua civitate* in *Szrem* 1510 NKs 104, 200; *Staremyastho* 1512, *Antiquum Opidum* 1513 SHGPn V 74; in *oppido Srem et villis Stare-myasto* 1523 Matr IV/3, nr 4371; *Stharemiastho* 1565, *Staremiasto* 1580 RPobPozn(ASK I 4, 6); *Stare Miasto* 1580-81 ŻDz XII 92. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); PPozn 286. PS

Stare Miasto (7), wś, rzesz., gm. Leżajsk, 2 km na pñ. od Leżajska: *Vladislaus II rex ... oppidum nomine Krolowemyasto de villa regia La-zayssko iure maydemburgensi locat* (1397) Matr IV/3, nr 390, supl.; *Stare miasto* wiesz, która liezi nad rzeką szanem, w tym mieisczu, kedí perwi miasto zasiadło było przed zburzeniem tatarskiem, w liepsiem, niż to nowe 1565 Luukr II 176; *Staro-mieście* 1589 ŻDz XVIII/1, 159; *Staremiasto* 1646 ADP 64, 206; *Staromieście*, *Stare miasto* 1727 ADP 160, 97, 98; *Staramiesce* 1779-83 MpMieg; *Staromiescie* 1802 Crusius III/2, 365; *Staremiasto* 1851 Sch 47; *Stare miasto* z Przychojcem 1890 SG XI 237; *Stare Miasto*, -rego -ta 1982 WUN III 316. — Pierwotnie *Leżajsko* (zob. *Leżajsk*), na określenie osady leżącej obok Ruskiego Przedmieścia, w okresie między jej pierwotną lokacją w 1397 r. a powtórną i przeniesieniem mta na nowe miejsce w 1524 r. Nazwa *Królowe Miasto*, od ap. *miasto* i od przym. *królowy* 'królewski'.

Stare Siedlisko

Od XVI w. *Stare Miasto* z obocznym członem od przym. *stary*. Zapisy poświadczają wahanie między formą zestawienia i złożenia: *Stare Miasto* : *Staromieście*. Lit.: MakPrz 254. BCz

Stare Miasto (8), wś włączona do Niemczy, wałb.: *antiqua civitas* (1338) K 7; *Altstadt* 1736 MpWielBreg; *Altstadt Nimptsch* 1741 SNGŚI XIII 30; Col. *Alstadt* 1831 MpRey nr 170; *Altstadt Nimptsch*, wś 1845 K 7; *Stare Miasto Niem- czyn*, niem. *Altstadt Nimptsch* 1890 SG XI 241; *Altstadt Nimptsch* 1899, *Pangel Altstadt* 1936 MpMbl(5267); *Altstadt*, cz. mta, *Pangel Altstadt*, cz. mta 1941 SOV 9; *Stare Miasto* 1967 SM 1076. — Nazwa niem. *Altstadt*, od *alt* 'stary' i *Stadt* 'miasto', w łac. formie kancelaryjnej *Antiqua Civitas*, od XIX w. z dodatkowym członem od zniemczonej n. *Nimptsch* (zob. *Niemcza*); zapewne pierwotnie, przed lokacją mta była to osada o tej nazwie. W okresie hitlerowskim n. zmieniono na *Pangel Altstadt*, z pierwszym członem od n. m. *Pangel*, zob. *Stasin* (w wyniku połączenia obu miejscowości, wcześniej *Altstadt Nimptsch* było wsią czynszową *Pangel*, zob. K 469). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stare Miasto*. Lit.: SNGŚI XIII 30. PS

Stare Miasto zob. **Brześć Stary**, **Krotoszyn** (2), **Stara Wieś Rychwalska**, **Staromieście** (1, 2), **Stary Sącz**, **Warszawa**

Stare Morzyce zob. **Morzyce** (1) **Stare Olesno** zob. **Olesno** (1) **Stare Oleszyce** zob. **Oleszyce** **Stare Pole** (1), wś, elbl., gm. Stare Pole, 11 km na płn.-wsch. od Malborka: das dorf *Alden- velt* (1330)XV PrUr II 448; *Aldefeld* 1398 Sm III 91; *Aldenfelt* ok. 1399 ZHM 51; *Aldenfelde* 1403 MKB 112; *Villa Aldenfelt* 1510-29 Font XLV 52; *Althfelth* alias *Stare Polie*, z ... *Starem Poliem* 1565 Lumalb 44, 50; *Aldenfelde* 1582 ŻDz XXIII 88; *Altenfeld*, Do *Starego Pola* 1636 Font XLVIII 114, 121; *Aldfelt* alias *Stare Pole* 1649 Font LII 69; *Altsfelth* alias *Stare Pole* 1661 Font LVIII 33; *Aldfeldt* alias *Starepole* 1675, *Altfeld* alias *Stare- pole* 1696 Font LVIII 114, 183; *Aldfeldt* alias *Stare Pole* 1711 Font LXII 135; *Altfelde* 1796-1802 MpSchrot X; *Altfelde* — *Stare pole* 1879 KętN 27; *Stare Pole*, niem. *Altfelde* 1890 SG XI 241; *Altfelde*, fr. *Aldenfeldt* und auch *Starepole* 1912 Bar 19; *Altfelde* — *Stare Pole*, -ego *Pola*, *stare*

polski 1948 MPol XXVI nr 142; *Stare Pole* 1967 SM 1076; *Stare Pole*, -rego -la 1982 WUN III 317. — Dawna n. niem. od przym. średniem. *ald*, niem. *alt* 'stary' i ap. średniem. *velt*, niem. *Feld* 'pole'. Od XVI w. n. pol. *Stare Pole*, która jest kalką n. niem. Lit.: Górniewicz, PMT IV 29; CzNiem 146. BCz

Stare Pole (2), wś, rad., gm. Gowarczów, 11,5 km na pld.-wsch. od Opatowska: *Stare pole* 1877 Zin II 175; *Staropole*, wś 1884, 1890 SG IV 427, XI 262; *Stare Pole*, wś 1921 Sk III 97; *Stare Pole*, -rego -la, cz. wsi Kuraszaków 1969 UN 28, 53; *Stare Pole*, -rego -la 1982 WUN III 318. — Od wyrażenia *stare pole* w formie zestawienia, okresowo także złożenia. Lit.: KopRad 214. IN **Stare Pole** zob. **Krasawa**, **Staropol** (1), **Staropole** (2)

Stare Radziejowo zob. **Radziejów** (4) **Stare Selo** zob. **Starowieś** (1) **Stare Serby**, wś, legn., gm. Głogów, 4,5 km na płn.-wsch. od Głogowa: item apud sanctuarios decimam in campis (?) 1580, in *Lyrisho* (?) 1580 J III 2, 6; aufm *Lerchinberge* 1598 CdSil XXVIII 182; *Lerchenberg* 1643 MpDSGlog; *Lerchenberg* 1739 MpWielGlog; *Lerchenberg* 1791 Z X 275; *Lerchenberg* 1845 K 361; *Lerchenberg* j[etzt] *Alt Lerchenberg* 1941 SOV 214; *Szczerbówek*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XIII 31; *Stare Serby*, -rych -bów 1982 WUN III 319. — Pierwsze zapisy niepewne. Zapis łac. sugeruje, że miejscowość znajdowała się przy jakiejś świątyni (może jednej ze zlokalizowanych w Głogowie). Nazwa niem. *Lerchenberg* od ap. *Lerche* 'skowronek' (lub od n. os. *Lerche*, *Lerch* Gott 324) i ap. *Berg* 'góra' (miejscowość leży nad Odrą). Człon od przym. *alt* 'stary' dodano w okresie administracji hitlerowskiej, gdy n. *Lerchenberg* przeniesiono na sąsiednie *Serby* (zob.). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stare Serby*. Lit.: SNGŚI XIII 31. PS

Stare Siedlce zob. **Stara Wieś** (26a) **Stare Siedlisko**, wś, elbl., gm. Wilczęta, 17,5 km na pld. od Braniewa: ville *Ebersbach* (1329) MWrm I 405; *Ebersbach* (1381), *Ebirs- bach* (1384) MWrm V 82, 131; *Ebirsbach* 1402-08, *Ebirsbach* 1445-49, *Eberssbach* 1527, *Ebers- pach* 1531, 1543 GermerSied 168; *Ebersbach* 1543 HAPr V 57; *Eberschpach* ok. 1550 MWrm III 414; *Ebersbach* 1578-79 HAPr V 57; *Eberss-*

Stare Siolo

bach 1600 GermerSied 168; *Ebersbach* 1796-1802 MpSchrot X; *Ebersbach* 1820 Wald 179; *Ebersbach* — *Dzikowo*, *Stare Siedlisko* 1946 Ley I 81, 193; *Ebersbach* — *Stare Siedlisko*, *-ego -ka*, *starsiedliski* 1947 MPol XXV nr 111; *Stare Siedlisko*, *-ego -ka* 1982 WUN III 319. — Dawna n. niem. *Ebersbach*, od ap. *Eber* 'odyniec, dzik, kiernoz', z członem *-bach*. Okresowa n. *Dzikowo* to kalka n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stare Siedlisko*. RP

Stare Siolo, wś, przem., gm. Oleszyce, 12 km na zach. od Lubaczowa: *Stare Solo* 1431 Hel II nr 2340; *Staresiolo* 1531 ŻDz XVIII/1, 249; *Stare Siolo* 1564-65 Lurus II 245; *Stare Siolo* 1787 MJ 19, XIX, 167, 140; *Stare Siolo* 1794 Ga Qq2; *Stare Siolo* 1890 SG XI 243; *Stare Siolo*, *-rego -la*, *starsielski* 1966 UN 63, 30. — Od wyrażenia *stare siolo* 'stara wieś'. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stare Stawy, cz. Oświęcimia, dawniej wś, biel.: *Stawy hauser* 1779-83 MpMieg; *Stawy ftare* 1794 Ga Qq2v; *Stawystare* 1802 Crusius III/2, 370; *Stare Stawy* 1855 MpKum; *Stawy stare* 1861-64 MpFran; *Stawy Stare* 1890 SG XI 306-7; *Stare Stawy* 1921 Sk XII 29; *Stare Stawy* 1961 Mp-25 (Oświęcim); *Stare Stawy*, *-rych -wów* 1982 WUN III 319. — Nazwa zestawiona *Stare Stawy* powstała zapewne w wyniku kontaminacji dawnej n. *Stawy* oraz n. w. *Stary Staw*, por. *Stary Staw* 1779-83 MpMieg, przy którym miejscowość powstała. W pobliżu znajduje się jeszcze cz. Oświęcimia o n. *Nowe Stawy*, jednak została ona wprowadzona dopiero w 2. połowie XX w. PS

Stare Tarnowice, cz. Tarnowskich Gór, dawniej wś, kat.: heres *Tarnowitz* et Pethakowitz 1251 (tu?), Adam von *Tharnowicz* 1316, Adam v. *Żarnowie* 1338 Reg nr 764, 3578, 6149; Adam de *Tharnowicz* 1346, Swenczeslaum de *Ternowicz* 1358, Swentoslaw von *Tarnowicz* 1369 GrMark II 420, 431, 438; Petr z *Tarnowicz* 1486 Kat 53; *Tarnowitz* 1524, 1525, die Bergwerke zu *Tarnau* (!), uff unserm berckwerch zu *Tarnowitz* 1528 CdSil XX 224, 225, 243, 261; *Alt-Tarnowitz* przed 1529 CdSil XXI 4; *Tarnawitz* (1532) K 676; *Alt Tarnowitz* 1736 MpWielOppol; *Alt Tarnowitz* 1783 Z II 241; *Tarnowitz*, *Alt-* 1845 K 676; *Alt Tarnowitz*, *Stare Tarnowice* XIX SNGŚI XIII 32; *Alt Tarnowitz*, *Tarnowice* 1896 D 179; *Tarnowice Stare* (*Alt-Tarnowitz*), wś 1920 PrusŚG

76; *Tarnowice Stare* (*Alt-Tarnowitz*), wś i obszar dw. 1922 Dziennik Ustaw Śląskich nr 13, poz. 43; *Stare Tarnowice* 1927 SkKam 69; *Tarnowice Stare* 1933 SkBy 1723; *Tarnowice Stare*, os. 1967 SM 1151; *Stare Tarnowice*, *-rych -wic* 1982 WUN III 320. — Pierwotnie n. *Tarnowice*, od stp. *tarn* 'krzak ciernisty, zarośla cierniste; cierń, kolec', *tarnowy* 'zrobiony z ciernistych gałązek' Sstp IX 124, z suf. *-(ow)ice*, lub od n. os. *Tarn SSNO* V 425, z suf. *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Tarnowitz*. Od XVII w., po powstaniu mta *Tarnowitz*, zob. *Tarnowskie Góry*, z dodatkowym członem od przym. *stary*, niem. *alt*. Lit.: SNGŚI XIII 32; BorGŚI 184. PS

Stare Werdry zob. **Ostrowy** (2) **Stare Wierzchowo**, wś, kosz., gm. Szczecinek, 12 km na pld.-zach. od Białego Boru: *Sas-senburg* 1565, *Sassenburg* 1572 KIKr 210, 214; *Safienborch* 1618 MpLub; *Sassenburg* 1756 KIKr 369; *Sassenburg* 1789 MpGillyPom; *Sassenburg* 1893 MpMbl(2166); *Sassenburg* — *Stare Wierzchowo*, *-ego -wa*, *starowierzchowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Stare Wierzchowo*, *-rego -wa* 1982 WUN III 320. — Dawna n. niem. od n. etn. lub n. os. *Sass*, *Sasse* 'Saksończyk' BahlowNdN 404 + *-burg*. Nazwa *Stare Wierzchowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Stare Wilamowice zob. **Stara Wieś** (1) **Stare Włóki**, wś, olszt., gm. Barczewo, 10 km na pln.-wsch. od Barczewa: Scultetus von den *Vierczikhuben* 1363 MWrm IX 6; von *vyrzczighu-ben* 1373, *Virczichuben* 1374 MWrm II 483, 538; villam dictam *Virtzighuben*, nadpis na kopii: *Vier-czighuben* (1426) MWrm IX 112, 114, 633; *Alt Vierzighuben* 1490 SHGWrm(Arch. Gott. Schiebl. XXVI, 260c); *Vierzighuben* 1615 RŁWrm 273; *Firzighuben* 1656 Kolberg 260; *Wierckup* 1688 Birch 233; *40 Huben* 1755 MpEnd; *Fierzighu-ben* XVII-XVIII Pollakówna 15; *Viertzighuben* 1789 Goldb I 238; *Vierzighuben* 1820 Wald 169; *Vierzighuben* — *Wierzkup* 1879 KętN 198; *Alt Vierzighuben* 1920 MpHAPr I; *Wierzkup Stary* — *Alt Vierzighuben* 1941 Choj 136; *Alt Vierzig-huben* — *Stary Wierckup*, *Stare Włóki* 1946 Ley I 67, 193; *Alt Vierzighuben* — *Stare Włóki*, *-ych Włók*, *starowlócki* 1947 MPol XXV nr 111; *Stare Włóki*, *-rych Włók* 1982 WUN III 321; gw. do *starygo źerckupa*, później *stare vuuki*, *-uf*

Stargard Gubiński

— Wieś otrzymała przywilej lokacyjny na 40 włók lasu w 1343 r., por. *quadraginta mansos* nemoris (1343)1364 PrUr III 516, 517, co znalazło odzwierciedlenie w n. niem. *Vierzighuben*. Nazwa spolonizowana jako *Wierckup*, *Wierzkup*, też z przym. *stary*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stare Włoki*. Lit.: PospWrm 160.

RP
Stare Zamoście zob. **Stary Zamość**
Stare Zawady, dziś *Zawady Stare*, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 17 km na płn.-zach. od Nasielska: *Goscimino* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 87v); *Goscimino*, *Gosszczynyno*, *Goscymino* 1430 MkM II nr 241, 564, 573; *Goscimino* 1434 Tym 328, przyp. 440; *Gostimino* (1451)1456 SHGMz (MK 4, 120v-121); *Zawadi* 1452, 1457 SHGMz (MK 4, 2); *Goszczymyno* 1481 SHGMz(MK 6, 139v); z *Gosciminem* (1565) Lumaz I 171; *Goscimino Zawady* 1567 ŻDz XVI 324; *Zawady* 1783 MpPerMz; *Zawady* 1808 MpTex XI; *Gości-mino Zawady* 1827 Tabella I 139; *Gościmin-Za-wady* 1881 SG II 738-9; *Gościmin*, *Zawady Stare* 1921 Sk I 118, 119; *Gościmin-Zawady*, *Zawady Stare* 1952 UW 27; *Stare Zawady*, *-rych -wad* 1982 WUN III 321; *Zawady Stare*, *-wad -rych*, *zawadzki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — O członie *Gościmino* zob. *Gościmin Wielki*, człon *Zawady* od ap. *zawada* 'przeszkoda materialna; jaz, tama' Sstp XI 228, w l. mn. Lit.: Kowalczyk 207. **UB**
Stare Żdźary, wś, rad., gm. Stara Błotnica, 13 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *Wdzary* 1508 ŻDz XV 473; *Sdzar* 1511/12 VisitGn 350; *Sdzary* 1511-23 ŁLB I 677; *Zdzar* 1564-65 Lusand 191; *Zdzar* 1569 ŻDz XIV 310; *Zdzar* 1827 Tabella II 325; *Żdźary* 1895 SG XIV 752; *Żdźary Stare* 1933 SkBy 2028; *Żdźary*^ 1964 Mp-25 (Białobrzegi); *Stare Żdźary*, *-rych Żdźar*, *zdźarski* 1964 UN 18, 20. — Od ap. *zdźar*, *zdźar* 'las, zarośla wypalone pod uprawę' Sstp XI 527, w l. mn. Okresowo singularyzacja nazwy. Współcześnie z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: KSand 249; KopRad 207.

IN
Staren zob. **Stare** (2) **Starenheim** zob. **Kadlub** (1)
Starepole zob. **Marynka** (2), **Stare Pole** (1),
Staropol (1), **Staropole** (3) **Stareta** zob. **Stara Huta** (3) **Starężyn**, wś, pil., gm. Damasławek, 10 km na płn. od Janowca Wielkopolskiego:
Staransimo

(1378)1452 AC II nr 498; de *Starazyno* (1387) XVIII KW III 594; de *Staranczino* 1405 RWlkp I nr 774; de *Staranzino* 1436 AC I nr 1662; de *Staranszyno* 1476 MUKr I 385; *W. Starężyno* 1478 SHGKI(PG 9, 100v); de *utraque Sztharazyno* 1511-23 ŁLB 140, 142; *Starzyno* 1577 ŻDz XII 185; *Starężyno* 1674 MKI(ASK 74, 238); *Wieś Starężyn* 1775 MKI(Tab 37, 27); *Starenzyn* 1798 HstB I 620; *Starężyn* 1846 KsP 529; *Starężyn*, urząd. *Starenzyn* 1890 SG XI 243; *Starężyn*, niem. *Starenschin*, obsz. dw. 1921 Sk X 111, 157; *Starężyn*, *-na* 1982 WUN III 322; gw. *starężyn*, *-na*, *starężyjski*. — Zapewne od n. os. *Staręga* Snazw IX 30 (: *stary*), z suf. *-ino*, następnie *-in*. Przejściowo nazwa z członem dyferencyjnym *Wielkie (Maior)*, w opozycji do *Małe (Minor)*, zanim ta druga n. nie utrwaliła się w postaci deminutywnej *Starężynko*, później *Starężynek*. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); Nieckula, *-ov-* 311.

PS
Starężynek, wś, pil., gm. Damasławek, 10 km na płn. od Janowca Wielkopolskiego: koło granic M. *Starężyna* (1446?) SHGKI(PG 2, 246); *Małe Staraszyno* 1491 SHGKI(PG 10, 147); *Staraszyn-ka* 1506 SHGKI(AAP A 186); *Starężyno minor* 1564 SHGKI(ASK 12, 575); *Starzynko* 1576, *Starzynko* 1576, *Starżynko* 1578, *Starżynko* 1579, *Starężynko* 1583, *Starzynko* 1591 RPob- Kal(ASK I 12, 13, 4); *Starężyko* 1674 MKI(ASK 74, 238); *Wieś Starężynek* 1775 MKI(Tab 37, 28); *Starenzynek* 1798 HstB I 620; *Starężynek* 1846 KsP 529; *Starężynek*, al. *Starężynko*, urząd. *Starenzynek* 1890 SG XI 243; *Starężynek*, niem. *Star-enschinek*, folw. 1921 Sk X 110, 157; *Starężynek*, *-nka* 1982 WUN III 322. — Początkowo n. zestawiona *Starężyno Małe*, *Minor Starężyno*, z członami dyferencyjnymi: pol. *Małe*, łac. *Minor* dla odróżnienia od n. *Starężyno*, dziś *Starężyn* (zob.). Nazwa uległa uniwerbizacji za pomocą suf. *-ko*, następnie *-ek*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). **PS** **Starężyno** zob. **Starężyn**
Starężyno Wielkie zob. **Starężyn**
Stargard zob. **Stargard Gubiński**, **Stargard Szczeciński**, **Starogard Gdański**

Stargard Gubiński, wś, ziel., gm. Gubin, 8 km na pld. od Gubina: *Staregrad* 1346 Calles 382; zcu *Stargrade* 1357 Lippert 261; *Stargard* 1393 Le I 265; von *Stargrade* 1452 CdB C II 21; *Stargarte* 1459 CdB B V 51; *Stargard* 1527 Le

Stargard Szczeciński

I 265; *Stargart* ok. 1700 MpWeigInf; *Stargardt* 1768 MpLusInf; *Stargard* 1829 MpRey nr 111; *Stargardt* 1911, 1933 MpMbl(4154); *Stargardt* — *Stargard Gubiński*, -du, *stargardzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Stargard Gubiński*, -du -kiego 1982 WUN III 322; dłuż. *Stary Grod* Le II 265, przym. *starogrozański* Muka III 175. — Dawna n. *Stargard*, od psł. *starb 'stary' i *gordb 'ogrodzenie, zagroda, przegroda', wtórnie 'miejsce zagrodzone, odgrozione, umocnione' SEBor 181, z rozwojem grupy *TorT* > *TarT*, choć pierwsze zapisy wskazują na rozwój **TarT* > *TroT*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stargard Gubiński* z członem lokalizującym od n. m. *Gubin*, dyferencyjnym wobec n. m. *Stargard Szczeciński*. Lit.: RospSEMiG 365; Le I 265; Lippert, Wettiner und Wittelsbacher sowie die Niederlausitz im. XIV. Jahrhundert, 1894, 261; Calles, Series Misnensium Episcoporum, 1752, 382. PS

Stargard Szczeciński, dziś *Stargard*, mto, szczec.: *Zitarigroda* 1124 MPH II 39; *Stargrod* (1140)XIII, *Stargard* (1140)XV, *Stargard* (1186- -87)1450, in *Stergard* (1187)XV PU I 33, 135, 143; *Starogard* (1188)1370, *Stargard* (1188)XV, *Staregarde* 1234 PU I 147-8, 373; *Stargart* 1269, in ciuitate ... *Stargarde* 1274, *Staregart* 1278 PU II 218, 289, 371; *Starogart* 1287 PU III 15; *Stargard*, *Stargardt* 1311, *Stargart* 1320 PU V 27, 495; *Stargarde* 1321 PU VI 28; *Stargarthe*, *Stargarde*, in *Stargarden* ... in *Nien Stargarden* 1326 PU VII 33, 60, 75; *Stargard* 1406 CdB A XVIII 160; tho *Nigen ftorgarde* 1447 CdB A XIX 361; *ftargarde* 1460, *Stargarde* 1469 CdB C I 334, 505; van *Ny- gen Stargart* 1506 Font LIX 181; *Stargard* 1558 Rzduma II 168; *Stargardt* 1618 MpLub; *Stargard* 1789 MpGillyPom; *Stargard* 1834 MpUMbl 1243; *Stargard* — *Stargard*, -u, *stargardzki* 1946 MPol nr 44, poz. 85; *Stargard Szczeciński* 1950 MPol nr 16, poz. 164; *Stargard Szczeciński*, -du -kiego 1982 WUN III 322; *Stargard*, -du, *stargardzki* 2015 DzU poz. 2277. — Najstarszy przekaz wskazuje na złożoną formę przym. **starbjb* oraz na pol. rozwój grupy **TarT* > *TroT* zamiast pom. *TarT*, jak w zapisach późniejszych. Inne poświadczenia wskazują może na skróconą postać przym. **starb* oraz na formę złożenia z interfiksem -o-. Zapisy *Stergard* mogą być związane z północnopolską zmianą **Tart* (różnego

pochodzenia) w *TerT*. Okresowo z dodatkowym członem od średnim. *nie, nige*, współczesne *neu* 'nowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stargard Szczeciński*. W 2015 r. urzędowa zmiana na *Stargard*. Lit.: Rzduma II 168; Rzduma III 26-33, 95-101; RospSEMiG 364-5. BCz

Stargardt zob. **Starogard Stargowiec** zob.

Starkowiec (1) **Stargrod** zob. **Stary Gród Starina** zob. **Starzyna Starkenberg** zob. **Slup** (8) **Starkhutte** zob. **Starkowa Huta Starki** zob. **Żbiki-Starki** **Starkow** zob. **Starkowo** (2, 3) **Starkowa Huta**, wś, gdań., gm. Somonino, 12 km na płd.-zach. od Kartuz: *Sterkow* 1178, *Sterchow* 1235 Perl 4, 41; *Starchow* (1235)XVII, *Starkov*, *Stercov* 1279 Perl 44, 265, 266; *Sterchow* (1283), *Sterchow* 1291 Perl 320, 323, 429, 431; *Sterchow* 1295 KW II 108; *Starcow* ok. 1350 SRP I 671; *Starkowo* (1600)1749 Font XVI-XIX 234; *Starkowa Hutta* pustkowie 1664 Font XXXII 311; *Starkhutte* 1772 Zeit XV 154; *Starckhutte* 1796-1802 MpSchrot IX; *Starckhutte* — *Starkowo* 1879 KętN 17; *Starkowa Huta*, niem. *Starkhuet- te* al. *Starkenhuette* 1890 SG XI 244; *Starkhutte*, Gr. u. Kl. 1892 Ernst 132; *Starkowahuta*, niem. *Starkhutte* 1921 Sk XI 27, 87; *Starkowa-Huta* 1925 Krzep 111; *Starkowahuta* 1952 UW 191; *Starkowa Huta* 1967 SM 1077; *Starkowa Huta*, -wej -ty 1982 WUN III 322; gw. *stark^oovw heta*, *starkheta* Lor 101. — Dawniej *Starków*, *Starkowo*, od n. os. *Star(e)k* SSNO V 190 (: gw. *stark* 'dziadek; teść', niem. *stark* 'mocny'), z suf. -ów, -owo. Od XVII w. n. zestawiona *Starkowa Huta*, z członem drugim od ap. *huta*, zniemczona jako *Starkhutte*. Zapisy historyczne potwierdzają wahanie -ar//er-. Lit.: MKart 159. BCz

Starkowice zob. **Starkowiec** (1, 3), **Starkowiec**

Piątkowski

Starkowiec (1), dziś *Starkówiec*, wś, leszcz., gm. Kobylin, 3 km na płn. od Kobyliny: *Starcho- vech* 1166 KW I 581 (tu?); *villam*, que vocatur *Starcow* (1253)1296 SUr III 48; *Starcovecz* 1303 KW II 219; *Starcovecz* 1395 Lek II nr 454; de *Starkoyecz* 1430 RWlqp II nr 999; de *Starcovecz* 1443 SHGKI(PG 2, 60-61); de *Scarkoyecz* 1476 MUKr I 384; *Stharkowycze* 1507 SHGKI(ASK)

Starków

11, 27); *Sthargoviecz* 1511-23 ŁLB II 18; *Starkowiecz* 1578 ŻDz XII 215; *Starkoniec* (!) 1788 Busching XXII 89; *Starkowiec* z Bielawami 1789 MKI(Tab 45, 14); Wieś *Starkowice* 1789 MKI(Tab 47, 125); *Starkowiec* 1823 Rumpf IV 151; *Starkowice* 1846 KsP 246; *Starkowiec* 1890 SG XI 244-5; *Starkowiec, -wca* 1982 WUN II 322; *Starkowiec, -ówka, starkówiecki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *starkuvec, -fca, starkuveckí*. — Od n. os. *Starek*, z suf. *-owiec*, przejściowo *-ów, -owi- ce*. Efemeryczne zapisy *Stargowiec* są być może wynikiem adideacji do ap. *targ*. W 2005 r. wprowadzono urzędowo n. *Starkowiec*, uwzględniającą gw. pochylenie *-owiec > -ówiec*. Lit.: ZierWlkp (kartoteka). PS

Starkowiec (2), os. zaginiona, leżała koło Starkowa, leszcz., gm. Przemęt: *Starchouech* (1266)XVII MPH V 581, 646; *Starcowecz* (1353) XV-XVI KWp 129. — Od n. m. *Starkowo* (1), z suf. *-ec*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 643-4; PPOzn 287. PS

Starkowiec (3), folw. nieistniejący, dawniej wś, leżał koło Starych Rybitw, włoc., gm. Bobrowniki, 1 km na pld.-wsch. od Nieszawy: *Starkowiecz* 1527 Vlad XI 70; *Stharkowiecz* 1564 ŻDz XII 332; villae ... *Starkowiec* 1598 Vlad XXI 130; *Starkowice* (!) 1772 MpZan; *Starko- wicz* 1783-84 RejKor 854; *Starkowice Holendry* 1784 MpPerPł; *Starkowice* 1787 MpPfau; *Starkowice* 1788 Busching XXII 151; *Starkowień* (!) 1789 Borucki 37; *Starkowiec* 1827 Tabella II 194; *Starkowiec* 1839 MpKwat II 2; *Starkowiec* 1890 SG XI 244. — Od n. os. *Starek*, z suf. *-owiec*, też *-owice*; por. także ap. *stark* 'klin, róg' Sstp VIII 418, *starka* 'stara rzeka, stare koryto rzeki'. KW **Starkowiec Piątkowski**, dziś *Starkowiec Piątkowski*, wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 4 km na zach. od Miłosławia: de *Starcowecz* 1392 Lek II nr 186; de *Starkowyecz* 1444 SHGKI(PG 2, 50v); *Starkowko* 1472 SHGKI(PG 8, 150v); *Starkowyecz* 1495 SHGKI(PG 7, 83); *Starkowiecz* 1512 SHGKI(AAP AC 88, 251-251v); *Starkowice* 1798 HstB I 663; *Starkowiec*, mylnie *Starkowice*, wś i folw. 1890 SG XI 245; *Starkowiec*, os. 1902 MycPn 150; *Starkowiec, Starkowiec Piątkowski*, niem. *Pontkau*, dwie wsi 1921 Sk X 102, 104, 157; *Starkówiec*, os., *Starkowiec Piątkowski*, wś 1948 SMWPoz 266; *Starkowiec, Starkowiec*

Piątkowski, dwie wsi 1967 SM 1077; *Starkowiec Piątkowski, -wca -kiego* 1982 WUN III 322; *Starkówiec Piątkowski, -wca -kiego, starkówiecki* 2013 DzU poz. 1629. — Od n. os. *Starek*, z suf. *-owiec*, przejściowo *-ówko*. Człon *Piątkowski* od n. sąsiedniej wsi *Czarne Piątkowo*. W 2013 r. wprowadzono urzędowo formę *Starkówiec Piątkowski*, uwzględniającą gw. pochylenie *-owiec > -ówiec*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Starkowo (1), wś, leszcz., gm. Przemęt, 15 km na pld.-wsch. od Śmigła: *Starkowo* (1301)XIX KW XI 9; *Starchow* 1305 KW II 243; *Starcowo* (1358)XV KW III 110; *Starkowo* 1401 SHGPn IV 644; *Starkowo* 1411 SHGPn(Kość Z 4, 308- -308v); *Starkowo* 1510 NKs 128; *Starkowo* 1580 ŻDz XII 81; *Starkowo* 1789 PPOzn(Tab 8, 17); *Starkowo* 1823 Rumpf IV 151; *Starków al. Starkowo* 1890 SG XI 244; *Starkowo, -wa* 1982 WUN III 322; gw. *starkovo, -va, starkoski*. — Od n. os. *Starek*, z suf. *-owo*, efemerycznie też *-ów*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 644; PPOzn 287; Nieckula, *-ov-* 194-5. PS

Starkowo (2), wś, słup., gm. Trzebielino, 16 km na wsch. od Kępic: *Starkow* 1518 Trautm- Elb I 166; *Starkow* 1527 KrRum 174; *Stercow* 1618 MpLub; *Starkow* 1756 KIKr 425; *Starkow* 1789 MpGillyPom; *Starkow* 1932 MpMbl(1768); *Starkow — Starkowo, -wa, starkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Starkowo, -wa* 1982 WUN III 322. — Dawniej *Starkow*, po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starkowo*. Zapisy historyczne poświadczają wahanie *-ar-/-er-*, związane z północnopolską zmianą **TarT* (różnego pochodzenia) w *TerT*. Lit.: Rzduma I 82; Rzduma III 95-101. BCz

Starkowo (3), wś, słup., gm. Ustka, 9 km na pld.-zach. od Ustki: *Stercow* 1618 MpLub; *Sterc- kow* 1628 KIKr 269; *Starkow* 1789 MpGillyPom; *Starkow — Starkowo, -wa, starkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Starkowo, -wa* 1982 WUN III 322. Lit.: Rzduma I 82; Rzduma III 95-101; Iwicki, PMT XI 103. BCz

Starkowo zob. **Starkowa Huta, Starków** (1a) **Starków** (1), wś, gorz., gm. Rzepin, 10,5 km na pln.-zach. od Rzepina: in villa *Storkow* (1351) CdB A XXIV 54; *Storkow* 1539 CdB A XIX 172; *Storkow* (1539) CdB C III 461; *Storkow* 1775 BuschingMB 275; *Storkow* 1807 MpNeumark III; *Storkow* 1847 MpUMbl 1916; *Storkow — Starków*,

Starków

-owa, *starkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Starków, -kowa* 1982 WUN III 322. — Od n. os. *S(z)tork, S(z)torch* SSNO V 331, z suf. *-ov-. Do n. os. por. niem. n. os. *Storch* Gott 477 (: *Storch* 'bocian'). Według A. Muckego n. słow. **Storkowo*, od pom. *stork* 'bocian', oznaczająca osadę z licznymi gniazdami bocianami na słomianych dachach domostw. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starków*. Lit.: MuckeNM 171; SGorZ 3 97-8. BCz

Starków (1a), cz. Krotoszyna i przys., dawniej wś, kal.: *Starkow*, wybudowanie 1843 OKVPr 79; *Starków* 1866 APPozn, sygn. 53/3362/0/-/75 (k. 9); *Starków*, os. 1890 SG XI 244; *Starkowo*, os. podmiejska 1902 MycPn 75; *Starków* 1948 SMWPoz 266; *Starków, -kowa* 1982 WUN III 322; gw. *starkuf, -kova, starkoski*. — Zapewne od nazw. niem. *Stark*, z suf. -ów, też -owo; osoby niem. pochodzenia o nazw. *Stark* zamieszkałe w pobliskich Dąbrowie i Różopolu pojawiają się w księgach Urzędu Stanu Cywilnego w Krotoszynie z XIX w. (por. APPozn, sygn. 11/710/0/6/80 (k. 88, 99)), zaś w l. 20. XX w. figurowały na listach mieszkańców powiatu krotoszyńskiego, którzy złożyli wniosek o wyjazd do Niemiec (por. Krotoszyński Orędownik Powiatowy, r. 72 (1920), nr 94, 2, r. 73 (1921), nr 33, 2). Nie można też wykluczyć związku z n. rodu *Starkowiec- kich* h. Łódzia (: n. m. *Starkowiec* k. Krotoszyna) HNies VIII 498-9. PS

Starków (2), wś, wałb., gm. Kłodzko, 5 km na pld.-wsch. od Polanicy-Zdroju: in *villa Bertol- di* 1316, *Bertoldi villa* 1327, 1338 Reg nr 3551, 4644a, 6097; *Siefriden von Bertoldorf* 1338 GQ I 64; *Bertoldorf* 1338-40 GQ IV 5; *Bertoldorf* 1342 Reg nr 6799; *Bertholdisdrorf* 1347, *Bertol- disdrorf* 1350 GQ V 7, 11; in *Bertholdi villa*, in *Pertholdi villa, Bertholdsdorf, Bertholdisdrorff Bertoldisdorph, Bertholdorff, Bertholdi villa ... Bertholdsdorf* 1350, *Bertholdorff, Bertoldisdorph* 1352, *Pertoldivilla* 1361, *Bertoldivilla* 1362, *Bertoldstorff* 1365, *villa Bertoldi, Berch- toltsdorff* 1366, *Bertholdi villa* 1384, *Pertoldivilla* 1386 GQ I 103, 105, 110, 112, 113, 118, 119-120, 135, 140, 170, 176, 189, 190, 199, 237, 243; *Ber- toldiuilla* 1412, *Pertoldiuilla* 1415 GQ II 532, 535; *Bertoldsdorf* 1558, *Alt-Bartzdorff* 1628, *Barzdorff* 1631 GQ III 30; *Alt Bartzdorf* 1743 SNGŚI XIII 33; *Alt Bartzdorf* 1747 MpCGIa; *Batzdorf, Alt-* 1789

Z IX 279; *Batzdorf, Alt-* 1845 K 21; *Alt Batzdorf* 1941 SOV 3; *Alt Batzdorf— Starków, -owa, starkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Starków, -kowa* 1982 WUN III 322. — Dawna n. niem. *Bertholdsdorf*, w łac. formie kancelaryjnej *Bertoldi Villa*, od n. os. *Berthold* (: *Berchtwald*) Gott 109 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Od XVII w. notowana postać (*Alt*) *Bar(t)zdrorf*, por. skróconą n. os. *Bart, Bert* (: *Bercht-, Bard-*) Gott 102, z członem od przym. *alt* 'stary' dla odróżnienia od n. m. *Neu Bartzdorf*, zob. *Starkówek*. Od XVIII w. wtórnie *Alt Batzdorf*, por. skróconą n. os. *Batz* (: *Badu-*), *Betz* (: *Bercht-*) Gott 97, 110. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starków*. Lit.: SNGŚI XIII 33; SGTS XV 409-12. PS

Starków zob. **Starkowa Huta, Starkowiec** (1), **Starkowo** (1)

Starkówek, wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 4,5 km na pld.-wsch. od Polanicy-Zdroju: *Neubertzdrorf* 1562 KGI 22; *Newen Bertzdrorf* 1564, *Neubertzdrorf* 1587, *Neu Perzdorf* 1625 CdSil XXXIV 117, 106, 108; *Neu Bartzdorf* 1743 SNGŚI XIII 33; *Neu Bartzdorf* 1747 MpCGIa; *Batzdorf, Neu-* 1789 Z IX 280; *Batzdorf, Neu-* 1845 K 21; *Neu Bartzdorf* 1941 SOV 245; *Neu Bartzdorf— Starkówek, -wka, starkówecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Starkówek, -wka* 1982 WUN III 322. — Dawna n. *Neu Bertzdrorf, Neu Ba(r)tz- drorf* z pierwszym członem od przym. *neu* 'nowy' dla odróżnienia od n. pobliskiej wsi *Alt Bartzdorf*, zob. *Starków* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starkówek*. Lit.: SNGŚI XIII 33; SGTS XV 413-5. PS

Starkowiec zob. **Starkowiec** (1), **Starkowiec Piątkowski**

Starkówek Piątkowski zob. **Starkowiec Piątkowski**

Starkówko zob. **Starkowiec Piątkowski Starnia Huta** zob. **Stara Huta Szklana Starnice**, wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 16 km na pld.-wsch. od Słupska: *Starnitz* 1568 RzDuma I 163; *Starnitz* 1618 MpLub; *Starnitz, Starnitz* 1628 KIKr 252, 274; *Starnitz* 1789 MpGillyPom; *Starnice*, niem. *Starnitz* 1890 SG XI 245; *Starnitz* 1907 MpMbl(1669); *Starnitz — Starnice, -ic, starnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Starnice, -nic* 1982 WUN III 322. — Od n. os. **Starnb* (z pom. rozwojem **TarT* > *TarT*), por.

Starogard Gdański

pol. *Stronek*, *Stronia* SSNO V 222, z suf. *-ice*. Forma *Sternitz* może być związana z północnopolską zmianą **TarT* (różnego pochodzenia) w *TerT* lub może być wynikiem substytucji niemieckiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starnice*. Lit.: Rzduma I 163; LorSNH 116; Rzduma III 26-33, 95-101; Iwicki, PMT XI 103.

BCz

Starnin, wś, kosz., gm. Rymań, 16,5 km na płd.-wsch. od Trzebiatowa: cum villis ... *Starnin* 1269 PU II 209; *Sternyn* (1310)1320 PU IV 429; *Sternin* 1540 PomKirch II 25; *Sternin* 1565, *Ster-* *min* 1572 KIKr 212, 213; *Sternin* 1618 MpLub; *Starnin* 1628, *Sternin* 1756 KIKr 265, 372; *Sternin* 1789 MpGillyPom; *Sternin* 1836 MpUMbl 689; *Sternin* — *Starnin*, *-na*, *starniński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Starnin*, *-na* 1982 WUN III 322. — Od n. os. **Starn(a)* (z pom. rozwojem **TarT* > *TarT*), z suf. *-in*. Do n. os. por. pol. *Stronek*, *Stronia*. W zapisach historycznych potwierdzone wahanie *-ar-H-er-*, związane z północnopolską zmianą **TarT* (różnego pochodzenia) w *TerT*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starnin*. Lit.: Rzduma I 138; Rzduma III 26-33, 95-101; Belchnerowska, PMT XIII 69.

BCz

Starnitz zob. **Starnice Starnowo** zob. **Tarnowa** (2) **Staroberezowo** zob. **Berezowo Staro-Berezowo** zob. **Berezowo Starobrzieszka Kolonia** zob. **Brześć Stary Starobrzieszki Młyn**, wś notowana do 1933 r., zapewne wchłonięta przez Nowy Młyn lub Stary Brześć, włoc., gm. Brześć Kujawski: *Starobrzieszki Młyn* 1921 Sk I 200; *Starobrzieszki Młyn* 1933 SkBy 1610. — Od n. m. *Stary Brześć* (zob. *Brześć Stary*) i ap. *młyn*. PS

Starobrzeście zob. **Brześć Stary Starochęciny**, wś, kiel., gm. Chęciny, 2 km na płd. od Chęciny: in *antiqua Chanczyni* 1511— 23 ŁLB I 584; *Sthare Chanczyni* 1512 Matr IV/1, nr 1583; *Stare Chanczini* 1540 ŻDz XV 561; *Stare Checzeni* 1573 ŻDz XIV 277; *Stare Chen-* *ciny* 1660-64 Lusand I 64; *Staro Chęciny* 1788 Busching XXII 234; *Starochęciny* 1789 Lusand I 171; *Stare Chęciny* 1877 Zin II 175; *Stare Chęciny* 1890 SG XI 234-5; *Stare Chęciny* 1933 SkBy 1608; *Starochęciny* 1961 Mp-25(Kielce); *Starochęciny*, *-cin*, *starochęciński* 1966 UN 23, 17; gw. *staro/ećiny*, *-in*, *fieciński*. — Najpierw

powstała wś *Chęciny*//*Chęciny* (zob. *Chęciny*; tam wcześniejsze zapisy), później zamek, a następnie nazwą tą zaczęto też określać os. miejską u stóp zamku. Pierwotna wieś określana była mianem *Stare Chęciny*, łac. *Antiqua Chęciny*, współcześnie w formie złożenia z interfiksem *-o-*. Lit.: KSand 42; KopKiel 266; RospSEMiG 52; RymNmiast 50; BańMorf 30. *IN*

Starochowice zob. **Starzechowice Starocin**, wś, elbl., gm. Nowy Dwór Gdański, 2,5 km na płn.-wsch. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Reinland* 1789 Goldb II 200; *Reinland*, wś 1888 SG IX 598; *Reinland* 1931 Mp-100(32-28); *Reinland* 1935 MpMbl(1781); *Reinland* — *Starocin*, *-a*, *starociński* 1947 MPol XXV nr 111; *Starocin* 1967 SM 1077; *Starocin*, *-na* 1982 WUN III 322. — Nazwa niem. *Reinland*, może przeniesiona z niem. n. krainy *Rheinland*, tu z adideacją do *rein* 'czysty', lub od niem. n. os. *Rain* Gott 397, ta od im. złożonych typu *Ragin-*, *Reinhard* + *-land*. Nazwa pol. *Starocin* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Łuszczynska, PMT V 86.

BCz

Starogaj zob. **Stary Gaj Starogard**, os., dawniej wś, szczec., gm. Resko, 8,5 km na wsch. od Reska: *Stargort* 1618 MpLub; *Stargordt* 1628 KIKr 222; *Stargord* 1756 KIKr 414; *Stargordt* 1780 Rzduma II 168; *Stargord* 1789 MpGillyPom; *Stargord* 1804 KIKr 518; *Stargordt* 1834 MpUMbl 870; *Stargordt* 1862 KIKr 627; *Starogrodek*, n. przejściowa 1945-46 APSzczec, sygn. 68/2/0; *Stargordt* — *Starogard*, *-du*, *starogardzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Starogard* (*Łobeski*) — *Stargardt* (!) 1951 Rosp 308; *Starogard* 1952 UW 210; *Starogard* (*Łobeski*) 1967 SM 1077; *Starogard Łobeski* 1975 Mp- 100(81.07.3); *Starogard*, *-du* 1982 WUN III 322. — Od wyrażenia *stary gród*. W zapisach historycznych dziwi *-gord* zamiast pom. *-gard*. Nazwę zniemczono jako *Stargordt*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starogard*, okresowo z członem dyferencyjnym *Łobeski* (od n. mta *Łobez*) oraz n. przejściowa *Starogrodek*. Lit.: Rzduma II 168; Rzduma III 26-33, 95-101.

BCz

Starogard Gdański, mto, gdań.: castrum ... *Starigrod* 1198, *Stargrod* (1198)XIII Perl 7, 9; *Staregarde* 1276, *Stargart* 1282 Perl 237, 300; *Stargarde* (1284), *Stargard* 1305 Perl 343, 561; *Starogard* (1336)1767, *Stargardt* (1344)XVIII

Starogard Łobeski

PrUr III 57, 548; in *Stargarde* 1348 PrUr IV 272; *Stargardt* (1350)XVI PrUr IV 480; zcu *Stargar- tyn* 1353 PrUr V 80; *Stargarden* (1397) VPr VI 38; Nicolaum castellanum *Starogradensem* 1401 Piek nr 137; *Stargart* 1411 MKB 258; *Stargard* 1437 GZ 114; *Stargard* 1457, *Stargarth* 1458, *Staragardt* 1476 Matr I nr 439, 495, 1426; stadt *Stargardt* 1480 Font XLI 6; *Stargart* 1489 Font XLIII 71; de *Stargardia* 1489, de *Starogardia* 1499 MUKr I 479, 551; *Stargarth* 1504 Font LVII 203; *Stargard* 1505 Matr III nr 2097; *Stargart* 1507 Font LXIV 134; *Stargarth* 1534 Inwłoc 115; z ... *Starogardem*, od *Starogardu* 1565 Lupom 141, 160; *Stargardt* 1570 ŻDz XXIII 135; *Staregard* 1580 Font XXX 312; Oppidum *Stara- gard* 1583, ad *Starogard* 1584 Font I-III 66, 229; *Starogard* (1653)1764 Font XXXIV 230; Miasto *Starogard* 1664 Font XXXII 299; *Starogard* 1682 Font V 172; *Starogard* (1712)1764 Font XXXIV 227; *Starogard*, in *Stargard* 1749 Font XVI-XIX 136, 166; *Stargard* 1796-1802 MpSchrot IX; *Pr. Stargard* — *Starogród* al. *Starogard* 1879 KętN 37; *Starogard*, niem. *Preussisch Stargard* 1890 SG XI 248; *Preußisch-Stargard*, fr. auch *Starogród* 1912 Bar 94; *Starogard*, niem. *Preussisch Stargard* 1921 Sk XI 44, 87; *Starogard* (*Pr. Stargard*) 1925 Krzep 111; *Starogard Gdański* 1950 MPol nr 16, poz. 164; *Starogard Gdański* 1952 UW 194; *Starogard Gdański*, *-du -kiego* 1982 WUN III 322; gw. *stargart*, *-du*, *stargarcki*. — Od wyrażenia *star(y) gród*, od XIII w. *gard* (z pom. rozwojem grupy *TarT*). Początkowo w formie zrostu, a od XVI w. w formie złożenia z interfiksem *-o-*. Człon dyferencyjny dodany urzędowo po 1945 r., od n. mta *Gdańsk*, dla odróżnienia od *Starogardu* (*Łobeskiego*). Lit.: Górniewicz, PMT VII 63-4; RospSEMIG 365. BCz

Starogard Łobeski zob. **Starogard Starogostuń**, cz. wsi Tomaszewo, dawniej wś, koniń., gm. Ostrowite: *Gostuner Hol.* 1802-03 MpGillyPr; w *Gostonskich Holendrach* 1822 APPozn, sygn. 54/747/0/6.1/9(k. 17); *Gostoń hollendry* 1827 Tabella I 140; *Hol. Gostońskie* 1839 MpKwat I 2; *Stara Gostuńska kol.* 1877 Zin II 175; *Смапо^оcбmcKan, Konomn*, (!) 1881 SpisKal 92; *Holendry gostońskie* i *Holendry Go- stońskie-Świnno*, wsie 1882 SG III 100; *Gostuń Stary*, wś 1921 Sk II 111; *Gostuń Stary* 1933

SkBy 464; wieś *Starogostuńska* 1935 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 28, poz. 385; *Starogostuń* 1948 SMWPoz 266; *Starogostuń*, wś 1967 SM 1077; *Stary Gostuń*, *-rego -nia*, cz. wsi 1982 WUN III 328; *Starogostuń*, *-nia* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej n. zestawiona od n. m. *Gostuń* i ap. osadniczego *holendry*, niem. *Hollander*. Później n. zestawiona z członem *Stary* — *Starogostuńska Kolonia*, *Gostuń Stary*, ostatecznie w formie złożenia *Starogostuń*. W haśle *Gostuń* omyłkowo zamieszczono zapis *Gostuń Stary*. Lit.: BańMorf 30. PS

Starogóreckie Oleńdry zob. **Górka** (15)
Starogrodek zob. **Starogard Starogród** (1), dziś *Nowy Starogród* i *Starogród*, dwie wsi, siedl., gm. Siennica, 10 km na pñ.- -wsch. od Pilawy: *Starogroth* 1408 Czer nr 82; *Sta- rograd* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 49v); *Staro- grad* 1483 SHGMz(MK 5, 207v); *Starograd* 1497 KkM 313; *Stharograd* 1525 SHGMz(MK 41, 10); *Stharograd* 1540 Czer 9 dod.; *Starograd* 1558 Matr V/1, nr 2283; [ze] *Ztarogroda*, wieś *Starograd*, Ku *Starogrodu*, przy *Starogrodzie* (1565) Lumaz I 68, 78, 79, 80; *Starograd* Regalis 1576 ŻDz XVI 220; *Starograd* 1617 Lumaz I 201; *Starograd* 1788 Busching XXII 369; *Starogród* 1827 Tabella II 194; *Starograd* 1839 MpKwat V 5; *Starogród* 1890 SG XI 252; *Starogród* 1921 Sk I 84; *Starogród*, *Starogród Nowy* 1952 UW 17; *Nowy Starogród*, *-wego -rodu*, *Starogród*, *-grodu* 1981, 1982 WUN II 597, III 322. — Od wyrażenia *stary gród*, w formie złożenia z interfiksem *-o-*. W XX w. dwie wsi: *Starogród* i *Nowy Starogród*. Lit.: BańMorf 29. **UB Starogród** (2), dziś *Starogród* i *Starogród Dolny*, dwie wsi, tor., gm. Chełmno, 4,5 km na pñd.- -zach. od Chełmna: *Antiquum Castrum* 1232 SRP III 58; *antiquo Culmine* 1255 Woel 27; *antiquo Chulmine* 1274, czum *alden Culmen* (1278)XIV PrUr I/2, 220, 250; vom *Alden huse* (1320)1431, zcum *Aldenhuse* 1327 PrUr II 189, 387; czum *Aldenhuse*, czum *Aldenhuse* (1358)XV PrUr V 397; *Aldinhuyz* 1363 Woel 240; *Aldenhuse*, *Aldenhuse* 1364 GA 491, 495; *Althausen* ok. 1400 Zeit XVI 23; *Aldehus* 1414 Br 157; *Aldehus*, czum *Aldenhuse* (vor 1419) GZ 23; *Aldehusz* 1436, *Aldehuws* 1437 GA 508, 510; *Altehaus* 1438 Woel 571; *Alde- haws* 1441 GA 510; *Aldenhuse* 1445 Woel 463; *Althaus* 1450 GA 513; *Aldehaus* alias *Starygrad*

1466 Woel 516; *Aldemhawsz* alias *Starygrad* 1472 Matr I nr 859; *Starigrad* (1489), *Aldehus* 1495 Woel 581, 590; *Starograd* 1505, *Starigrad* 1507, *Altenhawse* 1513 Woel 625, 632, 657; *Starigradt* 1514, *Starograd* (1551) Woel 660, 850; *Althaus* 1594-95 MWrm VIII 348; z *Starogrodu* 1614 Font XXII 5; *Starograd* 1647 Font IV 37; *Starograd ... Althenhausen* sive *Althaus* 1667-72 Font VI-X 14; przy *Starogradzie*, ze *Starogrodu*, pod *Starogrodem* 1676 Font XL 141, 142, 146; Wieś *Starograd* 1723 Font XLII 14; *Althausen* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Althausen — Starograd* 1879 KęN 61; *Starograd*, niem. *Althausen* 1890 SG XI 253; *Starograd* 1921 Sk XI 8; *Starograd* 1952 UW 49; *Dolny Starograd, -nego -rodu*, cz. wsi *Starograd, Starograd, -rodu, starogradzki*, wś 1971 UN 175, 5; *Dolny Starograd, -nego -rodu, Starograd, -grodu*, dwie wsi 1980, 1982 WUN I 349, III 322; *Starograd Dolny, -rodu -nego, starogradzki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Starsze zapisy łac. *Antiquum Castrum* (pol. *Stary Zamek*), zlatynizowane *Antiquum Culmen* (pol. *Stare Chelmino*) i zmienione *Alden Culmen*. Nazwa niem. *Althaus(en)* pochodzi od staks. *ald*, średniem. *alt* 'stary' i średniem. *hus* 'gród' Lubben 254. W XV w. pojawiła się n. *Starygród, Starograd*, pierwotnie w postaci zrostu, ostatecznie utrwaliła się w formie złożenia z interfiksem *-o-*. We wczesnym średniowieczu na terenie Starogrodu znajdował się gród warowny, na miejscu którego w XIII w. powstała osada krzyżacka. Do dzisiaj istnieją tam ślady jednego z najstarszych krzyżackich zamków obronnych, dawnej siedziby komturów. Zamek został zniszczony podczas wojny trzynastoletniej; odbudowany pod koniec XV w. stał się własnością biskupów chełmińskich. *Starogród* był miejscem pierwszej lokacji mta Chelmna w 1233 r. Lit.: SHGCh 121-2. KW **Starogród** zob. **Stary Gród** **Starogród Dolny** zob. **Starogród** (2) **Starogród Nowy** zob. **Starogród** (1) **Starogródzka Wola** zob. **Wola Starogradzka** **Staroguby**, wś, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 12,5 km na pń.-zach. od Głinojecka: *Ctirzigubi* 1421 SHGPł(ADP, perg. 180); *Czteriguby* 1578 ŻDz XVI 85; *Staroguby* 1784 MpPerPł; *Staroguby* 1788 Busching XXII 162; *Staroguby* 1827 Tabella II 194; *Staroguby* 1890 SG XI 256; *Staro*

guby 1921 Sk I 91; *Staroguby, -gub* 1982 WUN III 322. — Pierwotnie *Cztyrzyguby, Czteryguby*, od liczebnika stp. *cztyrzy, cztery* SEBor 101 i od ap. *guba* (< psł. **guba* 'fałd, zgięcie', pierwotne znaczenie 'fałd, zgięcie, zakrzywienie', por. kasz. *guba* 'fałd, zmarszczka', w strus. i dial. ros. rozwinęło się znaczenie 'zatoka, cypel', w brus. 'wąskie bagno, miara ziemi' Spsł VIII 297) w znaczeniu topograficznym; wś leży nad rz. Wkrą, która charakteryzuje się licznymi zakolami, meandrami, zatokami. Później *Staroguby*, w pierwszym członie nawiązanie do przym. *stary*. Lit.: SHGPł 286; BańMorf 31. U

B

Staroje Sielo (Wieś) zob. **Starowieś** (1) **Starokamienna** zob. **Kamienna** (1) **Starokornin** zob. **Stary Kornin** **Starokrzepice**, wś, częst., gm. Krzepice, 5,5 km na pld.-zach. od Krzepic: *Krzepice* 1263(?), 1267 SHGWiel 155; *antiqua Crepicz* 1447 CdSil XIV 172, przyp. 34; *Antiqua Krzepyce* 1470-80 DB II 212; *Crippicz antiquum* 1488 CdSil XIV 172; *Starokrzepice* 1552 Matr V/1, nr 1168; *Stare-krzepice* 1552 ŻDz XIII 304; Wieś *Starokrzepice* 1659-64 Lukrak 12; *Staro-Krzepice, Alt Krzepitz*, eine kleine Stadt 1777 BuschingNE I 1303; *Staro Krzepice* 1787 MpPerKr; *Krzepice stare, Staro krzepice* 1827 Tabella I 247, II 194; *Starokrzepice*, kol. i folw. 1890 SG XI 259; *Starokrzepice*, wś i kol. 1933 SkBy 1610; *Starokrzepice, -pic* 1982 WUN III 322; gw. *staroksepice, -pic, staroksepicki*. — Dawna n. *Krzepice*, od n. os. *Krzep* SSNO III 161, z suf. *-ice*. Najpierw powstała wś *Krzepice* na lewym brzegu Liswarty, a później ok. 1364 r. na prawym brzegu lokowano mto (zob. *Krzepice* (1)), co spowodowało dodanie do n. wsi łac. członu odróżniającego *antiquus*, pol. *stary*. Wtórnie zestawienie przekształciło się w złożenie *Starokrzepice* z interfiksem *-o-*. Lit.: SHGWiel 155; SHGKr III 210, przyp. 6; BańMorf 30. UB

Starolszyna zob. **Stara Olszyna** **Starolęczka** zob. **Starolęka** **Starolęka**, dziś *Starolęka Wielka* i *Starolęka Mała*, cz. Poznania, dawniej wsi: *Staralan- kam* (1253)1298 KW I 286; de *Stara Lanka* 1316 KW II 323; *Staralanka* (1385)XV KW III 562; in *Staraloka* 1398 Lek I nr 2719; *Staralanga* 1400 KZPozn nr 304; *Staralanka* 1401 Piek nr 162; *Staralanka* 1405 KZPozn nr 2456; *Staralanka* 1411

Staromieście

Piek nr 1445; *Starolęka* (1413)XVIII KW VII 521; de *Staralanka* 1416 RWlkp I nr 904; *Staralanka* 1418 SHGPn IV 645; *Stara Łaka* 1420 RWlkp I nr 1061; in *Staralanka monachorum* (1423)1488-92 NKs 50; [z] *Stareylanka* 1428 RWlkp I nr 1307; *Staralęka* 1434, [de] *Stary Lanka* 1466 SHGPn IV 645; *Staralanka Maior* 1508 LuPozn 1; *Staralanka Monachorum* 1510 SHGPn(ASK 3, 254v); *Staralanka Monachorum*, *Staralanka Nobilium* 1553 RPobPozn(ASK I 5); *Starolenka* 1554 SHGPn IV 645; *Stara Lanka*, *Stara Lanka Minor* 1563, *Stara Łęka* 1567, *Stharolenka Maior* 1567, *Stharolęka*, *Stharolęczka* 1576, *Staroleka*, *Staroleczka* 1577 RPobPozn(ASK I 5); *Starolęka*, *Starolęczka* 1580 ŻDz XII 13; *Starolęka Wielka* dicta *Staroleka Pańska* 1585, *Starolęka Pańska* 1622-24 PPozn (Tab 1, 13); *Staroleczka* 1622-24 PPozn(Tab 1, 14); *Starolęka*, *Starolęka Mniska* 1718 LuPozn 166; *Stara Łęka niska* (!) 1788 Busching XXII 55; *Gros Starolleka*, *Klein Starolleka* 1798 HstB I 603; *Starolęka Wielki*, *Starolęka Male* 1798 MpHopf XI; *Stara lenka*, *StaraLenkamiska* (!) 1799 LErdPr V 61; *Starolęka*, urząd. *Gross Starolenka*, *Starolęczka* al. *Starolęka Mała*, urząd. *Klein-Starolenka*, dwie wsi 1890 SG XI 260; *Starolęka Wielka*, niem. *Gross Starolenka*, wś, folw., *Starolęka*, niem. *Lu- isenhain*, wś, stacja kol. 1921 Sk X 74, 157; *Starolęka Wielka*, -ki -kiej, *Starolęka Mała*, -ki -lej 1966 UN 93, 6. — Od wyrażenia *stara łęka* w formie zestawienia, następnie zrostu, ostatecznie złożenia. Człony dyferencyjne łac. *Maior*, *Minor*//*Nobilium*, *Monachorum*, pol. *Pańska*, *Mniska*//*Wielka*, *Mała*, także niem. *Gross*, *Klein* dodane w związku z wyodrębnieniem się drugiej osady. W XVI w. występuje postać deminutywna *Starolęczka*. Nazwa niem. *Louisenhain* (od im. *Louise* i ap. *Hain* 'gaj') została wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 645-51; PPozn 285; BańMorf 29.

PS

Staromieście (1), wś, dawniej też mto, częst., gm. Lelów, 12 km na pld. -zach. od Koniecpolą: cum villa Sbicice et *antiquam ciuitatem* wlgari- ter dictas ad memoratam ciuitatem Lelouiensem (1365)XV KMłp III 193; *Staromeszcze* 1399 Krak nr 8810; in *Antiqua Lelouia* (1403)1515 ZDK I 275; *Antiqua Lelow* 1470-80 DB I 224; *Stare- myasto* (1499)XVI Matr III, supl. nr 272; *Stare- myasto* 1505 Matr III nr 2356; *Antique Civitatis*

Lelow 1529 LR 47; *Staremiasto* 1564 Lukrak II 41; *Staromiescie* 1581 ŻDz XIV 68; *Stare Miasto* 1659-64 Lukrak 161; *Staromiescie* 1680 Rej 159; *Staromieście* lub *Stary Lelów* 1748-49, 1763 SHGKrMat 290; *Staromiescie* 1783-84 RejKor 280; *Stare Miasto* 1787 MpPerKr; *Le- low* dicta *Staromiescie*, *Lelow Antiqua*, *Lelow Staromiescie* dictum 1787 SzadyLBCr 52, 103; *Staro mieście* 1827 Tabella II 194; *Staromieście* v. *Lelów stary* 1877 Zin II 175; *Staromieście* al. *Lelów Stary* 1890 SG XI 260-1; *Staromieście* 1921 Sk III 141; *Staromieście*, -cia, *staromiejski* 1970 UN 35, 38; gw. *staromeście*, -a, *staromejski*. — Przed 1250 r. była to osada targowa, przed 1314 r. miasto o n. *Lelów*, po 1341 r. wieś. Po przeniesieniu miasta na nowe miejsce przez Kazimierza Wielkiego w l. 1333-41 (zob. *Lelów*) dla wsi zaczęły funkcjonować n. zestawione: łac. *Antiqua Civitas*, *Antiqua Lelow*, pol. *Stare Miasto*, *Stary Lelów*. Utrwaliła się n. *Staromieście*, od wyrażenia *stare miasto*, z suf. '-e. Lit.: SHGKr III 523; RKrak 159; RospSEMIG 183; RymNmiast 129; BańMorf 32.

IN

Staromieście (2), cz. Rzeszowa, dawniej wś: in *Staromyesczye*, haeres *Staromesciensis* ... villa ... *Staromieszcze* (1416)1554 ZDM V 172; *Staromy- escze* 1436 AGZ XIII nr 77; *Staromyeschcze* 1438 AGZ XIII nr 933; *Staromyescze* 1515 ŻDz XVIII/1, 137; *Staromieszcze* alias *Russka Wiesz* 1536 Matr IV/3, nr 18255; *Staromieście* 1628 ARRz 196, 117; *Stari miasto* 1779-83 MpMieg; *Staromieście* 1794 Ga Qq2; *Staromiescie* 1802 Crusius III/2, 365; *Staromieście Górne* i *Dolne*, wś 1890 SG XI 261; *Staromieście*, -cia 1966 UN 70, 74; *Staromieście*, -cia 1982 WUN III 323; gw. *staromeście*, -ća, *staromejski*//*staromyscki*. — Obocznie w XVI w. *Ruska Wieś*, od przym. *ruski* i ap. *wieś*. Okresowo n. zestawiona z członami dyferencyjnymi *Górne*, *Dolne*. Początkowo w tym miejscu lokowany był *Rzeszów* (zob.), przed powtórnią lokacją w 1354 r. Lit.: MakPrz 255.

BCz

Staromieście (3), os. zaginiona, znajdowała się w pobliżu Biernatek i Ossowa, bydż., gm. Lubraniec: Prebenda *Staromieszcze*. Bijernaczicze et Ossowo 2 sexagen 1527, *Staromieszcze* 1527 Vld XI 27, 29; *Staromiesscie* 1539-40 Vld XII 90. — Niewykluczone, że chodzi o pierwotny Lubraniec sprzed lokacji.

PS

Staromieście zob. **Stare Miasto** (7) **Staromieście Dolne** zob. **Staromieście** (2) **Staromieście Górne** zob. **Staromieście** (2) **Staroniwa**, cz. Rzeszowa, dawniej wś: *Stara-nywa* 1438 AGZ XIII nr 933; *Staronywa* 1471 AGZ XVII nr 583; *Stara Nywa* 1490 AGZ XIX nr 416; *Staronywa* 1515, *Staroniwa* 1589 ŻDz XVIII/1, 138, 13; *Staroniwa* 1599 MakPrz 255; *Staroniwa* 1723 ADP 69, k. 311; *Stara niewa* (!) 1779-83 MpMieg; *Staroniwa* (!) 1794 Ga Qq2; *Staroniwa* 1802 Crusius III/2, 366; *Staroniwa* 1855 MpKum; *Staroniwa*, wś 1890 SG XI 261; *Staroniwa*, -wy 1982 WUN III 323. — Od wyrażenia *stara niwa*, wtórnie w formie złożenia z interfiksem *-o-*. Lit.: MakPrz 255. BCz

Staropol (1), wś, płoc., gm. Sanniki, 11 km na pld.-wsch. od Gębina: *Starepolye* 1439 Matr IV/3, supl. nr 726; *Starepolie* (1441)XVI KkM 205; *Starepolye*, *Stharepolye* 1502 Matr III nr 194, 383; *Stare Polye* 1532 Matr IV/1, nr 6202; *Starepole*, ... z *Starym Polem* 1564 Luraw 126, 125; *Staropole* 1579 ŻDz XVI 199; *Stare Pole*, *Staropole* 1602, 1630, 1661 Luraw 30, 112, 192; *Staropol* 1783-84 RejKor 720; *Staropole* 1788 Busching XXII 127; *Staropole* 1789 Luraw 228; *Starepole* 1792 MpPerRw; *Staropól* 1827 Tabella II 194; *Staropole* 1839 MpKwat III 3; *Staropol* 1890 SG XI 261; *Staropol*, *Staropole* 1902 SG XV/2, 618; *Staropól* 1921 Sk I 32; *Staropól* 1933 SkBy 1611; *Staropol* (*Staropól*) (!) 1967 SM 1078; *Staropol*, -la, *staropolski* 1971 UN 125, 23. — Od wyrażenia *stare pole*. W XVI w. pojawia się złożenie *Staropole*, od XVIII w. *Staropol*, też *Staropól*, ze zmianą paradygmatu fleksyjnego. Lit.: Pacuski 363; WójcikRaw 152; BańMorf 64. PS **Staropol** (2), cz. wsi Łajszczew, dawniej wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska: *Staropole* 1579 ŻDz XVI 149; ze wsi ... *Staropol* 1603 Łuk- Op III 228; z ... *Staropolem* 1661 Luraw 169; *Staropol* 1783-84 RejKor 780; *Staropol* 1792 MpPerRw; *Staropól* 1827 Tabella II 194; *Staropol* 1839 MpKwat III 4; *Staropol*, wś i folw. 1890 SG XI 261; *Staropol* 1921 Sk I 176; *Staropol*, wś 1967 SM 1078; *Staropol*, -la 1982 WUN III 323. — Dawniej *Staropole*, wtórnie *Staropol* w wyniku zmiany paradygmatu. Lit.: WójcikRaw 152; BańMorf 64. PS

Staropol zob. **Staropole** (4) **Staropole** (1), wś, częst., gm. Przyrów, 11 km na zach. od Koniecpola: *Staropole*, folw. 1790 SHGKrMat 290; *Staropole* 1827 Tabella II 194; *Staropole* 1890 SG XI 262; *Staropole* 1933 SkBy 1611; *Staropole*, -la 1982 WUN III 323; gw. *staropole*, -a, *staropolski*. — Nazwa w formie złożenia, od wyrażenia *stare pole*. Lit.: RKrak 159. IN **Staropole** (2), wś, piotr., gm. Żelechlinek, 14,5 km na pld.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Cmape none*, BŁ *CmapeM-b nonw* 1873, *Starepole* 1876, *Cmaponone*, BŁ *Cmapononm* 1880, BŁ *Cmaponony* 1882 APPiotr, sygn. 48/324/0/-/30 (k. 4), 32(k. 3), 35(k. 59), 37(k. 25); *Staropole* al. Bukowiec Stary, wś i folw. 1890 SG XI 261; *Staropole* 1915 KdwR(Tomaszów); *Staropole*, wś 1921 Sk I 157; *Staropole*, -la 1982 WUN III 323. — Pierwotnie *Stare Pole*, wtórnie w formie złożenia *Staropole*. Nazwa *Bukowiec Stary* odnosiła się do sąsiedniej miejscowości, zob. *Bukowiec* (19). PS **Staropole** (3), os., okresowo wś, sier., gm. Ostrówek, 7,5 km na pld.-zach. od Łoczewa: *Cmape none*, *Cmapo nonm* 1876 APŁódź(Par. Rudlice, Akta urodzeń 1876, k. 17); *Staropole* 1877 Zin II 175; *Staropole* 1880 SG I 763; *Marynka* al. *Starepole*, os. 1885 SG VI 158; *Staropole*, folw. 1890 SG XI 261; *Staropole*, folw. 1902 Przew II 185; *Staropole*, kol. po b. folw. 1912 Graeve II 132; *Staropole-Marynka*, kol. 1921 Sk II 135; *Staropole* 1933 Mp-25(Ostrówek); *Staropole-Marynka*, kol. 1967 SM 1078; *Staropole*, -la, *staropolski*, wś 1974 UN 52, 28; *Staropole*, -la 1982 WUN III 323. — Nazwa w formie złożenia i zrostu. Okresowo *Staropole* i *Marynka* stanowiły jedną kolonię o n. zestawionej, por. *Marynka* (2). KW **Staropole** (4), wś, ziel., gm. Lubrza, 11 km na pln.-zach. od Świebodzina: usque ad ... metam *Sterpe* (1251)1364 CdB A XXIV 75; hereditatem nostram dictam vulgariter *Starpul* 1304, villam *Starepol* 1311 KW II 232, 289; *Starpul* 1465 Nowacki 125; von *Starpil* 1470 GrMark I 209; *Star-pel* 1579 CdSil XXIV 27; *Starpel* 1643 MpDS- Glog; *Starpel* 1739 MpWielGlog; *Starpel* und Grunwald 1791 Z X 555; *Starpel* 1804 KIKr 503; *Staropol* al. *Staropole*, urząd. *Starpel* 1890 SG XI 261; *Starpel* — *Staropole*, -la, *staropolski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Staropole*, -la 1982 WUN III

Staropole

323. — Pierwotnie zapewne n. * *Starepole* lub * *Staropole*. Nazwę zmieniono jako *Starpul*, *Starpel*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staropole*. Lit.: Zerndt 27-8; Nowacki, Powiat świebodziński. Szkice historyczne, 2006, 124-7. PS

Staropole zob. **Marynka** (2), **Stare Pole** (2), **Staropol** (1, 2)

Staropole-Marynka zob. **Marynka** (2), **Staropole** (3)

Staropól zob. **Staropol** (1, 2) **Starorypin**, dziś *Starorypin Prywatny* i *Starorypin Rządowy*, dwie wsi, włoc., gm. Rypin, 3 i 3,5 km na płn.-wsch. od Rypina: *Ripin ... Rypin* (1065) KW I 4; *Rypinowo* (1252)1253 PrUr I/1, 199; *Rippin* 1263 PrUr I/2, 149; *Ripin* (1297)1550 SŽr XI 105; *antiquam* ciuitatem *Ripin* 1349, *antique Ripin* 1352, *antiqua Rypin* 1355 Kuj 318, 322, 325; villa ... *antiquaRyppin*, villam *Antiqua Ryppin* 1411, villam *Stare ripino* 1472 CdP II 376, 946; *Stareripino* 1472 Matr I nr 798; in villa *Staroripin* 1512, villae *Stari Ripin* 1515 Matr IV/1, nr 1632, 2397; *Starorypin* 1562 ŽDz XII 289; Wieś *Stary Rypin* 1664-65 AGAD(ASK XLVI 154, 342); *Starorypin* 1789 Borucki 43; *Starorypiń* (własność rządowa), *Starorypin* (własność prywatna) 1827 Tabella II 194; *Sary Rypin*, wś 1889 SG X 110; *Rypin Stary* albo *Starorypin* 1909 Załuski 46; *Starorypin Prywatny*, *Starorypin Rządowy*, dwie wsi 1921 Sk I 164; *Starorypin Prywatny*, *Starorypin Rządowy* 1952 UW 55; *Starorypin Prywatny*, *Starorypin Rządowy* 1967 SM 1078; *Starorypin Prywatny*, *-na -nego*, *Starorypin Rządowy*, *-na -wego*, *starorypiński* 1971 UN 183, 28. — Gród o n. *Rypin* notowany jest już w falsyfikacie mogileńskim (por. pierwszy zapis), jego n. można wywodzić od n. os. *Rypa* RymSEN II 378, z suf. *-in*. Po lokacji miasta *Rypina* (zob.) starą osadę zaczęto nazywać *Stary Rypin* (*Antiqua Rypin*). W XIV-XVI w. odnotowano wahania rodzaju gramatycznego *Stare Rypin* i *Stary Rypin*. W XVI w. n. przyjmuje formę złożenia *Starorypin*. Już w XIX w. nastąpił podział wsi na własność prywatną i rządową, co później znalazło odzwierciedlenie w członach odróżniających n. zestawionych *Starorypin Prywatny* i *Rządowy*. Lit.: Koz VII 135; Załuski, Szkic monograficzny kościołów dekanatu rypińskiego, 1909, 46; Rypin. Szkice z dziejów miasta, 1994, 113. UB

Starosiedle, wś, ziel., gm. Gubina, 14 km na płd. -wsch. od Gubina: *Starzedel* (1268)1370, *Starzedel* (1268)1371 UNZ 5; *Starzeln* 1346 Calles 382; *Storczedil* 1393 Le I 266; *Storczedil* 1415 UNZ 67; de *Scorcadel* 1430 CdL III2, 150; *Starzedil* 1452 CdB C II 20; *Starzedel* 1527, *Starzedel* 1548 Le I 266; *Sparzeddel* (!) ok. 1700 MpWeigInf; *Star Zeddel* 1759 MpBLus; *Starzeddel* 1775 Busching XII 402; *Starzedel* ok. 1780 MpSchmettau; *Starzeddel* oder *Starzeddel*, hiefl in den altesten Zeiten *Stara Zedlo* 1806 LErdCS3 IV 447; *Starzeddel*, auch *Starzedel*, vulgo *Starzelle* 1824 LexSachs XI 308; *Starzeddel* 1829 MpRey nr 111; *Starzeddel*, dłuż. *Stare Sedlo*, *Starego Sedla*, *starosedlański* 1928 Muka III 175; *Starzeddel* — *Starosiedle*, *-dla*, *staro-sielski* 1947 MPol XXV nr 111; *Starosiedle*, *-la* 1982 WUN III 323. — Pierwsze zapisy wskazują na pierwotną nazwę dłuż. * *Stare Sedlo* (H. Popowska-Taborska rekonstruuje hipotetyczną postać psł. **Staro Sedlo*), od wyrażenia *stare sedlo* 'stara osada' (< psł. **sedlo* 'wieś'). Nazwę zmieniono jako *Starzeddel*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starosiedle*. Lit.: Le I 266; Taborska 102; Calles, Series Misnensium Episcoporum, 1752, 382. PS

Starosiedlice, wś, rad., gm. Iłża, 3 km na płn.-zach. od Iłży: de *Starossedlicze* 1404 ZDM I 319; *Starossedlicze* 1411 Sand nr 1646; *Starossedlicze* 1462 MUKr I 299; *Staroszedlicze* 1470-80 DB II 483; *Starosyedlicze* 1505 Matr III nr 2091; *Starosyedlicza* 1529 LR 186; *Starosyedlicze* 1564-65 Lusand 190; *Starosiedlicze* 1569 ŽDz XIV 308; *Starosiedlice* 1595 WdekIłż I 60; *Starosiedlice* 1783-84 RejKor 270; *Starosiedlice* 1787 Spis 412; z wsią *Staroszedlice* 1820 WdekIłż I 61; *Starosiedlice* 1890 SG XI 263; *Starosiedlice* 1933 SkBy 1611; *Starosiedlice*, *-lic*, *starosiedlicki* 1967 UN 20, 19; gw. *starosiedlicze*, *-lic*, *starosiedlicki*. — Być może n. pierwotnie oznaczała mieszkańców *starego siodla*, czyli starej wsi, z suf. *-ice*, por. liczne n. m. typu *Siedlice*, *Siedlec*. Niewykluczone pochodzenie od n. os. **Starosiodl*, por. n. os. z członem *-siodl* typu *Dobrosiodl*, *Nowosiodl*, też *Niesiodl*, *Wszesiodl* SSNO I 490, IV 54, 81, VI 220, z suf. *-ice*. Efemerycznie pojawia się forma *Starosiedliska*. Lit.: KSand 188; NalSand 166-7; KopRad 196. IN

Starosiedliska zob. **Siedliska** (6), **Starosie- dlice**
Starosielce, cz. Białegostoku, dawniej wś, okresowo mto: od *Starosielców* wsi 1563 PKGE II 527; *Starosielcze* 1566 HalBiał II 95; z ... *Starej Wsi* 1580 SHGPd(KurczB 239); *Starosielce* 1647 AGAD(MK 189, 647v); *Starosielcze* 1674 HalBiał II 95; *Starosielce* 1744 SDV 148; *Starofielce* 1788 Busching XXII 167; *Starosielce* 1790 Kond 190; *Starosielce*, wś i os. 1890 SG XI 263; *Starosielce*, mto 1921 Sk V 10; *Starosielce*, dzieln. mta 1962 SkBiał 142; *Starosielce*, os. 1967 SM 1078; *Starosielce*, *-sielec* 1982 WUN III 323; gw. *staro- śelce*, *-śelc*, *starośelski*. — Nazwa od wyrażenia *stare siolo* 'stara wieś, wioska, osada wiejska' SEBor 548, z suf. *-ce*. W XVI w. też n. *Stara Wieś*. Lit.: Kond 190; HalBiał II 95; RymNmiast 228; RospSEMIG 26; BorPodl(kartoteka). *IN*
Starosielce zob. **Starosiele**, **Starowieś** (1)
Starosiele, wś, chełm., gm. Dubienka, 25 km na płn. od Hrubieszowa: *Starosielce* 1827 Tabella II 194; *Starosiele* 1839 MpKwat VII 8; *Starosiele* 1890 SG XI 264; *Starosiele*, *-la*, *starosielski* 1970 UN 109, 10. — Dawniej *Starosielce*, od wyrażenia *stare siolo*, ukr. *selo*, z suf. *-ce*. Wtórnie zmiana w *Starosiele* z dopasowaniem do nazw z bardziej produktywnym suf. *-e*. Lit.: CzChełm 192. *BCz* **Starosten** zob. **Starosty**
Starostwo, cz. Lisewa-Parceli, dawniej wś, ko- niń., gm. Skulsk: miasto Skulsk ... z folwarkiem *starostwo Skulskie* 1836 Korespondent nr 163, 4; *Starostwo* 1839 MpKwat I 2; *Starostwo Skulsk* 1859 Dziennik Poznański, r. 47, nr 225, 5; *Starostwo* 1877 Zin II 176; *Starostwo Skulskie*, folw. 1890 SG XI 265; *Starostwo*, kol. 1921 Sk II 112; *Starostwo*, wś 1933 SkBy 1611; *Starostwo*, *-wa* 1982 WUN III 323; gw. *starostfo*, *-fa*. — Dawniej n. zestawiona *Starostwo Skulskie*, od ap. *starostwo* 'okręg podległy władzy starosty' i n. mta *Skulsk*; później z elipsą członu drugiego. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); TaszyckiRiSP IV 172. *PS*
Starostwo zob. **Kępina** (5), **Starostwo Szadek**
Starostwo Skulskie zob. **Starostwo Starostwo Szadek**, wś, sier., gm. Szadek, 1 km na pld.-zach. od Szadku: *Starostwo Szadek* 1820 APŁódź, sygn. 39/1691/0/-/36(k. 11); *Szadek starostwo* 1827 Tabella II 217; Dw. *Starostwo* 1839 MpKwat II 5; Na *starostwie Szadek* 1848 Gazeta

Codzienna nr 91, 2; poza *Starostwem Szadek* 1858 AGAD(Centralne Władze Wyznaniowe, sygn. 491, 132); *Starostwo Szadek* 1877 Zin II 176; *Starostwo Szadek*, folw. 1890 SG XI 265; Vw. *Starostwo* ok. 1914 Kdwr(Łask); *Szadek-Starostwo*, folw. 1921 Sk II 102; *Starostwo-Szadek* 1929 Mp -100(42-28); *Szadek-Starostwo*, folw. 1933 SkBy 1663; *Starostwo-Szadek*, *-wa-dku*, cz. wsi Wielka Wieś 1982 WUN III 323; *Starostwo Szadek*, *-wa -dka* 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Nazwa zestawiona od ap. *starostwo* i n. mta *Szadek* (zob.), okresowo *Starostwo*. Ma zapewne związek z przynależnością do dawnego niegrodowego starostwa szadkowskiego, wydzielonego w 1588 r. ze starostwa sieradzkiego, por. też zapis dla pobliskiej wsi Piaski: *Starostwo Piaski* 1825 APŁódź, sygn. 39/1691/0/-/49(k. 8). Lit.: Szkutnik, Biuletyn Szadkowski 15, 2015, 75; Figlus, Biuletyn Szadkowski 15, 2015, 92-3. *PS*

Starosty, wś, suwał., gm. Wieliczki, 9,5 km na pld.-wsch. od Olecka: [*Młyn kleszczewski*] 1538-1619, *Starosten* po 1619 KętL 507; *Starosten* 1785 Goldb III 202; *Starosten* 1796-1802 MpSchrot XII; *Starosten* — *Starosty* 1879 KętN 169; *Kolleszyszen* al. *Starosten* 1883 SG IV 264; *Starosty*, pierwotnie *Młyn Kleszczewski* 1890 SG XI 266; *Starosty* — *Muellersbrueck* 1938, *Starosten* 1941 Choj 129; *Muellersbruck* — *Starosty*, *-st*, *starościński* 1948 MPol XXVI nr 78; *Muellersbrueck* 1938, *Starosten*, *Kolleszyszen* — *Starosty* 1946 Ley I 141; *Starosty*, *-rost* 1982 WUN III 323; gw. *starosti*. — Starsza n. *Młyn Kleszczewski* od ap. *młyn* i od n. m. *Kleszczewo* (5), skąd pochodził odbiorca nadania. Nazwa *Starosty* od nazw. odbiorcy kolejnych nadań z 1538 i 1563 r. Nikołaja *Starosty*, w l. mn. Wydawcy SG odnotowują dla wsi przejściową n. niem. *Kolleszyszen*, którą można odczytać jako *Koleszyszki*, por. n. os. *Ko- lesz* SSNO III 50 (od *koło* lub im. *Mikołaj*), może z suf. *-iszki*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 204; BiałPrzem 30, 90, 139, 175, przyp. 266, 176-7, 203, BiałKol 134, 161, 165. *RP*

Starościце (1), wś zaginiona, wchłonięta zapewne przez *Ruszkowo* (2), ciech., gm. Gołymin- -Ośrodek: *Staroszczicze* 1385 KkM nr 112. — Od ap. *starosta* 'namiestnik królewski sprawujący na określonym terytorium pełnię władzy w zastępstwie panującego, z czasem urzędnik sprawujący

Staroście

na określonym obszarze władzę administracyjną, sądowno-policyjną oraz zarząd dóbr królewskich' Sstp VIII 418, z suf. *-ice*. Początkowo nazwa określała ludzi, poddanych starosty.

UB

Staroście (2), wś, lub., gm. Milejów, 22 km na pld.-wsch. od Lublina: *Staroscicze* 1414 SHGLu III 221; *Staroscicze* 1421 Inscr nr 1586; *Staroscicze* (1443) ZDM III 73; *Starosczyce* 1470-80 DB II 551; *Starosczyce* 1486 LKP 105; *Starosczyce* 1529 LR 436; *Staroscicze* 1531 ŻDZ XIV 351; *Staroscice* 1676 ŻDz XV 31a; *Staroscice* 1785 MpPerLu; *Starosice* (!) 1787 Spis 436; *Staroscice* 1787 SzadyLBCr 105; *Staroscice* 1788 Busching XXII 308; *Staroście* 1877 Zin II 176; *Staroście* 1890 SG XI 262; *Staroście* 1933 SkBy 1611; *Staroście*, *-cic*, *starościcki* 1972 UN 114, 20. — Ze wzmianki z 1443 r. wiadomo, że w tym czasie właścicielem wsi był Wojciech, starosta koniuchów, por. ZDM III 73. Lit.: SHGLu III 221; KosLu 73; BańMorf 118.

IN

Staroścín (1), wś, lub., gm. Kamionka, 14 km na pld.-zach. od Lubartowa: *Starosczyń* 1459 SHGLu III 221; *Starosczyń* 1470-80 DB II 543; *Stharosczyń* 1487, *Starosczyń* 1496 LKP 109, 117; *Starosczyń* 1529 LR 35; *Starosczyń* 1531 ŻDz XIV 348; *Staroczyn* (!) 1565 Lulu 36; *Staroscín ... ze wsi Staroscina* 1626 RPobLu 19; *Staroscín* 1783-84 RejKor 243; *Staroscín* 1787 Spis 445; *Staroścín* 1827 Tabella II 194; *Staroścín* 1890 SG XI 262-3; *Staroścín*, *-na*, *staroścínski* 1969 UN 113, 21. — Od ap. *starosta* lub od n. os. *Starosta* SSNO V 192, z suf. *-in*. Lit.: SHGLu III 221; KosLu 73; Nieckula, *-ov* 311.

IN

Staroścín (2), wś, opol., gm. Świerczów, 10 km na pld.-wsch. od Namysłowa: *Staraczendorf* 1353 ZfGS XXI 253; *Schoreyssyndorf* (1362), *Scorassindorf* (1367), *Starastendorf* (1394) K 658; in *Sterzendorff* 1666/67 J I 498; *Sterzendorf* P[ol]. Małe Szimisłow (!) 1736 MpWielBreg; *Starzendorf* 1795 Z XII 52; *Sterzendorf*, Małe szimisłow (!) 1830 Kn 753; *Sterzendorf* 1845 K 658; Szymiszów mały (!) — *Sterzendorf* 1896 D 84; *Szymiszów*, *Sterzendorf* 1900 Myc 49; *Sterzendorf* — *Staroścín*, *-a*, *staroścínski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Staroścín*, *-na* 1982 WUN III 323. — Zapis *Starastendorf* może wskazywać na pierwotną n. słów. **Staroścín*, od n. os. *Starosta*, z suf. *-in*, zastąpionym w adaptacji niem. przez człon *-dorf*.

Na mapie Wielanda (1736 r.), u Kniego (1845 r.) i Damrotha (1896 r.) zapewne omyłkowo utożsamiono Staroścín z Małym Siemysłowem, zob. *Siemysłów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staroścín*. Lit.: SNGŚI XIII 34.

PS

Staroścín Grąd zob. **Brzózka** (1) **Starościna** zob. **Starzyzna Starowa Góra**, wś, łódz., gm. Rzgów, 3 km na pln. od Rzgowa: *Effingshausen* 1799 Atlas miasta Łodzi LXI; Kollonia *Starowa Góra*, z *Starowey Gory* 1825 APŁódź, sygn. 54/803/0/6.1/30(k. 14); *Starowa góra* 1827 Tabella II 194; *Hol. Starowa* 1839 MpKwat III 5; *Starowagora* 1867 BuschEv 161; *Starowa Góra* 1890 SG XI 266; *Starowa Góra* 1921 Sk II 63; *Starowa Góra*, *-wej -ry* 1982 WUN III 323. — N. niem. *Effinghausen* od nazw. *Effing* i ap. *hausen* 'domy'; pierwsi osadnicy pochodzili z Badonii i Saksonii. W n. polskiej człon odróżniający od n. os. *Stary*. Lit.: Kneifel, Ge- schichte der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in Polen, 1964, 91; Koter, Relikty osadnictwa wiejskiego i podmiejskiego w planie współczesnej Łodzi, [w:] Atlas miasta Łodzi (Suplement 2), 2012, LXI. **Starowice** (1), wś, kosz., gm. Silnowo, 7,5 km na pld.-zach. od Bornego Sulinowa: *Zacharin* 1600 TrautmElb I 146; *Zacherin* 1618 MpLub; *Zacharin* 1775 BuschingMB 320; *Zachrin* 1780 RzDuma I 114; *Zacherin ... Der Neumarkfche Theil diefes Dorfs ... wirdMarkisch Zacherin, der Pommersche aber ... Pommersch-Zacherin genannt* 1784 Brug II 777; *Markisch Zacharin, welches von Pommersch Zacherin nur durch ein Fliefl getrennet* 1789 Goldb II 106; *Zacharin* 1807 MpNeumark III; *Zacharin* oder *Markisch Zacharin* 1809 Bratring III 245; *Zacharien* 1821 Rumpf III 354; *Zacharin* 1823 Mutzell V 207; *Gr. Zacharin* 1850 MpRey nr 46; *Starowice*, niem. *Zacharin*, *Gros Zacharin* 1890 SG XI 266; *Gross Zacharin* — *Starowice*, *-ic*, *starowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Starowice*, *-wic* 1982 WUN III 323. — Wieś *Zacherin* została podzielona w 1582 r. na dwie części pomiędzy Nową Marchię (*Starowice*) i Pomorze (*Czochryń*) (Brug II 777). Dla ich odróżnienia stosowano dodatkowe człony: *Markisch* 'marchijski': *Pommersch* 'pomorski', *Gross* 'duży': *Klein* 'mały', a także różną pisownię *Zacharin*, *Zacharien*: *Zacherin*. O n. *Zacharin*, *Zacherin* zob. *Czochryń*. E. Mucke

Starowiskitki

rekonstruuje n. jako **Zagorin* (: *za górą*). Nazwa *Starowice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: MuckeNM 111. BCz/PS

Starowice (2), dziś *Starowice Dolne*, wś, opol., gm. Grodków, 7 km na płd.-zach. od Grodkowa: Cunrado scolteto de *Henningi villa* 1289 SUr V 322; in *villa Starowitz* vel *Heynygsdorf* ok. 1300, *Hennyngi villa* ok. 1300 CdSil XIV 82, 167; *Hennyngisdorf* (1370) K 235; *Hennigstorff* 1511, *Hennigsdorf* 1542 CdSil XXXVI 79, 89; *Heins-dorff* 1579 J I 75; *Henningsdorf* 1608 ZfGS XIX 190; *Hennigsdorff*1651/52, *Hennigsdorff*1666/67 J I 192; *Hentzigsdorf* 1658 MpDSGrot; *Hannigsdorf* seu *Heintendorf* 1736 MpWielGrot; *Honigsdorff* 1743, *Honigsdorf* 1776 SNGŚl XII 34; *Hennigsdorf*, auch *Honigsdorf* genannt 1784 Z III 384; *Honigsdorf* 1845 K 235; *Starowice*, *Honigsdorf* 1900 Myc 65; *Honigsdorf* 1941 SOV 151; *Miodówka*, n. przejściowa 1945 SNGŚl XIII 34; *Honigsdorf*— *Starowice Dolne*, -ic -ych, *staro-wicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Starowice Dolne* 1967 SM 1078; *Starowice*, -wic 1982 WUN III 323; *Starowice Dolne*, -ic, -ych, *starowicki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Nazwa *Starowice*, od n. os. *Stary* SSNO V 193, z suf. -owice, zmieniona jako *Starowitz*. Nazwa niem. *Henningsdorf*, później też *Hennigsdorf*, w łac. formie kancelaryjnej *Henningi Villa*, od n. os. *Henning*, *Hennig* (: *Johannes*) Gott 275 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Forma *Honigsdorf* (jeśli nie jest to tylko kwestia grafii) ze zwężeniem artykulacji *e > o* (może też w wyniku adideacji do ap. *Honig* 'miód'; do tego znaczenia podstawy nawiązywała n. przejściowa *Miodówka*). Notowane w XVII-XVIII w. formy *Heintendorf*, *Hentzigsdorf* zapewne w związku ze skróconymi n. os. typu *Henz* (: *Johannes*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starowice Dolne*; człon drugi dla odróżnienia od n. m. *Starowice* (3). Okresowo, do 2005 r., funkcjonowała też urzędowa n. *Starowice*. Lit.: SNGŚl XIII 34. PS **Starowice** (3), wś, opol., gm. Otmuchów, 4,5 km na pñ. od Otmuchowa: *Starowicz*, *Starowitz*, *Starowitz* ok. 1300 CdSil XIV 28, 32, 35; *Starrwitz* 1318 Reg nr 3790; de *Starowicz* 1369, *Starowicz* 1375 CdSil XIV 28, przyp. 311; *Starowicz* 1438 CdSil XXXVI 45; *Starrwitz* 1580 CdSil XIV 28, przyp. 311; *Starwitz* 1610 ZfGS XI 128; *Stawitz* (!) 1638, *Starwitz* 1651/52, *Starowitz* 1666

J I 123, 239, 564; *Starwitz* 1736 MpWielGrot; *Starwitz*, *Nieder*, *Ober* 1743 SNGŚl XII 34; *Starwitz* ... davon gehort das obere Dorf ... Das Nieder-dorf 1784 Z III 395; *Starrwitz*, D[orf] in 3 Antheil. 1845 K 651; *Starowicz* 1890 SG XI 266; *Starowice*, *Starrwitz* 1900 Myc 48; *Starowice* (*Starrwitz*) — *Waldreuth* 1939 Prus 68; *Waldreuth* — *Starowice*, -ic, *starowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Starowice*, -wic 1982 WUN III 323. — Od n. os. *Stary*, z suf. -owice. Nazwę zmieniono jako *Starowitz*, później *Starrwitz*. Dodatkowo człony od przym. *nieder* 'dolny', *ober* 'górný' na określenie części wsi. Nazwa niem. *Waldreuth* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starowice*. Lit.: SNGŚl XIII 34. PS **Starowice Dolne** zob. **Starowice** (2) **Starowiejska Wola** zob. **Wola Starowiejska Starowieś** (1), wś, biał., gm. Boćki, 14 km na płd.-zach. od Bielska Podlaskiego: *Stara wieś* 1577 ŻDz XVII/1, 182; *Wieś Stara* 1676 Kond 190; *Stara Wieś* 1723 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 88v i 95); *Stara* 1788 Busching XXII 168; *Starosielce* 1790, *Cmapoe-Ceno* (*Bech*) 1878-86 Kond 190; *Starowieś* 1890 SG XI 266; *Starowieś*, folw. 1921 Sk V 22; *Starowieś*, -wsi 1982 WUN III 324; gw. *stare selo*, -oho -a, *starośelsfii*. — Początkowo n. *Stara Wieś*, potem złożenie z interfiksem -o-. W XVIII w. też *Stara* (z elipsą członu drugiego), efemerycznie *Starosielce*, od *stare siolo* 'stara wieś', z suf. -ce, a w XIX w. wariant ros. *Staroje Sielo*. Lit.: Kond 190; BorPodl(kartoteka).

IN

Starowieś (2), cz. Krasewa, dawniej wś, lub., gm. Borki: *Krazus ftary* (!) 1788 Busching XXII 315; *Stara Wies* 1801-04 MpHeld; *Stara Wieś* 1839 MpKwat VI 8; *Stara wieś* 1859 MpChrz; *Stara Wieś* 1890 SG XI 227; *Krasew Stara Wieś*, wś 1921 Sk IV 87; *Stara Wieś* 1974 Mp- -50(125.2); *Starowieś*, -wsi, cz. wsi Krasew 1982 WUN III 324; *Starowieś* (*Stary Krasew*) 1985 Mp-25(125.22). — Początkowo *Krasew Stary*, por. *Krasew*; od XIX w. *Stara Wieś*, współcześnie w formie złożenia *Starowieś*. PS

Starowieś zob. **Stara Wieś** (1, 3, 5a, 10, 12, 17, 26a), **Wola Uchańska**

Starowiskitki, dziś *Starowiskitki* i *Starowiskitki-Parcel*, dwie wsi, skiern., gm. Wiskitki, 8 km na pñ.-zach. od Żyrdowa: *Stare Wyski-thky* 1449 SHGRw(MK 337, 77); *Stare Wyskitki*

Starowitz

(1450) Sng II nr 151; *Starewiskythky* 1451 KkM 215; *Antiqua Wyskythky* 1476 Matr I nr 1351; *Stare Wyskitki*, z ... *Wyskitkami Starymi*, ... z dwoma *Wyskitkami* 1564 Luraw 39, 43, 80; *Wyskitki Antiqua* 1579 ŻDz XVI 140; *Wyskit-ki Stare* 1602, 1616, 1620 Luraw 13, 50; *Stare Wyskitki* 1661 Luraw 176; *Stare Wyskitki* 1789 Luraw 96; *Stare Wyskitki* 1792 MpPerRw; *Wyskitki stare* 1827 Tabella II 271; *Wyskitki Stare* 1893 SG XIII 571; *Wyskitki Stare* 1921 Sk I 10; *Starowiskitki* 1952 UW 10; *Starowiskitki*, -tek, *Starowiskitki-Parcel*, -tek-li, *starowiskicki* 1971 UN 126, 26, 13. — Pierwsze wzmianki o wsi pochodzą z 1221 r. Po lokacji nowej osady, później miasta (zob. *Wyskitki*), pierwotna określana była mianem *Stare Wyskitki*, łac. *Antiqua Wyskitki*. Współcześnie n. w formie złożenia z interfiksem -o-. Lit.: WójcikRaw 152. PS

Starowitz zob. **Starowice** (3) **Starowlany**, wś, biał., gm. Kuźnica, 9 km na pñ. -wsch. od Sokółki: [*Stara Wola*, *Siemienowicze*] 1528-39 Wiśniewski, ABS XI 38-9; *Siemio-nowicze* 1601 SHGPd(kartoteka); z *Osoczników* (1617)1910 KurczB 247; *Siemienowicze Starych Osoczników* 1618 SHGPd(kartoteka); *Starowniany* 1700, *Starowlany* 1708 Kondratiuk 720; *Starowlany* 1744 SDV 96; *Starowlany* 1784 DekGr 122; *Starowlany* 1890 SG XI 266; *Starowlany* 1921 Sk V 75; *Starowlany*, -lan 1982 WUN III 324; gw. *staraul'añallstaraul'any*, *staraul'an*, *staraul'anski* Kondratiuk 720, 753. — Dawna n. *Siemionowicze*, od brus. n. os. *Siemion* (: im. cerk. *Simieon*, pol. *Szymon*) BiryłaBA I 149-50, z suf. -owicze. Potem n. *Osoczniki*, od ap. *osocznik* 'człowiek biorący w czasie polowania udział w nagonce' SpXVII, w l. mn. Funkcjonowała też n. zestawiona *Siemienowicze Starych Osoczników* oraz n. *Stara Wola*, od wyrażenia *stara wola*, od której utworzono n. mieszkańców * *staroalañellstarowolanie*, uproszczoną (zapewne pod wpływem licznych na Podlasiu nazw typu *Makowlany*, *Mostowlany*, *Sowlany*) i przeniesioną na n. wsi jako *Starowlany* (z suf. -any). Lit.: Kondratiuk, *Nazwy geograficzne i osobowe Białostoczczyzny*, 2016, 539, 720, 753, 756; Wiśniewski, *Osadnictwo Wschodniej Białostoczczyzny* (...), ABS XI 38-9. PS

Starowola (1), wś, biał., gm. Jaświły, 10 km na pñ.-wsch. od Moniek: *Starawolia* 1580 ŻDz

XVIII1, 120; *Stara wola* 1581 SHGPd(PiekR 14); *Stara Wola* 1676 CzRkps nr 1099; ... *Starowolę* 1744 SDV 147; *Starawola* 1784 DekKn 153; *Starowola*, dobra 1890 SG XI 266; *Starowola*, folw. i kol. 1921 Sk V 15; *Starowola*, folw. i kol. 1933 SkBy 1611; *Starowola*, wś i kol. 1967 SM 1078; *Starowola*, -li 1982 WUN III 324. — Od wyrażenia *stara wola*, wtórnym w formie złożenia z interfiksem -o-. Lit.: BorPodl(kartoteka). **IN Starowola** (2), wś, siedl., gm. Jadów, 4 km na pñ. od Łochowa: *Krolovey Wola* 1550, *Kro-lowey Wolia* 1562, *Kroliova Volya* 1563 SHGLiw 77; *Krolova Wola* 1563 ŻDz XVI 414; *Krolovei Wolia* 1572, *Krolioua Wolia* 1576, *Starawolia* 1609 SHGLiw 77; *Stara Wola* 1783 MpPerMz; *Starowola* 1824 Dz. Urz. Woj. Warszawskiego nr 483, 479; *Stara wola* 1827 Tabella II 193; *Starawola* 1839 MpKwat V 4; *Starowola* 1877 Zin II 176; *Starawola*, *Starowola* 1890 SG XI 230, 266; *Starowola* 1921 Sk I 141; *Starowola* 1952 UW 42; *Starowola*, -li 1982 WUN III 324. — Dawniej *Królowej Wola*, *Królowa Wola*; w 1550 r. królowa Bona osadziła wś *Królową Wolę* na surowym korzeniu, por. Matr VI2, nr 5345. Od XVII w. n. *Stara Wola*, później transformacja w złożenie. Lit.: SHGLiw 77-9. U

B

Starowola (3), wś, siedl., gm. Parysów, 10 km na pñ.-wsch. od Garwolina: *Wola Syeczka* 1476 KkM 276; *Stara Volya* 1516, 1523 SHGMz(MK 32, 190v); *Stara Volya* 1523, 1539 Matr IV11, nr 6583; *Sthara Volya* 1540 Czer 6 dod.; *Stara wola* 1576 ŻDz XVI 219; *Starowola* 1603 ŁukOp III 173; *Stara wola* 1783 MpPerMz; *Wola Stara* 1788 Busching XXII 365; *Starawola* 1801-04 MpHeld; *Stara Wola* 1802 Crusius III2, 364; *Stara wola* 1827 Tabella II 193; *Starowola* 1839 MpKwat V 5; *Starawola* 1890 SG XI 230; *Starowola* 1921 Sk IV 22; *Starowola*, -li, *starowolski* 1971 UN 124, 16. — Pierwotnie *Wola Siecka*, od ap. *wola* i od n. m. *Sieczcza*, dziś *Parysów*. Wtórnie *Stara Wola*. Już w XVII w. pojawia się złożenie z interfiksem -o-, ale ta forma ustabilizowała się dopiero w XX w. UB

Starozamki zob. **Stanożęta Starozumy** zob.

Brulino-Starozumy Starożreby, dziś *Starożreby*, *Starożreby*-*Hektary* i *Nowe Starożreby*, trzy wsi, płoc., gm. Starożreby, 10, 13, 14 km na pñ. od Drobina:

Staroźreby 1380 AC III nr 308; *Staroyrzeby* 1424 Płoc I 159; *Staroizrzeby* 1578 ŻDz XVI 22; *Staro- grzeby* 1783-84 RejKor 419; *Starorzeby* 1784 MpPerPł; *Starozreby* 1788 Busching XXII 158; na *Starogrzechach* 1789 Lupłoc 131; *Staro zręby* 1827 Tabella II 194; *Starorzeby* 1839 MpKwat III 2; *Staroźreby*, mylnie *Starożeby* i *Starozęby*, wś włośc., folw. i wś drobnej szlachty 1890 SG XI 267; *Staroźreby*, wś i folw., *Staroźreby Nowe*, wś 1921 Sk I 111; *Staroźreby*, *Staroźreby Nowe*, *Staroźreby-Hektary* 1935 Mp-100(38-30); *Nowe Staroźreby*, -wych -reb, *Staroźreby*, -reb, *Staro- źreby-Hektary*, -reb-rów 1981, 1982 WUN II 576, III 324. — Nazwa w formie złożenia od przym. *stary* i od stp. ap. *źrzeb*, *jrzeb*, *rzeb*, *źreb* 'miara powierzchni pola (wielkości zmiennej), też pole o tej powierzchni' Sstp XI 533, z interfiksem -o-. Forma *Starorzeby*, *Starożeby* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *źrz* > *rz*, a *Starozręby*, *Starozęby* w wyniku wtórnych skojarzeń. Współcześnie trzy wsi; człony dyferencyjne od ap. *hektar*, w l. mn., i od przym. *nowy*. Lit.: SHGP I 286; ZMaz 345; RospSEMiG 365. **UB Starożęta** zob. **Stanożęta Starożyńce**, wś, suwał., gm. Lipsk, 7,5 km na płn. -wsch. od Lipska: *Storożyno* Bołoteczko ... od *Storożyna* Bołoteczka (1505/1506)1590 AGAD(MK 410, 871-873); *Storożyno*, wś XVI WiśnAug 124; *Starożyńiec* (1559)1884 SHGPd (kartoteka); *Starożyńiec* 1715 SHGPd(Straty II 65, k. 13); *Starożyńce* 1715-69 SHGPd(Straty II 65, kop., k. 14); *Starożyńce* 1745 WiśnAug 236; *Starożyńce* 1827 Tabella II 194; *Starożyńce* 1890 SG XI 267; *Starożyńce* 1921 Sk V 5; *Starożyńce*, -niec 1982 WUN III 324. — Pierwotnie n. ter., zapewne od brus. ap. *staroza* 'stróża', z suf. -ino, wtórnie dodano suf. -ec, pl. -ce. Była to wieś osoczników królewskich. Lit.: WiśnAug 74, 124, 236; Wilkoń, Onom XII 72. **UB**

Starpel zob. **Staropole** (4) **Starpiączka**, dziś *Marianów*, przys. wsi Aleksandrów, dawniej wś, skiern., gm. Wiskitki, 10 km na pld.-wsch. od Sochaczewa: *Wola Starpiąca* 1496 AtMz(kartoteka); de *Volja Star- piąca* 1530 AS II 255; *Wola Starpiąca* 1535, *Starpiaca Wola* 1552, *Starpiączna Volia* 1553 AtMz(kartoteka); *Starpiaczka* 1579 ŻDz XVI 139; *Starpiączka* 1616, *Starpiączka* 1676 AtMz

(kartoteka); *Starpiączki* (!) 1788 Busching XXII 121; z ... *Starpiączką* 1789 Luraw 92; *Starpiączka* 1792 MpPerRw; *Starpionczna* 1798 HstB III 264v; *Starpionczka* 1802-03 MpGillyPr; *Starpiączka* 1827 Tabella II 194; *Starpiączka* 1839 MpKwat III 4; *Maryanów*, folw. 1885 SG VI 149; *Marjanów*, folw. 1921 Sk I 184; *Marianów* 1971 Mp-100(84.07.1); *Marianów* 1992 Mp- -50(N-34-137-D). — Pierwotnie n. zestawiona *Wola Starpiąca* o niejasnym drugim członie; por. może gw. *starbać się* 'iść po grudzie, potykać się' (łowickie), *starbać*, *sztarbać* 'potykać się' (Kurpie), *sztarbnać* 'podupać na siłach, postarzyć się' (Janki Młode, ostroł.) SGPREi- (kartoteka) (< niem. *sterben* 'umierać, kończyć'), por. też n. os. *S(z)tyrbiaączka* SSNO V 334. Forma *Starpiączka*, z suf. -ka, powstała w wyniku uniwerbizacji. Od 2. połowy XIX w. nowa n. *Marianów*, od im. *Marian*, z suf. -ów. Lit.: BańMorf 24; WójcikRaw 153. **PS**

Starpiączna Wola zob. **Starpiączka**

Starrenschin zob. **Starzęcin Starrwitz**

zob. **Starowice** (3) **Starsberg** zob. **Starza**

(1) **Starze** zob. **Starza** (1) **Starsen** zob.

Starzno

Starsin zob. **Starzyno** (1), **Starzyński Dwór**

Starsze Grzybowo zob. **Grzybowo-Chrza- nowice**

Startki, wś zaginiona, znajdowała się w pobliżu wsi Ujście, tarnob., gm. Janów Lubelski oraz Bukowa i Ciosmy, zamoj., gm. Biłgoraj: *Startki* (!) y Jahofze 1788 Busching XXII 309; *Startki* 1790 Baranowski 10; *Startki* und Uście, wś 1802 Crusius III/2, 366. — Od nazw. *Startek* (: *starty*, *zetrzeć*) RymSEN II 477 (por. *Startek* 1765-74 Baranowski, Rodziny. 38, Jędrzej *Startek* [ze Startków] 1790, w Wojtek *Startek* [leśny na Uściu] 1795 Baranowski, Samorząd. 10), w l. mn., używanego dziś niemal wyłącznie na południu Lubelszczyzny (głównie w pow. janowskim i biłgorajskim). Jachosze to obecnie cz. wsi Stary Bidaczów. Lit.: Baranowski, Rodziny w regionie janowskim na przestrzeni wieków. Janowskie Korzenie nr 7, 38; Baranowski, Samorząd wiejski i jego członkowie na ziemi janowskiej w XVI-XVIII/XIX w. Janowskie Korzenie nr 14, 10. **PS**

Staruchowice

Staruchowice zob. **Starzechowice Staruchy**, kol., dawniej wś, koniń., gm. Dobra, 3 km na pld.-zach. od Dobrej: *Staruchy* 1930 Mp- -100(41-27); *Staruchy*, wś 1948 SMWPoz 267; *Staruchy*, -chów, kol. 1982 WUN III 324. — Od nazw. *Staruch* RymSEN II 477, w l. mn. **PS Starusze** zob. **Kolaki-Starusze Stary Berezów** zob. **Berezowo Stary Bór** zob. **Wincentowo (6) Stary Brześć** zob. **Brześć Stary Stary Dworek**, wś, gorz., gm. Bledzew, 6 km na pld.-zach. od Skwierzyny: *Antiqua Curia* 1540 SHGPn IV 652; *Staridworek* 1563, *Stari Dworek* 1567 RPobPozn(ASK I 5); *Staridworek* 1580 ŻDz XII 42; *Stary Dwor* 1640 SHGPn IV 652; *Starydworzec* 1640, *Stary Dwor* 1658 SGorz 400; *Althof* 1787 MpPfau; *Stary Dworek* 1788 Busching XXII; *Starydworek* 1789 PPozn(Tab 6, 282v); *Stary Dworek*, *Alt hof* 1791 MpPerPn; *Althofchen* 1798 MpHopf V; *Stary Dworek* mit Fa- fald 1799 LErdPr V 71; *Althofchen* 1820 Rumpf I 17; *Starydworek* mł., kar., p. 1. 1846 KsP 260; *Althofchen*, *Starydworek* 1865 MpRey nr 77; *Stary Dworek* al. *Stary Dworzec*, niem. *Althofchen* 1890 SG XI 269-70; *Althofchen* — *Stary Dworek*, -ego -rku, *starodworecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Stary Dworek*, -rego -ku 1982 WUN III 326. — Od wyrażenia *stary dworek*, łac. *antiqua curia*. Występują też warianty *Stary Dwór*, *Stary Dworzec*. Tego typu nazwy w Wielkopolsce odnoszą się do „dworów” cystersów jako ośrodków gospodarki dóbr klasztornych. Nazwa niem. *Althofchen* jest tłumaczeniem n. pol. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 652; SGorz 400-2; PPozn 287. PS

Stary Dworzec zob. **Stary Dworek Stary Dwór** (1), wś, bydż., gm. Koronowo, 1 km na pld.-zach. od Koronowa: *Beryno* seu *Starydwor* 1304 Koz III 731; *Staridwor* 1489 Lupbrz 183; *Staridwor* 1583 ŻDz XII 255; *Althof* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Stary Dwór*, niem. *Althof* 1890 SG XI 268-9; *Starydwór*, niem. *Althof* 1921 Sk X 5, 157; *Starydwór* 1952 UW 48; *Stary Dwór*, -rego Dworu, *starodworski* 1972 UN 174, 12. — Od wyrażenia *stary dwór* (tu w znaczeniu 'ośrodek zarządu dóbr klasztornych, cysterskich'). Wieś powstała z folw. należącego do klasztoru Cystersów w Koronowie, później

wchłonęła sąsiednie *Bierzyno* (zob. *Bierzyn* (1)), stąd oboczna n. w pierwszym zapisie. Nazwa niem. *Althof* jest kalką n. pol. KW

Stary Dwór (2), wś, gorz., gm. Trzciel, 12 km na pld.-wsch. od Międzyrzecza: *Starydwor* 1444 NDz II 475; *Starydwor* 1460 CMP nr 131; *Starydwor* 1508 SHGPn(ASK 3, 20); *Antiquacuria* 1510 NKs 175; *Altenhoffe* 1540 SHGPn IV 652; *Starydwor* 1553 RPobPozn(ASK I 5); *Altenhoff* 1559 SHGPn IV 652; *Stari Dwor* 1563, *Staridwor* 1570 RPobPozn(ASK I 5); *Staridwor* 1580 ŻDz XII 35; *Villa Starydwór* 1640 SGorz 402; *Althof* 1787 MpPfau; *Starydwor* 1788 Busching XXII 55; *Starydwor* 1789 PPozn(Tab 6, 304v); *Stary- dwor*, *Alt hof* 1791 MpPerPn; *Altenhof*, poln. *Stary Dwor* 1798 HstB I 562; *Altenhoff* (*Stary dwór*) 1847 AmtPosen 349; *Stary Dwór*, niem. *Altenhof* 1890 SG XI 269; *Starydwór*, niem. *Altenhof* 1902 MycPn 88; *Altenhof* — *Stary Dwór*, -ego -oru, *starodworski* MPol XXV nr 111; *Stary Dwór*, -rego -ru 1982 WUN III 326. — Od XVI w. występuje łac. forma kancelaryjna *Antiqua Curia* i niem. kalka *Altenhof*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 652-3; PPozn 287. PS

Stary Dwór (2a), cz. Wąchocka, dawniej wś, kiel.: partem sylvae na *Starym-Dworze* nun- cupatam 1789 WdekHż I 370; *Stary Dwór ... ze Starego Dworu*, *Stary dwór ... ze Starego dworu* 1863 ADRad(Par. Wąchocka, Akta urodzeń 1850-64, k. 572, 575); Parafja Wąchocka . składa się ... z wiosek ... Staruchowice, *Stary dwór*, *Stary-stawek* 1911 WdekHż I 361; *Stary Dwór*, przys. 1967 SM 1079; *Stary Dwór*, -rego Dworu, cz. wsi Rataje 1966 UN 20, 33; *Stary Dwór* XXI PRNG. PS

Stary Dwór (2b), os. zaginiona, leżała w pobliżu wsi Łupice i Mochy, leszcz.: *Stary Dwor* 1445 SHGPn IV 653; gran. *Staridwor* et Mochy . *Staridwor* et Kyebłowo 1449, *Stary Dwor* et Nowi Dwor 1533, Mochi possess., ... *Sthari dwor* ac Ptowi des. 1567 Koz III 247. — Może n. dyfe- rencyjna w stosunku do n. nieistniejącej os. *Nowy Dwór* pod Przemętą. Obie osady należały do klasztoru Cystersów w Przemęcie. Lit.: ZierWlkp (kartoteka); SHGPn IV 653-4; PPozn 287. **PS Stary Dwór** (3), wś, olszt., gm. Dobre Miasto, 4 km na pld.-wsch. od Dobrego Miasta: den grund, qui distingit *allodium nostrum* 1376, *Aldehof*

Stary Dwór

(1386), xxvij mansos in campo seu loco wlgari- ter nominato czu dem Aldenhoue 1388, Aldenhofe (1407) MWrm V 17, 164, 182, 442; Althenhof 1615 RŁWrm 268; Alhoff Althoff 1656 Kolberg 225, 236; Althoff 1755 MpEnd; Althof, wś 1789 Goldb I 11; Althof 1796-1802 MpSchrot XI; Starydwór, niem. Althof 1890 SG XI 269; Starydwór — Althof 1941 Choj 129; Althof— Stary Dwór, -rego Dworu, starodworski 1948 MPol XXV nr 14; Stary Dwór, -rego Dworu 1982 WUN III 326. — Początkowo był to folwark, łac. *alodium* biskupów warmińskich, który powstał na wólkach pola o prus. n. *Troben*, zachowanej w starszej n. wsi *Barcikowo* (2), na których lokowano też wś *Knopin*, por. *Troben* 1297 Ger 186, pro bonis que in Campo *Troben* prope Gutenstat (1355)XIV MWrm II 216, PrUr V 172-3. Nazwa niem. *Althof*, od *alt*, stsaks. *ald* 'stary' + *Hof* 'dwór' Kluge 16, 312. W XIX w. n. przetłumaczono na j. pol. jako *Starydwór*, po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Stary Dwór*. Lit.: ZGAE XIII 420-1, XX 213, 219, XXII 7, 24; Pollakówna 139.

R

P

Stary Dwór (3a), cz. Olsztyna, dawniej wś: et conferimus eidem ac eius heredibus ... *xij mansos* ad fluvium Alnam, uwaga na dok.: *Hodie est alodium Capituli, dictum Nummertgut ... seu Tiffen- se* (1390) MWrm V 207, przyp. 1; Jost *Tiffensee* 1433 MWrm IX 481; *Tiffensehe* 1564-80, 1625 PospWrm 156; *Tiefenseey* oder *Althoff* 1656 Bonk III 426; *Tiefensee*, *Tiefensee* oder *Althof* 1656 Kolberg 250, 252; *Tifensehe* oder *Althoff* 1658-66 PospWrm 156; Ein preadium *Tiffensehe* 1716 MWrm V 207, przyp. 1; *Althoff* 1755 MpEnd; *Althoff* 1772 KolbergVE 101; *Althof* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Althof* — *Stary dwór* 1879 KętN 193; *Althof* — *Stary Dwór*, -rego -ru, starodworski 1949 MPol XXVII nr 92; *Stary Dwór*, -rego -ru 1982 WUN III 326; gw. *stari dvur*. — Wieś nosiła kolejno n. niem. *Nummertgut*, od ap. *Num- mer* 'numer' + *Gut* 'majątek, dobra', *Tiefense*, od przym. *tief* 'głęboki' + *See*, śrwniem. *se* 'jezioro', oraz *Althof*; ta ostatnia stała się podstawą n. pol. *Stary Dwór*. Lit.: PospWrm 21, 107, 156. **RP Stary Dwór** (3b), wś włączona do Wężyny, elbl., gm. Elbląg, 11 km na pń.-zach. od Pasłęka: *Aldehoff* 1426-51, *Aldehouff* 1445-49, *Altenhoffe* 1509, 1531, *Aldenhoff* 1539, *Altenhof* 1543, *Alten- hoff* 1578, *Altenhof* 1600, *Altenhoff* 1652 Germer

Sied 134-5; *Althof* 1796-1802 MpSchrot X; *Althof*, Kon. Fischer-D. 1820 Wald 180; *Starydwór*, niem. *Althof*, wś 1890 SG XI 269; *Althof* 1920 MpHAPr I; *Althof* — *Stary Dwór*, os. 1946 Ley I 81; *Althof* — *Stary Dwór*, -rego Dworu, starodworski 1950 MPol nr A-52, poz. 588. — Dawna n. niem. *Althof*; n. pol. *Stary Dwór* to kalka ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: CzNiem 182.

RP

Stary Dwór (4), wś, siedl., gm. Wierzbnó, 5 km na pń. od Katuszyna: *Stari Dwór* 1801-04 MpHeld; *Stary Dwór* 1827 Tabella II 194; *Stary Dwór* 1839 MpKwat V 4; *Stary Dwór*, wś 1890 SG XI 268; *Stary Dwór* 1921 Sk IV 113; *Stary Dwór*, wś 1967 SM 1079; *Stary Dwór*, -rego Dworu, kol. 1982 WUN III 326; *Stary Dwór*, -rego Dworu, starodworski 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Od wyrażenia *stary dwór* 'dom mieszkalny, siedziba szlachcica, właściciela majątku ziemskiego; majątność, posiadłość ziemska' SpXVI, VI 247. **UB Stary Dwór** (5), wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 12 km na zach. od Białej Rawskiej: *Stary Dwór* al. *Moczydła*, kol. 1890 SG XI 268; *Moczydło* ok. 1915 KdwR(Skierniewice); *Stary Dwór*, kol. 1921 Sk I 156; *Moczydła* 1937 Mp-100(41- -30); *Stary Dwór* 1952 UW 102; *Stary Dwór*, kol. 1967 SM 1079; *Stary Dwór*, -rego Dworu 1982 WUN III 326. — Oboczna n. od ap. *moczydło* 'moczadło, bagno, kałuża, w której moczy się len' SL III 147 wykazywała wahania liczby. Lit.: WójcikRaw 153.

PS

Stary Dwór (6), wś, wroc., gm. Brzeg Dolny, 4 km na wsch. od Brzegu Dolnego: *Althof* 1320 Manasterski 16; villa ... *Althoff* 1666 J I 381; *Althof* 1736 MpWielWol; *Althof*. zum Unterschei- dung von jenem *Leubus-Althof* genannt 1795 Z XII 163; *Althof Leubus* 1845 K 4; *Althof* 1941 Wrzosek 23; *Althof* — *Stary Dwór*, -ego -ru, starodworski 1948 MPol XXV nr 14; *Stary Dwór*, -rego -ru 1982 WUN III 326. — Miejscowość powstała na terenie lasu przekazanego w 1301 r. opactwu Cystersów w Lubiążu. Nazwa *Althof* od niem. *alt Hof* 'stary dwór, majątek, gospodarstwo'. Dodatkowy człon od n. m. *Leubus*, dziś *Lubiąż*, dla odróżnienia od innych miejscowości o n. *Althof* w pobliżu Wrocławia, zob. np. *Suchy Dwór*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Dwór*. Lit.: SNGŚI XIII 27; Konighaus, Die Zisterzienserabtei Leubus in Schlesien von ihrer

Stary Dwór

Grundung bis zum Ende des 15. Jahrhunderts, 2005, 169; Manasterski, Stary Dwór i jego dzieje, Gazeta Piastowska nr 118(125), 2009, 16. *PS Stary Dwór* zob.

Folwark (9), Kłosowo (2), Lipie (11b), Stary Dworek

Stary Folwark (1), przys., dawniej wś, częst., gm. Radłów, 15 km na pń.-wsch. od Olesna: *Vczec-ka*, wś 1736 MpWielOppol; *Uczeka*, pojedyncze zabudowania 1802-03 MpGillyPr; *Vczeka*, wś 1809 MpAtSchl 13; *Ucieca*, folw. 1828 MpSchl- Kr(Opp XV); *Wydzierac* Vw. 1832 MpRey nr 153; *Ucieka*, oder *Wydzierac*, *Wydzierac*, auch *Uciez-ka*, Ortsanlage 1845 K 702; *Uciecko*, folw. 1865 Triest 1286; *Grenzhauser*, Vw. Separation (*Uziez-ko*) 1883 MpMbl(5077); *Uzietzko* (*Grenzhauser*) 1886 SNGŚI XIII 36; *Grenzhauser* 1940 MpMbl (5077); *Grenzhauser* — *Stary Folwark, -ego -u, starofolwarski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Stary Folwark, -rego -ku* 1982 WUN III 327. — Dawna n. *Ucieczka*, od ap. *ucieczka* 'szybkie oddalenie się przed niebezpieczeństwem; chronienie się' Sstp IX 285. Część zapisów z gw. wygłosowym -o. Później także n. *Wydzieracz* od czas. *wydzierać* 'wyrywać, wyszarpywać', por. też gw. *wydzierać się* 'chcieć puścić się w drogę' SGPKar VI 196, co odpowiadałoby znaczeniowo wcześniejszej nazwie. Zdaniem H. Borka n. *Wydzieracz* odnosiła się do 'ziemi wydartej pod uprawy' (BorGŚI 108). Obie nazwy zapewne jednak związane są z położeniem wsi na granicy Prus i Polski (później granica z zaborem rosyjskim). Nazwa niem. *Grenzhauser* od ap. *Grenz* 'granica' i *Haus* 'dom' w formie plural-nej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Folwark*. Nazwa folwarku *Separation* odnosiła się do Wojtkowa, z którym błędnie utożsamiono zapis *Uziezko* na mapie. Lit.: SNGŚI XIII 36. *PS*

Stary Folwark (2), wś, gorz., gm. Miedzichowo, 2,5 km na pń.-wsch. od Trzciela: praedium *Stary Folwark* 1640, 1779 Koz III 248; *Stary Folwark* 1788 Busching XXII 50; *Hol. Stary Folwarskie* (!) 1791 MpPerPn; *Altvorwerker H.* 1798 MpHopf VII; *Alt Vorwerker Hol.* 1802-03 MpGillyPr; *Alt- -Vorwerk*, Hauland 1820 Rumpf I 18; *Vorwerk, Alt- (Starofolwarskie olendry)* 1824 Rumpf IV 165; *Stary fol. Ol.* 1846 KsP 269; *Alt vorwerk (stary folwark)* 1847 AmtPosen 348; *Stary Folwark*, niekiedy *Starofolwarskie Holendry*, niem. *Altvorwerk*, holendry 1890 SG XI 270; *Staryfol-*

wark, niem. *Altvorwerk* 1921 Sk X 54, 157; *Stary Folwark, -rego -ku* 1982 WUN III 327. — Nazwa od wyrażenia *stary folwark* 'gospodarstwo rolne, zwykle stanowiące wydzieloną część większego majątku ziemskiego; zabudowania tego gospodarstwa'; niem. kalka *Alt Vorwerk*. Obocznie występowała n. zestawiona *Holendry Starofolwarskie*, niem. *Alt Vorwerker Hollander*, z dodatkowym członem od terminu osadniczego *holendry*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SGorz 404. *PS*

Stary Folwark (3), os., okresowo wś, suwał., gm. Suwałki, 10,5 km na pń.-wsch. od Suwałk: *Stary folwark* 1827 Tabella II 194; *Fol. Stary* 1839 MpKwat VI 3; *Stary Fglwark* (!) 1877 Zin II 176; *Stary Folwark* 1890 SG XI 270; *Stary* 1915 KdwR(Suwałki); *Stary Folwark*, folw. 1921 Sk V 83; *Stary Folwark*, wś 1967 SM 1079; *Stary Folwark, -rego -ku* 1982 WUN III 327. — Nazwa dyferencyjna wobec n. *Folwark Nowy*, dziś *Czerwony Folwark*, por. *Fol. Nowy* 1839 MpKwat VI 3; *Nowy* 1915 KdwR(Suwałki). *PS*

Stary Folwark zob. **Folwark (9), Krowodrza Stary Gaj**, os., dawniej wś, bydż., gm. Mogilno, 7,5 km na pń.-zach. od Mogilna: *Stary Gay* 1796-1802 MpSchrot XXIV; *Stary Gay* 1821 Rumpf III 138; *Starogaj Ol.* 1846 KsP 500; *Stary Gaj*, dawniej *Starogaj*, wś 1890 SG XI 270; *Starygaj* 1902 MycPn 192; *Stary Gaj*, os. 1921 Sk X 49; *Stary Gaj, -rego -ju*, cz. wsi Parlinek 1972 UN 181, 7; *Stary Gaj, -rego -ju* 1982 WUN III 327; gw. *stary gai, -ygo -iu*. — Od n. lasu *Stary Gaj*, por. Winiec ... lasz *stari gay* rzeczony przy granicach Parlinskih y Niestroninskih 1562 Koz III 731; okresowo w formie złożenia *Starogaj*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). *KW*

Stary Gostuń zob. **Starogostuń Stary Gostuń** zob. **Gostuń Stary Stary Gród**, dziś *Starygród*, wś, leszcz., gm. Kobylin, 7 km na zach. od Krotoszyna: *Stari- grod* (1181)1258 KWlp 66; de *Stargard* 1232 KW I 124; de *Starigrod* 1232 Mal 253; *Stargrod* (1234)1257 KW I 145; *Stargord, Stargrod* (1234) SUr II 44, 45; *Starigrod* (1252)1296, iuxta *Star- grode* (1253)XIII, *Stargrod* (1253)1296, in di- strictu castris *Starigrod* 1262 SUr III 41, 72, 284; de *Starogrodi* (1271)XIV SUr IV 92; in heredita- te nostra *Antiquo Castro* (1356)XV-XVII KWlp 132; *Starigrot* 1420 MUKr I 109; de *Starigrod*

1437 RWlkp II nr 1146; *Starigrod* 1510 NKS 148; *Starigrod* 1578 ŻDz XII 213; *Starogrod* 1788 Busching XXII 88; *Starygrad* ... Wieś *Stogrod* ... w *Starogrodzie* 1789 MKI(Tab 47, 115); *Starogrod* 1798 HstB I 664; *Starogrod* 1846 KsP 245; *Starogród Wielkopolski*, urząd. *Starygrad* 1890 SG XI 252-3; *Starygród*, niem. *Starygrad*, folw., obsz. dw. 1921 Sk X 38, 157; *Starygród*, wś 1948 SMWPoz 266; *Starygród*, os. 1967 SM 1081; *Stary Gród*, -rego -du 1982 WUN III 328; *Starygród*, -odu, *starogrodzki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *starygrut*, -yogrodu, *starogrocki*. — Nazwa zestawiona *Stary Gród*, też w formie zrostu *Starygród* i złożenia *Starogród*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiquum Castrum*; od *star(y)*, łac. *anti-quus*, *gród*, łac. *castrum* 'miejsce obwarowania, zamek, miasto' SES I 354. W niektórych zapisach forma -gard (bez metatezy), odosobniona na tym obszarze, zachowana tylko w nazwach północnej Polski. Postać krótka przym. *star* występuje wyłącznie w zapisach z XIII w. Efemerycznie n. zestawiona z członem lokalizującym *Wielkopolski*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Stary Gród zob. **Stary Targ Stary Kalisz** zob. **Stare Miasto** (3) **Stary Kąblów** zob. **Kęblów** (2) **Stary Kiszpork** zob. **Dzierżoń Stary Klasztor** zob.

Kaszczor (2) **Stary Korczyn**, wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 3,5 km na zach. od Nowego Korczyna: de *Corcin* 1325-27 MVat I 151; de *Corcin* 1346-58 MVat II 177; *Corczin* 1470-80 DB II 439; *Korczyn* 1564-65 Lusand 43; *Korczyn* 1579 ŻDz XIV 213; *Stary Korczyn* 1787 Spis 374; *Stary Korczyn*, *Korczyn Antiqua* 1787 SzadyLBCr 63, 85, 101; *Stary Korczyn* 1877 Zin II 176; *Korczyn Stary* 1885 SG IV 396; *Korczyn Poduchowny*, *Korczyn Stary*, dwie wsi 1921 Sk III 105; *Korczyn Stary*, *Korczyn-Poduchowny* 1961 Mp-25(Busko-Zdrój); *Stary Korczyn*, -rego -na, *Korczyn Poduchowny*, -na -nego, *korczyński*, dwie wsi 1966 UN 19, 69; *Stary Korczyn*, -rego -na 1982 WUN III 330. — Od n. os. *Korcz*, *Korcza* (: *korcz* 'karcz, pniak') RymSEN I 443, z suf. -in. W XVIII w. dla wsi ustaliła się n. zestawiona *Stary Korczyn*, z członem odróżniającym od przym. *stary*, łac. *antiquus*, opozycyjnym w stosunku do n. mta *Nowy Korczyn* (zob.). Okresowo, w XX w., dwie wsi, człon

odróżniający od przym. *poduchowny*. Lit.: KSand 97; KopKiel 173. IN

Stary Kornin, wś, biał., gm. Dubicze Cerkiewne, 10 km na pld.-zach. od Hajnówki: de *Cornem* 1532 SHGPd(MK 105, 65-66) (tu?); *Kornino*, w siele *Korninie*, przy siele *Korniczy* (!) 1576 Lupodl 130, 132, 136; *Kornino* 1577 ŻDz XVII/1, 173; vill® *Kornini*, in villa ... *Korniny* 1599, vill® *Korniny*, we wsi ... *Korninach* 1600 AGAD(MK 143, 148-148v; 144, 132v); in uilla *Kornin* 1605, in villa *Kornino* 1607 AGAD(MK 150, 93v; 151, 174); *Kornino Stare* 1616 Kond 190; in villa *Kornino Stare* 1650 AGAD(MK 191, 288); *Stary Kornin* 1661-64, *Stary Kornin* 1772 Kond 190; *Kornin stary* 1795 MpPerPd; *Stary-kornin* 1890 SG XI 259; *Kornin Stary* 1902 SG XV/2, 126; *Stary Kornin* 1921 Sk V 25; *Stary Kornin*, -rego -na 1982 WUN III 330; gw. *staryj kornyn*, -oho -a, *korñański*. — Dawna n. *Kornino*, od n. os. *Korna* SSNO III 86 (od podstawy *korn-*), por. też brus. n. os. *Korno* (: im. cerk. *Kornilij*, pol. *Kornel*, *Korneliusz*), z suf. -ino; okresowo w l. mn., później z suf. -in. Od XVII w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *stary*. Przejściowa postać *Starokornin* — w formie złożenia z interfiksem -o-. Lit.: BorPodl(kartoteka); Kond 190. PS

Stary Krasew zob. **Starawieś** (2) **Stary Krasów** zob. **Krasew Stary Las** (1), wś, gdań., gm. Starogard Gdański, 6 km na pld.-zach. od Starogardu Gdańskiego: *Alt Busch* 1796-1802 MpSchrot IX; *Stary Las*, niem. *Alt-Busch* 1890 SG XI 271; *Starylas (Altbusch)* 1925 Krzep 111; *Starylas* 1928 Pelp 578; *Stary Las* 1936-39 Ar 872; *Stary Las* 1967 SM 1080; *Stary Las*, -rego -su 1982 WUN III 330; gw. *starilas*, *starygo lasu*, *starolefski* (!). — Nazwa od wyrażenia *stary las*. Zapisy historyczne i forma gw. potwierdzają wahanie między postacią zestawienia i zrostu. Nazwa niem. jest kalką n. pol. Lit.: Górniewicz, PMT VII 64. BCz

Stary Las (2), wś, opol., gm. Głuchołazy, 9 km na pld.-wsch. od Nysy: *silvam nostram inter Waldow et Marianiam* (1249)XIV SUr II 240; in *Waldow* (1268)XIV SUr IV 49; *Waldow*, villa ec- clesie dicta *Waldow* (1284)XIV, in castro *Waldow* (1285)XIV SUr V 93, 102, 154; *Antiquum Waldow* ok. 1300 CdSil XIV 10; *Altewaldau* 1315, *Waldo*

Stary Las

1320, *Waldow* 1335 Reg nr 3473, 4077, 5409; *antiquum waldow* (1368) K 5; villa *Aldewalde* 1579, *Altwaldau* 1638, *Aldewaldau* 1651 J I 96, 117, 218; *Altwalda* 1658 MpDSGrot; ex *Altwald*, ex *Alde-wald*, *Aldewalde* 1666/67 J I 589, 600, 615; *Alte-walde* 1736 MpWielGrot; *Altewalde* 1784 Z III 341; *Altewalde* 1845 K 5; *Waldów Stary* (!), niem. *Altewalde* 1892 SG XII 925; *Altewalde* 1941 SOV 5; *Altewalde* — *Stary Las*, *-ego Lasu*, *staroleski* 1946 MPol XXV nr 142; *Stary Las*, *-rego -su* 1982 WUN III 330. — Dawna n. niem. *Waldow*, od ap. *Wald* 'las' z członem *-ow* (zapewne od śrwniem. *ouwe*, *ou*, *ow*, *owe* 'wilgotny teren, podmokła łąka' Kluge 35). Wtórnie *Altewaldau*, *Altewalde*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiquum Waldow*, z dodatkowym członem od przym. *alt*, łac. *antiquus* 'dawny, stary' dla odróżnienia od n. *Neuwalde*, łac. *Novum Waldow*, zob. *Nowy Las* (w haśle tym znalazły się omyłkowo niektóre zapisy dla *Starego Lasu*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Las*. Lit.: SNGŚI XIII 38; BorGŚI 234. PS

Stary Las zob. **Liszkowo** (2) **Stary Lelów** zob. **Staromieście** (1) **Stary Lubin**, cz. Lubina, dawniej wś, legn.: in *antiquo Lubbin* villa 1360 ZfGS VI 27; *Altstad*. ok. 1672 MpDSLig; *Altstadt* 1736 MpWielLig; *Altstadt*, ist ein Klimmerydorf von Luben 1789 Z VIII 224; *Altstadt*, wś 1845 K 6; *Stare Miasto*, niem. *Altstadt* 1890 SG XI 241; *Altstadt* — *Stary Lubin*, *-ego -a*, *starolubiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stary Lubin*, *-rego -na* 1982 WUN III 330. — Kancelaryjna forma łac. *Antiquum Lubbin*, od przym. *antiquus* 'stary' i n. m. *Lubin* (zob.), wskazuje na pierwotną osadę Lubin, przed lokacją miasta. Późniejsza n. niem. *Altstadt*, od *alt Stadt* 'stare miasto'. Polska n. *Stare Miasto*, notowana w SG, jest tłumaczeniem n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Lubin*. Lit.: Klose, Beitrage zur Geschichte der Stadt Luben, 1924, 15-6. PS

Stary Łom, wś, legn., gm. Chojnów, 9 km na pñn.-zach. od Chojnowa: villam Ripi iuxta *Lom* 1245 SUr II 173; de *Lom* 1273 SUr IV 141 (tu?); de *Lom* 1288 SUr V 308; de *Lom* (1291), de *Lam* (1292)XVII, de *Lom* (1293)1435, de *Lom* 1294, de *Lem* (1294)XVI SUr VI 14, 36, 84, 129, 138; de *Lomgromii* (*Lom Gromii*?) ok. 1300 CdSil XIV 132; *Lom* (1304)1572 Reg nr 2799; *Loym*

1362 ZfGS VI 43; *Lohmb*, *lohmb* (1588)1654, *Altlohmb* 1655 EberLieg 71, 70; *Lohen* ok. 1672 MpDSLig; *Alten Lohm* 1736 MpWielLig; *Alten-lohmb* ... In der gemeinen Sprache nennt es der Landmann *Altalohm* 1789 Z VIII 296; *Altenloh*m 1830 MpRey nr 131; *Altenloh*m 1845 K 5; *Alten-lohm*, *Stary Łom* 1941 Wrzosek 30; *Altenloh*m — *Stary Łom*, *-ego -mu*, *starołomski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stary Łom*, *-rego -mu* 1982 WUN III 330. — Dawniej *Łom*, od stp. ap. *łom* 'powalony wiatrem las', też 'trzask, łoskot, łomot' Sstp IV 117. Być może zapis *Lomgromii* należy wiązać z ap. *grom* 'piorun, huk pioruna' Sstp II 493. Nazwę zmieniono jako *Lohmb*, *Lohm*. Od XVII w. *Altlohmb*, później *Altenloh*m (gw. *Altalohm*) z pierwszym członem od przym. *alt* 'stary'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Łom*. Lit.: SNGŚI XIII 38-9; Domański, Szkice Legnickie III 163. PS

Stary Majdan (1), wś, chełm., gm. Hańsk, 23 km na pñd. -zach. od Włodawy: *Majdan* (*Kulczyński*) 1915 KdwR(Opalin); *Stary Majdan*, kol. 1921 Sk IV 117; *Stary Majdan*, wś 1952 UW 150; *Stary Majdan*, *-rego -nu* 1982 WUN III 331; gw. *stary maidan*, *-rego -nu*, *staromajdański*. — Dawniej n. zestawiona *Majdan Kulczyński*, od ap. *majdan* 'osada leśna' i n. m. *Kulczyn* (1). Wtórnie człon odmiejscowy zastąpiono przym. *stary*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stary Majdan (2), wś, chełm., gm. Rejowiec, 6 km na pñn.-wsch. od Rejowca Fabrycznego: *Maidan* zu Krzywa Wola 1801-04 MpHeld; w *Maydanie Krzywey woli* 1811, *Wies Maydan Krzywowola* ... włoscian *Maydanu Krzywowo-li* 1815, *Maydan Krzywowolski* ... w *Maydanie* 1817, z *Majdanu Krzywowolskiego* 1865 APLub, sygn. 35/1893/0/2.4/1(k. 4), 5(k. 5), 21(k. 4), 68(k. 14); *RpuBOBOJibCKiu Maudam* 1876 APLub, sygn. 35/2303/0/1.4/1(k. 9); *Majdan stary* 1877 Zin I 361; pod *Majdanem Krzywowolskim* 1881 SG II 493; Huta krzywowska lub *Majdan Stary*, folw. 1882 SG III 231; *Majdan Stary*, wś 1883 SG IV 813; *Majdan Stary*, folw. 1884 SG V 909; *Majdan Stary*, wś 1921 Sk IV 13; *Stary Majdan*, *-rego -nu* 1982 WUN III 331; gw. *maidan stary*, *-nu -rego*, *maidanecki*. — Dawniej *Majdan*. Człony odróżniające od n. pobliskiej wsi *Krzywowola*, później od przym. *stary* dla odróżnienia od nazw

licznych wsi Majdan, leżących w pobliżu. Zapisy poświadczają zmianę szyku członów nazwy. Lit.: CzChelm 192.

BCz

Stary Majdan zob. **Dominiczyn, Majdan-Obleszcze**

Stary Młyn, dziś cz. mta Końskie i wsi Rogów, dawniej wś, kiel., gm. Końskie: *Stary młyn* wies 1783-84 RejKor 150; *Stary młyn* 1788, *Stary Młyn* 1791 MpPerSd; *Stary Młyn* 1839 MpKwat III 6; *Stary Młyn*, wś i os. 1890 SG XI 272; *Stary Młyn*, wś 1921 Sk III 45; *Stary Młyn, -rego -na*, cz. mta i cz. wsi 1966 UN 24, 5, 57; *Stary Młyn, -rego -na* 1982 WUN III 331. — Miejscowość powstała na miejscu młyna; w n. zestawionej człon *Stary* pełnił może funkcję dyferencyjną wobec n. m. *Górny Młyn*, por. *Górny młyn* wies 1783-84 RejKor (zob. *Górny Młyn*).

P

S

Stary Młynek zob. **Suski Młynek Stary**

Mystkówek zob. **Mystkówek Stary Stary Paczków**
zob. **Paczków (2) Stary Pan**, cz. wsi Torzeniec, dawniej wś, kal., gm. Doruchów: *Starypan* 1823 Rumpf IV 151; *Staripan* 1839 MpKwat I 4; *Stary Pan*, wś i folw. 1890 SG XI 273; *Starypan*, kol. 1913 Meyers II 854; *Starypan*, niem. *Staripan*, karczma, os. 1921 Sk X 68, 69, 157; *Starypan* 1933 SkBy 1614; *Str. Pan* 1936 Mp-100(43-26); *Stary Pan, -rego -na* 1982 WUN III 332. — Zapewne od nazw. *Starypan* Snazw IX 35 lub od wyrażenia *stary pan* (może w znaczeniu 'dawny właściciel'). PS **Stary Rachów** zob. **Rachów (1) Stary Radziejów** zob. **Radziejów (4) Stary Rusiec** zob. **Stara Wieś (33) Stary Sącz**, mto, nowosąd.: *Sandech* (1163) KMłp II 282, fals. XVII; *Sandech* (1224) KMłp

I 16; *antiqua civitas Sandecensis* 1301 ZDM I 19; *Antiqua ciuitate, Sandecz* (1313)XVII KMłp II 226, 229; in *Antiqua Sandecz ... de Sandec ... ciue Antique ciuitatis de Sandecz* (1316)XVII KMłp II 233; plebano *Antiquae civitatis San- decz* (1334)1575 ZDM I 44; *Sandetz antique ... Sandtz antique* 1366 Kkk I 305; de *Antiqua San- decz* (1432)1608 ZDM II 150; do *starego Myasta* 1470-80 DB III 354; W *Sączu Starym ... Anti- quae Sądecz* 1564 Lukrak I 172-3; w *Starym Sączu* 1627 ZałSK 102; W *Starym Sandczu* (1659)1730 Ord 101; *Stary Sandecz* 1680 Rej 204; *Stary Sandecz* 1681-82 ZałSK 23; Miasta *Starego Sządca*

. w mieście *Starym Sączu* . w *Starym Szan- cu* 1763 ZałSK 85-6; *Stary-Sandek (Alt-Sandek)* 1777 BuschingNE I 1432; *alt Sandecz* 1779-83 MpMieg; *Stary Sandec* 1794 Ga Qq2; *Stary Sandec* 1802 Crusius III/2, 367; *Sącz Stary* 1855 Stup 190; *Alt Sandec* 1855 MpKum; *Alt Sandec* 1861-64 MpFran; *Sącz Stary*, mto 1889 SG X 352-4; *Stary Sącz, -rego -cza, starosąddecki* 1964 UN 9, 144. — Od n. os. **Sądek, Sędek* SSNO V 31 (: *Sę- dzisław, Sędziwoj*), z suf. *-*jb*. Przejście *Sądecz* > *Sącz* nastąpiło przez wyrównanie w obrębie paradygmatu (*Sądecz*, gen. do *Sądca* > *Sączca* > nom. *Sącz*) oraz uproszczenie fonetyczne. Po powstaniu *Nowego Sączca* (zob.) dawny *Sądecz* zaczęto określać jako *Stary Sądecz*, też *Stare Miasto*, łac. *Anti- qua Civitas*. Lit.: PSąd I 107, 113-4; RospSEMiG 366; RymNmiast 227; Rospond, -*jb* 123. IN **Stary Staw**, wś, ziel., gm. Nowa Sól, 5 km na pñ.-zach. od Nowej Soli: *Teichfuhrw.* 1739 MpWielGlog; *Teichhof* 1791 Z X 167; *Teichhof* 1845 K 678; *Teichhof* 1941 SOV 372; *Teichhof*— *Stary Staw, -ego -u, starostawski* 1948 MPol XXV nr 14; *Stary Staw, -rego -wu* 1982 WUN III 334. — Dawniej n. niem. *Teichvorwerk*, później *Teichhof*, od ap. *Teich* 'staw' i *Vorwerk* 'folwark', *Hof* 'dwór, majątek, gospodarstwo'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Staw*. Lit.: SNGŚI XIII 40; Andrzejewski 202. PS

Stary Stawek, przys., dawniej wś, kiel., gm. Suchedniów, 5,5 km na pñ.-wsch. od Suchedniowa: *Stary Stawek*, ze *Starego Stawku*, w *Starym Stawku* 1864 ADRad(Par. Wąchock, Akta urodzeń 1850-64, k. 587); *Stary Stawek* 1877 Zin II 176; *Stary Stawek*, os. 1890 SG XI 274; *Stary Stawek*, wś 1902 Przew II 186; *Stary Stawek*, wś 1933 SkBy 1613; *Stary Stawek* 1961 Mp-25(Kielce); *Stary Stawek, -rego -wka*, cz. wsi Mostki 1967 UN 20, 24; *Stary Stawek, -rego -wka* 1982 WUN III 334. — Od ap. *stawek* (: *staw*) i przym. *stary*. Miejscowość leży na miejscu dawnego stawu, por. *Zabitka T.* 1801-04 MpHeld. Lit.: KopKiel 88. IN

Stary Suszec, cz. wsi Suszec, dawniej wś, kat., gm. Żory: de *antiquo Suszec* 1716, *Alt Su- schez* 1736 SNGŚI XIII 40; *Alt Susetz* 1736 MpWielOppol; *Alt Susetz* 1809 MpAtSchl 24; *Alt Sussetz* 1830 MpRey nr 191; *Sussetz, Alt-*, Dorf- chen 1845 K 671; *Stary Susiec* 1890 SG XI 601;

Stary Szczycrów

Sussetz Alt — *Stary Suszec* XIX SNGŚI XIII 40; *Suszec Str.* 1936 Mp-100(48-27); *Stary Suszec, -rego -szca* 1982 WUN III 334. — Nazwa *Stary Suszec*, niem. *Alt Sussetz*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiquus Suszec*; od n. m. *Suszec* (< *suchy* + suf. *-ec*), z pierwszym członem od przym. *stary*, niem. *alt* 'stary', łac. *antiquus* 'dawny, stary'. Z. Orlik przypuszcza, że Stary Suszec mógł istnieć już w średniowieczu (miejsceowość Suszec notowana jest od 1. połowy XIV w.) jako mała osada typu staropolskiego, która jednak upadła, by odrodzić się w późniejszych wiekach. Lit.: SNGŚI XIII 40; BorGŚI 221; Orlik, Wierni korzeniom. Wczoraj i dziś gminy Suszec, 2004, 27. **PS Stary Szczycrów** zob. **Szczercowska Wieś Stary Szor**, wś, biał., gm. Sokółka, 6,5 km na płn.-wsch. od Czarnej Białostockiej: *Szor Stary* 1891 SG XII 21; *Stary Szor* 1915 KdwR(Kny- szyn); *Stary Szor* 1921 Sk V 78; *Stary Szor, -rego -ru* 1982 WUN III 334. — Od ap. *szor* 'rwały prąd wody; piasek rzadki na dnie rzeki, bystrym prądem wody z miejsca na miejsce przenoszony; rwisty, wydarty w spodzie brzeg rzeki; palenisko na piecu ceglarskim (?); część przyboru zaprzęgowego na konia' SW VI 647, z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: BorPodl(kartoteka). *IN*

Stary Targ, wś, elbl., gm. Stary Targ, 9 km na wsch. od Sztumu: *ville ... Aldemarkt* 1323 PrUr II 293; *Aldenmarkt* (1356)XIV PrUr V 231; *Aldemarkt* (1417) GZ 8; *Aldemarck* 1476 Matr I nr 1439; *zcu Aldenmarkte* 1488 Font XLI 540; *z Starym Targiem* 1570 Lumalb 59; *Altenmarcht* 1582 ŻDz XXIII 83; *Starytarg* 1641 Font XXIV 136; *in villa Starytarg* 1647 Font IV 141; *Wieś Starytarg* 1664 Font XXXII 418; *Starytarg* 1682 Font V 45; *Altmarck* 1796-1802 MpSchrot X; *Alt- mark* — *Starygród* al. *Stary targ* 1879 KętN 113; *Stary Targ*, niem. *Altmark* 1890 SG XI 274; *Alt- mark*, fr. auch *Starygród*, *Starytarg*, *Altenmarcht* 1912 Bar 20; *Altmark*—*Stary Targ, -ego -u, staro- tarski* 1946 MPol XXVI nr 142; *Stary Targ* 1952 UW 195; *Stary Targ, -rego -gu* 1982 WUN III 334; gw. *staritark, starygo targu, starotarski*. — Dawna n. niem. od średniem. *ald*, niem. *altMarkt* 'stary targ' z adideacją do ap. *Mark* 'granica'. Od XVI w. w użyciu pozostaje n. pol. *Stary Targ*, będąca kalką n. niem., okresowo też *Stary Gród*, z ap. *gród*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 29-30; CzNiem 146. *BCz*

Stary Toruń, wś, tor., gm. Zławieś Wielka, 8 km na zach. od Torunia: *Turno und Tarnowo* 1222 MT 551 (tu?); *Carnovo* (!) alias *Tarnowo* (1222)1235-49 KętL 58 (tu?); *castrum Thorun* 1231 SRP I 50; *de Antiquo Thorn* 1236 SRP III 58; *Alden Thorun, Aldenthorn* 1346 PrUr IV 74, 78; *Alden Thoron* 1381, *Alde Thorun* 1410 GA 427, 432; *in antique Thorun* 1445 Woel 464; *Aldethorn* 1446 GA 460; *Aldethorn* 1472 Matr I nr 957; *Alde Thorun* 1507 Font LXIV 82; *vetus Thorun* 1515 MT 551; *Alt Thoren* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Alt Thorn* — (*Tarnowo*) al. *St. Toruń* 1879 KętN 124; *Tarnowo* al. *Stary Toruń (Alt Thorn)* 1892 SG XII 211; *Stary Toruń*, niem. *Alt Thorn*, wś 1921 Sk XI 58, 87; *Tarnowo* in. *St. Toruń* 1925 Krzep 118; *Stary Toruń*, wś 1933 SkBy 1613; *Stary Toruń* 1952 UW 58; *Stary Toruń, -rego -nia, starotoruń- ski* 1972 UN 187, 9. — Dawniej może *Tarnowo*, od ap. *tarn* 'cierń', z suf. *-owo*, co zaadaptowano do j. niem. jako *Thorn, Thorun*, a potem reslawi- zowano jako *Toruń*. Większość językoznawców uznaje jednak nazwę za nie do końca wyjaśnioną i wysuwa rozmaite hipotezy, zob. *Toruń*. Było to miejsce pierwotnej lokacji Torunia. Po powstaniu miasta do n. dodano człon od średniem. *ald*, niem. *alt*, łac. *antiquus, vetus*, pol. *stary*. Lit.: RospSE- MiG 397; RymNmias 247. *BCz*

Stary Ujazd, wś, opol., gm. Ujazd, 2 km na płn.-zach. od Ujazdu: *villas . Vyezdez, Iarissou ...* 1260 SUr III 221; *Item parvum Wyasad villa domini* ok. 1300 CdSil XIV 92; *Vgiesdzetz* 1465 GrMark II 376; *Ex Veteri-Ujast, in villa Ujesdziec* 1679, *in pago Vetero-Ugest* 1687/88 J II 145, 146, 385; *Alt Ujest* 1736 MpWielOppol; *Altuyest* 1745 SNGŚI XIII 41; *Alt-Ujest* 1783 Z II 333; *Ujesdz* oder *Alt-Ujest* 1830 Kn 803; *Ujest, Alt-, Ujeżdż* oder *Stary Ujazd* 1845 K 702; *Ujazd Stary (Alt- -Ujest)* 1920 PrusŚG 77; *Stary Ujazd (Alt Ujest)*

— *Alt Bischofstal* 1939 Prus 68; *Alt Bischofstal* — *Stary Ujazd, -egu -u, staroujejski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stary Ujazd, -rego -du* 1982 WUN III 334. — Dawniej *Ujeżdżiec*, od n. m. *Ujazd* (3), z suf. *'-ec*, w łac. formie kancelaryjnej *Par- vus Ujazd*, z pierwszym członem od przym. *par- vus* 'mały'. Później *Stary Ujazd*, niem. *Alt Ujest*, z pierwszym członem od przym. *stary*, niem. *alt*, w zlatynizowanej postaci od przym. *vetus, -teris* 'stary, dawny'. Nazwa niem. *Alt Bischofstal* zo

Stary Zajączków

stała wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Ujazd*. Lit.: SNGŚI XIII 41. PS

Stary Wał zob. **Liszkowo (2) Stary Wiązów**, wś, wroc., gm. Wiązów, 1 km na pld. od Wiązowa: Villas ... *Venzouici*, Ozoren- tici ... 1155, in *Vanzow* (1202)XVII, in *Wanzow* (1202)XVIII, capelle nostre in *Vanzow* 1227 SUR I 21, 253, 208 (tu?); *Vanzou*, Biskupici ... villas 1245 SUR II 173; in *Antiquo Wanzow* ok. 1300 CdSil XIV 75; [die Stadt] *Wansaw* [nebst dem angrenzenden Dorfe gleiches Namens] 1313 Reg nr 3378; *antiqua Wansow* (1350), opidum *Wanzow* ... *Antiquus Wanzow* 1350 RegŚI II nr 358, 365; *Antiqua Wansow* (1399) K 722; in *antiqua Wansow*, in *antiqua Wansin*, in *antiqua Wansen*, in *Altwansen* 1579, *Altwansen* 1638, *Alt-Wansau* 1651/52, *Altwansau* 1666/67 J I 66, 67, 128, 183, 524; *Altwansen* 1700 ZfGS XXVI 148; *Alt Wansen* 1736 MpWielBreg; *Alt-Wansen* 1784 Z III 397; *Wansen*, *Alt-*, *Stary Wieszow* 1845 K 722; *Alt Wansen*, *Stary Wiązów* 1941 Wrzosek 20; *Alt Wansen*

— *Stary Wiązów*, *-ego -owa*, *starowiązowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Stary Wiązów*, *-rego -zowa* 1982 WUN III 334. — Pierwsze trzy zapisy niepewne. Według H. Neulinga (Ng 335) odnoszą się do *Starego Wiązowa*, natomiast wydawcy SUR odnoszą je do miasta *Wiązów*, które jednak powstało na gruntach wsi Stary Wiązów dopiero w 1250 r. (SUR II 258, ZfGS XVI 26). K. Rymut pierwszy zapis *Venzouici*, z suf. patronimicznym *-owicy*, odczytywał jako **Więzowicy* i łączył z n. os. **Wiąz* (raczej **Więz*), natomiast S. Rospond skłaniał się do lekcji **Więcowicy* i wywodził n. od skróconej n. os. *Więc* SSNO VI 74 (: *Więcemir*, *Więcslaw* itd.), zwracając uwagę na brak n. os. o podstawie *Wiąz-*, *Więz-* (por. jednak *Więzan*, *Więżno* SSNO VI 91). Za poglądem K. Rymuta może przemawiać późniejsza postać *Więzów*, potwierdzona jeszcze w XIX w. u Kniego w n. *Stary Wiązów*

— takie odczytanie potwierdza pol. n. mta (por. *Wansen* — *Więzow* 1845 K 944), a także brzmienie niem. adaptacji *Alt Wansen*. Nie można jednak wykluczyć, że XIX-wieczna n. *Stary Wiązów* jest wtórna wobec postaci niem. (Polacy zaczęli osiedlać się we wsi ok. 1660 r.). Zapewne już od połowy XIII w. n. wsi z dodatkowym członem od przym. *stary*, łac. *antiquus*, niem. *alt* dla odróżnie

nia od n. m. *Więzów*, niem. *Wansen*, co było regularną praktyką w przypadku miast zakładanych na gruntach danej wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Wiązów*. Lit.: SNGŚI XIII 42; Grun- hagen, ZfGS XVI 26, przyp. 4; RospPatrŚI 30; Rymut, Słowotwórstwo polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem **(ov)itjo-* na tle zachodniosłowiańskim, 1973, 60; Kruk, Stary Wiązów — Antiqua Wansow, w: mig. Informacje z Miasta i Gminy Wiązów nr 10, 2011, 10. PS **Stary Wierckup** zob. **Stare Włóki Stary Wołów**, wś, wroc., gm. Wołów, 3 km na pfn. od Wołowa: *Wolouo*, item *Wolouo* 1202, *villarum: Wolouo*, et *alterius Wolouo* 1218, de *Wolouo* et alio *Wolouo* 1227 SUR I 54, 125, 204; de *Wolouo* et alio *Wolouo* 1233 SUR II 27; *Wolow* (1288)XVII SUR V 316; *Alt-Wolaw* 1336 Reg nr 5739; in *antiqua Wolauia* 1376 Heyne II 99; *Alt Wolaw* 1644 MpDSWol; *Alt Wohlau*, *Nieder Alt Wohlau*, *Ober Alt Wohlau* 1736 MpWielWol; *Wohlau*, *Alt-*, *Ober-Alt-Wohlau*, *Nieder-Alt-Wohlau* 1787 Z VII 269; *Wohlau*, *Ober-Alt- u. Nieder- -Alt-* 1845 K 753; *Nieder-, OberAltwohlauf* 1907 MpMbl(4665); *Alt Wohlau* 1941 SOV 10; *Alt Wohlau* — *Stary Wołów*, *-ego -wa*, *starowolow-* ski 1947 MPol XXVI nr 37; *Stary Wołów*, *-rego -łowa* 1982 WUN III 335. — Dawna n. Wołowo, od n. os. *Wol* SSNO VI 195 (lub bezpośrednio od ap. stp. *wól* 'kastrowany samiec krowy' Sstp X 308), z suf. *-owo*. Później *Alt Wohlau*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiqua Wolavia*, z członem odróżniającym od przym. *alt* 'stary', łac. *antiquus* 'dawny, stary' (po powstaniu mta *Wołów*, niem. *Wohlau*). Okresowo z dodatkowymi członami od przym. *nieder* 'dolny', *ober* 'górny' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Wołów*. Lit.: RospSEMIG 436-7; SNGŚI XIII 42. PS

Stary Zajączków, wś, rad., gm. Chotcza, 10 km na pfn.-wsch. od Lipska: *Zaiaczkow* 1418 Sand nr 806; *Zayaczkow* 1508 ŻDz XV 472; *Zayaczkow* 1529 LR 439; *Zayaczkow* 1564-65 Lusand 189; *Zaiaczkow* 1569 ŻDz XIV 304; *Za- iaczkow* 1787 Spis 392; *Zaiączków* 1827 Tabella 11 308; *Zajączków* 1895 SG XIV 287; *Zajączków* 1933 SkBy 1953; *Zajączków* 1964 Mp-25(Lip- sko); *Stary Zajączków*, *-rego -kowa*, *zajączkowski* 1966 UN 26, 20; gw. *zaiunckuf*, *-ova*. — Od n. os.

Stary Zamek

Zajączek SSNO VI 256 (: *zajączek*), z suf. -ów. Współcześnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: KSand 241; KopRad 343. IN

Stary Zamek, wś, wroc., gm. Sobótka, 4 km na pñ.-wsch. od Sobótki: *Aldinburg* 1344 RegŚl I nr 161; das gut *Aldenburg* (1373) K 5; *Altenburg* 1373, ville *Aldenburg* 1381 LandbSch I nr 797, 982, A76; *Aldenburg* 1386, in villa *Aldenburg* 1389, *Aldenburg* 1393 LandbSch II nr 261, 726, 1118; *Aldinburg* 1399, *Aldenburg* 1407 LandbSch III nr 623, 1915; uff *Aldenburg* ok. 1450 ZfGS XXVII 274; *Altenburg* 1666/67 J I 396; *Altenburg* 1736 MpWielSchw; *Altenburg* heißt sonst auch *Altenberg* 1785 Z V 406; *Altenburg*, auch wohl *Altenberg* 1845 K 5; *Altenburg* 1941 SOV 4; *Altenburg* — *Stary Zamek*, -ego -mku, *starozamecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Stary Zamek*, -rego -mku 1982 WUN III 335. — Dawniej n. niem. *Aldenburg*, *Altenburg* od średniem. *alde*, niem. *altBurg* 'stary zamek'; obocznie notowano też postać *Altenberg* z adideacją do ap. *Berg* 'góra' w drugim członie. Niewykluczone, że n. miała związek z n. m. *Altenburg* w Turynгии (lub z pochodzącą od niej n. rodu), skąd przybywali na Śląsk liczni osadnicy niemieccy. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Zamek*. Lit.: SNGŚl XIII 38. PS

Stary Zamość, wś, zamoj., gm. Stary Zamość, 13 km na pñ.-zach. od Zamościa: in *Zamoscze* (1440)1522 ZDM II 338; *Zamoscze* 1531 ŻDz XVIII/1, 251; *antiquo Zamoscie* 1611 CzChełm (Terrestr.Crasn. nr 18/19846, k. 553v); *Stare Zamoscie* 1681-82 Rejbełs 65; *Stary Zamość* 1752 Tarszel 163; *Stari Zamosc* 1779-83 MpHeld; *Stary Zamość* 1794 Ga Qq2; *Stary Zamość* 1802 Crusius III/2, 367; *Zamość stary* 1827 Tabella II 315; *Zamość Stary* 1895 SG XIV 373; *Stary Zamość*, -rego -ścia, *starozamojski* 1967 UN 122, 34. — Dawniej *Zamoście*, od wyrażenia *za mostem*, z suf. '-e'. Po lokacji mta do n. wsi dodano człon dyferencyjny od przym. *stary*. Zapisy poświadczają tendencję do maskulinizacji nazwy (*Stare Zamoście* > *Stary Zamość*) oraz zmianę szyku członów nazwy. Lit.: CzChełm 192.

BCz

Stary Zdrój, cz. Wałbrzycha, dawniej wś: *antiqua aqua* (1357) K 7; zu dem *Aldin wassir* den erbstollen 1366 CdSil XX 54; *Aldenwasser*

1372 LandbSch I nr 665; das gut und dorf das *Aldewassir* genand 1402 LandbSch III nr 1280; *Altwasser* ok. 1660 MpDSSvid; villae ... *Altwasser* 1666-67 J I 684; *Alt Wasser* 1736 MpWielSchw; *Altwasser* 1810 ZfGS XL 277; *Altwasser* 1845 K 7; *Altwasser* (**Starawoda*) 1900 Myc 56; *Waldenburg-Altwater* 1934 SNGŚl XIV 159; *Waldenburg-Altwater* 1941 SOV 389; *Starzyn*, *Starzyny*, n. przejściowa 1945 SGTS X 423; *Waldenburg Altwater* — *Wałbrzych Miasto Stary Zdrój*, -a -a -ego *Zdroju*, *wałbrzyski* 1948 MPol nr 59, poz. 363; *Stary Zdrój* 1955 Mp-100(85.03.1); *Stary Zdrój*, -rego *Zdroju* 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Dawna n. niem. *Aldewasser*, *Altwasser*, w łac. formie kancelaryjnej *Antiqua Aqua*, od średniem. *alde*, niem. *alt*, łac. *antiquus* 'stary' i niem. *Wasser*, łac. *aqua* 'woda'. Po włączeniu wsi w obręb miasta *Waldenburg* (dziś Wałbrzych) w pierwszym członie ponowiono jego nazwę. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Wałbrzych Miasto Stary Zdrój*, którą później zmieniono na *Stary Zdrój*. Lit.: SNGŚl XIV 158-9. PS

Stary Żagań, wś, ziel., gm. Żagań, 3 km na pñ. od Żagania: in villa, que dicitur *Antiquus Sagan* 1284 SRS I 181; *Antiquum Zaganum* ok. 1300 CdSil XIV 57, 149; *Antiquum Saganum* (1324) K 4; *Aldin Sagan* 1351 RegŚl II nr 517; Allodium in rubo inter novum et *antiquum Sa-ganum* 1417 ZfGS LXXII 141; *antiquum* ... *ve-tero Sagnum* (!) (1417) Stenzel, Umstandlichere 167; in villagiis *Aldenkirch* et *Brantstadt* 1505 SRS I 425; *Aldenkirch* 1544 CdSil XXXII 68; in *Alt-Kirche* 1679, in *Altkirch* 1687-88 J III 274; *Altkirch* 1706 CdSil XXXII 109; *Altkirch* 1736 MpWielSag; *Altkirche* 1788 Z VII 88; *Altkirche* 1802 WBeschr VI 20; *Altkirche* 1830 Kn 6; *Altkirche*, *vetero Saganum* 1845 K 6; *Altkirch* 1901 MpMbl(4357); *Altkirch* 1941 SOV 7; *Altkirch* — *Stary Żagań*, -ego -nia, *starożagański* 1947 MPol nr 124, poz. 778; *Stary Żagań*, -rego -nia 1982 WUN III 335. — Dawna n. niem. *Alden Sagan*, *Alt Sagan*, w łac. postaci kancelaryjnej *Antiquus Sagan*, z pierwszym członem od średniem. *alde*, niem. *alt*, łac. *antiquus*, *vetus* 'dawny, stary', odnosiła się zapewne do pierwotnej osady *Sagan* (*Żagań*), przed lokacją późniejszego miasta (zob. *Żagań*). J. G. Knie omyłkowo utożsamiał zapisy z l. 1324 i 1351 z miejscowością *Stara Wieś* (41).

Wtórnie n. niem. *Aldenkirch, Altkirch(e)* (: *Kirche* 'kościół'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stary Żagań*. Lit.: SNGŚl XIII 43; Stenzel, Umstandliche Beschreibung der Ueberschwemmung im Monat Junius 1804 in Beziehung auf die Stadt und das Furstenthum Sagan, 1805, 167. **PS Stary, Stara, Stare** — pierwszy człon w n. zestawionych, zob. pod członem podstawowym, np. **Stary Adamów** zob. **Adamów, Stara Brzu-** za zob. **Brzuza, Stare Rożno** zob. **Rożno**. Tu pozostawiono tylko hasła dla nazw od pierwotnych zestawień toponimicznych typu **Stary Dwór, Stara Huta, Stara Wieś, Stare Miasto**, oraz te, które nie znalazły się w poprzednich tomach (a powinny).

Starydwór, wś (?) nieistniejąca, leżała między Piotrkowem i Falknowem, elbl., gm. Susz, ok. 9 km na płd.-wsch. od Susza: *Althof*, folw. ok. 1780 HAPr IV 183; *Althof*, folw. 1789 Goldb II 2; *Althof* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Althof* ok. 1845 MpRey nr 32; *Starydwór*, niem. *Althof*, wś 1890 SG XI 269. — Dawna n. niem. *Althof* pol. tłumaczenie *Stary Dwór*.

RP

Starydwór zob. **Stary Dwór (3) Starygród** zob. **Starogród (2), Stary Gród, Stary Targ**

Starylas zob. **Stary Las (1) Staryna** zob. **Starzyna Starynia (1)**, wś, elbl., gm. Lichnowy, 8 km na płn.-zach. od Malborka: *Alczenaw* ok. 1399 ZHM 27; *Alczenow* 1399, *Alczenaw* 1407 MKB 2, 195; *Villa Altenaw* 1510-29 Font XLV 26; *Altenau* 1565, *Altenav* 1570 Lumalb 35, 15; *Altenau* 1582 ŻDz XXIII 90; *Althenau* 1590, *Altenaw* 1636 Font XLVIII 23, 106; *Altenowo* 1682 Font V 34; *Alteno-* wy, *Altnowo* 1696 Font LVIII 182, 185; *Altenowo*, blisko *Altenowa* 1707 Font LVIII 204, 254; *Altenau* 1711 Font LXII 67; *Altenau* 1796-1802 MpSchrot IX; *Altenau* — *Altenowo* 1879 KętN 27; *Altenowo*, niem. *Altenau* 1880 SG I 32; *Altenowo*, niem. *Altenau* 1936-39 Ar 490; *Altenowo* — *Altenau* 1941 Choj 171; *Altenau* — *Starynia, -ni, staryński* 1947 MPol XXV nr 111; *Starynia* 1967 SM 1081; *Starynia, -ni* 1982 WUN III 336; gw. *almovo*. — Dawna n. niem. *Altenau* najpewniej przeniesiona z terenu Niemiec, może z *Altenau* u podnóża gór Harzu. Nazwy takie motywowane są najczęściej wyrażeniem (*an, bi, to, der*) *alten Au(e)* oznaczającym miejsce

wość leżącą w pobliżu dawnej rzeki. H. Górniewicz łączy n. z średniem. *al to na* (por. gniem. *allzu nah*) 'bardzo blisko położony' + *-au*, co jest jednak etymologią ludową. Nazwy pol. *Altenowo, Altnowo, Altenowy* są substytucjami fonetyczno-morfologicznymi n. niem. z pol. suf. *-owo, -owy* za niem. *-au*. Nazwa *Starynia* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Udolph, Altena, Altona = All-zu-nah? Neue Gedanken zu einem alten Ortsnamenproblem, in: *Der Marker* 60, 2011, 28-51; Górniewicz, PMT IV 30-1; CzNiem 112.

BCz

Starynia (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Korsze, 8,5 km na płd.-wsch. od Korsza: *Altendorf*, wś ok. 1780 HAPr IV 183; *Altendorf* 1789 Goldb I 8; *Altendorf* 1796-1802 MpSchrot XI; *Altendorf*, wś 1820 Wald 138; *Gr. Altendorf* 1920 MpHAPr I; *Gross Altendorf* — *Stara Wieś*, folw. 1946 Ley I 31; *Altendorf* — *Stara Wieś, -ej Wsi, starowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Gross Altendorf* — *Starynia, -ni, staryński* 1949 MPol XXVII nr 92; *Starynia, -ni* 1982 WUN III 336. — Dawna n. niem., od wyrażenia *alt Dorf* 'stara wieś', przetłumaczona została na j. pol. jako *Stara Wieś*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Starynia*. **RP Starynka** zob. **Starzynka Starytarg** zob. **Stary Targ Starywieś** zob. **Kraszewicz Staryzant** zob. **Stanożęta Starza (1)**, os., dawniej wś, kosz., gm. Rymań, 13,5 km na płd.-zach. od Gościna: de *Starze* 1313 PU V 86; *Stoesberg* 1618 MpLub; Vorwerk ... *Starsberg* genannt 1784 Brug II 446; *Starsberg* 1789 MpGillyPom; *Stasberg* 1804 KIKr 484; *Vw. Starsberg* 1836 MpUMbl 690; *Starsberg* — *Starza, -rzy, starski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Starza, -rzy* 1982 WUN III 336. — W oparciu o najstarszy zapis n. należałoby czytać **Starce* lub **Starzec*, od *stary* lub od n. os. *Stary*. Według E. Rzetelskiej i J. Dumy oraz A. Belchnerowskiej n. od **starza* 'stróża'. Od XVII w. w formie zgermanizowanej *Starsberg* na wzór n. m. z członem *-berg*. Forma *Starza* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 268; Belchnerowska, PMT XIII 69; Rzduma III 26-33, 95-101.

BCz

Starza (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Świerzno, 11 km na płn.-zach. od Gryfic: *Starze* 1342 LorSNH 116; *Starz* 1345 KrKam 366; *Staratze* 1511 PomKirch III 20; *Startze* 1540 Pom-

Starzyny

Kirch I 30; *Startz* 1618 MpLub; *Startze*, *Startz* 1628 KIKr 236, 238; *Staarz*, *Staarz* 1756 KIKr 370, 375; *Startz* 1768 Busching XII 573; *Staarz* 1784 Brug II 452; *Staarz* 1789 MpGillyPom; *Staarz* 1804 KIKr 477; *Staarz* 1834 MpUMbl 687; *Staarz* 1840 MpRey nr 28; *Staarz* — *Starza*, *-rzy*, *starski* 1947 MPol XXVI nr 111; *Starza*, *-rzy* 1982 WUN III 336. Lit.: RzDuma II 155; LorSNH 116.

BCz

Starza (3), cz. wsi Janisławice, dawniej wś (?), kal., gm. Sośnie: *Starfchen* 1712 Mp-DSOls; *Starferin* 1739 MpWielOels; Neuro- de ... nebst *Starsen* un Borzionowe 1785 Z IV 292; *Starsehauser* 1802-03 MpGillyPr; *Starzyn*, mł. wodny 1821 Rumpf III 138; *Starzín* (*Starzyn*), mł. wodny 1823 Mutzell IV 366; *Starsen*, Wssrm. u. etliche Stellen 1830 Kn 511; Col. *Starsen* 1830-31 MpRey nr 133; *Starzinn*. 1831 MpSchlKr(Bres XVI); *Starsen*, *Starzy*, Wssrm. u. etliche Stellen 1845 K 442; Do Neurodzia należą przyległ. Borzynów i *Starzy* 1886 SG VII 24; *Starsen* (polnisch *Starzy*), Kolonie *Starsen* 1912 Franzkowski 338, 459; *Starza*, niem. 1921 Sk X 60, 157; *Starza*, os. 1967 SM 1081; *Starza*, *-rzy* 1982 WUN III 336. — Pierwotnie może n. *Starzyny*, zob. *Starzyny* (1) lub *Starzyn*, od n. os. *Starza*, *Starza* SSNO V 195, 196, z suf. *-in*, zmieniona jako *Starschen*, *Starsen*. Postać *Starzy* jest zapewne wynikiem wtórnej adaptacji niem. n. pluralnej (końcówka *-en*) do polszczyzny. Po 1918 r. ustalono urzędowo n. *Starza*. Lit.: Franzkowski, Geschichte (...) des landratlichen Kreises Gross Wartenberg, 1912, 338.

PS

Starzawa, wś, przem., gm. Stubno, 15 km na pld.-wsch. od Radymna: in medietatem ville *Starzow* 1441 AGZ XIII nr 1501; in ... *Starzow* 1491, in *Starzawa* 1492, de *Starzow*, in *Starzowa* 1494, in *Starzowo* 1495 AGZ XVIII nr 2002, 2249, 3779, 3792; *Starzow* 1508, *Starzow* 1589 ŻDz XVIII/1, 112, 2; *Starzawa* 1665 Lurus I 82; *Starszawa* 1779-83 MpMieg; *Starzawa* 1794 Ga Qq2; *Starzawa* 1890 SG XI 278; *Starzawa*, *-wy*, *starzawski* 1966 UN 67, 16; *Stawiska*, *-wisk*, *stawiskowski*, wś 1977 MPol 21, poz. 112; *Starzawa*, wś 1981 MPol 7, poz. 61; *Starzawa*, *-wy*, *starzawski* 2013 DzU poz. 200. — Od n. os. *Starz(a)*, z suf. *-ów*, *-owa*, *-owo*. Wtórnie wyrównanie do n. m. i n. w. z suf. *-awa*; być może oddzia

łała tu też tzw. harmonia wokaliczna (*a - o - a > a - a - a*). W 1977 r. wprowadzono urzędowo n. *Stawiska*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: MakPrz 256.

BCz

Starzechowice, wś, piotr., gm. Falków, 17,5 km na pln.-wsch. od Przedborza: *Starzecho-* *wicze* 1425 Sand nr 1041; *Starzechowicze* 1442, *Starzechowycze* 1447, *Starzechovice* 1469 MUKr I 196, 216, 334; *Stharzechowycze* 1508 ŻDz XV 483; *Starzechowicze* 1511-23 ŁLB I 600; *Starzechowicze* 1577 ŻDz XIV 290; *Starzechowice* 1783-84 RejKor 221; *Starzechowice* 1797 MpNWGal V; *Starochowice* 1801-04 MpHeld; *Staruchowice* 1802 Crusius III/2, 366; *Starzechowice* 1827 Tabella II 194; *Starzechowice* 1890 SG XI 278; *Starzechowice*, *-wic*, *starzechowicki* 1966 UN 24, 12. — Od n. os. **Starzech* (: *stary*, n. os. *Stary*), z suf. *-owice*. Na początku XIX w. odnotowano formy: *Staruchowice*, *Starochowice*, por. nazw. *Staruch*, *Staroch* RymSEN II 477. Lit.: KSand 188. *IN Starzeddel* zob. **Starosiedle Starzenice**, wś, sier., gm. Wieluń, 6 km na pln.-zach. od Wielunia: *Starzenicze* 1395 KW III 681; de *Stersnicz* 1401 Hube, Prawo. 74; *Starzenicze*, *Starzenicz* 1419 KW V 291; *Starzenicze* 1459 AC II nr 813; *Starzenicze* 1511/12 VisitGn 384; *Starzenycze* 1511-23 ŁLB II 111; *Starzenicze* 1552 ŻDz XIII 290; *starzenice* 1789 MpCzajSier; *Starzenice* 1802-03 MpGillyPr; *Starzenice* 1827 Tabella II 195; *Starzenice* 1839 MpKwat II 6; *Starzenice*, wś i folw. 1890 SG XI 278-9; *Starzenice* 1921 Sk II 136; *Starzenice*, *-nic*, *starzenicki* 1974 UN 52, 46; gw. *stazeńice*, *-ńic*, *stazeński*. — Od niepoświadczonej n. os. * *Starzeń* (por. nazw. *Starzaniek*, *Starzonek* (: *stary*) RymSEN II 477), z suf. *-ice*. Lit.: SHGWiel 156; Hube, Prawo polskie w 14 wieku. Sądy ich praktyka i stosunki prawne społeczeństwa w Polsce ku schyłkowi 14 wieku. Dodatki — B. Akta, 1886, 74. *KW Starzewice* zob. **Starzewice Starzęcin**, dziś *Duży Starzęcin*, kol., okresowo wś, gdań., gm. Subkowy, 11 km na pld.-zach. od Tczewa: *Stanschyn* 1292 SRP II 718; *Starad-* *czyn* (1317)XV MPH VI 335; *Starenczyn* (1780) SG XI 279; *Starrenczin* 1796-1802 MpSchrot IX; *Starenschin* — *Starzęcin* 1879 KętN 37; *Starzęcin*, niem. *Starrenschin*, folw. do Radostowa 1890 SG

XI 279; *Starzęcin (Starrenschin)* 1925 Krzep 111; *Starzęcin*, folw. 1933 SkBy 1614; *Starzęcin*, os., *Starzęcin Duży*, wś 1967 SM 1081; *Duży Starzęcin*, -żego -na 1980 WUN I 377; gw. *stażeńćinll stareńćin, stażeńćiński*. — Dawniej, o ile pierwszy zapis nie jest zniekształcony, **Stażczyn*, od n. os. *Staniek* SSNO V 173, z suf. -in, później *Starzęcin* w wyniku adideacji do przym. *stary*, współcześnie z członem odróżniającym od przym. *duży*. Lit.: Bugalska, PMT VI 95. BCz

Starzno, wś, słup., gm. Koczała, 7 km na płd.-wsch. od Miastka: in villa deserta *Starzno* 1564 Font XXVIII 29; *Starsna*, wsi *Starsna* 1565 Lupom 69; *Starzno* 1569, 1609 Font XXVIII 30, 59; *Starzen* 1617 Font XI-XV 15; *Starzno* 1648 RP 190; *Starzno* 1664 Font XXXII 163; wsi *Starzna*, ze wsią *Starznęm* 1672 Font XXVIII 141; *Starzno* 1682 Font V 139; *Starsen* 1749 Font XVI-XIX 469; *Starsen* 1768 RzDuma I 204; *Starzen* 1775 Busching IX 503; *Starsen* 1789 MpGillyPom; *Starsen* 1796-1802 MpSchrot VIII; *Starsen* — *Starzno* 1879 KętN 79; *Starzno*, niem. *Starsen* 1890 SG XI 279; *Starsen*, fr. auch *Starzno* 1912 Bar 112; *Starsen* — *Starzno*, -na, *starzeński* 1947 MPol 1947 XXV nr 111; *Starzno*, -na 1982 WUN III 336. — Od ap. **starza* 'miejsce, posterunek', por. stp. *stróża* 'pilnowanie, strzeżenie kogoś lub czegoś, czuwanie; zasadzka' Sstp VIII 474, por. też gw. *stróż* 'pal, słup przed upustem', *stróża* 'straż' SGPKar V 246, lub od przym. **starb*, z suf. *-bno, por. *starzyna* 'odłóg, ziemia dawno nieuprawiana' SEBr 514. Nazwa zniemczona jako *Starsen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starzno*. Lit.: RzDuma I 204; Borek, -bn- 227; Belchne-rowska, HE VII 144-5; RzDuma III 26-33, 95-101. BCz

Starzno zob. **Starzyno** (1) **Starzowa** zob. **Starzawa** **Starzów** zob. **Starzawa** **Starzy** zob. **Starza** (3) **Starzy Biskupicy** zob. **Biskupin** (1) **Starzyce** (1), wś, gorz., gm. Bierzwnik, 10,5 km na płn.-zach. od Dobiegniewa: *Reierort*, kol., 1753 SHGNM(BergArns 18 I 16); *Reierort* 1775 BuschingMB 225; *Reicherort* (!) 1807 MpNeumark IV; *Reierort* 1809 Bratring III 215; Col. *Reiherort* 1833 MpUMbl 1492; *Reierort* 1840 Berghaus III 381; *Zagony*, n. przejściowa

po 1945 SGorz 408; *Reierort* — *Starzyce*, -rzyc, *starzycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Starzyce*, -rzyc 1982 WUN III 336. — Dawna n. niem. od n. ter. *Reiherort* (miejsce porośnięte bukami między jeziorami Starzyce, dziś Starzec i Kuchta), ta zaś od *Reiher* 'czapla' + -ort. Założycielem kolonii niemieckiej był radca Beyer, dzierżawca domeny państwowej w Bierzwniku (powstałej na gruntach pocysterskich). Nazwa *Starzyce* wprowadzona urzędowo po 1945 r. w oparciu o zapisy dla sąsiedniego jeziora, por. *Starutz* (1286) CdB A XVIII 3, *Staritz See* 1837 KDR nr 220, *Staritz See* — *Starzec*, -rca 1955 MPol nr 118, poz. 1571. Lit.: SGorz 408-9. BCz

Starzyce (2), cz. Tomaszowa Mazowieckiego, dawniej wś, piotr.: de *Starzycze* 1475 MUKr I 379; *Starzycze* 1476 Matr I nr 1435; *Starzycze* 1511-23 ŁLB II 181; *Starzicze* 1576 ŻDz XIII 95; *Starzyce* 1783-84 RejKor 130; *Starzyce* 1827 Tabella II 195; *Starzyce* 1839 MpKwat III 5; *Starzyce*, wś i os. fabr. 1890 SG XI 279; *Starzyce* 1933 SkBy 1614; *Starzyce*, os. 1967 SM 1081; *Starzyce*, -rzyc 1982 WUN III 336. — Od n. os. *Stary* SSNO V 193, z suf. -ice. KW

Starzyce (3), wś, szczec., gm. Chociwel, 3,5 km na płd.-wsch. od Chociwła: *Wolterstorp* 1532 PomKirch III 9; *Woltersdorp* 1539 Pom- Kirch I 175; *Wolbersdorp* (!) 1618 MpLub; *Wol- terstorff* 1628, *Woltersdorf* 1756 KIKr 254, 427; *Woltersdorf* 1789 MpGillyPom; *Woltersdorf* 1834 MpUMbl 1154; *Woltersdorf* 1915, *Silbersdorf- Woltersdorf* 1929 MpMbl(2558); *Woltersdorf*— *Starzyn*, -na, *starzyński* 1948 MPol nr 14, poz. 55; PGR *Starzyn* 1965 Mp-25(Stargard); *Starzyn*, wś 1967 SM 1081; *Starzyce*, -rzyc, os. 1982 WUN III 336; *Starzyce*, -rzyc, *starzycki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawna n. niem. od im. *Walter*//*Wolter* Gott 515 + średnim. *dorp*, niem. *Dorf* 'wieś'. Okresowo n. zestawiona *Silbersdorf-Woltersdorf* zob. **Starzyce** (4), w związku z połączeniem obu miejscowości. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Starzyn*, później jednak zaczęto używać n. *Starzyce*, odnoszącej się do zniszczonej w czasie II wojny światowej sąsiedniej wsi (zob. niżej). BCzIPS

Starzyce (4), wś notowana do 1967 r., szczec., gr. Kamienny Most, 3,5 km na płd. od Chociwła: *Silbersdorf*, wybud. 1817 StetOV IX

Starzyny

146; *Silbersdorf* 1834 MpUMbl 1153; *Silbers- dorf* 1915, *Silbersdorf-Woltersdorf* 1929 MpMbl (2558); *Silbersdorf* — *Starzyce*, -yc, *starzycki* 1947 MPol XXV nr 111; *Starzyce* — *Silbersdorf*, wś 1951 Rosp 310; *Starzyce* 1967 SM 1081.

— Dawna n. niem. od nazw. *Silber* Gott 461 (: *Sil- ber* 'srebro') i ap. *Dorf* 'wieś'; okresowo n. zestawiona *Silbersdorf-Woltersdorf*; zob. *Starzyce* (3), w związku z połączeniem obu miejscowości. Nazwa *Starzyce* wprowadzona urzędowo po 1945 r., choć miejscowość uległa zniszczeniu w czasie II wojny światowej. Lit.: Tatoń, Stargardia II 285; Stramek, Toponimia powiatu stargardzkiego, 2011, 91. BCz

Starzyk, os. zaginiona, leżała koło Sucho- rączka, bydż.: *Starzykowo* ... fluvius Stolunya 1470 Koz V 345; villarim et hereditatum Debrzno, Buczek, *Starzik* 1561 MKI(Gr 6, 48). — Początkowo *Starzykowo*, od n. os. *Starzyk* SSNO V 196 (: n. os. *Stary* lub ap. *starzyk*), z suf. -owo, wtórnie w formie bezsufiksanej. Lit.: ZierWlkp (kartoteka). PS

Starzyki, wś nieistniejąca, znajdowała się między Piotrowcem a Snochowicami, kiel., gm. Łopuszno: *Starzyki* 1788 Busching XXII 235; *Starzyki*, mł. 1791 MpPerSd; *Starzyki* 1801-04 MpHeld; *Starzyki* ... nach Łopuszno eingepfar- rte Hauser 1802 Crusius 367; Mł. *Starzyki* 1839 MpKwat III 6; we . wsiach . Snochowice, Sochów, *Starzyki*, Wielebnów 1884 SG V 730.

— Od n. os. *Starzyk*, w l. mn. PS

Starzykowo, wś, elbl., gm. Iława, 9,5 km na płn.-zach. od Iławy: *Starkenau* 1378 Cr 103; *Starckenaw* 1513-18, 1538-39, 1623-24 HAPr V 95; *Starkenau*, *Starkenau*, *Klein*, dwie wsi ok. 1780 HAPr IV 385; *Staerkenau*, *Kl. Starkenau*, dwie wsi 1789 Goldb II 213; *Gr. Starkenau*, *Kl. Starkenau* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Gr. Starkenau*, wś, *Kl.*, *Starkenau*, folw. 1868 JMar 122; *Starckenau* 1879 KętN 102; *Staerkenau*, *Gross*, wś, *Staerkenau*, *Kl.*, folw. 1890 SG XI 175; *Gross Staerkenau* — *Ścierki Wielkie*, wś, *Klein Staerkenau* — *Ścierki Małe*, dw. 1946 Ley I 101, 102; *Gross Starkenau* — *Starzykowo*, -a, *starzykow- ski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Klein Starkenau* — *Starzykowo Male*, -owa -lego, *malostarzykowski* 1950 MPol nr 8; *Starzykowo*, -wa 1982 WUN III 336. — Dawna n. niem., może od n. os. *Stark*,

Starcke, *Starcke* (: śrwniem. *starc* 'mocny, silny') Brech II 655, w odmianie słabej + -au, *Aue* 'teren otoczony wodą, wilgotny' Kluge 35. Okresowo istniały dwie wsi, w formie niem. z członami *Gross*, *Klein*, pol. *Ścierki Wielkie* i *Ścierki Małe*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Starzykowo Male* i *Starzykowo*. Lit.: Cr 103; Iława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 84, 89, 268. RP

Starzykowo zob. **Starzyk** **Starzyn** zob. **Stary Zdrój**, **Starza** (3), **Starzyce** (3), **Starzynka**, **Starzyno** (1, 2), **Starzyny** (1,2, 3)

Starzyna, wś, biał., gm. Dubicze Cerkiewne, 17 km na pld.-zach. od Hajnówki: w uroczysku *Starzynie*, straż leśna 1792, *CmapuHa* 1878-86 Kond 190; *Staryna* 1902 SG XV/2, 619; *Starzyna* 1921 Sk V 8; *Starzyna*, -ny 1982 WUN III 336; gw. *staryna*, -y, *staryński*. — Od ap. *starzyna*, stbrus. *staryna*, strus. *starina* 'starzyna, grunt od dawnych czasów nieuprawiany, odłogiem leżący' SL V 445; Kond 190. Lit.: BorPodl(kartoteka). IN

Starzyna zob. **Starzynna** **Starzynek** zob. **Starzynki** **Starzynino** zob. **Starzyny** (2) **Starzynka**, wś, biał., gm. Terespol, 8,5 km na płn.-zach. od Terespolu: *Starzyn* 1775 SHGPd (Tarpod); *Staryn* 1795 MpPerPd; *Starinka* 1801-04 MpHeld; *Starzynka* 1802 Crusius III/2, 367; *Starzynka* 1827 Tabella II 195; *Starzynka* 1839 MpKwat VII 6; *Starzynka* al. *Starynka* 1890 SG XI 281; *Starzynka* 1921 Sk IV 1; *Starzynka*, -ki, *starzyński* 1966 UN 105, 6; gw. *stażynka*, -ki, *stażyński*. — Początkowo n. *Starzyn*, od ap. *starzyna* (zob. *Starzyna*) lub od n. os. *Starza* SSNO V 195, z suf. -in. Wtórnie *Starzynka* (okresowo obocznie *Starynka*), z suf. -ka. Lit.: BorPodl(kar- toteka). PS

Starzynki, cz. wsi Biała Góra, dawniej wś, sier., gm. Wartkowie: *Starzynki* 1783-84 RejKor 89; *Starzynek* 1788 Busching XXII 132; *Starzynki*, *Starzynek* 1798 HstB III 182v; *Starzynki* 1827 Tabella II 195; *Starzynek* 1839 MpKwat II 4; *Starzynki*, wś i folw. 1890 SG XI 281; *Starzynki*, wś 1921 Sk II 51; *Starzynki*, -nek 1982 WUN III 336. — Od n. m. *Starzyny* (3), z suf. deminutywnym -ki, także w l. poj. KW/PS

Starzyno (1), wś, gdań., gm. Puck, 10,5 km na płn.-zach. od Pucka: *Staryn* 1215 MPH VI 316;

Starzyny

Starin ok. 1220, *Starin* 1235, *Starin* (1245) Perl 17, 42, 44, 74; *Starin* (1247) MPH V 518; *Staryn* 1278 SRP V 603; *Starin* 1279, *Starin* 1288, *Starin* 1303 Perl 265, 396, 548; in curia, que *Starin* appellatur 1314 PrUr II 77; *Starzin* (1323)1342 CdP II 679; *Staryn* 1333 PrUr II 523; *Strarin* (!), *Staryn* 1342, *Staryn* (1342)XIV, XV PrUr III 362; *Storyn* 1403-04, *Staryn* 1413 Zeit IV 27, 17; *Starcin* (!) 1527 Vlad XI 74; *Staryn* 1534 Inwłoc 116; *Starzino* 1570 ŻDz XXIII 282; Villa *Starzyno* ... *Starzino* 1583, *Starzyno* (!), *Starzino* (!) 1584, *Starzyno*, *Starzino* 1599 Font I-III 15, 194, 272, 480; między Łepczem ... a *Starzynem* 1635 Font XXXIX 79; *Starino* 1637 Font XX 269; *Starzyn* 1682 Font V 71; ad bona *Staryn* 1734 Font XX 379; *Starzyno* 1749 Font XVI-XIX 257; Gr. *Starzin* 1796-1802 MpSchrot IV; Gr. *Starzin* — *Starzyn* 1879 KętN 47; *Starzyn Wielki*, niem. *Gross Starsin* 1890 SG XI 280; *Starsin*, Gr. (*Starzin*) 1892 Ernst 132; *Starsin Grofi*, fr. auch *Starrin*, *Starzyno* 1912 Bar 112; *Starzyno*, niem. *Starsin* 1921 Sk XI 40, 87; *Starzyn* in. *Starzyno* (Gr. *Starsin*) 1925 Krzep 111; *Starzyno* 1952 UW 196; *Starzyno*, -na 1982 WUN III 336; gw. dawniej *stafno*, -a, *stafniŃskt* Lor A 35, później *stafnisci*. — Od n. os. *Starza*, *Starza* lub od rdzenia **starb*, por. *starzyna* 'odłóg, ziemia dawno nieuprawiana' SEBr 514, z suf. -in, -ino. Forma *Starzno* (z zanikiem i, choć zachowanym w przymiotniku) występuje tylko w postaci gw. w XX w. Okresowo n. z dodatkowym członem od przym. *wielki*, niem. *gross* dla odróżnienia od sąsiedniej wsi *Starzyński Dwór* (zob.). Lit.: Treder, PMT III 79; Łuszczyńska, PMT V 86-7. BCz **Starzyno** (2), wś, płoc., gm. Wyszogród, 7 km na zach. od Wyszogrodu: *Starzyno* (1387)1500 SHGWy(Cim. 70, 121); *Starzyno* 1418 KkM 165; *Starzyno* 1483 SHGWy(Ep. 10, 287); *Starzino* 1492 SHGWy(MK 6, 277v); *Starzyno* (1517) SHGWy(Kap. P. 50, 132v); *Starzin* 1576 ŻDz XVI 301; *Starzyno* 1783-84 RejKor 689; *Starzyno* 1784 MpPerPł; *Starzyno* 1839 MpKwat III 3; *Starzyno* 1890 SG XI 282; *Starzyno* 1921 Sk I 114; *Starzyno*, -na 1982 WUN III 336. Lit.: SHGWy 54. UB

Starzyno zob. **Starczyny**, **Starzyny** (2) **Starzynów** zob. **Starczynów Starzyny** (1), wś, częst., gm. Szczekociny, 7,5 km na płn. od Szczekocin: de *Starzin* 1376, de

Starzini 1388 Krak nr 25, 4926; *Starzini* 1470-80 DB II 219; *Starzyny* 1511-23 ŁLB I 565; *Starzyny* 1564 Lukrak II 91; *Starzyny* 1680 Rej 167; *Starzyny* 1783-84 RejKor 281; *Starzyny* 1788 Busching XXII 205; *Starzyn* 1789 SHGKrMat 290; *Starzyni* 1801-04 MpHeld; *Starzyny* 1827 Tabella II 195; *Starzyny* 1890 SG XI 282-3; *Starzyny*, -rzyn, *starzyński* 1970 UN 35, 68; gw. *stazyny*, -yn, *stazyiski*. — Od ap. *starzyna* (zob. *Starzyna*), w l. mn., lub od n. os. *Starza*, z suf. -iny, efemerycznie też -in. Lit.: RKrak 159; Nieckula, -ov- 311-2. IN

Starzyny (2), wś, poznań., gm. Rokietnica, 16 km na płn.-zach. od Poznania: de *Starzini* 1387, in *Starzinino* 1395 Lek I nr 96, 1962; pro heredita- tibus *Starzine* (!) et Kerz 1400 Lek II nr 2472; *Starzyn* 1400 KZPozn nr 173; de *Starzini* 1407 Piek nr 1155; *Starzyni* 1418, *Starzyno* 1432 SHGPn IV 656; *Starzino* 1435 SHGPn(PG 1, 72); *Starzyny* 1478, *Stharzyny* 1483, *Starzyska* 1496 SHGPn IV 656; *Starzyny* 1510 NKS 82; *Starzyny* 1553, *Starzi-* ny 1577, *Starzino* 1580, 1581, *Starziny* 1583 RPob- Pozn(ASK I 5, 6, 4); *Starzyn* 1789 PPozn(Tab 6, 197v); *Starzyn*, wś 1890 SG XI 283; *Starzyny*, -rzyn, cz. wsi Kiekrz 1966 UN 93, 31; *Starzyny*, -rzyn 1982 WUN III 336. — Od ap. *starzyna*, w l. mn., lub od n. os. *Starza*, z suf. -iny. Możliwe też pochodzenie od n. os. * *Starzyna* (por. nazw. *Starzyn* Snazw IX 36), w l. mn., z suf. -ino (por. zapis z 1395 r.). Okresowo też *Starzyno*, *Starzyska*, z dostosowaniem do nazw z suf. -in, pl. -iska. Lit.: ZierWłkp(kartoteka); SHGPn IV 656-7; PPozn 288; Nieckula, -ov- 311-2. PS

Starzyny (3), wś, sier., gm. Wartkowiec, 11 km na płn.-wsch. od Poddębic: *Starzini* 1386 Łęcz I nr 26, 27; *Starzini* 1387, *Starsini* 1391 Łęcz I nr 502, 2162; *Starzeni* (!) 1391 Łęcz II nr 3936; *Starzini* 1400 Łęcz I nr 4892; *Starzyny* 1511-23 ŁLB II 364; *Starziny*, *Starziny Częstky* 1576 ŻDz XIII 69, 125; *Większe Starzyny* 1788 Busching XXII 132; *Starzyny* 1793-94 RejKor 89; *Starzyny* 1827 Tabella II 195; *Starzyn* 1839 MpKwat II 4; *Starzyny* 1890 SG XI 282; *Starzyny* 1921 Sk II 52; *Starzyny*, -rzyn, *starzyński* 1973 UN 47, 30. — Odnutowano także postaci *Starzyny-Częstki*, z drugim członem od n. os. *Częstek* SSNO I 425 (: *Często- mir*), w l. mn., oraz *Większe Starzyny* z pierwszym członem dla odróżnienia od n. wsi *Starzynki*. Lit.: SHGŁęcz II 115; Nieckula, -ov- 311-2. KW/PS

Starzyny

Starzyny zob. **Starczyny**, **Stary Zdrój**, **Stara** (3)

Starzyny-Częstki zob. **Starzyny** (3) **Starzyńska Wola** zob. **Wólka Starzyńska** **Starzyńska Wólka** zob. **Wólka Starzyńska** **Starzyński Dwór**, wś, gdań., gm. Puck, 8,5 km na pñ.-zach. od Pucka: *Klein Starzin* oder *Star-cziner Hof* 1789 SchN 658; *Kl. Starzin* A. 1796-1802 MpSchrot IV; *Kl. Starzin* — *Starzyński dwór* 1879 KęN 47; *Starzyński Dwór*, niem. *Klein Starsin* 1890 SG XI 282; *Starsin*, *Kl. (Starzin)* 1892 Ernst 134; *Starsin Klein*, fr. auch *Starrin-scher Hof* 1912 Bar 112; *Starzyńskidwór*, niem. *Klein Starsin* 1921 Sk XI 41, 87; *Starzyński dwór (Kl. Starsin)* 1925 Krzep 111; *Starzyński Dwór* 1933 SkBy 1615; *Starzyński Dwór* 1952 UW 196; *Starzyński Dwór, -kiego Dworu* 1982 WUN III 336; gw. *stafińsci dwUór, mwle stafno* Lor 96, *stafinsci dvurllmoli stafno, molostafinsci*. — Nazwa niem. *Klein Starzin*, z pierwszym członem od przym. *klein* 'mały' dla odróżnienia od sąsiedniej wsi *Starzyn Wielki*, niem. *Gross Starsin*, dziś *Starzyno* (1), por. też pol. gw. *Moli Stafno/Mwle Stafno*. Obocznie niem. *Starrinscher Hof*, pol. *Starzyński Dwór*, człon pierwszy od n. m. *Starzy-no* (1), w formie przymiotnika, człon drugi od ap. *Hof* pol. *dwór*. Według J. Tredera obiekt ten jako tzw. grangia (folwark) występuje już w 1235 r., ale pod wspólną n. *Starzyno*, por. *Starzyno* (1). Lit.: Treder, PMT III 79. BCz

Starzyska, kol., dawniej wś, gdań., gm. Osieczna, 7,5 km na pñ.-wsch. od Czarnej Wody: *Starzyska* (1710) Stadie, *Geschichte...* 134; *Z Starzyska*, Pustkowie *Starzyska* 1765 LuPrus II 85, 91; pustkowie *Starzyska* 1770 PMT VII 65; *Starziska* 1796-1802 MpSchrot XV; *Starziska*, folw. 1821 Rumpf III 138; *Starziska* 1842 AmtDanzig 106; *Starzyska*, niem. *Starschiska*, posiadłość chełmińska, składająca się z 2 gburstw 1890 SG XI 283; *Starschiska (Starsziska)*, wś 1892 Ernst 132; *Starschiska*, wś 1913 Meyers II 854; *Starzyska*, niem. *Starschiska*, os. 1921 Sk XI 45, 87; *Starzyska, -rzysk* 1982 WUN III 336; gw. *staziska* PMT VII 65. — Miejscowość została założona w 1704 r. Nazwa ponowiona z n. jez. *Starzyska*, pierwotnie *Starzysko*, por. *Starzisko* 1565 Lumalb 137, *Starschiska* 1881 Benecke, *Fische, Fischerei und Fischzucht (...)* 259, *J. Starzyska* 1933 Mp-25(33-26-I), gw.

staziska PMT VII 163; ta zdaniem H. Górnowicza od ap. **stazysko* 'miejsce, na którym dawniej coś było'. Lit.: Górnowicz, PMT VII 65, 163; St 94; Stadie, *Geschichte der Stadt Stargard (...)*, 1864, 134. PS

Starzyska zob. **Stare** (3), **Starzyny** (2) **Starzyna**, kol., dawniej wś, chełm., gm. Hańsk, 14 km na pñ.-zach. od Włodawy: *Starzyna* 1783-84 RejKor 6; *Starzyna* 1786 MpPerLu; *Starzyna* 1796 PerOpis I 160; *Starzyna* 1802 Crusius III/2, 368; *Starzyna* 1827 Tabella II 195; *Starościna*, także *Staryna*, *Starzyna* 1890 SG XI 263; *Starzyna*, wś 1921 Sk IV 117; *Starzyna, -ny*, cz. wsi Szczeszniki 1967 UN 121, 9; *Starzyna, -ny* 1982 WUN III 336; gw. *stazyska, -ny, stazyski*. — Od ap. *starzyna*. Okresowo *Starościna* z adiacją do *starość, starościna* 'zona starosty'. Wtórnie wyrównanie do n. z suf. *-izna*. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 33; CzChelm 192. BCz

Stasi Las zob. **Stasilas Stasie** zob. **Rawy**, **Tymianki-Stasie Stasie-Kurządki** zob. **Rawy Stasilas**, dziś *Stasi Las*, wś, warsz., gm. Serock, 3 km na pñ.-zach. od Serocka: *Stasilas* 1827 Tabella II 195; Fol. *Stasilas* 1839 MpKwat IV 3; *Stasi Las* 1890 SG XI 283; *Stasi Las* 1921 Sk I 140; *Stasilas* 1952 UW 20; *Stasilas, -su, sta-sileski* 1971 UN 132, 19; *Stasi Las, -ego -su, sta-sileski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa od zdrobniałego im. *Stasia* (: *Stanisława*) i ap. *las*, w formie zrostu, zestawienia. UB

Stasin (1), kol., dawniej wś, lub., gm. Chodel, 15 km na pñ. od Kraśnika: *Stasin*, folw. 1877 Zin II 177; przył[ęgłość] *Stasin* 1888 SG IX 384; *Stasin* 1963 Mp-25(Kraśnik); *Stasin, -na, stasiński*, wś 1970 UN 116, 12; *Stasin, -na* 1982 WUN III 337. — Od zdrobniałego im. *Stas* lub *Stasia*, z suf. *-in*. IN

Stasin (2), wś, lub., gm. Józefów (nad Wisłą), 20 km na pñ.-zach. od Opoli Lubelskiego: *Stasin* 1877 Zin II 177; *Stasin* 1890 SG XI 284; *Stasin* 1902 Przew II 187; *Stasin* 1933 SkBy 1616; *Stasin, -na, stasiński* 1969 UN 104, 14. IN

Stasin (3), wś, lub., gm. Konopnica, 6,5 km na pñ.-zach. od Lublina: *CmacuHb ^ontBapKŁ* 1878 APLub, sygn. 35/1845/0/2.4/70(k. 24); *Stasin*, folw. 1890 SG XI 284; *Stasin, Stasin Leśny*, dwie kol. 1902 Przew II 187; *Stasin*, kol. 1933

SkBy 1616; *Stasin Polny, Stasin Leśny* 1961 Mp-25(Lublin); *Stasin, Stasin Polny* 1961 Dz. Urz. M. Lublina nr 57; *Stasin Polny, -na -nego, stasiński*, wś 1972 UN 114, 12; *Stasin Polny, -na -nego*, kol. 1982 WUN III 337; *Stasin, -na, stasiński* 1998 DzU nr 11, poz. 41. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *leśny, polny*. IN **Stasin** (4), wś, lub., gm. Wojciechów, 4 km na pñn. od Bełżyc: *Stasin*, folw. 1921 Sk IV 68; *Stasin*, folw. 1933 SkBy 1616; *Stasin* 1962 Mp-25(Bełżyce); *Stasin, -na, stasiński* 1969 UN 104, 12. IN

Stasin (5), wś, ostroł., gm. Długosiodło, 17 km na pñn. od Wyszkowa: BL ceni *CmacuHb* 1875, BL gepeBHi *CmacuHb* 1876 APWarsz, sygn. 79/239/0/-/2(k. 19), 3(k. 13); *Stasin* 1890 SG XI 284; *Stasin* 1921 Sk V 62; *Stasin, -na, stasiński* 1971 UN 149, 10. UB

Stasin (6), wś, piotr., gm. Paradyż, 15 km na pñd.-zach. od Opoczna: *CmacuHb*, Ha *CmacuHm* 1875 APPiotr, sygn. 48/321/0/-/1(k. 13); *Stasin* 1877 Zin II 177; *Stasin*, folw. 1890 SG XI 283; *Stasin*, folw. 1933 SkBy 1616; *Stasin* 1962 Mp-25 (Opoczno); *Stasin, -na*, cz. wsi Feliksów 1969 UN 28, 50; *Stasin, -na* 1982 WUN III 337. IN

Stasin (7), wś, siedl., gm. Paprotnia, 8 km na pñn.-zach. od Mordów: *Stasin*, kol. 1921 Sk IV 96; *Stasin*, wś 1952 UW 35; *Stasin, -na* 1982 WUN III 337. IN

Stasin (8), wś, siedl., gm. Sabnie, 13 km na pñn.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Stasin* 1883, *Stasin*, folw. 1890 SG IV 934, XI 284; *Stasin*, folw. 1902 Przew II 187; *Stasin* 1921 Sk IV 103; *Stasin, -na* 1982 WUN III 337. Lit.: BorPodl (kartoteka). IN

Stasin (9), cz. Niemczy, dawniej wś, wałb.: Chonradus de *Pangelsdorf* 1265 Lehnes 175 (tu?); Walther Pangen zu *Pangelsdorf* 1385 LandbSch II nr 64; *Pangelsdorff* (1385) K 469; *Pangel* 1736 MpWielBreg; *Pangelweislowitz* 1743 SNGŚI XIII 43; *Pangel* 1783 Z I/4, 42; *Pangel*, wś 1845 K 469; *Pangel* 1908, 1939 MpMbl(5267); *Pangel Altstadt*, cz. m. 1941 SOV 284; *Pangel Altstadt* — *Stasin, -a, stasiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Stasin, -na* 1982 WUN III 337. — Nazwa niem. *Pangelsdorf* zapewne od n. os. *Pangel*, por. Jorge *Pangel* 1391 LandbSch II nr 997, który pochodził z okolic pobliskiej Piławy, drugi człón od ap. *Dorf*

'wieś'; por. także pol. n. os. *Pągel* SSNO IV 208 (: stp. *pąga, pęga* 'bicz skręcony z rzemieni', też 'podłużny ślad po uderzeniu, pręga' Sstp VI 74-5). O n. *Pangel Altstadt* zob. *Stare Miasto* (8). W niektórych tekstach pojawia się również n. *Pan-gelberge* odnosząca się zapewne do wzniesienia, na którym leży wieś. W efemerycznej n. *Pangel-weislowitz* drugi człón od n. m. *Weislowitz*, zob. *Wojstlawice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stasin*. Lit.: SNGŚI XIII 43; Lehnes, Geschichtliche Nachrichten von den Orten und ehemaligen Klo- stern Riedfeld, Munchsteinach und Birkenfeld, Konigl. Landgerichts Neustadt a.d. Aisch, 1833, 175.

P

S

Stasin (10), cz. wsi Jaranowo, dawniej wś, włóc., gm. Bądkowo: *Stasin* 1877 Zin II 177; *Stasin* 1881 Borucki 367; *Stasin*, wś 1890 SG XI 283; *Stasin* 1921 Sk I 96; *Stasin*, wś 1967 SM 1082; *Stasin, -na* 1971 UN 172, 5. KW

Stasin (11), cz. wsi Kosinowo, dawniej wś, włóc., gm. Włocławek: *Stasin* 1877 Zin II 177; *Stasin* 1890 SG XI 283; *Stasin*, wś 1921 Sk I 199; *Stasin* 1933 SkBy 1616; *Stasin*, wś 1967 SM 1082; *Stasin, -na*, cz. wsi Wistka Szlachecka 1972 UN 191, 66; *Stasin, -na* 1982 WUN III 337. KW **Stasin** zob. **Stara Wieś** (11) **Stasin Dolny**, wś, chełm., gm. Siedliszcze, 9,5 km na pñn.-zach. od Rejowca Fabrycznego: *Stasin* al. *Doliny*, folw. 1890 SG XI 284; *Doliny* 1914 KdwR(Rejowiec); *Stasin {Doliny}*, kol. 1921 Sk IV 14; *Stasin*, kol. 1933 SkBy 1616; *Stasin Dln.* 1938 Mp-100(44-36); *Stasin Dolny*, wś 1952 UW 134; *Stasin Dolny, -na -nego, stasiński* 1970 UN 108, 29; gw. *doliny, -lin, dolis^o*; też: *stašin, -na*. — Dawniej *Stasin*. Obocznie *Doliny*, od ap. *dolina* w formie pluralnej. Wtórnie przekształcenie n. obocznej w człón dyferencyjny *dolny*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stasin Leśny zob. **Stasin** (3) **Stasin Polny** zob. **Stasin** (3) **Stasinów** (1), wś, biał., gm. Radzyń Podlaski, 5 km na wsch. od Radzyna Podlaskiego: *Stasinów* 1877 Zin II 177; *Stasinów*, folw. 1890 SG XI 284; *Stasinów*, folw. 1933 SkBy 1616; *Stasinów, -nowa*, cz. wsi Zbulitów Duży 1970 UN 119, 11; *Stasinów, -nowa* 1982 WUN III 337. — Od zdrobniałego im. *Stas* lub *Stasia*, z suf. *-(in)ów*. IN

Stasinów

Stasinów (2), wś, ostroł., gm. Tłuszcz, 4 km na płd. od Tłuszcza: *Stasinów* 1919 KdwR(Stanislawów); *Stasinów* 1921 Sk I 147; *Stasinów* 1967 SM 1082; *Stasinów, -nowa* 1982 WUN III 337. UB

Stasiolas, wś, piotr., gm. Uj azd, 10 km na płn. -zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Stasiolas* 1827 Tabella II 195; *Stasioka Budy* (!) 1839 MpKwat III 5; *Stasiolas* 1877 Zin II 177; *Stasiolas* 1890 SG XI 284; *Stasiolas* 1921 Sk II 9; *Stasiolas, -su, stasioleski* 1974 UN 40, 47. — Od zdrońca im. *Stas* i ap. *las*, w formie złożenia. Efemerycznie n. *Stasioka Budy*. KW

Stasiopole, wś, ostroł., gm. Dąbrówka, 8,5 km na wsch. od Serocka: Ludwinów z osadą *Stasiopol* 1864 Dz. Urz. Gub. Warszawskiej nr 51, 1125; *Stasiopol* lub *Młynisko* 1880 SG I 761; *Stasiopol* al. *Młynisko* 1890 SG XI 284; *Stasiopole* 1921 Sk I 143; *Stasiopole, -la* 1982 WUN

III 337. — Od zdrobniałego im. *Stas* z członem *-pol* (zob. *Adampol* (1)), z wtórnym nawiązaniem do ap. *pole*, w formie złożenia z interfiksem *-o-*. Obocznie *Młynisko*, od ap. *młynisko* 'miejsce, gdzie uprzednio znajdował się młyn lub dogodne do zbudowania młyna' Sstp III 297. UB

Stasiowieża zob. **Miodusy-Stasiowieża Stasiówka** (1), wś, biał., gm. Łomazy, 26 km na płd.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Staszowka* 1775 SHGPd(Tarpod); *Staszowka* 1795 MpPerPd; *Stasiówka* 1801-04 MpHeld; *Stasiowka* 1802 Crusius III/2, 368; *Stasiowka* 1827 Tabella II 195; *Stasiówka* 1877 Zin II 177; *Stasiówka* 1890 SG XI 284; *Stasiówka* 1921 Sk IV 2; *Stasiówka, -ki, stasiowski* 1966 UN 105, 17. — Początkowo n. *Staszówka*, od n. os. *Stasz, Stasz* (: *Stanisław*) RymSEN II 478, z suf. *-ówka*. Od XIX w. n. *Stasiówka*, pod wpływem zdrobniałej formy *Stas*. Lit.: BorPodl(kartoteka). PS

Stasiówka (2), wś, tarn., gm. Dębica, 6 km na płd.-wsch. od Dębicy: *Stasiowka* (1441) KMłp IV 394; *Staszowka* 1470-80 DB II 265; *Sthaszczowka* 1508, *Stasiowka* 1536 ŻDz XV 467, 542; *Stasiowka* 1581 ŻDz XIV 247; *Stasiówka* 1776 Szady 292; *Staszowka* 1779-83 MpMieg; *Stasiowka* 1794 Ga Qq2; *Stasiowka* 1802 Crusius III/2, 368; *Stasiówka* 1890 SG XI 284-5; *Stasiówka, -ki, stasiowski* 1965 UN 55, 57; gw. *staśufka, -Ki, staśoski*. — Okresowo *Staszówka*, w XIX w.

też *Staszowa*, por. n. os. *Stasz, Stasz* SSNO V 196, 197. Lit.: OPilz 55; Szady, Dekanat Pilzno w Descriptio ecclesiarum parochialium et beneficiorum in dioecesi Cracoviensi parte Cisvistulana consistentium z 1776 roku, [w:] Z dziejów Brzostku. Studia i materiały, t. II, 2009, 292. **IN Staszwinen** zob. **Staszwiny Staszak** zob. **Bledzewo Staszewięta** zob. **Kłopoty-Stanisławy Staszewo** zob. **Staniszewo** (1) **Staszic**, wś, zamoj., gm. Uchanie, 18 km na płn.-zach. od Hrubieszowa: *Staszyc*, kol. 1921 Sk IV 31; *Staszic, -ca, staszicowski* 1970 UN 109, 28; gw. *kolońia stasic, -ńii stasic*. — Od nazw. Stanisława *Staszica*, właściciela dóbr, do których należała wś (SG III 186, 459). Mieszkańcy używają nazwy z członem *Kolonja*. Lit.: CzChelm 192. BCz

Staszkowa zob. **Staszkówka Staszkowo**, wś włączona do Starych Jabłonek, olszt., gm. Ostróda, 9 km na wsch. od Ostródy: die *Barwiesen* genandt 1601 Hart 27; (*Barenwiese*) ok. 1780 HAPr IV 187; *Baarwiese* 1789 Goldb I 11; *Baarwiese (Maderwiza)* 1820 Wald 206; *Baarwiese* — *Maderwiza* 1879 KętN 199; *Baarwiese, Maderwiza* 1880, *Maderwiza*, niem. *Baarwiese* 1884 SG I 65, V 892; *Baarwiese* — *Madrowizna* al. *Maderweza* 1946 Ley I 73; *Baarwiese* — *Staszkowo, -a, staszkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Staszkowo, -wa* 1982 WUN III 337; gw. *madrowizna/maderweza, -wezy*. — Dawna n. niem. złożona, por. n. os. *Bar* (dniem. *baar, bahr* 'niedźwiedź') Gott 100 + *Wiese* 'łąka'. Nazwa spolonizowana fonetycznie jako *Maderwiza//Maderweza*, też jako *Madrowizna* wskutek skojarzenia z niem. n. os. *Mader//Mader* Gott 336 lub ap. *madare, mader, mader* 'kosiarz, żniwiarz' oraz dostosowaniem do pol. n. z suf. *-izna*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staszkowo*, a w 1996 r. zniesiono (MPol nr 79, poz. 714). Lit.: Biolik, PMT X 119; CzNiem 166. RP

Staszowska zob. **Staszkówka Staszówka**, wś, nowosąd., gm. Gorlice, 14,5 km na płn.-zach. od Gorlic: *Staszowca* 1382 SHGKr(CB 1, 7); *Staszowka* 1418 Hel II nr 1557; *Staszowska* 1430 SHGKr(TCz 378, 47); *Staszowska* (1461)1634 KTn 458; *Staszowca* 1463 SHGKr(TB 1, 223); *Staszowka* 1470-80 DB III

201; *Stasowka* (1480)1634 KTn 521; Jacobus Johannis Staskowsky de *Stawkowka* (!) 1488 MUKr I 473; *Stassyowka* 1504 SHGKr(TCz 7, 183); *Sthasskowska* 1505 Matr III nr 2288; *Staszowka* 1564 Lukrak I 120; *Staszowka* 1581 ŹDz XIV 118; *Staskowa* (1598)1618 MBiecz 353; *Staszowka* 1659-64 Lukrak 101; *Staszowka* 1680 Rej 293; *Sastuwka* (!) 1779-83 MpMieg; *Stajzkowka* 1794 Ga Qq2; *Staszowka* 1802 Crusius III/2, 368; *Staszówka* 1890 SG XI 285-6; *Staszowka, -ki, staszowski* 1965 UN 56, 27. — Od n. os. *Stasz, Staszek* SSNO V 196, 197 (: *Stanisław*), z suf. *-ówka*; przejściowo też z suf. *-owa, -owska*. Lit.: RBiecz 47. IN

Staszowa zob. **Stasiówka** (2) **Staszowice** (1), wś, wroc., gm. Wińsko, 10 km na pld.-zach. od Żmigrodu: *Sitte* 1644 MpDSWol; *Sitte* 1712 MpDSOls; *Sitta* 1739 MpWielOels; *Sigta* 1743 SNGŚI XIII 44; *Sygda* 1779 Busching XIII 295; *Sygda (Sitta)* 1785 Z IV 392; *Sitte, Sygda* 1796 Z XIII 201; *Sygda (Sitta)* 1803 WBeschr VII 74; *Sitta* 1809 MpAtSchl 8; *Siegda* 1814 National-Zeitung der Deutschen, 06.01.1814, 660; *Sigda, Sygda, Sitta* 1818 Korn 241; Dieses ist die Gegend auf *Sigota* zu ... dem benachbarten Dorfe *Sigota* ... Dieses Dorf heisst auch nur in der gewöhnlichen Mundart *Sitte*, sein urkundlicher Name ist *Siegda* 1819 Schwarz, Blatter... 38, 45; *Sigda*, auch *Sygda*, od. *Sitta* 1821 Rumpf III 104; *Sitte* 1829 MpSchlKr(Bres XVIII); *Sigda* 1829 MpSchlKr(Bres XIX); *Sigda*, auch *Siegda*, (vulgo *Sitte* genannt) 1830, *Sitte*, Volksaussprache von *Sigda* 1830 Kn 727, 730; *Sigta* 1839 Starke 341; das Dorf *Siegta*, unter dem Volke *Sitte* genannt 1840 Goedsche 64; *Sigda*, auch *Siegda* (vulgo *Sitte* genannt) 1845 K 636; *Siegda* 1900 Myc 84; *Siegda* 1941 Wrzosek 24; *Siegda* — *Staszowice, -ic, staszowicki* 1948 MPol nr 14, poz. 55; *Staszowice (Zagroda)* 1975 Mp-25(442.44); *Staszowice, -wic* 1982 WUN III 338. — Nazwa *Siegda, Sitte* zapewne w związku z jedną z n. os. na *Sieg-* (< stwniem. *sigu*, niem. *Sieg* 'zwycięstwo' Gott 459), np. *Sigdag, Sidag* (: *Sigitac* < *Sigu*), *Sigete* (: *Sigidio* < *Sigu*) ForstPN 1323, 1331 oraz *Sitte, Sitt* (: *Sitto* < *Sieg*) Gott 460. W podaniach ludowych łączono omawianą nazwę bezpośrednio z ap. *Sieg*, czy nawet z okrzykiem *Sieg-da!* (w zamierzonych czasach w tej okolicy miała się roze

grać jakaś bitwa). Formę *Sitte* E. Schwarz uważa za gwarową, lokalną. Zakładając, że n. *Siegda, Sygda* były chronologicznie pierwsze, nie można wykluczać, że są to zgermanizowane postaci n. słow., może od notowanej w XIII w. n. os. *Sygota (Żegota?)*, graficznie tożsamej z przytaczanymi przez E. Schwarza postaciami, por. *Sygota filius domini Jesconis de Bencowitz* 1313 CdSil II 123. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staszowice*, zapewne na podstawie zapisu dla zaginionej wsi *Staszowice* (2). Lit.: SNGŚI XIII 44; Korn, Schlesien in seinem ganzen Umfange (...), 1818, 241; Schwarz, Blatter für die gesammte Schlesische Alterthumskunde, H. 1, 1820, 38, 45; Starke, Justiz-Verwaltungs-Statistik des Preussischen Staats, Abt. 1, 1839, 341; Goedsche, Schlesischer Sagen-, Historien- und Legendenschatz, 1840, 64-5; Hoffmann-Krayer, Bachtold-Staubli, Hand-worterbuch des deutschen Aberglaubens, B. IX (Nachtrage), 1938/41 [1987], 217-8. PS

Staszowice (2), wś zaginiona, znajdowała się w pobliżu Trzebnicy i Wołowa, wroc.: Item dominus Henricus archidiaconus Wratislaviensis tenet villam *Stassowitz* nomine gracie de mensa domini ok. 1300 CdSil XIV 55. — Od skróconej n. os. *Stasz*, z suf. *-owice*; n. zmieniono jako *Stassowitz*. Niewykluczone, że zapis ten odnosił się do wsi *Trzesowice*, por. CdSil XIV 55, przyp. 94, SUr II 172, 344. Lit.: Kozierowski, SIOcc VIII 310. PS

Staszowska zob. **Staszówka Staszów** (1), wś, rad., gm. Kozienice, 7 km na pld.-wsch. od Kozienic: *Miedziliessie* 1569 ŹDz XIV 322; *Międzyleś* czyli *Staszow* 1783-84 RejKor 382; *Staszow* czyli *Międzyleś* 1786 MpCzajSd; *Międzylesie, Staszow* 1787 Spis 417; *Miedzylesie ... Staszow* 1787 SzadyLBCr 93; *Staszow v. Międzylesie* 1788, 1791 MpPerSd; *Mędzilesie, Stassow* 1801-04 MpHeld; *Staszow* 1802 Crusius III/2, 368; *Medzilesie, Stassow* 1808 MpWGal V; *Staszów* 1827 Tabella II 195; *Staszów* 1839 MpKwat V 6; *Staszów* 1890 SG XI 286; *Staszów* 1933 SkBy 1617; *Staszów, -szowa, staszowski* 1970 UN 25, 6. — Dawniej zapewne dwie miejscowości: *Staszów*, od n. os. *Stasz*, z suf. *-ów*, oraz *Międzylesie// Międzyleś* (zob. *Międzylesie* (2), *Międzyleś* (1)), które następnie połączone w jedną wieś; do przełomu XVIII i XIX w. stosowano obie nazwy obocz-

Staszów

nie. Ostatecznie utrwałała się n. *Staszów*. Lit.: KopRad 338; Nieckula, -ov- 195.

IN/PS

Staszów (2), mto, tarnob.: de *Stassow* 1325— -27 MVat I 156; in *Staszow* (1345) ZDK I 65; *Stas-* *szow* 1357 ZDM I 109; de *Staszow* 1397 Sand nr 155; *Staschow* 1470-80 DB II 319; *Sthaszow* 1471 Matr I nr 653; *Sthaschow* 1505 Matr III nr 2268; *Szthassow*, *Staszow* 1510 Matr IV/1, nr 1001, 1011; In *Staschow* opido 1529 LR 231; *Staszow* 1564-65 Lusand 94; *Staszow* 1578 ŻDz XIV 169; *Staszow*, mko 1783-84 RejKor 312; *Staszów*, mto 1890 SG XI 286-7; *Staszów*, -szowa, *staszowski* 1970 UN 33, 5. Lit.: KSand 188; RospSEMiG 366; RymNmiast 227; Nieckula, -ov- 195. IN **Staszówek**, cz. Staszowa, dawniej wś, tarnob.: *Staszówek* 1783-84 RejKor 312; *Staszówek* 1787 SzadyLBCr 116; *Staszówek* 1827 Tabella II 195; *Staszówek* 1877 Zin II 177; *Staszówek*, wś 1890 SG XI 287; *Staszówek*, wś 1933 SkBy 1617; *Staszówek*, -wka 1970 UN 33, 5. — Od n. m. *Staszów* (2), z suf. -ek. IN **Staszówka**, cz. wsi Hucina, dawniej wś, rzesz., gm. Niwiska: *Hucina-Staszówka* 1952 UW 259; *Staszówka* 1961 Mp-25(Kolbuszowa); *Staszówka*, -ki, *staszowski*, wś 1965 UN 59, 38; *Staszówka*, -ki 1982 WUN III 338. — Początkowo n. zestawiona *Hucina-Staszówka*; człon pierwszy ponowiony z n. wsi *Hucina* (zob.), człon drugi od n. os. *Stasz*, z suf. -ówka. Wtórnie elipsa członu pierwszego. IN **Staszówka** zob. **Stasiówka** (1, 2), **Staszkówka Staszyce**, kol., dawniej wś, chełm., gm. Wierzbica, 17 km na płn.-wsch. od Chełma: *Staszyce*, wś 1952 UW 134; *Staszyce*, -szyc, *staszyce-ki*, wś 1970 UN 108, 38; *Staszyce*, -szyc 1982 WUN III 338. — Od nazw. *Staszyce* (: *Stasz*), w l. mn. Niewykluczone, że n. ma związek ze Stanisławem Staszicem, który był właścicielem wielu dóbr w tym regionie. Współczesne nazw. *Staszyce*, choć nieliczne, występuje głównie w woj. lubelskim (por. Snazw IX 41). Lit.: CzChełm 192. BCz **Staszyn** (1), cz. wsi Kępie, dawniej wś, kiel., gm. Kozłów: *Podstaszynie* 1790-92 SHG- KrMat 291; *Staszyn* 1827 Tabella II 195; *Staszyn* 1877 Zin II 177; *Staszyn*, wś 1890 SG XI 287; *Staszyn*, wś 1933 SkBy 1617; *Staszyn* 1963 Mp-25(Miechów); *Staszyn*, -na 1964 UN 7, 49.

— Początkowo *Podstaszynie*, od wyrażenia przyimkowego *pod Staszynem*, z suf. '-e'; por. n. lasku *Staszyn* 1783 SHGKrMat 291, ta od n. os. *Stasz*[^]), z suf. -in. Lit.: KopKiel 175.

IN

Staszyn (2), os. zaginiona, leżała koło Kłęcka, pozn.: *Stasin* eciam cum lacu nomina Cubuchowo (1243)XVIII KW I 202. — Od n. os. *Stasz(a)*, z suf. -in. Lit.: ZierWlkp(kartoteka).

PS

Staški zob. **Dworaki Staškowięta** zob. **Dworaki Staświny**, wś, suwał., gm. Miłki, 10,5 km na pld.-wsch. od Giżycka: [Schulz zu *Eisermuhl*] 1475 BiałOsad 57, przyp. 7; [*Eisermuhle*] 1475 KęŁ 488; Jan von *Steszenit* 1562 BiałOsad 142, przyp. 224; *Staswinnen*, wś 1785 Goldb III 202; *Stasswinnen* 1796-1802 MpSchrot XII; *Stas-* *zwinnen* ok. 1845 MpRey nr N; *Staschwinnen*

— *Staświny* 1879 KęŁN 157; *Staświny* 1890 SG XI 285; *Eisermuehl* 1938, *Stasswinnen* — *Staświny* 1941 Choj 129; *Eisermuhl* — *Staświny*, -in, *staświński* 1946 MPol XXV nr 142; *Staświny*, -win 1982 WUN III 338; gw. *staźvini*. — Pierwotna n. niem. od ap. *Eis*, śrdniem. *iser* 'metal' oraz *Muhle*, śrdniem. *mole* 'młyn' (wskazuje na istnienie w tej okolicy huty żelaza lub młyna). Kolejna n. wsi *Steszenit*, *Stasswinnen* nawiązuje do n. jez. *Staświn*, dziś *Staświńskie Łąki*, por. zapisy *Stadsewin* 1556, *Staszwein* 1595, *Staswin* 1748, *Stasswinner Wsn.* 1820, *Staświńskie Łąki*, *Staśjin-* *skie Łąki* 1929 Ley II 85, oraz do n. rz. *Staświnka*, por. *Staszwin* 1479 KęŁ 488. Do nazw por. też śrdniem. *stat*, genetivus *stades* 'miasto, miejscowość, zamek' i *winne* 'pastwisko' Lubben 375, 585. W wyniku ściągnięcia fonetycznego n. przybrała postać *Stasswinnen*, do członu *Stass-* por. n. os. *Stas*, *Staschen*, *Stafī(en)* (: *Anastasius*) Gott 470. Nazwa *Staświny* pojawia się w XIX w. i jest adaptacją fonetyczno-fleksyjną niem. n. *Stasswinnen*. W 1938 r. wprowadzono urzędowo starą n. niem. *Eisermuhl*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Staświny*. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 123; BiałOsad 11, przyp. 38, 20-1, przyp. 25, 56-7, 60-1, 63, przyp. 55, 80, 82, 105, przyp. 302, 181 i in.

RP

Statzen zob. **Stacze** (1, 2) **Stauberwitz**

zob. **Ściborzyce** (2) **Stauchwitz** zob.

Szczepankowo (3) **Staude** zob.

Studzionka (2)

Stauwerder zob. **Dzierżno** (2) **Stavenow** zob. **Stabenow Staw** (1), wś, chełm., gm. Chełm, 9 km na pñ.-zach. od Chełma: *Staw* 1430 Chełm 1, 352; *Staw* 1564 ŹDz XVIII/1, 179; *Staw* 1652 AWAK XXXIII 381; *Staw* 1783-84 RejKor 2; *Staw* 1786 MpPerLu; *Staw* 1890 SG XI 289; *Staw, -wu, stawski* 1970 UN 108, 31. — Od ap. *staw* 'naturalny lub sztuczny zbiornik wody' Sstp VIII 450. Wieś była gniazdem rodziny Stawskich (SG XI 289). Lit.: CzChełm 192.

BCz

Staw (2), wś, gorz., gm. Lubiszyn, 7,5 km na pñd.-wsch. od Myśliborza: villas ... *Staffelde* 1298 CdB A XVIII 442-3; *Staffelde, Staffeld* 1337 LandbNM 91, 109; in villa *Staffelde* prope Sol- din (1343) CdB A XII 295; *Staffelde* (1543) CdB A XVIII 520; *Staffelde* 1775 BuschingMB 268; *Staffelde* 1833 MpUMbl 1632; *Staffelde* — *Staw, -wu, stawski* 1947 MPol XXV nr 111; *Staw, -wu* 1982 WUN III 338. — Dawna n. niem. zapewne od nazw. rodziny rycerskiej *Staffelde* pochodzącej z okolic Magdeburga, przybyłej w XIII w. na Pomorze; n. os. i n. wsi w związku z *staffel, stapelfeld* 'pole na skraj lasu'. Nazwa *Staw* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 409-11. BCz **Staw** (3), wś, dawniej mko, kal., gm. Szczytniki, 8 km na pñ.-zach. od Błazsek: villam *Staw* (1213)1293 KW I 78; *Staw* 1387 KW III 588; *Stafwi* (!) 1398 Łęcz I nr 5608; de *Staw* 1400, de *Staw* 1409 KZKal nr 25, 3100; *Staw, oppidum* 1511-23 ŁLB II 65; *Staw* 1563 ŹDz XIII 309; *Staw, oppidum* 1579 ŹDz XII 130; *Staw, mko* 1783-84 RejKor 170; *Staw* 1802-03 MpGillyPr; *Staw* 1827 Tabella II 195; *Staw* 1839 MpKwat I 3; *Staw, os. miejska i dobra* 1890 SG XI 288; *Staw, -wu, stawski* 1971 UN 80, 39. Lit.: SHGŁęcz II 115-6; RymNmiast 228. KW

Staw (4), wś, koniń., gm. Strzałkowo, 8 km na pñ.-zach. od Słupcy: de *Sthaw* 1271 KorPrał IV 82; de *Staw* 1390 MVat VIII 114; de *Stawowo* 1390, de *Stawa* 1393 Lek I nr 868, 1457; de *Sta- we* 1415 RWlkp II nr 436; *Sthaw* 1511-23 ŁLB I 308; *Staw* 1552, *Sthaw* nobilium 1565, *Staw* 1576, *Sthaw* 1577, *Stawszczy* 1577, *Staw* 1591 RPobKal(ASK I 6, 11, 12, 13); *Staw* 1618-20 PKal 173; *Staw* 1788 Busching XXII 65; *Staw* 1839 MpKwat I 2; *Staw* 1890 SG XI 289; *Staw, -wu* 1982 WUN III 338. — Od ap. *staw*, efeme

rycznie z suf. -owo. Zapis *Stawe*, o ile nie wynika z błędnego odczytania (e = a), kryje formę *Stawie*, z suf. *-bje. Efemeryczna n. *Stawscy* od nazw. właścicieli, por. de sorte Martini *Sthawski* 1565, Sigmund y Wocziech *Stawszczy* 1577 RPobKal (ASK I 13, 11). Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS **Staw** (5), wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 5 km na pñd.-zach. od Gąbina: [Stanisław Dubiel ze *Stawu*] 1519 Pacuski 132; *Sthaw* 1533 AS II 269; *Staw* 1579 ŹDz XVI 197; *Staw* 1792 MpPerRw; *Staw* 1827 Tabella II 195; *Staw* 1839 MpKwat III 3; *Staw, folw.* 1890 SG XI 288; *Staw, folw.* 1921 Sk I 34; *Staw, -wu, stawski* 1971 UN 125, 35. Lit.: Pacuski 132; WójcikRaw 153. UB **Staw** (6), wś, sier., gm. Czarnożyły, 4 km na pñ.-wsch. od Wielunia: *Staaf* 1377 SHGWiel 156; de *Staw* 1395 Hube, Prawo... 83; de *Staw* 1461 AC II nr 824; *maior Staw* 1468 SHGWiel 156; *Staw* 1472 Matr I nr 884; *Staw* 1511 ŹDz XIII 211; *Magnastaw* 1511/12 VisitGn 385; *Staw maior, Staw* 1511-23 ŁLB II 95, 137; *Staw* 1552 ŹDz XIII 291; *Staw* 1783-84 RejKor 137; *staw* 1789 MpCzaj Sier; *Staw* 1827 Tabella II 195; *Staw* 1839 MpKwat II 6; *Staw* 1890 SG XI 288; *Staw, -wu, stawski* 1974 UN 52, 11; gw. *stof, -vu, stavos^o*. — Okresowo z łac. członem *maior, magna* 'duży, większy'. Lit.: SHGWiel 156-7; Hube, Prawo polskie w 14 wieku. Sądy ich praktyka i stosunki prawne społeczeństwa w Polsce ku schyłkowi 14 wieku. Dodatki — B. Akta, 1886, 83. KW

Staw (7), wś, tor., gm. Papowo Biskupie, 11 km na pñ. od Chełmży: *Stabe* 1398 GA 517; *Staeben* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Steben, Steeben* 1418 GA 464; *Stabe* ok. 1423/24 DK 93; *Steben, Stabe* 1438 GZ 96, 97; *Steben* 1440 AST II 207; *Staw* 1456 Matr I nr 332; czum *Staben* 1480 Font XLI 44; *Stab* XV KętL 76; *Stabon* 1510 Matr IV/1, nr 1038; *Staw* (1603)1764 Font XXXIV 405; Wieś *Staw* 1646 Font XL 55; Villa *Staw* 1667-72 Font VI-X 46; *Staw* 1723 Font XLII 66; ze *Stawu, z ... Stawem*, Wieś *Staw* 1759 Font XLVII 82, 101, 119; *Staw* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Staw* 1879 KętN 124; *Staw* 1890 SG XI 289; *Staw* 1921 Sk XI 58; *Staw, -wu, stawski* 1971 UN 175, 13. — Zniemczone zapisy *Stabe, Steben* podobne do zapisów dla n. *Stablewice* (zob.), które można podejrzewać o pruską genezę. Nie można wyklu

Stawowiczki

czyć, że zapisy oddają słow. w jako b, w związku z wahaniami w : b w dialektach niemieckich. Lit.: SHGCh 122.

KW

Staw zob. **Brodowo-Staw**, **Staw Noakowski**, **Staw Ujazdowski**, **Stawce**, **Stawki** (2), **Stawy** (1) **Staw Kunowski**, wś, kiel., gm. Brody, 12 km na płd.-wsch. od Starachowic: *Staw Kunowski*, os. fabr. i kol. 1933 SkBy 1617; *Staw Kunowski* 1966 Mp-25(Hża); *Staw Kunowski*, -wu -kiego, stawski 1967 UN 20, 9. — Od ap. *staw* i n. m. *Kunów* (2), zob. Lit.: KopKiel 88. IN

Staw Niemiecki zob. **Niemienice** (1) **Staw Noakowski**, dziś *Staw Noakowski* i *Staw Noakowski-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Nielisz, 18 km na płn.-zach. od Zamościa: *Sthaw* 1601 CzChełm 192; *Staw* 1779-83 MpMieg; *Staw* 1786 MpPerLu; *Staw* 1827 Tabella II 195; *Staw Noakowski*, wś 1890 SG XI 289; *Staw Noakowski*, wś i kol. 1921 Sk IV 125; *Staw Noakowski*, -wu -kiego, *Staw Noakowski-Kolonia*, -wu -kiego-nii, *stawski*, dwie wsi 1967 UN 122, 35; *Staw Noakowski*, -wu -kiego i *Staw Noakowski-Kolonia*, -wu -kiego-nii 1982 WUN III 338. — Dawniej *Staw*, wtórnie n. zestawiona z członem od nazw. właściciela Adolfa *Noakowskiego* dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi *Staw Ujazdowski*. Dodatkowy człon dyferencyjny od ap. *kolonia*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Staw Ujazdowski, dziś *Staw Ujazdowski* i *Staw Ujazdowski-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Nielisz, 20 km na płn.-zach. od Zamościa: *vastitas dicta Staw* (1419)1614 ZDM VII 29; *Staw* ac Uiaz- doweck 1564 ŻDz XVIII/1, 198; *Staw* 1783-84 RejKor 18; *Staw* 1827 Tabella II 195; *Staw Ujazdowski*, wś i folw. 1890 SG XI 289; *Staw Ujazdowski*, wś i kol. 1921 Sk IV 125; *Staw Ujazdowski*, -wu -kiego, *Staw Ujazdowski-Kolonia*, -wu -kiego-nii, *stawski* 1967 UN 122, 35. — Wtórnie n. zestawiona z członem dyferencyjnym od n. pobliskiej wsi *Ujazdów* dla odróżnienia od wsi *Staw Noakowski*. Dodatkowy człon odróżniający od ap. *kolonia*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stawce, dziś *Stawce* i *Stawce-Kolonia*, dwie wsi, tarnob., gm. Batorz, 15 km na płd. od Bychawy: *Staw* 1409 ZLub nr 309; *Staw* 1417 SHGLu III 221; *Sthawce* 1529 LR 35; *Stawce* 1531 ŻDz XIV 374; *Stawiecz* 1564 RPobLu 611v; *Stawce* 1626 RPobLu 79; *Stawce* 1783-84 RejKor 366; *Stawce* 1787 Spis 440; *Stawce*, wś i folw. 1890

SG XI 290; *Stawce*, wś i folw. 1933 SkBy 1617; *Stawce*, -wiec, *Stawce-Kolonia*, -wiec-nii, *sta- wiecki* 1970 UN 112, 11. — Początkowo n. *Staw*, wtórnie *Stawce*, od ap. *staw*, z suf. -ce, lub od ap. *stawiec* 'mały staw', w l. mn., okresowo w XVI w. także w l. poj. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 221; KosLu 73. IN **Stawek** (1), cz. Juncewa, dawniej wś, bydg., gm. Janowiec Wielkopolski: *Stawek*, os. wiejska 1890 SG XI 292; *Stawek* 1902 MycPn 229; *Stawek*, wś 1921 Sk X 127; *Stawek*, -wka 1971 UN 192, 25; gw. *stavek*, -fka. — Od ap. *stawek* 'mały staw'. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS

Stawek (2), dziś *Stawek*, wś, i *Stawek-Kolonia*, kol., dawniej dwie wsi, chełm., gm. Cyców, 17 km na płn. od Rejowca Fabrycznego: *Stawki* 1783-84 RejKor 3; *Stawek* 1796 PerOpis I 49; *Stawek* 1802 Crusius III/2, 369; *Stawek* 1827 Tabella II 195; *Stawek*, wś i folw. 1890 SG XI 291; *Stawek*, wś i kol. 1921 Sk IV 11; *Stawek*, -wku, *Stawek-Kolonia*, -wku-nii, *stawecki*, dwie wsi 1970 UN 108, 7; *Stawek*, -wku, *Stawek-Kolonia*, -wku-nii 1982 WUN III 339. — Od n. m. *Staw* (1), z suf. -ek, w pierwszym zapisie w l. mn. W n. zestawionej z członem dyferencyjnym od ap. *kolonia*. Lit.: CzChełm 192. BCz

Stawek (3), wś, lub., gm. Spiczyn, 8,5 km na płn.-zach. od Łęcznej: *Stawek*, kol. 1933 SkBy 1618; *Stawek* 1961 Mp-25(Lublin); *Stawek*, -wka, *stawski* 1969 UN 113, 23. — Od ap. *stawek*; miejscowość powstała przy niewielkim stawie, istniejącym do dziś. IN **Stawek** (4), gaj. i leśn., dawniej wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 3 km na płd. -zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Stawek*, w *Stawku* 1859, *Grabownica Stawek*, w *Grabownicy Stawku* 1860, *Stawek* 1867 APWarsz, sygn. 79/92/0/-/74(k. 64), 75(k. 32v), 82(k. 83); *Stawek*, wś i fol. 1877 Zin II 178; *Stawek*, wś i folw. 1890 SG XI 291; *Stawek*, -wka, cz. Nowej Grabownicy 1971 UN 134, 21; *Stawek*, -wka 1982 WUN III 338. — Okresowo *Grabownica-Stawek*, o członie pierwszym zob. *Grabownica* (1a). UB **Stawek** (5), wś, piotr., gm. Kleszczów, 13,5 km na płd.-zach. od Bełchatowa: *Stawek* 1877 Zin II 178; *Stawek* 1890 SG XI 291; *Stawek* 1921 Sk II 72; *Stawek*, -wka, *stawecki* 1972 UN 39, 22; gw. *stavek*, -wka, *stafkoski*. — Na obszarze nieza-

mieszkań wsi znajdują się obecnie tereny eksploatacyjne kopalni Belchatów.

KW

Stawek (6), wś, siedl., gm. Latowicz, 14 km na płd. od Kałuszyna: *Stawek* 1801-04 MpHeld; *Stawek* 1827 Tabella II 195; *Stawek* 1839 MpKwat V 5; *Stawek* 1890 SG XI 291; *Stawek*, -wka 1982 WUN III 339. *UB Stawek* (7), wś, sier., gm. Czarnożyły, 7 km na płn.-wsch. od Wielunia: *parva Stawek* 1468, 1469 SHGWiel 157; *Stawek* 1472 Matr I nr 884; *Sta- uek* 1511 *ŻDz* XIII 211; *Stawek* 1511/12 ViSitGn 389; *Stawek* 1511-23 ŁLB II 136; *Stawek* 1552 *ŻDz* XIII 291; *Stawek* 1783-84 RejKor 137; *stawek* 1789 MpCzaj Sier; *Stawek* 1802-03 MpGillyPr; *Stawek* 1827 Tabella II 195; *Stawek* 1839 MpKwat II 5; *Stawek* al. *Stawki* 1890 SG XI 291; *Stawek* 1921 Sk II 136; *Stawek*, -wku, *stawkowski* 1974 UN 52, 11; gw. *stovek*, -*fka*, *stovos*°. — Od n. m. *Staw* (6), z suf. deminutywnym -*ek*. Początkowo n. z członem odróżniającym od przym. łac. *parvus* 'mały'. Lit.: SHGWiel 157. KW **Stawek** (8), wś, włoc., gm. Kowal, 14 km na płd.-wsch. od Kowala: *Stawek* 1921 Sk I 197; *Stawek* 1952 UW 59; *Stawek*, -wka 1982 WUN III 339. KW **Stawek** zob. **Stawki** (1a, 7b, 10) **Stawen** zob. **Stawiska** (6) **Stawęcín** zob. **Stanęcín Stawiane**, wś, łomż., gm. Grabowo, 6 km na płd.-zach. od Szczuczyna: Stanisłai Sthawyany ... de *Granczytze* 1497 Matr II nr 816; *Gręndi Stawiane* 1577 *ŻDz* XVI 361, 363; *Stawiane* 1783 MpPerMz; *Stawiane* 1788 Busching XXII 410; *Grondy Stawiane* 1827 Tabella I 152; *Stawiane* 1890 SG XI 292; *Stawiane* 1921 Sk V 93; *Stawiane* 1952 UW 162; *Stawiane*, -nych 1982 WUN III 339. — Na włókach nadanych w 1426 r. (MkM I nr 235) powstała grupa wsi *Grędzice*//*Grądy*, później *Grą- dy-Michały*, *Grądy-Możdżenie*, *Grądy-Pasiechy* (dziś *Pasichy*) i *Grądy-Stawiane* (dziś *Stawiane*). O członie pierwszym zob. *Grądy-Michały*, człon drugi od n. os. *Stawiany* (por. pierwszy zapis), w l. mn. Lit.: WiśnGraj 71. *UB Stawianiec* zob. **Odrawąż** (3) **Stawiany** (1), wś, kiel., gm. Kije, 9,5 km na płn.-wsch. od Pińczowa: inter ... *Stawan* (1250) Kkk I 38; in *Stawem* 1349, *Stawiany* (1354) KMłp III 78, 93; *Stawani* 1372 ZDM I 176; *Stawany*

1398 Sand nr 179; *Stawiany* 1470-80 DB I 458; *Stawiany*, *Stawany* 1529 LR 185, 382; *Stawiany* 1564-65 Lusand 53; *Stawiany* 1579 *ŻDz* XIV 219; *Stawiany* 1783-84 RejKor 253; *Stawiany* 1787 Spis 403; *Stawiany* 1890 SG XI 292; *Stawiany*, -wian, *stawiański* 1969 UN 29, 35. — Nazwa określająca pierwotnie ludzi mieszkających nad stawami (lub pochodzących z miejscowości *Staw*), od ap. *staw*, z suf. '-any'. Lit.: KSand 189; KopKiel 274. IN

Stawiany (2), wś, pozna., gm. Skoki, 6,5 km na płd.-wsch. od Skoków: *Sthavany* (1298)1546 KW II 150; in villa *Stavyani* (1348)1555 KW II 602; de *Stawani* 1398 Lek II nr 1111; de *Stawany* 1439 AC II nr 346; *Sthawyany*, *Szthawyany*, villa 1511-23 ŁLB 66, 68; *Stawiani* 1580 *ŻDz* XII 144; *Stawiany* 1618-20 PKal 188; *Stawiany* 1783-84 RejKor 27; *Stawiany* 1802-03 MpGillyPr; *Stawiany* 1890 SG XI 292; *Stawiany*, obsz. dw., folw. 1921 Sk X 111; *Stawiany*, -wian, os. 1982 WUN III 339; *Stawiany*, -wian, *stawiański* 2011 DzU nr 291, poz. 1711. Lit.: ZierWłkp(kartoteka). PS

Stawiczna Wola zob. **Stawiska** (5) **Stawie** zob. **Staw** (4), **Stawy** (1) **Stawiec** (1), wś, elbl., gm. Nowy Staw, 1 km na płn. od Nowego Stawu: das dorff czume Nu- wen Tiche 1316 PrUr II 102; *Neuntich* daz dorff ok. 1399 ZHM 26; *Nuwetich* das dorff 1402 MKB 71; *Neuteichsdorf* 1510-29 Font XLV 32; *Wieś Nitiska*, z miemiecka *Neichtichsdorph* 1565, *Wieś Nityska*, *Neichtichsdorff* 1570 Lumalb 6, 4; ze wsią *Nitiska*, *Wieś Nitiska* 1590, *Wieś Ny- tyska* albo *Neichtyssdorff* 1636 Font XLVIII 3, 4, 92; Ex villa *Neiteichsdorf* 1647 Font IV 112; *Wieś Neytyska* alias *Neytychdorff* 1675 Font LVIII 91; *Nityska Wieś* 1682 Font V 36; *Wieś Nityska*, *Neyteyschka Wieś* 1696, *Nityska wieś* 1707 Font LVIII 182, 186, 208; *Nityska Wieś*, *Wieś Neyty- ska* alias *Neuteichsdorff* 1711 Font LXII 83, 104; *Neuteichsdorf* 1796-1802 MpSchrot IX; *Neu- teichsdorf*— *Nityska Wieś* 1879 Kętn 29; *Nityska Wieś* al. *Nityska*, niem. *Neuteichsdorf* 1886 SG VII 161; *Neuteichsdorf*, fr. auch *Nityska* 1912 Bar 82; *Neuteichsdorf* 1925 MpMbl(1880); *Neuteichsdorf*— *Stawiec*, -wca, *stawiecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Stawiec*, -wca 1982 WUN III 339. — Dawniej n. niem. *Neuteich*, ponowiona z n. mta *Neuen- teich*, dziś *Nowy Staw* (1), później *Neuteichsdorf*

Stawowiczki

z drugim członem od ap. *Dorf*. Nazwa pol. *Wieś Nytyńska/Nytyńska Wieś* jest tłumaczeniem n. niem. z zachowaniem struktury: przymiotnik od n. m. (tu spolonizowanej fonetycznie n. sąsiedniego obiektu, zob. *Nowy Staw* (1)) + rzeczownik. Nazwa *Stawiec* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 111-2, 152; CzNiem 147. BCz

Stawiec (2), cz. wsi Kaźmierzewo, dawniej wś, włoc., gm. Bądkowo: *Stawecz* 1420 Koch nr 1935; *Stawyecz* 1449 CdP I 331; *Stawyecz* 1489 Lupbrz 114; *Stawiecz* 1527 Vlad XI 70; *Stawiecz* 1557-66 ŻDz XIII 4; *Sthaviecz* 1582 Vlad XIX 66; *Stawiec* 1598 Vlad XXI 166; *Stawiec* 1634 Rpodbrz 218; *Stawiec* 1674 Rpog 137; *Stawiec* 1783-84 RejKor 853; *Stawiec* 1785 MpPer- Ku; *Stawiec* 1827 Tabella II 195; *Stawiec* 1839 MpKwat II 2; *Stawiec*, os. 1890 SG XI 293; *Stawiec*, os. 1921 Sk I 100; *Stawiec*, wś i os. 1967 SM 1083; *Stawiec*, -wca, cz. wsi Zosin 1971 UN 172, 12; *Stawiec*, -wca 1982 WUN III 339. — Od ap. *staw*, z suf. '-ec.

KW

Stawiec (3), wś, wroc., gm. Milicz, 4 km na płn. od Milicza: *Stawicz* 1360 Darst XXXI 174; *Steffitz* 1739 MpWielOels; *Steffitz* 1787 Z VII 417; *Steffitz*, *Stawiec* 1845 K 652; *Stawiec*, *Steffitz* 1900 Myc 48; *Steffitz* 1941 SOV 360; *Steffitz* — *Stawiec*, -wca, *stawiecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Stawiec*, -wca 1982 WUN III 339. — Pierwotnie zapewne n. **Stawiec* (miejscowość leży na obszarze Stawów Milickich, istniejących od XIII w.); mniej prawdopodobne, że była to n. patronimicz- na **Stawice*, od n. os. *Staw* SSNO V 202. Nazwę zniemczono jako *Stawitz*, *Steffitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawiec*. Lit.: SNGŚI XIII 58; HaeG 151, przyp. 9. PS

Stawiec zob. **Stawce Stawierc(ije)** zob. **Stawiercje Podleśne Stawiereje Drugie** zob. **Stawiereje-Michalowięta**

Stawiereje-Jakubowięta zob. **Stawiereje Podleśne**

Stawiereje-Michalowięta, wś, łomż., gm. Szepietowo-Stacja, 8,5 km na pld.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: *Stawiereje Michalowię- ta* 1775 Gloger, Dawna ... 8; *Stawiereje drugie* 1795 MpPerPd; *Stawiereje Michalowięta*, w wsi *Stawiereje* 1812, *Stawiereie*, w wsi *Stawiereiach* 1818 APBiał, sygn. 5/164/0/-1(k. 8v), 3(k. 1);

Stawiereie Michalowięta 1827 Tabella II 195; *Stawiercie Michalowięta* (!) 1839 MpKwat VI 6; *Stawiereje Michalowięta* 1890 SG XI 293; *Stawiereje-Michalowięta* 1921 Sk V 114; *Stawiereje-Michalowięta*, -rej-wiqt, *stawierejski* 1974 UN 165, 87; gw. *cmaBep^uKi*, *cmaBep^uKy*§, *cmaBep^ucKU* Kondratiuk 523. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Stawiereje Podleśne*, drugie człony od liczebnika porządkowego *drugi* i od im. *Michał*, z suf. -owięta, por. *Michał* Stary z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 216. Nazwa gw. z deminutyw- nym suf. -ki. Lit.: Gloger, Dawna Ziemia bielska i jej częstkowa szlachta, 1873, 8; Maroszek, Dzieje obszaru gminy Szepietowo w XV-XX wieku, 2006, 147; Kondratiuk, Nazwy geograficzne i osobowe Białostoczczyzny, 2016, 523.

PS

Stawiereje Podleśne, wś, łomż., gm. Szepietowo-Stacja, 7,5 km na pld.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: Selo *Stawirey* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 216; Selo *Stawirei* ziemiane 1528 Maroszek 147; *Stawireie* 1569 UPL 243; *Sthawiereye* 1580, *Stawireie* 1591 ŻDz XVII/1, 95, 149; *Stawiereje Jakubowięta* 1775 Gloger, Dawna. 8; *Stawiercie Jakubowięta* (!) 1788 Busching XXII 174; *Stawiereje Podleśne* 1795 MpPerPd; *Stawiereie podleśne* 1827 Tabella II 195; *Stawiercie Podleśie* (!) 1839 MpKwat VI 6; *Stawiereje Podleśne* 1890 SG XI 293; *Stawiereje Podleśne*, folw. 1921 Sk V 114; *Stawiereje Podleśne*, -rej -nych, *stawierejski* 1974 UN 165, 87; gw. *dByp*, *dBopy*, *dBopcKi* Kondratiuk 523. — Od n. os. *Stawirej* SSNO V 204 (ta według SEMot I 250, 286 od *stawić*, *stawać* i *rej* 'przywódca, przodownik', wydaje się jednak zasadne łączenie jej również z wschłow. n. os. *Stawro* < grec. *stavrós*, *stavrós* 'krzyż'), w l. mn. Por. też n. os. *Stawirej* zw. Surmak (Surmal) 1650, 1651, *Stawirej* zw. Siwki Walenty 1675 Maroszek 15. Formy *Stawierce*, *Stawiercie* zapewne błędne. Wtórnie n. zestawiona, najpierw z członem *Jakubowięta*, od im. *Jakub*, z suf. -owięta, następnie *Podleśne* (: *pod lasem*), dla odróżnienia od n. wsi *Stawiereje-Michalowięta* (według J. Maroszka zapis z 1528 r. odnosi się także do tej wsi). Oboczna n. gw. od ap. *dwór*. Lit.: Gloger, Dawna Ziemia bielska i jej częstkowa szlachta, 1873, 8; Maroszek, Dzieje obszaru gminy Szepietowo w XV-XX wieku, 2006, 147; Kondratiuk, Nazwy geograficzne i osobowe Białostoczczyzny, 2016, 523.

PS

Stawierejki zob. **Stawiereje-Michalowięta**

Stawiguda, wś, olszt., gm. Stawiguda, 11,5 km na pñ.-wsch. od Olsztynka: *Stabegode, Stabegoi- de* 1357 Ger 171; ville *stabegoide* nunccupande (1357)1450 MWrm II 246; de *Stabigodden* 1488 ZGAE XXIII 187; Dorf *Stabegoda* 1560 MWrm

II 246, przyp. 1; *Stabegoda* 1564-80, *Stabigu- da* 1591-1603 PospWrm 147; *Stabegutten* 1615 RŁWrm 269; *Stawiguda* XVII Obląk 561; *Stabi- gotten* 1656 Kolberg 246; *Stabigotten* 1673-74 Bonk III 443; *Stabigut* 1755 MpEnd; *Stawigada* 1775 Busching IX 515; *Stabigotten*, wś 1789 Goldb I 225; *Stabijotten* 1796-1802 MpSchrot XVII; *Stabigotten* 1820 Wald 168; *Stabigotten* — *Stabigoda* 1879 KętN 198; *Stabigoda* 1890 SG XI 170; *Stabigotten* — *Stawiguda* 1946 Ley I 72; *Stabigotten* — *Stawiguda*, -y, *stawigudzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Stawiguda*, -dy 1982 WUN

III 339; gw. *stovigudallstażiguda*. — Pruska n. **Stabegude* złożona, por. prus. *stabis* 'kamień', lit. *stabas* 'posąg', łot. *stabs* i prus. *gudde* 'krzaki, krzewy'. W związku z mieszaniami się głosek *b* : *w* w n. pol. zachowane *w*, wariant niem. utrwalił *b*, prus. końcówka *-e* oddana pol. *-a*; nadto substytucyjne wahania *g* : *j*, *u* : *o* (oi!), *d* : *tt*. Wydawcy SG błędnie przytaczają dla tej wsi zapis *Schawoth* (1348), który odnosi się do wsi *Skajbo-* ty z datą 1388. W gwarze regularny rozwój *v* > *ż*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawiguda*. Lit.: Ger 171; PospWrm 147; Toepfen, Historisch- comparative Geographie von Preussen, 1858, 153; Steffen, Przyczynki językoznawcze z Warmii, KM-W 1962, 287-91; PrzybBalt 278. RP

Stawinoga, wś, ostroł., gm. Zatory, 8 km na pñ.-wsch. od Serocka: *Stawinoga* 1783-84 RejKor 683; *Stawinoga* 1827 Tabella II 195; *Stawinoga* 1839 MpKwat IV 3; *Stawinoga* 1890 SG XI 293; *Stawinoga* 1921 Sk I 140; *Stawinoga* 1952 UW 33; *Stawinoga*, -gi 1982 WUN III 339. — Od n. os. *Stawinoga* SSNO V 203, por. gw. ap. *stawinoga* 'chleb; przezwisko człowieka kulawego' SGPRei(kartoteka). UB

Stawischken zob. **Stawiska** (6)

Stawiska (1), wś, bydż., gm. Mogilno, 2 km na pñd. od Mogilna: *Stawiske* 1796-1802 MpSchrot XXIV; *Stawiska* 1802-03 MpGillyPr; *Stawiska* 1821 Rumpf III 139; *Stawisko* 1846 KsP 501; *Stawiska* al. *Stawisko*, os. 1890 SG XI 294; *Stawiska*,

niem. *Kuntzensee* 1902 MycPn 192; *Stawiska*, niem. *Kuntzensee*, os. 1921 Sk X 51, 157; *Stawiska*, os. 1933 SkBy 1618; *Stawiska*, -wisk, *stawiski* 1972 UN 181, 18. — Od ap. *stawisko* 'naturalny lub sztuczny zbiornik wody, staw; opuszczony, niezagospodarowany staw' Sstp VIII 436, też 'miejsce, gdzie był staw; przeorany pługiem rowek do ścieku wody' SW VI 410, w l. mn. Efemerycznie w l. poj. Nazwa niem. *Kuntzensee* nadana przez administrację zaboru pruskiego. KW

Stawiska (2), wś, gdań., gm. Kościerzyna, 8 km na pñd.-wsch. od Kościerzyny: *Stawiska* 1534 InwWłoc 119; *Stawiszka* 1570 ŻDz XXIII 147; *Stawiska* 1595 Font I-III 296; *Stawiska* 1648 RP 174; Z possessorami ... *Stawisk* 1664 Font XXXII 265; *Stawiska* 1682 Font V 100; *Stawis- ken* 1772/73 HAPr IV 650; *Stawisko* 1796-1802 MpSchrot IX; *Stawiska* 1807 HolPr III 50; *Stawisken* — *Stawiska* 1879 KętN 26; *Stawiska*, niem. *Stawisken* 1890 SG XI 294; *Stawiska*, niem. *Stawisken* 1921 Sk XI 33, 87; *Stawiska* 1952 UW 192; *Stawiska*, -wisk 1982 WUN III 339; gw. *stawiska*, *stawisk*, *stawiski* Lor 97. — W pobliżu wsi jest kilka stawów. Nazwa zmieniona jako *Stawisken*. Lit.: Breza, PMT I 111-2. BCz

Stawiska (2a), wś zaginiona, znajdowała się w par. Giewartowo, w dawnym pow. pyzdrowskim, w woj. kaliskim: *Stawiska* 1552 RPobKal(ASK I 11). Lit.: AtWłkp. PS

Stawiska (3), cz. wsi Aleksandrów, dawniej wś, koniń., gm. Chodów: *Stawiska*, wś 1921 Sk I 55; *Stawiska*, wś 1933 SkBy 1618; *Stawiska*, kol. 1967 SM 1084; *Stawiska*, -wisk 1982 WUN III 339. KW

Stawiska (3a), cz. wsi Janowice, okresowo wś, koniń., gm. Sompolno: *Stawiska* M. 1802-03 MpGillyPr; *Stawiska* Mł. 1839 MpKwat II 3; Siedliska ... z kolonią *Stawiska* 1889 SG X 509; *Stawiska*, kol. 1890 SG XI 293; *Stawiska*, wś 1916 AGAD, sygn. 1/532/0/-/013(k. 35); *Siedliska- -Stawiska*, wś 1921 Sk II 32; *Siedliska-Stawi- ska*, wś 1933 SkBy 1525; *Siedliska-Stawiska*, wś 1967 SM 1021; *Stawiska*, -wisk 1970 UN 82, 29. — Okresowo, w wyniku połączenia ze wsią *Siedliska* (8), n. zestawiona *Siedliska-Stawiska*. PS **Stawiska** (4), wś zaginiona, leżała w ziemi lubelskiej : in predictis villis ... Pothok ... *Stawiska* ... in Rzeczycza 1445 KMłp IV 441. IN

Stawowiczki

Stawiska (5), wś, siedl., gm. Grębków, 7 km na pñ.-wsch. od Kałuszyna: *Stavyczna* (!) *Vo-lia* 1540, *Thavyczna Volya* 1541 SHGLiw 200; *Stawiska* 1563 ŹDz XVI 418; *Stawiska* 1795 MpPerPd; *Stawiska* 1827 Tabella II 198; *Stawiska* 1839 MpKwat V 4; *Stawiska* 1890 SG XI 294; *Stawiska*, *-wisk* 1982 WUN III 340. — Dawniej *Stawiczna Wola*, człón pierwszy zapewne od n. os. *Stawicz* AntrP IV 344, *Stawiczny Rym* SEN II 479, człón drugi od ap. *wola*. Wtórnie *Stawiska*. Lit.: SHGLiw 200.

U

B Stawiska (6), os., dawniej wś, suwal., gm. Węgorzewo, 10,5 km na pñd.-zach. od Węgorzewa: dorff beim *Teich* 1560, *Stawen* po 1560 BiałKol 190; *Teiche* 1572 KętL 533; *Stawisken* XVII BiałKol 190; *Stafken* 1775 Biolik 214; (*Stawischken*) ok. 1780 HAPr IV 386; *Stawischcken* 1796-1802 MpSchrot XII; *Stawisken*, *Stawiszki*, *-szk*, szlach. folw. ok. 1859 SzcześTeka 141; *Stawischken*—*Stawiska* 1879 KętN 172; *Stawiska* 1890 SG XI 294-5; *Teichen* 1938, *Stawisken* — *Stawiska*, dw. 1946 Ley I 121; *Teichen* — *Stawiska*, *-isk*, *stawiski* 1949 MPol XXVII nr 17; *Stawiska*, *-wisk* 1982 WUN III 340. — Dawna n. niem. od ap. *Teich* 'staw'. Spolonizowana postać *Stawy*, odnotowana w formie niem. *Stawen*. Notowane też oboczne postaci *Stawki* (zniemczone *Stafken*) oraz *Stawiska*, *Stawiszki* (niem. *Stawisken*, *Stawischken*). Wieś położona w pobliżu dwóch stawów (Biolik, HE VIII 242). Lit.: BiałPrzem 72; BiałKol 14, przyp. 62. **RP Stawiska** (7), wś, wałb., gm. Strzegom, 4 km na pñd.-zach. od Strzegomia: vorwerke zum *Teich* 1392, zum *Teiche* 1394 LandbSch II nr 1059, 1339; das vorwerk czum *Teych* genant 1397, gut und fur- werk zum *Teiche* 1403 LandbSch III nr 327, 1379; pagi ... *Theich* 1651/52 J I 257; *Teichen* ok. 1660 MpDSSvid; *Teich* 1666/67 J I 367; *Teichau* 1736 MpWielSchw; *Teichow* 1743 SNGŚl XIII 59; *Teichau* 1785 Z V 239; *Teichau* 1845 K 678; *Teichau*, *Stawiska* 1941 Wrzosek 20; *Teichau* — *Stawiska*, *-isk*, *stawiski* 1948 MPol XXV nr 14; *Stawiska*, *-wisk* 1982 WUN III 340. — Dawniej *Teich* od niem. ap. *Teich* 'staw', wtórnie z człónem *-au* (: *Aue* 'wilgotny teren, podmokła łąka' Kluge 36). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawiska*. Lit.: SNGŚl XIII 59. **PS Stawiska** (8), wś, włóc., gm. Piotrków Kujawski, 12 km na pñ.-zach. od Izbicy Kujawskiej:

Stawiska 1839 MpKwat II 3; *Stawiska* 1877 Zin II 178; *Stawiska* 1890 SG XI 293; *Stawiska* 1921 Sk I 102; *Stawiska*, *-wisk*, *stawiski* 1971 UN 182, 7.

— Od ap. *stawisko*, w l. mn. Wieś leży w nizinie wśród błot pojeziornych. KW

Stawiska (9), wś, włóc., gm. Rypin, 6 km na pñ.-wsch. od Rypina: *Stawiska Budy* 1783-84 RejKor 492; *Stawiska* 1784 MpPerPł; *Stawiska* 1789 Borucki 45; *Stawiska* 1825 Gawarecki 153; *Stawiska* 1827 Tabella II 198; *Stawiska* 1839 MpKwat II 2; *Stawiska* 1890 SG XI 293; *Stawiska* 1921 Sk I 158; *Stawiska*, *-wisk*, *stawiski* 1971 UN 183, 23. KW

Stawiska zob. **Starzawa**, **Stawiski**, **Stawni-** ca (1)

Stawisken zob. **Stawiska** (2, 6), **Stawiski** **Stawiski**, mto, łomż.: *Stawiska*, de *Stawiska* 1426 MkM I nr 361; *Stawyska*, *Stawyska* 1430 MkM II nr 569; villa *Stawyszka* 1450 SHGMz(Ep. 5, 46); *Stawisky* 1488 SHGMz(Ep. 11, 160v); *Stawiska* 1506 SHGMz(MK 18, 250v); *Stawiska* 1578 ŹDz XVI 374; *Stawiski* 1783 MpPerMz; *Stawiski*, mto 1827 Tabella II 198; *Stawiski*, os. miej. 1890 SG XI 295; *Stawiski*, *-wisk* 1982 WUN III 341.

— Od ap. *stawisko*, w l. mn. Forma *Stawiski* to efekt zmiany rodzaju. Pod koniec XVII w. właściciel Stawisk Fortunat Zamoyski założył tu miasto o n. *Fortunatowo*. Nazwa ta się nie przyjęła. Lit.: BrodzŁomż 65; ZMaz 345; BańMorf 73; Rym- Nmiast 228.

UB

Stawiskie Budy zob. **Budy Stawiskie Stawisko** (1), cz. Brzózek, dawniej wś, koniń., gm. Kramsk: *Stawisko*, na *Stawisku* zamieszkali 1826 APPozn, sygn. 54/772/0/6.1/17(k. 67); *Stawisko budy* 1827 Tabella II 198; *Stawisko* Pust. 183 9 MpKwat II 3; *Stawisko*, kol. 1890 SG XI 295; *Stawisko*, wś 1921 Sk II 40; *Stawisko*, wś 1933 SkBy 1619; *Stawisko*, *-ka* 1982 WUN III 341; gw. *stavisko*, *-ka*, *stavisfii*. — Od ap. *stawisko*, zob. *Stawiska* (1); przejściowo z człónem *budy*, zob. n. *Budy* (1). Lit.: ZierWłkp(kartoteka). PS

Stawisko (2), os., dawniej wś, koniń., gm. Zagórow, 6 km na pñd. od Zagórowa: *Stawisko*, na *Stawisku* 1834 APPozn, sygn. 54/830/0/6.1/35 (k. 177); Fol. *Stawisko* 1839 MpKwat I 3; *Stawisko* 1877 Zin II 178; *Stawisko*, wś i os. leśn. 1890 SG XI 295; *Stawisko*, wś 1921 Sk II 40; *Stawisko*, wś 1933 SkBy 1619; *Stawisko*, *-ka* 1982

WUN III 341; gw. *starisko*, *-ka*. Lit.: ZierWlkp (kartoteka). PS

Stawisko zob. **Stawiska** (1, 2) **Stawisko Budy** zob. **Budy Stawiskie Stawisza**, wś, nowosąd., gm. Uście Gorlickie, 19 km na pld.-zach. od Gorlic: [*Stawiszyn*] XVI AtKr 279; *Stawiszyn* 1629 RPobKr 234; *Stranoszyn* (!) 1673 PSąd I 114; *Stawiszczce* 1674 ŻDz XV 54a; *Stawiszyn* 1712 PSąd I 114; *Stawisza* 1779-83 MpMieg; *Stawysza* 1794 Ga Qq2; *Stawisza* 1802 Crusius III/2, 369; *Stawisza* 1886 Bigo 185; *Stawisza* 1890 SG XI 296; *Stawisza*, *-szy*, *stawiszai-* *ski* 1965 UN 56, 60; gw. *starisa*, *-sy*, *stawiśa(sKi)*. — Dawniej *Stawiszyn*, od n. os. *Stawisza* SSNO V 204 (: *stawić*, *stawiąć*), z suf. *-in*, wtórnie n. równa n. os. W XVII w. odnotowana forma *Stawiszczce* zapewne przez skojarzenie z ap. *stawiszczce* 'staw albo miejsce, gdzie był staw' Sstp VIII 436. Lit.: PSąd I 114. IN

Stawiszczca zob. **Stawiszczce** (1) **Stawiszczanie** zob. **Stawiszczce** (1) **Stawiszczce** (1), wś, biał., gm. Czeremcha, 8,5 km na pld.-wsch. od Kleszczel: ku młynowi plebańskiemu nad rzeką Nurcem *Stawiszczca* na rzece leżącego 1560 Studia Podlaskie III 241; *Stawiszczanie* 1566 Wawrz 30; *Stawiszczce* 1786 SHGPd(KoścZest 15); *Stawiszczce*, ze *Stawiszcz* 1786, *CmaBu^a* 1878-86 Kond 191; *Stawiszczce* 1890 SG XI 296; *Stawiszczce*, *-cza* 1982 WUN III 341; gw. *stawiśće*, *-yść*, *stawiść^oi*. — Od ap. *stawiszczce* 'staw albo miejsce, gdzie był staw' Sstp VIII 436; przejściowo pluralizacja n., por. zapisy z l. 1786 i 1878-86; efemerycznie też postać z suf. *-anie*. Wieś leży na podmokłym obszarze nad lewym dopływem Nurca. Lit.: Kond 190-1; BorPodl(kartoteka); Sulima, Słownik nazw geograficznych gminy Czeremcha, 2008, 67-70; Zieleniewski, Rejestr pomiaru włócznej Kleszczel z roku 1560, Studia Podlaskie III, 1991, 201. IN **Stawiszczce** (2), cz. wsi Grabowiec, dawniej wś, sier., gm. Sieradz: *Stawiszczce*, folw. i kol. 1921 Sk II 101; *Stawiszczce*, wś i kol. 1933 SkBy 1619; *Stawiszczce*, wś 1952 UW 103; *Stawiszczce*, kol. 1967 SM 1084; *Stawiszczce*, *-cza* 1982 WUN III 341. Lit.: BańMorf 98. KW

Stawiszczce zob. **Stawisza**

Stawiszewo zob. **Staniszewo** (1)

Stawiszki zob. **Stawiska** (6)

Stawiszycze, wś, kiel., gm. Złota, 11,5 km na pln.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: de *Stanisicz* 1384, de *Stauiszicz* 1389 Krak nr 2854, 5326; de *Stawiszcz* 1396 Sand nr 69; de *Stauiszczice* 1418 ZDM I 424; *Stauiszczice* 1421 ZDM II 10; *Stawy-* *szycze* 1470-80 DB I 412; de *Stawyschycze*, de *Stawiczycze* 1472-73 SHGSd(AOV 6566, 56, 171); *Sthawyszycze* 1508 ŻDz XV 486; *Stawy-* *schicze*, *Sthawyschicze*, *Sthawyschycze* 1529 LR 49, 99, 295; *Stawiszczce* 1579 ŻDz XIV 217; *Stawiszycze* 1783-84 RejKor 352; *Stawiszycze* 1787 Spis 377; *Stawyszycze* 1791 MpPerSd; *Stawiszycze* 1801-04 MpHeld; *Stawieszycze* 1802 Crusius III/2, 369; *Stawiszycze* 1890 SG XI 300; *Stawiszycze Nowe*, *Stawiszycze Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1619; *Stawiszycze Stare*, *Stawiszycze Nowe* 1964 Mp-25(Kazimierza Wielka); *Stawiszycze*, *-szyc*, *stawiszycycki* 1969 UN 29, 29. — Od n. os. *Stawisza*, z suf. *-ice*. Okresowo dwie wsi o n. zestawionych; człony odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KSand 189; KopKiel 251. IN

Stawiszyn (1), mto, kal.: civitatem que *Stavisszino* nuncupatur 1291 KW II 53; de *Stavischino* (1296)XV KW II 128; de *Staviszino* 1374 KW III 424; Sborowsky civis *Stauisiensis* ... *Staui[sin]o*, de *Stauiszino* 1401, de *Stauiszino*, in *Stauisin* 1403 KZKal nr 181, 318, 991, 999; de *Stawyssen* 1405 MUKr I 58; na woytowstwie *Stauisszskem* 1407 KZKal nr 2220; *Stawyschino* 1414-15, *Stawyssin* 1422, *Stauyschino*, *Stawyschino* 1424, *Stauiszin* 1426, *Stavischin* 1446, *Sthawyschyn* 1468 MUKr I 86, 115, 121, 130, 211, 327; de *Stawiszyn* 1476 SHGKl(PG 9, 60v); de *Stawyschyn* 1488 MUKr I 468; oppidi *Stawischin* 1513 Matr IV/1, nr 1947; de *Stawyschyn* 1511-23 ŁLB II 11; *Stawisin* opp. 1579 ŻDz XII 130; *Stawiszyn* 1620 MKI(Tab 11, 56); *Stawiszyn* 1674 MKI(ASK 74, 150); *Stawiszyn* 1688 APPozn(Tab. 13, 15); w mieście *Stawiszyn* 1789 MKI(ASK 108, 64); *Stawiszyn* 1890 SG XI 300; *Stawiszyn*, *-na*, *stawiszynski* 1971 UN 80, 39; gw. *stawiśyn*, *-na*, *stawiśyś^oi*. — Od n. os. *Stawisza*, z suf. *-in*, *-ino*, okresowo ze zmiękczeniem *-yn* > *-yn*. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); RymNmiast 228-9; RospSEMIG 367; ZierNWlkp 140-1. PS

Stawiszyn (2), leśn., dawniej wś, leszcz., gm. Borek Wielkopolski, 5 km na pln. -zach. od Borku Wielkopolskiego: *Stavissino* 1415, *Stawyschino* 1429, *Stawyschin* 1445, *Sthawyszino* 1448, *Stau-*

Stawowiczki

schyno 1449, *Stawyschinko* 1464, *Stawischinko* 1466, *Stawyszyniek* 1470, *Stawyszyn* 1518, [z] *Stawissinka* 1567, *Stawiszyn* sive *Stawiskie*, *Stawiszyn* sive *Stawyszynskie* 1610 SHGPn IV 658; *Stawiszyn* s. *Stawiskie* des. 1619 Koz V 347; *Stawiszyniek* pus. (1629) TekiDw(3439, nr 11); *Stawiszyn* p. l. 1846 KsP 246; *Stawiszyn*, leśniczówka do Karolewa 1890 SG XI 301; *Stawiszyn*, leśn. 1902 MycPn 73; *Stawiszyn*, leśn. 1921 Sk X 39; *Stawiszyn*, -na 1982 WUN III 341. — Miejscowość opustoszała w 2. połowie XVII w. Efemerycznie n. występuje z suf. deminutywnym -ko i -ek, a także w formie przymiotnikowej. Lit.: ZierWlkp(kartoteka); SHGPn IV 658-9. **PS Stawiszyn** (3), wś, rad., gm. Białobrzegi, 5,5 km na pld.-zach. od Białobrzegów: *Stawissin* 1569 ŻDz XIV 311; *Stawiszyn* 1783 MpPerMz; *Stawiszyn* 1827 Tabella II 198; *Stawiszyn* 1839 MpKwat IV 5; *Stawiszyn* 1890 SG XI 301; *Stawiszyn*, -na, *stawiszynski* 1964 UN 18, 23; gw. *stavisyn*, -na. Lit.: KSand 189; KopRad 299; Nieckula, -ov- 312. **IN**

Stawiszyn zob. **Stawisza**, **Stawiszyn-Łaziska**
Stawiszyn-Łaziska, wś, ciech., gm. Biezuń, 6,5 km na pln.-wsch. od Bieżunia: *Stawischino* (1391)1432 Se 374; *Stawischin* 1456 KkM nr 203; *Stawischino* 1473 Se 389; *Stawischino* 1497 Matr II nr 946; *Stawyszyno-Laszyszka* 1531 SHGPł 286; *Stawiszino Lasziska* 1578 ŻDz XVI 64; *Stawiszyno Łaziska* 1783-84 RejKor 427; *Stawiszyno Łaziska* 1784 MpPerPł; *Stawyszyn Łaziskie* 1808 MpTex VII; *Stawiszyn łaziska* 1827 Tabella II 198; *Stawiszyn Łaziska* 1839 MpKwat III 2; *Stawiszyn Łaziska* 1890 SG XI 301; *Stawiszyn-Łaziska*, -na, -zisk 1982 WUN III 341. — Dawniej *Stawiszyno*, *Stawiszyn*, od XVI w. n. zestawiona *Stawiszyno-Łaziska*. Człon drugi od ap. *łazisko* 'miejsce, gdzie poprzednio był łąz' Sstp IV 106, w l. mn. Lit.: SHGPł 286-7; ZMaz 345-6. **UB**

Stawiszyn-Zwalewo, wś, ciech., gm. Biezuń, 7 km na pln. -wsch. od Bieżunia: alia *Stawyszyno* 1497 Matr II nr 946; *Stawiszino* Alia 1578 ŻDz XVI 64; *Stawiszyno Zwale* 1783-84 RejKor 427; *Stawiszyno Zwalewo* (!) 1784 MpPerPł; *Stawyszyn Zwalewo* 1808 MpTex VII; *Stawiszyn zwalewo* 1827 Tabella II 198; *Stawiszyn Zwalewo* 1839 MpKwat III 2; *Stawiszyn-Zwalewo* 1890 SG XI 301; *Stawiszyn-Zwalewo*, -na-wa 1982 WUN III

341. — O członie pierwszym zob. wyżej, człon drugi zapewne od n. os. **Zwal* (por. czas. *zwalic*, nazw. *Zwała*, *Zwalak*, *Zwalik* RymSEN II 748), w l. mn., później z suf. -ewo. Lit.: SHGPł 287; ZMaz 345-6. **UB**

Stawiszyniek zob. **Stawiszyn** (2) **Stawiszynko** zob. **Stawiszyn** (2) **Stawiszyno** zob. **Stawiszyn** (1, 2), **Stawiszyn-Łaziska**, **Stawiszyn-Zwalewo** **Stawiszyn** zob. **Stawiszyn** (1) **Stawiszynskie** zob. **Stawiszyn** (2) **Stawitz** zob. **Stawiec** (3) **Stawka Aleksandrowska**, dziś *Aleksandrów- Stawka*, przys. wsi Płuszcowice, dawniej wś, lub., gm. Jastków, 11 km na pln.-zach. od Lublina: *AneKcaHdpoBCKan, cmaBKa* 1871 Pamatnaa książka Lublinskiej gubernii (...), 84; *AneKcaHdpoBCKaa, CmaBKa*, wś 1893 SpisLub 1; *Aleksandrowska Stawka* 1897 Kdwr(Lublin-Nord); *Aleksandrowska Stawka*, wś 1902 Przew 14; między *Stawką Aleksandrowską* a Barakiem 1915 Dziennik Narodowy nr 111, 1; *Stawka Aleksandrowska*, wś 1921 Sk IV 62; *Aleksandrowska Stawka* 1936 Mp-100(43-35); *Stawki*, kol. 1967 SM 1085; *Aleksandrowska Stawka* 1977 Mp-25(135.24); *Aleksandrów Stawka* 1985 Mp-10(135.244); *Aleksandrów-Stawka* 2012 Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 2025. — Nazwa zestawiona, zapewne od ap. *stawka* 'czynsz, dzierżawa' SW VI 410 i im. *Aleksander*, wtórnie *Aleksandrów-Stawka*, z członem odmiennym z suf. -ów. Okresowo notowano też n. w formie pluralnej — *Stawki*. **PS**

Stawken zob. **Stawki** (8, 10) **Stawki** (1), wś, chełm., gm. Włodawa, 9 km na pln. od Włodawy: *Stawki* 1775, *Stawki* 1790 SHGPd(Tarpod); *Stawki* 1827 Tabella II 198; *Stawki* 1890 SG XI 302; *Stawki* 1921 Sk IV 121; *Stawki, -wek, stawecki* 1967 UN 121, 11. — Od ap. *stawek* (: *staw*), w l. mn. Lit.: BorPodl(kartoteka). **IN Stawki** (1a), cz. wsi Kleśniska, dawniej wś, częst., gm. Lipie: *Stawki* 1877 Zin II 178; *Stawki*, wś 1890 SG XI 302; *Stawek* ok. 1893 KDR nr 427; *Stawki*, wś 1902 Przew II 188; *Stawki*, wś 1921 Sk III 13; *Stawki*, wś 1967 SM 1084; *Stawki, -ków* 1982 WUN III 341. — Okresowo n. w postaci singularnej, być może dla odróżnienia od położonej 2,5 km na pln. os. *Stawy* (gm. Lipie), dawniej *Stawki*, por. *Stawki* ok. 1893 KDR nr 427,

Stawki 1897 KdwR(Wieluń), G. *Stawy* 1935 Mp-100(44-27). Współcześnie w gm. Lipie znajduje się też os. leśna *Stawki*, brak jednak związku między wymienionymi obiektami. PS

Stawki (2), wś, koniń., gm. Dobra, 8 km na płd.-zach. od Uniejowa: Vw. *Staw* 1802-03 MpGillyPr; *Stawki* 1827 Tabella II 198; Fol. *Stawki* 1839 MpKwat II 4; *Stawki*, kol. 1890 SG XI 302; *Stawki*, wś 1921 Sk II 119; *Stawki* 1952 UW 82; *Stawki*, -ków 1982 WUN III 341; gw. *stofki*, -kuf. — Dawniej *Staw*, wtórnie *Stawki* w formie deminutywnej i l. mn. KW **Stawki** (3), wś, koniń., gm. Władysławów, 8,5 km na płn.-wsch. od Tuliszkowa: *Stawki*, na *Stawkach* 1837, w *Stawkach* 1849, rot *CmaBeK* 1880 APPozn, sygn. 54/829/0/6.1/36(k. 1), 48 (k. 28), 79(k.18); *CmaBKU*, wś 1881 SpisKal 34; *Stawki*, wś 1890 SG XI 302; *Stawki* 1921 Sk II 40, 36; *Stawki*, -ków 1982 WUN III 341; gw. *staf^oi*, -kuf. — Na MpKwat I 3 z 1839 r. w tym miejscu widnieją niewielkie zbiorniki wodne bez nazwy. Lit.: ZierWlkp(kartoteka). PS **Stawki** (4), cz. wsi Krzywiec, okresowo wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki: *Stawki*, wś i folw. 1877 Zin II 179; *Stawki*, kol. i os. 1890 SG XI 302; *Stawki*, wś 1921 Sk II 66; *Stawki*, -wek 1982 WUN III 342; gw. *stofki*, -kuf. KW **Stawki** (5), wś zaginiona, dziś zapewne Gu- zówka (cz. Kędziorek), leżała w pow. brzezińskim, łódz., ok. 2 km na płd.-wsch. od Brzezina: ... lo- candi villam in nostra silva seu merica dicta Staw- ky (1365)1520 CdP II 747; *Stawki* 1399, *Sthawki* 1409 Łęcz II nr 2098, 1748; *Stawkj* 1511-23 ŁLB II 399; *Stavky* 1576 ŻDz XIII 150; *Stawki* 1783-84 RejKor 212; *Stawki* 1788 Busching XXII 134; *Stawki* 1793 MpPerŁęcz; *Stawki* 1827 Tabella II 198; *Stawki* 1839 MpKwat III 4; *Stawki* 1859 MpChrz; *Stawki*, folw. 1890 SG XI 302. — Nazwa ponowiona z n. lasu (por. pierwszy zapis), na którego obszarze wieś została założona. Lit.: SHGŁęcz II 116. PS **Stawki** (6), wś, rad., gm. Głowaczów, 16,5 km na zach. od Kozienic: *Stawki* 1827 Tabella II 198; Kol. *Stawki* 1839 MpKwat IV 5; *Stawki* 1890 SG XI 302; *Stawki*, -wek, *stawecki* 1970 UN 25, 20. UB **Stawki** (7), wś, rad., gm. Gniewoszków, 10 km na płn.-zach. od Puław: *Stawki*, -wek, cz. wsi Pod-

mieście 1970 UN 25, 11; *Stawki*, -wek 1982 WUN III 342. Lit.: KopRad 141. IN

Stawki (7a), przys. wsi Romanów, dawniej wś, rad., gm. Kowala, 10 km na płd. od Radomia: *Stawki*, ze *Stawków* 1839 APRad, sygn. 58/143/0/1/18(k. 11); Kol. *Stawki* 1839 MpKwat IV 5; wioski: ... Śniadków, *Stawki*, Tomaszów 1911 WdekRad I 146-7; *Stawki*, wś 1967 SM 1084; *Stawki*, -wek, przys. 1982 WUN III 342; *Stawki*, -wek 2013 DzU poz. 200. PS

Stawki (7b), cz. wsi Grzymaczew, dawniej wś, sier., gm. Błaszkki: Pus. *Stawek* 1839 MpKwat I 4; *CmaBKU*, pustk. 1881 SpisKal 282; *Stawki*, pustka 1890 SG XI 302; *Stawki*, kol. 1933 SkBy 1619; ... wieś *Stawki*, kolonję *Stawki* 1933 Łódzki Dziennik Urzędowy nr 21, poz. 272; *Stawki*, wś i kol. 1967 SM 1085; *Stawki*, -ków 1982 WUN III 342. — Dawniej *Stawek*, wtórnie w l. mn. PS

Stawki (8), wś, suwał., gm. Węgorzewo, 7,5 km na zach. od Węgorzewa: *Stawken* 1558 KętL 534; *Passen*, *Pafi* 1564, *Stafken*, *Stawken*, *Staffken* 1588 BiałKol 191, przyp. 205; *Stawken* ok. 1780 HAPr IV 386; *Stawcken*, wś 1785 Goldb III 202; *Stawken* 1796-1802 MpSchrot XII; *Stawken*, *Stawki*, -k ok. 1859 SzcześTeka 138; *Stawken* — *Stawki* 1879 KętN 172; *Stawki*, dobra 1890 SG XI 304; *Stawki* — *Staken* 1938, *Stawken* 1941 Choj 129; *Staken* 1938, *Stawken* — *Stawki*, dw. 1946 Ley I 121; *Staken* — *Stawki*, -wek, *stawecki* 1949 MPol XXVII nr 17; *Stawki*, -wek 1982 WUN III 342. — Od ap. *stawek*, w l. mn. (wieś leży po zach. stronie jez. Przysań i Mamry). G. Białuński przytacza dla wsi oboczną n. *Pass*, *Passen* — ta być może od niem. *Pass* 'przełęcz', por. objaśnienie obocznej nazwy dla wsi *Brody* (16). W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Staken*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawki*. Lit.: BiałPrzem 37, 72; BiałKol 14, 209. RP

Stawki (9), wś, tarnob., gm. Potok Wielki, 18 km na płn.-zach. od Janowa Lubelskiego: *Stawki* 1877 Zin II 178; *Stawki* 1890 SG XI 302; *Stawki*, -wek, *stawkowski* 1971 UN 110, 16. IN

Stawki (10), cz. Torunia, dawniej wś: cum villanis in *Stabe* (1295) PrUr I/2, 410; *grozesta- be*, *cleynestabe* 1387, *grostap*, *cleinstap* 1404 MT 539; vom *grofien Stabe* 1411 Br 163; *grosse stawe*, *cleyne stawe* 1414 MT 539; *Sthaw* 1435

Stawowiczki

Vlad XI 7; *Staw* 1454 MT 539; ubi piscina alias *Sthaw*, aqua in eadem piscina alias *w Sthawye* 1475 CdP II 564; villarum Rudeck et *Stawff* 1500 Font LV 257; *Sthaw* 1527, *Staw* 1590 Vlad XVIII 90, 93; *staw* 1598 Vlad XXI 186; Wieś *Stawek* 1628-32 Luwlkp III 146; *Stawki* 1785 MpPerKu; *Stawke* 1796-1802 MpSchrot XXI; *Stawki*, od. *Stewken* 1798 HstB I 633; *Steffgen* 1799 MpHopf XVIII; *Stawke* 1802-03 MpGillyPr; *Stawke* 1839 MpKwat II 2; *Stawki* al. *Stewki*, niem. *Stawken* i *Stewken*, wś 1890 SG XI 304; *Stawki*, niem. *Stewken* 1921 Sk XI 58, 87; *Stawki*, wś 1933 SkBy 1620; *Stawki*, os. 1967 SM 1084; *Stawki*, -*wek* 1972 UN 187, 24. — Nazwa od ap. *staw*, zniemczona jako *Stabe*, z członami odróżniającymi od niem. przym. *gross* 'wielki', *klein* 'mały'. W XVII w. w formie deminutywnej z suf. *-ek*, a od XVIII w. w l. mn. Zniemczone zapisy *Stabe*, *Stap* podobne do zapisów dla n. *Staw* (7), *Stablewice* (zob.), które można podejrzewać o pruską genezę. Nazwy niem. *Stawken*, *Stewken* są substytucjami graficzno-fleksyjnymi n. pol.

Stawki (11), wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 2 km na wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Stawki* 1783-84 RejKor 861; *Stawki* 1827 Tabella II 198; *Stawki*, folw. 1881 Borucki 360; *Stawki* 1890 SG XI 302; *Stawki* 1921 Sk I 105; *Stawki*, -*wek*, *stawkowski* 1971 UN 172, 16. **KW Stawki** zob. **Milkowice-Stawki**, **Stawek** (2, 7), **Stawka Aleksandrowska**, **Stawki Ciecuiowski**, **Stawki Krzywickie**, **Stawki Potworowskie Stawki Ciecuiowskie**, kol., okresowo wś, częst., gm. Rudniki, 9 km na pń.-zach. od Krzepic: *Stawki* 1827 Tabella II 198; *Stawki*, os. 1890 SG XI 302; *Stawki*, kol. 1921 Sk II 133; *Stawki Ciecuiowskie*, -*ków* -*kich*, *staweckie*, wś 1974 UN 52, 39; *Stawki Ciecuiowskie*, -*ków* -*kich* 1982 WUN III 342. — Początkowo *Stawki*, później n. zestawiona *Stawki Ciecuiowskie*, z członem lokalizującym od n. m. *Ciecuiów* dla odróżnienia od kol. *Stawki Żytińskie*.

KW/PS

Stawki Krzywickie, cz. wsi Krzywica, dawniej wś, siedl., gm. Siennica: *CmaBKU*, H3Ł *CmaBOKb* 1897, 1900 APSied, sygn. 62/208/0/-/72(k. 5v), 75(k. 4v); *Krzywickie Stawki*, wś 1921 Sk I 87; *Krzywickie Stawki* 1967 SM 558; *Stawki Krzywickie*, -*wek* -*kich* 1982 WUN III 342. — Człon

odróżniający od n. m. *Krzywica* w formie przymiotnika.

U

B Stawki Potworowskie, cz. wsi Potworów, dawniej wś, koniń., gm. Dobra: *Stawki potworoskie*, czynszownik na *Stawkach potworoskich* zamieszkały, *Stawki Potworoskie* 1866 AP- Pozn, sygn. 54/743/0/6.1/67(k. 6, 12); *Stawki potworowskie*, kol. 1877 Zin II 179; *CmaBKU nomoBopoBCKie*, wś 1881 SpisKal 450; *Stawki* 1887 SG VIII 878; *Stawki Potworowskie* 1890 SG XI 302; *Potworowskie Stawki* 1921 Sk II 116; *Potworowskie Stawki*, wś 1967 SM 913; *Stawki Potworowskie* 1992 Mp-50(M-34-2-A). — Nazwa zestawiona z pierwszym członem od ap. *stawek* (: *staw*) lub *stawka* 'czynsz, dzierżawa' SW VI 410, w l. mn., i n. m. *Potworów* w formie przymiotnika. W pierwszych zapisach widoczne gw. uproszczenie *-owsk-* > *-osk-*. **PS Stawków**, wś zaginiona, leżała koło Skały, krak.: ciuitas in *stawkow* prope dictum castrum ... locari valeat (1262)XIV, Ciuitas *Staukow* prope castrum ... ualeat locari (1262)XIV KMłp I 69, 71. — Od n. os. *Stawek* SSNO V 203 (: *stawek*), z suf. *-ów*. Zdaniem niektórych historyków jest to starsza n. mta Skała. Lit.: RKrak 159; RospSEMig 349. **IN Stawnica** (1), wś, olszt., gm. Korsze, 7,5 km na pń.-zach. od Korsz: *Oberteich* ok. 1780 HAPr IV 318; *Oberteich* 1789 Goldb I 149; *Oberteich* 1886 SG VII 323; *Oberteich* — *Stawiska* 1946 Ley I 33; *Oberteich* — *Stawnica*, -*cy*, *stawnicki* 1949 MPol XXVII nr 92; *Stawnica*, -*cy* 1982 WUN III 342. — Dawna n. niem. od *ober Teich* 'górný staw'. Nazwa przejęta do j. pol. jako *Stawiska*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawnica*. **RP Stawnica** (2), wś, pil., gm. Złotów, 5 km na pń.-wsch. od Złotowa: *Sthawnicza* 1491 SFl 280; *Stawnicza* 1497 SHGKI(NG 4, 179); *Stawnica* 1503 SHGKI(NG 4, 392v); *Stawnicza* 1511/12 VisitGn 332; *Stawnicza* 1578 ŻDz XII 175; *Stawnica* 1629 MKI(Tab 42, 8); *Stawnica* 1653 SFl 280; *Stewniz* 1793 HolN 189; *Stewnitz* 1867 SFl 280; *Stawnica*, niem. *Stewnitz* 1890 SG XI 304; *Stewnitz* — *Stawnica*, -*cy*, *stawnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Stawnica*, -*cy* 1982 WUN III 342; gw. *stawnica*, -*cy*. — Od ap. *staw*, z suf. *-nica*; nazwę zniemczono jako *Stewnitz*. Lit.: ZierWłkp (kartoteka). **PS**

Stawnik, wś, ziel., gm. Żary, 8 km na pld. od Żar: *Tychdorff, Tichdorff* zu dem *Tychdorffe* 1381 Schultze 72; *Teichdorff* 1494 Le II 416; *Teuchdorff* ok. 1700 MpWeigInf; *Teichdorf* 1763 MpLusInf; *Teichdf.* 1832 MpRey nr 130; *Teichdorf* 1907 MpMbl(4456); *Teichdorf—Stawnik, -a, stawnicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Stawnik, -ka* 1982 WUN III 342. — Nazwa niem. *Teichdorf, Tichdorf* od ap. *Teich*, śrwniem. *tich* 'staw' i ap. *Dorf* 'wieś'; por. też n. os. *Teich* Gott 151, 488. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawnik*. Lit.: SNGŚl XIII 61; Le I 416; Schultze, Das Landregister der Herrschaft Sorau von 1381, 1936, 72. PS

Stawno (1), wś, kosz., gm. Złocieniec, 6 km na pld.-zach. od Złocieńca: *Stouene ...* Bi dem olden *Stouenschen* wege 1333 CdB A XXIV 17; *Sto- vene, Stoven* 1333, *Stuben* 1337 LandbNM 106, przyp. 8; *Stoben* 1349 KW II 616; *Stoben* 1355 SHGNM(Kloden II 269); *dorff zu fto bin* 1371 CdB A XXIV 83; *Stofen* 1418 SHGNM(Repertorium nr 414); *Steven* 1756 KIKr 377, przyp. 1; *Stowen* 1779-85 RzDuma I 204; *Stowen* 1807 MpNeumark II; *Stowen* 1839 MpUMbl 1157; *Stowen — Stawno, -na, stawieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Stawno, -na* 1982 WUN III 342. — Nazwa słow. od **stobb*, zapewne w znaczeniu 'słup, pal, kolek', lub od *staw*, z suf. *-no* (< **-bno*). Obok jez. *Staw*, por. *Stowener* See 1839 MpUMbl 1157. Nazwa zmieniona jako *Stowen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Stawno*. Lit.: RzDuma I 203-4; Borek, *-bn-* 225; LorSNH 117-8; Trautm- Elb II 95. BCz

Stawno (2), wś, szczec., gm. Goleniów, 8,5 km na pld.-wsch. od Goleniowa: *Stevenhagen* 1618 MpLub; *Steuenhagen* 1628 KIKr 296; *Steven- hagen* 1768 Busching XII 269; *Stevenhagen* 1789 MpGillyPom; *Stavenhagen* 1821 Rumpf III 134; *Stavenhagen* 1827 Restorff 188; *Stewenhagen* 1834 MpUMbl 1151; *Stevenhagen — Stawno, -na, stawieński* 1948 MPol nr 14, poz. 55; *Stawno, -na* 1982 WUN III 342. — Dawna n. niem. może od n. ter. **Steven* i n. ter. *der Alte Hagen* (1834 MpUMbl 1059) lub od n. os. *Steven* BahlowNdN 472, z członem strukturalnym *-hagen* (w pobliżu liczne nazwy z tym członem). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Stawno*. BCz

Stawno (3), wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 11,5 km na pld. od Kamienia Pomorskiego:

villam... Steven 1324 PU VI 226; de *Stevene* 1331 PU VIII 40; *Stevane* 1469 LorSNH 116; *Steven* 1618 MpLub; *Steuin* 1628 KIKr 218; *Staven* oder *Steven* 1784 Brug II 54; *Staven* 1789 MpGilly- Pom; *Steven* oder *Staven* 1821 Rumpf III 152; *Steven* 1835 MpUMbl 771; *Steven* 1840 MpRey nr 28; *Stawen* ok. 1893 KDR nr 122; *Stawen — Stawno, -na, stawieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Stawno, -na* 1982 WUN III 342. — Nazwę można odczytywać jako **Stawno*, od ap. *staw*, z suf. *-no*, choć niewykluczona jest rekonstrukcja **Stawy*; zmieniona jako *Stawen*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Stawno*. Lit.: RzDuma II 132; Borek, *-bn-* 224. BCz

Staworowo, wś, biał., gm. Sidra, 15,5 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Staworowo* 1744 SDV 97; *Staworowo* 1784 DekGr 117; *Staworowo* 1808 MpTex V; *Staworowo* 1890 SG XI 304; *Staworowo* 1921 Sk V 80; *Staworowo, -wa* 1982 WUN III 342. — Od n. os. *Stawor* Snazw IX 45, będącej wariantem im. *Stavr* (: grec. *Sta- vrós* < *aravpoę* 'krzyż'), powstałym zapewne pod wpływem jęz. lit. (por. nazw. *Stavaras*), z suf. *-owo*. Lit.: Kondratiuk, Termin chrześcijański pochodzenia greckiego w nazwie wsi *Staworowo* i antropimach typu *Stawor, Staworko*, Annales UMCS XIV/XV, Sectio FF, 1996/97, 367-2. PS **Stawowice**, wś, piotr., gm. Paradyż, 12 km na pld.-zach. od Opoczna: *Stawowicze* 1412 Sand nr 529; *Stawowycze* 1451 Matr I nr 121; *Stawo- wycze Maior* 1470-80 DB I 336; de *Sthavovicze* 1497 Matr II nr 902; *Sthawowycze* 1508 ŻDz XV 482; *Stawowicze maior* 1511-23 ŁLB I 599; *Stavo- uicze* 1529 LR 399; *Stawowicze maior* 1577 ŻDz XIV 289; *Stawowiec* 1783-84 RejKor 224; *Stawowice* 1788 Busching XXII 226; *Stawowice* 1791 MpPerSd; *Stawowice* 1802 Crusius III/2, 370; *Stawowice* 1827 Tabella II 198; *Stawowice* 1890 SG XI 304-5; *Stawowice, -wic, stawowicki* 1969 UN 28, 52; gw. *stavovice, -vic, stavos^oi*. — Nazwa określająca pierwotnie ludzi mieszkających nad stawami, z suf. *-(ow)ice*, okresowo też *-(ow)- iec*. W XV-XVI w. z członem od łac. przym. *maior* 'większy' dla odróżnienia od n. m. *Stawowice Mi- nor//Parva* zob. niżej. Lit.: KSand 189. IN **Stawowiczki**, wś, piotr., gm. Paradyż, 9 km na pld. -zach. od Opoczna: *Stawowycze Minor* 1470-80 DB I 336, 337; *parva Stawowycze* 1508

Stawowiczki

ŻDz XV 482; *Stawowicze minor* 1511-23 LLB I 599; *Stawouicze Minori* 1529 LR 399; *Stawowicze minor* 1577 ŻDz XIV 289; *Stawowiczki* 1783-84 RejKor 224; *Stawowiczki* 1791 MpPerSd; *Stawowicki* 1802 Crusius III/2, 370; *Stawowiczki* 1827 Tabella II 198; *Stawowiczki* 1890 SG XI 305; *Stawowiczki, -czek, stawowicki* 1969 UN 28, 52.

— Początkowo n. zestawiona, od n. wsi *Stawowice* i łac. przym. *parva, minor* 'mały; mniejszy'. Wtórnie, od XVIII w., w formie zuniwerbizowana z suf. pl. -ki. Lit.: KSand 189. IN

Stawowiec zob. **Stawowice**

Stawowo zob. **Staw** (4)

Stawy (1), wś, kiel., gm. Imielno, 13,5 km na pld.-wsch. od Jędrzejowa: *Staw* 1398, *Staw* 1400 Krak nr 6434, 9945; *Sthaw* 1470-80 DB II 67; *Staw* 1564 Lukrak II 79; *Staw* 1680 Rej 131; *Staw* 1783-84 RejKor 227; *Staw* 1787 MpPerKr; *Stawie* 1788 Busching XXII 201; *Stawy* 1827 Tabella II 198; *Stawy* 1890 SG XI 306; *Stawy, -wów, stawski* 1966 UN 21, 28; gw. *stavy, -uf, stas*^o.

— Od ap. *staw*, wtórnie pluralizacja nazwy. Efemerycznie *Stawie*, zob. *Staw* (4). Lit.: RKrak 159; KopKiel 88; BańMorf 52. IN

Stawy (2), wś, płoc., gm. Góra Świętej Małgorzaty, 14,5 km na wsch. od Łęczycy: Fol. *Stawy* 1839 MpKwat II 4; *Stawy*, kol. 1890 SG XI 306; *Stawy* 1921 Sk II 59; *Stawy* 1952 UW 93; *Stawy, -wów, stawski* 1972 UN 43, 20. — Od ap. *staw*, w l. mn. W obrębie wsi znajdują się dwa stawy. KW

Stawy zob. **Stare Stawy**

Stawy Monowskie, wś, biel., gm. Oświęcim, 8 km na pld.-wsch. od Oświęcimia: *dolkowe* h[au- ser] 1779-83 MpMieg; Włosienitza ... auch die *Dolkower Haufier* 1779-83 Galicja. 57; *Stawy* 1855 MpKum; *Stawy* 1861-64 MpFran; *Monowice* ze *Stawami* ... *Stawy* 1885 SG VI 662; *Stawy Monowskie* 1915 KdwR(Raławice); *Stawy Monowskie*, przys. 1933 SkBy 1620; *Stawy Monowskie, -wów -kich*, cz. wsi Włosienica 1964 UN 12, 53; *Stawy Monowskie, -wów -kich* 1982 WUN III 343. — Dawna n. *Dolkowe (Domy)*, niemczona jako *Dolkower Hauser* (niem. *Haus* 'dom'), od ap. *dolek* lub od n. os. *Dolek* AntrP I 393, z suf. *-owe*. Historycy na podstawie zapisu z mapy Miega rekonstruują n. * *Dolki*, odsyłając do n. sąsiedniej miejscowości *Dół*, cz. wsi Włosienica,

jednak położenie na mapie ewidentnie odpowiada dzisiejszym Stawom Monowskim. Nazwa *Stawy*, od ap. *staw*, w l. mn. (w związku z licznymi stawami, przy których powstała miejscowość), wtórnie z członem dyferencyjnym od n. m. *Mo- nowice* (zob.), dziś cz. Oświęcimia. Lit.: Galicja na józefińskiej mapie topograficznej 1779-1783. T. I, cz. A, sekcje 1-30, red. W. Bukowski i in., 2012, 57, 215, 240. PS

Stawy Stare zob. **Stare Stawy**

Miasteczko (3), **Miasteczko Krajeńskie**

Stadel zob. **Miastko** (1), **Miejsce** (2) **Stadtisch**

Eule zob. **Sowina** (3) **Stadtisch Hartau** zob. **Paprotki**

(1) **Stadtisch Hermsdorf** zob. **Jarkowice** **Stadtisch**

Przin zob. **Przyny Starkenau** zob. **Starzykowo**

Staubchen zob. **Godkowice** (2) **Stavenhagen** zob.

Stawno (2) **Stawen** zob. **Stawno** (3) **Stawnow** zob.

Stabenow Stągiewki zob. **Boguty-Stągiewki**

Stągniowice zob. **Stogniowice Stąplawki**, przys.,

dawniej wś, olszt., gm. Reszel, 8,5 km na pld.-wsch. od Reszla: *Stumplawke* 1437 GZ 71; *Stumplack*, wś ok.

1780 HAPr IV 389; *Stumplack*, wś 1789 Goldb I 219;

Stumplack 1796-1802 MpSchrot XI; *Stumplak*,

Stąplawki ok. 1859 SzczęśTeka 27; *Stumplack*, folw.

1890 SG XI 508; *Stumplack* 1920 MpHAPr I; *Adlig-*

-Stumplack — *Stąplawki*, folw. 1946 Ley I 30; *Adlig*

Stumplack — *Stąplawki, -wek, stąpla- wecki* 1948 MPol

XXVI nr 59; *Stąplawki, -wek* 1982 WUN III 342. —

Nazwa genetycznie prus. **Stumplauks*, z członem

**lauks* 'pole', niemczonym jako *-lack*; człon **Stump-*

na gruncie bałtyckim niejasny, por. może niem. n. os. *Stump, Stumpp* (: *stump* 'pniak, odłamek, też człowiek o przytępionym myśleniu') Gott 561. RP

Stąpor zob. **Stąporków Stąporków**, mto, kiel.:

Minerae ad Konskie attinentes: *Stąpor*, Jakubek,

Grzibow, Blotni- cza, Czarna 1577 ŻDz XIV 286;

[*Stąporków*] 1602-03 WdekKon 51; *Stąporkow* 1772

MpZan; *Stąporkow*, w górze zwanej Stara Góra,

przyle- gły wsi *Stąporków*, w *Stąporkowie*,

Stąporkow- ski Piec, pod *Stąporkowem* 1782 Osiński

32, 45

(tab.), 54; *Stamporkow* 1785 Busching XIX 450; *Staporkow* 1788 Busching XXII 227; *Staporkow* 1791 MpPerSd; *Staporków* 1877 Zin II 179; *Staporków*, wś 1890 SG XI 307; *Staporków*, os. fabr. 1933 SkBy 1620; *Staporków*, osiedle 1954 DzU nr 49, poz. 253; *Staporków*, mto 1966 DzU nr 52, poz. 318; *Staporków*, -kowa, *staporkow-ski*, mto 1966 UN 24, 72; *Staporków*, -kowa 1982 WUN III 343. — Początkowo kuźnica *Stapor*; zapewne od n. os. *Stapor* SSNO V 205. Por. też *stępor* 'tłuk, tłuczek; młot do tłuczenia w stępie' SGPKar V 231. Później *Staporków*; nazwa upodobniła się do n. m. zakończonych na -ów, por. n. os. *Staporek* RymSEN II 480. Lit.: Kop-Kiel 227-8; RospSEMIG 367-8; RymNmias 228; Osiński, Opisanie polskich żelaza fabryk, 1782, 45, 54-8. IN/PS

Stążki (1), wś, bydg., gm. Bukowiec, 17 km na płn.-wsch. od Koronowa: *Stanske* 1400 Lor X 188; *Sthaunski* 1534 Inwwoł 121; *Wstąnski* 1570 ŻDz XXIII 194; *Stąski* 1583, villas ... *Wstąszki* 1584, *Wstaski* 1597 Font I-III 86, 139, 369; *Wstąszki*, *Stąszki* 1648 RP 180, 185; Ła-szew i *Stąszków* część, *Stąszki* 1682 Font V 113, 116; *Stonszkow* 1772 MpZan; *Stonsk* 1772/73 HAPr IV 651; *Stonski* 1796-1802 MpSchrot XV; *Stonsk* — *Wstążki* 1879 KętN 111; *Stążki*, niem. *Stonsk* 1890 SG XI 307; *Stonsk*, fr. *Stązek*, *Wstą-ski*, *Stąski* 1912 Bar 113; *Stążki*, niem. *Stonsk* 1921 Sk XI 54, 87; *Stążki* in. *Wstążki* (*Stonsk*) 1925 Krzep 111; *Stążki*, -żek, *stążkowski* 1971 UN 186, 34; gw. *stęski*, -zek, *stęski*. — Pierwotnie zapewne n. bagna, od ap. **stążka*, w l. mn., por. psł. **s(b)tęga*, ukr. *stuha* 'bagnio' Szulhacz 274-5, z późniejszą adideacją do ap. *wstążka* 'pas, szarfa', w l. mn. Efemerycznie forma z suf. -ów. Nazwa niem. jest substytucją n. pol. E. Jakus-Borkowa łączy ją z mazowiecką n. os. *Stą-żek*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 97. KW **Stążki** (2), os., dawniej wś, elbl., gm. Mikołajki Pomorskie, 9 km na płn.-wsch. od Prabut: *Stangenberch* 1285 VPr II 11; in granicia *Stan-gonis* Theod(e)rici 1294, *Stangenberg* 1296 PrUr I/2, 393, 413; *Stangenbergehen* 1319, von *Stan-gerberg* 1320 PrUr II 165, 199; von *Stanginberg* 1323, de *Stanginberg* (1325)XV PrUr II 311, 353;

circa *Stanginberg* ... villam (1361)XIV PrUr V 576; czu *Stanginberg* (1379) VPr III 180; *Stan-gerberg* 1386 UBP 123; *Stangenberg* 1391 VPr IV 129; *Stangenberg* ok. 1400 Sm III 6; *Sztam-bark* 1426 KętL 214; *Stangenberg* 1437 GZ 34; de *Stemberg* 1508 Matr IV/1, nr 250; *Stangenberg* 1570 UBP 354; wieś *Sztembark* 1711 Font LXII 65; *Stangenberg* 1796-1802 MpSchrot XVI; *Sztembark*, niem. *Stangenberg*, wś 1892 SG XII 49; *Stangenberg*, fr. auch *Stemberg* 1912 Bar 112; *Sztembark* — *Stangenberg* 1941 Choj 131; *Stangenberg* — *Stążki*, -żek, *stążecki* 1953 MPol nr 34, poz. 432; *Stążki*, os. 1967 SM 1086; *Stążki*, -żek 1982 WUN III 343; gw. *stymbark*, -ku, *stymbarski*. — Nazwa niem. od nazw. założyciela wsi Dietricha *Stango* (por. Theodorico *Stangoni* 1285 MWrm II 571, Theodericus dictus *Stange* 1296 PrUr I/2, 413) + -berg. Ród *Stange*, pochodzący z okolic Oldenburga, przybył na Pomorze przez Czechy w XIII w. i otrzymał tu znaczne posiadłości. Nazwa os. od ap. średniem. *stange* 'drzewce, np. włóczni, chorągwi' Lubben 374, por. też n. os. *Stange* BahlwNdN 465 (tu także o człowieku wysokiego wzrostu). Od XV w. pojawia się pol. substytucja fonetyczna *S(z)tembark*, *Stębark*. Nazwa *Stążki* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 150-1; CzNiem 138; Krollmann, Die Herkunft der deutschen Ansiedler in Preußen, Zeitschrift des Westpreußischen Geschichtsvereins 54, 1912, 23-7.

BCz

Stążki (3), cz. wsi Głusino, dawniej wś, gdań., gm. Kartuzy: *Sztoski* (1780) SG XI 307; *Stonszkowo* 1796-1802 MpSchrot IX; *Stonschken* — *Stążki* 1879 KętN 17; *Stążki*, niem. *Stonskowo*, wś 1890 SG XI 307; *Stonsken* (*Stonskowo*) 1892 Ernst 134; *Stążki* (*Stonskowo*) 1925 Krzep 111; *Stążki*, os. 1933 SkBy 1620; *Stążki*, os. 1967 SM 1086; *Stążki*, -żek 1982 WUN III 346; gw. *stąski* Lor 97, *stusćci*, *stuskuf* *stuskUefici*. — Dawniej *Stążki* (w pierwszym zapisie z nagłosowym Sz- zamiast S-), później *Stążkowo*, od n. os. **Stążek*, **Stążka* (: **stążka*, zob. *Stążki* (1)); por. też nazw. *Stążka* Snazw IX 47, w l. mn. oraz z suf. -owo. Nazwa przejęta do j. niem. jako *Stonskowo* oraz *Stonschken*. Na podstawie tej ostatniej resubstytuowano n. jako *Stążki*. Lit.: MKart 160-1.

BCz

DODATKOWY WYKAZ SKRÓTÓW WPROWADZONYCH W T. XV „NAZW MIEJSCOWYCH POLSKI”

Skróty źródeł i opracowań

AACz	Archiwum Archidiecezji Częstochowskiej.
AAWarsz	Archiwum Archidiecezjalne Warszawskie.
ADRad	Archiwum Diecezjalne w Radomiu.
Andrzejewski	T. Andrzejewski, Miejscowości powiatu nowosolskiego. Rys historyczny. Nowa Sól 2004.
ANKrak	Archiwum Narodowe w Krakowie.
APBiał	Archiwum Państwowe w Białymstoku.
APBydg	Archiwum Państwowe w Bydgoszczy.
APCzęst	Archiwum Państwowe w Częstochowie.
APKal	Archiwum Państwowe w Kaliszu.
APLub	Archiwum Państwowe w Lublinie.
APŁódź	Archiwum Państwowe w Łodzi.
APRad	Archiwum Państwowe w Radomiu.
APSzczec	Archiwum Państwowe w Szczecinie.
APTor	Archiwum Państwowe w Toruniu.
APWarsz	Archiwum Państwowe w Warszawie.
APZam	Archiwum Państwowe w Zamościu.
BorPodl(kartoteka)	Kartoteka słownika Nazwy miejscowe Polski - Podlasie i Suwalszczyzna. Oprac. E. Borysiak.
BuschEv	E. H. von Busch, Beitrage zur Geschichte und Statistik des Kirchen- und Schulwesens der Ev.-Augsburg. Gemeinden im Konigreich Polen. St. Petersburg-Leipzig 1867.
BugaRR	K. Buga, Rinkiniai rastai. I-III. Vilnius 1958-1961.
BuschingNE	A. F. Busching, Neue Erdbeschreibung. I-V. (6. Auflage). Hamburg 1754-1782.
DekPd	Księga wizyty dziekańskiej dekanatu podlaskiego (...) w roku 1773 (...) sporządzona. Oprac. J. Maroszek, W. F. Wilczewski. Białystok 1996.
DzPKP ElbSB	Dziennik Praw Królestwa Polskiego. I-LXXI. Warszawa 1816-1871. Das Elbinger Stadtbuch. Hrsg. v. H. W. Hoppe. Bd. I: 1330-1360 (1393) (ZGAE, Beiheft 3). Munster 1976; Bd. II: 1361-1418 (ZGAE, Beiheft 5). Munster 1986.
Ernst FlattHW	O. Ernst, Topographie des Landgerichts-Bezirks zu Danzig, umfassend die neun Amtsgerichts-Bezirke Berent, Carthaus, Danzig, Dirschau, Neustadt, Putzig, Schoneck, Pr. Stargard und Zopot. Danzig 1892. J. B. Flatt, Topographie des Herzogthums Warschau nebst einem kurzen Abriss der polnischen Geschichte bis auf die neuesten Zeiten. Leipzig 1810.

- Galkuj (kartoteka) Kartoteka słownika Nazwy miejscowe Polski - Kujawy. Oprac. A. Galasińska.
- GemLex 1885. Gemeindelexikon für das Königreich Preußen, auf Grund der Materialien der Volkszählung vom 1. Dezember 1885 und anderer amtlicher Quellen bearbeitet. I-XIV Berlin 1887-1888.
1895. Gemeindelexikon für das Königreich Preußen, auf Grund der Materialien der Volkszählung vom 2. Dezember 1895 und anderer amtlicher Quellen bearbeitet. I-XIV. Berlin 1897-1898. 1905. Gemeindelexikon für das Königreich Preußen. Auf Grund der Materialien der Volkszählung vom 1. Dezember 1905 und anderer amtlicher Quellen bearbeitet. I-XIV Berlin 1907-1909.
- A. C. Holsche, Der Netzdistrikt, ein Beiträge zur Lander und Volkerkunde mit statistischen Nachrichten. Königsberg 1793.
- H A. C. von Holsche, Geographie und Statistik von West-, Sud- und Neu-Ostpreußen. I-III. Berlin 1800-1807.
- o [A. Sadebeck], Historisch-statistisch-topographische Beschreibung von Sudpreussen und Neu- Ostpreussen oder der Königlich-Preussischen Besitznehmungen von Polen in den Jahren 1793 und 1795 entworfen. I-III [tom III - rkps]. Leipzig 1798.
- l E. Jacobson, Topographisch-statistisches Handbuch für den Regierungsbezirk Marienwerder. Nach amtlichen Quellen im Auftrage der Königlichen Regierung. Danzig 1868.
- N R. Klempin, G. Kratz, Matrikeln und Verzeichnisse der Pommerschen Ritterschaft vom XIV bis in das XIX Jahrhundert. Berlin 1863.
- Chronographia albo dziejopis Żywiecki, w którym rocznie dzieje spraw przeszłych starodawnych miasta Żywca y pobliskich jego mieysc znajduiąc się [...] z różnych authorów, pism, wiadomości zebrany y wpisany [...] roku pańskiego 1704 przez sławnego Andrzeja Komoniec- kiego wójta na ten czas żywieckiego. [1704-1728]. Rękopis przechowywany w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu (sygn. 1976/II).
- H F. G. Leonhardi, Erdbeschreibung der Churfürstlich- und Herzoglich-Sachsischen Lande. I-IV. (3. Auflage). Leipzig 1802-1806.
- o F. G. Leonhardi, Erdbeschreibung der PreuBischen Monarchie. I-V. Halle 1791-1799.
- l A. Schumann, Vollständiges Staats-, Post und Zeitungs-Lexikon von Sachsen. I-XVIII. Zwick- au 1814-1833.
- P Limites Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae ex originalibus et exemplis authenticis descripti et in lucem editi. [Oprac. M. Dogiel]. Wilno 1758. M. Lesiów, Terenowe nazwy Lubelszczyzny. Lublin 1972.
- r Le Marquisat de Basse Lusace divisé en ses Cercles, Seigneuries et Seneschaussees etc. chez Còvens et Mortier a. Amsterdam 1759.
- Karte von Danzig, Elbing und Marienwerde oder erstes Blatt von Westpreußen von J. F. Ender- sch. Wien 1789.
- H G. König, Neuestes Ortschafts- und Kreis-Verzeichnis des PreuBischen Staat's. Magdeburg 1843. Plater,
- s Opisanie jeograficzno-historyczno-statystyczne województwa poznańskiego. Paryż 1841. S. Rospond,
- t Patronomiczne nazwy miejscowe na Śląsku. Wrocław 1964.
- M. Derwich, Materiały do słownika historyczno-geograficznego dóbr i dochodów dziesięcin- nych benedyktyńskiego opactwa św. Krzyża na Łysej Górze do 1819 r. (Opera ad Historiam Monasticam Spectantia. Series 3, Libelli 2). Wrocław 2000. K. Rymut, Słownik imion współcześnie w Polsce używanych. Kraków 1995. J. Sinapius, Curiositäten des schlesischer Adels. T. I: Schlesischer Curiositäten Erste Vorstel- lung, Darinnen die ansehnlichen Geschlechter Des Schlesischen Adels. Leipzig 1720; T. II: Des Schlesischen Adels Anderer Theil Oder Fortsetzung Schlesischer Curiositäten. Leipzig und Breslau 1728.
- JMar KIKr Kom(rkps)

- SkKam - Najnowszy skorowidz wszystkich miejscowości polskiego Gór. Śląska z wyszczególnieniem powiatu, stacji kolejowej, urzędu pocztowego, telegraficznego, mownicy telefonicznej i gminy. Oprac. J. Kamińska. Katowice 1927.
- SpisGrod - yKa3arejt HacejeHHtiM MecTHocTaM rpogHeHCKon rySepHHH, c oTHoca^HMHa к нм HeoSxo-gHMtiMH cBegeHHaMH. rpogHa 1905. [Ukazatel' naselennym mestnostam Grodnenskoj gubernii, s odnosimisa k nim neobhodimymi svedeniami. Grodna 1905].
- SpisLub - CnucoK HacejeHHtiM MecT ^roSjiHHCKOH rySepHHH, c noKa3aHHeM pa3CToaHHa нх от ye3gHti ropogoB н rySepHCKoro ropoga ^roSjHHa. ^roSjHH 1877. [Spisok naselennyh mest Lublinskoj gubernii, s pokazaniem razstoania ih ot uezdnyh gorodov i gubernskogo goroda Lublina. Lublin 1877].
- CnucoK HacejeHHtiM MecT ^roSjHHCKOH rySepHHH, c noKa3aHHeM pa3CToaHHa нх от ye3gHti ropogoB н rySepHCKoro ropoga ^roSjHHa. ^roSjHH 1893. [Spisok naselennyh mest Lublinskoj gubernii, s pokazaniem razstoania ih ot uezdnyh gorodov i gubernskogo goroda Lublina. Lublin 1893].
- SpisPetr - Aj^aBHTHrn cnucoK HacejeHHtiM MecT neTpoKobKoft rySepHHH, cocTaBjeHHtm в 1899-1900 rogax. neTpoKob 1900. [Alfavitnyj spisok naselennyh mest Petrokovskoj gubernii, so- stavlennyj v 1899-1900 godah". Petrokov 1900].
- SpisPloc - CnucoK HacejeHHtiM MecTHocTaM ^go^KOH rySepHHH, cocTaBjeHHtm no ye3gaM н rMHHaM, 3aKjroiaro^HH cBegeHHa o HHcge gBopoB н HacegeHHa н KojHHeCTBe BjageeMoft 3eMJH c nou-MeHoBaHHeM. ^go^K 1911. [Spisok naselennym mestnostam Plockoj gubernii, sostavlennyj po uezdam i gminam, zaklucausij svedenia o cisle dvorov i naselenia i kolicestve vladeemoj zemli s poimenovaniem. Plock 1911].
- SpisRad - CnucoK HacejeHHtiM nyHKTaM PagoMcKoft rySepHHH. PagoM 1895. [Spisok naselennym punktam Radomskoj gubernii. Radom 1895].
- CnucoK HacegeHHM nyHKTaM PagoMcKoft rySepHHH. PagoM 1907. [Spisok naselennym punktam Radomskoj gubernii. Radom 1907].
- SMWPoz - Spis miejscowości województwa poznańskiego z wyszczególnieniem gromady, gminy, powiatu, poczty, najbliższej stacji kolejowej i sądu (...). Oprac. Zarząd Okręgu Związku Zawodowego Pracowników Poczty i Telekomunikacji w Poznaniu. Poznań 1948.
- SPZach - Słownik współczesnych nazw geograficznych Pomorza Zachodniego z nazwami przejściowymi z lat 1945-1948, pod red. T. Białeckiego. Szczecin 2002.
- Srezn - H. H. Cpe3HeBcKHH, MarepHaji gja cjoBapa gpeBHepyccKoro a3tiKa no nHctMeHHtiMt na-MaTHHKaMt. I-III. CaHKTneTepCupT 1893-1912. [I. I. Sreznenskij, Materialy dla slovara drevnerusskogoazyka po pis'mennym" pamatnikam". I-III, Sanktpeterburg" 1893-1912].
- SRNG - CjoBapt pyccKHX HapogHtiX roBopoB. CocTaBHj (og II t.: ra. peg.) ®. n. ®HHH. MocKba-^eHHHpag 1965-. [Slovar' russkikh narodnyh govorov. Sostavil (od II t.: gl. red.) F. P. Filin. Moskva-Leningrad 1965-].
- StetOV - Ortschafts-VerzeichniB des Regierungs-Bezirks Stettin nach der neuen Kreis-Eintheilung vom Jahre 1817, nebst alphabetischem Register. Stettin 1817.
- SzadyLBCr - Kościół i społeczeństwo Małopolski w II połowie XVIII wieku. Materiały źródłowe, t. 1: Ludność i organizacja diecezji krakowskiej. (Liber ecclesiarum beneficiorum, parochiarum, monasteriorum etc. dioecesis Cracoviensis in tres partes divisus anno Domini 1787 per Martinum Siemieński conscriptus). Oprac. B. Szady. Lublin 2010.
- Szulhacz - B. n. filyjtiraH, npaцjoB^aHctKHH rigpomMHHH \$oHg (^paraeHT peKoHcTpyK^и). KHB 1998. [V. P. Sul'gac, Praslov'ans'kij gidronimnij fond (fragment rekonstrukcii). Kiiiv 1998].
- TaxŚl - Wznowione powszechne taxae-stolae sporządzenie, Dla samowładnego Xięstwa Śląska, Podług ktorego tak Auszpurskiey Confessyi iak Katoliccy Fararze, Kaznodzieie i Kuratusowie Zachowywać się powinni. Sub Dato z Berlina, d. 8. Augusti 1750.

UNZ VisPosn	Urkundenbuch des Klosters Neuzelle und seiner Besitzungen. Bd. 1, Abt. 1. Hrsg. E. Theuner. Lubben 1897.
WDekIłz	Visitatio generalis decanatus posnaniensis auctoritate Antonii Onuphrii de Okęcie Okęcki, episcopi posnaniensis et varsaviensis consummata per Josephum Łodzia Rogaliński, st. et uid. dicanum cath. Posn. delegatum visitatorem 1781 (Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wydział Teologiczny. Materiały. Wydawnictw Seria I, poszyt 2/3). Poznań 1918.
WDekKon WDekKoz	Cz. I: J. Wiśniewski, Dekanat iłżecki; Cz. II: Monumenta Dioecesis Sandomiriensis: Series Prima. Radom 1909-1911.
WDekOpocz	J. Wiśniewski, Dekanat konecki. Radom 1913.
WDekRad	Cz. I: J. Wiśniewski, Dekanat kozienicki; Cz. II: Monumenta Dioecesis Sandomiriensis: Series Tertia. Radom 1913.
WDekSand	Cz. I: J. Wiśniewski, Dekanat opoczyński; Cz. II: Monumenta Dioecesis Sandomiriensis: Series Quinta. Radom 1913.
WójcikRw	Cz. I: J. Wiśniewski, Dekanat radomski; Cz. II: Monumenta Dioecesis Sandomiriensis: Series Secunda. Radom 1911.
ZałŚK	Cz. I: J. Wiśniewski, Dekanat sandomierski; Cz. II: Monumenta Dioecesis Sandomiriensis: Series Sexta. Radom 1915.
Zeiller	U. Wójcik, Nazwy miejscowe dawnego województwa rawskiego. Warszawa-Kraków 2001.
ZierWlkp(kartoteka)	S. Załęski, Św. Kinga i jej Klasztor Starosądecki (szkic historyczny). Lwów 1882.
	M. Zeiller, Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae. Franckfurt 1650.
	Kartoteka słownika Nazwy miejscowe Polski - Wielkopolska. Oprac. Z. Zierhoffer.

Skróty językowe

cerk.	- cerkiewny
rodz.	- rodzaj
pl.	- pluralny

Zestawił Paweł Swoboda